

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LEHNSBARON
HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN'S
S L Æ G T E B O G

UDARBEJDET AF
HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN
OG
ALBERT FABRITIUS

I

ANDET HEFTE

KØBENHAVN MCMXL — MCMXLI

ANDREAS ALEXANDER BERNER
OG
MARGRETHE ELISABETH (BETZY) BROWN

Miniatur i Vandfarve

Tilhører Fru Højesteretssagfører
Aagesen f. Berner, København

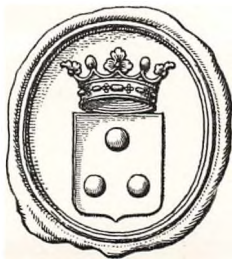

Pastel

Frederiksdal

ANDREAS ALEXANDER BERNER

er født i København 4. Januar 1753 og døbt i Helligaandskirken 8. Januar, som Søn af Kammeraad, senere Konferensraad ALEXANDER BERNER og CHRISTIANE FREDERIKKE SCHULTZ. Han fik Navnet Andreas efter sin Morfader og Alexander efter sin Fader, eller maaske til Minde om dennes trofaste Ven og Morbroder, ALEXANDER JAGENREUTER.

Allerede tidligt havde Faderen bestemt ham for Søvejen. 1760 søgte han om at faa Andreas Alexander Berner optaget som Elev paa det kgl. Søkadetakademi, »men efter den ved Sø-Etaten paa den Tiid værende Forfatning fandt samme Ansøgning da sine Vanskeligheder, og for ikke at forsømme at tilveyebringe ham de Videnskaber, hvorved han kunde være en nyttig Undersaat« satte Faderen ham til at studere. Ikke fyldt 17 Aar blev han privat dimitteret og 20. Juli 1769 immatrikuleret ved Københavns Universitet, hvor han valgte kgl. Historiograf, Professor BERNHARD MØLLMAN¹² som Privatpræceptor.

Hidtil havde Faderen selvfølgelig taget Bestemmelse for ham, men da han efter at være blevet Student nærrede en »uafadelig Tilbøielighed til Søevæsenet«, lod Faderen ham nu »med stor Bekostning« undervise af Søkadetakademiets Lærere i de samme Fag, som lærtes ved Akademiet, og han blev endvidere sendt ud paa forskellige Sørejser for samtidig at faa Kundskaberne indøvet i Praksis.

1773 søgte Faderen derefter at faa ham ansat som Løjtnant i Søetaten. Ansøgningen var bilagt med adskillige Erklæringer. Saaledes bevidnede Professor CHRISTIAN CARL LOUS¹³ 12. August 1771, at han havde eksamineret ham og havde fundet, at Berner »grundig og vel forstaaer det theoretiske af Navigationen saaledes og i alle Deelee, som den paa Søe Academiet læres og til den saa kaldede 1ste Examen æskes«. Grosserer NIELS RYBERG¹⁴ erklærede 12. Maj 1772, at Andreas Berner »i den værste Aarets Tiid har giort en Reyse med eet af mine Skibe, som føres af Skibs Capitaine JACOB NIELSEN BØLLE, herfra og til Lissabon og tilbage, for at praktisere sin studerede Styrmands Konst og øve sig i de øvrige Styrmands Videnskaber. Saa har ieg ved Hiemkomsten i dette Foraar med en Slags Forundring af Capitainen ladet mig fortælle den Progress, han havde erhvervet sig heri, og den særdeles Courage og Munterhed, som han skal have viist endog i de mest far-

Betzy Brown med to Brødre. Udsnit af Familiegruppe hos Vinhandler Daniel Brown de Colstoun, Bordeaux

lige Øyeblik, hvoraf han ofte havde aflagt Prøver.« Kaptajn FREDERIK GRODTSCHILLING¹⁵, der med Admiralitetskollegiets Tilladelse havde A. A. Berner med paa Kadetskibet Fregatten »Samsøe« attesterede under 10. November 1772, at han, foruden »Takkelasen, kan reve — lette — ankre — indtage og tilsætte Seyl og manoeuvrere i de fleeste forekommende Tilfælde.« Søartilleriløjtnant og Informator for Kadetterne C. N. KRAGH havde undervist ham i Artillerividenskaben og udtalte 27. Januar 1773, at han i foranførte Videnskab »med særdeeles Fliid haver øvet sig og det ey alleene udi den theoretiske, men endog giort Begyndelse udi den practiske Deel, hvilken sidste dog udfordrer beqvem Lejlighed til dens viidere Øvelse, og den Lyst han har viist til at erhverve sig berørte Videnskab, samt det hastige Begreb til at fatte samme, giver fuldkommen Forsikring om, at han udi dette Studium vil blive aldeeles beqvem.«

Endelig havde Professor LOUS endnu en Gang eksamineret ham, og hans Dom af 2. April 1773 lød paa, »at i alt, hvad der paa Søe Cadet Academiet fordres til den 2den, saavel som den decessive Examen har [han] en god og færdig Kundskab, og om hvad han har lært got Begreb, saa har ieg og efterseet hans skrevne Bøger i disse Sager og befunden dem at være fuldkommen, saaledes som til disse Examina udkræves.«

Ved kongelig Resolution fik Berner derefter 26. April 1773 Tilladelse til at indtræde som Løjtnant i Søetaten, dog uden Gage indtil forefaldende Vacance.

Samme Foraar blev han udkommanderet med »Prinsesse Sophia Magdalene«, imod at han selv betalte sin Kost ombord, og ved Togtets Slutning erklærede Chefen, G. W. BECKER, 11. September 1773, at han havde »viist at være en meget habil og brav Søe Officier, overmaade actif, viist at have Indsigt i aldt det, som henhører til Metiéen og stoer Lyst der til, har efterkommet aldt, hvad ham er befalet, og har viist god Commando.«

Samme Efteraar blev han virkelig Sekondløjtnant med Gage fra 21. Oktober.

Da der i hans Udnævnelse var blevet tillagt 21 Kadetter, udgaaede fra Akademiet, Anciennitet foran ham, var hans Udsigter til paany at blive udkommanderet meget ringe, han søgte derfor Ansættelse som Styrmand i Asiatisk Kompagni. 1. September 1774 fik han den fornødne kongelige Tilladelse og 22. September samme Aar et Forskud paa et Aars Gage til Ekvipering.¹⁶ Fra denne Rejse vendte han hjem 1776.

I August 1777 fik han Kommandoen paa et under Bygning værende Skib »Christianssted« paa 14—16 Kanoner, som skulde til Vestindien, men da Bestemmelsen herom kort efter ændredes, søgte han 22. November s. A. »bevæget af en uafladelig Attraae til at komme ud i bestandig Fart« om Orlov. Tilladelsen blev givet 1. December sammen med et Aars Forskud, og han gik derefter ud som 3. Styrmand med en af Asiatisk Kompagnis Kinafarere.

30. September 1779 blev hans Orlov forlænget, da han dette Aar skulde med »Prinsesse Sophia Friderica« som 2. Styrmand.

18. Oktober 1781 fik han Bestalling som Premierløjtnant, efter at han 16. August havde faaet ny Orlov for at føre den private Ostindiefarer »Constantia«.

Da han paa denne Rejse havde ægtet sin første Hustru SUSANNA VAN ECHTEN, følte han nu Trang til at faa fast Grund under Fødderne, og han søgte derfor 1783 Ansættelse som Inspektør og Toldbetjent med Kontrolørs Navn i Helsingør. Ansøgningen blev bevilget, og 22. December 1783 udfærdigedes Bestallinger for ham som Toldbetjent med Kontrolørs Titel, samt Inspektør ved Havnen og Skibsbroen i Helsingør.¹⁷

7. Januar 1784 fik han derefter sin Afsked fra Søetaten med Kaptajns Karakter — dog med Forbehold af hans Formænds Anciennitet, saafremt han atter vilde søge ind i Etaten — og 14. Januar fik han sammen med Kaptajnerne LOUIS DE TUXEN (16/11) og ULRICH ANTON

FALBE (16/15) Tilladelse til at bære Kaptajnsuniformen, hvad der skulde give deres Stilling mere Autoritet.¹⁸ Det paalagdes Berner aldrig at bære anden Klædedragt »end Søe Etatens Mundering, da der ellers lettelig kunde forefalde paa Skibs Broen blandt Fremmede og andre, det, der maatte fornærme Deres Capitaines Character, naar De ikke ald Tiid var i Mundering«. ¹⁹ Som Eksempel paa Bekostningen ved at opnaa et saadant Embede, skal det anføres, at Berner maatte indløse sine Bestallinger med 136 Rdlr. 48 β og Afskedsbevillingen med 5 Rdlr. 30 β .¹⁹

Admiralitetsskollegiet beklagede at miste ham, da han ved baade at have »fahret meget med de kongelige Skibe og i meget lang Tid paa China og Ostindien som Styrmand og tilsidst Capitaine, har erhvervet sig god Kundskab som Søe Mand, og om han herefter havde gjort nogle flere Reyser med kongelige Krigs Skibe vilde blevet en habil Orlogs-Mand, hvorføre man i saa Maade kunde havt Aarsag at ønske, han havde forblevet i Etaten.«

Til Stillingen som Toldbetjent blev Berner foretrukket for to andre Ansøgere, fordi han var vant til at holde Orden iblandt Skibsfolk og paa Grund af sine lange Rejser havde erhvervet sig store Sprogkunderskaber.

Som Inspektør var det hans Opgave at holde Orden paa Skibsbroen, og hertil skulde altsaa dels Uniformen, dels hans mangeaarige Kendskab til de urolige Søfolk bidrage; som Kontrolør var hans væsentlige Hverv Undertoldbetjentens Visitationsforretning. Hans Gage var 60 Rdlr., hvortil kom 320 Rdlr. i Accidentier og nogle Procenter, som ansloges til 30 Rdlr., men af de uvisse Indkomster skulde han afgive 100 Rdlr. til en anden Toldbetjent. Med Hensyn til Konfiskationer af Smuglergoods, var Forholdene ordnede saaledes, at den, der bevirkede Konfiskationen, alene skulde have Indtægten af denne, medens Beløbet deltes, dersom begge havde Andel i Konfiskeringen.

Forholdene ved dette saa vigtige Toldsted var imidlertid alt andet end heldige, det var, forstaaeligt nok, uoverkommeligt at passe Skibsbroen og samtidig foretage Visitationer, saa meget mere, som det Kadrejervæsen, der var saa stærkt fremtrædende i Helsingør, befordrede Smugleriet, og General-Toldkammeret foreslog derfor en Omorganisering, der approberedes af Kongen 25. Juni 1790. Ved Ændringen blev Told- og Konsumtionsvæsenet forenet under een Administration, og Inspektionen blev skilt fra Regnskabsførelsen. Konsumtionsunderbetjentene skulde fremtidig anvendes baade ved Tolden og Konsumtionen under Overbetjentens umiddelbare Tilsyn og efter Inspektørens Anvisning. Under samme Dato udnævntes Berner til Told- og Konsumtionsinspektør — denne nye Bestalling kostede ham 97 Rdlr. 55 β — med en aarlig Gage af 250 Rdlr. samt 10 % af, hvad Told- og Konsumtionsindtægterne oversteg 23.300 Rdlr. med de sædvanlige Fradrag; dog skulde han afgive 150 Rdlr. aarlig i Vartpenge til Kontrolør GETHER,²⁰ der samtidig afgik som Over-toldbetjent. Det blev ham — under Embedsfortabelse — forbudt at modtage Skriverspenge eller Sportler.²¹ Hans samlede Indtægter ansloges derefter samme Aar til 1050 Rdlr., men da hans Indkomster som nævnt var afhængige af Toldindkomsterne, har de været noget svingende, og har sikkert under Krigen 1807—14, da Skibsfarten var nede paa et Minimum, været ret ringe; i det store og hele voksede Berners Indtægt dog med Aarene, saaledes angives den 1815 at have været 7309 Rdlr. 43 β N. V. (3 Rdlr. N. V. lig 1 Rbdr. rede Sølv), altsaa over 2400 Rbdr. r. S., 1816 og 1817 var de noget mindre, men 1819 helt oppe paa 2626 Rbdr. 23 β r. S., hvortil kom et Supplement paa 700 Rbdr. af Sportelkassen.²²

Berner købte 18. Marts 1784 DITLEV MØLLERS Gaard paa Hjørnet af Stengade og Strandstræde (Brogade) for 5.500 Rdlr. 29. September 1786 lejede han Kælderen ud til PETER SCHELUND for 100 Rdlr. aarlig. Kontrakten var — undtagen ved Misligholdelse — uopsigelig fra Ber-

ners Side, og Schelund fik Forkøbsret til Ejendommen.²² Det blev imidlertid ikke ham, men Købmanden JOHN DISTON, der ved Købekontrakt af 11. April 1790 afkøbte Berner Ejendommen, som han betalte med 6.500 Rdlr., 1000 Rdlr. mere end Berner selv seks Aar tidligere havde givet.²²

29. Juni 1791 købte Berner derefter ved 3. Auktion en Gaard i Skidenstræde (Stjernegade, Matr. 517) af Generalmajor VON SCHINDEL. Prisen var 2900 Rdlr., og dette maa have været fordelagtigt, thi han fik straks en 1. Prioritet paa 3.000 Rdlr. hos Hofjægermester CHRISTIAN FREDERIK HOLSTEIN-RATHLOU til Jomfruens Egede. Resten af denne Prioritet blev først udbetalt 1825.²²

25. Oktober 1781 fik Berner den fornødne Ægteskabstilladelse, og 28. April 1782 blev han derefter i Kap — under Rejsen med »Constantia« — viet til SUSANNA VAN ECHTEN.²³

Hun var født i Kap 1758 og døbt der 16. April som Datter af første Købmand i hollandsk Kompagnis Tjeneste SALOMON VAN ECHTEN og MARIA ELISABETH COETSEN, og tilhørte den reformerte Trosbekendelse.²⁴

Hun døde efter kun ni Aars Ægteskab 16. September 1791 i Helsingør og blev 21. September begravet paa St. Olai Kirkes »lille Urtegaard«.²⁵

I dette Ægteskab var der tre Børn, Datteren den senere Fru FENWICK, en Søn, som var kaldt ALEXANDER SALOMON efter begge sine Bedstefædre, og som døde godt et halvt Aar gammel 6. Januar 1785, samt en Datter, der efter sine Bedstemødre hed CHRISTIANE ELISABETH; hun døde en Maanedstid efter Moderen, 15. Oktober 1791, godt seks Aar gammel.

Nogen Formue fik Berner vel med sin første Hustru, han ses saaledes fra 1784 at have ejet tre Aktier i Asiatisk Kompagni,²⁶ men store har hans Forhold dog næppe været, i hvert Fald tyder Husstandens Størrelse 1801, da han havde to Piger og en Tjener, ikke paa nogen overvættets stor Husførelse.

Andreas Alexander Berners Helbred var tidligt svækket, allerede i 60 Aars Alderen var han temmelig stærkt generet af den Gigt, der plagede ham i den sidste halve Snes Aar af hans Liv, og som tilsidst næsten berøvede ham Evnen til at gaa, og hertil kom en alvorlig Øjensygdom, der — sandsynligvis fra Sommeren 1816 — berøvede ham Synet.²⁷ Allerede i Vinteren 1815—16 var hans Svigersøn, Generalkonsul CHARLES FENWICK, paa Veje til at skaffe ham en Mand ved Navn GOTTLIEB til Medhjælper i Embedet.²⁸ Berner havde dog endnu paa dette Tidspunkt ikke opgivet Haabet om at genvinde sit Helbred, men i Maj 1816 gik der i København Rygter om, at hans Tilstand var forværret. Gottlieb skrev 28. Maj til Fru Berner for at meddele, at han endnu stod ved sit Tilbud om at paatage sig Embedsførelsen og betale Berner aarlig 1000 Rdlr. rede Sølv, eller hans Enke 500 Rdlr.²⁸ Han fik dog intet ud af dette — for Berner lidet fordelagtige — Tilbud, saalidt som en anden Ansøger J. W. BEGTRUP, med hvem Berner 7. Maj havde truffet en foreløbig Aftale.²⁹ Da Begtrup i København havde hørt Rygter, der fik ham til at tro, at denne Aftale var blevet omstødt, skrev han til Berner og fortalte, at han ved en Audiens hos Kongen 22. Maj »uformærkt« var blevet ledet til at berøre Sagen overfor denne, idet han efter en Udtalelse fra Kongen om, at der ikke for Tiden var noget ledigt Embede, som kunde passe for ham, havde spurgt, om det maatte tillades ham at træde i Underhandling med en af Kongens Embedsmænd, »som ved Svaghed og Alderdom muligt blev nødt til at forlange sig en Medhielper«. Kongen forlangte nu at faa at vide, hvem Begtrup sigtede til, og han kom da frem med, at det var Berner, »men — føiede strax til — at De nødig skrider til at forlange Hielp, saa-

længe Lægerne endnu levner Dem Haab om at erholde Deres Heldbred«. Audiensen sluttede med, at Kongen »svarede mildt: »Ja, saa ville vi vente Capitain Berners Ansøgning«.²⁹

Den heldige blev Justitsraad H. LAWÆTZ, der 4. September 1816 fik bevilget en Ansøgning, der var anbefalet af Berner.³⁰ Om han straks er tiltraadt ses ikke, men Sandsynligheden taler derfor, og for at han og Berner har truffet en privat Overenskomst om Gage-spørgsmaalet. Imidlertid har Lawaetz ikke kunnet klare sig med denne Sum, »da hans Ophold paa et kostbart Sted som Helsingør er forbunden med mange Udgifter«, og General-Toldkammeret meddelte derfor 29. Maj 1817 Berner, at han maatte afstaa $\frac{1}{3}$ af sine Indkomster til Lawaetz, saaledes at han oppebar det samme, som han vilde have faaet i Pension, men nu havde den Fordel at kunne genindtræde i Embedet, dersom hans Helbred atter skulde tillade det.³¹ Dette sidste blev dog ikke Tilfældet, Lawaetz passede Tjenesten til sin Død og blev 23. September 1823 efterfulgt af Told- og Konsumtionskasserer i Randers, Etatsraad LUND, der blev adjungeret Berner paa de samme Vilkaar.³²

Med Berners Helbred gik det imidlertid snarere tilbage end frem, omend hans Tilstand naturligt svingede noget. Gennem Brevene til Fru Betzy Berner under hendes Ophold i Frankrig 1822—23 kan man følge disse Svingninger. Man var aabenbart i denne Periode stærkt inde paa Tanken om at bryde op fra Helsingør og flytte til København,³³ hvor begge Ægteparrets Sønner boede, og hvor Fru Berners Datter af første Ægteskab, Grevinde SCHULLIN, hyppigt var paa Besøg. Det var derfor paa Tale at leje hele Huset ud — en Del af det var allerede udlejet — og A. A. Berner skulde saa midlertidigt indlogeres i nogle lejede Værelser. Det holdt imidlertid haardt at faa ham til at forlade Huset, og han havde, hvad der naturligt staar i Forbindelse med hans Svaghedstilstand, i det hele Modvilje mod at forlade sin Bolig.

I September 1822 siges det, at han var nogenlunde tilpas og i godt Humør, men til Tider var han dog ret stærkt plaget af indre Syner.³⁴ Udpaa Efteraaret blev han imidlertid saa alvorligt syg, at Læge MØLLER³⁵ mente, det var forbi med ham, og der blev sendt Bud efter begge Sønnerne. Han kom dog i Løbet af ganske faa Dage atter nogenlunde til Hægterne, og kunde da en enkelt Gang besøge Datteren SUSANNE FENWICK, hvad der rigtignok anstrængte ham i den Grad, at han kunde mærke det flere Dage derefter.³⁶ Vinteren var imidlertid drøj for ham at komme igennem, Gigten generede ham meget, og han maatte dagevis holde Sengen; stod han endelig en Dag op, havde han det største Besvær med at komme fra Sengen til sin Sofa.³⁷

Det var saaledes besværligt at faa ham flyttet, da det omsider blev Alvor. I December 1822 tilbød den senere Etatsraad, Borgmester JACOB AUGUST STEENFELDT³⁸ at leje hans Hus fra April Flyttedag paa tre Aar for en aarlig Leje af 400 Rbdr. Sølv. Berner haabede paa ogsaa at faa Steinfeldt til at betale Skatterne³⁹, men vilde iøvrigt ikke slutte, før han havde hørt sin Hustrus Mening.⁴⁰ Sagen gik dog i Orden, selvom Steinfeldt ikke vilde gaa højere end de 400. Fru Fenwick lejede saa to Værelser og et Tjenerkammer hos Dr. med. JØRGEN STRÆTTS Enke ANNE MARGRETHE, f. PLOCKROSS i Helsingør. Lejen var 80 Rbdr. halvaarlig,⁴¹ og senere lejedes ogsaa Salen her, idet Fru Berner aabenbart har ment, at to Værelser var for lidt.⁴² Endelig i Marts 1823 blev Berner da flyttet til sine nye Værelser; han blev transporteret i en Portechaise og maatte bæres op ad Trapperne i en Stol.⁴²

I sit nye Logi befandt han sig ret godt, men han var ikke til at formaa til at komme ud blandt andre Mennesker og laa nu atter en Periode tilsengs.⁴³ Endnu i Maj 1823 var han saa svag, at han maatte ledes af to, naar han skulde fra den ene Stue til den anden, men hans Humør var temmelig godt; han begyndte dog nu at sige: »jeg skal være ret glad

for at faae min Mutter hiem igjen.«⁴⁴ Det maa jo ogsaa have været noget ensomt for ham, da kun faa besøgte ham, bortset fra Datteren Susanne og BETZY BROWN f. ELPHINSTON; dog følte han ikke altid Ensomheden, thi, som Susanne Fenwick skrev, »er hans Syner ham til megen Selskab, saa han siger, at Tiiden gaaer ret godt for ham.«⁴⁴

Efter Fru Berners Hjemkomst — antagelig omkring Michaelis Flyttedag 1823, til hvilken Tid Berner havde forbeholdt sig et Tagkammer og den inderste Afdeling af Loftet i Forhuset, samt en Kælder under Baghuset i sin Ejendom — flyttede Ægteparret til København, hvor de lejede en Lejlighed i Stormgade 195. Her døde Berner 5. April 1825 i en Alder af godt 72 Aar; som Dødsaaarsag angives Alderdom. Han blev 11. April begravet i sit Ejendomsgravsted paa Assistens Kirkegaard.

Da Berner skulde giftes anden Gang afholdtes der 21. August 1792 Samfrændeskifte⁴⁵ efter hans første Hustru. Skiftet blev foretaget af Konsul FREDERIK (FRITZ) DE LILLIENDAL og Kæmmerer JACOB HENRIK SCHOU.⁴⁶ Boets Aktiver blev opgjort til 8.210 Rdlr., der fordelte sig med 3.000 Rdlr. for Ejendommen i Stjernegade, 2.610 for to Prioriteter i Helsingørske Ejendomme, 700 for Guld og Sølv, og den samme Sum for Linned, samt 1200 Rdlr. for Møbler, men herfra gik dog 7.083 Rdlr. 2 μ , hvoraf de 1100 og 450 var Beløb Berner skyldte henholdsvis sin Moder CHRISTIANE FREDERIKKE BERNER f. SCHULTZ, og sin Søster FRIDERICA MARIA BERNER. Paa Gaarden resterede der endnu 1.933 Rdlr. 2 μ , 2600 Rdlr. skyldte han andre Kreditorer, og endelig fik han forlods som Ækvivalent for Begravelsen udlagt 200 Rdlr. Til Deling mellem Fader og Datter var der saaledes 1126 Rdlr. 4 μ , men Berner forøgede Datterens Arvepart til 600 Rdlr., foruden at han 28. Februar 1789 havde gjort Indskud for hende i Vemmetofte adelige Frøkenkloster, hvor hun fra 1. Januar 1801 kom til Hæving.⁴⁷ Han lovede endvidere at udrede hende den hende tilkommende Del af 4000 Rdlr., som han havde tilgode hos sin Svigerfader SALOMON VAN ECHTEN paa Cap de Bonne Esperance og andre Debitorer, efterhaanden som noget heraf indkom. Det maa antages at være heraf, at han 8. Januar 1799 indleverede en kgl. Creditkasseobligation paa 400 Rdlr. i Overformynderiet.⁴⁸

Andreas Alexander Berner blev gift anden Gang i Helsingør St. Mariæ Kirke uden foregaaende Trolovelse og Lysning den 6. September 1792 med

16/2

MARGRETHE ELISABETH (BETZY) BROWN,

der var født i København 14. Februar 1765 og døbt 21. Februar i tysk reformert Kirke, som Datter af Guvernør i Trankebar, Arkivar og Stempelforvalter ved Øresunds Toldkammer DAVID BROWN og ANNA FENWICK.

Hun blev opkaldt efter begge sine Bedstemødre, MARGARET HOWET (64/6) og ELIZABETH WATSON (64/8). Hendes Tante ANNA APPLEBY (32/8) holdt hende over Daaben, medens Mosteren LOUISE FENWICK, den senere Fru ELPHINSTON, holdt Huen. Mandsfadderne er ikke angivne.

17 Aar gammel blev hun gift første Gang med sin Fætter WILLIAM BROWN, der fødtes 1. Maj 1759 i København som Søn af Generalkrigskommissær JOHN BROWN og ANNA APPLEBY (32/7 og 32/8).⁴⁹ Vielsen fandt Sted 17. Oktober 1782 i Brudens Hjem.⁵⁰

Som omtalt under JOHN BROWN (32/7) købte WILLIAM BROWN 1781 Skibsværftet »Un-

rost«, og da han Aaret efter blev optaget som Associé i Faderens Forretning, gik dette med ind under Kompagniskabet, og WILLIAM BROWNS Skæbne var derfor paa det nøjeste knyttet til Faderens; dennes Fallit 1787 ødelagde ogsaa WILLIAM BROWNS økonomiske Forhold.

Til den Ulykke, der ramte JOHN BROWN ved Handelshusets Fald efter en fleraarig Kamp for at holde det oven Vande, kom nu yderligere Sorgen over hans »ulykkelige ældste Søn«, der i Sommeren 1786 rantes af et Slagtilfælde. Han døde 12. December 1788 efter »halvtredie Aars piinagtig Sygdom«⁵¹ og blev 17. December begravet i sin Morfaders, PETER APPLÉBYS Gravsted i Christianskirkens Krypt.⁵²

Ægteparret WILLIAM og BETZY BROWN tog først Bolig paa Skibsværftet, men flyttede 1784 ind i den ene af de tre Ejendomme, JOHN BROWN ejede i Ny Kongensgade. 1787 var deres Husstand temmelig stor, nemlig seks Tjenestefolk foruden Familien selv og en Logerende.

Da Ejendommene her blev solgt ved Boets Realisation, flyttede de i 1788 til Overgaden oven Vandet 193, hvor han døde.⁵³ Derefter flyttede BETZY BROWN med sine Børn hjem til sin Fader og 1790 drog hun med ham til Helsingør.⁵³

I sit Ægteskab med Brown havde hun tre Børn, som hun saaledes bragte med ind i Ægteskabet med Berner; i dette fødtes ligeledes tre Børn.

Udenfor Medlemmer af Familierne Berner, Brown og Fenwick forekommer kun faa andre som Faddere, hvad der tyder paa, at Familien har levet ret stille. 1793 optræder Kaptajn HANS CONRAD BRØER⁵⁴ og JACOB HENRIK SCHOU⁵⁵, 1801 Dr. med. JØRGEN STRÆTT,⁵⁵ der var Berners Læge, samt preussisk Vicekonsul CHARLES THALBITZER⁵⁶ og Agent JOHAN FREDERIK ZINN,⁵⁷ der var henholdsvis Svoger og Broder til Fru Berners Veninde SOPHIE DOROTHEA THALBITZER, f. ZINN.

Ved ANDREAS ALEXANDER BERNERS Død 1825 fik hans Enke 100 Rdlr. i Pension af Postkassen og 400 Rdlr. fra Enkekassen, i hvilken han 1783 havde gjort Indskud for sin første Hustru. 31. Juli 1792 havde han søgt om at faa Forsikringen overført paa sin anden Hustru.⁵⁸ BETZY BERNER blev i Henhold til kongelig Bevilling hensiddende i uskiftet Bo.

28. Maj 1830 solgte hun Gaarden i Helsingør til sin Svigerinde, Kammerraad, Toldinspektør LORENTZ BERNERS Enke, METTE ELISABETH WEDEGE for 5.500 Rdlr. Den nye Ejer begyndte straks en omfattende Reparation af Huset; af Brevene til BETZY BERNER ses det, at Kammerraadinden vilde have Lofterne forgyldt, hvad EDUARD BERNER dog fik hende fra, da hendes øvrige Ting ikke vilde passe dertil.⁵⁹ Hun lod sig da nøje med forgyldte Lister, men fik ogsaa derved — og ved at nedtage Væggen mellem Havestuen og Kabinettet — sat det hele i en »brillant Tilstand«⁶⁰, hvad der fik GEORGE BERNER til at udbryde i Ønske om, at hun »havde forgyldt mindre, men betalt i Købesummen noget mere.«⁶¹ I December 1830 skrev SUSANNE FENWICK til sin Stedmoder: »Tante Lise spiiste her forrige Søndag, hun har nu faaet sit Huus i Stand. Jeg besøgte hende for nogen Tiid siden, det var mig rigtignok en trist Erindring at see det Huus igien. Den comfortable Divan Stue er hendes Dagligstue, men har ikke den menste Comfort ved sig. Den forreste Stue er ganske net, hun har sit Sovekammer i den lille Spise Stue og Christian den ved siden af, den neste har han til at tage imod sine Visitter. Ovenpaa leier de ud til 2 ugifte Herrer og underneden, i Rulle-Kielleren, har de arrangeret et meget godt Logie [med?] Kykken, som jeg troer en Skomager har leiet, saa jeg troer, de vil selv kun[ne] boe for 200 Rd., hun forstaaer godt Øconomien, det heele Huus har ganske et andet Udseende. De har ofte smaae Partier hos dem, og gaaer de ogsaa meget ud, men hun holder dog ikke meget af Helsingør, da der er saa megen Bagtalelse.«⁶² Med den megen Bagtalelse forholdt det sig vist rigtigt nok; det fremgaar af Brevene til

BETZY BERNER, at der gik vilde Rygter snart om Kammerraadindens paatænkte nye Giftermaal, snart om hendes ugifte Søn, Regimentskvartermester CHRISTIAN BERNERS forestaaende Ægteskab saa med den ene, saa med den anden af Byens unge Damer. Kammerraadinden og hendes Søn blev da heller ikke ret mange Aar i Helsingør, hvad der vel ogsaa staaer i Forbindelse med deres pekuniære Forhold; Helsingør var, synes det, et dyrt Sted at bo, og alene Istandsættelsen af Huset ansloges at have kostet 2000 Rbdr.⁵⁹ 1835 maatte de opgive at beholde Ejendommen, og 13. Juli købte BETZY BERNER den tilbage for 4000 Rbdr. i kgl. 4 % Obligationer. Fru Berner tog dog ikke paany Ophold her, men udlejede Huset for 330 Rbdr. aarlig. Efter hendes Død blev det ved Auktion solgt til Skibsklarerer KNUD GAD,⁶³ der betalte 4000 Rbdr. kgl. 4 % Obligationer og 800 Rbdr. rede Sølv for det.

Frederiksdal

I 1795 gjorde BETZY BERNER Bekendtskab med SOPHIA DOROTHEA ZINN, der 14. September samme Aar ægtede preussisk Konsul i Helsingør HENRY THALBITZER. Fru Thalbitzer skriver herom i sine »Bekendelser«:⁶⁴

»Et interessant Bekiendskab gjorde jeg en Dag hos Gouverneur Browns med Frue Berner, som var en meget blid, elskværdig Kone. Hun havde været en fuldkommen Skønhed og var endnu meget smuk. Vi bleve snart gode Venner, og vores Venskab har varet uforanderlig ved i de 12 Aar, jeg har kiendt hende. Naar vi vare hos Berners, morede jeg mig meget godt; men Grandmama (Fru Thalbitzers Svi-germoders Moder), som ikke blev buden med der, var altid vreed, naar jeg gik derhen. Hun sagde, Fru Berner holdt for meget af Forlystelser, og vilde give mig Smag paa dem.«

Forholdet indenfor Familien var, som det fremgaar af de oftere nævnte Breve, udmærket. Det ses ogsaa af Fadderlisterne for Kaptajn BERNERS Børn, som er citeret ovenfor, og yderligere af Fadderlisterne for Grev SCHULINS Børn. BETZY BERNERS yngste Datter af første Ægteskab, LOUISE BROWN, ægtede 1808 Lehns greve SIGISMUND LUDVIG SCHULIN til Frederiksdal. Fru BERNER var da Gudmoder for det første Barn, SIGISMUND, der døbtes 1808, og 1810 bar Kaptajn BERNERS Datter af første Ægteskab, SUSANNE FENWICK, den senere Lehnsbaronesse SOPHIE ZEUTHEN, f. SCHULIN. 1812 blev HANS SIGISMUND FREDERIK ALEXANDER WILLIAM Greve SCHULIN baaret af Kammerherreinde NANCY GIEDDE, der, som Datter af JOHN BROWN (32/7) var Kusine til Fru BERNER, endvidere var Fadderne Greve MAGNUS BERNSTORFF, Grev GUSTAV HOLCK-WINTERFELDT (16/3), der jo var gift med Fru BERNERS Kusine POLLY BROWN (16/4), og Broderen Grev FLEMMING HOLCK-WINTERFELDT, Kammerherre H. v. WARNSTEDT, Oberstløjtnant HEDEMANN og Frøkenne LOTTE BROWN, der — i hvert Fald senere — var i Huset hos Kaptajn BERNER, og Fru BERNERS Søster NANCY BROWN. Den fornemste af Fadderne var dog Prins WILHELM AF HESSEN-PHILIPSTHAL-BARCHFELD, efter hvem Drengen — ligesom GEORGE BERNER (8/1)s yngste Søn — blev kaldt William. Hvad Prinsen har givet ham i Faddergave er

ikke oplyst, medens det vides, at han gav WILLIAM BERNER et Sølvdaabsfad,⁶⁵ men da WILLIAM SCHULIN 1823 skulde prøve, om han kunde taale Søen og derfor kom ud med Kadetbriggen, forærede Prinsen ham nogle Dage før hans Afrejse »I meget smukt Guld Uhr med Signet og Nøgler.«⁶⁶ 1814 var den tidligere Teaterchef, Overceremonimester H. W. v. WARNSTEDT, Jægermester VON LINSTOW, Kammerjunker ANKER, Fru DESAUGIER og Fru VON KROGEN Faddere sammen med Fru BERNERS Steddatters Mand, Generalkonsul CHARLES FENWICK, og hendes Kusine Grevinde HOLCK. Fru BERNERS Svigerinde, BETZY BROWN f. ELPHINSTON, bar 1816 den senere Grevinde DANNEMAND; de øvrige Faddere var Arveprins FERDINAND, Overceremonimester VON WARNSTEDT og Kammerherre VON WARNSTEDT, samt en af Comtesserne HOLCK. Den senere Grevinde MARIE ALBERTINE MATHILDE AHLEFELDT LAURVIG blev baaret af Baronesse PECHLIN. Navnet Albertine fik hun efter THORVALDSEN, der stod Fadder sammen med HARBOU, EDUARD BERNER og Fru BERNERS Broderdatter JULIA BROWN. 1822 var der fornemme Faddere paa Frederiksdal. CHRISTIAN FREDERIK Greve SCHULIN blev opkaldt efter Prins CHRISTIAN (VIII) der stod Fadder sammen med Prinsesse CAROLINE AMALIE, Prins WILHELM AF HESSEN-PHILIPSTHAL-BARCHFELD og Prinsesse JULIANE, samt Greve SCHIMMELMANN.

Listerne viser, at Familierne BERNER, BROWN, FENWICK, HOLCK og SCHULIN til Stadighed kom sammen; det er værd at lægge Mærke til, at baade CHARLES og SUSANNE FENWICK optræder her, ganske vist kan ogsaa dette skyldes Blodsbaand, idet CHARLES FENWICK var Søn af Fru BERNERS Morbroder, men man har Lov til at slutte, at ogsaa SUSANNE FENWICK f. BERNER er blevet betragtet ganske som

hørende til Familien. Hendes Breve til Fru Berner er da ogsaa saaledes affattede, at man ikke ud fra dem alene kan se, at Fru BERNER ikke var hendes Moder. At Kaptajn BERNER og Hustru ligeledes har været paa Sommerbesøg paa Frederiksdal haves der andre Vidnesbyrd om.⁶⁷

Endnu medens Kaptajnen levede, var Fru BERNER paa Besøg i Paris hos sin ældste Datter af første Ægteskab, NANCY BROWN, der 1819 — i en forholdsvis sen Alder — havde ægtet den senere franske Brigadegeneral Greve LOUIS MARIE FLORENT DE FOUCAULT. Det var Meningen, at ANDREAS ALEXANDER BERNER skulde have været med, men dels besværliggjorde jo hans Blindhed en saadan Rejse, dels var han som omtalt meget svækket af Gigten i disse Aar, saa BETZY BERNER maatte rejse alene.⁶⁸ Hun drog afsted 16. Juli 1822⁶⁹ og blev omkring et Aar borte, endnu 3. Juni 1823 vides hun at have været i Paris.⁷⁰ Af Korrespondancen fremgaar det, at Grev FOUCAULTS sad i ret trykkende Omstændigheder, Fru BERNER synes at have hjulpet med de ikke store Midler, hun havde at raade over, og det er betegnende for det gode Forhold imellem de to Halvsøskende, at GEORGE BERNER (16/1) raadede sin Moder til at »tage NANCY og hendes Mand med hertil, thi sikkert vilde de leve lykkeligere og bedre her imellem os alle, end der iblandt lutter Fremmede, thi sikkert kan

Frederiksdal

han blive ved at søge bestandig og faaer dog intet, lyd mit Raad, min gode Moder, og betænk det ret nøie, inden Moder forlader den stakkels NANCY i et fremmed Land, efter al Sandsynlighed uden Understøttelse, eller i det mindste meget ringe, dog maa Moder ei tale til NANCY noget om mine Yttringer, det kunde blive optaget i en vrang Meening, det skulde gjøre mig ondt, jeg mener det ærligt og godt med hende.«⁷¹ Citatet viser ogsaa GEORGE BERNERS Finfølelse, han vil ikke, at Søsteren skal mærke den Medlidenhed med hende, der fik ham til at skrive saaledes.

Det blev imidlertid ikke til noget. Om Fru BERNER, saaledes som det ogsaa blev hende tilraadet, har faaet sin Broder LEWIS — hvem hun efter mange Aars Fraværelse gensaa i

Blyantstegning.

Tidligere hos Fru Sophie Røder f. Berner, nu paa Langesø

Paris, hvortil han var kommet fra Bordeaux, hvor han havde sin Forretning — til at træde hjælpende til, vides ikke,⁷² men Forholdene havde ikke bedret sig synderligt, da BETZY BERNER otte Aar senere atter rejste til Frankrig for at besøge sin Datter.

NANCY FOUCAULT var dog flere Gange paa Besøg her i Landet med Børnene — hun havde tre Sønner, af hvilke den mellemste RAYMOND blev født under Fru BERNERS Ophold i Paris 1823. Familien Foucault var saaledes i Sommeren 1827 forsamlet paa Petersgaard,⁷³ hvor Greve SCHULIN boede under sin Amtmandstid i Præstø, og er først i Løbet af August eller September rejst tilbage til Frankrig.⁷⁴

Efter Fru BERNERS Hjemkomst i 1823 flyttede Ægteparret som nævnt til København, hvor ANDREAS ALEXANDER BERNER snart efter døde. Som Enke blev Fru BERNER boende i Stormgade indtil 1830,⁷⁵ men hun var dog til Stadighed paa kortere eller længere Besøg hos sine Børn, snart paa Petersgaard,⁷⁶ snart paa Fairy Hill ved Helsingør hos FENWICKS,⁷⁷

undertiden synes hun ogsaa at have boet paa Kongens Nytorv hos EDUARD BERNER.⁷⁸

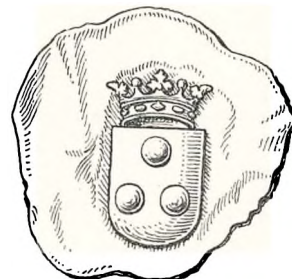
Gennem Brevene blev Fru BERNER naturligvis under sin Fraværelse holdt à jour med sørgelige og glædelige Begivenheder indenfor Familie kredsen, ligesom Børnene fortalte løst og fast, om hvad der skete ved Hoffet og i Selskabet. Det er ad denne Vej, at vi nu har saa fyldige Underretninger om ANDREAS ALEXANDER BERNERS sidste Aar, vi faar at vide, at Grev SCHULIN gav en Frokost for Prins CHRISTIAN (VIII) og andre, der varede fra Kl. 2 Eftm. til 12 Nat, »et Beviis, de har moret dem«,⁷⁹ at Grevinde LOUISE SCHULIN i Maj 1823 havde en Blodstyrtning, som hun dog nogenlunde hurtigt kom sig efter igen,⁸⁰ og at Greven den største Del af Efteraaret 1822 var plaget af Brud paa Benene;⁸¹ der fortælles om, hvorledes GEORGE og SOPHIE BERNER indretter deres nye Hjem i Store Kongensgade⁸² og om EDUARD BERNERS Forsøg paa at komme til Tunis som Konsulatssekretær.⁸³ Skønt denne synes at have haft Løfte paa at blive ansat,⁷⁹ blev det dog ikke til noget, hvad der i første Øjeblik var ham en saadan Skuffelse, at han tænkte paa at drage til Indien,⁸⁴ hvor Halvbroderen JOHN BROWN jo var saa godt i Vej, men heller ikke dette blev dog til Virkelighed, og senere var han meget glad for ikke at være kommet til Afrika, idet han frygtede for ikke at kunne komme ud af det med FALBE;⁸⁵ han blev da ogsaa snart paa anden Maade bundet til Danmark. Baade GEORGE og SOPHIE BERNER skriver om hans Inkination for AMALIE

BÜGEL⁸⁶ og i Januar 1823 kunde han meddele Moderen, at de havde forlovet sig.⁸⁷ Saavel Fru BERNER som ANDREAS ALEXANDER BERNER synes at have været vel tilfredse med dette Parti.⁸⁸

Fru BERNERS yngste Barn af første Ægteskab, Sønnen JOHN BROWN var født 1787, han kom tidligt hjemmefra og gik i Skole i Hamilton 10 Miles udenfor Glasgow og var 1800 i selve Glasgow, for sin Uddannelses Skyld.⁸⁹ Det er et nyt Eksempel

paa Familien Browns sejge Vedhængen ved sit Stamland. Det samme Brev fra JOHN BROWN, der meddeler dette, giver ogsaa Oplysning om, at Fru BERNER i 10-Aarsalderen har været i Skotland, idet JOHN bragte sin Moder en Hilsen fra en Mrs. AGUR, hos hvem han ofte drak The og spiste til Middag, og som erindrede

at have set BETZY BROWN i Edinburgh.⁸⁹ I Slutningen af 1804 — altsaa i 17-Aarsalderen blev han sendt til St. Croix, hvor PETER DE NULLY tog sig af ham og anbefalede ham til »a very rich man & the only regular merchant in S. Croix. Its a Mr. DUNLOP, a Scotchman of about 50 years of age & of an excellent character.«⁹⁰ Han vendte tilbage til Danmark i August 1806⁹¹ og er formentlig kort Tid efter rejst til Ostindien, hvor han i hvert Fald uafbrudt fra November 1811, opholdt sig i Nærheden af Kalkutta;⁹² i Løbet af godt en halv Snes Aar arbejdede han sig frem til at blive en hovedrig Mand. Medens Fru BERNER var i Paris, kunde SUSANNE FENWICK berette, at der var »kommet et meget behagelig Brev fra John til Mama«, hvori han meddelte, at han i de sidste Aar havde afbetalt 30.000 £ og nu kun havde £ 10.000 tilbage, og at Høsten sidste Aar havde været god.⁹³ Han lovede heri at sende Moderen en Veksel paa 150 £, og denne Sum synes han aarlig at have betalt hende, saalænge han var borte.⁹⁴ Han vendte 1827 tilbage til Danmark med sin Familie og købte samme Aar af Grosserer ISAAC BENNERS Kokkedal, som han omskabte til et Lyststed efter engelsk Mønster. Fru BERNER fik saaledes et nyt Sted at komme og en Række Børnebørn at besøge — JOHN BROWN havde en talrig Familie, og den forøgedes stadig.

I 1830 rejste Fru Berner paany til Frankrig, hvor Grev FOUCAULT med Familie nu boede det meste af Aaret paa Château de Bezy i Villevaudé ved Claye.⁹⁵ Afrejsen fandt Sted fra Kallehave — idet Fru Berner altsaa har været paa Afskedsvisit hos Grev Schulins paa Petersgaard — hun indskibede sig Tirsdag den 1. Juni — lige efter Pinse, med Caledonia til Kiel.⁹⁶ EDUARD BERNER havde lagt Rejsen tilrette for hende, og efter hans Plan skulde hun rejse over Land fra Hamburg til Amsterdam, derfra skulde hun saa gaa med Trækskøjte til Gouda og videre til Vogns til Rotterdam, derfra med Skib til Antwerpen og saa med Di-

Lejekontrakt 1786

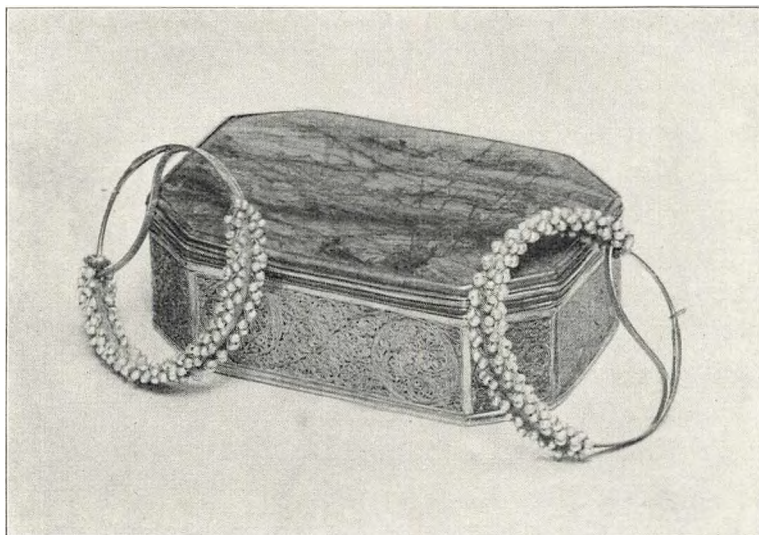
Visitkort

Tidligere Frederiksdal, nu Langesø

Brev 1807 til Lehnsgreve Sigismund
Ludvig Schulin

ligence over Lille til Paris.⁹⁷ EDUARD BERNER fraraadede hende at lægge Vejen over Brüssel, »som er mere bekostelig og ikke saa god«.⁹⁸

Imidlertid fulgte Fru Berner ikke dette sidste Raad, som det fremgaar af et Brev fra EDUARD BERNER; dette Brev er ret interessant ved den Blanding af Harme over, at Moderen har lyttet til andres Raad, og Uro for, hvorledes det er gaaet, der staar i en pudsig

AGATÆSKE OG ØRENINGE,
som har tilhørt Fru Susanna Berner f. van Echten

Modsætning til den sønlig ærbødige Tone, der præger ogsaa dette Brev. »Med megen Bedrøvelse« — skriver han — »modtog jeg Moders Brev fra Amsterdam, af hvilket jeg saa, at alle mine gode Raad og den Uleilighed, jeg havde havt hermed, skulde kuldcastes af lidt Ubetænksomhed. Jeg havde saa nøje beskrevet hele Reiserouten, og denne var saaledes arrangeret, at Moder kunde sove i Roe hver Nat med Undtagelse af den sidste, men uagtet Moder havde lovet mig at følge denne, giort en Forandring for at undgaae en Reise af 12 Timer paa en Indsøe, hvorledes

det ellers er mueligt at kunde lade sig bilde ind, at denne Tour kunde tage 8 Dage, men begriber jeg aldeles ikke, da der dog tydelig nok staaer, at man kun gaaer fra om Morgen til Eftermiddagen med Trekskøiten, og siden til 1 Bye hver Dag og altsaa ikke vilde være mere end 4 Dage paa Reisen, men det er det sædvanlige, at Damer følger det sidste Raad og gjør galt. Om Moder nu endelig endog havde taget Veien over Bryssel, saa burde Moder dog være blevet 1 Dag længere i Amsterdam for at udhvile efter Reisen, og ikke begyndt Reisen med at kiøre om Natten. Jeg tør derfor efter alt dette ikke haabe at faae gode Efterretninger, da det vilde være et Gudsunder, om Moder kan befinde sig vel efter en saadan fatigant Reise, hvorfor jeg er meget urolig, indtil vi faaer Brev fra Paris.«⁹⁹

Rejsen var dog gaaet godt, Fru BERNER rejste, ligesom i 1822, ledsaget af CHARLOTTE BROWN,¹⁰⁰ der, som det ses af Korrespondancen, var i Huset hos hende, og af en Kammerjomfru. Hun var i hvert Fald 25. Juni paa sit Bestemmelsessted, idet hun under denne Dato skrev til sin Broder LEWIS i Bordeaux,¹⁰¹ hos hvem hun i Slutningen af Oktober og Begyndelsen af November var paa Besøg.¹⁰²

Med Grev DE FOUCAULTS Pengesager havde Forholdene, som nævnt, ikke bedret sig; der var Tale om, at Greven vilde miste Halvdelen af sin Pension, om ikke den hele,¹⁰³ og nu som før raadede man Fru BERNER til at faa LEWIS BROWN til at træde hjælpende til,¹⁰⁴ ligesom man opfordrede hende til at lade JOHN BROWN faa ren Besked om Sagerens Stilling.¹⁰⁵ Det ser ud til, at han, efter sin Tilbagekomst til Danmark, har trukket sit aarlige Tilskud tilbage.¹⁰⁶ GEORGE BERNER gentog ogsaa sit tidligere Forslag om, at Grev DE FOUCAULT skulde flytte til Danmark, men heller ikke denne Gang blev Opfordringen fulgt.¹⁰⁷

Ogsaa Brevene til Fru BERNER under denne Rejse giver en Vrimmel af Oplysninger om stort og smaat, og tegner et levende Billede af det mere intime Liv i Familie kredsen. Hun fik at vide, at GEORGE BERNER havde været i Eppendorf sammen med Prinsesse JULIANE, og at han næsten daglig havde været i Hamborg, hvor Familien BLÜCHER beklagede ikke at have haft Lejlighed til at se Fru BERNER under hendes Gennemrejse.¹⁰⁷ Han berettede ogsaa om, at Sønnen WILLIAM havde haft Nældefeber,¹⁰⁷ og SOPHIE BERNER fortalte om, hvorledes begge Sønnerne nu var kommet i Skole hos Kaptajn KAUFMANN i Gothersgade for at forberedes til at komme i »Borger Dyden, hvilken Skole skal være den bedste i Kiø-

benhavn, og hvor de kan blive til de haver taget deres Studentereksamen, og derefter kan de blive, hvad Gud og de selv vil.«¹⁰⁸

SOPHIE BERNER fortalte ogsaa om sine Forældre, der var noget svagelige, navnlig synes Grev HOLCK at have været medtaget, og hun berettede om Svigerinden, AMALIE BERNER, f. BÜGEL, der havde overstaaet en svær Fødsel.¹⁰⁸ EDUARD BERNERS Søn blev født den 30. November 1830, men først 13. Februar 1831 havde Moderen vovet sig ud paa en lille Køretur, skønt Vinteren havde været meget mild.¹⁰⁸ BETZY BERNER har vistnok opfordret sin Søn til at opkalde Barnet efter LEWIS BROWN i Bordeaux, thi i et Brev skriver EDUARD BERNER: »Det var besynderlig nok, at jeg just havde isinde at benytte den gode Leilighed af Moders Nærværelse i Paris for at anmode Uncle L. om at staa Fadder til min lille Søn, og glædede mig derfor dobbelt, da jeg af Moders Brev saae, at dette maaskee vil være ham behageligt,«¹⁰⁹ Berners Søn fik saaledes Navnet LOUIS.

SUSANNE FENWICK fortalte løst og fast fra Helsingør, og berettede ogsaa om sin Familie; det var nu ikke lutter opmuntrende Ting, Fru BERNER ad denne Vej fik at vide. Konsul FENWICK fik i December 1830 et alvorligt Slagtilfælde, efter at have haft et lignende om Foraaret,¹¹⁰ og kunde kun tale med meget Besvær,¹¹¹ og med deres Børn var det ikke alt sammen lige godt, og de var sjældent hjemme paa Besøg. Det var saaledes, som SUSANNE FENWICK skriver, »baade en glædelig og triste Dag«, da hun og CHARLES FENWICK 8. Februar 1831 fejrede deres Sølvbryllup.¹¹²

I Marts 1831 begyndte Fru BERNER at tænke paa Hjemreisen, og hun ventede da at kunne være hjemme i Juli.¹¹² Det var oprindeligt hendes Hensigt at tage til Hamborg ad Søvejen, men dette fraraadede EDUARD BERNER hende stærkt, idet han henviste dels til hendes egen Frygt for Søen, dels til at Rejsen i heldigste Tilfælde vilde tage otte Dage, men at den ligesaa godt kunde tage tre Uger »og det vil da blive Tilfælde, ligesom sidst, at Moder kommer hertil som en Skygge, ganske syg og forkommen af Reisen«, og han bad hende ogsaa betænke, at hun jo dog nu var en Del ældre.¹¹³ Denne Gang søgte Fru BERNER at rette sig efter hans Raad, og hun indhentede i Juni Maaned Oplysninger om Rejseruten Paris—Holland—Hamborg,¹¹⁴ men det viste sig nu, at der paa Grund af en udbredt Koleraepidemi var en Karantænetid paa 28 Dage i Hamborg for Rejsende fra Landsiden, saa ogsaa denne Plan maatte ændres.¹¹⁵ Fru BERNER besluttede derfor tilsidst at rejse over England; hun kom dog ikke afsted før sidst i Juli Maaned, endnu 23. Juli skrev Brodersønnen ROBERT BROWN i Bordeaux til hende til Villevaudé.¹¹⁶ Herfra tog Fru BERNER da til London, hvorfra hun 6. August 1831 indskibede sig med »William Joliffe« til Hamborg.¹¹⁷

Hos Frøkenene C. og E. Fenwick i London

Efter Hjemkomsten skiftede Fru BERNER Bopæl, idet hun ikke var helt tilfreds med Lejligheden i Stormgade med »det kolde Kiøkken«; en medvirkende — om ikke Hovedaarsagen — var det dog sikkert, at Lejligheden var for stor.¹¹⁸ Det fremgaar af et Brev til hende fra Eduard Berner, at hun i den forholdsvis store Lejlighed i Stormgade havde »Hotel garni gratis for Alverden«, som han udtrykker sig, og heraf var i hvert Fald han en Modstander. Han fortæller i det samme Brev, hvorledes han en Dag »kommer hen i Stormgade og bliver ikke lidt forundret over at finde Moders Værelser beboet af Grev REVENTLOW¹¹⁹ efter en Arrangement imellem SIGISMUND¹²⁰ og Holcks — jeg sagde ham ogsaa, at jeg syntes, et lille Ord havde dog ikke været for meget i den Anledning.«¹¹⁸ EDUARD BERNER lejede saa en Lejlighed til hende i Store Kongensgade 246, hvor hun dog kun boede et Par Aar.¹²¹

Ogsaa i denne Periode ses hun at have boet jævnlig paa Besøg hos sine Børn, saaledes baade hos EDUARD BERNER paa Kongens Nytorv¹²² og hos JOHN BROWN paa Kokkedal.¹²³ I Foraaret 1832 var hun nogen Tid paa Fairy Hill hos SUSANNE FENWICK, der 19. Marts havde mistet sin Mand.¹²⁴ Fru BERNER har sikkert taget levende Del i hendes Sorg, og fik i det hele taget nu nogle triste Aar. I Sommeren 1832 rejste EDUARD BERNER til Tunis som Generalkonsul¹²⁵ og her endte hans Liv brat, idet han 5. September 1837 kom ulykkelig af Dage ved Drukning, kun godt 36 Aar gammel. Paa den sidste Dag i Aaret 1836 døde hendes Svigersøn Grev SCHULIN.

Hertil kom, at Grunden nu begyndte at vakle under JOHN BROWN; sammen med sin Morbroder EDWARD BROWN, med hvem han havde samarbejdet i mange Aar i Indien, havde han en stor Del af sin Formue bundet i det indiske Firma FERGUSSON & Co., som 1833 standse sine Betalinger. JOHN BROWN maatte 1834 tage til Indien for at se at redde, hvad rededes kunde, men Opbudsboet udbragte kun 30 pCt. De to jævnaldrende — BETZY BERNERS Søn JOHN og hendes Broder EDWARD var begge født 1787 — drog 1837 til Australien, efter at JOHN BROWN havde solgt Kokkedal. Her synes Fru BERNER at have boet i 1836, men efter JOHNS endelige Bortrejse, tog hun Ophold hos sin Søn GEORGE BERNER (8/1) i København. Her døde hun godt 73 Aar gammel 23. Juni 1838; hun blev begravet 27. Juni paa fransk reformert Kirkegaard i Gothersgade.

Det vil af det foranførte være fremgaaet, at Forholdet mellem Kaptajn BERNER, hans Hustru og de tre Kuld Børn var meget hjerteligt; at der nu og da kunde fremkomme Mistemninger, der afsætter Spor i Brevene, er kun menneskeligt; navnlig synes der til Tider at have været nogen Uoverensstemmelse mellem EDUARD BERNER og hans Svigerinde, SOPHIE BERNER f. Comtesse HOLCK-WINTERFELDT (8/2) og den Holck'ske Familie. EDUARD BERNER er ikke fri for at vise nogen Ængstelse for, at hans Moder skulde give hans Forlovede mindre kostbare Gaver, end SOPHIE HOLCK-WINTERFELDT havde faaet i sin Forlovelsestid,¹²⁶ og hans maaske lidt vel flotte — men dog ret forstaaelige — Maade at annoncere sin Forlovelse paa i den Holck-Winterfeldt'ske Kreds blev unaadigt optaget, strengt formel som Familien var selv overfor den nærmeste Slægt.¹²⁷ Maaske har ogsaa SOPHIE BERNER drillet ham lidt med »hans Amour til MALLE BYGEL«, hun skriver til Svigermoderen, hvorledes det »bliver bestandig ved det gamle, dygtig courtiseres, nægter det bestandig, men gjør desuagtet Honneuren paa Ballerne hos Moderen.«¹²⁸ Ogsaa mellem EDUARD BERNER og JOHN BROWN kommer undertiden nogen Gnidning frem; BERNER tilskrev det Indflydelse fra HOLCK-WINTERFELDT's, hvem han aabenbart — selv efter Aars Forløb — havde svært ved at tilgive den Krænkelser, deres, som det forekom ham uberettigede, Fornærmelse, havde været ham.¹²⁹ Sandsynligheden taler for, at den Karakteristik, SUSANNE FENWICK

et Sted giver af JOHN BROWN, ogsaa passede paa hans Halvbroder EDUARD BERNER: »Han er et saa godt Menneske, at han vist ikke vil negte noget . . . Han kan være heftig i sine Yttringer sommetider, men det maae man undskylde ham, enhver har sine Svagheder i denne Verden.«¹³⁰

Morsomt er det at bemærke den Forskel i Omgangssproget, som Familien lægger for Dagen; at GEORGE og EDUARD BERNER talte og skrev Dansk er kun naturligt, mærkeligere er det, at SUSANNE FENWICK, Datter af en dansktalende Mand og en hollandsk Moder, opdraget af en meget vesteuropæisk-indstillet Stedmoder og giftet ind i en stærkt engelsk-præget Familie, ogsaa benytter det danske Sprog i sine Breve til BETZY BERNER, skønt hendes Vendinger og Ordstillinger hist og her tyder paa, at Engelsk var hendes daglige Talesprog. Dette Sprog benyttedes ogsaa baade af Grevinde DE FOUCAULT og af Grevinde SCHULIN, ligesom samtlige de Breve, der foreligger fra Familien BROWN til BETZY BERNER er skrevet paa Engelsk; at JOHN BROWN, der — sandsynligvis fra sit tiende Aar — opholdt sig i engelsktalende Lande, ogsaa benyttede dette Sprog, er selvfølgelig, ydermere naar man ser, at hans Børns Huslærer i sine Erindringer taler om den »rige engelske Familie«, han har været hos.¹³¹

Hovedindtrykket af den store Samling Breve til BETZY BERNER, der er bevaret, er dog — trods Sprogforskelle og forskellig Indstilling — at inderlige Baand knyttede SUSANNE FENWICK til GEORGE og EDUARD BERNER, og disse til NANCY DE FOUCAULT, LOUISE SCHULIN og JOHN BROWN; det kan vistnok med Rette hævdes, at BETZY BERNER havde knyttet disse Traade og var det Centrum, der holdt dem sammen ogsaa udover hendes Levetid.

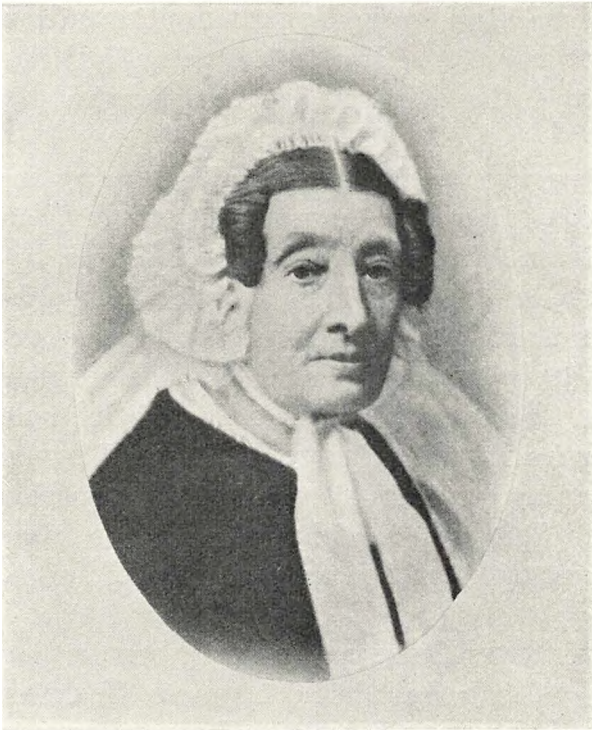
ANDREAS ALEXANDER BERNERS DESCENDENS

AF FØRSTE ÆGTESKAB MED SUSANNE VAN ECHTEN:

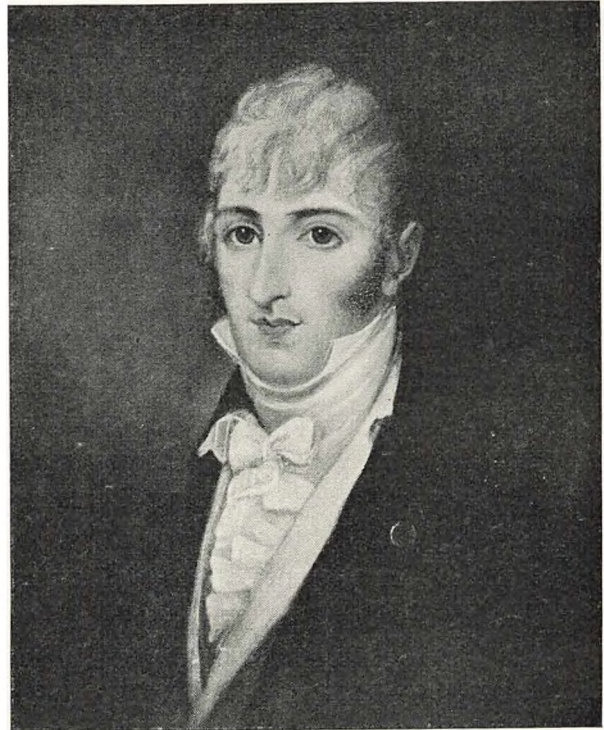
1. a. ALEXANDER SALOMON BERNER, * Helsingør 21. Maj 1784, hjemmedøbt 23. Maj, fremstillet i St. Olai Kirke 21. Juni, † Helsingør 6. Januar 1785, begr. St. Olai Kirkes lille Urtegaard 8. Januar.
2. b. CHRISTIANE ELISABETH BERNER, * Helsingør 11. August 1785, hjemmedøbt s. D., fremstillet i St. Olai Kirke 31. August, † Helsingør 15. Oktober 1791, begr. St. Olai Kirkes lille Urtegaard 19. Oktober.
3. c. SUSANNA JOHANNE BERNER, * Helsingør 11. Februar 1788, hjemmedøbt 24. Februar, fremstillet i St. Olai Kirke 1. Marts, † Torquai, Devonshire, 9. November 1871, begr. sst.¹³²
 ~ i Huset (Helsingør, St. Olai Men.) 8. Februar 1806 med engelsk Generalkonsul CHARLES FENWICK (F.: engelsk Generalkonsul NICHOLAS FENWICK (Søn af Købmand NICHOLAS FENWICK, 64/7) og HESTER LEWIS), * Helsingør 1775, hjemmedøbt, fremstillet i St. Mariæ Kirke 3. April, † Helsingør 19. Marts 1832, begr. St. Mariæ Kgd. — 15 Børn: 2. Slægtled I, Nr. 7—21.

AF ANDET ÆGTESKAB MED BETZY BROWN:

4. d. GEORGE ALEXANDER BERNER, * Helsingør 23. Juni 1793, døbt St. Olai Kirke 12. Juli, † København 5. Maj 1883, begr. fra Garnisons Kirke paa Assistens Kgd. 11. Maj.
 Kammerherre, Hofchef. (R*, DM).
 ~ København, Holmens Kirke, 14. Juni 1822 med SOPHIE ANNA JULIANE

Susanna Johanne Fenwick, f. Berner 1788—1871

Generalkonsul Charles Fenwick 1775—1832

Hos Frøkenerne C. og E. Fenwick i London

MARGARETHA Comtesse HOLCK-WINTERFELDT (F.: Kammerherre, Oberstløjtnant GUSTAV Greve HOLCK-WINTERFELDT og CATHARINA MARIA (POLLY) BROWN), * København 2. Maj 1798, døbt hjemme (Ty.-Ref. Men.) 5. Juni, † København 23. December 1850, begr. fra Tysk Reformert Kirke paa Assistens Kgd. 28. December. — Descendens, se $\frac{1}{1}$ og $\frac{1}{2}$, S. 155—58.

5. e. WILLIAM EDMUND BERNER, * Helsingør 29. December 1798, hjemmedøbt, fremstillet i St. Olai Kirke 21. Juni 1799, † Helsingør 13. November 1799, begr. St. Olai Kirkes lille Urtegaard 14. November.
6. f. EDUARD BERNER, * Helsingør 23. Maj 1801, døbt St. Olai Kirke 26. Juni, druknet i Tunis 5. September 1837.

Kammerjunker. Generalkonsul i Tunis.¹³³

~ København, Tyske Frederiks Kirke, 12. Juni 1824 med AMALIE BÜGEL Medbesidderinde af Det Bügelske Fideikommis (F.: Grosserer PETER BÜGEL og CATHRINE MARIE ADZER), * København 16. Marts 1804, døbt Garnisons Kirke (tyske Men.) 25. April, † København 15. Juli 1842, begr. i Det Bügelske Kapel i Ringsted 18. Juli. — 4 Børn: 2. Slægtled II, Nr. 22—25.

ANDET SLÆGTLED

I. SUSANNA BERNERS BØRN MED GENERALKONSUL CHARLES FENWICK (SE NR. 3):

7. a. NICHOLAS ALEXANDER FENWICK, * Helsingør 25. November 1806, hjemmedøbt 4. Januar 1807 (St. Mariæ Men.), † 1863, begr. i Brompton.
Engelsk Vicekonsul i København, hannoveransk Generalkonsul i Helsingør.
~ Helsingør 16. Juli 1847 med JULIA OCTAVIA BENIGNA FLINDT (F.: Kammerherre, Generalløjtnant JACOB FLINDT og LOUISE ELPHINSTON), * 1. Januar

Generalkonsul Eduard Berner 1801—1837

Amalie Berner, f. Bügel 1804—1842

Malet 1832 af L. Grünbaum. Smaa Akvareller. Hos Fru Højesteretssagfører Aagesen, f. Berner, København

- 1814, † 29. Marts 1874. (Hun ~ 1° 29. December 1836 med Premierløjtnant JENS LAURENTIUS BRUUN NEERGAARD, 1804—42). — 1 Barn: 3. Slægtled I, Nr. 26.
8. b. CHARLES LEWIS CLAYTON FENWICK, * Helsingør 3. Marts 1808, † paa Rejse fra New Zealand til Europa 18. April 1875, sænket i Havet ved Cap Horn. Ejer af Montebello ved Helsingør. Hannoveransk Konsul i Helsingør indtil 1862, bosat i England 1862—66, derefter paa New Zealand. ~ i Huset (brit. Leg. Præst) 31. Marts 1842 med ANN GORDON NORRIE (F.: Købmand, engelsk Konsul, Bankdirektør GORDON NORRIE og INGA MARIA CRAIG), * Helsingør 14. December 1823, hjemmedøbt, fremstillet i St. Olai Kirke 26. August 1824, † Christchurch, New Zealand, 24. September 1910. — 9 Børn: 3. Slægtled II, Nr. 27—35.
9. c. GEORGE THOMAS FENWICK, * Helsingborg 7. Oktober 1809, † i Australien. Ejer af Claythorpe ved Nyrop, Tikøb Sogn, 1835. ~ 1° København, Britiske Gesandtskab (eng. Men. Kb., Helsingør) 27. Februar 1835 med MELIOR BROWN (F.: Købmand EDWARD BROWN (Søn af DAVID BROWN, ²/₃) og IDA MARIANE SCHORN), * ca. 1815, † New South Wales 26. August 1846. ~ 2° København, Fransk Reformert Kirke, 15. December 1849 med MATHILDE RENÉE ARLAUD (F.: Købmand i København, sardinsk Konsul i Helsingør FRANÇOIS ARLAUD og JACQUELINE PERNETTE FINE], * København 20. August 1821, † i Australien 8. April 1906. — 7 Børn: 3. Slægtled III, Nr. 36—42.
10. d. SUSANNA FENWICK, * 1811. ~ 1844 med EDWARD BELL, † til Søs 1850. — Ingen Børn.
11. e. ELISABETH CHRISTIANE FENWICK, * 1813.

- ~ 1853 med ARTHUR DAVIES. — 2 Børn: 3. Slægtled IV, Nr. 43—44.
12. f. HESTER ANNE LOUISE FENWICK, * Helsingør 16. Januar 1815, hjemmedøbt (St. Mariæ Men.) 14. Februar, † Helsingør 13. April 1816, begr. St. Mariæ Kgd. 16. April.
13. g. MARY MELIOR FENWICK, * Helsingør 14. Februar 1816, hjemmedøbt (St. Mariæ Men.) 9. Marts, † England 1840, begr. Bunhill Row, Finsbury, London. — Ugift.
14. h. LOUISA FENWICK, * Helsingør 2. Juni 1817, hjemmedøbt (St. Mariæ Men.) 26. Juni, †
~ København, Britiske Gesandtskab (engl. Men. Kb., Helsingør) 11. April 1836 med engelsk Præst i Helsingør, senere i New South Wales, fra 1872 i Bristol, England, NUGENT WADE (F.: ARTHUR WADE), * Dublin, Irland, 1808, † — 14 Børn: 3. Slægtled V, Nr. 45—58.
15. i. FAIRFAX FENWICK, * 1819. — Drog 1837 til New South Wales.
~ 1854 med ANNE GODFREY. — 2 Børn: 3. Slægtled VI, Nr. 59—60.
16. j. HESTER FENWICK, * Helsingør 1820, hjemmedøbt (St. Mariæ Men.) 9. Marts 1821, † England 5. August 1878, begr. Torquai Kgd. — Ugift.
17. k. ANNE SOPHIA FENWICK, * Helsingør 18. August 1822, hjemmedøbt (St. Mariæ Men.) 21. Marts 1823, † England 1887, begr. Torquai Kgd. i Juni 1887. — Ugift.
18. l. MELIOR FENWICK, * Helsingør 30. Januar 1825, hjemmedøbt (St. Mariæ Men.) 12. Maj, † 1874.
~ 1850 med EDWARD DODD. — Ingen Børn.
19. m. OCTAVIA FENWICK, * paa Fairyhill, Tikøb Sogn, 17. Juni 1826.
~ 1858 med ROBERT HENRY SHAKESPEARE. — 3 Børn: 3. Slægtled VII, Nr. 61—63.
20. n. ISABEL CHARLOTTE FENWICK, * 1828.
~ 1862 med FREDERICK WILLIAM BIGGE. — Ingen Børn.
21. o. WILLIAM FENWICK, * Helsingør 1829, døbt af den engelske Præst, antagelig i November 1830, † 19. Maj 1883.
~ 4. April 1872 med JANET HAMILTON FARQUHARSON (F.: JAMES ROSS FARQUHARSON of Invercauld (chief of the clan) og JANET HAMILTON DUNDAS). — 2 Børn: 3. Slægtled VIII, Nr. 64—65.

II. GENERALKONSUL EDUARD BERNERS BØRN MED AMALIE BÜGEL (SE NR. 6):

22. a. EDMUND BÜGEL BERNER, Medbesidder af Det Bügelske Fideikommis, * København 21. April 1827, døbt Tyske Frederiks Kirke 4. Juni, † København 10. Januar 1885.
~ Greve 19. April 1866 med ALVILDE NATHALIA MATHILDE POULSEN (F.: Gartner PETER POULSEN og ANE JENSEN), * paa Frederiksberg 27. September 1847, døbt Frederiksberg Kirke 2. Januar 1848, † København 13. April 1938, begr. Ringsted. — 1 Barn: 3. Slægtled IX, Nr. 66.
23. b. LOUIS BERNER, * København 12. November 1830, døbt Tyske Frederiks Kirke 29. Marts 1831, † Vordingborg 19. September 1889, begr. Aalborg. — Ugift.
Landmand.
24. c. VALDEMAR BERNER, * i Tunis 20. September 1834, † Rio de Janeiro 6. Maj 1881. — Ugift.

25. d. EDUARD ALFRED BERNER, * i Tunis 6. August 1837, † Aalborg 18. Februar 1899, begr. Ringsted.
 Cand. jur. Løjtnant. Driftsinspektør ved Langaa—Frederikshavn Jernbane.
 (R*) (E.M.2).
 ~ Køge 5. April 1869 med HEDVIG JOHANNA NILSSON (F.: Landmand NILSSON og BEATE PRAVIS), * 21. Januar 1839, † Frederiksberg 22. November 1906, begr. Ringsted. — 2 Børn: 3. Slægtled X, Nr. 67—68.

TREDIE SLÆGTLED

I. GENERALKONSUL NICHOLAS FENWICKS BARN MED JULIA FLINDT (SE NR. 7):

26. a. NICHOLAS EDWARD DE BERNER FENWICK, * 30. Marts 1850.
 Major i den britiske Hær.
- II. KONSUL CHARLES FENWICKS BØRN MED ANN GORDON NORRIE (SE NR. 8):
27. a. LEWIS GORDON FENWICK, * Helsingør 18. Februar 1843, † paa New Zealand 16. December 1907.
 Farmer i Waitati ved Dunedin, New Zealand.
 ~ 19. December 1874 med CHRISTINE TODD CAMERON, * 1853. — 4 Børn: 4. Slægtled I, Nr. 69—72.
28. b. HELEN SUSANNE FENWICK, * Helsingør 2. Juli 1844, †
 ~ 30. September 1869 med CHARLES DE VÈRE TISCHEMAKER-SHUTE, * Ilfracomb, Devonshire, England, 1836, † Avondale, Blenheim, New Zealand, 26. September 1920. — 2 Børn: 4. Slægtled II, Nr. 73—74.
29. c. MARIA EUNICE FENWICK, * paa Claythorpe ved Nyrop, Tikøb Sogn, 27. Juli 1846, † Christchurch, New Zealand, 31. December 1910. — Ugift.
30. d. GEORGE AUFRÈRE FENWICK, * Helsingør 17. Juni 1848, † »Fairy Hill«, St. Clair, New Zealand, omkring 7. November 1928.
 Vekselmægler i Dunedin, New Zealand.
 ~ 16. Oktober 1889 med EDITH LOUISA ROBINSON (F.: Distriktsdommer ROBINSON), * 1. Oktober 1865, levede 1928 i St. Clair, New Zealand. — 1 Barn: 4. Slægtled III, Nr. 75.
31. e. CHARLES FENWICK, * Helsingør 30. December 1850, døbt af Pastor Ellis 13. Marts 1851 (St. Olai Kb.).
 Bankmand i Dunedin, New Zealand.
 ~ 25. April 1883 med MARGARET MAC CORMACK, * 27. Oktober 1864. — 2 Børn: 4. Slægtled IV, Nr. 76—77.
32. f. FAIRFAX FREDERICK FENWICK, * Helsingør 8. September 1852, døbt af Pastor Ellis 21. Oktober (St. Olai Kb.), † 30. September 1919.
 ~ 10. September 1884 med JULIA MARY WILKINS, * 27. December 1864. — Ingen Børn.
33. g. EMILY ALICE FENWICK, * 3. December 1854, † Dunedin, N. Z. 26. December 1897.
 ~ 30. April 1874 med GEORGE SKINNER LINTOTT.
34. h. ALFRED CLAYTON FENWICK, * Helsingør 27. December 1856, døbt af Pastor Ellis 11. Marts 1857 (St. Olai Kb.), † Aukland, New Zealand, 18. Juli 1880. — Ugift.

35. i. HERBERT SHAKESPEARE FENWICK, * Helsingør 7. Juni 1861.
 Vekselmægler i Dunedin, New Zealand.
 ~ 27. Februar 1906 med KATLEEN ANNIE NEILL, * 26. Oktober 1880. — 3 Børn:
 4. Slægtled V, Nr. 78—80.

III. GEORGE FENWICKS BØRN (SE NR. 9):

af første Ægteskab med Melior Brown:

36. a. udøbt Datter, Helsingør 6. December 1835, † sst. 14. Januar 1836.
 af andet Ægteskab med Mathilde Arlaud:
37. b. PERCIVAL FENWICK, * 1850.
 38. c. MELIOR MATHILDE FENWICK, * 1852.
 39. d. HARRIET FENWICK, * Helsingør 29. Marts 1853, † sst. 11. April s. A., begr. St. Olai
 13. April 1853.
 40. e. SUSANNA FRANCES FENWICK, * 1854.
 41. f. GEORGE EMIL FENWICK, * Helsingør i Oktober 1856, † sst. 29. Maj 1857, begr. St.
 Olai 1. Juni.
 42. g. SOPHIE JULIA FENWICK, * 1860.

IV. ELISABETH CHRISTIANE FENWICKS BØRN MED ARTHUR DAVIES (SE NR. 11):

43. a. CHARLES ARTHUR DAVIES, * 1854.
 44. b. FAIRFAX DAVIES, * 1855.

V. LOUISA FENWICKS BØRN MED PASTOR NUGENT WADE (SE NR. 14):

45. a. ARTHUR FENWICK STEPHENSON WADE, * Helsingør 17. April 1837, døbt engelske
 Menighed 14. Maj.
 46. b. SUSANNA ELIZA WADE, * Helsingør 5. Oktober 1838, døbt engelske Menighed 11.
 November.
 47. c. MARY LOUISA WADE, * 1840.
 48. d. NUGENT CHARLES WADE, * 1841, † 1884.
 49. e. LOUISA ANNE WADE, * 1843.
 50. f. EMILY HARRIET WADE, * 1845.
 51. g. REGINALD FAIRFAX WADE, * 1846.
 52. h. OCTAVIA ELISABETH WADE, * 1848.
 53. i. CHARLES HERBERT WADE, * 1849.
 54. j. FAIRFAX BLOMFIELD WADE, * 1851.
 55. k. GEORGE EDWARD WADE, * 1853.
 56. l. EDITH WADE, * 1854.
 57. m. MARGARET WADE, * 1858.
 58. n. BEATRICE EVELYN WADE, * 1860.

VI. FAIRFAX FENWICKS BØRN MED ANNE GODFREY (SE NR. 15):

59. a. ANNA AUGUSTA FENWICK, * 1855.
 60. b. CECIL GODFREY FENWICK, * 1859.

VII. OCTAVIA FENWICKS BØRN MED ROBERT HENRY SHAKESPEARE (SE NR. 19):

61. a. HENRIETTE LOUISA SHAKESPEARE, * 1861.
 62. b. DORA ISABEL SHAKESPEARE, * 1863.
 63. c. LIONEL FAIRFAX SHAKESPEARE, * 1866.

VIII. WILLIAM FENWICKS BØRN MED JANET HAMILTON FARQUHARSON (SE NR. 21):

64. a. CONSTANCE LOUISA HAMILTON FENWICK, * Albermarle St., London 2. Februar 1873. — Ugift. [London].
 65. b. EVALINE FRANCES FENWICK, * Rutland Gate, London, 29. Juli 1874. — Ugift. [London].

IX. EDMUND BERNERS BARN MED MATHILDE POULSEN (SE NR. 22):

66. a. KAMMA EMMY BÜGEL BERNER, Medbesidderinde af Det Bügelske Fideikommis, * København 11. September 1880.
 ~ 1° Hornbæk 19. September 1902 med kgl. Kammersanger, cand. phil. HELGE NISSEN (F.: Forpagter FREDERIK EMIL NISSEN og ANNA FREDERIKKE LARSEN), * paa Rydhauge ved Holstebro 5. September 1871, † København 5. Oktober 1926, begr. Holmens Kgd. — Ægteskabet opløst 1908. — (Han ~ 2° 25. Oktober 1910 med OCTAVIA WIGGERSA RYE, f. 1884; Ægteskabet opløst; 3° 31. Juli 1917 med Skuespillerinde GUDRUN HOULBERG, 1889—1940).
 ~ 2° København 18. Maj 1909 med Højesteretssagfører, konstitueret Kammeradvokat VAGN AAGESEN (F.: Professor, Dr. jur. h. c. ANDREAS AAGESEN og THORA ALVILDE DE NEERGAARD), * paa Førslevgaard 18. Juli 1866, † København 10. September 1939. (Han ~ 1° med INGEBORG HANSEN, f. 1873; Ægteskabet opløst). — 2 Børn: 4. Slægtled VI, Nr. 81—82.

X. DRIFTSINSPEKTØR ALFRED BERNERS BØRN MED HEDVIG JOHANNA NILSSON (SE NR. 25):

67. a. AMALIE BEATE JOHANNE BERNER, * København 5. Juli 1868, døbt St. Johannes Kirke, † København 22. Januar 1907, begr. Ringsted. — Ugift.
 68. b. ELLA ALEXANDRA BERNER, * Aarhus 20. Oktober 1870, døbt Viby Kirke, † paa Usserød Sygehus 28. Januar 1940, begr. Ringsted St. Bendts Kirke 2. Februar. (Førte efter Bev. 1910 Navnet Fru Ella Berner).
 ~ Aalborg, Vor Frue Kirke, 25. August 1896 med Veksellerer ALFRED VIGGO MELBYE (F.: Manufakturhandler AXEL VIGGO MELBYE og HENRIETTE OLIVIA LUND), * København 7. August 1872, † i Marts 1941. (~ 2° med JONNA WIENBERG). — Ægteskabet opløst 1910. — 1 Barn: 4. Slægtled VII, Nr. 83.

FJERDE SLÆGTLED

I. FARMER LEWIS FENWICKS BØRN MED CHRISTINE CAMERON (SE NR. 27):

69. a. CHARLES AUFRÈRE JULIUS FENWICK, * 5. Juni 1876.
 70. b. LIONEL LEWIS FENWICK, * 4. Maj 1879.
 71. c. AYLMER GORDON FENWICK, * 13. August 1880.
 72. d. CYRIL FAIRFAX FENWICK, * 12. Februar 1885, † 13. Juli 1890.

II. HELEN FENWICKS BØRN MED CHARLES TISCHEMAKER-SHUTE (SE NR. 28):

73. a. JOHN CUTHBERT TISCHEMAKER, * 2. Juli 1870.

Langesø
John Brown, 1787—1860

74. b. CHARLES GORDON TISCHEMAKER, * 26. November 1872.
~ med BEATRICE EUGENIE . . . — 3 Børn: 5. Slægtled
I, Nr. 84—86.

III. VEKSELMÆGLER GEORGE AUFRERE FENWICKS BARN MED EDITH
ROBINSON (SE NR. 30):

75. a. ELSINORA HELEN FENWICK, * 7. August 1890, † 15. Marts 1906.

IV. BANKMAND CHARLES FENWICKS BØRN MED MARGARET MAC CORMACK
(SE NR. 31):

76. a. CHARLES LOUIS CUTHBERT FENWICK, * 5. Marts 1884,
† 1926.

Deltog i Verdenskrigen og satte Helbredet til ved Gas-
angreb i Flandern.

77. b. VERNON AUFRERE FENWICK, * 16. Juli 1885.

V. VEKSELMÆGLER HERBERT FENWICKS BØRN MED KATHLEEN ANNIE NEILL (SE NR. 35):

78. a. NORRIE FYANS FENWICK, * 8. April 1907.

79. b. HELEN FYANS FENWICK, * 2. Februar 1910.

80. c. FAIRFAX NICHOLAS FYANS FENWICK.

VI. KAMMA BERNERS BØRN (SE NR. 66)

af andet Ægteskab med Højesteretssagfører Vagn Aagesen:

81. a. ELISABETH BÜGEL AAGESEN, * København 6. Oktober 1909, døbt Citadels Kir-
ke. [København].

82. b. ANDREAS VAGN AAGESEN, * København 4. Januar 1912, døbt Citadels Kirke.
Landsretssagfører.

~ Gentofte (Raadhuset) 1. Juli 1939 med EVA KEMP (F.: Højesteretssagfører,
Kammeradvokat ARNE KEMP og GUDRUN HANSEN), * paa Frederiksberg 28. De-
cember 1919, døbt Solbjerg Kirke. [Hellerup].

VII. ELLA BERNERS BARN MED VEKSELLERER ALFRED MELBYE (SE NR. 68):

83. a. VIBEKE (MELBYE, i Henh. til Bev. af 1910:) BERNER, * København 17. Sep-
tember 1897, døbt St. Matthæus Kirke 14. November. — [København].

FEMTE SLÆGTLED

I. CHARLES GORDON TISCHEMAKERS BØRN MED BEATRICE EUGENIE... (SE NR. 74):

84. a. HELEN CONSTANCE SHUTE TISCHEMAKER, * 14. April 1906, † 1. September
1919.

85. b. NANCY BEATRICE TISCHEMAKER, * 10. Januar 1909.

86. c. THOMAS JOHN RUTGER TISCHEMAKER, * 10. August 1910.

Pastel af C. Horneman
Frederiksdal
Sigismund Ludvig Greve Schulin
1777—1836

Litograf
Louise Elisabeth Grevinde Schulin, født Brown
1785—1851

MARGRETHE ELISABETH (BETZY) BROWNS DESCENDENS

AF FØRSTE ÆGTESKAB MED KØBMAND WILLIAM BROWN:

1. a. ANNA (NANCY) MARGARETA BROWN, * København 3. Oktober 1783, døbt Tysk Reformert Kirke 17. Oktober, † Aï, Champagne, 6. Januar 1850.
~ 1. Januar 1819 med fransk Brigadegeneral LOUIS MARIE FLORENT Comte DE FOUCAULT, * 29. September 1775, † 4. Maj 1860. — 3 Børn: 2. Slægtled I, Nr. 4—6.
2. b. LOUISE ELISABETH BROWN, * København 24. Juli 1785, døbt Tysk Reformert Kirke 10. August, † paa Aastrup 28. Januar 1851, begr. Lyngby Kgd. 5. Februar.
~ i Huset (Helsingør, St. Olai Men.) 6. Januar 1808 med Kammerherre, Amtmand, SIGISMUND LUDVIG Lehnsgreve SCHULIN til Frederiksdal (Det Schulinske Fideikommiss) (F.: Kammerherre FREDERIK LUDVIG Lehnsgreve SCHULIN til Frederiksdal og SOPHIE HEDEVIG VON WARNSTEDT), * paa Frederiksdal 16. Oktober 1777, hjemmedøbt s. D., fremstillet i Lyngby Kirke 27. Oktober, † paa Frederiksdal 31. December 1836, begr. Lyngby Kgd. 9. Januar 1837. — 8 Børn: 2. Slægtled II, Nr. 7—14.
3. c. JOHN BROWN, * København 29. April 1787, døbt Tysk Reformert Kirke 16. Maj, † Colstoun, Paterson River, New South Wales, 19. Juli 1860.
Plantageejer i Indien, Ejer af Kokkedal, senere Ejendomsbesidder i Australien.
~ Calcutta 20. Januar 1823 med CHARLOTTE DOWLING (F.: Government Treasurer DOWLING), * Calcutta 2. Oktober 1803¹³⁴, † — 12 Børn: 2. Slægtled III, Nr. 15—26.

ANDET SLÆGTLED

- I. NANCY BROWNS BØRN MED BRIGADEGENERAL LOUIS COMTE DE FOUCAULT (SE NR. 1):
4. a. ADHÉMAR Comte DE FOUCAULT, * 25. December 1819, † Paris 1901.
Oberst ved de franske Ingeniørtropper.
~ med Mademoiselle ESSARTS. — Ingen Børn.

5. b. REYMOND Comte DE FOUCAULT, * 12. April 1823, † 22. April 1844. Student.
 6. c. FRANCIS LÉOPOLD Comte DE FOUCAULT, * 11. December 1824, † Paris 2. Marts 1903.
 Kaptajn i den franske Marine.

II. LOUISE BROWNS BØRN MED AMTMAND SIGISMUND LUDVIG LEHNSGREVE SCHULIN (SE NR. 2):

7. a. JOHAN SIGISMUND Lehns greve SCHULIN til Frederiksdal (Det Schulinske Fideikommiss) og Sophie Zeuthens Frederiksdalske Fideikommiss, * paa Frederiksdal 8. September 1808, hjemmedøbt s. D., fremstillet i Lyngby Kirke 16. Oktober, † Hillerød 14. November 1880, bisat Frederiksborg Slots Kirke 22. November, begr. Lyngby Kgd. s. D.
 Kammerherre, Amtmand over Frederiksborg Amt, Medlem af Landstinget. (SK., DM).
 ~ København, Garnisons Kirke, 1. Marts 1839 med CHARLOTTE ZEUTHEN (F.: Højesteretsassessor VILHELM PETER ZEUTHEN og BOLETTE MARIE DOROTHEA BARTHOLIN), * København 14. Marts 1815, † sst. 30. August 1892, begr. Lyngby Kgd. 5. September. — 7 Børn: 3. Slægtled I, Nr. 27—33.
8. b. SOPHIE HEDEVIG Comtesse SCHULIN, * paa Frederiksdal 26. Juni 1810, døbt Lyngby Kirke 24. Juli, † paa Tølløse 16. Oktober 1866, begr. sst. 23. Oktober.
 ~ Kallehave Kirke 28. Oktober 1829 med Kammerherre, Hofjægermester CHRISTIAN FREDERIK Lehnsbaron ZEUTHEN til Baroniet Zeuthen (F.: Etatsraad PETER CHRISTIAN ZEUTHEN til Tølløse, Søgaard & Sonnerup og CHRISTINE VILHELMINE BORNEMANN), * København 14. December 1794, † paa Tølløse 12. November 1850, begr. sst. — Ingen Børn.
9. c. HANS SIGISMUND FREDERIK ALEXANDER WILLIAM Greve SCHULIN, * paa Frederiksdal 26. November 1811, hjemmedøbt s. D., fremstillet i Lyngby Kirke 6. Januar 1812, † Hamburg 27. April 1856, begr. Tølløse 3. Maj.
 Hofjægermester. Forstkandidat.
 ~ Hamburg 31. Maj 1845 med IDA AUGUSTA Comtesse HOLCK (F.: Kammerherre, Major, Postinspektør CARL CHRISTIAN Greve HOLCK og CAROLINE ELISABETH MØLLER), * København 18. December 1817, hjemmedøbt 25. Januar 1818 (Garnisons Men.), † Fredensborg 23. August 1896, begr. Tølløse 31. August. — 5 Børn: 3. Slægtled II, Nr. 34—38.
10. d. ANNE ELISABETH JOHANNE Comtesse SCHULIN, * paa Frederiksdal 30. Oktober 1813, døbt Lyngby Kirke 23. Februar 1814, † København 10. September 1847, begr. Assistens Kgd. 16. September.
 ~ København, Garnisons Sogn, 22. April 1841 med Generalløjtnant, Kammerherre PETER FREDERIK STEINMANN til Tybjerggaard (F.: Generalløjtnant PETER FREDERIK STEINMANN til Tybjerggaard og I. Hustru JOHANNE BIRGITTE METTE DOROTHEA DE NEERGAARD), * København 8. Juli 1812, døbt Garnisons Kirke, † paa Tybjerggaard 16. Februar 1894, begr. Tybjerg Kgd. 24. Februar. — 2 Børn: 3. Slægtled III, Nr. 39—40.
11. e. CHRISTIANE LOUISE Comtesse SCHULIN, * paa Frederiksdal 5. December 1815, døbt Lyngby Kirke 30. Maj 1816, † Vichy, Frankrig, 11. Juli 1884, begr. Soderup Kgd. 26. Juli.
 ~ København, Holmens Kirke, 13. Juni 1845 med Kammerherre, Oberstløjtnant FREDERIK VILHELM Lehns greve DANNEMAND til Det Dannemandske Fideikommiss (F.: Kong FREDERIK VI og FREDERIKKE BENEDICTE (BENTE) DAN-

NEMAND, født RAFSTED), * København 20. Juni 1813, † paa Aastrup 12. Marts 1888, begr. Soderup Kgd. 24. Marts. (Han ~ 1° 28. April 1840 med FRANCISCA VON SCHOLTEN, 1820—44; 3° 18. Oktober 1884 med REGINE VILHELMINE MARGRETHE LAURSEN, 1840—86). — Ingen Børn.

12. f. MARIE ALBERTINE MATHILDE Comtesse SCHULIN, * paa Frederiksdal 23. Maj 1820, døbt Lyngby Kirke 24. Juli, † København 5. Februar 1885, begr. Tranekær 12. Februar.

~ København, Trinitatis Sogn, 11. August 1843 med Gehejmekonferensraad, Kammerherre FREDERIK LUDVIG VILHELM Lehnsgreve AHLEFELDT-LAURVIG til Grevskabet Langeland og Substitutionen for Grevskabet Laurvig, samt Stamhusene Ahlefeldt & Lundsgaard (F.: Gehejmekonferensraad, Oberst CHRISTIAN JOHAN FREDERIK Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Grevskabet Langeland og Substitutionen for Grevskabet Laurvig og Stamhusene Ahlefeldt & Lundsgaard og JULIE LOUISE Comtesse WEDELL-WEDELLESBORG), * paa Lundsgaard 23. April 1817, † paa Tranekær 30. November 1889, begr. sst. 7. December. — 5 Børn: 3. Slægtled IV, Nr. 41—45.

13. g. CHRISTIAN FREDERIK Greve SCHULIN-ZEUTHEN til Baroniet Zeuthen, * paa Frederiksdal 18. April 1822, døbt Lyngby Kirke 18. Oktober, † paa Tølløse 16. Januar 1873, begr. sst. 24. Oktober.

Hofjægermester.

~ paa Ryegaard 24. August 1849 med MARY CAROLINE AXELINE SIEGFRIEDE Comtesse SCHEEL (F.: Kammerherre, Kaptajn i Søetaten HENRIK JØRGEN Greve SCHEEL til Stamhuset Rosenkrantz og ANNA ELITZA MORBACH PROM), * København 31. Juli 1829, † sst. 6. Juli 1895, begr. Tølløse 16. Juli. — Ingen Børn.

14. h. dødfødt Søn 27. September 1825 paa Frederiksdal.

III. PLANTAGEEJER JOHN BROWNS BØRN MED CHARLOTTE DOWLING (SE NR. 3):

15. a. LOUISA BROWN, * Ostindien i Oktober 1823, †

~ i Januar 1843 med JOHN CHARLES WHITTY (F.: Archdeacon WHITTY, Ennistimon Co., Clare, Ireland).

16. b. JOHN DOWLING BROWN, * i Ostindien i Januar 1825, †

~ 1855 med HELENA ISABELLA WHITE (F.: District Surveyor GEORGE BOYLE WHITE). — 7 Børn: 3. Slægtled V, Nr. 46—52.

17. c. WILLIAM BROWN, * i Oktober 1826, dræbt af Kinesere i Canton i December 1848.

18. d. ELIZABETH BROWN, * i Danmark 3. Juli 1828.

~ i Februar 1857 med Arbejdsminister i Ministeriet Palmer HENRY WILLIAM WALSH, * Oxfordshire i December 1825, † 5. April 1888. — 6 Børn: 3. Slægtled VI, Nr. 53—58.

19. e. EDWARD GEORGE BROWN, * paa Kokkedal 21. Oktober 1829, † The Cottage, Tumut, Australien, 3. August 1895.

~ Plains House, Tumut, 12. December 1854 med AMELIA MATHILDA SHELLEY, * Paramatta, N. S. Wales, 21. December 1836, † The Cottage, Tumut, 27. August 1922. — 14 Børn: 3. Slægtled VII, Nr. 59—72.

20. f. CHARLES FENWICK ELPHINSTONE BROWN, * i Juni 1830, †

~ 1° med ELLEN RHULL.

~ 2° 1873 med EMILY JAMESON. — 5 Børn: 3. Slægtled VIII, Nr. 73—77.

21. g. EDITH BROWN, * i Danmark i Februar 1832, †
 ~ med JAMES ROBINSON, Coppabella og Kimo St., N. S. Wales. — 5 Børn:
 3. Slægtled IX, Nr. 78—82.
22. h. GUSTAVA BROWN, * i Juli 1834, †
 ~ med ROBERT STUDDART GATHIL.
23. i. SIGISMUNDA BROWN, * Helsingør i Marts 1837, †
 ~ Paramatta, N. S. Wales, med Dr. med. WALTER BROWN, Brislington, Bristol. — 9 Børn: 3. Slægtled X, Nr. 83—91.
24. j. HERBERT HARRINGTON BROWN, * Pemberton Grange, Paramatta, N. S. Wales, 1839, †
 ~ med JANE HARRIET LINDEMAN (F.: Dr. LINDEMAN, Cawarra, Gresford, N. S. Wales). — 6 Børn: 3. Slægtled XI, Nr. 92—97.
25. k. NUGENT WADE BROWN, * i August 1841, † i Juli 1919.
 ~ med MARGARET CAMPBELL AUTELL. — 9 Børn: 3. Slægtled XII, Nr. 98—106.
26. l. WALTERUS LE BRUN BROWN, * Colstoun, Paterson River, N. S. Wales, 1. Juli 1843, †
 ~ 1° JANET HAY (F.: Faarefarmer ANTONY HAY, Glasgow).
 ~ 2°(?) JESSIE CASSEL. — 6 Børn: 3. Slægtled XIII, Nr. 107—112.

TREDIE SLÆGTLED

I. AMTMAND SIGISMUND LEHNSGREVE SCHULINS BØRN MED CHARLOTTE ZEUTHEN (SE NR. 7):

27. a. LOUISE MARIE SOPHIE Comtesse SCHULIN, * paa Frederiksdal 27. December 1839, døbt København, Slots Kirken, 28. April 1840, † paa Frederiksborg Slot 4. April 1904, begr. Hillerød, Nyhuse Kgd. 9. April.
 ~ København, Slots Kirken, 18. November 1859 med Kammerherre, Amtmand VILHELM FERDINAND Baron WEDELL-WEDELSSBORG (F.: Kammerherre, Generalløjtnant JOACHIM GODSKE Baron WEDELL-WEDELSSBORG og GREGERSINE OLAVE JUEL), * Odense 6. December 1827, † København 3. August 1914, begr. Hillerød, Nyhuse Kgd. 7. August. — 8 Børn: 4. Slægtled I, Nr. 113—120.
28. b. JULIE Comtesse SCHULIN, * paa Frederiksdal 23. Februar 1842, døbt Lyngby Kirke 16. Maj, † paa Frederiksdal 4. August 1918, begr. Lyngby Kgd. 9. August.
 Stiftsdame i Vallø.
29. c. SIGISMUNDA WILHELMINE ELISABETH Comtesse SCHULIN, * paa Rindomgaard 10. Maj 1844, døbt Rindom Kirke 17. Juni, † København 4. August 1923, begr. Lyngby Kgd. 9. August.
 Hofdame hos Kronprinsesse Louise. Stiftsdame i Vallø.
30. d. SIGISMUND LUDVIG Lehns greve SCHULIN til Frederiksdal (Det Schulinske Fideikommis) og Det Sophie Zeuthenske Fideikommis, * paa Rindomgaard 28. April 1846, døbt Rindom Kirke 22. Juni, † paa Frederiksdal 14. Juli 1929.
 Hofjægermester. (R*, DM).
 ~ København, Sct. Jacobs Kirke, 19. December 1882 med ADELGUNDE CHARLOTTE ELISE MÜNTER (F.: Justitsraad CARL VILHELM THEODOR MÜNTER og INGEBORG CATHRINE VON OPPEN), * København 22. August 1839, † Mentona 26. Marts 1903, begr. Lyngby Kgd. 14. Maj. — Ingen Børn.
31. e. VILHELM PETER Greve SCHULIN, * paa Rindomgaard 17. September 1849, døbt Rindom Kirke 19. Oktober, † København 21. September 1922, begr. Lyngby Kgd. 27. September.

Kammerherre, Amtmand over Frederiksborg Amt. (K¹, DM.).

~ paa Østergaard i Salling 19. December 1891 med OLGA Cecilie HEDEMANN (F.: ERIK OSCAR JULIUS HEDEMANN til Nyholm og JOHANNE LOUISE JUDITHE WENDELBOE), * Hegnet 1. Juli 1864. [Skodsborg]. — 3 Børn: 4. Slægtled II, Nr. 121—123.

32. f. THALIA Comtesse SCHULIN, * paa Rindomgaard 13. Februar 1853, hjemmedøbt, † sst. 8. April s. A., begr. Rindom Kgd. 13. April.
33. g. CHRISTIAN FREDERIK ZEUTHEN Greve SCHULIN, * paa Rindomgaard 15. Marts 1856, hjemmedøbt 9. Juli, † paa Aastrup 9. Februar 1933.
Legationssekretær, Administrator for Det grevelige Dannemandske Stift. — Ugift.

II. HOFJÆGERMESTER WILLIAM GREVE SCHULINS BØRN MED IDA COMTESSE HOLCK (SE NR. 9):

34. a. CAROLINE (LILY) AMALIE Comtesse SCHULIN, * Hamburg 21. Maj 1846, † Fredensborg 1. Februar 1918, begr. Tølløse Kgd. 9. Februar.
~ København, Citadels Kirke, 9. Juli 1874 med Hofjægermester, Ritmester ERNST FREDERIK Baron DÜRING-ROSENKRANTZ til Substitutionen for Baroniet Villestrup (F.: Kammerjunker, Ritmester CARL FREDERIK Baron DÜRING-ROSENKRANTZ og MARIE ELISABETH DOROTHEA Baronesse ROSENKRANTZ til Substitutionen for Baroniet Villestrup), * Aarhus 28. Februar 1830, † Tullstruplund ved Fredensborg 25. Maj 1890, begr. Tølløse Kgd. 4. Juni. — Ingen Børn.
35. b. Datter, * paa Drage 23. August 1847, † faa Dage gammel.
36. c. SOPHIE HEDEVIG Comtesse SCHULIN, * København 18. Oktober 1848, døbt Garnisons Kirke 23. Marts 1849, † paa Aastrup 7. Februar 1931.
Priorinde for Aastrup Kloster.
~ København, Garnisons Kirke, 14. August 1869 med Godsejer FREDERIK CARL EMIL SCHACK BROCKDORFF til Frederikseg (F.: Kammerherre, Major FREDERIK ADOLPH SCHACK BROCKDORFF og CAROLINE MARIE AUGUSTA DANNE-MAND), * København 15. November 1843, † paa Frederikseg 11. November 1893, begr. Herlufmagle 20. November. — 3 Børn: 4. Slægtled III, Nr. 124—126.
37. d. CHRISTIAN JULIUS WILLIAM Greve SCHULIN-ZEUTHEN til Baroniet Zeuthen, * paa Drage 25. Oktober 1852, † København 6. April 1919, begr. Tølløse Kgd. 24. Oktober s. A.
Hofjægermester. (R*).
~ Ringsted 6. Januar 1877 med CECILIE CHRISTINE SIGISMUNDA HARHOFF (F.: Konferensraad, Borgmester CONRAD JOHAN CHRISTIAN HARHOFF og GEORGINE FREDERIKKE VON KROGH), * Ringsted 15. December 1847, † Fredensborg 15. April 1932. — Ingen Børn.
38. e. CARL FREDERIK SIGISMUND LOUIS Greve SCHULIN til Hostrup, * paa Drage 10. Oktober 1865, † Holte 20. December 1904, begr. Søllerød Kgd. 28. December.
~ København, Sct. Jacobs Kirke, 2. December 1881 med ANNA CECILIE ADELHEID HASTRUP (F.: Kaptajn CHRISTOPHER LUDVIG HASTRUP til Hjortholm og SOPHIE EMILIE NIELSINE HEDEMANN), * paa Hjortholm 5. Februar 1860, † København 26. Oktober 1919, begr. Søllerød Kgd. 31. Oktober. — 6 Børn: 4. Slægtled IV, Nr. 127—132.

III. ANNE ELISABETH JOHANNE COMTESSE SCHULINS BØRN MED GENERALLØJTNANT
PETER FREDERIK STEINMANN (SE NR. 10):

39. a. SIGISMUNDA STEINMANN, * København 17. Juli 1842, † Kristiania 1. Februar 1907.
~ paa Tølløse 23. September 1864 med Kammerjunker ADOLF FREDERIK HOLTEN CASTENSCHILD til Ussinggaard, * paa Borreby 6. April 1842, † Vordingborg 11. Marts 1896. — 3 Børn: 4. Slægtled V, Nr. 133—135.
40. b. PETER FREDERIK STEINMANN til Tybjerggaard, * København 27. August 1843, døbt Garnisons Kirke, † paa Tybjerggaard 25. Maj 1910.
Kammerherre, Oberstløjtnant.
~ 15. April 1886 med MARIE BENEDICTE TUXEN (F.: Kommandør JOHAN CORNELIUS TUXEN og II. Hustru ELISE ROSALIE CHRISTENCE BERNHOFT), * 12. Oktober 1860. [Tybjerggaard]. — Ingen Børn.

IV. MATHILDE COMTESSE SCHULINS BØRN MED GEHEJMEKONFERENSRAAD
FREDERIK LEHNSGREVE AHLEFELDT-LAURVIG (SE NR. 12):

41. a. CHRISTIAN JOHAN FREDERIK Lehns greve AHLEFELDT-LAURVIG til Grevskabet Langeland og Substitutionen for Grevskabet Laurvig, til Stamhusene Ahlefeldt & Lundsgaard, samt Hjortholm, * paa Mørkegaard 31. Juli 1844, † paa Tranekær 28. August 1917, begr. sst.
Kammerherre, Hofjægermester. (SK., DM.).
~ København, Garnisons Kirke, 23. Maj 1869 med Overhofmesterinde hos Dronning Louise JOHANNE IDA BIRGITTE AUGUSTA Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG (F.: Kammerherre FERDINAND Baron WEDELL-WEDELLSBORG og II. Hustru ELEONORE SOPHIE Comtesse BILLE BRAHE), * paa Hegnetslund 11. Maj 1846, † København 16. Juni 1930. — 3 Børn: 4. Slægtled VI, Nr. 136—138.
42. b. SIGISMUND LUDVIG Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Ulstrup, * paa Mørkegaard 4. September 1846, † Kjellerup 11. Juni 1925.
Kammerherre, Hofjægermester. (R*).*
~ paa Juellinge 4. September 1868 med POLLY CAROLINE CHARLOTTE AMALIE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS (F.: FREDERIK JULIUS Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS til Baroniet Juellinge og BENEDICTE CHRISTINE POLLY GUSTAVE Comtesse REVENTLOW), * paa Juellinge 25. Oktober 1849, † paa Marienlyst ved Helsingør 26. Juli 1919. — 2 Børn: 4. Slægtled VII, Nr. 139—140.
43. c. JULIUS LUDVIG Greve AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE til Skovsbo og Fjellebro, * København 16. Februar 1849, † paa Egeskov 6. Juni 1912, begr. Kværndrup.
Kammerherre, Hofjægermester. (R*).*
~ paa Egeskov 28. Juli 1875 med JESSY CAMILLE Baronesse BILLE BRAHE til Stamhuset Egeskov (F.: Gesandt, Kammerherre FRANTZ PREBEN Baron BILLE BRAHE til Stamhuset Egeskov og CAMILLE SOFIA AF HARMENS), * Berlin 18. Maj 1853, † København 2. Februar 1927, begr. Kværndrup. — 4 Børn: 4. Slægtled VIII, Nr. 141—144.
44. d. FREDERIK LUDVIG VILHELM Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN til Kjærsgaard, * paa Mørkegaard 10. Juni 1853, † paa Frederiksberg 24. Februar 1909.
Kammerherre, Hofjægermester. (R*).*
~ paa Hvidkilde 16. November 1877 med ANNA CHRISTIANE ADELHEID Baronesse ROSENØRN-LEHN til Baroniet Lehn (F.: ERIK CHRISTIAN HARTVIG

Baron ROSENØRN-LEHN til Baroniet Lehn og POLYXENE ADELHEID LOUISE ELISE Baronesse PECHLIN VON LÖWENBACH), * Kiel 23. April 1857, † Hellerup 22. September 1915. — 4 Børn: 4. Slægtled IX, Nr. 145—148.

45. e. CARL WILLIAM Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Tranekær 2. Maj 1860, † København 29. November 1923, begr. i Kapellet i Eriksholm Slotspark.

Gesandt, Udenrigsminister. (K¹, DM.).

~ Ordrup Kapel (Gentofte) 26. April 1887 med ELISABETH Comtesse DANNE-SKIOLD-SAMSØE (F.: Teaterchef, Hofjægermester CHRISTIAN CONRAD SOPHUS Greve DANNESKIOLD-SAMSØE til Nordfeld og WANDA SOPHIE ELISABETH CANDIA ZARTMANN), * Paris 28. Oktober 1866. [København]. — 4 Børn: 4. Slægtled X, Nr. 149—152.

V. JOHN DOWLING BROWNS BØRN MED HELENA ISABELLA WHITE (SE NR. 16):

46. a. MARIE BROUN, ugift.

47. b. JOHN DOWLING BROUN, * 1857.

~ med JANET SINGLE (F.: GEORGE ALEXANDER SINGLE). — 3 Børn: 4. Slægtled XI, Nr. 153—155.

48. c. LOUISA ELPHINSTONE BROUN.

~ med LESLIE WILLIAM ALEXANDER MAC ARTHUR. — 4 Børn: 4. Slægtled XII, Nr. 156—159.

49. d. WILLIAM LE BRUN BROUN, * 1861.

~ med ELEANOR MAUDE SUTTOR (F.: JOHN BLIGH SUTTOR, Wyalong, Bathurst, N. S. Wales). — 2 Børn: 4. Slægtled XIII, Nr. 160—161.

50. e. EDITH HELENA BROUN, ugift.

51. f. CHARLES FENWICK BROUN, * 1869.

~ med MAUDE JOHNSON. — 1 Barn: 4. Slægtled XIV, Nr. 162.

52. g. MONA GUSTAVA BROUN.

~ med HAROLD PALMER WHITTY. — 3 Børn: 4. Slægtled XV, Nr. 163—165.

VI. ELIZABETH BROWNS BØRN MED ARBEJDSMINISTER HENRY WILLIAM WALSH (SE NR. 18):

53. a. ELIZABETH WALSH.

~ med N. N. RALSTON. — 4 Børn: 4. Slægtled XVI, Nr. 166—169.

54. b. WILLIAM HENRY WALSH.

55. c. WESTERN WALSH.

~ med ALICE COOK COLIN BARTON. — 3 Børn: 4. Slægtled XVII, Nr. 170—172.

56. d. KATHLEEN MAUD WALSH.

~ med CHARLES CAMPBELL RILEY. — 2 Børn: 4. Slægtled XVIII, Nr. 173—174.

57. e. NUGENT MASSIE WALSH, †.

58. f. HILDA DOWLING WALSH.

~ med EDGAR FALKNER, M. D. — 1 Barn: 4. Slægtled XIX, Nr. 175.

VII. EDUARD GEORGE BROWNS BØRN MED AMELIA SHELLEY (SE NR. 19):

59. a. EDWARD CHARLES BROUN, * East Blowering 1. Marts 1856.

~ 24. (el. 28.) Juni 1884 med REGINALD CLARA RANKEN. — 9 Børn: 4. Slægtled XX, Nr. 176—184.

60. b. ARTHUR WILLIAM BROUN, * Tumut Plains 15. Maj 1857, †.
61. c. ARTHUR HENRY BROUN, * Tumut Plains 17. December 1858.
 ~ 6. August 18(90?) med CHARLOTTE ANNIE KELLY. — 7 Børn: 4. Slægtled XXI, Nr. 185—191.
62. d. FANNY LOUISA BROUN, * East Blowering 2. August 1860.
63. e. EFFIE MATHILDA BROUN, * West Blowering 5. December 1862.
64. f. WALTER BLAND BROUN, * West Blowering 22. Oktober 1864.
 ~ 20. Februar 1892 med MARY WILSON, * 1. Maj 1871. — 9 Børn: 4. Slægtled XXII, Nr. 192—200.
65. g. AMELIA SIDNEY BROUN, * West Blowering 19. Oktober 1866.
 ~ All Saints' Church, Tumut, med ALAN G. F. MANN. — 6 Børn: 4. Slægtled XXIII, Nr. 201—206.
66. h. EMILY HAMLYN BROUN, * West Blowering 28. Juli 1869.
 ~ All Saints' Church, Tumut, 5. April 1899 med ROBERT CAMPBELL DIBBS, * Newcastle on Tyne 12. Marts 1870. — 3 Børn: 4. Slægtled XXIV, Nr. 207—209.
67. i. ROSIE BLOWERING BROUN, * West Blowering 22. April 1871.
68. j. MALCOLM GEORGE BROUN, * West Blowering 21. Juni 1873.
69. k. ETHEL VYNCE BROUN, * West Blowering 11. Juli 1874.
70. l. THERESA MAC DONALD BROUN, * West Blowering 28. September 1876.
 ~ All Saints' Church, Tumut, 24. Juni 1909 med GWYNNE MAC DONELL REED, * Hay, N. S. Wales, 7. Januar 1876. — 2 Børn: 4. Slægtled XXV, Nr. 210—211.
71. m. DAISY BLANCHE BROUN, * Bomtonlee 5. April 1878.
 ~ All Saints' Church, Tumut, 4. Juni 1919 med SEMEE SURTEES COOKE.
72. n. MIRIAM NEWTON BROUN, * Bomtonlee 12. November 1880.
 ~ All Saints' Church, Tumut, med HAROLD HENRY CROUCH, * 9. Januar 1876. — 2 Børn: 4. Slægtled XXVI, Nr. 212—213.

VIII. CHARLES FENWICK ELPHINSTONE BROWNS BØRN (SE NR. 20)

af første Ægteskab med Ellen Rhull:

73. a. LOUISA BROUN.
74. b. PERCY BROUN.
75. c. IDA BROUN.
 ~ med FREDERICK SAMSON (F.: HORACE SAMSON og ANNIE BUTLER).
76. d. ELLEN BROUN.

af andet Ægteskab med Emily Jameson:

77. e. ELEANOR BROUN.

IX. EDITH BROWNS BØRN MED JAMES ROBINSON (SE NR. 21):

78. a. HESTER ROBINSON, ugift.
79. b. JAMES ROBINSON, †.
80. c. CHARLOTTE ROBINSON.
 ~ med W. KING. — 3 Børn(?): 4. Slægtled XXVII, Nr. 214—216.
81. d. WALLACE ROBINSON.
 ~ med MAUD HESTEL. — 4 Børn: 4. Slægtled XXVIII, Nr. 217—220.
82. e. EDITH ROBINSON.
 ~ med N. N. — 4 Børn: 4. Slægtled XXIX, Nr. 221—224.

X. SIGISMUNDA BROWNS BØRN MED DR. MED. WALTER BROWN (SE NR. 23):

83. a. EDWIN BROWN, * 1859.
~ med BEATRICE RILEN. — 4 Børn: 4. Slægtled XXX, Nr. 225—228.
84. b. WALTER SIGISMUND BROWN.
~ med MARGARET ISABEL MAC ARTHUR. — 7 Børn: 4. Slægtled XXXI, Nr. 229—235.
85. c. MILDRED BROWN, * 1863.
~ med CHARLES JOHN LLOYD. — 4 Børn: 4. Slægtled XXXII, Nr. 236—239.
86. d. MONA BROWN, * 1865.
87. e. EDITH BROWN, * 1867.
~ med HARRINGTON COWPER. — 6 Børn: 4. Slægtled XXXIII, Nr. 240—245.
88. f. FRANCIS LINDON BROWN, * 1868.
89. g. LOUISA BROWN, * 1870.
90. h. ELIZA BROWN, * 1872.
91. i. PHILIP HENRY BROWN, * 1874, † 1919.
~ med ETHEL GRIFFIN. — 2 Børn: 4. Slægtled XXXIV, Nr. 246—247.

XI. HERBERT HARRINGTON BROWNS BØRN MED JANE LINDEMAN (SE NR. 24):

92. a. NUNNIE BROUN.
~ med Oberst R. SEYMOUR WELLS.
93. b. JOHN SYDNEY BROUN.
~ med MURIEL CLIFT.
94. c. HERBERT LINDEMAN BROUN.
~ med POLLY BARNES.
95. d. LOUISA BROUN, ugift.
96. e. LILLIAN BROUN.
~ med WALTER LEIGH.
97. f. ELLEN BROUN.
~ med AUDLEY JONES.

XII. NUGENT WADE BROWNS BØRN MED MARGARET CAMPBELL AUTELL (SE NR. 25):

98. a. LILLIAN LEILA WADE BROUN.
99. b. MARGARET ALICE WADE BROUN.
~ med CONSET LAIDLAY. — 2 Børn: 4. Slægtled XXXV, Nr. 248—249.
100. e. ELSIE ELLEN WADE BROUN.
~ med GUILFORD LINDSAY DAVIDSON. — 3 Børn: 4. Slægtled XXXVI, Nr. 250—252.
101. d. MILDRED WADE BROUN.
~ med WILLIAM CUNNINGHAM GEIKIE. — 3 Børn: 4. Slægtled XXXVII, Nr. 253—255.
102. e. NUGENT WADE BROWN.
103. f. KEITH COLSTOUN WADE BROUN.
Ansæt i den australske Hær.
104. g. GLADYS CAMPBELL WADE BROUN.
105. h. CELIA WADE BROUN.
106. i. CHRISTIANE JEAN DE GIFFORD WADE BROUN.

~ med ERNEST HOLLAND WATTS. — 2 Børn: 4. Slægtled XXXVIII, Nr. 256—257.

XIII. WALTERUS LE BRUN BROWNS BØRN (SE NR. 26)

af første (?) Ægteskab:

107. a. WALTERUS LE BRUN BROWN.

~ Tumut med EUGENE HANNAFORD FLETCHER-BREWER (F.: JOHN CLIFTON FLETCHER-BREWER, Walgett, N. S. Wales). — 3 Børn: 4. Slægtled XXXIX, Nr. 258—260.

108. b. CHARLOTTE EDITH LE BRUN BROWN, * Tumut.

109. c. JOHN LE BRUN BROWN, * Tumut.

110. d. JESSIE LOUISA LE BRUN BROWN, * Wangaratta, Victoria.

111. e. ELLEN BESSIE LE BRUN BROWN, * Wilcannia, N. S. Wales.

112. f. MARY MILDRED LE BRUN BROWN.

FJERDE SLÆGTLED

I. LOUISE COMTESSE SCHULINS BØRN MED AMTMAND VILHELM BARON WEDELL-WEDELLSBORG (SE NR. 27):

113. a. JOACHIM GODSKE Baron WEDELL-WEDELLSBORG, * Flensborg 19. September 1860, † København 17. Januar 1937, begr. Vestre Kgd.

Cand. jur., Amtmand over Svendborg Amt, Kammerherre (K¹, DM.).

~ Borup Kirke 30. April 1896 med SOPHIE CHRISTIANE BRUUN NEERGAARD (F.: Kammerherre, Hofjægermester VILHELM PETER CHRISTIAN BRUUN NEERGAARD og SOPHIE LOUISE BARDENFLETH), * paa Stubberup 19. Februar 1876, † København 16. Juni 1938, begr. Vestre Kgd. — 3 Børn: 5. Slægtled I, Nr. 261 — 263.

114. b. CHARLOTTE BOLETTE SOFIE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG, * Flensborg 27. Januar 1862. Fører Navnet Wedell-Wedellsborg og Titel af Baronesse.

Doktor i Matematik ved Universitetet i Lausanne, Priorinde for Aastrup Kloster.

~ København (Raadhuset) 14. Maj 1898 med Ingeniør i Genève EUGÈNE TOMASINI (F.: Ingeniør EUGÈNE TOMASINI), * Odessa 25. Marts 1869, † i Paris 1934. Ægteskabet opløst 1909. [Aastrup]. — 2 Børn: 5. Slægtled II, Nr. 264—265.

115. c. JOHAN SIGISMUND Baron WEDELL-WEDELLSBORG, * 29. August 1863, † 16. September 1868.

116. d. SOPHIE HEDEVIG Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG, * Hillerød 13. August 1867, døbt Frederiksborg Slotskirke.

~ Frederiksborg Slotskirke 27. Maj 1898 med Dommer STEPHAN PETER HANSEN SKOUENBORG (F.: Gaardejer HANS S. SKOUENBORG og ANE DORTHEA SKOUENBORG), * paa Mosevraa ved Almind 20. Juni 1861, † Faaborg 20. Februar 1922. — 4 Børn: 5. Slægtled III, Nr. 266—269.

117. e. MARIE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG, * Hjørring 4. Februar 1871, døbt Hjørring Kirke, † paa Frederiksborg Slot 9. September 1927, begr. Hillerød, Nyhuse Kgd.

~ paa Frederiksborg Slot 27. August 1891 med Arkitekt, Inspektør og Konservator ved Frederiksborg Museet VILHELM THANING HOLCK (F.: Sognepræst JOHAN KRISTOFFER HOLCK og THYGA ELISABETH CHRISTINE THOMINE THANING),

- * paa Christianshavn 25. Juni 1856, † paa Frederiksborg Slot 4. Oktober 1936, begr. Hillerød, Nyhuse Kgd. — 3 Børn: 5. Slægtled IV, Nr. 270—272.
118. f. VILHELM Baron WEDELL-WEDELLSBORG, * Hjørring 26. April 1873, døbt Hjørring Kirke.
Kammerherre, Oberst* og Chef* for Livgarden (K², DM) (M. T. Kfh.).
~ paa Svenstrup 4. Maj 1900 med LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG (F.: Kammerherre, Ritmester GUSTAV JOACHIM Baron WEDELL-WEDELLSBORG og II. Hustru THALIA SCHEEL), * paa Overdrevsgaarden ved Borup 20. Marts 1869, døbt Vigersted Kirke, † København 29. Juli 1932, begr. Vestre Kgd. (Citadels Kirke). — [Amalielund, Juelsberg ved Nyborg]. — 3 Børn: 5. Slægtled V, Nr. 273—275.
119. g. KARL Baron WEDELL-WEDELLSBORG, * Hjørring 25. Juli 1877, døbt Hjørring Kirke.
Kammerherre, Oberstløjtnant* af Reserven, Revisor i Ordenskapitulet. (R*, DM).
~ København, Garnisons Kirke, 11. Oktober 1907 med ETTIE CAROLINE BLOM (F.: Etatsraad, Tømrermester VICTOR BLOM og ELLEN MARGUERITE HALKIER), * København 18. Marts 1884, døbt Vedbæk Kirke. [Hellerup]. — 3 Børn: 5. Slægtled VI, Nr. 276—278.
120. h. FREDERIK JULIUS Baron WEDELL-WEDELLSBORG, * Hillerød 23. September 1885, døbt Frederiksborg Slotskirke.
Direktør i A/S Lorentz Petersen.
~ Gadevang Kirke 23. Juni 1917 med ELLEN BRØNDSTED (F.: Læge CHRISTIAN ANDREAS BRØNDSTED og BERTHA LORENTZEN), * København 10. November 1886, hjemmedøbt, fremstillet i Søllerød Kirke. [Lyngby]. — 2 Børn: 5. Slægtled VII, Nr. 279—280.
- II. KAMMERHERRE VILHELM GREVE SCHULINS BØRN MED OLGA HEDEMANN (SE NR. 31):
121. a. SIGISMUND Lehns greve SCHULIN til Frederiksdal, * Thisted 14. Oktober 1892, døbt Thisted Kirke 11. December.
Forstkandidat, Hofjægermester.
~ Søllerød Kirke 8. Juni 1920 med JOHANNE AMALIE SCHOU (F.: Højesteretsdommer AUGUST LAURITZ SCHOU og ELISE GOOS), * København 19. September 1896, døbt Vor Frue Kirke. [Frederiksdal ved Lyngby]. — 3 Børn: 5. Slægtled VIII, Nr. 281—283.
122. b. KNUD VILHELM Greve SCHULIN, * Thisted 20. September 1894, hjemmedøbt, 8. Oktober, fremstillet i Thisted Kirke 12. Maj 1895.
Premierløjtnant* i Artilleriet.
~ København, Holmens Kirke, 7. Juli 1917 med RIGMOR MARGRETHE FOSS (F.: Ingeniør EINAR ALEXANDER FOSS og I. Hustru FREDERIKKE MARGRETHE SCHULTZ), * København 7. Juni 1895, døbt Sct. Jacobs Kirke 23. Juli. Ægteskabet opløst. (Hun ~ 2° 15. Januar 1936 med Kommandørkaptajn EYVIND MUSAEUS DAHL, f. 1895). [K]. — 2 Børn: 5. Slægtled IX, Nr. 284—285.
123. c. OSCAR ERIK JULIUS Greve SCHULIN, * Thisted 7. Maj 1897, hjemmedøbt 25. Maj, fremstillet i Thisted Kirke 5. September.
Dommer i Københavns Byret. Administrator for Det grevelige Dannemandske Stift.
~ Hellerup Kirke 23. Februar 1924 med ELLEN SCHOTTMANN (F.: Ingeniør

FREDERIK CAMILLUS SCHOTTMANN og KAREN NIELSINE KIRKEBY), * Randers 1. November 1898. [Skodsborg]. — Ingen Børn.

III. SOPHIE COMTESSE SCHULINS BØRN MED GODSEJER FREDERIK BROCKDORFF (SE NR. 36):

124. a. FREDERIK ADOLPH WILLIAM SCHACK BROCKDORFF, * paa Frederikseg 14. Juni 1870, † Roskilde 28. Januar 1933, begr. København, Garnisons Kgd.
Kammerjunker, Kaptajn.
~ 1° paa Nedergaard 4. Maj 1898 med ADELHEID MARIE KAAS (F.: Kammerherre, Hofjægermester GEBHART VALENTIN KAAS til Stamhuset Nedergaard og ADELHEID MARIE HEDEMANN), * 1. Marts 1870, † København 17. November 1915.
~ 2° Vanløse Kirke 9. Juni 1916 med AUGUSTA LEISNER (F.: Bankdirektør ADOLF VALDEMAR LEISNER og AUGUSTA FREDERIKKE BARFRED), * Køge 2. September 1888, † paa Kalundborg Sygehus 3. December 1934, begr. København, Garnisons Kgd. — 3 Børn: 5. Slægtled X, Nr. 286—288.
125. b. CARL LOUIS AUGUST SCHACK BROCKDORFF, * paa Frederikseg 17. Juli 1872, † København 11. November 1926, begr. Herlufmagle.
Grosserer i København. — Ugift.
126. c. AAGE SCHACK BROCKDORFF, * paa Frederikseg 22. Januar 1874.
Direktør i A/S »Varekredit«.
~ København, Holmens Kirke, 17. Februar 1908 med ELLEN HEDVIG HANEBORG (F.: Konsul ANDERS OLAV HANEBORG og ELLEN FREDRIKKE LASSEN), * Kristiania 17. Februar 1882. [Oslo]. — Ingen Børn.

IV. SIGISMUND GREVE SCHULINS BØRN MED ANNA HASTRUP (SE NR. 38):

127. a. SOPHIE IDA CAROLINE Comtesse SCHULIN, * paa Hostrup 1. November 1882, hjemmedøbt 2. November.
~ Søllerød Kirke 30. Marts 1905 med Ritmester* ERIK PADE (R*) (F.: Politiasessor, cand. jur. SOPHUS CHRISTOPHER REENBERG PADE og CAROLINE JULIANE VON MUNTHE AF MORGENSTIERNE), * Odense 20. December 1877. [Charlottenlund]. — 4 Børn: 5. Slægtled XI, Nr. 289—292.
128. b. IDA AUGUSTA Comtesse SCHULIN, * paa Hostrup 9. November 1883, døbt Tølløse Kirke 4. Juni 1884.
~ 1° Ordrup Kirke 2. Oktober 1913 med Forstinspektør SØREN MARINUS SØRENSEN STORM (F.: Skovrider ved Hedeselskabet JENS CHRISTIAN SØRENSEN og KAREN MARIE MORTENSEN), * paa Høllund Søgaard 23. Juli 1887, † paa Thurebylund 4. December 1918.
~ 2° Tranekær Præstegaard 16. Oktober 1920 med Hofjægermester, kgl. Jægermester* ved Statsskovene, Overførster ved Det adelige Stift Vallø JØRGEN OTTO FABRICIUS (R*, DM.) (F.: Forpagter OSCAR EMIL FABRICIUS og KIRSTINE NIELSEN), * Magleby, Langeland, 15. September 1887. [Hegnetslund ved Herfølge]. — 2 Børn: 5. Slægtled XII, Nr. 293—294.
129. c. WILLIAM CHRISTOPHER SIGISMUND Greve SCHULIN-ZEUTHEN til Sophienholm (af det tidligere Baroni Zeuthen), * paa Hostrup 27. November 1884, hjemmedøbt 14. Januar 1885.
Premierløjtnant* af Fodfolket.
~ 1° København 15. Juni 1910 med KAREN ELLEN BERNBURG (F.: Gros-

serer JULIUS ISAK LIPMANN BERNBURG og HARRIET JOHANNE LEVY), * København 18. December 1880, † sst. 14. August 1935. Separeret 1927.

~ 2° paa Sophienholm 13. September 1935 med ANNE MARIE HANSEN (F.: POUL HANSEN og KAREN SØRENSEN), * paa Breth Mark 4. Februar 1899. [Sophienholm ved Tølløse]. — 4 Børn: 5. Slægtled XIII, Nr. 295—298.

130. d. CAROLINE (LEILA) MARGRETHE Comtesse SCHULIN, * paa Hostrup 1. August 1886, døbt Lem Kirke 19. September.

~ 1° Holte 20. April 1912 med Forstkandidat, Plantagebestyrer HOLGER VON BÜLOW (F.: Sognepræst FREDERIK VILHELM VON BÜLOW og ALICE ULRIKKE MARCUSSEN), * 27. April 1884, † paa Frederiksberg 28. Marts 1924, bisat Bispebjerg Krematorium.

~ 2° paa Sophienholm 5. August 1925 med Godsejer SVEN ÅKE VIKTOR HALLEN-SCHWARTZ til Getnö & Adriansnäs, * 20. November 1890. [Getnö ved Ålshult, Småland]. — Ingen Børn.

131. e. ANNA SIGISMUNDA Comtesse SCHULIN, * paa Hostrup 13. Marts 1889, døbt Lem Kirke 23. Juni.

~ Søllerød Kirke 12. Oktober 1910 med Oberst i det tyske Rigsværns Artilleri BERNHARD ALEXANDER FELIX TROOST (F.: Fabriksejer JOHAN BERNHARD TROOST og OLGA NATHALIE SCHÜLL), * Aachen 18. December 1875, døbt der 22. Juni 1876, † Diepholz 21. Juli 1938, begr. Münster. [Münster in W.]. — 1 Barn: 5. Slægtled XIV, Nr. 299.

132. f. ADDA SIGISMUNDA Comtesse SCHULIN, * paa Hostrup 6. Juni 1891, døbt Lem Kirke 9. August.

~ København, Slotskirken, 17. Maj 1919 med Godsejer, Konsul CARL ADOLF VON BÜLOW (R*) (F.: Konsul ADAM DIEDERICH VON BÜLOW og ANNA LOUISE OTTILIE SCHOUMANN), * København 29. Maj 1885. [Sao Paulo, Brasilien]. — 2 Børn: 5. Slægtled XV, Nr. 300—301.

V. SIGISMUNDA STEINMANNS BØRN MED KAMMERJUNKER HOLTEN CASTENSCHIOLD (SE NR. 39):

133. a. FREDERIK ADOLF HOLTEN CASTENSCHIOLD, * paa Sophienholm 15. Juli 1865, † Clermont Ferrand 26. August 1893.

Premierløjtnant.

134. b. SIGISMUND FRANTZ CASTENSCHIOLD, * paa Sophienholm 30. Juli 1870, † 23. Oktober 1935.

135. c. AXEL HENRIK CASTENSCHIOLD, * paa Sophienholm 11. Maj 1872.

~ 1° 11. Februar 1914 med ELLEN GROOTHOFF (F.: Amtmand, Kammerherre ANTON VILHELM HEINRICH GROOTHOFF og MARIA LOUISE LE MAIRE), * 1. Juni 1890. Ægteskabet opløst.

~ 2° 30. Januar 1938 med INGRID ELISE POULSEN, * 13. Januar 1909. [Harildgaard ved Eistrupholm]. — Ingen Børn.

VI. KAMMERHERRE CHRISTIAN LEHNSGREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED JOHANNE BARONESSE WEDELL-WEDELLSBORG (SE NR. 41):

136. a. FREDERIK (FRITS) LUDVIG VILHELM Lehns greve AHLEFELDT-LAURVIG til Tranekær, Korsebølle m. m. (det tidligere Grevskab Langeland) og Substitutionen for Grevskabet Laurvig, samt til Brolykke m. m. (det tidligere Stamhus Ahlefeldt) & Billundgaard, * paa Brolykke 14. Juni 1870.

Cand. mag. Kammerherre, Hofjægermester. (R*, DM). [København].

137. b. PREBEN FERDINAND Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Brolykke 27. Oktober 1872.

Cand. jur., Gesandt*. (SK, DM).

~ København 12. September 1899 med MARIE (MARY) EMILIE Baronesse VON GOHR (F.: Viceadmiral, kejserlig russisk Statsraad og Generalkonsul i København OSCAR FRIDERICH Baron VON GOHR og MARIE EMILIE VAN DER FOURS), * Nicolajew 11. Oktober 1874. [Madeira]. — 4 Børn: 5. Slægtled XVI, Nr. 302—305.

138. c. HANS BENEDIKT Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Stensballegaard, * Wiesbaden 12. April 1883.

~ København 22. Marts 1906 med KARINE LUCIE SOPHY CAROLINE SCAVENIUS (F.: Kammerherre CARL SOPHUS SCAVENIUS til Klintholm og ANNIE JULIE EMELY GUSTAVE THYRA CASTONIER), * paa Klintholm 22. August 1882. [Stensballegaard]. — 3 Børn: 5. Slægtled XVII, Nr. 306—308.

VII. KAMMERHERRE SIGISMUND GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED POLLY COMTESSE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS (SE NR. 42):

139. a. FREDERIK JULIUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Svejbæklund og Albæk, * paa Ulstrup 3. Juli 1869, døbt Sdr. Vinge Kirke.

Hofjægermester.

~ København, Frederikskirken, 27. September 1900 med EMMA GELRICA VAN CAPELLE (F.: HERMAN HENDRIK VAN CAPELLE og MARIE JEANETTE KLIS), * Arnhem 1. Marts 1875. [Svejbæklund]. — 4 Børn: 5. Slægtled XVIII, Nr. 309—312.

140. b. SOPHIE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Tranekær 27. April 1870, † 28. s. M.

VIII. KAMMERHERRE JULIUS GREVE AHLEFELDT-LAURVIG-BILLES BØRN MED JESSY BARONESSE BILLE BRAHE (SE NR. 43):

141. a. CAMILLE JESSIE AGNETE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Skovsbo 1. September 1876, døbt Rynkeby Kirke, † Plaxtol, England 22. Juni 1940.

~ paa Egeskov 29. Juli 1898 med Hofjægermester KNUD BILLE LUDVIG ALFRED SOPHUS Greve BROCKENHUUS-SCHACK (F.: Kammerherre KNUD BILLE ANTHON LUDVIG Greve BROCKENHUUS-SCHACK til Stamhuset Giesegaard m. m. og HELENE SOPHIE CAROLINE FREDERIKKE VON LOWZOW), * paa Giesegaard 10. December 1869, døbt Nordrup Kirke, † København 1. November 1927, Urnen nedsat paa Nordrup Kgd. Ægteskabet opløst 1924. — 1 Barn: 5. Slægtled XIX, Nr. 313.

142. b. JESSIE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Egeskov 3. September 1878, døbt Kværndrup Kirke, † paa Egeskov 19. Oktober s. A., begr. Kværndrup Kgd.

143. c. FREDERIK PREBEN Greve AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE til Egeskov (det tidligere Stamhus Egeskov) & Fjellebro, * paa Skovsbo 30. September 1880, døbt Rynkeby Kirke.

Kammerherre, Hofjægermester. (R*).

~ Horne Kirke 15. Marts 1904 med ELEONORE SOPHIA Comtesse BILLE-BRAHE-SELBY (F.: Kammerherre, Hofjægermester PREBEN CHARLES Lehns greve BILLE-BRAHE-SELBY til Grevskabet Brahesminde, det friherrelige Selbyske Forlods & Rønningesøgaard og ANTOINETTE BEATE AUGUSTE Comtesse RANTZAU),

* paa Hvedholm 12. September 1880, døbt Horne Kirke. [Egeskov og Havsandehus ved Oxbøl]. — 1 Barn: 5. Slægtled XX, Nr. 314.

144. d. FRANTZ PREBEN Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Skovsbo 7. Oktober 1882, døbt Rynkeby Kirke, † paa Skovsbo 25. Oktober s. A., begr. Kapellet paa Kværndrup Kgd.

IX. KAMMERHERRE FREDERIK GREVE AHLEFELDT-LAURVIG-LEHNS BØRN MED ANNA BARONESSE ROSENØRN-LEHN (SE NR. 44):

145. a. CHRISTIAN ERIK JULIUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN til Hvidkilde m. m. (det tidligere Baroni Lehn), * paa Kjærsgaard 6. September 1878, døbt Brenderup Kirke.

~ Skellerup Kirke 6. Juni 1906 med SOPHIE MAGDALENE (LENNA) Baronesse REEDTZ-THOTT (F.: Kammerherre, Hofjægermester, Ritmester FREDERIK AXEL LUDVIG AUGUST Baron REEDTZ-THOTT til Biskopstorp og SOPHIE (SOFFI) MAGDALENE PAULINE Baronesse BERNER-SCHILDEN-HOLSTEN) (se her Side 118), * paa Biskopstorp 6. September 1884, døbt Skellerup Kirke. [Lehnshus ved Kirkeby]. — 4 Børn: 5. Slægtled XXI, Nr. 315—318.

146. b. ERIK OTTO SIGISMUND Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 3. August 1880.

Ritmester* (R*).

~ 1° paa Ourupgaard 20. Juli 1907 med FRITZE PEPINA TESDORPF (F.: Kammerherre, Hofjægermester FREDERIK TESDORPF til Ourupgaard og SOPHIE TUTEIN), * paa Ourupgaard 23. Oktober 1885. Ægteskabet opløst 1940.

~ 2° 7. Marts 1940 med EVA Comtesse KNUTH (F.: EGGERT CHRISTOPHER Lehns greve KNUTH til Knuthenborg og SYLVIA MIZPAH PIO), * København 31. Januar 1911. (Hun ~ 1° 5. April 1929 med Kaptajn JUAN ANTONIO ALBAD SEDILLO, f. 1902; Ægteskabet opløst 1940). — [Thurø]. — 5 Børn: 5. Slægtled XXII, Nr. 319—323.

147. c. FREDERIK LUDVIG VILHELM Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 28. Juni 1882, † paa Middelfart Sygehus 19. Juli 1887.

148. d. JULIUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 16. August 1889, døbt Brenderup Kirke.

~ Rørup Kirke 3. Februar 1917 med EDELE SOPHIE CHARLOTTE ELISABETH CEDERFELD DE SIMONSEN (F.: Kammerherre HANS CHRISTIAN CEDERFELD DE SIMONSEN til Erholm & Søndergaarde og BENNY SOPHIE CAROLINE ANDREA TRESCHOW), * København 25. Juni 1893, døbt Vor Frelsers Kirke. [Odense]. — 4 Børn: 5. Slægtled XXIII, Nr. 324—327.

X. GESANDT, UDENRIGSMINISTER WILLIAM GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED ELISABETH COMTESSE DANNESKIOLD-SAMSØE (SE NR. 45):

149. a. MATHILDE WANDA ELISABETH Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Tranekær 16. August 1888, døbt Tranekær Kirke.

~ Aagerup Kirke 4. Juni 1915 med Amtsforvalter* i Haderslev, cand. jur. WALDEMAR VON HAFFNER (R*) (F.: Kammerherre JOHANNES WOLFGANG VON HAFFNER til Brodda og I. Hustru CHARLOTTE LOUISE TRESCHOW), * paa Brodda, Skaane, 16. April 1872, hjemmedøbt, fremstillet i Slimminge Kirke. [København]. — 3 Børn: 5. Slægtled XXIV, Nr. 328—330.

150. b. ELISABETH (ELSE) Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, Besidderinde af det 1. Castenskiold-Hørbygaardske Fideikommis, * Paris 31. Juli 1889.
 ~ paa Eriksholm 29. Oktober 1920 med Kammerherre, Gesandt, cand. jur. HENRIK GREVENKOP-CASTENSKIOLD (F.: Kammerherre, cand. jur. JOACHIM MELCHIOR GREVENKOP-CASTENSKIOLD til Hørbygaard & Mariager Kloster og THECLA MATHILDE HOCHSCHILD), * paa Hørbygaard 28. August 1862, † London 28. August 1921. (Han ~ 1° 26. Februar 1910 med ANNE MARGRETHE (DAISY) Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, 1888—1917). [Hørbygaard]. — Ingen Børn.
151. c. KAI FREDERIK SOPHUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Eriksholm, * Paris 16. Oktober 1890.
 Hofjægermester, cand. jur. (R*, DM).
 ~ København 16. Oktober 1920 med ASTRID INGEBORG MARGRETHE FROM HOLM (F.: Generalkonsul CHRISTIAN HOLM og INGEBORG MAMSEN), * København 16. Oktober 1902. [Eriksholm ved Vipperød]. — 1 Barn: 5. Slægtled XXV, Nr. 331.
152. d. CHRISTIAN WILLIAM BENEDICHT (BENT) Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * London 15. April 1896.
 Cand. polit. [New York].

XI. JOHN DOWLING BROUNS BØRN MED JANET SINGLE (SE NR. 47):

153. a. JOHN DOWLING BROUN, * 1894, † 1910.
 154. b. RALSTON ALEXANDER DOWLING BROUN, * 1895. Ansat i den australske Hær.
 155. c. GEORGE STEWART DOWLING BROUN, * 1900.

XII. LOUISA ELPHINSTONE BROUNS BØRN MED LESLIE MAC ARTHUR (SE NR. 48):

156. a. CLIVE MAC ARTHUR, †.
 157. b. HERBERT HANNIBAL MAC ARTHUR.
 158. c. PHYLLIS MAC ARTHUR (Tvilling).
 159. d. RUTH MAC ARTHUR (Tvilling).

XIII. WILLIAM LE BRUN BROUNS BØRN MED ELEANOR SUTTOR (SE NR. 49):

160. a. CLIFFORD BROUN.
 Kaptajn i det australske Flyvevaaben.
 ~ med SUZANNE CACOT. [New Caledonia].
161. b. GLADWYS BROUN.
 ~ med PANTON CRAIK. — 2 Børn: 5. Slægtled XXVI, Nr. 332—333.

XIV. CHARLES FENWICK BROUNS BARN MED MAUDE JOHNSON (SE NR. 51):

162. a. GWENDOLINE BROUN.

XV. MONA GUSTAVA BROUNS BØRN MED HAROLD WHITTY (SE NR. 52):

163. a. LOUISA MONA HELENA WHITTY.
 164. b. HILDA DOWLING WHITTY.
 165. c. BEVERLEY WHITTY.

XVI. ELIZABETH WALSHS BØRN MED NN. RALSTON (SE NR. 53):

166. a. GRIZELDA K. RALSTON.
 ~ med TOM MAC KIE.

167. b. CHARLES RALSTON.
Captain R. A. M. C., M. C. with Bar.
168. c. RUTH S. RALSTON.
169. d. HILDA G. RALSTON.

XVII. WESTERN WALSHS BØRN MED ALICE COOK COLIN BARTON (SE NR. 55):

170. a. EILEEN WALSH.
171. b. MARGARET WALSH.
172. c. HILDA WALSH.

XVIII. KATHLEEN MAUD WALSHS BØRN MED CHARLES CAMPBELL RILEY (SE NR. 56):

173. a. GWENDOLIN RILEY.
174. b. KATHLEEN JOCELYN RILEY.

XIX. HILDA DOWLING WALSHS BARN MED EDGAR FALKNER (SE NR. 58):

175. a. MARY WALSH FALKNER.

XX. EDWARD CHARLES BROUNS BØRN MED REGINALD CLARA RANKEN (SE NR. 59):

176. a. EDWARD REGINALD BROUN, * 25. Marts 1885.
177. b. AMELIA FANNY BROUN, * 27. Juli 1886.
178. c. NEIL ARTHUR BROUN, †.
179. d. FLORA BORARA MARY BROUN, * 12. December 1888.
180. e. NEIL ARTHUR JOSEPH BROUN, * 19. December 1890.
~ 6. December 1921 med CHRISTINE CAMPBELL VICTORIA PRYTZ.
181. f. REGINALD JOSEPH BROUN, †.
182. g. REGINALD JOSEPH BROUN, †.
183. h. DONALD MALCOLM BROUN, †.
184. i. ARTHUR DANIEL BROUN, * 29. Maj 1901.

XXI. ARTHUR HENRY BROUNS BØRN MED CHARLOTTE ANNIE KELLY (SE NR. 61):

185. a. MILBY EILEEN BROUN.
186. b. MONA MARY ESTELLE BROUN.
187. c. THELMA LORNA BROUN.
188. d. MONA KATHLEEN BROUN.
189. e. ARTHUR EDWARD EARL BROUN.
190. f. JACK SHELLEY BROUN.
191. g. EDUARD GEORGE BROUN.

XXII. WALTER BLAND BROUNS BØRN MED MARY WILSON (SE NR. 64):

192. a. NINA MARY BROUN, * 1. December 1893.
~ 3. November 1915 med WILLIAM WALTER KESSELL. — 1 Barn: 5. Slægtled
XXVII, Nr. 334.
193. b. LORNA BROUN, * 22. Februar 1894, † 12. November 1896.
194. c. THELMA BROUN, * 1. Maj 1896, † i Oktober samme Aar.
195. d. EDWARD WILLIAM BROUN, * 18. December 1901.
196. e. JACK BLAND BROUN, * 14. Januar 1904. (Tvilling).
197. f. MIRIAM BLAND BROUN, * 14. Januar 1904. (Tvilling).
198. g. NORMA ELIZABETH BROUN, * 14. August 1906.

199. h. MONA MATILDA BROUN, * 13. August 1908.

200. i. AMY BROUN.

XXIII. AMELIA SIDNEY BROUNS BØRN MED ALAN MANN (SE NR. 65):

201. a. NINA MANN.

202. b. EDWARD MANN.

Ansæt i den australske Hær.

203. c. EDITH MANN.

204. d. ALAN MANN.

Ansæt i den australske Hær.

205. e. ROSIE MANN.

206. f. NELLIE MANN.

XXIV. EMILY HAMLYN BROUNS BØRN MED ROBERT CAMPBELL DIBBS (SE NR. 66):

207. a. CECILE DIBBS.

208. b. MIRIAM DIBBS.

209. c. NAOMI DIBBS.

XXV. THERESA MAC DONALD BROUNS BØRN MED GWYNNE MAC DONELL REED (SE NR. 70):

210. a. PETER REED.

211. b. MARY REED.

XXVI. MIRIAM NEWTON BROUNS BØRN MED HAROLD CROUCH (SE NR. 72):

212. a. MARY CROUCH.

213. b. REX CROUCH.

XXVII. CHARLOTTE ROBINSONS BØRN (?) MED W. KING (SE NR. 80):

214. a. EDITH KING.

215. b. MARGERIE KING.

216. c. WINNIE KING.

XXVIII. WALLACE ROBINSONS BØRN MED MAUD HESTEL (SE NR. 81):

217. a. MAUD HESTER ROBINSON.

218. b. JAMES ROBINSON.

219. c. JOAN ROBINSON.

220. d. BETTY ROBINSON.

XXIX. EDITH ROBINSONS BØRN MED NN. (SE NR. 82):

221. a. MAC NN.

222. b. EDITH NN.

223. c. GWEN NN.

224. d. DOUGLAS NN.

XXX. EDWIN BROWNS BØRN MED BEATRICE RILEN (SE NR. 83):

225. a. WALTER BLOMFIELD BROWN, * 1887.

Ansæt i den australske Hær.

~ med DORIS LAWSON. — 1 Barn: 5. Slægtled XXVIII, Nr. 335.

226. b. ALICIA MINNA BROWN.

227. c. LEONARD EDWIN BROWN.
228. d. JOAN CHRISTIANA BROWN.

XXXI. WALTER SIGISMUND BROWNS BØRN MED MARGARET ISABEL MAC ARTHUR (SE NR. 84):

229. a. KEITH SIGISMUND MAC ARTHUR BROWN, * 1890.
 ~ med AYESH BORTHINCK. — 1 Barn: 5. Slægtled XXIX, Nr. 336.
230. b. MARGERY BROWN, * 1892.
 ~ med KEITH DOCKER. — 1 Barn: 5. Slægtled XXX, Nr. 337.
231. c. GORDON BROWN.
 Ansæt i det ægyptiske lette Kavalleri.
232. d. RUTH BROWN.
233. e. ARTHUR BROWN.
234. f. GEORGE BROWN.
235. g. ISABEL BROWN.

XXXII. MILDRED BROWNS BØRN MED CHARLES JOHN LLOYD (SE NR. 85):

236. a. ENID LLOYD, * 1887.
237. b. JOHN LLOYD, * 1888.
238. c. EDWARD ACTON LLOYD, * 1891.
 ~ med CARLEEN RODD. — 3 Børn: 5. Slægtled XXXI, Nr. 338—340.
239. d. BROWN LLOYD.

XXXIII. EDITH BROWNS BØRN MED HARRINGTON COWPER (SE NR. 87):

240. a. WILLIAM ATHOL COWPER, * 1892.
 ~ med HELEN NOTT. — 2 Børn: 5. Slægtled XXXII, Nr. 341—342.
241. b. ARTHUR COWPER.
242. c. NANCY COWPER.
243. d. HILDA COWPER.
244. e. BETTY COWPER.
245. f. JOHN COWPER.

XXXIV. PHILIP HENRY BROWNS BØRN MED ETHEL GRIFFIN (SE NR. 91):

246. a. NAOMI BROWN, * 1911.
247. b. RONALD BROWN.

XXXV. MARGARET ALICE WADE BROUNS BØRN MED CONSET LAIDLAY (SE NR. 99):

248. a. MARGARET ELIZABETH LAIDLAY.
249. b. PAULINE ALICE LAIDLAY.

XXXVI. ELSIE ELLEN WADE BROUNS BØRN MED GUILFORD LINDSAY DAVIDSON (SE NR. 100):

250. a. GILLIAN AUTELL MONTGOMMERY DAVIDSON.
251. b. GUILFORD AUTELL MONTGOMMERY DAVIDSON.
252. c. NUGENT REDFERN MONTGOMMERY DAVIDSON.

XXXVII. MILDRED WADE BROUNS BØRN MED WILLIAM CUNNINGHAM GEIKIE (SE NR. 101):

253. a. WILLIAM BAYNE ARCHIBALD GEIKIE.
254. b. MURDOCK MACGREGOR GEIKIE.
255. c. NEIL CAMPBELL RALSTON GEIKIE.

XXXVIII. CHRISTIANE JEAN DE GIFFORD WADE BROUNS BØRN MED ERNEST HOLLAND WATTS
(SE NR. 106):

256. a. MARGARET AUKITELL WATTS.

257. b. LEILA ELIZABETH AUKITELL WATTS.

XXXIX. WALTERUS LE BRUN BROUNS BØRN MED EUGEN HANNAFORD FLETCHER-BREWER
(SE NR. 107):

258. a. JANET LE BRUN BROUN.

~ med Musiker HORACE STANLEY KEATS (F.: CHARLES WILLIAM KEATS,
London).

259. b. WALTERUS LE BRUN BROUN, † som Barn.

260. c. EMELYN LE BRUN BROUN.

FEMTE SLÆGTLED

I. AMTMAND JOACHIM BARON WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED SOPHIE NEERGAARD (SE NR. 113):

261. a. FINN Baron WEDELL-WEDELSSBORG, Besidder af Det Zeuthen-Neergaardske Fidei-
kommis, * København 2. August 1897, døbt Sct. Jacobs Kirke.

Cand. polyt., Baneingeniør ved Sydfyenske Jernbaneselskab.

~ Spjellerup Kirke 5. Oktober 1926 med ELLY TOVE HASSEL (F.: Kaffe-
handler EJNAR CHRISTIAN VILHELM HASSEL og JUTTA BILFELDT), * paa Frede-
riksberg 15. Juli 1900, døbt Frederiksberg Kirke. [Odense]. — 4 Børn: 6. Slægt-
led I, Nr. 343—346.

262. b. VIBEKE Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * Hjørring 29. April 1899, døbt Hjør-
ring Kirke.

Cand. phil.

~ Tved Kirke 18. Maj 1928 med Hofjægermester, cand. phil. NIELS RUDOLF
JUEL til Hverringe m. m. (det tidl. Stamhus Hverringe) & Bøgebjerg (F.: Kam-
merherre HANS RUDOLF JUEL til Stamhusene Hverringe & Juelsberg, Besidder
af det Juel'ske Fideikommis og ELLEN BOLETTE Baronesse WEDELL-WEDELSS-
BORG), * paa Hverringe 21. Marts 1894, døbt Viby Kirke. [Hverringe ved Kerte-
minde]. — 2 Børn: 6. Slægtled II, Nr. 347—348.

263. c. ANNE SOPHIE MARIE BENEDICTE (LIA) Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG,
* Svendborg 8. Februar 1912.

Sygeplejeelev. [Odense].

II. CHARLOTTE BARONESSE WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED INGENIØR EUGÈNE TOMASINI
(SE NR. 114):

264. a. EUGENIE TOMASINI, * Bellinzona 7. April 1899.

~ Turin 1935 med Løjtnant MANZINI. [Merano]. — 1 Barn: 6. Slægtled
III, Nr. 349.

265. b. CHARLES TOMASINI, * Winterthur 3. Oktober 1900.

Ingeniør. — Ugift.

III. SOPHIE HEDEVIG BARONESSE WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED
DOMMER STEPHAN SKOUENBORG (SE NR. 116):

266. a. ANNE DOROTHEA LOUISE SKOUENBORG, * Odense 23. Juni 1899, døbt Frede-
riksborg Slotskirke.

Cand. phil., Socialraadgiver ved Rigshospitalet. [København].

267. b. VILHELM HANS STEPHANSON SKOUENBORG, * Odense 4. Januar 1901, døbt Sct. Hans Kirke.
Cand. jur., Fuldmægtig i Udenrigsministeriet.
~ Frederiksberg, Lindevangs Kirken 25. Oktober 1929 med SIGRID REIMERS HANSEN (F.: Sagfører JULIUS HANSEN og JOHANNE REIMERS), * Faaborg 29. Juni 1909.
268. c. MERETE SKOUENBORG, * Odense 3. Maj 1902, døbt Sct. Hans Kirke.
Cand. phil., Kontorfuldmægtig i Arbejds- og Socialministeriet. [København].
269. d. LOUISE SKOUENBORG, * Odense 18. August 1904, døbt Sct. Hans Kirke.
Cand. phil., HD., Assistent i Forsikringselskabet »Danmark«. [København].

IV. MARIE BARONESSE WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED ARKITEKT VILHELM HOLCK
(SE NR. 117):

270. a. POVL HOLCK, * Hillerød 1. December 1892, døbt Frederiksborg Slotskirke.
Amtmand over Randers Amt. (R*, DM).
~ København, Slotskirken, 15. September 1916 med ELLEN AGNETE SALS KOV IVERSEN (F.: Grosserer NIELS SALS KOV IVERSEN og AGNES BENDIXSEN), * Gentofte 18. Marts 1894, døbt Gentofte Kirke. [Randers]. — 4 Børn: 6. Slægtled IV, Nr. 350—353.
271. b. JØRGEN OVE HOLCK, * paa Frederiksborg Slot 12. Juli 1894, døbt Slotskirken 18. September.
Cand. theol., Bibliotekar ved Assens Amtsbibliotek.
~ København, Vor Frelser Kirke, 23. Juni 1925 med ASTRID INGEBORG FLEMMER (F.: Byfoged, Politimester og Borgmester HANS EDUARD FLEMMER og DAGMAR MARGRETHE FRIIS), * Slagelse 22. Maj 1898, døbt St. Mikkels Kirke 3. Juli. [Assens]. — 3 Børn: 6. Slægtled V, Nr. 354—356.
272. c. ELSE HOLCK, * paa Frederiksborg Slot 11. Januar 1897.
~ Frederiksborg Slotskirke 7. Juli 1920 med Dommerfuldmægtig, cand. jur. ARNE ROHDE FOG (F.: Sognepræst JOHANNES FOG og AGNES CHRISTIANE FREDERIKKE ROHDE), * Espe 25. Januar 1893. [Nykøbing S.]. — 2 Børn: 6. Slægtled VI, Nr. 357—358.

V. OBERST VILHELM BARON WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED
LOUISE BARONESSE WEDELL-WEDELSSBORG (SE NR. 118):

273. a. THALIA LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * København 9. August 1905, døbt Garnisons Kirke.
~ Viby Kirke 6. December 1932 med Godsejer, cand. jur. NIELS RUDOLPH ESTRUP til Skaføgaard & Fjeld (F.: Kammerherre, Hofjægermester, cand. jur. HECTOR ESTRUP til Ormstrup & Kongsdal og MATHILDE LOUISE ELISABETH JUEL til Kongsdal) (se her Side 190), * paa Ormstrup 6. Februar 1899, døbt Sahl Kirke. [Fjeld ved Pindstrup]. — 3 Børn: 6. Slægtled VII, Nr. 359—361.
274. b. LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * Helsingør 27. December 1906, døbt Kronborg Slotskirke (St. Mariæ Sogn) 10. Februar 1907.
~ København, Citadels Kirke, 22. Maj 1931 med Stiftamtmand over Aalborg Stift, Amtmand over Aalborg Amt JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER, Med-ejer af Holstenshuus (F.: Kammerherre, Hofjægermester ADAM CHRISTOPHER Lehnsbaron BERNER-SCHILDEN-HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus & Det von

Schilden-Jydske Fideikommis og LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUAADÉ) (se her Side 78), * paa Holstenshuus 30. August 1886, døbt Diernisse Kirke 18. Oktober. [Aalborg]. — 4 Børn: 6. Slægtled VIII, Nr. 362—365.

275. c. SIGISMUND JOACHIM HENRIK Baron WEDELL-WEDELSSBORG, * paa Frederiksberg 21. Februar 1909, døbt Garnisons Kirke.

Kammerjunker, Kaptajnløjtnant i Livgarden.

~ København, Garnisons Kirke, 19. April 1938 med AYOË YVONNE STYRMER (F.: Oberstløjtnant HOTHER SØREN PETER BENDIX STYRMER og VALBORG SOPHIE LARSEN), * paa Frederiksberg 15. Juni 1913, døbt Jesuskirken. — 1 Barn: 6. Slægtled IX, Nr. 366.

VI. OBERSTLØJTNANT KARL BARON WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED ETTIE BLOM (SE NR. 119):

276. a. WILHELM FERDINAND Baron WEDELL-WEDELSSBORG, * København 12. November 1908, døbt Garnisons Kirke.

Cand. jur., Sekretær i Arbejds- og Socialministeriet. [København].

277. b. ETTIE (INER) Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * København 12. Oktober 1909, døbt Garnisons Kirke.

~ Frederiksborg Slotskirke 20. November 1936 med Dr. phil. MORITZ MØES (F.: Generaldirektør i Lloyd MØES), * Amsterdam 19. Januar 1903. [Hamburg]. — 1 Barn: 6. Slægtled X, Nr. 367.

278. c. JOACHIM GODSKE Baron WEDELL-WEDELSSBORG, * paa Lukasstiftelsen 12. Oktober 1926, døbt Hellerup Kirke.

VII. DIREKTØR JULIUS BARON WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED ELLEN BRØNSTED
(SE NR. 120):

279. a. ELLEN IRENE Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * København 3. Februar 1919, døbt Frederiksborg Slotskirke. (Vallø).

280. b. NIELS JOACHIM Baron WEDELL-WEDELSSBORG, * København 23. Maj 1924, døbt Frederiksborg Slotskirke.

VIII. HOFJÆGERMESTER SIGISMUND LEHNSGREVE SCHULINS BØRN MED JOHANNE SCHOU
(SE NR. 121):

281. a. JOHAN SIGISMUND VILHELM Greve SCHULIN, * Hillerød 16. April 1921, døbt Frederiksborg Slotskirke.

Stud. jur.

282. b. VILHELM PETER Greve SCHULIN, * i Jægerhuset ved Frederiksdal 3. Juli 1923, døbt Lyngby Kirke.

283. c. CHRISTIAN SIGISMUND LUDVIG Greve SCHULIN, * paa Frederiksdal 7. Februar 1932, døbt Lyngby Kirke.

IX. PREMIERLØJTNANT KNUD GREVE SCHULINS BØRN MED RIGMOR FOSS (SE NR. 122):

284. a. EBBA SIGISMUNDA Comtesse SCHULIN, * København 17. Maj 1918, døbt Garnisons Kirke. (Vallø).

285. b. ERIK VILHELM Greve SCHULIN, * Ringsted 14. Marts 1920, døbt Sct. Bendts Kirke.

Stud. polyt.

X. KAPTAJN FREDERIK BROCKDORFFS BØRN (SE NR. 124)

af første Ægteskab med Adelheid Kaas:

286. a. VIBEKE SCHACK BROCKDORFF, * København 14. August 1900, døbt Garnisons Kirke 9. Oktober.

~ Søllerød Kirke 12. August 1921 med Hofjægermester CHRISTIAN DITLEV LÜTTICHAU til Tjele (F.: Kammerherre, Hofjægermester HELMUTH LÜTTICHAU til Stamhuset Tjele & Viskum og FANNY FØNSS), * paa Viskum 4. November 1895, hjemmedøbt 17. November, fremstillet i Tjele Kirke 6. Juni 1896. [Tjele, pr. Ørum, Sønderlyng]. — 5 Børn: 6. Slægtled XI, Nr. 368—372.

af andet Ægteskab med Augusta Leisner:

287. b. AGNETE SCHACK BROCKDORFF, * Ringsted 1. April 1919. (Vallø).
288. c. EBBA REGITZE SCHACK BROCKDORFF, * Roskilde 8. April 1925. (Vallø).

XI. SOPHIE COMTESSE SCHULINS BØRN MED RITMESTER ERIK PADE (SE NR. 127):

289. a. ANNE-SOPHIE PADE, * Frederiksted, St. Croix, 6. Januar 1906, † sst. 15. April 1907, begr. der.

290. b. ASTRID SIGISMUNDA PADE, * Frederiksted, St. Croix, 6. August 1908.

~ København, Slotskirken, 5. August 1930 med Inspektør i Banktilsynet KARL GUSTAV HAGEMANN HASSELBALCH (F.: Godsejer, Dr. med. KARL ALBERT HASSELBALCH og II. Hustru ANTONIE SOPHIE HAGEMANN, * København 16. September 1907, døbt Sct. Jacobs Kirke. [Ordrup]. — 1 Barn: 6. Slægtled XII, Nr. 373.

291. c. SVEND BENEDIKT PADE, * Frederiksted, St. Croix, 12. September 1909.

Gaardejer.

~ København (Raadhuset) 21. Oktober 1933 med GURLI ESTER STORM (F.: Inspektør NIELS PETER MARTIN LARSEN STORM og ALFA DOROTHEA EVA INGEBORG EMILIE SØRENSEN), * Bregninge, Taasinge, 28. December 1911, døbt der 21. April 1912. [Hesselbjerggaard, Kornerup, pr. Roskilde]. — 2 Børn: 6. Slægtled XIII, Nr. 374—375.

292. d. KNUD SIGISMUND PADE, * Aarhus 22. December 1912, døbt Sct. Pauls Kirke. Styrmand. [Charlottenlund].

XII. IDA COMTESSE SCHULINS BØRN (SE NR. 128)

af første Ægteskab med Forstinspektør Søren Marinus Sørensen Storm:

293. a. CHRISTIAN SIGISMUND STORM, * paa Thurebylund 17. August 1917, hjemmedøbt 26. August, fremstillet i Thureby Kirke 28. Oktober.

Student. Landvæsenselev. Frivillig i Finland Februar—Juni 1940.

af andet Ægteskab med Hofjægermester Otto Fabricius:

294. b. JØRGEN ERIK FABRICIUS, * paa Skovridergaarden Arresødal 12. Juni 1921, døbt Vinderød Kirke.

XIII. PREMIERLØJTNANT WILLIAM GREVE SCHULIN-ZEUTHENS BØRN (SE NR. 129):

af første Ægteskab med Ellen Bernburg:

295. a. CARL FREDERIK LOUIS SIGISMUND CHRISTIAN JULIUS WILLIAM Greve SCHULIN-

ZEUTHEN til Ny Klingstrup, * paa Frederiksberg 11. Juli 1911, døbt København, Helligaands Kirke, 24. August.

~ Warfield Kirke, England, 3. Marts 1937 med ALICE (SALLY) KATHLEEN BUTLER (F.: Godsejer WILLIAM HERBERT BUTLER til Brockhill, Bracknell, Berkshire, og HILDA COOMBS), * Manor Farm, Bradley, Hampshire, 9. September 1910, døbt St. Mary's Kirke, Preston Candover, Hampshire. [Ny Klingstrup ved Svendborg]. — 1 Barn: 6. Slægtled XIV, Nr. 376.

296. b. MOGENS PREBEN JOHAN SIGISMUND Greve SCHULIN-ZEUTHEN, * København 16. December 1912, døbt Garnisons Kirke 6. Marts 1913.

Kornet i Feltartilleriet. Godsejer. Direktør for Transportkompagniet »Camino-Chile-Argentina«.

~ Tølløse Kirke 6. November 1938 med SONJA HENCKEL (F.: HOLGER HENCKEL og MAGDA MARIE JØRGINE JØRGENSEN), * Skive 2. April 1914. [Guaique, Aysen, Chile].

297. c. ERNST ALEXANDER WALDEMAR SIGISMUND Greve SCHULIN-ZEUTHEN, * Aalborg 19. Marts 1916, døbt Budolphi Kirke 6. Maj. [Guaique, Aysen, Chile].

298. d. TOVE ELISABETH MARGRETHE Comtesse SCHULIN-ZEUTHEN, * Aalborg 18. August 1918, døbt Bramminge, St. Ansgars Kirke, 1. December.

~ Tølløse Kirke 16. April 1940 med Læge BENGT NYROP WEILE (F.: Kommunelærer CHRISTOPHER NYROP WEILE og Kommunelærerinde HARRIET JOHANSEN), * København 1. December 1908, døbt St. Matthæus Kirke. [Roskilde].

XIV. ANNA COMTESSE SCHULINS BARN MED OBERST FELIX TROOST (SE NR. 131):

299. a. JOHANN BERNHARD SIGISMUND TROOST, * Verden a. d. Aller 23. September 1911, hjemmedøbt 18. December.

~ Detmold (i Huset) 6. December 1940 med Læge, Dr. med. ELISABETH EMILIE HELENE KIRBERG (F.: Generaldirektør ALFRED KIRBERG og ELISABETH AUGUSTE EMILIE SOPHIE REUTER), * Barmen, Elberfeld, 27. April 1913, døbt sst. 18. Maj.

XV. SIGISMUNDA COMTESSE SCHULINS BØRN MED GODSEJER, KONSUL CARL ADOLF VON BÜLOW (SE NR. 132):

300. a. ADAM DIETRICH VON BÜLOW, * paa Novo Radum, Lençóes, Sao Paulo, 26. Juli 1920.

Student fra Sorø Akademi.

301. b. CHRISTIAN GUSTAV SIGISMUND VON BÜLOW, * paa Novo Radum 23. April 1922.

XVI. GESANDT PREBEN GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED MARY BARONESSE VON GOHR (SE NR. 137):

302. a. INGEGERD JOHANNE MARIE HENRIETTE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * København 17. Oktober 1900.

~ 29. December 1921 med VINCISLAV Greve DAMBSKI. — Ægteskabet annulleret.

303. b. MOGENS Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * Hornsea 12. Februar 1902 (Tvilling), † samme Maaned.

304. c. CHRISTIAN Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * Hornsea 12. Februar 1902 (Tvilling), † samme Maaned.

305. d. KAI BENEDICHT Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Nordenbrogaard, * København 12. Februar 1903, døbt Sct. Jacobs Kirke.
 Hofjægermester, Forpagter af Brolykke.
 ~ København, Garnisons Kirke, 2. November 1932 med THEA OTTILIE MEYER (F.: Generaldirektør VILHELM OCTAVIUS MEYER og KIRSTEN BRAMSEN), * Shanghai 9. December 1910. [Nordenbrogaard]. — 3 Børn: 6. Slægtled XV, Nr. 377—379.

XVII. HANS GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED SOPHY SCAVENIUS (SE NR. 138):

306. a. THYRA JOHANNE ANNIE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Brolykke 10. Oktober 1907, døbt Magleby Kirke.
 ~ Vær Kirke 30. Maj 1930 med Sekondløjtnant HANS HENRIK JUEL til Lundsgaard (F.: Kammerherre HANS RUDOLF JUEL til Stamhusene Hverringe & Juelsberg, Besidder af Det Juelske Fideikommiss og ELLEN BOLETTE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG), * paa Hverringe 4. December 1902, døbt Viby Kirke. [Lundsgaard ved Kerteminde]. — 3 Børn: 6. Slægtled XVI, Nr. 380—382.
307. b. CHRISTIAN CARL Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Hjortholm & Løvenborg, * paa Hjortholm 9. August 1909, døbt Tranekær Kirke.
 Sekondløjtnant ved 1. Livgardebataillon. [Hjortholm ved Humble].
308. c. DITLEV Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Hjortholm 17. Juni 1916, døbt Tranekær Kirke. [Stensballegaard ved Horsens].

XVIII. HOFJÆGERMESTER FREDERIK GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED EMMA VAN CAPELLE (SE NR. 139):

309. a. INGEBORG POLLY MARIA Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 6. September 1901, døbt Sdr. Vinge Kirke.
 ~ Ringsted, Sct. Bendts Kirke, 12. Maj 1928 med Mekaniker OVE AXEL PAULS, * 1. Marts 1893. [Aarhus]. — 1 Barn: 6. Slægtled XVII, Nr. 383.
310. b. SIGISMUND HERMAN Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 24. Januar 1904, døbt Sdr. Vinge Kirke, † paa Ulstrup 15. December 1914.
311. c. LUCIE BENEDICTE HILLEGUNDA Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 10. Marts 1906, døbt Sdr. Vinge Kirke.
 ~ 1° Aarhus 11. September 1928 med Proprietær JEPPE JEPSEN, * 11. Marts 1903. — Ægteskabet opløst 1934.
 ~ 2° Bryrup med Bestyrer af Albæk Hovedgaard JOHAN WIHRS, * 21. December 1902. [Albæk]. — 1 Barn: 6. Slægtled XVIII, Nr. 384.
312. d. EMMA THUSNELDA FREDERIKKE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 25. Oktober 1908, døbt Sdr. Vinge Kirke. (Vallø).

XIX. AGNETE COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BARN MED HOFJÆGERMESTER LUDVIG GREVE BROCKENHUUS-SCHACK (SE NR. 141):

313. a. KJELD Greve BROCKENHUUS-SCHACK, * paa Skovsbo 8. Januar 1900, døbt Rynkeby Kirke.
 Cand. polit., Kaptajnløjtnant i Livgarden.
 ~ København, Citadels Kirke, 15. Oktober 1930 med MERETE Comtesse DANNE-SKIOLD-SAMSØE (F.: Ritmester KNUD Greve DANNE-SKIOLD-SAMSØE og ALICE HASSELBALCH), * København 9. November 1911, døbt Holmens Kirke. [København]. — 2 Børn: 6. Slægtled XIX, Nr. 385—386.

XX. KAMMERHERRE PREBEN GREVE AHLEFELDT-LAURVIG-BILLES BARN MED
ELEONORE COMTESSE BILLE-BRAHE-SELBY (SE NR. 143):

314. a. PREBEN JULIUS GREGERS Greve AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE, * paa Skovsbo 14. Februar 1905, døbt Rynkeby Kirke.
Hofjægermester, Skovrider.
~ København, Trinitatis Kirke, 11. April 1930 med ELLEN MARGRETHE (NONNI) LASSEN (F.: Administrator CHRISTIAN LASSEN og GUDRUN ZAHLE), * København 29. September 1909, døbt Vor Frue Kirke. [Fjellebro ved Rudme].
— 2 Børn: 6. Slægtled XX, Nr. 387—388.

XXI. CHRISTIAN GREVE AHLEFELDT-LAURVIG-LEHNS BØRN MED
LENNA BARONESSE REEDTZ-THOTT (SE NR. 145):

315. a. ANNA SOPHIE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Lehnskov 10. September 1907, døbt Egense Kirke.
~ Egense Kirke 20. Juni 1930 med Godsforvalter JOHAN CASPAR HERMAN Baron WEDEL JARLSBERG (F.: Kammerherre, Hofmarskal, Ordensskatmester PEDER ANKER Baron WEDEL JARLSBERG og HERMINE EGEBERG), * 10. August 1902. [Jarlsberg]. — 3 Børn: 6. Slægtled XXI, Nr. 389—391.
316. b. FREDERIK LUDVIG VILHELM Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Lehnskov 16. September 1908, døbt Egense Kirke, † Svendborg 19. April 1937, begr. Egense Kgd.
317. c. AXEL Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Hvidkilde 14. August 1910, døbt Egense Kirke.
Korporal i den finske Hær. [Hvidkilde].
318. d. LENNART Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Hvidkilde 4. Maj 1916, døbt Egense Kirke.
Sekondløjtnant ved Gardehusarregimentet. [København].

XXII. RITMESTER ERIK GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN (SE NR. 146)
af første Ægteskab med Fritze Tesdorpf:

319. a. CLAUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * København 2. September 1909, døbt Garnisons Kirke.
Sekondløjtnant ved Gardehusarregimentet.
320. b. ULRIK Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * København 6. August 1913, døbt Systofte Kirke.
Sekondløjtnant ved Gardehusarregimentet. [København].
321. c. IRENE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * København 16. Januar 1918, døbt Citadels Kirken.
322. d. DRUDE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * København 14. Oktober 1920, døbt Citadels Kirken.

af andet Ægteskab med Eva Comtesse Knuth:

323. e. Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * Odense . Februar 1941.

XXIII. JULIUS GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED EDELE CEDERFELD DE SIMONSEN
(SE NR. 148):

324. a. MOGENS Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 26. Januar 1918, døbt Brenderup Kirke.

325. b. JOHAN BENEDICT Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 14. Juli 1919, døbt Brenderup Kirke, † paa Kjærsgaard 28. Januar 1920.
326. c. BEKE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 23. September 1921, døbt Brenderup Kirke. (Vemmetofte).
327. d. HELLE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Kjærsgaard 4. Februar 1923, døbt Brenderup Kirke. (Vemmetofte).

XXIV. MATHILDE COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED
AMTSFORVALTER WALDEMAR VON HAFFNER (SE NR. 149):

328. a. WILHELM VON HAFFNER, * København 1. April 1916, døbt Helligaands Kirke.
Stud. jur.
329. b. HANS VON HAFFNER, * København 12. November 1917, døbt Helligaands Kirke.
Stud. polit.
330. c. LISBETH VON HAFFNER, * Haderslev 9. Juli 1924, døbt Domkirken.

XXV. HOFJÆGERMESTER KAI GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BARN MED ASTRID HOLM (SE NR. 151):

331. a. JØRGEN WILLIAM Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Lindholt 29. November 1924, døbt Frydendal Kirke.

XXVI. GLADWYS BROUNS BØRN MED PANTON CRAIK (SE NR. 161):

332. a. HOPE CRAIK.
333. b. JOYCE CRAIK.

XXVII. NINA BROUNS BARN MED WILLIAM WALTER KESSELL (SE NR. 192):

334. a. BERYL KESSELL.

XXVIII. WALTER BLOMFIELD BROWNS BARN MED DORIS LAWSON (SE NR. 225):

335. a. LAWSON BROWN, * 1917.

XXIX. KEITH BROWNS BARN MED AYESH BORTINCK (SE NR. 229):

336. a. LAWRENCE BROWN, * 1916.

XXX. MARGERY BROWNS BARN MED KEITH DOCKER (SE NR. 230):

337. a. JUNE DOCKER, * 1919.

XXXI. EDWARD ACTON LLOYDS BØRN MED CARLEEN RODD (SE NR. 238):

338. a. JOHN LLOYD, * 1917.
339. b. PETER LLOYD, † 1918.
340. c. PAUL LLOYD.

XXXII. WILLIAM ATHOL COWPERS BØRN MED HELEN NOTT (SE NR. 240):

341. a. EDWARD COWPER, * 1917.
342. b. PHILIP COWPER.

SJETTE SLÆGTLED

I. BANEINGENIØR FINN BARON WEDELL-WEDELSSBORGS BØRN MED TOVE HASSEL (SE NR. 261):

343. a. BIRTE MARIE LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * Odense 28. Juli 1927, døbt Thomas Kingos Kirke.
344. b. VIBEKE Baronesse WEDELL-WEDELSSBORG, * Odense 23. Marts 1930, døbt Thomas Kingos Kirke. (Vallø).

345. c. HANNE Baronesse WEDELL-WEDELLESBORG, * Odense 25. April 1934, døbt Thomas Kingos Kirke. (Vallø).
 346. d. OVE JOACHIM Baron WEDELL-WEDELLESBORG, * Odense 29. December 1938, døbt Thomas Kingos Kirke.

II. VIBEKE BARONESSE WEDELL-WEDELLESBORGS BØRN MED HOFJÆGERMESTER NIELS JUEL
 (SE NR. 262):

347. a. ELLEN MARIE JUEL, * paa Hverringe 29. Oktober 1929, hjemmedøbt, fremst. i Viby Kirke. (Vallø).
 348. b. KAREN MATHILDE JUEL, * paa Hverringe 10. Januar 1931, døbt Viby Kirke. (Vallø).

III. EUGENIE TOMASINIS BARN MED LØJTNANT MANZINI (SE NR. 264):

349. a. ANTONIETTA MANZINI, * Turin i Juni 1937.

IV. AMTMAND POVL HOLCKS BØRN MED ELLEN AGNETE SALSKOV IVERSEN (SE NR. 270):

350. a. GUNVER HOLCK, * København 26. Juni 1918, døbt Frederiksborg Slotskirke.
 ~ 1° Hørsholm (Raadhuset) 10. April 1937 med Ingeniør PIET HEIN. — Ægteskabet opløst.
 ~ 2° København (Raadhuset) 9. Februar 1940 med JOHN FRÆMOHS.
 351. b. CLAUD HOLCK, * København 16. November 1919, døbt Sct. Andreas Kirke. Kornet.
 352. c. MERLE HOLCK, * København 31. Maj 1922, døbt Sct. Andreas Kirke.
 353. d. FLEMMING HOLCK, * Usserød 28. Oktober 1934, døbt Hørsholm Kirke.

V. BIBLIOTEKAR JØRGEN HOLCKS BØRN MED ASTRID INGEBORG FLEMMER (SE NR. 271):

354. a. HANS HOLCK, * Assens 2. April 1926, døbt Frederiksborg Slotskirke.
 355. b. NIELS HOLCK, * Assens 9. Juli 1929, døbt Assens Kirke.
 356. c. ELSE HOLCK, * Assens 27. Oktober 1934, døbt Assens Kirke.

VI. ELSE HOLCKS BØRN MED DOMMERFULDMÆGTIG ARNE ROHDE FOG (SE NR. 272):

357. a. JOHANNES (JOE) FOG, * Nykøbing S. 12. Maj 1924. [Sorø Akademi].
 358. b. PER FOG, * Nykøbing S. 4. Juli 1929.

VII. THALIA BARONESSE WEDELL-WEDELLESBORGS BØRN MED GODSEJER NIELS ESTRUP (SE NR. 273):

359. a. HECTOR ESTRUP, * København 16. Januar 1934, døbt Vor Frelses Kirke.
 360. b. VILHELM ESTRUP, * København 17. Maj 1936, døbt Vor Frelses Kirke.
 361. c. CHRISTIAN ESTRUP, * paa Fjeld 18. Marts 1939, døbt Marie Magdalene Kirke.

VIII. LOUISE BARONESSE WEDELL-WEDELLESBORGS BØRN MED STIFTAMTMAND JØRGEN BERNER
 (SE NR. 274):

362. a. ELISABETH MARGRETHE BERNER, * paa Aalborg Slot 1. Marts 1932, hjemmedøbt, fremst. Budolphi Kirke. (Vallø).
 363. b. LOUISE BERNER, * paa Aalborg Slot 3. Juli 1933, døbt Budolphi Kirke. (Vallø).
 364. c. GUSTAV ALEXANDER BERNER, * paa Aalborg Slot 7. Oktober 1935, døbt Budolphi Kirke.
 365. d. ANNA SOPHIE BERNER, * paa Aalborg Slot 8. April 1938, døbt Budolphi Kirke. (Vallø).

IX. KAPTAJNLØJTNANT SIGISMUND BARON WEDELL-WEDELLSBORGS BARN MED YVONNE STYRMER
(SE NR. 275):

366. a. HENRIK VILHELM Baron WEDELL-WEDELLSBORG, * Charlottenlund 11. Maj 1940, døbt Hellerup, Messias Kirke.

X. INER BARONESSE WEDELL-WEDELLSBORGS BARN MED DR. PHIL. MORITZ MOES (SE NR. 277):

367. a. KARL MORITZ MOES, * København 17. Oktober 1937, døbt St. Petri Kirke.

XI. VIBEKE BROCKDORFFS BØRN MED HOFJÆGERMESTER CHRISTIAN LÜTTICHAU (SE NR. 286):

368. a. FANNY ADELHEID LÜTTICHAU, * paa Tjele 4. Juli 1922, døbt Tjele Kirke 12. August.

369. b. GUDRUN VIBEKE LÜTTICHAU, * paa Tjele 6. Juni 1923, døbt Tjele Kirke 12. August.

370. c. HANS HELMUTH LÜTTICHAU, * paa Tjele 9. Januar 1925, døbt Tjele Kirke 31. Maj. [Rungsted Statsskole].

371. d. ELLINOR LÜTTICHAU, * paa Tjele 6. December 1925, døbt Tjele Kirke 5. April 1926.

372. e. ELLEN LÜTTICHAU, * paa Tjele 10. Juni 1928, døbt Tjele Kirke 12. August.

XII. ASTRID PADES BARN MED INSPEKTØR KARL GUSTAV HASSELBALCH (SE NR. 290):

373. a. KARL ADAM SIGISMUND HASSELBALCH, * paa Frederiksberg 16. December 1931, døbt Espergærde Kirke.

XIII. GAARDEJER SVEND PADES BØRN MED GURLI STORM (SE NR. 291):

374. a. LEILA ELISABETH PADE, * paa Frederiksberg 22. November 1936, døbt Kornrup Kirke.

375. b. HENRIK SIGURD PADE, * paa Frederiksberg 22. Maj 1939, døbt Gjevninge Kirke.

XIV. WILLIAM GREVE SCHULIN-ZEUTHENS BARN MED SALLY BUTLER (SE NR. 295):

376. a. WILLIAM (BILL) PETER JOHAN SIGISMUND Greve SCHULIN-ZEUTHEN, * Svendborg 15. December 1937, døbt Tølløse Kirke.

XV. HOFJÆGERMESTER KAI GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED THEA MEYER (SE NR. 305):

377. a. KIRSTEN MARY JOHANNE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Nordenbrogaard 19. September 1933, døbt Magleby Kirke. (Vallø).

378. b. PREBEN VILHELM GUSTAV Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * København 20. April 1936, døbt Magleby Kirke.

379. c. ULRIK BENEDICHT Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * København 25. Marts 1939, døbt Magleby Kirke.

XVI. THYRA COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED SEKONDLØJTNANT HANS JUEL
(SE NR. 306):

380. a. PEDER JUEL, * Svendborg 26. Februar 1931, døbt Ulbølle Kirke.

381. b. KJELD JUEL, * paa Ringsgaard 7. Maj 1934, døbt Ulbølle Kirke.

382. c. SOPHY ELLEN ELISABETH JUEL, * paa Ringsgaard 11. Februar 1937, døbt Ulbølle Kirke. (Vallø).

XVII. INGEBORG COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BARN MED MEKANIKER OVE PAULS (SE NR. 309):

383. a. SVEND AAGE PAULS, * Aarhus 14. April 1929.

XVIII. LUCIE COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BARN (SE NR. 311)

af andet Ægteskab med Bestyrer Johan Wihrs:

384. a. HANS WIHRS, * Bryrup 22. Marts 1936.

XIX. KAPTAJNLØJTNANT KJELD GREVE BROCKENHUUS-SCHACKS BØRN MED
MERETE COMTESSE DANNESKIOLD-SAMSØE (SE NR. 313):385. a. JENS KNUD BILLE Greve BROCKENHUUS-SCHACK, * Hellerup 23. September
1934, døbt København, Citadels Kirke.

386. b. BENTE Comtesse BROCKENHUUS-SCHACK, * Hellerup 23. August 1939.

XX. HOFJÆGERMESTER GREGERS GREVE AHLEFELDT-LAURVIG-BILLES BØRN MED
NONNI LASSEN (SE NR. 314):387. a. CLAUD CHRISTIAN PREBEN Greve AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE, * København
6. Marts 1932, døbt Herringe Kirke.388. b. SUSANNE JESSIE DORTHE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * København 28.
Maj 1936, døbt Herringe Kirke.XXI. ANNA SOPHIE COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIG-LEHNS BØRN MED
GODSFORVALTER HERMAN BARON WEDEL JARLSBERG (SE NR. 315):389. a. GUSTAV VILHELM Baron WEDEL JARLSBERG, * Jarlsberg Villa 29. Juli 1931,
døbt Sem Kirke.390. b. FREDERIK HARTVIG HERMAN Baron WEDEL JARLSBERG, * Jarlsberg Villa
14. August 1933, døbt Sem Kirke.391. c. ALICE HERMINE LENNA Baronesse WEDEL JARLSBERG, * Tønsberg 23. Maj
1937, døbt Sem Kirke.CHARLES L. C. FENWICK.
1808—1875

VED WILLIAM BROWNS DØD

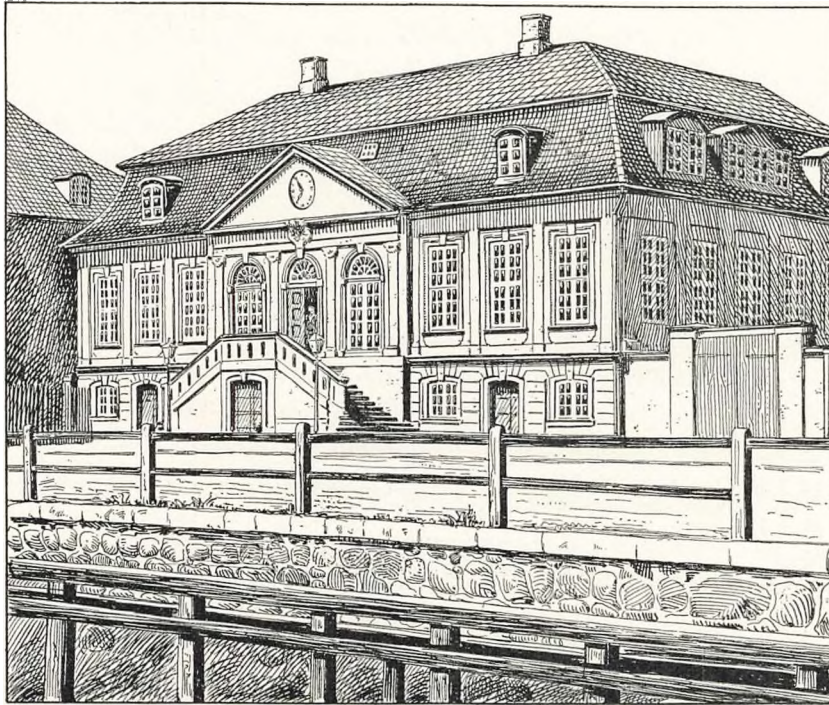
Staa Forfængelige
 som bryster dig af Rigdom og Lykke
 ved den Grav
 hvori WILLIAM BROWN ligger
 Han var fød 1758
 Han døde 1788
 og viid, at hvad Natur, Opdragelse og Lykke
 kan skienke Mennesket
 Har han haft
 og i de 2 sidste Aar af hans Levealder
 forsvandt Midler og Sundhed
 saa at hans Død var hans Venners Ønske.
 Gaar du ikke klog og ydmyg fra denne Grav,
 beklager du ikke hans efterladte
 Enke, Børn og
 gamle Forældre,
 saa vil aldrig nogen medlidende Taare
 skiænkes dit Minde, eller væde din Grav
 Dette sattes til en afdød Vens Erindring
 af
 Carl Lycke

(Adresseavisen 1788 II Nr. 282 22. December 1788).

WILLIAM BROWN

Grosserer i Kiøbenhavn
 Søn af en værdig Fader og øm Moder
 Hr. General-Krigs-Commissær BROWN
 og Frue BROWN, fød APPLEBY
 Fød den 1. May 1759
 igiennem halvtredie Aars
 piinagtig Sygdom
 vandt og fandt
 Forsoning og Forløsning
 da han ved Døden den 12. December 1788
 forlod en dydig Ægtemage
 Frue ELISABETH BROWN
 Datter af
 Hr. Gouvernør DAVID BROWN
 som med tre kiere Børn
 savner og begræder
 en kierlig Mand
 en øm Fader
 Men hans Familie og hans Bekiendte
 En ædelmodig, retskaffen og oprigtig Ven
 Hvis Minde
 æres og erindres
 af
 I. A.

(Adresseavisen 1788 II Nr. 284 26. December 1788).

Øresunds Toldkammer

BREVE TIL BETZY BERNER F. BROWN FRA SØNNEN GEORGE BERNER OG
SVIGERDATTEREN SOPHIE BERNER F. COMTESSE HOLCK-WINTERFELDT.

1.

Kiøbenhavn, den 7de Oktober 1822.

Min gode Moder,

Jeg takker ret meget for det sidste Brev, og glæder det mig at se Dem Moder, NANCY og de andre befinder Dem vel. Her gaaer ogsaa alt hved det gamle. Fader har rigtig nok været lidet upasselig, men det gik lykkelig og vel over. EDUARD og jeg tog derned for 1 ½ Dag for at see til ham, og i Gaar skrev Tante BETZY,¹³⁵ han nu var som sædvanlig igien, men derom har formodentlig ogsaa Tante underrettet Moder om [sic.], SUSANNE havde ogsaa en Skræk med den næst mindste Pige, at den engelske Pige gav en urigtig Medicin ind, bestaaende af Camfer og Opiom, der dog strax blev hævet ved Bræk Middel.¹³⁶ Paa Frederiksdahl er alt vel, undtagen SCHULIN som paa de senere Dage ei har været saa rask, dog var han i Gaar Formiddags paa Sorgenfrij i Anledning af Prins FRITZ' Fødselsdag, om Aftenen var her Børne Bal ved Hoffet i samme Anledning, der gik meget lystigt af, var forbi Kl. 12. Det klæder [ei] den lille Prinds med de korte Beenklæder til Uniformen, da han har saa tynde Been. — I Fredags Formiddag¹³⁷ havde SCHULINS en stor Frokost til Prinds CHRISTIAN og de andre Herskaber, FORTES [??] og HAGEMANNNS¹³⁸ vare der ogsaa. Den begyndte Kl. 2, og de toge ei derfra førend Kl. 12, et Beviis, de har moret dem, (jeg var paa den Tiid i Helsingør), der tales om, at i næste Uge skal Barnet døbes, det faaer fornemme Faddere, jeg havde troet, det var blevet noget længere udsadt, indtil Maneuvrene vare endte, men det er vel Prindsens Ønske.¹³⁹ Vi har hedentil haft ræt godt Veier til Maneuvrene, de bekommer Kongen meget godt. I Morgen skal vi ud igien, de Dage, jeg haver frie, maae jeg tage til Sorgenfry, saa jeg er næsten bestandig paa Landeveien, der arbeides nu stærkt paa at sætte alt i den behørige Stand i mine Værelser, dog flytter vi formodentlig ei ind førend i Slutningen af denne Maaned. Det er nu temmelig bestemt, at Prindsessen faaer RÜBERGS Gaard,¹⁴⁰ jeg kan da være sikker paa, jeg ei mere behøver leie i Byen.

Med EDUARDS Ansætning gaaer det noget i Langdrag, dog lover di alle, han skal blive ansadt.¹⁴¹

KNUDSEN er da kommet til Tripolis, det var behageligt, om de kunde reise sammen.¹⁴² Jeg vilde ønske, jeg kunde være med for at see NANCY, det glæder mig dog at see af Moders Brev, at Omdømmet var falsk, Gud give det bestandig maae være saa, og at han snart maa blive ansadt. Det er meget uheldigt, at Prindsen og Prindsessens Forbøn ei har virket, da de dog troede, det sikkert havde hiulpet. Alle de Efterretninger man nu faaer fra Vestindien lover intet godt, de ere næsten alle ruinerede. Om en kort Tiid reiser hele OXHOLMS Famillie derud,¹⁴³ han medtager alle Børnene paa den nær, som er paa Søeacademiet.¹⁴⁴ Det værste er, der siges, Generalen kan aldrig komme sig. Famillien er meget at beklage. Derimod er der fra Ostindien er det modsatte Tilfælde [sic.], thi Onkel EDUARD¹⁴⁵ skriver, JOHN fortiener bestandig mange Penge, haaber derfor det vil kunde foraarsage, han kom hertil i Besøg.¹⁴⁶ Han vilde derved glæde os alle sammen. CHARLOTTE tager vel ei liden Deel deri, hvorledes gaaer det hende, hun synes sikkert godt om den franske Climat.¹⁴⁷ Nu vil jeg bede Moder om at besørge mig en Commission, som enten ved Leilighed kunde sendes mig, eller ogsaa medbringes, nemlig en stor Kuske Fjær med rød Top, hvori Toppen maa være med lange, noget nedhængende Fjær, kunde Moder besørge mig [en] saadan, vilde jeg være Moder meget forbunden; dog ei at forglemme maa den være forresten meget tyk og ei for korte i Fjærene, Længden henimod en dansk Alen. Her i Byen er intet Nyt, undtagen at for nogle Dage siden har den unge EDUARD FERALL, der var i Huuset hos os, skudt sig af Kierlighed til en Miss MARTNY, der har giftet sig med en MAKDOUGELL og afreist til Vestindien.¹⁴⁸ Han skød sig med Vand, saa Hovedet var ganske splittet af, da man kom ind til ham, der siges dog nu, at det har været af Sorg for hans Famillies ulykkelige Stilling, de nu er kommet i.

Efterretninger fra Helsingør lyder bestandig godt, dog har jeg ei hørt, om Fader er flyttet ind i sine Værelser, som han endnu bestandig ei haver Lyst til.

Den 11. October.

ADELEINE BROWN¹⁴⁹ haver været nogle Dage heroppe hos Admiral SNEEDORFFS¹⁵⁰ og bivaanet et Bal hos dem, derfra er hun taget med NIELSENS til Frederiksborg, siden jeg taler om NIELSENS, saa skal Acteuren giftes med Madam RING.¹⁵¹ ZIBONIE¹⁵² er nu kommet tilbage, og man venter nu med Længsel, hvem der skal blive valgt til Sanger, der ere mange Ansøgere, iblandt andre en Officeer, der skal være den beste, jeg haaber Valget falder paa ham. Den unge VALDEMAR VON QUALEN, der var i Frankrig, er faldet imod Tyrkene, en Kanonkugle tog hans Hoved bort i det Øieblik, han vilde fyre en af, som Grækerne havde forladt, men som han dog fik samlet igien.¹⁵³ Jeg maa nu slutte med mange Hilsninger fra SOPHIE og hele Famillien her, og jeg sender mine kierligste Hilsninger til NANCY, FOUCAULT, CHARLOTTE og den lille ADEMAR fra Moders hengivne og lydige Søn

G. A. Berner

2.

Kiøbenhavn, den 18de December 1822.

Gode bedste Tante,

Allerede længe har mit Ønske været at skrive, men bestandig fundet et Brev fra mig ei Postpengene værd, nu da jeg høre Herr KNUDSEN¹⁴² agter at reise, kan jeg umulig lade en saa god Leilighed gaae uden dog et Par Linier fra mig, og en lille Beskrivelse hvorledes vi her har det; GEORGE har ogsaa besluttet at skrive denne Gang, men da han er i en evig Beskieftigelse, kunde det nok hende, han ej i disse Dage fandt Tiid dertil. Nu ere vi da næsten allerede 2 Maaneder hos os selv, det vil sige paa Kongens Nye Torv, hvor vi har leiet Værelser for i Vinter, aldt gaaer ret godt og med Guds Hielp og lidt Orden, vil vi ret godt kunde komme ud af det med, hvad GEORGE aarligen har. Jeg har det saa godt, og er saa tilfreds, som jeg aldrig engang har turdet haabe at blive. Nu har vi ogsaa faaet frie Huus af Prindsessen, som har modtaget RYBERGS Gaard til Arv og Eie af Kongen, vi faaer en Etage i et tilstødende Huus, som ogsaa høre til Gaarden, og derved da den Behagelighed ganske at have det for os selv. Det bliver meget mageligt og ganske nyt opmalet og istandsadt, dog da intet skal være fuldstændig i denne Verden, er der den lille Ubegagelighed, at Porten er for lav til Indkiørsel, og Værelserne ogsaa temmelig lave, næsten som hos Onkel BROWN¹⁵⁴ i Helsingør, men deri maae man finde sig, den største Behagelighed er dog, at det intet koster.

Her i Familien er aldt ved det gamle, til Juulen tænker GEORGE og jeg at tage nogle Dage til Helsingør, SCHULINS med hele Familien, undtagen SIGISMUND¹⁵⁵ og WILLIAM,¹⁵⁶ som ej vil være der, naar de ej kan

være hos Grandmama, har ogsaa i Sinde at komme derhen, dog kommer det meget an paa SCHULINS Helbred, som ej er den bedste, han har ret ofte skrantet i Sommer, nu har han for nogle Dage faaet meget Smerte i den ene Fod, saa man haaber, det skulde bestemme sig til en ordentlig Podagra, som sikkert vilde være ønskeligt for ham; EDWARD kommer ogsaa derned, saa Familien vil ret blive talrig, Tante og NANCY vil sikkert de Dage mere end ellers være i vores Mund og Tanker, og ret inderlig savnes, allene Visheden, at De i Deres lille Kreds ogsaa ere lykkelige og glade og fælles errindre os her, bidrager til, at vi uagtet Længsel, dog med lette Hierter kan see den Tiid imøde, hvor vi igjen glade skal samles.

Med EDWARD og hans Amour til MALLE BYGEL¹⁵⁷ ved Tante formodentlig bedre Beskied end vi her, da det for os bliver bestandig ved det gamle, dygtig courteseres, nægter det bestandig, men gjør desuagtet Honneuren paa Ballerne hos Moderen,¹⁵⁸ nylig har vi været paa et der; og som var meget smukkere og bedre indrettet end de i Fjor; men hele Byen giver ogsaa EDWARD Æren for at have staaet for Smagen. Tante maa dog engang skrive os ret udførlig om Frue DE NULLY,¹⁵⁹ her høre man aldrig noget fra hende, undtagen de mest afskyelige Rygter fra dem, der har været i Paris. Prinds CHRISTIAN selv sagde nylig, det var Synd for MATHILDE¹⁶⁰ at blive hos Moderen.

I denne Tiid har vi ret haft Stads igjen, Prinds OSGAR har været her i 3 Dage paa hans Hiemreise til Sverrig, Kongen her gjorde meget af ham, og han lod ogsaa særdeles tilfreds med de Dandske. Kongen af Sverrig har gjort vores Konge en Present af en stor Deel Vaser af Porphyrt, som i sin Tiid skal komme til at paradere paa Christiansborg.

Ellers lader Tiiderne ej til at blive bedre her, den ene nødes at opgive sin Boe efter den anden, med OXHOLMS skal det see meget maadelig ud, og Familien har fast besluttet at tage ud til Vestindien til Foraaet, om de saa der vil finde det bedre, da alle Efterretninger derfra ogsaa ere høiest sørgelige; FERRALLS ere da her endnu, saa længe det vare, men lever meget stille og giver slet ingen Selskaber, saa man nok kan mærke, de ej heller har til Overflod. Stakkels Tante GIEDDE er endnu paa Fredensborg, formodentlig ogsaa de slemme Penges Skyld.¹⁶¹ Allerede længe har WITH ej villet udbetale hende mere fra PETER DE NULLY, da han ved ham har tabt en umaadelig Summa, al[tsaa] har hun aldeles intet uden sin Enkepension. For WERNER¹⁶² er det vær[s]t, som henslæber saaledes de Aar, hvori han skulde lære noget alvorligt. Hiemme hos mine Forældre har de haft en ret sørgelig Vinter, da Fader¹⁶³ i flere Maaneder har lidt af en stærk Gigt i det ene Been, som tilsidst nødte ham at bruge en Sultecour paa 6 Uger; megen Forandring har den ej foraarsaget, men dog saaledes at han igjen kan kiøre lidt ud og paany give ham Haab, at det dog engang skal blive bedre. Tante LOUISE BROWN har haft den Sorg at miste CAROLINE, tre Uger efter hendes Bryllup gjorde Tæring Ende paa hendes Dage, stakkels Tante har dog baaret det Tab bedre, end man kunde have ventet, lille Sophie er hende en stor Trøs[t].

Jeg haaber, CHARLOTTE har allerede for længe siden igiennem LOUISE SCHULIN modtaget ret megen Tak for det nette Arbeide, hun sendte mig, hver Dag har jeg det paa mit Thebord og tænker derved dagligen paa hende. Nu maae ieg slutte med mange Hilsener til NANCY og CHARLOTTE, og i Haab om, De alle ere vel, ønskes et glædeligt Nyt Aar af Tantes stedse hengivne

Datter Sophie.

Udskrift: à Madame, Madame de Berner à Paris par bonté de Mr. Knudsen, Rue de l'Université No. 111.
Paaskrift (af Fru Berner f. Brown): received 27. January 1823.

3.

Kiøbenhavn, den 22de December 1822.

Gode Moder,

Jeg skriver kun disse Pr. Ord, da SOPHIE har formodentlig tilskrevet om alt Nyt, der er passeret, thi alting staaer ved det gamle, bestandig Klager over de ulykkelige Tider, man siger endogsaa, denne Termin omtales ei, fordi der ingen betaler, vi maa leve i Haabet, at det dog engang bliver godt. Af Moders sidste Brev seer jeg, Onkel LOUIS¹⁶⁴ er i Paris, det maa være Dem begge særdeles behagelig at gjensee hinanden efter saa lang en Fraværelse, haaber ogsaa, da han har Midler dertil, at han hjælper stakkels NANCY, som destoværre nok trænger dertil, tænk paa, gode Moder, hvad jeg har sagt, naar Afreisen skal skee.

EDUARD har vel skrevet Moder om, hvorledes Sagerne med ham staaer nu, efter min og andres Formeening, kan det vare meget længe, inden deri bliver gjort nogen Bestemmelse. Jeg vilde ønske, han kunde og vilde opgive den Plan at gaee til Barbariet, isærdeleshed paa denne Tid, hvor man ei veed, hvad det

bliver af med Tyrke Krigen, desuden kan man nok mærke paa alle Ting, han haver et godt Øje til MALLE BYGEL,¹⁵⁷ der vil medbringe en ganske net Formue, kunde det nu skee, at han blev ansadt her paa Con-
toiret, synes mig, det var meget bedre. Moder kunde raade ham dertil, dog uden at nævne, at jeg har givet
min Mening tilkiende desangaaende.

Det gjør mig ondt, at Commiss. med Prindsessens Pakke faldt saa slet ud, ubegribeligt er det dog,
at KOPMAN¹⁶⁵ ei vilde gjøre Udlæget, hav den Godhed at underrette mig om, hvad han gav til Undskyld-
ning, maaske kjendte han ei Moder eller FOUCAULT. Hendes Høihed længes meget efter samme Pakke,
havde Mor kun skrevet, hvor stor Summa Udlæget beløb sig til, kunde det strax have været besørget.

Moder maa endelig medbringe mig fint blaadt Klæde til en Kiøle, er det nødvendig, kan jeg gjerne sende
Moder en Vexel, glem ei heller et Pr. Feltegn, findes der Leilighed, saa send dem hjem.

I Morgen Kl: 9 kjører Sophie og jeg til Helsingøer, dersom jeg kan faae en større Vogn, følger JENNY¹⁶⁶
med. EDUARD er med ROBERT FERRAL¹⁶⁷ reist i Dag. Det havde tegnet sig i nogle Dage, at vi kunde kjøre
derved i Kane, men i Gaar blev det pludselig Tøe Veier og Regn istædet for Sne, alle Gravene, Søerne
og Dammene vare saaledes tilfroset, de kunde bære.

Det glæder mig, jeg skal see Fader igien, efter de sidste Efterretninger er han kun svag, men dog rask,
men vil paa ingen Maade fløtte, jeg medbringer ham Klæde til Kiøle og Buxer, formodentlig fra SUSANNE,
som jeg haaber vil fornøie ham. Famillien vil ret blive samlet, der mangler kun til vores sande Fornøielse,
at Moder og NANCY vare med.

Nu maa jeg slutte med mange Hilsninger til NANCY, FOUCAUT, Onkel LOUIS, CHARLOTTE, den lille
ADEMAR, Frue DE NULLY og MATHILDE

fra Moders hengivne og
lydige Søn G. A. Berner.

Familien her beder meget at hilse.

4.

Kiøbenhavn, den 4de April 1823.

Min gode Moder,

Det glæder mig at høre, at Tilbageisen nu er bestemt, jeg vilde ønske, Moder vilde tage NANCY
og hendes Mand med hertil, thi sikkert vilde de leve lykkeligere og bedre her imellem os alle, end der
iblandt lutter Fremmede, thi sikkert kan han blive ved at søge bestandig og faaer dog intet, lyd mit Raad,
min gode Moder, og betænk det ret nøie, inden Moder forlader stakkels NANCY i et fremmed Land, efter
al Sandsynlighed uden Understøttelse, eller i det mindste meget ringe, dog maa Moder ei tale til NANCY
noget om mine Yttringer, det kunde blive optaget i en vrang Meening, det skulde gjøre mig ondt, da jeg
mener det meget ærligt og godt med hende.

Af Moders Breve seer jeg med Fornøielse, at Bestemmelsen er at flytte til Kiøbenhavn, naturlig vilde
det glæde mig [at] have mine Forældre saa nær, men haver Mor rigtig betænkt, det sikkert vilde være van-
skelig skaffe Fader Tilladelse at flytte fra Helsingøer og dog beholde Embedet, thi Pensionen kan jo natur-
lig ei veie op med den Indtægt, han nu haver, der siges rigtig nok, man gjerne vil bespare Pensioner, og
lader derfor Folk blive i Embedet saa længe som mueligt, men denne Finance Opperation kan let ryddes
af Veien, da, som Moder veed, der er mange Liebhaveere til Embedet, hvoraf nogle har gode Patroner;
desuden saa svag som Fader nu er, gjør han det destoværre sikkert ei længe, sidst jeg var dernede, laa
han bestandig og vilde paa ingen Maade gaa ud.

Af EDUARD og LOUISA har Moder vel faaet Underretning om, hvad Nyt her er passeret, der ei er be-
tydelig. Man taler nu for bestemt om, at der i Sommer ei bliver Exerseertiid, da Kongen og Dronningen
agter at reise til Jylland og Holsteen.

Eduard siger mig, der i Paris kan faaes en bedre Slags Fjær end Struds, skulde derfor være meget
taknemmelig, om Moder kunde medbringe 2 à 3 med rød Top, alt efter Prisens Beskaffenhed. Glem ei
heller Feldtegnene [. . . igte?], var det mueligt, ønskede jeg mig 2 Al. Dansk af sort saakaldt Cuir de laine,
der skal være meget stærkt. Fjæren maatte være $\frac{2}{3}$ Al. Dansk i Høide.

Med mange Hilsninger til NANCY, FOUCAULT, CHARLOTTE, forbliver jeg Moders hengivne og lydige Søn
G. A. Berner.

SOPHIE og alle HOLCKS beder at hilse.

Jeg haaber, at inden Moder kommer hertil, har SOPHIE faaet en lille Datter eller Søn, paa den senere

Tiid har hun ei været ganske rask, men jeg haaber, det vil gaa over.¹⁶⁸ Nær kunde jeg glemte at takke Mor fra Prindsessen for de udrettede Commissioner. COOPMANS¹⁶⁵ er blevet betalt.

Udskrift: Madame de Berner.

5.

Sorgenfri, den 22de August 1830.

Gode Moder,

Megen Tak for det kjærkomne Brev af . . dennes, det glæder mig at see deraf, De alle føler Dem saa fornøiet, jeg vilde ønske, vi havde lidt af den Varme, de haver for meget af, thi denne Sommer er som den foregaaende, meget ugunstig, baade koldt og næsten daglig Regn. Af EDUARDS Brev haver Moder vel erfaret, jeg er lykkelig og vel kommet tilbage fra Eppendorff, hvor jeg morede mig meget godt, formedelst Nærheden af Hamborg, thi der var jeg daglig, kom rigtig nok næsten hver Gang vaad hjem, da mig syntes, det vilde være for kostbart at kjøre hver Gang. Comedien besøgte jeg meget ofte, baade med Prindsessen og allene. Theatret er meget smagfuldt og mange Operaer bliver givet særdeles godt, dog Aarsagen hertil, der kommer saa mange af de beste Sangere og Sangerinder fra andre Stæder og giver Gjesteroller. I Hamborg saa jeg den saa berømte Taskenspiller BOSCO, der er ganske fortrinlig, han er for Øieblikket i Kiøbenhavn, og haver et stort Tilløb. I Morgen Eftermiddag skal han vise sig for Herskabet paa Frederiksberg. Det var ret ærgerligt, Mor ei fandt Leilighed at besøge BLÜCHERS,¹⁶⁹ de beklagede det meget. Frøken FERRALL var saa heldig at reise med en Famillie fra Hamborg, i Bruxelle traf hun den Person, Frue BORKER, Afsending for at hente hende, og kom saaledes lykkelig til Paris. Ingen af de Danske haver forladt Paris. Det haver været ubehagelig for Frue HAGEMANN,¹⁷⁰ der er der ganske allene, og det traf sig, hun boede ligeover for en af Ministrene; tilsidst troer jeg, hun tog hen til den Engelske Ambassadeur.

Vi haver været et Par Gange paa Kokkedahl, hvor alle befinder sig vel, JOHN og LOTTE føler sig nu ret fornøiet der, de 2de Herrer fra Ostindien KLETSTINGS(?) haver kiøbt et Landsted, der ligger ved Usse-røds Fabrique og staaer i Handel med et andet, der tilhører WORMSKIOLDS¹⁷¹ paa Veien til Frederiksborg, det er behagelig for JOHN, da han kjender dem godt.

I Dag ventes EDUARD og SIGISMUND hertil, de skal spiise hos HOLCKS, MALLE er endnu paa Schol-denesholm.¹⁷²

Moder haver vel hørt, at istedet for Caledonia gaaer nu baade til Kiel og Lübeck i samme Uge et stort Dampskib Frederik d. 6. Uheldig havde Etads[raad] WITT¹⁷³ averteret, det kunde og skulde gaae til Kiel paa 16 Timer, men det er ei Tilfældet, da for de Reisendes Behagelighed er Skibet gjort til 100 Hestes Kraft, og haver kun 80, og henlægger Veien til Kiel paa 22 Timer, dog undertiden noget derunder og paa 17 Timer fra Travemünde. Det skal være særdeles smagfuldt, Prinds PHILIPPSTHAL,¹⁷⁴ der nu er kommet og er nu reist igien, fandt Reisen meget behagelig, omenskjøndt det blæste temmelig stærkt. Onkel EDUARD¹⁷⁵ er reist til Engelland, for at tale med en Doctor i London, han venter at gjøre Touren paa 3 à 4 Uger, GEORGE FENWICK¹⁷⁶ er ligeledes reist derhen, Gud ved, hvad han nu vil begynde paa, thi det lader til, som han ei tænker mere paa Ostindien. Fra GEORGE BROWN¹⁷⁷ er bestandig gode Efterretninger, han føler sig saa fornøiet, er saa godt modtaget af alle JOHNS Venner. LOUISA BROWN er for Øieblikket i Helsingør hos Frue JYTTING,¹⁷⁸ hun skal see meget godt ud, haaber ogsaa hun kommer herop, thi for mig at komme derhen vil nok holde vanskelig.

Jeg hører, Tante LISE¹⁷⁹ sætter Huuset dernede i en saa brilliant Tilstand, forgyldte Lister osv., de haver endog ville forgyldte noget af Lofterne, men det blev dog forandret, for mig vilde jeg have ønsket, de havde forgyldt mindre, men betalt i Kiøbesummen noget mere. Til CHRISTIANS¹⁸⁰ Giftermaal høres intet, sidst var det en Frøken VOIGT. Moder haver vel hørt at JOHN DECONINCK¹⁸¹ er blevet Camereer dernede, han skal boe i ODERS forrige Gaard, det er en utroelig Lykke for en falleret Kiøbmand. I disse Dage er FRITZ KARDORFF¹⁸² ankommet fra Mecklenborg og taget lige til Jylland for at gifte sig med Comtesse FRIIS.¹⁸² De tager lige hjem, saa ingen her faaer den Lykke at see det kierlige [?] Par.

SEEHSTEDT JUEL er ankommet til Kiøbenhavn med sin Kone, der er høist frugtsommelig,¹⁸³ de haver faaet Myhrens Værelser i Dronningens Tvergade. De var først leiet til HAGEMANN, men da hans Kone endnu bliver borte i Vinter, haver han overladt dem igien.

Fra MARY i Lübeck¹⁸⁴ haver nylig været Efterretninger. Det gaaer ret godt, hun haver sendt adskil-ligt af sit Arbeide til SUSANNE og Søsken, som skal være meget net.

I Morges vognede min WILLIAM med Nelle Feber — det haver rigtig nok intet at betyde, undtagen

at holde ham inde, det er det vanskeligste, thi de er ude fra Morgen til Aften, de 3 Børn af Frue BASTHOLMS er dem til stoer Moerskab. Moder lader ei vide i sit Brev, hvorledes NANCYS Børn haver det, om de ere lige saa muntre som før. ADEMAR er vel dygtig stor nu.

Jeg beder nu at bringe min kjerligste Hilsen til NANCY, FOUCAULT, CHARLOTTE og Børnene, og vær selv hilset fra Moders hengivne Søn

G. A. Berner

Alle her beder at hilse.

Onkel HOLCK tager paa Mandag til POLLY¹⁸⁵ for at besøge hende, der haver nylig været Brev fra hende, hun tilligemed Barnet er vel, men længes naturlig efter at see nogen af sine nærmeste. I Vinter kommer hun ei hertil, men man haaber til næste Sommer. I disse Dage bliver Comtesse LERCHE gift med en TILLISCH, Amtmand i Apenrade.¹⁸⁶ JOHN haver [jeg] seet i Gaar, han beder at hilse. Nu er da kommet Brev, at de længe ventede Schaler er ankommet til Engelland. Siig til CHARLOTTE, det morede mig meget at høre, hun haver været saa modig med Toldbetienten, det synes ogsaa stærkt at tage det, som man bærer paa Kroppen. Jeg gad nok have seet hende i den omtalte Costume, hun maa have seet heel drabelig ud. Naar Moder haver Leilighed saa skriv mig til. Næste Gang vil SOPHIE skrive Moder til.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, Paris.

6.

Kiøbenhavn, den 14de Februar 1831.

Gode Moder,

Inderlig megen Tak for det kjærkomne Brev af . . . JULIES¹⁸⁷ Brev er strax afsendt og begynder mit med, at jeg gratulerer af mit ganske Hierte til denne Dag, og ønsker, at Moder maa opleve mange glade tilkommende Aar, hvilket tildeels vilde opnaaes, naar Moder kunde see NANCYS Fremtid noget betrygget, synes derfor Opholdet i Frankrig burde nu benyttes for at faa Onkel LOUIS til at sætte noget ud for Moder, som NANCY kunde benytte. Jeg haver først fornylig erfaret, at siden JOHN er kommet hiem, haver han trukket sit tilbage, hvilket i Forhold til hans Formue er en Draabe i Havet, brug hans venlige Sind, man veed ei hvorlænge den staaer. Af Breve herfra haver Moder vel erfaret, at SCHULINS ei kom ind til den bestemte Tiid, men derimod ventes ind i Morgen, formedelst den store Sorg paa 6 Maaneder for Landgrevinden, Dronningens Moder,¹⁸⁸ nær havde man faaet ligeledes en sørgelig Sorg for Hertug af Glücksborg, Dronningens Svoger, men han er i Bedring efter at have været opgivet i Typhus.¹⁸⁹

SUSANNE og ELEISA FENWICK er her paa nogle Dage hos HOLCKS for at bivaane et Ball hos WYNNS,¹⁹⁰ som er blevet udsat formedelst Grev SCHIMMELMANNNS endelige Død.¹⁹¹ Hofjægermester Grev SCHIMMELMANN¹⁹² faaer Grevskabet og Palaet, Frue DALBORGO faaer Brede, Sølyst og Søholm, men ingen Penge; da alle disse Stæder skal være saa forgjældet, troer man, hun ei kan modtage dem, saa hendes Stilling vil ei blive behagelig.

I Januar udkom Sleswigs og Holsteens Cons[ti]tution, og i disse Dage haver Rygtet stadfæstet sig, at vores gode Konge havde bestemt, hvis han gav Holsteen en Forfatning, som var dem lovet, ligeledes vilde have, at Danmark skulde have den. I Forgaars stod det altsaa i Statstidende, at Danske Cancellie havde faaet Ordre fra Kongen, at indkomme med en Indstilling af Stænders Indførsel, kort sagt samme Forfatning, som Preusen fik 1823; det gav Anledning, at alle Studenterne samlede sig samme Aften Kl. 11 og gik til Amalienborg for at bringe Kongen et Hurra, Kongen kom ud til dem og talte med dem, der siges, at Byen skal illumineres i Aften. Det vil være en Ubehagelighed for Frue BYGEL, som i Aften giver en Masquerade, hvor SOPHIE og jeg ogsaa skal; forrige undskyldte vi os, men fandt ingen denne Gang, da jeg er paa Vagt, gaaer jeg i Uniform, SOPHIE følger derfor op med ISMUND SCHULIN.¹⁵⁵ Paa Torsdag giver Frue BILLE et stort Ball, og Løvedag bliver det omtalte hos WYNNS. Den 25de gives et stort offentlig Ball en Masque i Hotel d'Angleterre, det bliver sikkert meget brilliant, baade fordi det er i Anledning af Kongens Fødselsdag, tillige er Værelserne sædt i meget smuk Stand, da han vil indrette en stor Caffée.

Det var ret en ubehagelig Reise, de haver alle havt til Paris, mig synes ei heller det havde været nødvendigt at vælge et saa slet Kiøretøi, haaber derfor De er klogere, naar De tager fra Paris.

Jeg takker Moder for Tilbudet med Kommissioner, men jeg vil ej bebyrde Dem med nogen, dog hvis Moder skulde træffe paa noget meget godt tykt og stærkt sort 2 Al. Cuir de laine (ikke dobbelt Casemir) og 1 Alen moderne Silke Veste Tøi, da vilde jeg være meget takskyldig. Jeg anmærker, ei dobbelt Casemir, thi det forrige jeg fik fra Frankrig var det, og fandtes ei at være saa stærk som Cuir de Laine, skulde det forvolde Moder nogen Uleilighed, eller finde det dyrt, da ønsker jeg intet.

For nogle Dage siden var Onkel HOLCK hos Kongen for at viise Prøver paa Currasser, som Garden skal have. De bliver blanke, men meget svære, dog inden de bliver færdig, kan skee meget, de skal forfærdiges paa Frederiksværk. Kan Moder finde et Kobber paa en fransk Curasseer for og bag, saa bring et med, det vilde maaskee Svoger FOUCAULT besørge.

Det falder mig saa ofte ind, som jeg allerede haver sagt Moder, jeg synes FOUCAULT og NANCY maatte kunde leve bedre i Danmark, da det er jo naturligt, det er bedre Kjøb at føre en Husholdning paa et Sted, end at føre 2de paa forskjellige Stæder, thi destoværre kan NANCY jo ei leve af, hvad hendes Mand haver i Pension, og i Særdeleshed nu, den er blevet mindre. Følgelig maa Moder give og leve indskrænket, hvilket synes mig ei kan drives til nogen høiere Grad, end den Maade, Moder haver levet her paa. Det glæder mig at see, at ADAMAR er kommet i en saa god Institut, Moder taler ei, om det er Militair eller civil, jeg havde troet, han skulde være det første, faa nu Onkelen ligeledes til at sætte de andre i Instituter, saa kunde man dog sige, han var af den gode Slags Onkler.

I Januar haver jeg skrevet DAVID BROWN¹⁹³ til angaaende Viine osv., haaber, at han ei vil være saa glemsom som forrige Aar, thi da maatte jeg skrive ham 3 Breve, inden jeg fik Svar. Jeg har i dette bedet ham underrette mig om, naar han haver modtaget mit Brev.

Af mit Landsted i Lyngby haver jeg baade Glæde og Sorg, thi min Gartner skulde efterhaanden indtil nu betale mig 120 Rbd. og haver ei opnaaet mere end 14 Rbd., saa han bliver nok ei længe, forresten er han skikkelig og arbejdsom, jeg vil nødig miste ham, jeg haaber, at Sommeren bliver god og da at faa noget ind.

For nogle Dage siden afbrændte i Lyngbye PREISLERS og Glarmæsterens Huus, de ligger ved Landeveien, tæt ved Posthuset, den var saa voldsom at meget lidet blev reddet, og Husene ved Siden af meget beskadiget, stakkels COULAN, som boede hos Glarmæsteren, mistede det meeste af hans Par[tit]urer og Musik, hvilket er for ham et føleligt Tab, da det ei kan erstattes med Penge. Prinds CHRISTIAN lader gaae en Circulaire omkring for at indsamle til de brandlidte. En Commission af BONNES og Tømmermæster WALTER er nedsadt for at modtage og indsamle. Nu maa jeg slutte og sender de kjerligste og venligste Hilsninger til NANCY, Svoger FOUCAULT og alle Børnene, og forbliver Moders hengivne og lydige Søn

G. A. Berner.

7.

Kiøbenhavn, den 14de Februarj [1831].

Min gode Tante, da der saa lang Tiid er henløben, og jeg endnu ej har skrevet, finder jeg denne Dag den bedste for paa samme Tiid at ønske Tante al mulig Lykke og Glæde og i mange, mange Aar en vedvarende god Helbred; CHARLOTTE'S Skaal drak vi den 11. og beder, Tante vil gratulere hende fra os alle. Denne Vinter er gaaet meget rolig, endtil Dags Dato. Førend Kongens Geburtsdag pleier der sielden at være mange Fêter og netop imod den Tiid døde Dronningens Fader,¹⁹⁴ som gav os en Sorg paa 6 Maaneder og som forvandlede Byen til en Grav, først i denne Uge har man begyndt at sees i private Huuse; og Prindserne maae sikkert vente endnu længe ind[en] de kan give Fêter. I de første Dage af Sorgen var der en bestandig Talen om Sørgeklæder, og hvorledes man turde viise sig, da der var befalet 3 Maaneder med Krep, men nu efterhaanden tager man det dog lidt mindre strængt.

I Morgen venter vi SCHULINS, som ret skal glæde mig at see LOUISE igjen, det er nu snart 2 Aar vi ej har seets, ogsaa vil SOPHIE ZEUTHEN¹⁹⁵ komme lidt til Byen, men ej mange Dage, troer jeg, SIGISMUND seer vi daglig, han er snart hos den ene, og snart hos den anden af Familien og holdt af af enhver, men ret ivrig troer jeg rigtig nok han ikke tager sig Studeringen. Vi har igjen havt en ængstelig Tiid med Fader, som laae af stærke Smerte[r] i Underlivet, og siden den stærke Inflammation, han havde paa L[andet?] hos mig, maae man frygte dobbelt for ham, han er ikke saa stærk mere, og vil dog ikke selv rette sig derefter. Gudskeelov denne Gang gik det godt, og han er igjen begyndt at kiøre lidt ud. Moder har ogsaa paa samme Tiid haft sin Podagra, saa hos os er der alle Tiider noget, der forstemmer, og vi lever medst blant os selv.

Drengene har jeg nu faaet i Skole hos en Capitain KAUFMANN¹⁹⁶ hvor der kun er 14 smaae Dreng, det er ganske nær herved i Gothers Gaden, og det lader til at gaae ret godt, mit Ønske er nu, de skal blive der nogle Aar for at blive dygtige til at komme i Borger Dyden, hvilken Skole skal være den bedste i Kiøbenhavn, og hvor de kan blive, til de haver taget deres Studentereksamen, og derefter kan de blive, hvad Gud og de selv vil.

MALLE har da haft en meget slem Vinter,¹⁹⁷ men i Gaar for første Gang kiørt en lille Tour, som bekom hende meget godt, i det hele finder jeg hendes Humeur bedre end tilforn, hun er naturlig bleven meget mager og seer daarlig ud, men som jeg tænker snart vil komme sig, naar hun ret faaer Lov at komme i Luften. Vi har haft en deilig mild Vinter, kun 14 Dage Kanekiørsel, og nu føler man næsten Foraarsluft, men det er dog ikke at troe, det allerede skulde komme i vores nordlige Climat. Lille EDMOND¹⁹⁸ er en rask Dreng nu, og jeg troer Tante vil see en stor Forandring paa ham, han kommer nu stundom og leger med mine, og det gaaer meget godt med dem tilsammen. Den yngste var et meget lille Barn, men er kommet sig meget hastig.

MATHILDE MOLTKE¹⁶⁰ er nu ogsaa her i Byen for en Maaned, naturlig Manden med, og boer hos hans Moder,¹⁹⁹ hun seer meget godt ud, men det ret deilige har hun dog tabt. JOHN og LOTTE kommer af og til herind for et Par Dage, de kommer ogsaa nu for at møde SCHULINS. Rygtet siger, Lotte igien i gode Omstændigheder, om man kan kalde dem gode, naar der allerede ere saa mange, men endnu veed jeg intet vidst.²⁰⁰ Miss SYLOW forlader dem da, stort Tab synes mig ei det er, at regne efter Manerene, men LOTTE fandt, at Børnene avancerede godt, det er alleiider kiedsommeligt at skifte. SUSANNE og CHARLES har ogsaa nylig været her oppe, den første er rask, men stakkels Fenwick synes mig taget af immellem hvergang man seer [ham] her. NICK²⁰¹ er meget net arrangeret, han gav en lille Soirée for Familien, medens de vare her oppe. Han kommer meget omkring i alle Selskaber, og har taget sig meget op.

Papiret giver mig knap Plads at hilse Nancy og alle ret inderlig fra Tantes stedse hengivne
Sophie Berner.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, Rue neuve de Luxembourg No. 1, Paris.

Poststempel: 28. Februar 1831.

BREVE TIL BETZY BERNER F. BROWN FRA STEDDATTEREN SUSANNE FENWICK F. BERNER

1.

Helsingøer, den 20. September 1822.

Min gode Mama,

Jeg takker meget for Mamas Breve og skulde før have skrevet Mama til, om ikke min lille Pige var kommet i Veien,²⁰² jeg haaber nu, Mama har modtaget Tante BETZYS Brev,¹³⁵ hvori hun har beskrevet det heele, og har baade Barnet og jeg Gudskelov været serdeles raske denne Gang, som jeg henregner meget til at have været paa Fairy Hill. Gud give vi snart maae faae den samme gode Efterretning om NANCYS lykkelige Nedkomst,²⁰³ og er det mig meget kiært at høre, at Mama fandt hende see saa vel ud, og vil det være en stoer Glæde og Trøst for hende at have Mama hos sig. Jeg ergrer mig ganske over at have glemt at sende lille ADEMAR noget med Mama, og vil derfor bede Mama være saa god at kiøbe ham noget Legetøj i Pariis og tillige give ham en Loid'or fra mig. Tante BETZY, veed jeg, har skrevet om NICHY og CHARLES, altsaa vil jeg ikke reppetere det over igien, de spurgte strax efter Mama, da det var hos Papa, jeg først saae dem, de er ganske bedrøvet over, at Tiiden har gaaet saa fort her, da de nu skal tage bort herfra i neste Uge for at tage med Dampskibet, som gaaer for siste Gang den 1ste October, een Trøst for dem er, at Hr. LØBELS Broder tager ogsaa til Lybeck med samme Leilighed, saa de bliver ikke levnet alene paa Reisen, de har den meeste Tiid moeret dem med at tage til Fairy Hill, hvor CHARLES har skaffet dem en god, sikker Baad med nogle ganske smaae Seil paa, som de har megen Fornøielse af, NICHOLAS er bleven meget høy og kommer det mig saa besynderlig for at have saadan en stoer Søn, ellers finder jeg de ligner sig selv aldeles.

Papa er Gudskelov ret vel nu og er ogsaa for det meeste i meget godt Humeur, men somme Tiider er han saa plaget af Synerne, at han ikke har Lyst til at gaae ud, som har hendt i senere Tiid, da BROWNS har bedt ham adskillige Gange, men han har alt svaret, at han ikke havde Tiid, men har han nu i Sinde at flytte til sit Logie i neste Uge, saa kan vi da besøge ham oftere, om han ikke vil gaae ud. Kakkellovnen bliver først opsat i disse Dage, som er Aarsagen til, at han ikke er kommet derhen, og skal jeg gaae hen til Papa i een af Dagene for at arrangere, hvad han skal have med sig. Papa er meget vel fornøyet med den Mad, han faaer fra Madam SWENSEN, som han betaler 12 Rd. om Maaneden for, det lader ikke til at nogen har i Sinde at leie Huset, men vil nok KNUDSENS blive for det første i Vinter, men ønsker at bytte Kykenet og faae Papas Sovekammer til, som bliver da bedre at lade dem faae end det skal staae ledigt. Ed-

WARD var her nede for en 3 Uger siden, men kuns for nogle Dage, han var meget vel og fik Brev om at komme tilbage, da der just var kommet den bedrøvelige Efterretning om ANDREAS HOLSTEINS²⁰⁴ Død, hans stakkels Broder²⁰⁵ havde passeret her for nogen Tiid siden for at tage hen og besøge ham, og har de skrevet ham til om at være Viise Consul der, endtil de kan sende en anden derhen, saa det kan gierne være, at han ogsaa dør der.

Jeg havde Brev fra EDWARD forleden Dag, han skriver mig at have givet sin Ansøgning ind for at blive Consulats Secretair i Thunis, og er KNUDSEN blevet Consul i Tripolis, saa det maae vel snart kunde blive decideret, GEORGE skriver mig, at de har gode Forhaabninger, og at EDWARD har været hos Kongen, som har lovet at gjøre, hvad han kan. EDWARD venter med at skrive Mama til, endtil han kan annonsere om at have faaet Posten, som jeg haaber vil blive snart. GEORGE faaer vi nok ikke saa snart at see her, da han skriver mig at have saa travelt med Høstmaneuverne, han er meget vel, men SOPHIE er plaget med Gigt i Hovedet.

Tante BETZY har lovet at skrive et Par Linier i dette Brev for at fortelle, hvorledes de alle lever paa Frederiksdal, da hun var der forleden Dag. Her har været adskillige ulykkelige Hændelser i Byen, for en 14 Dage siden seilede Consul HOLEM op til Kiøbenhavn i en lille Fergebaad med 2 Mand i, og da de kom halvveis, kom der et Uveier paa og en Kastvind, som gjorde, at Baaden sank, men lykkeligviis fik de fat paa Masten, hvor de sat i 3 Qvarteer i Livsfare, og af en Hændelse kom der en Baad forbie, som reddede dem. HOLEM var meget daarlig strax efter, men er nu kommet sig igien, den ene af Fergekalene skal være død, da han fik et svært Stød af Masten. Mama erindre, at de bygger Kirke Taarnet høiere og ved at legge nogle svære Steene paa Toppen, ramlede Muuren ned, hvorved en ung Svend, som stod for Arbeidet, styrtede ned og døde da lykkeligviis strax, han skulde have været gift om 14 Dage, 2 foruden har slaaet sig meget, men faldt ikke heelt ned. Dagen efter sat BEGGY WILSON i Vinduet og saae en Muurdreng falde ned fra VON MEHRENS Tag, men havde kuns slaaet Andsigted og Siden.

Det glædede CHARLES meget at høre, at Mama havde saa god Nøtte af Viinen, og haaber han, at Mama fik den Krukke Ingefær, som han sendte paa samme Tiid, han er ret saa glad i denne Tiid over at have sine Sønner her og glæder sig til om et Par Aar at faae dem hiem hos sig.

Vi var Gudskelov saa heldig, at ingen af de andre fik Scharlagens Feber, og er nu ELIZA aldeles rask igien, de 4re yngste har haft Vandkopper, men ikke været meget daarlig med dem, nu ere de alle vel igien, og er de just kommet til Byen i Dag for at blive ende. HETTE SCHANDER har været her i Dag med sine 2 smaae, hun kom sig ret godt paa Fairy Hill og ligeledes lille ADOLPH, som er overmaade rask, men er hendes Humeur naturligviis kun maadelig endnu.

Nu Adieu, min gode Mama, CHARLES, PAPA med mig, Børnene og alle her beder meget at hilse Mama, NANCY, FOUCAULT, CHARLET og lille ADEMAR og forbliver jeg stedse Mamas oprigtige Datter
Susanna Fenwick.

Undskyld min daarlige Skrift, men jeg har skrevet det i Nat, da jeg kuns har lidt Roe om Dagen dertil. Just nu fik jeg at viide, at Børnene maae tage bort, da Dampskibet tager for siste Gang paa Tiersdag.

Mama maae undskylde, om jeg ikke rigtig besvarer Mamas Brev, men jeg har ikke faaet det tilbage endnu. Vindruerne var meget gode, men var forbleven forglemt at veie dem, og blev de ikke heller moende paa eengang, de øvrige Ting skal jeg rigtig besøge.

Brevet har desuden en engelsk Tilføjelse af MARIA ELISABETH (BETZY) BROWN f. ELPHINSTON, om dennes Besøg paa Frederiksdal.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, Rue Monthebar No. 5 Paris.

Paaskrift af Modtageren: 10. October 1822.

2.

Helsingøer, den 11te November 1822.

Min gode Mama,

Jeg takker meget for Mamas Brev, og glæder det os at høre, at De ere alle saa vel. Jeg skulde før have skrevet, men har ventet i nogle Dage paa at faae mit Brev tilbage for at bedre kunde besvare det, men da det ikke er kommet endnu, vil jeg ikke opsette det længre, da Mama nok længes efter Pænge, og sender jeg herved en Vexsel.

Siden jeg skrev sidst, har jeg været meget uroelig for stakkels Papa, som blev meget heftig syg, og

viste ikke af sig selv i 2 Dage, men ved at faae spanske Fluger paa Lægene og bruge adskilligt Medecin og tilsidst Iiler i Tindingerne, saa begyndte han strax at blive bedre, men har i lang Tiid været meget mat derefter, strax da Doctoren saae ham, troede han ikke, han kunde leve, og skrev jeg derfor strax op til GEORGE og EDWARD, som kom ned Dagen efter, men var han da allerede i Bedring, og har Gudske-lov siden været ret vel. MØLLER³⁵ troede, at det var Gigten, der havde slaaet op til Hovedet, og er det ubegribelig, at han kunde gaae det igiennem. Han er ikke fløttet endnu, da han nødig vil forlade Huuset, men han har dog lovet mig at gjøre det i denne Uge. Hans Syner plage ham ikke slet saa meget som før, han har spiist hos os een Gang siden efter hans Sygdom, men var han ganske fattigueret i flere Dage derefter, da han nu ikke er vand til at gaae op og ned af Trapper, og har siden hans Sygdom lagt i Cabi-netted tilligemed PETERSEN⁶⁸ og har det ret comfortable med Tepper paa Gulvene. BEGGY WILSON og jeg skiftes til at gaae og drikke The hos ham, og maae jeg ogsaa sige, at BROWNS har været meget gode til at besøge ham.

Jeg formoder, Mama har haft Brev fra EDWARD, det var ret fortredeilig, at han ikke fik den Plads, da de saa sikkert havde lovet ham den, men finder han sig ret vel deri, og maae jeg ogsaa sige, at det ikke havde været saa behageligt for ham at være med FALBE,²⁰⁶ som er nok et meget urimeligt Menneske, og maae man haabe, at de vil skaffe ham en anden Plads, da de paa en Maade har narret ham. Jeg venter ham hertil i een af Dagene.

GEORGE og SOPHIE er nu fløttet end i deres Logie og skal have det meget net hos dem. LOUISE SCHULIN har nok nyelig skrevet til Mama andgaaende deres Fête og Dejeuner, LOUISE BROWN har været hos dem i nogen Tiid, men er nu i Kiøbenhavn for en kort Tiid. Vi har haft adskillige Breve fra NICHY og CHARLES, som er meget vel fornøyet i Lybeck og begynder at forstaae det tydske, der skal være et meget godt Theater, og gaaer de paa Comedie et Par Gange om Ugen, ellers er deres Tiid ganske optagen med Lerdøm, vi faaer dem nok at see til Paaske, da det er paa den Tiid, de har Ferier. GEORGE har jeg ikke hørt fra i nogen Tiid. Commedierne har nu begyndt paa Chronborg, men er vi da ikke længre i Selskabet. I Dramaticken har de spilt 3 Gange, men jeg har ikke været der endnu, det skal være meget smukt malet og arrangeret, saa der ingen Træk er.

Af det Nyt her er i Byen er, at BETZY VAN ALLER er forlovet med Lieutenant FOGT, Søn til Generalen,²⁰⁷ han skal være et meget charmant ungt Menneske, jeg saae ham den Dag, vi var der at gratulere, han seer ret godt ud og er meget tilbageholdende. Han er nu taget til Randers, hvor Regimentet er og bliver der et Aar, men er der ikke talt om, naar de skal giftes. MARY GRYNER²⁰⁸ er ogsaa forlovet til en Leutnant MEYER, som er paa Vagtskibet, et ret smukt Menneske, og lader det ret til, at Folk faaer Løst at gifte sig her. EMELIE JYTTING¹⁷⁸ har været meget daarlig, og troede man ikke, hun vilde leve, men er hun dog nu i Bedring, endskiøndt meget mat. Doctrene er ikke ganske sikker paa, hvad Slags Sygdom, hun har haft, men er det noget nerveagtig. ANE LIEBMAN har for 8te Dage siden faaet sig en s[tor?] Søn, jeg var hos hende i Gaar, og er hun ret vel.

Mama maae troe, jeg har været i Angest 2 Gange for at miste min lille HETTY, første Gang fik hun en feil Medecin, som var en sterk Campher Ollie med Opiom i isteden for en Brøstsafte, som CHARLET tog feil af, og blev hun noget derefter saa dødsbleg og søvniig, at jeg troede, hun hafde død strax, og da jeg saae Feiltagelsen blev jeg rigtignok skrekkelig angst, og sendte til Docteren strax, og fik hun end at bække paa og tillige avførende Mextur, som Gudske-lov hialp hende, og var hun vel Dagen efter igien, og blev den stakkels CHARLET ganske syg af Uroe, den anden Gang blev HETTY saa pludselig andgreben af Hoste og Heeshed, at vi troede, det var Strubehoste, men kalte MØLLER³⁵ det for Crampehoste, hun fik strax Iiler paa Halsen og Mercurial Pulver, som i nogle Tiimer gjorde en Forandring til Bedring, og er hun nu Gudske-lov ret vel igien. Kighosten grasserer her nu, men skal den ikke være saa slem, hos Docter MØLLER og LINDBERGS har de den.

Hos BROWNS er de alle meget vel, men har Tante NANCY været i daarlig Humeur i lang Tiid, hverken MELIOR²⁰⁹ eller GEORGE¹⁷⁷ var paa Ballet til Dronningens Geburtsdag, BECKY var der med VON ALLERS og havde det været ret moersomt. Grandma[ma] BROWN har haft Brev fra EDWARD BROWN, hans Kone havde faaet en Søn,²¹⁰ som var en stoer Glæde, de var alle vel og JOHN ogsaa. Jeg hører fra Tante BETZY, at de havde Brev fra DAVID, hvori han skriver, at de har haft Brev fra JOHN, som var skrevet i May, og havde de i Sinde at sende det til Mama. Tante BETZY har ventet at faae Brev fra Mama, og skriver hun nok ikke før. Jeg var hos Miss AVISON i Gaar, hun spurgte meget til Mama, hun er det samme, som da Mama tog herfra og gaaer ikke til nogen, men er ellers ret aimable. STEENFELDT var her i Gaar for at tale

om Papas Huus, han vil leie heele Huuset til Foraaret, men vil ikke give meere end 400 Rd. Sølv, Papa vilde, at han skulde betale Skattene, men det vil han ikke. CLARCK har budt det samme, og maae man formodentlig lade det gaae derfor, da Huusleien er faldet saa meget, og maae Papa da lade det sette i Stand.

Mama maae undskylde, at jeg ikke har besvaret alt, da jeg ikke har Mamas Brev. Om Mama seer Fru MONAU,²¹¹ saa vær saa god at hils hende fra Mademoiselle BOURSAULT og Herr FREDERIK MONAU²¹² og sig, at hun lenges efter Bøgerne. Vexlen skulde have [været] paa 600 Franker, men CHARLES kan kuns sende 400 denne Gang. Saa skal de andre komme en anden Gang.

Adieu min gode Mama, CHARLES med mig og alle her beder meget at hilse Mama, NANCY, FOUCAULT og CHARLET fra Mamas stedse oprigtige Datter

Susanne.

Papa beder meget at hilse Dem alle, og hans lille gode CHARLET, som ogsaa Børnene beder meget at hilse.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, Rue Monthobar No. 5, Paris, omadresseret til: Rue de l'Université No. 113 chez Mr. le Comte Foucault.

Paaskrift af Modtageren: 23. Novembre 1822.

3.

Helsingør, den 23. February 1823.

Min gode Mama,

Jeg maae begynde mit Brev med at gratulere min gode Mama til EDWARDS Forlovelse med MALLE BYGEL, Gud give det maae være til hans Lykke, endskiønt han er temmelig ung for at tænke paa Giftermaal, saa haaber jeg dog det maae bidrage sit til, at han kommer i en god Vey, han behøver nu ikke at bryde sig saa meget om Pænge, naar han bare kan faae noget at bestille. Papa glædede sig meget over at høre det. Jeg skulde før have skrevet til Mama, men viste jeg, at alle de andre havde skrevet, og vilde det da kun blive en Reppetation [sic], og maae Mama undskylde, at jeg ikke har svaret paa alle Spørgsmaalene, da jeg saa ofte bliver afbrudt under det, jeg skriver. Vi havde den Fornøjelse at drikke Mamas Skaal den 14de February i Selskab med BROWNS, som var hos os den Aften, med mange Lykønskninger, og Gud give, Mama maae opleve den Dag i mange Aar ved god Helbred og Lyksalighed. Papa bad mig hilse Mama meget og sige, at han havde drukket Mamas Skaal i Sengen, og forglemte han heller ikke at drikke lille CHARLETS Skaal den 11te, og har siden den Tiid haft saa meget at tale med hende. Stakkels Papa er meget svag nu og beder til Gud hver Dag om at tage ham til sig, han har lidt meget af Gigt i Vinter i sine Been, og vil han saa nødig staae ud af Sengen, da det er med megen Besvær og Piine, at han kan komme fra Sengen til Sophaen, men er han dog oppe heele Dagen hver anden 3die Dag, han har kuns været hos os 1 Gang, siden han var saa meget syg, og vil det vist blive temmelig vanskelig at faae ham fløttet, som maae skee om en 8te Dage, da det vil tage nogen Tiid at faae Huuset sat i Stand, og er det nu endelig blevet afgjort, at STEENFELDT leier Huuset for 400 Rd. Sølv, men vil han ikke betale Skattene, Møblerne faaer Lov at staae paa de forlangte Steder, saa man maae hellere tage det end slet intet. Jeg har faaet 2 meget gode Værelser og et Tiener Kammer hos Frue STREDT til Papa for 80 Rbd. om halv Aaret, ieg vilde ikke leie Salen med, da det vilde have kostet meget meere, og siden Mama har i Sinde at tage til Kiøbenhavn, saa behøves det ikke heller, jeg glæder mig til at faae ham saa nær, da det vil tillige giøre, at fleere vil gaae oftere til ham, og LOUISE EGEROD vil ogsaa see til ham imellem.

Det glæder os meget at see af Mamas Brev til Tante BETZY at De ere alle vel, og haaber jeg ogsaa FOUCAULT er ganske vel igjen, siden Mama ikke nevner derom, hvorledes vil det gaae, kommer han i Tienesten?, men jeg synes ikke, han er sterk nok dertil. Dersom han skulde forlade Pariis, synes jeg, NANCY giørde bedst i at komme over med Mama, saa længe han er borte. Gud give det var saa nær, at vi snart kunde høre gode Efterretninger om NANCYS lykkelige Nedkomst²⁰³ men da hun er saa rask, er der ingen Tvivel paa, at det nok vil gaae godt, og ønsker jeg ogsaa inderlig, at FOUCAULT maatte komme i en god Vey.

Det giørde mig inderlig ondt at høre, at Mama skulde have været i Forlegenhed for Pænge, og skal jeg derfor med neste Post sende Mama 6 eller 800 Franck, da jeg ikke kan faae det ferdig til denne Post. De 200 Rd. Sølv, som Mama forlangte, har jeg modtaget fra Tolammeret, og har Indkomsterne fra den

Tiid, Mama tog bort, endtil første January været 1184 Rbd. med de 200 Rd. Sølv, som er dog ganske godt, men har de ogsaa alle gaaet med, som Mama vil faae at see, naar Mama kommer hiem, da det vil være for vitløftig at skrive om.

Det Brev fra DUNTZFELDT, troede jeg, Tante BETZY første Gang havde skrevet til Mama om, og er der ingen Haab at kunde skaffe Tøyet frem.

Det glæder mig at kunde sige Mama, at der er kommet et meget behagelig Brev fra JOHN til Mama, som Tante BETZY og jeg har taget os den Frihed at aabne, da det var for tykt til at sende med Posten. Han er meget vel og har haft en meget god chrop, og har i de siste Aar betalt 30.000 £ Sterling af sin Gield, og har han kuns 10.000 £ Gield endnu, saa hører alting ham til, den Plantage, han har med EDWARD, gaaer det ogsaa meget godt med, saa jeg tænker, han vil snart blive en riig Mand, han lover at sende en Vexel paa 150 £ med samme Brev, men da han ikke kunde faae de fornødne Papiire strax, saa vilde han ikke opholde Brevet, men lovede at sende det med Posten, saa jeg tænker, man kan vente det hver Dag, og siger han tillige, at han haaber at kunde sende Mama 150 £ aarlig, han skriver i sit sedvan[lige] muntre Humeur, men klager over, at han faaer saa sielden Br[eve] fra sine Venner, men derimod faaer EDWARD mange.²¹³ Han har givet i Commition om at skaffe det gullbrodeerte Netteldug, og haaber snart at sende det.

Der er ogsaa et Brev til CHARLET fra hendes Papa, hvori han er meget glad at høre, at Grandmama er saa fornøyet med hende og vil snart see at sende hende et Shall, og haaber han ogsaa, at hun snart vil modtage Claveret, men har vi ikke hørt noget til det endnu. Hatten, som CHARLET begierer, kan han ingen faae af der.

Grandmama har ogsaa haft Brev fra EDWARD, og ere de alle meget vel, og har han ogsaa været meget heldig. SUSANNE har just modtaget CHARLETS Brev og takker hun meget derfor, og vil strax begynde at skrive et Brev for at kunde sende med nogen Leilighed.

Vi har haft en meget kold Vinter og megen Snee, saa vi har ret proffiteret af Kaneføret, og har i det mindste været i 6 forskellige Kanepartier, hvoraf 2 af dem har været til Fairy Hill, men har nok Tante BETZY skrevet derom, det har ret glædet mig for CHARLES, da det er den bedste Fornøjelse, han har om Vinteren, da han holder hverken af Selskaber eller Comedier. Vi har ellers i Vinter været i mange Selskaber, men er ogsaa MELIORS Forlovelse noget Aarsag dertil.²¹⁴ Paa Onsdag skal vi til JYTTINGS, som er det sidste i den Andledning. Vi havde for 14ten Dage siden et meget stort Selskab paa 50 Personer, og havde jeg laant Tante FENWICKS Sal til Gaden, hvor alt Ungdommen dansede efter Claveer, og lod de til at moere dem ret godt. Vi spiiste i vores store Sal og havde Bordene som en Hestesko, hvor alle fik Plads, og kom de ikke herfra, førend 4re om Morgen, og var de fleeste af os Dagen efter i et stort Kanepartie, som var temmelig fattigant, især for mig, men moerede vi os meget godt.

Min mindste lille Pige er et meget roelig og godt Baren, men er hendes Hoved ligesaa udslaaet som HETTYS, som er Aarsagen til, at hun ikke er døbt endnu, men er hun nu 6 Maaneder, saa jeg kan ikke udsette det længere, hun skal hedde ANN SOPHIE efter NANCY og SOPHIE BERNER, som har lovet at bære hende, men havde jeg Brev fra hende, at hun og GEORGE ikke kan komme hened, førend efter Høyesterets Dagen, de lever i saadan Svier i Kiøbenhavn, at de ikke har nogen Tiid til at skrive, da jeg hører kuns sielden fra dem, men ere de alle meget vel, SOPHIE har refusseret en Masquerade hos den svenske Minister, da jeg hører hun er i Omstendigheder nu¹⁶⁸ Mselle BOURSAULT og MELIOR kom fra Københav i Aftes, hvor de har været 2 Dage, men fik kuns lidt Leilighed at tale med nogle af dem, da de vare alle saa engageret. LOUISE og SCHULIN ere meget vel, og bliver der til Udgangen af Martzy Maaned.

Nu Adieu min gode Mama, CHARLES med mig og alle her beder meget at hilse Mama, NANCY, FOUCAULT, CHARLET og lille ADEMAR fra Mamas stedse oprigtige Datter

S. Fenwick.

CHARLES beder meget at hilse Mama og gratuleerer til EDWARDS Forlovelse, og glæder det ham meget, at han gjør et saa godt Partie, efter alt hvad han har hørt. Han beder ogsaa meget at hilse NANCY og FOUCAULT. Tante FENWICK har jeg ogsaa mange Hilsninger fra, og naturligvis approbere hun meget EDWARDS Valg, især da der er Penge. Made.selle BOURSAULT, HETTY SCHANDER og alle WILSONS sender ogsaa deres Gratulationer.

Jeg haaber, Mama har været saa god at erindre at give ADEMAR Louisdoren og Legetøyet fra Tante SUSANNA. Vi har nyelig haf[t] Brev fra Børnene i Lybeck, og ere de meget vel og fornøyet og kommer nok hertil i Juny eller July Maaned for en 14 Dage. GEORGE er det noget siden, vi hørte fra.

Jeg skal nok erindre at sende Theen til NANCY, og vil jeg bede Mama være saa god at kiøbe en smuk Leventins Kiøle eller en anden sort smukt Taft til NANCY og een til Mama selv til Geburtsdags Present, og saa ønskede jeg ogsaa at give CHARLET noget, om Mama vil kiøbe hende noget, som kunde fornøye hende, til en 18 à 20 Franks.

Har Mama erindret mine Comitioner, nemlig Skoe, Støvler, Snøreliv og 24 franske Kammerdugs Lommetørkl. til en 3 Frank, om Mama troer, de er temmelig fine, og skulde jeg ogsaa ønske nogle Skoe til SUSANNA, men skal jeg nærmere skrive derom. Jeg ønsker at viide, om Mama vil have Beløbet af den heele Vexel, naar den kommer.

Brevet har en Tilføjeelse paa Engelsk af MARIA ELISABETH (BETZY) BROWN, f. ELPHINSTON.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, Rue de l'Université No. 113, Paris.

Paaskrift af Modtageren: received 11. Mars 1823.

4.

Helsingøer, den . Martz 1823.

Min gode Mama,

Jeg modtog med forrige Post den Vexel fra JOHN til Mama, og da det er nødvendigt, Mama selv skriver sit Navn derpaa, sender jeg den strax, for i Tilfelde at Mama vil sende den tilbage for at faa den bytted her, men formoder jeg Mamas Broder vil kunde vexe den, og kan jeg nok, tænker jeg, slaae mig igien med de Pænge, som vil komme end maanedlig, og i all Fald kan jeg laane, hvad der mangler, der var kuns et Par Ord i JOHNS Brev, men sender han et Brev af sin Uncle DAVIDS, som har faaet sig en meget god Situation af 400 Rupeer om Maaneden ved at have Opsyn med en Plantage.²¹⁵

GEORGE og SOPHIE kom hertil sidste Torsdag og blev til Søndag, som var den længste Tiid, han kunde blive fra sin Princesse, de ere begge meget vel, og bad meget at hilse Mama, NANCY, FOUCAULT og CHARLET. SOPHIE har været ledt upasselig i nogen Tiid, men nu var hun ganske vel igien, hun er nok en 3 Maaneder hende, men kan man knapt see det paa hende endnu.¹⁶⁸ POLLY HOLCK¹⁸⁵ kom ned med dem, det er frappant, hvad jeg finder, hun ligner NANCY. Barnedaaben var i Fredags og Fadderne vare SOPHIE, MELIOR, NEGLER, N. WILSON og LØBEL, man har ondt nok for at skaffe Faddere, naar det gaaer saa tidt paa, især Herrer. Presten spiste her om Middagen og var alle BROWNS her om Aftningen, tillige med Frue THALBITZER og FANNY MULLENS. Jeg var bange for, at lille ANN skulde græde, naar hun kom til SOPHIE, som var fremmed for hende, og er hun nu 7 Maaneder, men var hun meget god. Presten tillod, at hun beholdte Kappen paa, da hendes Hoved er ligesom HETTYS, men er hun ellers det roeligste Baren, jeg har haft.²¹⁶

I forrige Uge var Frue BYGEL, hendes Datter og EDWARD hos os til Middag, BROWNS var her ogsaa, og drak vi de forlovede[s] Skaal i Champagne Viin. Jeg synes meget godt om MALLE BYGEL, og lader hun meget godlidende, Frue BYGEL var meget charmant, de blev her kuns til Kl. 6, da de skulde til Krogerup om Aftningen, og gik vi hen om Formiddagen til Papa, som var da meget glad at modtage sin tilkommende Svieger Datter, og gjorde det mig ret ondt, at Papa ikke kunde være med os, men er hans Been endnu for stive til at kunde gaae ud. Han er nu kommet til sit nye Logie, og finder sig ret vel der, vi fik ham transporteret i Portechaisen til Huuset, og derfra blev han sadt i en Lendestoel og baaret op af Trapperne, saa det gik ret godt. Salen hos Frue STRETT bliver leedig i denne eller neste Maaned, og bliver det da bedst, at jeg leier den, til Mama kommer tilbage. Tante BETZY har lovet at skrive i dette Brev, derfor vil jeg slutte for at levne nogen Plads til hende. SCHULINS ere meget vel og flötter til Frederiksdal 1ste April. Vi ere alle her Gudskelov meget vel, og haaber snart at høre det samme fra Mama. CHARLES med mig og alle her beder meget at hilse Mama, NANCY, FOUCAULT og CHARLET og lille ADEMAR fra Mamas stedse oprigtige Datter

Susanna Fenwick

P. S. Mademoiselle BOURSAULT beder Mama være saa god at udrette medfølgende lille Comition for hende.

12 Mouchoirs de batiste à 4 francs pr. piece. 1 ¼ de france de gros d'été ou autre chose qui assortise à cette couleur pour garnir ma douliette. 2 paires de souliers de couleur pour la promenade, une paire en satin blanc et une paire en prunelle ou olive clair, 2 paire noir a grosse semelle.

3 pr. Skoe couleurte til SUSANNE, ledt længere og smaldere end mine, og 1 af Parrene til Danze Skoe, hvide Tøys Skoe, 3 pr. til ELIZE ledt mindre end Mselle BOURSAULTS, 3 pr. til MARY ledt mindre end ELIZES, 3 pr. do til LOUISA ledt mindre.

Muurfolke[ne] har nu begyndt at vitte i Huuset, og Maleren skal vi nu ackordere med for det billigste muelig, men vil det altiid løbe op til en Deel, enden det alt bliver ferdig. Vil Mama være saa god at købe mig 10 Al. Leventin til en Kaabe, omtrent som den Couleur, jeg har i Kaabe.

Jeg skrev sist til Mama om Cammerdugs Lommetørklæder, men ønsker jeg kuns at have 12 til 4 Franc Stk. Jeg ønskede gierne om Mama vilde købe mig 2 Dozin franske Hansker, nogle hviide lange til mig og Børen nogle korte hviide og Resten couleurte, og vil det nok være bedst, om Mama fik alle Skoene og Hanskerne pakket i en Kasse og sendt med Skibslæilighed.

(BETZY BROWN f. ELPHINSTON har gjort en længere Tilføjelse, hvoraf skal anføres):

...SUZ. must have told you, that BERNER is removed & that GEORGE & SOPHIE have been here, I can only add that both were very hearty. POLLY surprized us all by accompanying her sister & put up her quarter in LOUISAS room. We have given BERNER several calls since his removal & upon the whole he seems better & is quite satisfied.

...Baron SELBY is dead,²¹⁷ his children get great property, his son the Minister is sent for on the occasion. ADELINE²¹⁸ goes [?] to Miss Selby [?] for 6 Months to be confirmed in August...

Desuden har Fru BERNERS Søster, MELIOR ANNA (NANCY) BROWN, ligeledes paa Engelsk, tilføjet nogle Linier.

Udskrift: som foregaaende.

Paaskrift af Modtageren: received 4. april 1823.

5.

Helsingøer, den 23. May 1823.

Min gode Mama,

Jeg takker meget for alle Mamas Breve, og var det os en inderlig Glæde at høre om NANCYS lykkelige Forløsning, og har vi siden hørt fra PETER DE NULLY, at hun er meget vel og kan selv give Brøst, som maae være en stoer Behagelighed for hende, og bede vi alle meget at gratulere hende og FOUCAULT, og har vi fleere Gange drukket deres Skaal. Gud give, at F. kunde faae et Employ, at han kunde faae noget at beskeftige sig med, da det maae være meget ubehageligt for ham ikke at have noget at bestille. Jeg skulde før have skrevet Mama til, men da baade Tante BETZY og EDWARD har skrevet, saa har jeg opsat det til nu.

Papa har Gudskelov fundet sig bedre i den senere Tiid, endskiønt han kan slet ikke støtte paa sine Been, og kan ikke engang gaae saae langt som neste Stue, uden de maae være 2 til at lede ham, og det er enda med megen Besvær, men haaber jeg, at det varme Veier vil giøre nogen Forandring, og har vi i de sidste 5 à 6 Dage haft det meget varent, som jeg formoder vil vedblive, da vi har haft det meget koldt lige til disse Dage, og dersom vi bare kan faae ham ud nogle Gange, saa vilde jeg gierne faae ham til Fairy Hill en Maaned Tiid, da jeg troer, Landluften vil være meget god for ham, han længes meget efter Mama og siger alt (jeg skal være ret glad at faae min Mutter hiem igien). Jeg gaaer saa ofte til ham, som jeg kan, men er han dog meget allene, da der er kuns faae, som seer til ham, uden Tante B. og jeg, men er hans Syner ham til megen Selskab, saa han siger, at Tiiden gaaer ret godt for ham, han beder meget at hilse Mama, NANCY, F. og CHARLET.

Vi drak EDWARDS Skaal i Gaar, jeg havde Brev fra ham i Gaar, og siger han mig, at LOUISE SCHULIN nu Gudskelov er fuldkommen vel igjen, og at de skulde tage til Frederiksdal i Dag, saa jeg haaber, Landluften vil give hende sine sedvanlige Krefter igjen, og vil det nu være hende en Glæde at faae sine Børen omkring sig, som hun kuns har seet et Par Gange i 6 Uger. WILLIAM SCHULIN passerede her for nogle Dage siden med Cadet Briggen, som Mama da naturligviis har hørt Tale om, og troer jeg vist, han vil holde af Søen. EDWARD seer meget vel ud, han var hos os 1 ½ Dag i forrige Uge, han kom til Krogerop med Frue BYGEL og MALLE, og kom de kuns for et Par Timer hertil for at besøge os, som var meget artigt, og tog da EDWARD tilbage med dem, og var de kuns der nogle faae Dage og skulde celebrere EDWARDS Geburstag i Kiøbenhavn.

NICHY og CHARLES kom hertil i Løverdags, de ere begge Gudskelov meget raske, og har CHARLES især voxset meget, siden sidst han var her. De er ret vel fornøyd i Lübeck, og finder CHARLES ogsaa, de

har avanceret ret godt, de forstaaer det tydske meget godt, og kan ogsaa begynde at tale det noget, men er de ikke meget glade over at blive her i saa kort Tiid, da de kuns skal være her i en 14 Dage i det heele, deres største Glæde er at tage til Fairy Hill, som vi da gjør temmelig ofte, og er det ogsaa meget smukt der, nu da alle Frugttræerne er i Blomster, og er Skoven nyelig sprunget ud, og Markerne saa grønne, saa Landet rigtignok er deilig i dette Øyeblik.

HETTY SCHANDER har leiet Værelser paa Boserop, det Sted som hørte SPRUNK til før, det er temmelig nær ved Fairy Hill, og vil det vist være meget godt for hende og WILLIAM at være paa Landet. W. har været meget daarlig i et Par Maaneder af Orem, og er der kommet en Mængde fra ham, men seer han kuns daarlig ud endnu, de andre 2 smaae ere meget vel.

Vi har Gudske lov alle været meget vel her i Vinter, undtagen lille HETTY, som er endnu plaget med udslaget Hoved og har en Mengde Kirtler, men troer Docter MØLLER, at naar hun er paa Landet og kommer bestandig i Luften, at de vil gaae bort, og skal hun ogsaa bades i Søevand, jeg har derfor sendt hende til Fairy Hill med CHARLET og FAIRFAX, og skal snart selv tage derud, saa jeg [troer?], hun skal snart komme sig. Lille ANN er meest ligesaa stoer som hende, og er meget rask og god, hun har ikke faaet nogen Tænder endnu, derfor vedbliver jeg at give hende Brøst. SUSANNE beder meget at hilse CHARLET, hendes Hensigt var at have skrevet hende til, og sendt med den danske Minister,²¹⁹ men har de ikke saa meget som offereret SCHULINS at tage et Brev med til NANCY, endskiønt de saa hverandre ofte i Kiøbenhavn og talte flere Gange om NANCY, og LOUISE holdt ikke af selv at bede dem at tage noget med, og er det fortredelig, at vi ikke har kundet faaet Teen bort.

SUSANNE, ELIZE og jeg passerede 8te Dage i Kiøbenhavn i Appril Maaned, jeg [skulde?] rigtignok op for at faae en Tand trukket ud, som piinte mig mege[t. . .], som baade ALBERTY og flere andre raadte mig til at beholde den [det?] længste, da det var den anden Kindtand, saa lod jeg den sette, m[en] var flere Gange i megen Piine, efter jeg kom fra Kiøbenhavn og var nær ved at lade MØLLER tage den ud, men paa een Gang har Piinen forladt mig, saa nu er jeg meget glad at have beholdt Tandem.

Jeg spiste til Middag en Dag hos SOPHIE, men GEORGE var da ikke der, og har de det meget net hos dem, SOPHIE er ofte plaget med Besvimelser, ellers er hun ret vel, og venter sig nok ned i August.¹⁶⁸ Mama har nok hørt, at alle HOLCKS skal boe paa Frederiksdal i Sommer, i det Huus som JOLDI havde før, og skal SOPHIE da boe hos dem. Fru NUMSEN skal boe hos SCHLYTTERS. Der kom Brev fra DAVID BROWN til MELIOR fra Paris, og glæder det os at høre, at De alle ere vel, og at vi snart kan vente at see Mama her.

Nu er da først KNUDSENS fløttet fra Huuset, og skal vi examinere, hvad der er meest nødvendig at reparere.

Tante NANCY var her just nu og bad mig sige Mama, at hun ønskede at faae noget at garnere de 2 Silke Kioler med af samme Couleur, hvad Mama synes kunde bedst passe, og Hæle baade til Støvlerne og Skoene. Vil Mama være saa god at tage mig et Snøreliv noget større end til NANCY. Dersom Mama, troer, at Velour simule [?] er sterkt nok til Kaabe, ønsked jeg gierne at have deraf, men ledt mørkere end Prøven. Mademoiselle BOURSAULT troer nok at kunde passe Skoe med NANCY, eller ogsaa ledt smalere end Tante NANCY, derfor om Mama vil tage dem efter hendes Maal, af de Skoe til SUZ. og ELIZE ønsked jeg af hvidt Geen 1 pr. hver. Af mine Skoe ønskede jeg at faae 1 pr. sorte Geen Støvler, 1 pr. couleurt Støvler, 2 pr. sorte Skind Skoe, 2 pr. Geen do, 4 pr. couleurt og 1 pr. hvide Atlask, 1 pr. sorte Atlask Skoe, som udgiør 12 Par, og er Mama saa god at erindre de Cammerdugs Lommetørkl. og Hansker til mig og Børnene, og Skoe til Børnene, som jeg skrev i mit sidste Brev, og dersom Mama kunde faae mig 2 pr. smaae Sko til ANN af blødt Læder og Soller.

Jeg veed ikke, om NANCY har hørt, at Frue HALL, født COSKULD er gift til Grev WEDDEL, som havde Theater i Helsingøer.²²⁰ Tante BETZY har nok sendt Mama, N. og C. Adresse, men tager Mama vel ikke derhen, da der ikke gaaer nogen Dampskib til Lübeck. Nu adieu, min gode Mama, alle her med mig hilser Mama, NANCY, FOUCAULT, C. og lille ADI fra Mamas stedse oprigtige

Datter Susanna.

Vil Mama være saa god at kiøbe 2 Alen blaat Atlask, adsige[!] franske Alen, som kunde passe til medfølgende Prøve, de Skoe til SUSANNE kunde være ledt længere og ledt smaldere end mine.

Tilføjeelse paa Engelsk af Fru BETZY BROWN, f. ELPHINSTON.

Udskrift: som paa foregaaende.

Paaskrift af Modtageren: is received 3 June 1823.

6.

Fairy Hill, den 7de December [1830].

Min gode Mama,

Det var os inderlig kiært at høre fra Mamas Breve til JOHN og LOTTE, at Mama og CHARLOTTE ere saa vel og saa tilfreds med Deres Tour til Bourdeaux, det havde været behageligt, om FOUCAULTS kunde have været af Partiet. Jeg havde begyndt et Brev til Mama i forrige Maaned, som ikke blev fuldendt, og har Mama nok hørt fra EDWARD, at CHARLES har været meget syg, uden vi veed nogen Aarsag dertil, han havde nærved 3 Attaquer i een Dag, og kan jeg ikke sige Mama, hvor uroelig jeg var, da jeg var altiid bange for, han ikke skulde være i Stand til at overleve nogen Attaque efter den indvortes Attaque, han havde i Fcraaret, men Gudskelov, han kom sig utroelig gesvindt derefter, og gaaer bedre, og nogle finder, han taler bedre, han bruger nogen China Mixtur og China sat paa Viin, som jeg haaber vil styrke ham, og dersom vi bare faaer en stadig Vinter, saa tænker jeg nok med Guds Hielp, at han vil være vel. Alle ere saa forundrede at finde ham see saa vel ud.

Jeg gratulere Mama til en anden lille Grandson,²²¹ EDWARD har nok beskrevet Mama, hvor daarlig stakkels MALLE har været, og hvor uroelig han naturligviis har været, men Gudskelov hun har nu overstaaet alt vel, og er i god Bedring, og Sønnen meget vel. Hun er vist bedrøvet over ikke at kunde amme selv, men vilde vist hendes Helbred have lidt for meget derved. Den slemme Koldfeber har ret plaget hende heele Aaret.

ELIZA haaber, at CHARLOTTE har modtaget hendes Brev, og venter hun nu et langt Brev fra hende. Jeg skulde skrive oftere til min gode Mama, men kan jeg saa sielden faae Leilighed at sette i Roe et Par Timers Tiid, da CHARLES følger gierne efter mig, og i Aar har de unge Damer bestandig været paa Farten, eller ogsaa haft nogen hos dem, saa jeg haaber, Mama undskylder mig. JULIA FLINDT¹⁸⁷ har passeret en Maaned med os, hun er en meget god Pige og meget munter. Hun ligner meere sin Moder²²² end nogen af dem, men er det Skade, at hun bliver saa feed. Hun holder sig ellers meget godt og er meere ordentlig i sin Klædsel. Vi havde ventet at see hende her igjen til Juhlen, men hendes Fader²²³ har bedt hende passere Vinteren hos ham. Hun og GRETHE²²⁴ tog til Østergaard forleden Dag med Commandeur WULFF²²⁵ og vil FLINDT hente dem om en 14 Dage, men bliver han nok der Juhlen over.

Mama har nok ofte Breve fra Tante BETZY, jeg formoder ADELAINÉ kommer til Kiøbenhavn med SCHULINS. De vil vist savne JULIA meget paa Østergaard. JOHN og LOTTE har været saa god at bede SUSAN, ELIZA, NICHOLAS, CHARLES og GEORGE at passere Juhlen paa Kokkedal, alle HOLCKS, GEORGES, Tante NANCY og BROWNS skal være der, saa de vil blive et formidabelt Partie, Mademoiselle BOURSALT tager til Kiøbenhavn, og jeg vil bede HETTY SCHANDER og hendes Børn at komme til os. Saa har vi dog lidt Selskab.

Tante LISE spiste her forrige Søndag, hun har nu faaet sit Huus i Stand. Jeg besøgte hende for nogen Tiid siden, det var mig rigtignok en trist Erindring at see det Huus igjen. Den comfortable Divan Stue er hendes Daglig Stue, men har ikke den minste Comfort ved sig. Den forreste Stue er ganske net, hun har sit Sovekammer i den lille Spise Stue, og CHRISTIAN den ved Siden af, den neste har han til at tage imod sine Visitter. Ovenpaa leier de ud til 2 ugifte Herrer og underneden, i Rulle Kielleren, har de arrangeret et meget godt Logie [med?] Kykken, som jeg troer en Skomager har leiet, saa jeg troer, de vil selv kun boe for 200 Rd., hun forstaaer godt Øconomien, det heele Huus har ganske et andet Udseende. De har ofte smaae Partier hos dem, og gaaer de ogsaa meget ud, men hun holder dog ikke meget af Helsingøer, da der er saa megen Bagtalelse. Mama vil blive forundret at høre, Fru WIEHAHL fik en døefødt Søn for nogle Dage siden. Hun er dog temmelig vel. Det var en Lykke, at Barnet døde, da de er i en ynkelig Forfatning efter nu at have levet i fleere Aar paa det, han har kundet laane fra de fleeste Huuse. Saa har de nu ingen Ting og har ingen Udsigt til nogen Forandring, men har man i Sinde at giøre en Subskription for dem.

I Gaar tog Vagtskibet op. Frue DALLEROP²²⁶ og hendes lille Søn tog med. Det er en stoer Glæde i Familien, at hun har faaet en Søn, jeg var hos hende for nogen Tiid siden. Jeg var ogsaa hos stakkels Fru VAN ALLER, som naturligviis var meget bedrøvet, det var ret tungt, de skulde miste BETZY, STEENBERG søger om et andet Kald, da alting er ham saa trist. Suere (?) er hos Børnene, de kommer nok til Frue VAN ALLER neste Sommer.²²⁷

I Gaar spiste vi alle til Middag paa Gurre undtagen CHARLES og LOUISA, de ere alle vel der, og EDWARD BROWN finder jeg bedre efter sin Tour til England, han tager ingen Medicin, men holder en streng Diæt, som er nok det væsentlige.

Jeg hører af JOHN, at FOUCAULT kanske vil miste sin Pention, som vilde være ret beklageligt, undtagen de vilde give ham nogen Employ, som Gud give maatte være Tilfeldet. Jeg havde gierne sendt NANCY de øvrige Pænge, men for Øyeblikket er det mig ikke mueligt, da vi har haft mange Udgifter i Aar, og kan jeg ikke faae de Penge end, man skylder mig. JOHN sagde mig ogsaa, at han havde sagt, om Mama var forlegen for Pænge, at da tage nogen op i Bourdeaux paa hans Regning. Undskyld om jeg gjør en Remarque, min gode Mama, det er den, at Mama skulde altid selv sige JOHN oprigtig, hvorledes Tingene hænger sammen, og bede ham at legge noget til, til det NANCY faaer om Aaret, han er et saa godt Menneſke, at han vist ikke vil negte noget, naar det kommer fra Mama selv, og især da han har Evne dertil. Han kan være heftig i sine Ytringer sommetider, men det maae man undskylde ham, enhver har sine Svagheder i denne Verden. NANCY lofte at skrive mig til, jeg længes at høre om det Sted, de har, svarer til deres Forventning, de har formodentlig ikke haft megen Frugt i Aar, her har vi meest slets ingen haft.

GEORGE¹⁷⁶ har vi endnu hiemme, vi søger at faae ham employeret, som jeg haaber vil blive til Foraaet, han studerer nu Fransk og andre Ting, han har dog imellem ledt ondt i Siden, saa kanskee det var lykkeligt, han kom tilbage i Tiide, men var det rigtignok en bekostelig Reise for den korte Tiid. NICHOLAS er ret tilfreds i Kiøbenhavn, og er raskere, end han har været i fleere Aar, han maae nu hielpe at skrive for Mr. WYNN, da Mr. BROWN er i Engeland. I Sommer kom NICHOLAS til os hver Løverdage og blev til Mandag Morgen, men nu kommer han kuns hver 14de Dag, men derimod seer vi CHARLES meget ofte. Mr. WYNN var saa god at staae Fadder til lille WILLIAM for en Maaned siden, den engelske Præst døbte ham, de blev her begge Natten over. Mrs. WATTS og CHARLES var de øvrige Faddere. Han var meget god, endskiøndt nu over et Aar gammel, han har allerede gaaet allene for 2 Maaneder siden og vil ligesom begynde at repetere fleere Ord, han er en almindelig Favorite i heele Huuset, men maae man passe ikke at forderve ham. Lille ISABELLE er nu ganske rask, men har hun ikke begyndt at tale ret endnu, det er besynderligt, at det er samme Tilfelde med ELIZA BROWN, som er i samme Alder med hende.

Vi har Gudskelov bestandig gode Efterretninger fra MARY, hun ruller sig n[u om]kring i sin Stoel og har begyndt at støtte paa Benene, saa jeg haaber, snart at høre, at hun kan gaae, om det bliver ved at gaae saa godt, tænker jeg nok, vi kan faae hende hiem neste Efteraar, hun er meget tilfreds der og finder, at Tiiden gaaer meget gesvindt.²²⁸ Hun er ogsaa en stor Favorite af dem alle. FAIRFAX gaaer det ogsaa ret godt, og er der adskillige gode Venner, som han kommer til, som gjør det ret behageligt for ham. Vi har haft et meget behageligt Efteraar her, og endnu er det ikke meget koldt. Vi har i Sinde at blive her heele Vinteren, men kan det hende, vi tager op for en 14 Dage for at fornøie Ungdommen. MELIOR BROWN skal confirmeres til Paaske hos RAFFAR.²²⁹ Hun skal boe hos dem og faaer 2 Værelser til sin Disposition og alt, som behøves for 300 Rd. i den Tiid, som jeg finder meget billigt. Nu adieu, min gode Mama, vi ere alle vel her og haaber snart at have gode Efterretninger fra Mama. CHARLES med mig og alle her beder meget at hilse min gode Mama, FOUCAULTS og CHARLOTTE og ønske dem alle en glædelig Juhl og et lyk-saligt Nyt Aar. Gud give Dem stedse god He[lbred] og alt den Lykke, som stedse ønskes

af Mam[as] oprigtige Datter
Susanna Fenwick.

Tilføjeelse af Kammerjunkeren EDUARD BERNER:

Jeg sender Moder hermed 300 Francs, sidst i Maaneden skal Moder faae mere, og det vil vel slaae til til den Tid. Jeg fik i dette Øieblik Moders Brev, som jeg senere skal besvare, derfor aabnede jeg SUSANNES Brev og lagde Vexlen deri. Det er beklageligt for FOUCAULT, imidlertid tænker jeg vist, naar Moder først kommer hjem og indretter sig derefter, vil Moder vist kunne erstatte NANCY den Sum. See nu bare at faae det indrettet godt for Vinteren i Paris. MALLE er kun nogle Timer oppe om Dagen, og har slem Hoste, ellers er hun bedre.

Edward Berner.

Udskrift: To Mrs. B. Berner, Chateau de Bezy, Villevaudé Claye, Seine et Marne, pr. Paris.
Poststempler: 20. og 30. December 1830.

7.

Fairy Hill, den 3die Martz 1831.

Min gode Mama,

Jeg har flere Gange sat mig ned i den Tanke at skrive til Mama, men altid været forhindret derfra, og har SUSAN og ELIZA ogsaa været en 14 Dage hos HOLCKS, saa naar jeg er alene med CHARLES, følger han stedse efter mig, og mit Hoved er ofte saa confus, at jeg ikke er skikket til at skrive.

Vi drak min gode Mamas Skaal den 14de February med mange Lykønskninger og haaber, Mama maae opleve den Dag i mange Aar ved god Helbred. Mama har nok hørt af EDWARD, at vi celebreeerte vores Sølvbryllup den 8de February, det var baade en glædelig og triste Dag, da stakkels CHARLES kuns ledt kan tage Deel i nogen Fornøielse, imidlertid var han Gudskelov ret vel og tilfreds den Dag, saa det gik ret muntert til. PETER havde faaet samlet en Deel Flage og nogle Kanoner, som blev fyeret af, da vores Skaal blev drukken. Det glædede os meget at see af Mamas Brev til GEORGE, at Mama vedbliver at finde sig saa vel, og at vi kan vente at see Mama her igien i July, stakkels NANCY beklager jeg, som vil savne Mama meget, og deels ogsaa at man har berøvet FOUCAULTS af sin halve Pention og ADEMARS Skoele. Er det Sted, de boer paa (dem) til nogen Fordeel. Jeg forundrer mig over, at Mama synes om at være i Paris, da der saa ofte er Optøier og haaber ikke, det har været til nogen Ubehagelighed for Dem.

Jeg havde Brev fra Tante BETZY i Gaar, de havde just haft den Glæde at modtage et Brev fra GEORGE¹⁷⁷ dat. den 7de September, som er meget tilfreds og ved god Helbred, han havde endnu ikke faaet nogen Situation, men haabede snart at faae noget, da han skulde reise omkring til adskillige Factorier med Hr. RICHARDSEN, det er en stoer Fordeel til ham at have saa mange af JOHN og EDWARD BROWNS Venner, som kan hielpe ham frem, og deels koster hans Ophold der ham ingenting. Tante BETZY lader nu til at være ret tilfreds, og Gud give det maae gaae ham vel. Uncle NICHOLAS var ledt forkiølet, men har ellers været ret vel heele Vinteren.

CHARLES og GEORGE passerede 2 Dage paa Østergaard, og fandt deres Huus meget comfortable. ADELAINNE havde gjerne taget med dem til Kiøbenhavn, men var de i en Eenspenderkane, og da de kom tilbage, var Veiene saa daarlige, at de veltede 7 Gange, men uden at giøre dem nogen Skade, men havde det dog været ubehageligt for en Dame. Jeg vilde ønske, hun snart kunde faae en Leilighed, da der er en Deel Baller i Kiøbenhavn.

CHARLES, SUSAN, ELIZA og jeg vare nogle Dage i Kiøbenhavn, vi havde troet at finde SCHULINS der, men da det Dødsfald indtraf med Dronningens Moder, saa opsatte de det til længere hen, det er ret fortredeeligt for mig, da jeg neppe vil see SCHULINS; som CHARLES ikke finder sig tilfreds med at være hiemme fra, saa vil jeg ikke tage op igien, jeg har bedt LOUISA passere nogle Dage hos os, men vil hun nok ikke faae Tiid dertil. ZEUTENS er nu i Kiøbenhavn, men bliver der kuns en 10 à 12 Dage, SOPHIA skal see meget vel ud. Det glæder mig at høre, at MALLE er ret vel igien og begynder at gaae ledt ud, men i Selskab tør hun da ikke gaae. SUSAN og ELIZA moe[rede] dem meget i Kiøbenhavn, endskiøndt de blev desappointe[rede] med at komme til Mr. WYNNS Ball, som blev for 3die Gang udsadt ved disse forskiellige Dødsfald, men var de paa et Ball hos BILLES, og er de inviteret til et Ball hos SCHOLTENS, og HOLCKS var saa god at bede dem komme op igien, saa de tager op med NICHOLAS i Morgen, og bliver der nogle Dage. Til MELIORS Confirmation tager de op igien med Mademoiselle BOURSALT, og logerer hos HENNEBERGS, BROWNS tager op den 20de, og bliver der en Maanedstiid, de drak Thee hos os i Torsdags. Han har været temmelig vel i Vinter; men har dog i Sinde at tage til Carelsbad i Juny, da man siger, at flere har været coureret for den Sygdom.

IDA²³⁰ har skrantet ofte i Vinter, men nu er hun dog vel igien, de, tillige med os, spiste paa Kokkedal i Tiersdags, de ere alle vel der og finder dem ret vel ved at være paa Landet. WILLIAM CHAPMAN²³¹ og hans Cousin spiste der, en Søn af ROBERT CHAPMAN. I Gaar var all Ungdommen herfra og spiste hos CHAPMANS, de dansede ledt om Aftningen. NICHOLAS moerer sig ret godt i Kiøbenhavn, men han er meest for ofte ude, som ikke er godt for hans Helbred, han boer ret vel og har smukke Meubler. SIGISMUNT SCHULIN spiser ofte hos ham, og de er meget gode Venner. Jeg havde Brev fra MARY i Gaar, og gav hun os den glade Efterretning, at hun gaaer ganske allene og finder sig meget vel og lykkelig ved at være kommet paa Benene igien, og haaber jeg med Guds Hielp, vi skal faae hende hiem enden Slutningen af dette Aar. Docteren taler ikke noget derom, men siden hun avancerer saa godt, saa haaber jeg det. I Gaar var der en Masquerade, og hun skulde være Nunne, hun glædede sig inderligt dertil, hun længes ret meget efter at danse, men maae hun vente ledt endnu.

Vil Mama hilse CHARLOTTE fra SUSANNA og ELIZA, at de havde ventet at faae Par Ord fra hende, da hun kom fra Bourdeaux, naar de nu kommer tilbage fra Kiøbenhavn, vil de skrive hende til.

Forleden Aften var vi hos Tante LISE og spiste til Aften. HETTY SCHANDER var der ogsaa, men som hun vilde have os til at sette i Stase-Stuen, som er den forreste, hvor der er malet Gulv og ingen Teppe, saa fik vi os en lille Forkiøelse der. De vare meget meere comfortable med Mamas gamle Meubler, end de ere nu.

For nogen Tiid siden havde vi en lille Soirée hos HETTY SCHANDER, som var ret moersom, det er de

2 eneste Gange, jeg har været i Helsingør i Vinter. Jeg har været adskillige Gange paa Kokkedal og Gurre, og de hos os igien.

Jeg kommer nu og uleiliger min gode Mama med adskillige Committerer, som jeg skal skrive en lille Liste paa, og skal siden bede EDWARD at sende Mama Penge dertil. Der er ogsaa en Liste fra Mademoiselle BOURSAULT og SUSAN. Vil Mama sige mig, hvad Prisen er paa det bedste Merinos.

CHARLES har i disse Dage haft Kolfeber, som har matted ham meget, men i Dag blev den borte, saa jeg haaber ikke, han vil faae den igien. Han har brugt nogle Pulvere, som MEZA²³² gav ham. Jeg har ogsaa haft en lille Mending af Feberen, Gud give vi ikke maae plages med den som i Fior. Den øvrige Dele af Familien ere ret vel, og lille WILLIAM er meget rask, og kan sige mange Ord. Jeg haaber, De ere alle vel hos Dem, det glæder mig at høre, at ADEMAR er kommet i Skoele, det vilde ogsaa være godt for RAIMON at komme i Skoele. Jeg maae nu slutte med mange Hilsninger fra os alle til min gode Mama, NANCY, FOUCAULT, CHARLOTTE og Børnene fra

Mamas stedse oprigtige Datter
Susanne Fenwick.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, Chateau de Bezy, Villevaudé, Claye, Seine et Marne, p. Paris.

Den omtalte Liste over de Indkøb, Fru FENWICK ønsker gjort i Paris, udelades her. Den er af samme Art, som de i tidligere Breve anførte.

8.

Fairy Hill, den 16de April 1832.

Min gode Mama,

Undskyld at jeg ikke før har skrevet for at takke min gode Mama for at have tilbragt adskillige Dage hos os og trøstet os i vores Sorg.²³³ Jeg begynder nu Gudskelov at føle mig lidt

Paa Brev dateret Fairy Hill 16/4, 1832 fra Susanna Fenwick til Betzy Berner

sterkere ved at gaee ud hver Dag, men det kommer mig dog altid for, som jeg ingen Ting havde at bestille. SUSAN og ELIZA ere dog ret vel og tager nogen Medicin, som MEZA gav dem for om mueligt at forhindre Feberen at komme, og haaber jeg, de maae undgaae den. NICHOLAS finder sig sterkere, men seer dog noget bleg ud endnu, han nyder ret det deilige Veier her, jeg troer, han bliver Helligdagene over, Landluften vil vist styrke ham, da det er ganske Sommerveier. GEORGE er ogsaa bedre, og den øvrige Deel af Familien ganske vel; jeg venter HETTY SCHANDER og hendes Børen her til Helligdagene. Vi har længe ventet FAIRFAX og haaber nu, han kommer paa Onsdag. NICHOLAS skriver til en Bekienter for at møde ham og bringe ham til Mama, han kan ligge hos NICHOLAS og kommer da ned med Posten paa Torsdag. Nu adieu min gode Mama,

alle her med mig beder meget at hilse Mama, Tante NANCY, CHARLOTTE og alle gode Venner fra Mamas stedse

oprigtige Datter
S. Fenwick.

Vil Mama takke meget for Hattene, som passer meget godt. Jeg skal sende Pengene med NICHOLAS. Vær saa god at besørge medfølgende Brev.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, No. 246 Store Kongens Gade, Copenhague.

9.

Fairy Hill, den 8de May [rettet fra Marts] 1832.

Min gode Mama,

Jeg sender herved et Brev fra NANCY, som var indesluttet i mit, som jeg tog mig den Frihed at læse, stakkels NANCY, det er ret en ubehagelig Tid for dem, men lader de dog ikke at være frygtsom, og med Guds Hielp undgaaer de nok Sygdommen, deels ved at være paa Landet og tillige ved at have alting proppert, som er nok ikke en almindelig Ting i Paris, og er deres Føde nok ogsaa anderledes, det vil ret blive en stoer disapointment til stakkels NANCY at ikke faae see EDWARD og MALLE.²³⁴ Af NICHOLAS har Mama hørt, at jeg ogsaa har været plaget af den slemme Koldfeber, men nu er jeg Gudskelov vel igien, men dog noget mat, men derimod har stakkels LOUISA og ANN den endnu, de fleeste Mennesker her paa Landet

har den. LOUISA BROWN og deres Kusk har den igien. NICHOLAS er kommet sig godt i seenere Tiid, om han nu bare maae slippe den. Jeg haaber ogsaa SUSAN og ELIZA maae blive frie for den. JOHN og LOTTE var saa god og spiste hos os til Middag i Gaar, de tog tidlig bort igien, da lille CHARLES ikke var med. Jeg hører, Mama kommer der paa Torsdag, naar Tante BETZY kommer, skal jeg komme til Kokkedal, da hun vist vil være fattiguered efter sin Reise, og ikke kan tage nogen Steder hen; men kanske dog gjorde bedre i ikke at komme, da det vil oprøre hendes Sind ved at see mig, da jeg veed, hun tager Deel i min Skiebne; sig mig et Par Ord, hvad jeg skal giøre.

SUSAN beder Mama være saa god at besørge hende medfølgende Syepose syet; hun ønsker at have Toppen lyseblaae efter Couleuren, og en blaae og graae Snoer omkring Posen, efter som de bruger det. Landet begynder ret at blive smukt nu, som kan oplive Sielen noget; jeg tør endnu ikke gaae ud, da Veiret er saa ustadigt. Jeg haaber, vi skal see Mama her, naar Mama kommer til Kokkedal. SUSAN takker for Skoene. Herved sender jeg de længe forglemte Krøller og en Serviet af Mamas. FAIRFAX er her endnu; vi venter hver Dag Brev fra den Skoele, han skal tage til. Jeg haaber snart at see MALLE og EDWARD her og at de passere nogle Dage hos os. Nu adieu, min gode Mama, alle her med mig beder meget at hilse Mama, CHARLOTTE, Tante NANCY, SIGISMUND og alle gode Venner fra Mamas stedse

oprigtige Datter

Susanna Fenwick.

UDDRAG AF BREVE TIL BETZY BERNER F. BROWN FRA SØNNEN EDUARD BERNER

1.

Brev af 10. December 1822.

...Fader noget forkiølet og saa plaget med Syner, at han ikke vilde gaae ud, medens vi vare der-nede (da jeg tog ned med LOUISE SCHULIN). Jeg laae hos GEORGE BROWN, som var mageligere end at være hjemme, da Fader endnu ikke har villet flytte, og Gud veed, naar han giør det. Jeg skulde ogsaa underrette Moder om, at STEENFELDT vilde leie vores hele Huus fra næste April for 3 Aar og give 400 Rbd. Sølv, og maaskee kunde man faae ham til at betale Skatterne, men Fader vilde ikke indgaae deri, før Moder havde svaret...

Sidste Torsdag var jeg paa det første Bal i Harmonien, og paa næste Fredag skal der være Ball hos Frue BÜGEL, hvortil jeg har været beskjeftiget med at skrive Invitations Kordt, for Resten er jeg gierne om Aftenen enten hos HOLCKS eller BÜGELS. I Aften skal jeg med de første paa Comoedie, de har faaet en Loge 2 Gange om Maaneden, men den er ikke meget god, da det er den imellem Pillerne.

Stakkels Uncle HOLCK er endnu ganske daarlig af Gigt, og hans Sulte Kuur har ikke hiulpet. SCHULIN har den største Deel af dette Efteraar været plaget med Brud paa Benene, men er dog temmelig vel igien, jeg troer de tage alle til Helsingør i Juulen, og maaskee George og Sophie med, saa der vil blive godt opfyldt.

...Det forundrer mig, Moder slet ikke har skrevet noget om de Skoe og den Vest, som Moder havde lovet at sende mig, dersom der skulde være nogen Leilighed, saa kunde Moder sende mig en Vest af, hvad der er aller modernest, thi det er ikke værd at sende en sort Fløjels, da disse ikke bruges saa meget. Moder maae dog skrive, naar Moder har bestemt at vilde forlade Frankrig. GEORGE har nu faaet Værelser i det nye Huus af Prindsessens, men de skulde først sættes i Stand. Han faaer fem Værelser, men som ere noget lave og ikke meget store. Han kan derfor ikke flytte ind før efter Sommeren, der hvor de nu boe, har de meget gode Værelser og deres Ameublement er ogsaa meget næt...

2.

Brev af 10. Januar 1823.

Begyndelsen af Brevet indeholder Meddelelse om hans Forlovelse med AMALIE BÜGEL i forrige Maaned.

...Og jeg tvivler ikke paa, at jeg skal presentere Moder en Datter med mere »filial« Følelser end min kjære Svingerske besidder...

Fader var temmelig vel, men er dog blevet meget svag siden hans Sygdom, saa det er mig meget kiært, Moder snart kommer hjem igien...

SOPHIE var forleden Aften til en lille Soirée hos HAGEMANNS, hvor der var et Lotteri af Bagateller,

SOPHIE vandt en Fier, saa og 12 Rbd., der skal have været mange smukke Ting. Næst efter at jeg er forlovet, troer jeg, man nu taler meest om MIMMI BÜLOWs Forlovelse med Baron BILLE BRAHE.²³⁵ Grevinde BILLE BRAHE fød FALBE skal være meget syg.²³⁶ Provst GUTFELDT er død i Forgaars²³⁷ . . .

3.

Brev af 1. Marts 1823.

Min gode Moder,

Jeg takker Moder ret mange Gange for Moders meget kjærkomne og med megen Længsel forventede Brev, som foraarsagede baade mig selv, Moders tilkommende Datter og Frue B. megen Fornøielse, det kom ikke hertil før Dagen efter Moders Geburtsdag, og da vi ikke havde været sammen Dagen før, saa benyttede vi den Aften til at drikke Moders Skaal i en Flaske Champagne. Jeg skrev rigtignok til Moder, at vi ikke vilde declarere det før Moders Hjemkomst, men da LOUISE og GEORGE, som jeg havde sagt det til, raadede mig derfra, da dog hele Verden vi[d]ste det, og det derfor kunde lade, som Frue B. havde noget derimod, saa blev det sagt til MALLEs Familie den 19de i f. M. og var snart udspreedt over hele Byen, saa vi i de sidste Dage have været aldeles beskæftigede med at modtage Gratulationsvisiter og at retournere disse. I denne Anledning havde jeg en meget besynderlig Scene hos HOLCKs, som LOUISE var Vidne til. JENNY¹⁶⁶ og MALLE havde havt et Væddemaal, at hvem der skulde først blive forlovet, skulde give den anden en Ring, vi sendte derfor Ringen til JENNY om Aftenen den 19de, og syntes det var en net Maade at gjøre det bekjendt for Familien, men de vare af en anden Mening. Næste Morgen gik MALLE og jeg til SOPHIE, som ikke var hjemme, og saa til LOUISE, hvor vi traf JENNY og GUSTAVA²³⁸ som strax gratulerede. LOUISE gik saa med os til HOLCKs, hvor der ingen var uden Tante og SOPHIE, og da vi kom ind, saa spillede de en Comoedie, som om de ikke viste det mindste af, hvad der var skeet, gratulerede ikke, jeg blev vred og sagde ikke et Ord, endelig kom SOPHIE hen og holdt en Tale, om man maatte troe Rygte &c., hvor paa jeg svarede, at jeg ikke kunde troe andet, end Tante og hende kunde troe det ligesaagodt som alle hendes andre Søstre. Denne ufølsomme Maade at modtage MALLE paa ærgrede mig saa meget, at jeg ikke saa ledt bliver god igjen, jeg har kun været der een Gang siden den Tid, og det for at gjøre en ganske formel Visit med Frue B. og MALLE, men det er vel nødvendigt at sætte det i Glemmebogen, da man dog ikke forbedrer dem derved. . . .

Vi vare i Gaar Aftes hos GEORGE, der var en Soiré, men tænk, de havde hverken den Høflighed at bede Frue BÜGEL eller at drikke vores Skaal, jo det er rigtig en net Familie, man har, saadan som Tingene nu ere, maae jeg tilstaae, jeg har den allerstørste Lyst til at søge om at komme til Tangier, og MALLE er ganske af min Meening. . . .

Jeg har i disse Dage havt Brev fra FALBE,²⁰⁶ som just havde modtaget Efterretning om, at jeg ikke kom derover, hvorover han ikke var lidt vred. GEORGES Huus bliver nu sadt i Stand, og jeg troer vil blive ret net, men bliver dog nok ikke færdig før til Sommer. Jeg længes ret efter at høre, om FOUCAULT virkelig vil gaae i Tieneste i Tilfælde, der virkelig skulde blive Krig, som det jo tegner stærk til. Grevinde BILLE BRAHE skal være saa syg, at man ikke troer, hun kan leve.²³⁶ BILLE BRAHE²³⁹ og ANTON FALBE²⁴⁰ ere derfor taget over til Fyen. . . .

Det har glædet mig meget at see, at Uncle LEWIS har været saa net imod Moder, og jeg haaber, han vil vedblive og ikke tillade Moder at reise til Søes, dersom Krigen skulde udbryde. Da Fader er nu daarlig, haaber jeg, Moder ikke opsætter for længe at komme hjem. . . .

4.

Brev af 8. April 1823.

. . . .Jeg havde rigtignok sagt, at jeg vilde have opgivet Moder, hvad der vilde være mest velkommen at bringe hjem til MALLE, men jeg troer, at det er vanskeligere, end jeg havde ventet, især da jeg ikke veed til hvor høi en Priis, Moder vilde gaae. Dersom det ikke var saa dyrt, saa skulde det fornøiet mig meget, om Moder bragte hende et Uhr med Turquoiser, som FOUCAULT skriver koster 200 fr., der behøves hverken Kjede eller Laas Krogh, jeg synes dog, Moder skulde give hende noget smukt, og det er en Ting, som jeg veed, vilde gjøre hende megen Glæde, og da det er sædvanligt her for de Forlovede at give et Uhr, og jeg ingen har givet, saa vilde det være mig særdeles behageligt, om Moder gav det, og naar Moder regner sammen, hvad Moder har givet til SOPHIE, medens hun var forlovet, troer jeg, det vil beløte sig til mere, om ikke det dobbelte, og jeg haaber ikke, vor Forlovelse vil vare saa længe. . . .

POLLY HOLCK¹⁸⁵ har været meget syg, men er dog bedre igjen, det var en sterk Feber. . . .

5.

Brev af 10. Maj 1823.

...Jeg formoder, Moder har allerede havt Brev fra SUSANNE, som har omtalt LOUISES Sygdom. Begyndelsen dertil var en Slags Blodstyrning, hvorefter hun dog var vel igien, men nogle Dage efter fik hun et nyt Anfald, forbunden med en sterk nerveagtig Feber og Fantaseren, saa hun var meget syg, og Doctoren var meget uroelig, og naturlig hele Familien ikke mindre, men nu er hun Gud ske Tak ganske rask, og faar nok snart Lov at tage ud til Frederiksdall, hvor Landet vist hurtigt vil give hende sine forrige Kræfter igien. Aarsagen til hendes Sygdom var nok, at hun en Dag, det var meget varmt, gik uden Pels, gjorde en Visit til SNEEDORFS og drak der en Glas koldt Vand, som jo var meget ufornuftigt, men den gode Kone stoler altid saa meget paa hendes stærke Constitution...

Her er foregaaet adskillige vigtige Ting i Byen, siden jeg sidst skrev, nemlig General SCHMETTAU er død meget pludselig,²⁴¹ og Prinds PHILLIPSTHAL¹⁷⁴ strax faaet Garden i hans Sted, hvorved der skete Avancement i de andre Regimenter, saa at DORIGNY²⁴² er blevet Chef for det jydsk Jæger Corps, som ligger her i Castellet. Prindsen har givet en stor Diner for sine Officiere og et Bal for Garderne, og er nu reist udenlands paa 4 Maaneder, som da var bestemt allerede før, han fik Garden. Hertugen af Augustenborgs lille Søn er død for nogle Dage siden af Str[ube?] Hoste, det er meget tungt for den Familie. Prinds CHRISTIAN og Prindsessen vare just taget derover, men ville komme der paa en bedrøvelig Tid, de komme igien om en Maaned, og saa reiser Kongen, Dronningen og hele den øvrige kongelige Familie til Holsten med Dampbaaden, hvor de blive indtil hen i September Maaned, og i den Tid skal Prinds CHRISTIAN have den øverste Commando her i Siælland. HOLCK har leiet det Sted paa Frederiksdahl, hvor JOLDI boede i gamle Dage, og Geheimraadinde NUMSEN skal nok være hos SCHLYTTERS ... WILLIAM SCHULIN skal tage til Søes i Sidstningen af næste Uge med Cadet Briggen for at probere, om han kan taale Søen, for med Tiden at blive Cadet. Prinds PHILIPSTAHL forærede ham som sin Gudsøn nogle Dage før hans Afreise 1 meget smukt Guld Uhr med Signet og Nøgler, som har foraarsaget ham stor Fornøielse...

GJEDDES og HOLCKs leve paa en temmelig stiv Fod sammen, Tante GJEDDE boer nu hos KNUTH, det er ubegribeligt, hvor hun kan have Raad dertil, da hun kun har hendes Pension at leve af...

Jeg havde i Dag Brev fra SUSANNA, Fader har nok været noget upasselig af Gigt, formedelst det ustadige Veir, som rigtig nok er meget slet for Aarstiden, da vi ikke endnu har havt Varme...

LOUISE har allerede spist 1 Dag hos HOLCKs og faar Tilladelse at tage til Frederiksdal næste Uge, hun har havt Doctor GARTNER²⁴³ i hendes Sygdom, med hvilken hun har været meget tilfreds og han har rigtig ogsaa været meget paapasselig, det var ret behageligt, da han boer lige ved Siden af LØBELS...

6.

Blandt Brevene findes et udateret Fragment, der formentlig vil være at henføre til 1830, da det staaer i umiddelbar Forbindelse med et efterfølgende Brev af 26. Juni 1830, Datoen er maaske(?) 8. Februar, Dagen efter Greve GUSTAV HOLCK-WINTERFELDTs Fødselsdag, idet EDUARD BERNER nævner, at han Aftenen før har været hos HOLCKs og gratuleret Onkel. Det omhandler iøvrigt Fru BERNERS forestaaende Rejse til Frankrig, for hvilken EDUARD BERNER har planlagt den her gengivne Rute:

1 Gulden har 20 Stüver eller 100 cens (Cobbermynt) 2 ½ Gulden er 1 Species.

Ved Ankomsten med Dampskibet til Amsterdam, maae man accordere om Landsætningen, som er 8 à 10 Stüver, og for at trille en Dragt 10 à 15 Stüver, og maae have et vaagent Øie med sit Tøj. Af Vertshuse anbefales: [Groete?] Doelen paa Singel, Doelen i Doelen Straat, Keisers Kroon i Kalverstraat.

Fra Amsterdam gaaer man med Trekschöiten til Gauda om Morgenen Kl. 8, og ankommer i Gauda Kl. 3 à 4, Betaling for Cajutten pr. persona med 1 Kuffert 1 Gulden 5 Stü: I Gauda ere lukkede Vogne, som gaae til Rotterdam, hvor man ankommer Kl. 7, afg. ved Beckrebijt udenfor Ytrechter Port, her anbefales Kleene Skipperhuus og Ferino.

Fra Rotterdam næste Morgen til Antwerpen med Dampskib i omtrent 10 Timer, Betaling 1ste Plads 7 Guld., 10 Stü. og i Paullou 10 Gulden. Her anbefales Grand Laboureur, Hotel d'Angleterre og Pot d'Etin, det sidste meget godt og billigt.

Fra Antwerpen reiser man med van Gendts Diligence, hvortil indskrives i l'Hotel de la Couronne lige til Lille en Flandre. Man gaaer om Morgenen Kl. 4 ½ med et Dampskib over Schelden i 5 à 7 Minutter til Tête de Flandre, hvorfra Diligencen afgaaer precise Kl. 5. Betalingen er persona 12 francs og Conduc-teuren 2 Francs, for Overfarten over Schelden 4 ½ Stüver. Veien til Lille gaaer igiennem Locuum, St. Nicolat, Courtryk og Meum, hvor den franske Douane er, hvor Kufferterne eftersees.

I Lille anbefales Hotel de l'Europe, Hotel de Gant, Hotel de l'Orient, Hotel du Nouveau Monde, det sidste meget billigt.

Fra Lille reiser man bedst med Messagerie Royale fra Hotel de l'Europe, man indskriver sig lige til Paris, er der ingen Plads da med Lafitte et Caillards Diligence, aux Marché aux fleurs. Man skifter ikke Vogn, naar man afgaaer med Dilligencen om Morgenen Kl. 7, men om Aftenen Kl. 10 i Cambray, naar man gaaer med den, som afgaaer om Eftermiddagen fra Lille til Paris, omtrent 30 Timer. Coupéen maae gjerne bestilles flere Dage i Forveien, men kan man ikke faae den, maae man tage Plads dans l'interieur og da vælge Hjørne Pladserne 1, 2 eller 4 og 6. Betalingen i Coupéen pr. pers. med 30 ₰ frit, Conducteuren iberegnet er 34 francs, Interieur 28 francs. Man betaler noget paa Haanden og Resten ved Ankomsten til Paris.

Det er bedst i Amsterdam at bytte de nødvendige Penge, og da kun faae Gulden og Stüver, da der ogsaa gives flere Sorter. Man maae da paa ingen Maade lade sig forlede til at lade sig indskrive paa Dampskibet af de der kommende Commissionairer til Reisen lige til Paris, men kun saa nøie som mueligt følge denne Anviisning, heller ikke tage Veien af Brussel, som er mere bekostelig og ikke saa god.

Priserne i Amsterdam og Rotterdam er ved Table d'Hote for Logi, Middag, Frokost uden Viin 2 ½ Gulden, i Antwerp og Lille Værelse 1 fr. 4 sous, Frokost 15 sous, Middag 3 francs.

7.

Brev af 26. Juni 1830.

... CHRISTIAN BERNER har endnu ikke været her oppe med Pengene, da han har saa megen Vaniskelighed med at faae Pengene fra Overformynderiet, saa han ønsker meget, at han havde taget Pengene hos andre, da der var flere, hos hvem han kunde faae dem. De gjøre store Forandringer i Huset, saa jeg troer, det vil allene hertil koste 2000 Rbd. Tante LISE vilde have Lofterne forgyldte, hvilket jeg raadede hende fra, da alt hendes øvrige Ting ikke vilde passe dertil. CHRISTIAN skal have sine Værelser ovenpaa, og saa bliver der til 2 løse Herrer og en Kielder til Beboelse. Paa Søndag kommer Kongen tilbage fra sin Reise, i Jylland er han faldet med sin Hest, Folk var meget forskrækkede, men han kom aldeles ikke til Skade. Uncle HOLCK har i lang Tid ikke været saa vel, som han var paa hans Reise, som er saa rimeligt, da han virkelig kunde trænge til lidt Adspredelse efter den sidste Vinter.

Tante GIEDDE har været meget syg, hun har haft Rosen i Ansigtet, og forleden Dag bleve de alle meget forskrækkede, da hun paa eengang faldt om og var som ganske død, men hun var dog bedre i Gaar....

8.

Brev af 5. August [1830].

... JOHN har været her i Byen i Dag efter en Tour til Frederiksværk med GEORGE og Uncle HOLCK, der er en stor Familiediné hos HOLCKS i Dag, det er ALEXANDERS Geburtsdag, jeg tager maaske derud i Eftermiddag, om Veiret er nogenledes.

... CHRISTIAN BERNER skal have faaet en Kurv af Frøken ONSEROD. Nu er nok Huset snart færdigt, det har kostet dem flere Penge, end de havde regnet paa, men har ogsaa gjort mange store Forbedringer. Havestuen og Cabinetet er slaaet i Eet. Jeg tænker, de flytter snart derind....

9.

Brev af 18. Januar 1831.

... ALEXANDER og WILLIAM BERNER²⁴⁴ have nu begyndt at gaae i Skole, jeg tænker det vil være godt for den største, da han endnu er temmelig puny....

10.

Brev af ... Maj 1831.

Jeg takker ret meget for Moders velkomne Brev af 29. f. M., som glædede mig meget, da jeg deraf saae, at Moder var vel, men var aldeles ikke tilfreds med den deri omtalte Plan at ville gaae til Søes til Hamborg, som jeg ogsaa haaber vil blive forandret, og hvorom jeg paa det instændigste beder. Saa megen Frygt som Moder har for Søen, vil det endog med en heldig Reise paa 8 Dage, være en høist ubehagelig Reise, ikke at tale om, at den ligesaa gjerne kan vare i 3 Uger, og det vil da blive Tilfælde ligesom sidst, at Moder kommer hertil som en Skygge, ganske syg og forkommen af Reisen. Moder maae betænke, at Moder er en Deel ældre og maae derfor være god at forandre den Plan....

11.

Brev af 28. Maj 1831.

. . . . Jeg er meget forundret over, at JOHN endnu ikke har været her, det lader til, der er noget uklart imellem os igien, men det er mig ganske umueligt at kunde udfinde en Grund. Det kommer vel fra samme Hiørne som alt det øvrige, da jeg har lagt Mærke til, at naar jeg kom til Kokkedahl, blev jeg altid modtaget særdeles venligt, men stivt, saasnart HOLCKS var der. JOHN og LOTTE have nu 3 Gange været i Byen uden at see op til os, LOTTE kunde vel være undskyldt for de mange Trappers Skyld, derfor tog vi, sidst de vare inde, hen til HOLCKS for at møde dem, men bleve ikke lidt forundrede over Modtagelsen. LOTTE talte neppe til MALLE, spurgte ikke saa meget som til Børnenes Befindende, hvorimod hun den hele Aften sad med Tante P. eller SOPHIE Timer lang i Haanden og kyssede ret som de værste forliebte Folk, det forekommer mig i Grunden saa latterlig, efter at vide, hvorledes de tænkte før. Jeg agter heller ikke at tage til Kokkedahl, før jeg bliver formelig bedt, og saa skal jeg ved Leilighed sige JOHN Aarsagen, da det dog er altfor ubehageligt at udsættes for sligt uden Grund. . . .

BREV TIL BETZY BERNER, F. BROWN FRA BRODERSØNNEN ROBERT BROWN

My dear Aunt,

Bordeaux 23d July 31.

I am very grateful for your kind lines to me, but regret to find that you are on the eve of leaving this country. I shall at all times be most happy to keep you acq[ui]ainted with all the particulars that may interest you in our family and need not add how gratifying it will be for every individual that composes it to hear occassionally that you continue to enjoy your health. My mother²⁴⁵ has been unwell lately, but feels better at present. Poor PEGGY²⁴⁶ has since her arrival from Paris been much taken up with her little BETSEY, who is still suffering from the hooping-cough.²⁴⁷ ELIZA²⁴⁸ is very well and intends writing you shortly. As to SUZAN,²⁴⁹ who is very well also, her whole time is so much taken up with her little infant, whom she nurses, that she has hardly a moment of rest. DAVID²⁵⁰ is here in good health, LEWIS in London²⁵¹ TOM²⁵² & EDWARD²⁵³ in Scotland and FRANCIS²⁵⁴ and WILLIAM²⁵⁵ with my father at Villedieu. You see, my dear aunt, that the family is at this moment much scattered about.

My health continues much the same, and as soon as circumstances turn out more favorably I shall probably undertake a journey to the southward in search of a climate more congenial to my feelings, than this one is. I fear Danemark would be rather too harsh for me. I should be most happy, indeed, to visit it and get acquainted with so many of my relatives, who reside there.

I am thankful for what you are pleased to say concerning the little picture I had promised you and can assure you, that you will ere long receive it. My sickly health does not allow me to paint much, but I shall do all I can in order that my promise be fulfilled in a short time.

My mother, sisters, brother and brothers-in-law write with me in most affectionate regards to you and to my cousins NANCY and CHARLOTTE and also to Mr. DE FOUCAULT. We all wish you a happy journey home. Be pleased to remember me most particularly to my old friend John and to believe me ever

my dear aunt

you[r] most affect. nephew

Robert D. Brown.

Udskrift: Madame, Madame de Berner, chez Monsieur le Cte de Foucault, a Villevaudé par Claye
Depart. de Seine et Marne.

Originalerne til de foran aftrykte Breve findes paa Frederiksdal.

ANDREAS ALEXANDER BERNER OG HUSTRU BETZY, FØDT BROWN
TIL LEHNSGREVE SIGISMUND LUDVIG SCHULIN

1.

Gode Ven,

Helsingøer 16. April 1807.

Med inderlig Følelse har ieg i Gaar imodtaget den bedrøvelige Efterretning om Deres gode Moders²⁵⁶ saa ganske uventede Dødsfald, og vær forsikkert om min oprigtige Deeltagelse i min Vens billige Sorg ved dette Deres lidte Tab.

Ikke havde ieg ventet, at det korte Bekientskab ieg gjorde med den afdøde, eller det venskabelige Haandtryk, hun med de Ord, vi sees snart igien, gav mig, da ieg tog Afsked med hende, blot skulle

være skeet for igien at kunne fornyes imellem os paa hin Side Graven. Dette er imidlertid Verdens Løb og Naturens Gang, af hvilken ieg har havt flere Prøver, men dette er det første Stød, som rammer Dem, min Ven, dog Tak mere Forsynet, der skienker Mennesket Forglemmelsen, som i Tiden gjør vores billige Sorg taalelig og uden hvilken vi stedse maatte have været ulyksalige Skabninger.

Paa min Vens Vegne har ieg bekientgiort Dødsfaldet for Geheime Raad Numsen²⁵⁷ og Kammerherre von Krogh.²⁵⁸ Min Betsy har tilskrevet Deres gode Tante Louisa²⁵⁹ og anmodet hende at komme herved og blive hos os saa længe, det kan være hende til nogen Fornøielse, ieg haaber min Ven vil søge at overtale hende til at opfylde dette vores inderlige Ønske, og saa snart Tiden tillader min Ven det, saa kom De selv herved til os og modtag den Lindring i Deres billige Sorg, som oprigtig ønskes at kunne gives Dem af

Deres
sande hengivne Ven
Berners

Udskrift: Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, Vimmelskaft, Copenhagen.

2.

Helsingøer 12. Aug. 1807.

Gode Ven,

Her seer det nu forbandet krigisk ud med de mange Trouppers Ankomst og den deraf flydende stærke Indquartering, en stor Deel Familier ere allerede flyttede herfra og mange flere gjør det. Min Kone vil ikke flytte, men derimod vil vi gjerne have Louisa og Nancy herfra, i det mindste for det første, ieg havde troet, at det var sikkert at lade dem følge over med Fenwicks Familie til Helsingborg og være der hos Kammerherre Eppingen,²⁶⁰ men har en Ven i Dag sagt mig, han troede det ikke var passende efter det Forhold man staaer med Sverrig, at sende dem derover. Da denne Sag angaaer min Ven ligesaa vel som mig, saa viis mig det Venskab om muelig med Post Karetten [?] i Morgen tidlig at melde mig, hvad Deres Tanker er, enten at lade dem tage til Helsingborg eller Kiøbenhavn eller til Dem selv.

Lev lykkelig og erindre stedse

Deres
hengivne
Berners

Udskrift: a Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, Lyngbye, Fridericksdal.

Hr. Postmesteren ombedes at sende dette strax med et sikkert Bud til Hr. Greven.

3.

Helsingøer 13. Aug. (1807). Morgen Kl. 6.

Tak gode Ven for Deres Brev. Cronborg Fæstning skal efter Kronprindsens Ordre forsvare sig til det yderste, hvilket den ikke kan gjøre mod Landsiden uden selv at maae nedskyde en Deel af Byen. Dette saavel som at de Engelske i Aftes gjorde Mine til at ville forandre Deres Stilling, gjorde, at Betsy med Louisa, Nancy, George og Edvard, tillige med B. Brown med alle Børnene og Fenwicks heele Familie flygtede over til Helsingborg i Aftes Kl. 9 ½, hvor jeg frygter, de har passeret en slet Nat. Meld mig Deres oprigtige Tanker min Ven, om De finder noget anstødelig deri, at mine har taget Tilflugt derhen, da ieg i saa Fald strax skal hente dem for at henbringe dem, hvor min Ven synes. Paa Fridericksdal frygter ieg imidlertid det ikke vil være sikkert, naar de ubudne Giester først kommer i Landet, da det ligger fornær ved Søekanten.

Lev lykkelig min Ven,

Deres
hengivne
Berners

Udskrift: Monsieur le Comte de Schulin, Lyngbye, Fridericksdal.

4.

Helsingøer 9. Martz 1808.

I Dag har vi faaet 2 Courerere fra Sverrig, som har bragt den sikre Efterretning, at de russiske Tropper er rykket ind i Finland og har General Buxhofden der udstedt et Krigs Manifest, som indeholder

1. at den russiske Armee tager Findland som Venner i Besiddelse,
2. at Rigsdag i Aabo skal sammenkaldes for
3. at retablere Finnerne i deres ældgamle Rettigheder
4. at dette Skridt er en Følge af det svenske Hoffes refus at antage den franske Keisers billige Sverrig gjorde Freds Forslag.²⁶¹

Dette er indført i de svenske Aviiser og er altsaa tilforladelig, og da ieg vel kan forestille mig, at min Ven i Deres Enlighed gjerne ønsker at faae saadant at viide, saa undlader ieg ikke at melde Dem samme.

At De var lykkelig kommen til Gield Haue har ieg Efterretning fra Eppingen, og vil ieg haabe, den øvrige Vei og er gaaet vel.

Frue Eppingen,²⁶² som i Dag er kommen herover for at besøge Susanna, har medbragt medfølgende 2 t Tobak fra hendes Mand til Hr. Kammerherre Warnsted,²⁶³ som min Ven er saa god at overlevere ham.

Tante Betsy, Fenwick, Fr. Eppingen og alle mine fremsender vores venskabeligste Hilsen for Frøken og Kammerherre Warnsted, min Ven og Deres Louisa. Nær havde ieg forglemt at fortelle, at hele Selskabet er her i Aften for at høitideligholde Charles Fødselsdag.²⁶⁴ Den lille Person skal kaldes Charles Cliton, og dette er og alt det Nytt ieg kan fortelle.

Lev lykkelig min Ven og erindre altid

Deres
sande Ven
Bernier.

Nancy beder, at Louisa vil det snarest muelig sende hende det bevidste.

Udskrift: à Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, Fridericksdal, pr. Lyngbye.
herved i forsegleet Pakke.

5.

Helsingøer 15. Octbr. 1809, Kl. 11.

Jeg havde haabet mundtlig at kunne bringe min gode Ven min velmeente Lykønskning til Deres i Morgen indfaldene Fødselsdag, men da dette er feilslaaet, saa modtag samme herved skriftlig og Gud give min Ven maae opleve mange glade saadanne Dage geleidede med alt det gode, De selv kan attraae.

STIERNBLAD,²⁶⁵ som kom hertil i Gaar Eftermiddag og tog over i Aftes Kl. 7, og har altsaa Mama faaet ganske frisk Efterretning fra sine Børn, som sikkert har været hende en sand Glæde.

Kammerherre Eppingen er her siden Fredag Aften for at modtage hans Kone, som han med Længsel venter herover, og i dette Øieblik staaer paa Broen og kigger efter den Parlamentair, som skal overbringe hende.

Naar skal dog den lenge omtalte Fred med Sverrig blive sluttet?

Jeg haaber, Deres Louisa har modtaget Mamas Brev, som ieg sendte hende med Fredags Posten.

N. og Betsy Brown samt Tante Nancy og Børnene med Edvard, som ligeledes gratulerer til min Vens Fødselsdag, fremsender med mig vores forbindtligste Hilsen for min Ven, Louisa, Nancy, Frøkenen, Kammerherren og alle vores Venner, som De seer i Morgen. Lev stedse saa lykkelig og vel, som det ønskes af

Deres
oprigtige Ven
Bernier.

Udskrift: à Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, à Fridericksdal, pr. Lyngbye.

6.

Helsingøer 30. Decbr. 1811.

Gode Ven,

Efter Deres Forlangende har ieg talt med Hans, sagt ham, at De ei kunde skaffe ham Frihed, samt at han selv maatte søge at skaffe en i sit Sted, og hvortil De ville forskyde ham Penge, hvilket han har lovet at see afgjort ved en Underofficeer, Penge ville han ikke nu have, men ville vente til han behøvede, da han hellers frygtede, de kunne blive stiaalne fra ham, hvortil han har god Grund, da de her stiaeler som Ravne, og har endogsaa paa et Sted prøvet, da de ei kunne faa Vinduerne af, bryde Muuren ned, er dette ikke Tegn paa et fortreffelig virksom Politie?

Brown¹⁶⁴ har og havt det Uheld, at der i Nat er stiaalet 900 Rdr. af hans Pult i Contoiret, men da hverken Døren eller Pultet har været brækket, har man Aarsag at troe det maae være en Hustyv, men med alt det faaer han dem dog neppe tilbage.

Nyt er her forresten aldeles intet. Gud forunde Dem, min Ven, med Deres Louisa og Børn et lyksaligt Nytaar med mange glade paafølgende, og alt det gode, som tilønskes Dem af

Deres hengivne
Bernier

Udskrift: à Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin à Fridericksdal, pr. Lyngbye.

7.

u. St. og Dato (maaske 1819)

Min gode Schulin. Louisa kom lidt for sildig op i Dag for at kunde skrive Dem til, jeg har derfor den Fornøjelse at sende Dem Nancys Brev, som jeg beder, De vil sende mig tilbages paa Mandag eller Tirsdag, efter at George har læst det, nu kan De sige til enhver [?], at Nancy er gift, at Schönberg kom med min Broder til London, hvorfra de ere reiste til Paris. — Adieu min gode Schulin, lev vel og fornøyet ønsker Deres

hengivne Moder
B. Bernier.

Paaskrift af Grevinde Louisa Schulin, f. Brown.

Udskrift (med Grevindens Haand): Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, Fredericksdal, Lyngbye.

8.

Kjøbenhavn, den 15. Februar (1825?).²⁶⁶

Min bedste gode Schulin. Jeg takker uendelig for dit Brev og det tilsendte Dyr, som vi skal spiise sammen med Louisa enten her eller hos Edward, og ikke glemme at drikke Giverens Skaal, tusinde Tak for dine gode Ønsker. Gud ske Lov at Du er saa vel min gode Schulin og tillige saa fornøiet med din Stilling, vi hører ogsaa din Roes fra alle Kanter. Jeg længes inderligen efter at kunde besøge dig i den Kant af Sælland, hvor jeg aldrig har været, hvor behageligt det vil være, at vi nu kan besøge dem paa Petersgaard med saa liden Uleilighed og Bekostning. Jeg havde nyelig Brev fra Nancy, som jeg skal sende dig en anden Gang. Da det er i Helsingøer i et Par Ord, Nancy skriver à parte. Taler han indnu om Reisen til Mexico, at Du skulle dog tale til Schemelman,²⁶⁷ da han troer, at det ville være saa fordelagtig for dem alle, men ieg har svaret, at det var bedst at lade den Tanke gaae forbi, til han selv kan komme over til os. Kan han saa gjøre dem det begribeligt, at der er Fordel ved det, saa er det jo godt, og saa haaber ieg, at Nancy blev hos mig imedlertid. Nyt det vil ieg ikke skrive, da ieg formoder, at Louisa skriver alt, som passerer. Vi var paa Soiree i Aftes hos Edvard, ganske moersomt partie, alle vare fornøiede og muntre. Tante Giedde²⁶⁸ var der saagar. Hun haver nyelig haft Brev fra Peter,²⁶⁹ hun haaber vist at see ham i Vinter. — Nu Adieu min gode Schulin, Bernier beder meget at hilse dig og min elskede Sigismund, ieg forbliver din hengivne Moder B. Bernier.

Udskrift: Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, Næstved.

9.

Kokkedal 12. Juli (uden Aar).

Min gode Schulin. Jeg haaber, Du undskylder, at jeg uleiliger med disse faae Ligner, men jeg har ingen anden at holde mig til, nu da George er fraværende, af indslutede fra Nancy vil Du see, hvad det er, jeg vil bede dig gjøre for mig. Jeg for min Part troer ikke, det lader sig gjøre, imedlertid vil jeg bede Schulin tale med Commendør Wulf,²²⁵ en Gang naar Du treffer ham paa Sorgenfrie, hvad Nancy skriver om, du behøver ikke at besvare dette, en Gang ved Leilighed kan jeg faae Svar; tillige vil jeg bede dig, at du beholder Nancys Skrivelse, til vi sees. Jeg ønsker ikke, at der skal tales om Nancys Begiering, om det ikke kan gaae an, saa vil jeg helst, at der ikke tales om det. Jeg fik et langt Brev fra Nancy, som ved Leilighed Louisa skal faae, naar jeg faaer det, som Jane Oxholm²⁷⁰ havde med sig og som hun har fundet for godt ikke indnu at lade mig faae. Vil Schulin sige til Jette de Vos fra Ida Brown, at hun meget gierne maatte laane den engelske Roman Heigh Life, men at jeg raader hende at klistre den lidt, førend hun sender dem bort; ellers er jeg bange for, at de ikke vil holde Reisen ud, med inderlig Hilsen til Schulin, Louisa og øvrige Famillie forbliver jeg din hengivne

Sviger Moder B. Bernier.

Udskrift: S. T. Herr Kammerherr Greve af Schulin, Fredericksdal pr. Lyngbye.

Originalerne, der tidligere opbevaredes paa Fredericksdal, findes nu paa Langeso.

LIVET I HELSINGØR OMKRING 1800

Som omtalt i det foregaaende fik ANDREAS ALEXANDER BERNER 1783 Ansættelse som Inspektør og Toldkontrolør i Helsingør, hvor han saaledes bosatte sig.

Helsingør var paa denne Tid en By paa ca. 4000 Indvaanere, og frembød ved sit livlige Handelsliv og store Fremmedbesøg et muntert og interessant Bybillede.

Naar man kom til Byen paa den aabne firstolede Dagvogn, der først 1838 blev afløst af en lukket Diligence, kom man gennem Københavns- eller Svingelporten, som med Konsumtions- og Vagthus spærrede hele Gadens Bredde, ind i Stengade.

Stengade var Byens oprindelige Hovedgade og var i særlig Grad præget af Samkvemmet mellem Land- og Bybefolkningen. Husene var her aneligere end i de andre Gader, der dengang domineredes af smaa Bindingsværkshuse med malede Stolper, smaa Vinduer med blyindfattede Ruder og med Skodder udvendig, de fleste til at skyde op — med Karnapper og Bislag, og — for de to-etages Huses Vedkommende med en aaben Korridor eller Svale uden for den øverste Etage.

I Stengade, der udvidede sig torveagtigt imod Nord, boede Berner i de første Aar af sit Ophold her, paa Hjørnet af Brostræde, der førte ned til Toldbodbroen, hvor han havde sin daglige Gerning.

I Stengade laa Raadhuset, og Naboejendommen hertil, der 1789 var blevet ombygget af

SCT. OLAI KIRKE
For Spires Anbringelse 1897—98

Købmand MEHREN, ejedes fra 1789—98 af DAVID BROWN, der derefter lejede sig ind hos Dr. med. CHRISTIAN JACOB THEOPHIL DE MEZA, som ejede Trentvedels Gaard (Brand Tax. Nr. 30), den næstyderste paa Stengade.

Den parallelt løbende Strandgade, der var Byens anden Hovednerve, dannede en paa-faldende Modsætning til Stengade. Takket være sin afsides Beliggenhed fra Færdselen har dette Kvarter af Byen bevaret sin Karakter lige til vor Tid, og taler med sin statelige Række

af Købmandsgaarde og Palæer fra den florissante Handelsepøke højt om den Velstand, som raadede her. Var Stengade Korridoren ind til Danmark, saa var Strandgade Vinduet ud mod Havet og den store Verden — den mest fremmedartede Gade i denne internationalt prægede Sundby.

Her havde Handelens og Søens Folk til Huse, saaledes boede paa Strandgades sydlige Side HENRY WRIGHT i Nr. 3, CLARK & SIM i Nr. 4 — Nr. 5 havde tilhørt Familien FENWICK og Naboejendommen ejedes først af WILLIAM BROWN SEN., senere af hans Nevø NICHOLAS BROWN. Den yderste Ejendom, der 1761 tilhørte Købmand ELIAS PETERSEN, og hvis Grund mod Stranden indhegnedes af Byens gamle Mur, tilhørte senere WILLIAM BROWN, og derefter hans Broder Generalkrigskommissær JOHN BROWN. Paa den nordre Side laa

Malet af Karl Jensen

SCT. OLAI KIRKE

Hos Xylograf Knud Hendriksen

GODENIUS' store Gaard (Brand Tax. Nr. 13), oprindeligt to Gaarde, som var blevet slaaet sammen til een af den i København fødte Agent CARL FREDERIK GODENIUS, efter at hans Kompagniskab med John Brown i København var blevet hævet, og han var vendt tilbage til den By, hvor han — hos den franske Generalkonsul HANS GEORG HANSEN — havde faaet sin Uddannelse. Ejendommen gik senere over til NICHOLAS FENWICK, der 1784 byggede det endnu staaende Forhus. I Strandgade boede endvidere THOMAS CHAPMAN og JAMES DUNCAN, der begge var i Kompagni med NICHOLAS BROWN, fremdeles ARTHUR og JOHN HOWDEN, medens GOOD og BELFOUR havde til Huse i Stengade.

Disse store Handelshuses væsentligste Virksomhed var Skibsklareringen og Havari-forretningerne, men hermed forbandtes som oftest Skibsproviantering og Handel med Vin og med ost- og vestindiske Varer.

Gadebilledet var da ogsaa præget af Handelstravlheden. Vareballer, der blev losset op fra Baadene, Forsendingsgods, der ophobedes langs Husrækken, Kommis'erne, der ivrigt

beskæftigede kom ud ad Gadedørene med Gaasepenne bag Øret, synede Godset og passiarede med Arbejderne, saaledes som HENRIK STEFFENS beskriver det i sine Erindringer.

Byens Trivsel og Forhold var i første Række bestemt af dens Beliggenhed ved Indløbet til Øresund. Det var adskillige tusinde Skibe, der aarlig lagde bi for at betale Sundtold og samtidig indtage frisk Proviant. Tallene svingede noget fra det ene Aar til det andet, det laveste Tal i den her omhandlede Periode var — bortset fra Krigsaarene 1806—14 — 8000

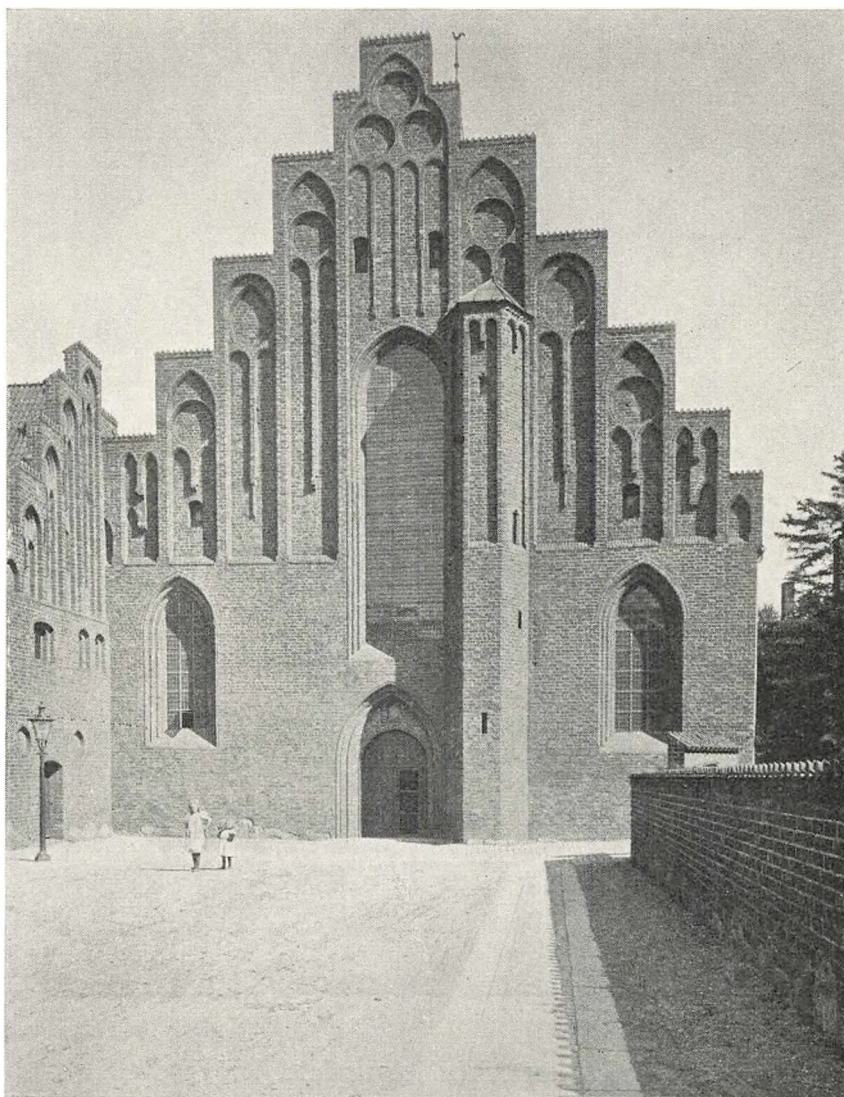
HAVNEPLADSEN

i 1795 og det højeste 13.170 i 1817, men disse Skibe kom ikke jævnt fordelt over hele Aaret. Vinteren igennem kunde Toldembedsmændene hvile, Uger og Maaneder igennem spærrede Isen Havnen, og Sejladsen standsede, medens Trafikken i Sommertiden kunde være oppe paa 2000 Skibe og derover om Maaneden, og saa var endda det daglige Besøg afhængigt af de skiftende Vind- og Vejrforhold.

For at paase, at ingen Skipper undlod at gøre sin Skyldighed, laa Vagtskibet paa Reden fra omkring April til ind i December, og gav Varselskud, ligesom det saluterede forbisejlende Orlogsskibe og afgav det Vagtskud hver Morgen og Aften Kl. 8, hvorefter Byens Ure blev reguleret.

Den stærke Tilstrømning af Søfolk skabte et broget Liv paa Skibsbroen, yderligere potentierte ved Brokapernes Virksomhed — de af Klarererne og Mæglerne udsendte Folk, hvis Opgave det var at kapre den størst mulige Forretning med Kaptajnerne, naar de lod sig færge i Land fra Skibene paa Reden. Den, der som Berner, skulde holde Justits her, maatte have megen Myndighed for at holde det livlige Folkefærd nogenlunde i Ave.

Her holdt ogsaa Færgfolkene til — de spillede en stor Rolle i Byens Liv, da Havnen ikke var bedre beventd, end at NIELS BACHE kunde karakterisere den som »et usselt Hul«. Skibene kunde saaledes ikke gaa ind til Skibsbroen, men maatte blive liggende paa Reden og holde Forbindelsen med Land ved Hjælp af Færgebaadene. Færgfolkene var nogle urolige Hoveder, hvis bedste Tidsfordriv det var at prøve Kræfter med de fremmede Søfolk. »Pryglene paa Helsingørs Bro var saa bekendte i den vide Verden«, — siger Niels Bache — »at naar en Matros praalede af at have været i Kina og Indien og ikke havde faaet Prygl i Helsingør, regnedes han ikke for at have faret til Søs«.

SCT. MARLÆ KIRKE

Paa Skibsbroen færdedes endvidere Kadrejerne, der drev Handel med Skibene paa Reden, og i Forbindelse med dem florerede Smugleriet, selv om Kadrejernes Smuglerier som oftest indskrænkede sig til Bagateller, der egentlig skulde fortoldes, men som det nu en Gang var en ren Sport at bringe i Land over »Bakkerne«, uden at Tolderne saa det.

Det store Smugleri af større Varepartier, især af Klædevarer, Vin og oversøiske Varer, der var belagt med høj Told, foregik væsentligst bag om Byen. Varerne blev bragt i Land et Steds paa Kysten fra de forbigående Skibe og førtes gennem Skovene ind i Byen. Der udfordredes her stor

Dristighed og Drevenhed. Tolderne havde deres »Stikkere«, men de var ikke altid til at stole paa, og i mange Tilfælde benyttede Smuglerne ogsaa den Trafik at lade Meddelelsen om et mindre Smugleri tilgaa Tolderne, for saa at foretage et større Kup, naar Betjentene paa denne Maade var blevet optaget andetsteds.

Som Følge af den store udenlandske Trafik var de fremmede Konsuler og Vicekonsulers Tal overordentligt stort, og mere end noget andet bidrog dette til at give Byen det fremmedartede Præg, der karakteriserede Helsingør. Hertil kommer, at Udlændinge gennem Aarhundreder — fra Øresundstoldens første Dage — bosatte sig i Helsingør, hvor der for en driftig Handelsmand var en sikker Fremtid. Hollændere og Skotter, Tyskere og Engleskmænd havde fæstet Rod i Byen, og — som det ogsaa var Tilfældet i Bergen — givet Befolkningens Blod en international Sammensætning.

I Slutningen af det 18. Aarhundrede synes dette Byens fremmede Præg i særlig Grad engelsk, og hertil bidrog ogsaa selve Gadebilledet. Ved Aarhundredskiftet var man naaet saa vidt, at man i Hovedgaderne havde aabne Rendestene langs Fortovskanten, kun i de mindre befærdede Stræder laa den endnu midt i Gaden og tjente som Afløb for Beboernes Affald. Hovedgaderne blev fejlet hver Lørdag, senere to Gange om Ugen, og bestrøet med Sand, og dette gav Byen et vist renligt Udseende, som af en Rejsende blev sidestillet med de engelske Byers.

Gadebelysningen lod meget tilbage at ønske; i de vigtigste Gader var der vel Tranlamper, men de var meget spredte, og Stræderne maatte nøjes med »Magistratsmaaneskin«. Da der var mange dybe Kælderhalse, som ikke alle var forsynede med beskyttende Lemme, og da Brolægningen desuden var toppet og hullet, var det almindeligt, at en Pige eller en Tjener med en tændt Lygte ledsagede Herskabet hjem fra Selskab.

Ogsaa det intimere Liv, Levemaade og Sædvaner havde et vist engelsk Tilsnit og baade Aand og Dannelse i den højere Borgerstand var under stærk engelsk Paa virkning. Den senere Teaterchef H. W. v. WARNSTEDT, der laa i Garnison i Helsingør, skriver, at de «rangsye Bourgeois hylder den veritable engelske Grovhed, som alle Indbyggere af al Magt affectere uden at have de gode engelske Kvaliteter». Fru SOPHIA DOROTHEA THALBITZER, f. ZINN (Grandmama) klager i sine »Bekendelser« over den store Forskel paa Selskabet i Helsingør og København, hvor Dansk, Tysk og især Fransk var paa Moden, i Modsætning til Øresundsbyen, hvor man paa godt engelsk hadede »alt, hvad der var fransk, og engelske Aviser og engelsk Politik var det eneste, der blev roest og yndet«.

Et Vidnesbyrd om, i hvor høj Grad Englænderne satte deres Præg paa Byen, haves i Niels Baches Optegnelser, hvor han karakteriserer Helsingør som »en halv engelsk By i den højere Borgerklasse, hos alle Søfolk og de Yngre, der levede af Handel, lige ned til Grønthandlersker og Slagterdrengene«.

Levemaaden var ligeledes engelsk. Marinekaptajn PETER SCHIØNNING, der 1769—71

SCT. MARIÆ KIRKE
Før Restaureringen 1900 1907

kommanderede Vagtskibet, beretter, at der i Fenwicks Hus spistes efter engelsk Mønster, ingen Suppe, halv stegt Steg. Efter Bordet foreviste en omrejsende Kunstner kinesiske Skyggespil (ombres chinoises) eller Laterna magica-Billeder.

Fru Thalbitzer taler om det langvarige »Theebord, hvor der skienktes Thee, som næsten saae ud som Caffé, og spistes Toast, som var saa feed, at Smørret rendte need af den«. Hun fortæller om de mærkværdige Retter, der blev serveret. »Paa den eene Side en Fricassée af Kaniner, paa den anden en stegt Hare, som laa paa Fadet med Hoved og Been, og Livet

udstoppet som en Slags Farce, saa den saae ud, som den var levende, og paa Midten af Bordet »mince pies«. Det vare Butterdeigs Kager fyldte med Tælle, Korender, Rosiner og Marv.«

For Musik havde man i disse Kredse ikke større Sans, derimod var Kortspil en yndet Fornøjelse, især dyrkedes Whist med Lidenskab.

Englænderne i Helsingør talte i 1801 kun ca. 100 af Byens nu 5000 Indbyggere, men dominerede kraftigt dels ved deres Rigdom, dels og ikke mindst i Kraft af deres tætte Sammenhold; ogsaa i religiøs Henseende søgte de flere Gange at skille sig ud fra Byens øvrige Indvaanere, en naturlig Følge af, at Flertallet af dem var reformerte. Da der ikke i Byen fandtes noget fast Samlingspunkt for de reformerte Trosbændere — kun een Gang om Aaret kom den tysk-reformerte Præst fra København til Helsingør for at prædike og holde Altergang — og Englænderne efter Overenskomst mellem de to Sognepræster var henvist til den danske Menighed, og da det ydermere var et stort

DET GAMLE TOLDKAMMER

Problem at faa Børnene i Skole uden at være nødt til at sende dem til England, forsøgte Kolonien i 1781 at indkalde en engelsk Præst, der tillige skulde paatage sig Børnenes Undervisning paa Modersmaalet. Dette første Forsøg mislykkedes imidlertid, den indkaldte Præst, JOHN GRAHAM, kom i Strid med Sognepræsten ved St. Olai Kirke og forlod efter et Par Aars Forløb Helsingør.

1791 indkaldtes en ny Præst fra England, WILLIAM JACKSON, og Aaret efter vedtog Menigheden at indrette sin egen Kirke, hvortil den 7. Juni 1793 fik kongelig Bevilling. Kirken blev indrettet i en Ejendom i Søstræde, men 1798 opløstes Menigheden efter aarelange Spektakler mellem Præsten og hans Tilhørere. Ejendommen blev solgt til JOHN GOOD, der gjorde flere forgæves Forsøg paa at genoprette Menigheden, og sidst i 1830'erne afvikledes Kirkens Forhold endeligt. Kirkebygningen, der 1832 var blevet solgt, blev senere omdannet til en Dansebod, hvor den musikalske Barber LUND skaffede stor Søgning til Huse. Danseboden sank imidlertid hurtigt ned paa et saa lavt Niveau, at det »at gaa i engelsk Kirke« ikke just blev nogen anbefaling. Senere blev Huset indrettet til Forsamlingsbygning og i vore Dage har Helsingør Sommerteater Lokaler paa dette Sted.

Det selskabelige Liv trivedes i denne Klubbernes Blomstringstid i første Række i Byens

fineste, toneangivende Klub, — »Den Øresundske Klub« — som var blevet indrettet 1. November 1791 som en offentlig Stiftelse »bestemt til Helsingørs Indvaaneres anstændige Fornøjelse og de trængendes Understøttelse«. Aaret efter Stiftelsen fik Klubben sit eget Hus paa Hjørnet af Sofiegade og Hestemøllestræde, hvor dens Medlemmer kunde forlyste sig med daglige Konversationer.

Stiftelsens Direktion og Repræsentanter var Købmand ARTHUR HOWDEN, kgl. svensk Postsekretær PEDER ADOLPH BÄHR, LOUIS DE TUXEN, ANDREAS ALEXANDER BERNER, Konsul og Købmand FREDERIK (FRITS) DE LILIENDAL, Generalkonsul ISAAC GLØERFELDT, Kæmmerer JACOB HENRIK SCHOU og Justitsraad, Byfoged BERTHEL BJØRNSSEN. Som det fremgaar heraf var Klubben Samlingssted for Honoratiores, den civile og militære Embedsstat, de fremmede Konsuler og Byens mere velstaaende Borgerskab.

Den anseelige Klubbygning var i to Etager med Billardsalon, Spille- og Læseværelser i underste Etage. Der var et mindre Bibliotek og holdtes nogle faa indenlandske, samt et Par Hamburger-Blade. I den rummelige Have var der desuden indrettet Kegelbane for Sommergæsterne.

Husets øverste Etage var indrettet til Bal- og Festlokaler med store prægtige Sale, der desuden udlejedes til omrejsende Virtuoser og dramatiske Selskaber, af hvilke en Del gjorde Ophold i Helsingør paa deres Rejser fra København til de norske og svenske Byer.

I Eftersommeren 1800 gav saaledes Familien PRICE Forestillinger, Moderen gik paa slap Line og de smaa Frøkener Price dansede. Der afholdtes undertiden Vokal- og Instrumentalkoncerter, saaledes f. Eks. en Gang af Italieneren COMOGLIO med et delvis italiensk Program, der indledtes med en Symfoni af Mozart.

Af omrejsende dramatiske Selskaber var der flere, saaledes i 1801 svenske Skuespillere, der mest opførte Stykker af Kotzebue, samt Beaumarchais' »Barberen i Sevilla«. Aaret efter var et tysk Selskab i Helsingør, og i 1803 gav Sceneinstruktør SCHWARTZ nogle Forestillinger, de behagede overmaade, »endskiøndt de fleeste Skuespillere og Skuespillerinder vare maadelige Subjecter«.

I Aaret 1800 stiftedes ogsaa et dramatisk Selskab i Helsingør, men det var udelukkende en Mandsklub.

Blandt Byens Honoratiores indtog Præsidenten for Øresunds Toldkammer Gehejmeraad CHRISTIAN FREDERIK NUMSEN, der var bosat her fra 1791 til sin Død 1811, en naturlig Førsteplads, omkring hvilken i første Række Toldkammerets højere Embedsmænd grupperede sig. Blandt disse maa nævnes Inspektøren LOUIS DE TUXEN og Stempelpapirforvalteren og Arkivaren DAVID BROWN, endvidere Kæmmerererne Etatsraad NICOLAI JACOB NISSEN (d. 1800), der var her fra 1779, Etatsraad JACOB HENRIK SCHOU (1745—1840), der var Kæmmerer

STRANDGADE, HJØRNET AF BROSTRÆDE

fra 1781—1804, og GEORG CHRISTOPHER HOLCK (1751—1823), der var her fra 1782. Færge-
mandens Søn — NIELS BACHE — nævner endvidere »maaske Toldinspektøren, Kaptajn
BERNER« og Borgmesteren, hvis Embede indtil 1800 beklædtes af TEVIS WILDE, derefter af
den tidligere Byfoged, Justitsraad BERTHEL BJØRNSSEN.

»Men i Flothed i og udenfor Husene« — hedder det videre hos Niels Bache — »kappedes
med dem de fremmede Generalkonsuler og Konsuler fra Alverdens Nationer, og Købmændene,
hvorved ikke forstodes Kræmmerne, der holdt Butik, men Skibsklarererne, og iblandt disse
Engelskmændene . . . , som ved engelsk Komfort,
engelsk Ødselhed og engelsk Selvfølelse havde
etableret et lille England i Danmark med Motto:
a short but a merry life.«

Om Vinteren dyrkedes den private Selskabelighed livligt, Komedier og Baller afløstes af
Maskarader og lange Kaneture til Fredensborg
eller over Isen til Sverige i store Selskaber.

STRANDGADE

Af de i nærværende Værk nærmere omtalte
Personer havde flere samtidig Bopæl i Helsingør
og kendte ikke alene hverandre og kom sammen
i Selskabslivet, saaledes som en lille Provinsbys
højere Borgerskab altid vil gøre det, men havde
ogsaa i deres daglige Gerning nær Forbindelse
med hinanden.

Som det er omtalt flere Gange i det foregaa-
ende indtog Familien FENWICK en fremtrædende
Stilling i Byen. Stamfaderen til den danske
Gren af denne gamle Gentry-Slægt fra Northum-
berland, NICHOLAS FENWICK (64/7) nedsatte sig
omkring 1742 i Helsingør som Kommissionær
for et engelsk Handelshus, og fra 1752 gik det

engelske Generalkonsulat i Arv blandt hans Efterkommere.

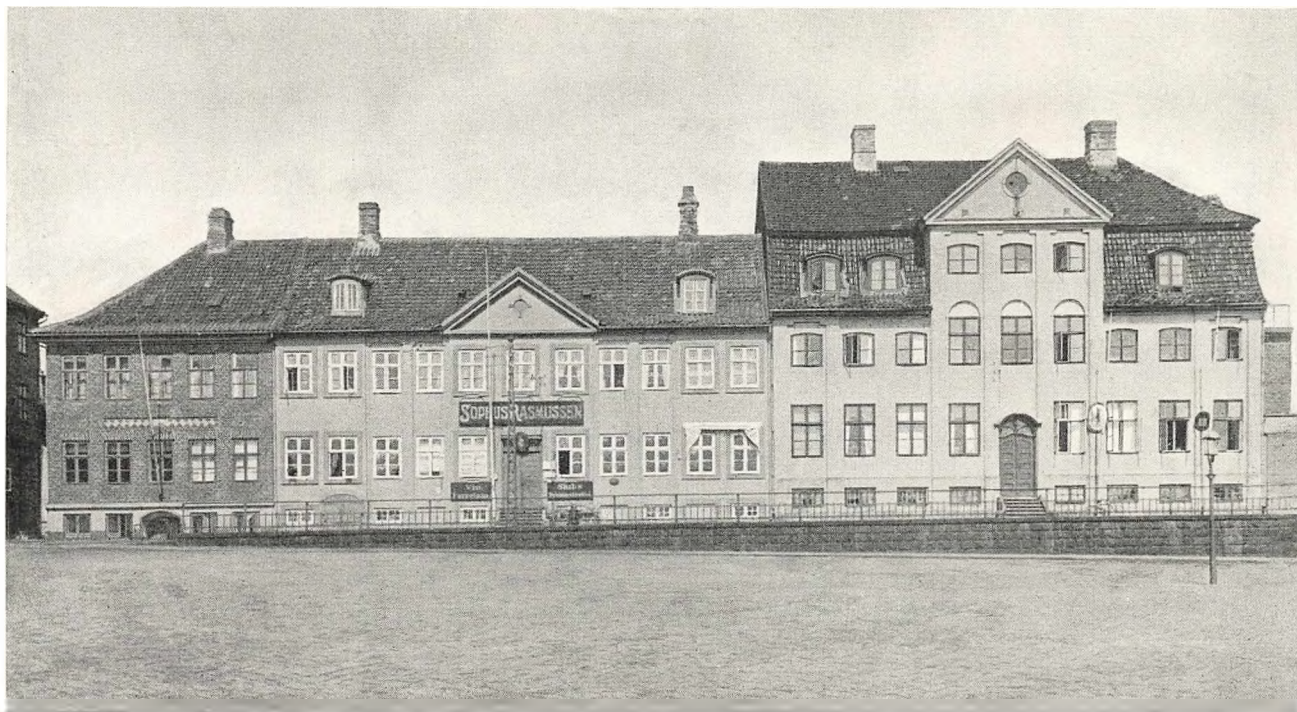
Hans Datter ANNA FENWICK (32/4) blev 1762 i Helsingør viet til DAVID BROWN (32/3),
hvis Broder Generalkrigskommissær JOHN BROWN (32/7) havde været ansat i det Fenwickske
Handelshus. John Browns Associé CARL FREDERIK GODENIUS nedsatte sig, som nævnt,
1754 i Helsingør og giftede sig med LOVISE FENWICK, samtidig med at den tredje af Brødrene
BROWN, WILLIAM BROWN, sen., grundlagde sin Købmandsforretning her. DAVID BROWN
tog, som forhen omtalt, Ophold i Helsingør, da han fik Stilling som Arkivar og Stempelfor-
valter ved Øresunds Toldkammer.

Fra 1781 var Kaptajn i Søetaten ULRICH ANTON FALBE (16/5) ansat som Toldinspektør,
og hans ældste Datter blev 1805 gift med den ovenomtalte svenske Konsul og Postkommissær
ISAAC GLØERFELDT'S Søn af samme Navn.

Endvidere maa nævnes Generalkrigskommissær CHRISTIAN FRIIS MØLLER DE TUXEN
(32/22), der døde her i 1792, og hans Søn Kaptajn i Søetaten LOUIS DE TUXEN (16/11) der
1776 blev Inspektør ved Øresunds Toldkammer. Han var ligesom Faderen Swedenborgianer
og havde som denne mange Forbindelser i Sverige, hvor han ogsaa havde hentet sin Hustru
CHARLOTTE ELISABETH KLINGFELDT (16/12). Blandt deres Bekendte var THOMASINE GYL-

LEMBOURG og hendes Søn JOHAN LUDVIG HEIBERG, der som ungt Menneske kom en Del i det Tuxenske Hus.

1783 blev ANDREAS ALEXANDER BERNER (16/1) knyttet til Byen og 1792 giftede han sig med DAVID BROWNS Datter BETZY BROWN (16/2), og kom derved hele denne Kreds og dens overvejende engelske Interesser paa nært Hold. Fru Berners Bekendtskab og mangeaarige Venskab med Generalkonsulinde THALBITZER, født ZINN er andetsteds omtalt, og man tør maaske af dette slutte, at Fru Thalbitzer hos Berners har fundet den — navnlig franske — Interesse, som hun ellers saa haardt savnede i Helsingør. Hun fortæller et Sted, hvorledes

TRENTWEDELS GAARD
(Huset i Midten)

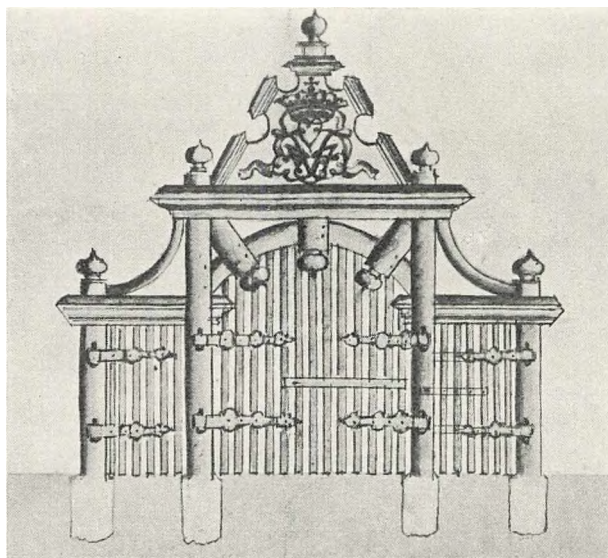
hun af Fru Berner laante Rousseaus »Heloise«. I København var den franske Orientering navnlig i Revolutionsaarene meget stærk just i de Handelskredse, som Fru Thalbitzer tilhørte, næret som den blev ved franske Kommissærers Ophold her og de store Leverancer, som i disse Aar skaffede de københavnske Handelshuse store Indtægter; som det ogsaa andetsteds vil blive berørt, stod Fru Berner gennem sin Faders Venskab med FREDERIC DE CONINCK i nær Tilknytning til denne Kreds, hvis Fransk-Interesse jo er velkendt.

Foruden de her nævnte optræder ogsaa Kaptajn i Søetaten, Inspektør GEORG EMANUEL CONRADT EBERLIN — hvis Hustru var født ABILDGAARD — Andreas Alexander Berners Huslæge, Dr. JØRGEN STRÆTT og David Browns Læge og Husvært Dr. DE MEZA som Faddere for Kredsenes Børn. I denne Forbindelse kan endnu nævnes Kasserer JOHANNES BARTHOLOMÆUS BLUHME, for hvis Søn af samme Navn Andreas Alexander Berner 1795 var Formynder. — Ogsaa ved Barnefødsler uden for Kredsen træffer man dennes Medlemmer i Fadderlisterne, saaledes blev Markør i Øresundsklubben JOHAN GOTTLIEB RÜBSAHMS Barn baaret til Daaben af Fru Falbe, medens bl. a. Louis de Tuxen og David Brown stod Fadder.

Endelig skal det endnu nævnes, at den senere Generalmajor PETER FRIEDRICH QUAAD (8/5) 1810 blev forflyttet som Ingeniørofficer til Kronborg, hvor han forblev til 1830; han knyttedes til Kredsen gennem sit Ægteskab med Louis de Tuxens Datter CHRISTIANE GU-

STAVE DE TUXEN (8/6); deres Børn, af hvilke den ældste Søn var den senere Gesandt GEORGE JOACHIM QUADE (4/3), blev alle født i Helsingør.

Laurits Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden, passim; særlig dog Bd. 2, Louis Bobé: Fra Christian VI's Tid til Kielerfreden. — M. Galschiøt: Helsingør. — Clausen og Rist: Memoirer og Breve, Bd. IV, Grandmamas Bekendelser og Bd. II, Den helsingørske Færgemand Lars Bache, hans By og hans Hjem. — Helsingør Realskoles Programmer 1866—77. — Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918. — Hakon Müller: Af et Helsingørsk Handelshus' Historie (Godenius og Fenwick) (i Personalhistorisk Tidsskrift, 10. II. 1935). — Gordon Norrie: Briterne i Helsingør omkring 1801 (i Personalhistorisk Tidsskrift 10, VI, 1939) og samme: De britiske Menigheder i Helsingør (i samme Tidsskrift, 11, I, 1940).

SVINGELPORTEN

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGEN FOR HELSINGØR 1801

Skidenstrædet 517

ANDRES BERNER.....	Hosbonde	49	2det Ægtesk. Capitain ved Søs Etaten og Told Inspecteur		
ELISABETH BROWN.....	Koene	35	2det Ægtesk.		
ALECHSANDER BERNER.....	deres Søn	8	ugivt		
ANNE MAGRETHE BROWN.....	en Datter i Koenens 1ste Ægteskab	18	»		
LOWISE ELISABETH BROWN	do.	16	»		
JOHANN BROWN	do. en Søn	14	»		
BENTE PETERSDATTER	Tieneste Folk	25	» Tieneste Pige		
ANNE JOHANNE.....				31	» do.
OLE CRONBERG				19	» Tiener

KILDER

1. Helligaandskirkens Daabsprotokol:
 »1753 d. 8de Januar. ANDREAS ALEXANDER
 Hr. Cammerraad og Cammer Secretaire ALEXANDER BERNER og CHRISTINA FRIDERICA SCHULTZ, deris Søn. Testes: Munster Skriver OXHOLMS Kiereste, Jomfr. BIRGITTE LORENTZE SCHULTZ, Hr. Professor KOEFOED, Hr. Cammer Raad CARSTENS, Hr. Rente Skriver MORUP.«
2. Helligaandskirkens Begravelsesprotokol 1813/29:
 1825 (død) den 5te April af Alderdom, (begr.) den 11te April, afg. ANDREAS ALEXANDER BERNER, Capitain og Toldinspecteur fra Stormgaden No. 195. Alder: 73 Aar. Til Assist. Kgden i E. Gravsted paa Monument Linie No. 27.
3. Københavns Bytings Skifteret Hvidebog 1825 S. 243, Nr. 269:
 »At min Mand Capitaine og Told Inspecteur i Helsingør A. A. BERNER ved Døden er afgaaet her i Byen, Natten mellem den 4d. og 5te April undlader jeg ikke herved at melde, udbedende mig derhos, at da jeg efter vedlagte Attester fra vore fælleds Børn, og min Mands Datters Mand (af et tidligere Ægteskab) som tillade, at jeg maa blive siddende i uskiftet Boe, jeg maa vorde fritaget for Rettens Middels Forsegling.
 Khavn den 7d. April 1825.
 M. E. BERNER
 fød BROWN.
4. Gravstedet findes ikke mere.
5. Helsingør St. Mariæ Kirkebog:
 »1792, 6te Sept.
 Herr ANDREAS ALEXANDER v. BERNER, Capitain im See Etat samt Zoll- und Consumptions Inspecteur bei der hiesigen Zollbude, und Frau MARGARETHA ELISABETH BROWN, des verstorbenen Kauffmann BROWN nachgelassene Witwe.
 Mit königl. Bewillung sind von Hr. Pastor SANDAL ohne Verlöbniss und Abkündigung von der Kanzel in der Kirche copuliert den 6te Septembr. Vorlober der Hr. Kammerrath BERNER aus Kopenh. und Gen. Gouverneur und Stempfel Verwalter DAVID BROWN.«
6. Tysk Reformert Kirkebog:
 »1765 d. 21ten Febr. ward vom Pred. WILHELM nachmittags um 3 Uhr in der Kirche getauft. Mr. DAVID BROWNS und Madame ANNA FENWICKS Töchterlein mit den Namen MARGARETHA ELISABET, Gevattern waren ANNA BROWN, gebr. APPLEBY und Jgfr. LOUISE FENWICK.
 Fødselsdatoen kendes fra forskellige Breve til Betzy Berner f. Brown, saaledes fra Sophie Berner 14. Februar (1831) og Susanne Fenwick 23. Februar 1823, se S. 306 og 310.
7. Fransk Reformert Kirke: Sepultures 1801- (i Præstens Arkiv)
 »Veuve MARGUERITE ELISABETH BERNER née BROWN
 fille de DAVID BROWN
 morte le 23. Juin 1838 à l'âge de 74
 a été ensevelie le 27. au cimetière de la ville.«
 Ifølge velvillig Meddelelse fra Herr Pastor C. Nicolet har Graven været den tredie fra Hjørnet af Rosenborggade i yderste Række mod Gothersgade, men samtlige Begravelser foran Kirken er forlængst sløjfet.
8. Københavnske Skifter 1838—39 Sag 1/35. Skiftet paabegyndtes 25. Juni 1838 og sluttet 27. December 1839. Boets Indtægt var 4924 Rdlr. 2 $\frac{1}{2}$ 3 $\frac{1}{2}$ og Udgifterne 4144-5-1, og udviste altsaa et Overskud paa 779 Rdlr. 3 $\frac{1}{2}$ 2 $\frac{1}{2}$. Hendes personlige Ejendele var ikke store; de indskrænkede sig til nogle ganske faa Møbler, en Seng og et Bord med fire Stole, og nogle Gangklæder, der alt i alt vurderedes til 47 Rdlr. 3 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$.
9. Pastor C. Nicolet oplyser, at der sandsynligvis ikke har været opsat Ligsten eller Mindesmærke.
10. Slægten Berners Vaaben er beskrevet i Afsnittet om Vaabenet.
 Slægten Brown førte 3 røde Hjerter i Sølv Skjoldhoved, og 3 Guld Liljer (2.1) i rødt Felt; paa Hjelmen en Haand med et oprejst Sværd. Devise: La vertu est la seule noblesse. — Om det af det skotske Heroldskollegium udstedte Patent herpaa, se John Browns Biografi.
11. Klingbergs Register over Søetatens kgl. Resolutioner (RA).
 V. Hostrup-Schultz: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd, 1906, S. 165.
 Th. Hauch-Fausbøll har i »Af Slægten Browns Historie«, 1918, S. 169—177 bragt en Biografi, der danner Grundlaget for en Del af den her givne Skildring. Jfr. Resumé i: samme: Records of the Browns of Colstoun House, 1930.
12. BERNHARD MÖLLMANN, Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udg. XVI, 1939, S. 468 f.
13. CHRISTIAN CARL LOUS, Dansk Biogr. Leks. 1. Udg. X, 1896, S. 406.
14. NIELS RYBERG, samme 1. Udg. XIV, 1900, S. 444—47.
15. FR. GRODTSCHILLING, samme 1. Udg. VI, 1892, S. 204f.
16. Søkrigskancelliet: Depechekontorets kgl. Eksped. 1774, Nr. 128.
17. Generaltoldkammerets Bestallingsprotokol, Litra D. S. 202 f.
18. Søetatens kgl. Resol. 1784, 14. Januar Nr. 5.
 Det vil saaledes bemærkes, at tre af Baron Berner Schilden Holstens otte Tipoldefædre her forekommer nævnt i samme Dokument.
19. Admiralitetskollegiet til A. A. Berner 15. Januar 1784, Original Skrivelse i A. A. Berners Arkiv (tidligere Frederiksdal, nu Langesø) II.
20. antagelig Tolderen HENNING GETHER, se Hostrup Schultz, anf. Arb. S. 122.
21. Vestindisk-Guineisk Rente- og General-Toldkammer til A. A. Berner 3. Juli 1790. Original Skrivelse i A. A. Berners Arkiv II.
22. Papirer i A. A. Berners Arkiv, IV. Paa Originalkontrakten med Peter Schelund findes begges Underskrifter og Segl.
23. Enkekassebilag Nr. 3583, heri A. A. Berner til Enkekassen af 4. December 1783:
 »... jeg, som under 28. April 1782 paa Cap de bonne Esperance indtraad udi Ægteskab med min nærværende Hustrue SUSANNA VAN ECHTEN...«

24. Enkekassebilag, Nr. 3583, Daabsattest:
 »SUSANNA VAN ECHTEN filia SALOMONIS VAN ECHTEN et MARIE ELISABETHÆ COETSEN sacramento S. baptismi Ecclesiae christianae insita est Die 16. Aprilis Ao. 1758 a teneris Religionem reformatam edocta provectiore aetate illius confessionem non tantum dedit verum et Deo sacrata vita (quantum novimus) ad hanc usque diem confirmavit rogamus itaque Fratres in quorum manibus hocce nostrum venibit testimonium, quod hanc sororem nostram pro tali agnoscere vellent, ut in eorum religionibus iisdem privilegiis Ecclesiasticis quam inter nos gaudere, queat.
 Piomont. Bonae Spei ad Nominis Coetus
 Diem 5. Martii Ao. 1783 Ecclesiastici
 CHRISTIANUS FLECK V.D.M.
 syned. p.t. Scriba«
25. Helsingør St. Olai Kirkes Begravelsesprotokol 1747—95:
 »Anno 1791 September
 Onsdag d. 21de afg. Frue SUSANNE født VAN EICHTEN Aar 33. Hr. Capitain AND. ALEXANDER BERNERS sl. Frue. Begravet paa lille Urtegaard«. Heel Skole. 4 Rd. 2 1/4«.
26. Asiatisk Kompagnis Udbyttebøger (RA).
27. Først Frederiksdal-Brevene har bragt Klarhed over, hvornaar Berners Øjensygdom har faaet den alvorligere Karakter. Indtil disse blev fremdraget, kendtes kun en Erklæring af 6. December 1822, underskrevet af Kammerraad, Toldinspektør LORENTZ BERNER paa egne og hans fraværende blinde Broder, A. BERNERS Vegne (Kbh. Skifter 1822, Dokumenter 1/48).
28. GOTTIEB til BETZY BERNER f. BROWN 28. Maj 1816 (Papirer vedr. Familierne Berner og Brown, A VIII, Frederiksdal).
29. J. W. BEGRUP til A. A. BERNER 23. Maj 1816, A. A. Berners Arkiv, III (Langesø).
30. H. LAWÆTZ til A. A. BERNER 5. September 1816, A. A. Berners Arkiv, III.
31. General-Toldkammeret til A. A. BERNER 29. Maj 1817, A. A. Berners Arkiv II.
32. samme til samme 25. September 1823, sst.
33. se f. Eks. GEORGE BERNER til Moderen 4. April 1823 (Papirer vedr. Berner og Brown, A. IV).
34. SUSANNE FENWICK til BETZY BERNER 20. September 1822 (sst. A. VI) og EDUARD BERNER til samme 10. December 1822 (sst. A. V).
35. JOACHIM OTTO MØLLER, se Carøe: Den danske Lægestand 1786—1838, 1905, S. 144 f.
36. SUSANNE FENWICK til BETZY BERNER 11. Novbr. 1822.
37. samme til samme 23. Februar 1823.
38. JACOB AUGUST STEENFELDT, se Hostrup-Schultz anf. Arb. S. 22.
39. Skatterne (Grund-, Vej-, Vægter-, Lygte- og Sprøjte-, samt Doktorskat og Jordskyld) udgjorde for Aaret 1822 22 Rdlr. 2 1/2 β, Skattebillet i A. A. Berners Arkiv, VI.
40. EDUARD BERNER til Moderen 10. December 1822.
41. SUSANNE FENWICK til BETZY BERNER 23. Februar 1823.
42. samme til samme, Marts 1823.
43. GEORGE BERNER til samme 4. April 1823.
44. SUSANNE FENWICK til samme 23. Maj 1823.
45. Helsingør Skifteprotokol 1790—99, Fol. 272 b. I de hertil opbevarede Dokumenter findes kun en Afskrift af Samfrændeskiftet. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo og siden skifte med Samfrænder af 7. Oktober 1791, Sjællandske Registre 1790—91, Fol. 869 b.
46. JACOB HENRIK SCHOU, se Dansk Biogr. Leks. 1. Udg. XV, 1901, S. 259—61.
47. Direktionen for Vemmetofte til A. A. BERNER 12. Februar 1801, A. A. Berners Arkiv, III.
48. Helsingør Overformynderi: Regnskab 1803—04, S. 7.
49. Tysk Reformert Kirkes Daabsprotokol.
50. Tysk Reformert Kirkebog 1686—1794:
 1782
 den 17ten October hat der Prediger Dr. Colsmann nach erhaltenen Königs-Briefe und Zubehör abends im Hauße getrauet Herr WILLIAM BROWN, Kaufman und Fräulein MARGARETA ELISABET BROWN, des Gouverneurs Tochter.
51. se Tillæget, S. 299.
52. Frederiks Tyske Kirkes Begravelsesprotokol 1759—1813:
 1788
 Nr. 39 Ein Mann den 17. Dec.
 Hr. WILLIAM BROWN, Grosserer 30 Jahr alt, starb an der Apoplexie, in der Capelle No. 16 begraben, an die Kirche bezahlt 12 Rd. u. Schule 6 R.
53. Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918, S. 167—69.
54. HANS CONRAD BRØER, Th. A. Topsøe-Jensen: Det danske Søofficerskorps 1801—1919, 1919, S. 86 f.
55. JØRGEN STRÆTT, Kr. Carøe: Den danske Lægestand, Doktorer og Licentiat 1479—1788, 1909, S. 122 f.
56. CHARLES THALBITZER, Elvius og Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter I, 1891, S. 329.
57. JOHAN FREDERIK ZINN, Dansk Biogr. Leks. I Udg. XIX, 1905, S. 323.
58. Enkekassebilag Nr. 3583.
59. EDUARD BERNER til Moderen 26. Juni 1830.
60. samme til samme 5. August 1830.
61. GEORGE BERNER til samme 22. August 1830.
62. SUSANNE FENWICK til samme 7. December 1830.
63. Th. Hauch-Fausbøll: Slægthaandbogen, 1900, S. 231.
64. Clausen & Rist: Memoirer og Breve, IV, Grandmamas Bekendelser, S. 121 f.
65. Begge Dele tilhører nu WILLIAM BERNERS Datterdatter, Fru MALVINE VON ROSEN, f. RÆDER. Daabsfadet bærer Inskription om, hvilke der er døbt deri. Det er WILLIAM BERNER, Tvilling søstre ALEXANDRA og MALVINE RÆDER, tre af Fru MALVINE VON ROSEN, f. RÆDERs Børn, JACOB, OTTO og MARGRETHE VON ROSEN, samt Fru HELENE VICTORIA VON ROSEN, f. RÆDERs Datter HELENE VON ROSEN.
66. EDUARD BERNER til Moderen 10. Maj 1823.
67. H. LAWÆTZ til A. A. BERNER 5. September 1816, dette er adresseret til Frederiksdal, A. A. Berners Arkiv, III.
68. WILDENRADT til BETZY BERNER 16. Maj 1822. Her omtales, at Jægeren JEREMIAS PETERSEN — der vistnok var Tjener hos Berner — sikkert vil kunne permitteres til Frankrig, saa »at han vil kunde

- følge Dem paa Reisen og opvarte Deres gode Mand.«
- DAVID BROWN omtaler i et Brev til Greve S. L. SCHULIN (fra Bordeaux, Poststp. 24. Juni, u. A [1822]) Herr og Fru Berners forestaaende Rejse til Frankrig (Arkivet paa Frederiksdal).
69. BETZY BROWN til BETZY BERNER 20. August 1822 (Papirer vedr. Berner og Brown, A VII): »On the 16th Suzanne received your letter with the most welcome news of your safe arrival, an intelligence we looked for with great impatience, it was that day just a month after you had sailed. . . .«
70. SUSANNE FENWICKS Brev til BETZY BERNER 23. Maj 1823 er adresseret til Paris og bærer Paaskrift af Fru BERNER at være modtaget 3. Juni.
71. GEORGE BERNER til Moderen 4. April 1823.
72. samme til samme 22. December 1822.
73. EDUARD BERNER til samme 30. Juni (1827).
74. Greve Foucaults Afskedsbrev til Greve Schulin er dateret »Cop. le 18. aout 1827« (Arkivet paa Frederiksdal).
75. Dette fremgaar saavel af Vejvisere som af Korrespondancen.
76. Breve af 30. Juni 1827 og 30. Oktober 1829 er adresseret til Petersgaard.
77. Brev af 5. November 1829 adresseret til Fru Fenwick.
78. Breve af 6. Febr. (1828?), 4. Marts og 27. Septbr. 1829, samt 27. Oktober 1831 er adresseret til Eduard Berner.
79. GEORGE BERNER til Moderen 7. Oktober 1822.
80. EDUARD BERNER til samme 10. Maj 1823 og SUSANNE FENWICK til samme 23. Maj 1823.
81. EDUARD BERNER til samme 10. December 1822.
82. GEORGE BERNER til samme, 7. Oktober 1822, SOPHIE BERNER ligeledes 18. December 1822, SUSANNE FENWICK 11. November 1822 og EDUARD BERNER ligesaa 10. December 1822.
83. GEORGE BERNER 7. Oktober og 22. December 1822, SUSANNE FENWICK 20. September og 11. November 1822 samt EDUARD BERNERS Breve passim.
84. Paaskrift af EDUARD BERNER paa Brev af 27. Oktober 1822 fra Grevinde LOUISE SCHULIN til Moderen.
85. SUSANNE FENWICK til samme 11. November 1822.
86. GEORGE BERNER til samme 22. December 1822 og særlig SOPHIE BERNER ligeledes 18. December 1822.
87. EDUARD BERNER til samme 10. Januar 1823.
88. EDUARD BERNER til samme 1. Marts 1823, SUSANNE FENWICK ligeledes 23. Februar 1823.
89. JOHN BROWN til samme fra Glasgow 15. Juli 1800.
90. samme til samme fra St. Croix 24. December 1804.
91. LOUISE BROWN til sin senere Ægtefælle Greve SCHULIN 26. August (1806) (Arkivet paa Frederiksdal).
92. samme til NANCY BROWN (senere Grevinde FOUCAULT) 24. November 1811.
93. SUSANNE FENWICK til BETZY BERNER 23. Februar 1823.
94. Diverse Breve fra JOHN BROWN til Moderen.
95. Af Brevene fra NANCY DE FOUCAULT til Moderen er samtlige før 29. Maj 1829 dateret Paris, derefter Flertallet fra Château de Bezy.
96. Billet til Rejsen Kallehave-Kiel med »Caledonia«, udstedt 28. Maj 1830, gældende fra førstkommende Tirsdag, dvs. 1. Juni. Prisen var 7½ Specier for de to Damer paa 1. Plads. Pinsesøndag var dette
- Aar 30. Maj. (A. A. Berners Arkiv, VIII). Caledonia var som bekendt Danmarks første Dampskib, som fra 1819 gik i Ruten København-Kiel.
97. Rejsen var dog sandsynligvis allerede planlagt i Februar, se S. 321.
98. EDUARD BERNER til Moderen (8. Febr.(?) 1830).
99. samme til samme 26. Juni 1830.
100. CHARLOTTE BROWN. Iblandt Papirer vedrørende Familierne BERNER og BROWN findes et Brev fra hendes Fader J. BROWN til hende, dat. D.pore 6. Aug. 1822 (C, I). Et Brev fra BETZY BERNER, f. BROWNS Søn JOHN BROWN, dateret Dowlutpore, Puihoot 6. Aug. 1822, med samme Haandskrift, viser — yderligere bestyrket ved at de to Breve i Foldningen passer nøjagtigt saaledes, at Brevet til Charlotte Brown har ligget indeni Brevet til Fru Berner — at Charlotte Browns Fader J. Brown, er identisk med Fru Berners Søn af dette Navn. Dette er senere blevet bekræftet ved Papirer, der er fundne i Boet efter Kammerjunker, Generalkonsul EDUARD BERNER (Kbh. Skifteret Dokumenter 1/43 1843). — Hendes Fødselsdag var 11. Februar, men Aaret vides ikke, saalidt som hendes senere Skæbne kendes; jfr. S. 309.
101. JOHN LEWIS BROWN til BETZY BERNER 4. Juli 1830.
102. Breve til Fru BERNER adresseret til Bordeaux, fra NANCY DE FOUCAULT, u. St. (sandsynligvis fra Bezy) 18. Oktober 1830 og fra EDUARD BERNER (formentlig fra København) 1. November 1830.
103. GEORGE BERNER til Moderen 14. Februar 1831, SUSANNE FENWICK, ligeledes 7. December 1830 og 3. Marts 1831.
104. GEORGE BERNER til Moderen 14. Februar 1831.
105. samme til samme 14. Febr. 1831, SUSANNE FENWICK til samme 7. Decbr. 1830.
106. GEORGE BERNER til samme 14. Februar 1831.
107. samme til samme 22. August 1830.
108. SOPHIE BERNER til samme 14. Februar (1831).
109. Fragment af et Brev fra EDUARD BERNER til samme 18. Jan. 1831.
110. SUSANNE FENWICK til samme 7. December 1830.
111. se ogsaa EDUARD BERNER til samme (8. Febr.(?) 1830).
112. SUSANNE FENWICK til samme 3. Marts 1831.
113. EDUARD BERNER til samme 10. Maj 1831.
114. DE LA ROQUETTE til BETZY BERNER, Paris 24. Juni 1831.
115. DESAUGIER L'AINÉ til NANCY DE FOUCAULT, Paris 16. Juni 1831.
116. se S. 323.
117. Dampskibsbilletter i A. A. Berners Arkiv, VIII.
118. EDUARD BERNER til Moderen 28. Maj 1831.
119. antagelig en af Grevinde POLLY REVENTLOW, f. HOLCK-WINTERFELDT's Svogre.
120. JOHAN SIGISMUND Greve SCHULIN til Frederiksdal (1808—80).
121. Vejvisere. Et Brev fra Kusinen LOUISE BROWN af 24. Februar 1833 er endnu adresseret hertil.
122. NANCY FOUCAULTS Brev af 27. Oktbr. 1831 er adresseret til EDUARD BERNER.
123. NANCY FOUCAULT til BETZY BERNER 6. Septbr. 1832 og BETZY BROWN til samme 21. Septbr. s. A. er adresseret til Kokkedal.
124. SUSANNE FENWICK til samme 16. April 1832.

125. EDUARD BERNER rejste over Paris, som han forlod 19. August 1832, se NANCY DE FOUCAULT til Moderen 6. September 1832.
126. se f. Eks. EDUARD BERNERS Brev til Moderen 8. April 1823.
127. EDUARD BERNER til samme 1. Marts 1823.
128. SOPHIE BERNER til samme 18. December 1822.
129. EDUARD BERNER til samme 28. Maj 1831.
130. SUSANNE FENWICK til samme 7. December 1830.
131. Lægen F. F. ULRİK, se Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918, S. 256.
At John Brown dog ogsaa var fortrolig med Dansk fremgaar af, at han benytter dette Sprog i sine Breve til Greve Schulin, dels fra Indien, dels fra Kokkedal, medens han i Breve til samme fra Vestindien skrev paa Fransk; dette Sprog benyttedes ogsaa af Grevinde Nancy de Foucault til Greve Schulin efter hendes Giftermaal (Arkivet paa Frederiksdal).
132. Velvillig Meddelelse fra Miss CONSTANCE FENWICK, London, efter Forespørgsel i Torquai. Haandskrevet Stamtavle over Familien Fenwick hos Kaptajn Gordon Norrie.
133. Bestallingerne findes i hans Bo (Kbh. Skifter 1/43 1843).
134. Fragment af udateret Brev fra CHARLOTTE BROWN til BETZY BERNER (med Tilføjelse af John Brown), heri skriver hun: »I was born on the 2d. October 1803«.
135. MARIE ELISABETH (BETZY) BROWN, f. ELPHINSTON (1771—1838), gift med Fru Berners Broder NICOLAS BROWN (1766—1834).
136. se ogsaa SUSANNE FENWICK til BETZY BERNER 11. November 1822, S. 308.
137. dvs. 4. Oktober.
138. daværende Major, senere Kammerherre, Generallejt-
nant JASPAR LÜTZOW HAGEMANN 1784—1858, jfr. Bricka: Dansk Biografisk Leksikon. 1. Udg. VI, 1892, S. 464 f.
139. CHRISTIAN FREDERIK Greve SCHULIN blev døbt 18. Oktober i Lyngby Kirke. Fadderne var Prins CHRISTIAN (VIII) og Prinsesse CAROLINE AMALIE, Prins WILHELM AF HESSEN-PHILIPSTHAL-BARCHFELD og Prinsesse JULIANE, samt Greve SCHIMMELMANN (formentlig Greve CARL S. 1787—1833).
140. Store Kongensgade Matr. 41.
141. EDUARD BERNER søgte om at komme til Algier som Konsulatssekretær.
142. ANDREAS PETER KNUDSEN (1793—1865) blev Generalkonsul i Tripolis, senere Gehejmelegationsraad.
143. ANN O'NEILL (1778—1844), gift med Generallejt-
nant, Generalguvernør PETER LOTHARIUS OX-
HOLM (1753—1827). Han var Søstersøn af Konfe-
rensraadinde BERNER f. SCHULTZ. (32/2) Danmarks
Adels Aarbog IV, 1887, S. 343.
144. HARALD PETER OXHOLM (1807—69) senere Kammer-
herre, Kaptajn i Søetaten.
145. BETZY BERNERS Halvbroder EDWARD BROWN
(f. 1787).
146. JOHN BROWN — BETZY BERNERS Søn af første Ægte-
skab — kom dog først tilbage 1827.
147. CHARLOTTE BROWN, se ovenfor Note 100.
148. JULIE MARTINI (1803—47) ægtede Plantageejer paa
St. Croix GEORGE GORDON MC.DUGAL, se Erslew:
Forfatterlexicon, II, 198.
149. ADELIN BROWN (1806—73), Datter af Fru Berners
Broder NICOLAS BROWN.
150. Admiral H. C. SNEEDORFF (1759—1824), Dansk Bio-
grafisk Leksikon, 1. Udgave XVI, 1902, S. 138—41.
151. NICOLAI PETER NIELSEN (1795—1860) ægtede 1823
CAROLINE LOUISE AMALIA RIND f. WALTER (1797—
1869) Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udgave,
XVII, 1939, S. 41 f. og 146—50.
152. GIUSEPPE SIBONI, Dansk Biogr. Leks. 1. Udg. XV,
1901, S. 563 f.
153. Lejtnant CARL OTTO WALDEMAR VON QUALEN faldt
3. Juli 1822 ved Zeitun i Thessalien, Richter:
Dansk Landmilitæretat, II, 1897, S. 153.
154. NICHOLAS BROWN (1766—1834) se ovenfor under
135.
155. JOHAN SIGISMUND Greve SCHULIN (1808—80), Dan-
marks Adels Aarbog, 1929, II, 270.
156. HANS SIGISMUND FREDERIK ALEXANDER WILLIAM
Greve SCHULIN (1811—56).
157. AMALIE BÜGEL (1804—42) senere gift med EDUARD
BERNER, se S. 262.
158. CATHRINE MARIE BÜGEL, f. ADZER (1767—1845) se
Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. IV, 1934, S. 383.
159. MARIANE AUGUSTA DE NULLY f. TUIITE (1782—1840)
var gift med JOHAN BERTRAND PETER HEYLIGER
DE NULLY (1776—1855), som var Søn af JOHN
BROWN (32/7)s Datter NANCY, senere gift GIEDDE,
og PETER HEYLIGER DE NULLY.
160. CATHRINE MATHILDE DE NULLY (1807—40) ægtede
1827 ADAM GOTTLIEB DITLEV Greve MOLTKE.
161. Den ovenfor under Nr. 159 omtalte Kammerherre-
inde NANCY GIEDDE, f. BROWN.
162. Kammerjunker, Kaptajn WERNER RUDOLPH DE
NULLY (1803—66) Søn af PETER HEYLIGER DE
NULLY og NANCY BROWN.
163. GUSTAV Greve HOLCK-WINTERFELDT (1774—1833)
(16/3).
164. JOHN LEWIS BROWN (1769—1851, Broder til BETZY
BERNER, f. BROWN).
165. antagelig Legationssekretær i Paris, Kammerjunker
EDWARD WILLIAM COOPMAN.
166. JENNY Comtesse HOLCK-WINTERFELDT (1803—64)
Søster til GEORGE BERNERS Hustru (8/2).
167. antagelig Kammerherre ROBERT TUIITE FERRAL (d.
1857).
168. Sønnen GUSTAV ALEXANDER BERNER blev født 5.
August 1823.
169. Overpræsident i Altona KONRAD DANIEL Greve
BLÜCHER AF ALTONA.
170. HARRIET HAGEMANN f. HOBARTH (1796—1868) gift
med den ovenfor under 138 nævnte Kammer-
herre HAGEMANN.
171. CHRISTIAN THØGER CARL WORMSKIOLD (1790—
1829), Danmarks Adels Aarbog XLV, 1928, II,
167 f.
172. Skjoldenæsholm ejedes da af JOHAN ANDREAS
BRUUN DE NEERGAARD (1770—1846), Danmarks
Adels Aarbog, XXXII, 1915, 362.
173. L. N. HVIDT (1777—1856), se Dansk Biogr. Leksikon,
2. Udg. XI, 1937, S. 40—44.
174. VILHELM Prins AF HESSEN-PHILIPSTHAL-BARCHFELD
(1786—1834).
175. EDWARD BROWN (f. 1787) Fru BERNERS yngste
Broder.

176. GEORGE THOMAS FENWICK (f. 1809), Søn af CHARLES FENWICK og SUSANNE BERNER.
177. GEORGE WILLIAM BROWN (1803—64) Søn af NICHOLAS BROWN og BETZY ELPHINSTON.
178. EMILIE JÜTTING f. NÆGLER (1796—1864) ægtede senere GEORGE BERNER (8/1).
179. Kammerraadinde METTE ELISABETH BERNER f. WEDEGE (1764—1850).
180. Regimentskvartermester CHRISTIAN BERNER (1798—1849) se Danmarks Adels Aarvog, LI, 1934, S. 6.
181. JEAN DE CONINCK (1781—1847) blev 31. Juli 1830 surnummerær Kæmerer ved Øresunds Toldkammer, se Personalhistoriske Samlinger, I, 1906, S. 85.
182. Kammerherre, Major ERNST FREDERIK KARDORFF (1791—1867) ægtede 4. September 1830 SOPHIE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS.
183. CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL til Ravnholt (1806—61) gift med AMALIE CONRADINE ANETTE SOPHIE VON DER MAASE. Sønnen OVE SEHESTEDT JUUL, der fødtes 5. November 1830, ægtede 1860 EMILIE Baronesse HOLSTEN, Søster til Kammerherre GUSTAV ALEXANDER Baron BERNER SCHILDEN HOLSTENS Hustru SOPHIE MAGDALENE Baronesse HOLSTEN (4/2).
184. MARY FENWICK (1816—40) Datter af CHARLES FENWICK og SUSANNE, f. BERNER.
185. POLLY Grevinde REVENTLOW, f. Comtesse HOLCK-WINTERFELDT (1799—1867) Søster til GEORGE BERNERS Hustru.
186. Comtesse HENRIETTE WILHELMINE LERCHE (1801—87) ægtede 1. September 1830 Amtmand, Kammerherre CHRISTIAN LUDVIG TILLISCH (1797—1844) Danmarks Adels Aarvog, LI, 1934, S. 76 f.
187. JULIA OCTAVIA BENIGNA DE FLINDT, gift 1. Gang med LAURENTIUS DE NEERGAARD, anden Gang med NICHOLAS ALEXANDER FENWICK, Søn af CHARLES FENWICK og SUSANNE f. BERNER.
188. Landgrevinde LOUISE AF HESSEN-CASSEL, f. Prinsesse AF DANMARK, Kong FREDERIK VI's Svigermoder, døde 12. Januar 1831 paa Gottorp.
189. Hertug VILHELM AF SLESVIG-HOLSTEN-GLÜCKSBORG døde 17. Februar 1831.
190. Brit. Minister i København Sir HENRY WYNN.
191. Lensgreve HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN døde 9. Februar 1831.
192. Lehns greve CARL SCHIMMELMANN (1787—1833).
193. DAVID BROWN i Bordeaux (1793—1877) Søn af Fru BERNERS Broder JOHN LEWIS BROWN.
194. Det var Dronningens Moder, der var død; se ovenfor 188.
195. SOPHIE ZEUTHEN, f. Comtesse SCHULIN (1810—66) Danmarks Adels Aarvog 1929, II, S. 271.
196. senere Oberstløjtnant JOHAN FREDERIK LEOPOLD KAUFFMANN (d. 1870).
197. Efter Sønnen LOUIS BERNERS Fødsel 12. November 1830.
198. EDMUND BÜGEL BERNER (1827—85).
199. ELLEN CAROLINE CATHARINE Grevinde MOLTKE f. BRUNN DE NEERGAARD (1778—1845).
200. JOHN BROWN og CHARLOTTE DOWLING havde allerede fem Børn, de fik ialt 12.
201. Konsul i København NICHOLAS ALEXANDER FENWICK (1806—63).
202. ANN SOPHIE FENWICK fødtes 18. August 1822.
203. RAIMOND Comte DE FOUCAULT (1823—44) blev født 12. April 1823.
204. Kaptajn, Generalkonsul i Algier ANDREAS HOLSTEN (f. 1785) døde 1. August 1822.
205. Kommandørkaptajn DIDERIK WILHELM HOLSTEN (1794—1858).
206. CHRISTIAN TUXEN FALBE (1791—1849).
207. sikkert den nedenfor under Nr. 227 omtalte BETZY VAN ALLER.
208. maaske MARY GOOD GRÜNER, der dog døde ugift.
209. MELIOR BROWN (1801—26) senere gift NÆGLER.
210. antagelig den yngste Søn EDWARD (NED) BROWN.
211. LOUISE PHILIPINE MONOD f. DE CONINCK (1775—1851) gift med Præst ved den reformerte Kirke i Paris, Dr. theol. JEAN MONOD (1765—1836).
212. antagelig FRÉDÉRIK JEAN JOËL GÉRARD MONOD (1794—1863) Præst ved den reformerte Kirke i Paris.
213. JOHN BROWN og hans jævnaldrende Morbroder EDWARD BROWN opholdt sig sammen i Indien.
214. sandsynligvis MELIOR BROWNS (1801—26) Forlovelse med JEREMIAS FRANTZ CHRISTIAN NÆGLER (1793—1858); de blev viiede 20. Oktober 1823.
215. DAVID BROWN (f. ca. 1774) Broder til BETZY BERNER.
216. ANN SOPHIE FENWICK (1822—87).
217. CHARLES JOSEPH Baron SELBY (16/13) døde 15. Marts 1823.
218. ADELIN BROWN (1806—73) Datter af NICHOLAS BROWN og BETZY ELPHINSTON.
219. Gesandten Kammerherre KNUD FREDERIK JUEL.
220. FREDERIK CHRISTIAN Baron WEDEL-JARLSBERG (1757—1831) ægtede 16. April 1823 CONSTANCE Baronesse KOSKUL.
221. LOUIS BERNER (f. 12. November 1830).
222. LOUISE DE FLINDT f. ELPHINSTON (1773—1818), Søster til BETZY BROWN f. ELPHINSTON.
223. JACOB DE FLINDT (1768—1842).
224. MARGRETHE CHRISTIANE FREDERIKKE DE FLINDT (f. 1812) Søster til JULIA DE FLINDT, jfr. ovenfor Nr. 187.
225. Kommandørkaptajn, senere Kontreadmiral CHRISTIAN WULFF (1777—1843) til Petersgaard.
226. sandsynligvis LOUISE MARGRETHE DAHLERUP f. VAN DOCKUM, gift med den senere østrigske Viceadmiral, Friherre HANS BIRCH DAHLERUP. Sønnen, den senere Kancellist, cand. jur. HANS JOOST VILHELM DAHLERUP var født 27. September 1830.
227. ELISABETH (BETZY) MARIE FRANDSINE VAN ALLER (f. 1802) døde 14. Juli 1830. Hun var Datter af JOOST JACOB VAN ALLER og HANNA MARGRETHE RIST og gift med Adjunkt i Helsingør, senere Sognepræst FREDERIK LAURENTIUS STEENBERG (1801—70), se Hostrup-Schultz: Helsingørske Embeds- og Bestillingsmænd, 1906, 249.
228. Mary Fenwick synes under sin Sygdom at have været i Lübeck.
229. fransk reformert Præst RAFFARD.
230. IDA MARIE SCHORN, EDWARD BROWNS Hustru.
231. WILLIAM CHAPMAN (f. 1799) Associé i Chapman, Brown & Co., udvandret 1836.
232. Lægen CHRISTIAN JACOB THEOPHIL DE MEZA (1756—1844).
233. Generalkonsul CHARLES FENWICK døde 19. Marts 1832.
234. EDUARD BERNER forberedte sig til at rejse til sin Post i Tunis.

235. MARIE SOPHIE FREDERIKKE CAROLINE BÜLOW (1805—69), senere gift med Baron FRITZ BILLE BRAHE til Egeskov (1799—1871).
236. Grevinde JOHANNE CAROLINE VILHELMINE BILLE BRAHE f. FALBE døde 3. Marts 1823.
237. FREDERIK CARL GUTFELDT (1761—1823) Præst og Provst ved Holmens Kirke i København.
238. GUSTAVA Comtesse HOLCK-WINTERFELDT (1801—68).
239. Lehnsgreve PREBEN BILLE BRAHE (1773—1857).
240. ANTON ULRIK FALBE (1796—1865), Generalmajor.
241. Generallejtant G. W. C. Rigs greve SCHMETTAU (1752—1823).
242. FREDERIK JULIUS D'ORIGNY (d. 1838) senere Oberst og Kommandant i København.
243. HERMAN TRESCHOW GARTNER (1785—1827).
244. GEORGE BERNERS Sønner, ALEXANDER Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN (1823—89) (4/1) og WILLIAM BERNER (1825—87).
245. ELISABETH SKINNER (1773—1854) gift med Fru BERNERS Broder LEWIS BROWN.
246. MARGUÉRITE (PEGGY) BROWN (1795—1857), gift med Pasteur protestant FRANÇOIS MARTIN, Datter af LEWIS BROWN og ELISABETH SKINNER.
247. ELIZABETH (BETZY) MARTIN.
248. ELISABETH MELIOR BROWN (1800—50) gift med JEAN ADOLPHE CABARRUS. Datter af LEWIS BROWN.
249. SUSANNE ELIZA BROWN (f. 1807), gift med Chevalier LOUIS NAIRAC, Søster til foregaaende.
250. DAVID BROWN (1793—1877), Broder til foregaaende.
251. JOHN LEWIS BROWN (1797—1837), Broder til foregaaende.
252. THOMAS BROWN DE COLSTOUN (1809—94), Broder til foregaaende.
253. EDWARD BROWN (1810—90), Broder til foregaaende.
254. JOSEPH FRANCIS BROWN (1805—84), Broder til foregaaende.
255. WILLIAM NICOLAS BROWN (1798—1855), Broder til foregaaende.
256. Lehnsgrevinde SOPHIE HEDEVIG SCHULIN, f. WARNSTEDT døde 14. April 1807 paa Frederiksdal.
257. Gehejmekonferensraad CHRISTIAN FREDERIK NUMSEN (1741—1811) Direktør for Øresunds Toldkammer.
258. Kammerherre ADAM GOTTLÖB v. KROGH (1768—1839) Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer.
259. Greve Schulins Moster CHRISTIANE LOUISE WARNSTEDT (1741—1813).
260. Kammerherre REINHARD HENRIK EPPINGEN (1745—1821) havde under sin Landflygtighed Ophold i Helsingborg, se Dansk Biografisk Leksikon 2. Udg. VI, 1935, S. 351 f. — Om Slægtskabet mellem A. A. Berner og Kammerherre Eppingen se nedenfor 262.
261. De russiske Tropper gik 21. Februar 1808 over den finske Grænse under Ledelse af en af Ruslands mest erfarne Generaler, Greve FRIEDERICH WILHELM BUXHÖVDEN. Manifestet var forfattet af Finlands Generalguvernør GÖRAN MAGNUS SPRENGTPORTEN.
262. Kammerherreinde ANNA MARIA EPPINGEN, f. OXHOLM (1762—1822) var Datter af Mønsterskriver LORENZ OXHOLM og MARIA SUSANNE SCHULTZ og saaledes Kusine til ANDREAS ALEXANDER BERNER, idet deres Mødre var Søstre. A. M. Oxholm havde først været gift med Maleren NICOLAI ABILDGAARD (1743—1809).
263. enten Gehejmekonferensraad FREDERIK CARL WARNSTEDT (1750—1811) eller den tidligere Theaterchef HANS WILHELM WARNSTEDT (1743—1817), begge Morbrødre til Greve SCHULIN.
264. A. A. Berners Dattersøn CHARLES FENWICK.
265. maaske den senere svenske Hofmarskal FREDRIC GUSTAF STIERNBLAD (1764—1817) til Markie Fideikommis.
266. formentlig 1825, idet Greve SCHULIN 28. September 1824 var blevet Amtmand over Præstø Amt.
267. Lehnsgreve HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN (1747—1831) var 1824 blevet Chef ad interim for Udenrigsdepartementet.
268. ANNA (NANCY) MARGRETHE BROWN (1758—1844).
269. JOHAN BERTRAND PETER HEILIGER DE NULLY (1776—1855).
270. formentlig CAROLINE AUGUSTA OXHOLM (1803—73).

NOTER TIL DESCENDENSLISTERNE

De forholdsvis fyldige Oplysninger, der haves om Descendensen efter de til Australien og New Zealand udvandrede Medlemmer af Familierne Fenwick og Brown skyldes Hr. Kaptajn Gordon Norries indtil de senere Aar fortsatte Forbindelse med Familien i New Zealand; Kaptajnen har med stor Beredvillighed stillet sine haandskrevne Stamtavler — deriblandt en i New Zealand sammenstillet stor Oversigt over Familien Fenwick — og sin Korrespondance til Raadighed. Oplysninger om Familien Fenwick findes desuden, omend i væsentligt mindre Omfang i Bedford Fenwick: The Fenwicks of Northumberland, London 1930.

For Familien Browns Vedkommende henvises til Th. Hauch-Fausbøll: Records of the Browns of Colstoun House, 1930, hvis Oplysninger dog ogsaa paa enkelte Punkter suppleres af Kaptajn Gordon Norries Papirer.

Side 276, Nr. 80 (jfr. Side 286, Nrr. 214—16), det kan beklageligvis ikke med Sikkerhed afgøres efter Forlæggets Opstilling, om de tre nævnte er Børn af dette Ægteskab. — Side 295 Nr. 339. Fødselsaaret er ikke angivet, men maa vel ligeledes være 1918, dersom Placeringen i Rækken er korrekt.

REGISTRATUR OVER ANDREAS ALEXANDER BERNERS ARKIV PAA LANGESØ

1783—1823

I 1812	Kgl. Ordre ang. Husinkvisition i Kronborg Distrikt.	
II 1784—1823	Officielle Skrivelser til A. A. Berner, nemlig fra:	
	Admiralitetskollegiet 1784	(1)
	Vestind.—Guin. Rente- og Generaltoldkammer 1784—90	(2)
	Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet 1817—23	(2)
III 1788—1819	Breve fra forskellige, nemlig fra:	
	Begtrup, J. W., 1816	(1)
	Estrup, Laurits Christian, 1788	(1)
	Lawaetz, H., 1816	(1)
	v. Oertz. 1808	(2)
	Helsingør Magistrat, 1819	(1)
	Vemmetofte Klosters Direktion, 1801	(1)
IV 1786	Lejekontrakt med Peter Schelund.	
V 1788—1822	Pengesager.	
VI 1805—1822	Regninger vedr. Ejendommen i Helsingør.	
VII	Diverse Regninger vedr. Husholdning.	
VIII	Diverse Smaating vedr. A. A. Berner og Hustru.	

TILLÆG

IX 1783—94	Papirer vedr. Boet efter Premierløjtnant Westerholt. (A. A. Berner og U. A. Falbe forrettede som Kommissarier dette Skifte).
X (1807)	Brev fra Betzy Berner, f. Brown til Greve Sigismund Schulin.

Disse Papirer beroede tidligere paa Frederiksdal hos Lehns greve Sigismund Schulin, men overdroges i September 1934 til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten.

NOTER TIL BILLEDERNE

Side 245.	Medens der længe havde været kendt flere Portrætter af Betzy Berner, født Brown, saaledes den her gengivne Pastel, som tidligere tilhørte Comtesserne Julie og Sigismunda Schulin og nu hænger paa Frederiksdal, savnedes et Portræt af Kaptajn A. A. Berner. Først i 1932 lykkedes det at finde den her gengivne Miniatur, hvorom Fru Højesteretssagfører Aagesen i et Brev — vistnok fra Juni s. A. — til Baron H. Berner Schilden Holsten skrev: . . . »jeg har nu faaet at vide, at min Mor efter Fars Død overlod nogle Billeder til min nu afdøde Farbror, og et af dem, siger Mor, var af hans Bedstefar, alt-saa min Oldefar og Deres Tipoldefar. Det maa vel saa findes hos hans eneste efterlevende Datter, Fru Ella Berner«.	
	Billedet fandtes ganske rigtigt hos Fru Ella Berner, efter hvis Død i Januar 1940 det blev overladt Fru Aagesen.	
Side 247.	Kaptajn Berners Segl er fra en Lejekontrakt af 29. September 1786, der tidligere opbevaredes paa Frederiksdal og nu paa Langesø. — Signetet hertil er et lille Jærnsignet med Jærnhaandtag, som i mange Aar har staaet paa Lehnsbaron A. C. Berner Schilden Holstens Skrivebord paa Holstenshuus og nu ejes af Baronens yngste Søn, Hr. Ebbe Berner.	
Side 254 og 255.	Billedet af Betzy Brown og hendes to Brødre er Udsnit af det Brownske Familiebillede fra 1773 hos Vinhandler Daniel Brown i Bordeaux. — Betzy Brown er paa dette Billede 8 Aar gammel og har blaa Øjne.	
Side 256.	Paa Frederiksdal staar ved Kaminen i den store Sal denne meget smukke Marmorbuste, der i den forrige Generation gik under Benævnelsen »Grandmama Berner«.	
Side 257.	Blyantstegningen, der er 24 × 20 cm, har hængt hos Fru Ræder f. Berner og hænger nu paa Langesø som Gave fra Frøken Marie Ræder.	
Side 258 og 259.	Segl med Hjelm. Findes paa Brev af 16. April 1807 til Lehns greve S. L. Schulin, tidligere paa Frederiksdal, nu paa Langesø. Stiftamtmand Jørgen Berner, Aalborg, har to Signeter, der tilsyneladende begge passer i Seglet.	
	Segl uden Hjelm. Aftryk i Bilag til Kbh. Skifter 1838, Nr. 1/35. Benyttet af M. E. Berner, f. Brown.	
	Miss Constance Fenwick i London opbevarer to store Ørenringe besatte med mange smaa Perler, der har tilhørt Fru Susanna Berner, f. van Echten, som er Miss Fenwicks Far-moders Moder. De ligger i en lille Daase af Sølvfiligran og Agat, som vistnok ogsaa har tilhørt denne Fru Berner. — Samme Miss	

- Fenwick gav ved en Middag i det danske Gesandtskab i London ca. 1933 Baron H. Berner Schilden Holsten et smukt lille Pastel Maleri af en lys, blaaøjet 10-Aars Dreng tilsyneladende i en blaa Skoleuniform. Billedet er signeret Richter, og paa Bagklædningen staar der »Copenhagen 1847. Paul de Berner 1847«. — Da der ikke i Familien har eksisteret nogen af dette Navn, har det ikke været muligt at identificere Billedet.
- Side 268. Silhouetten er foræret Baron H. Berner Schilden Holsten af Frøken Marie Ræder. Bagved Billedet er i Rammen anbragt Stykker af en Avis fra Marts 1838 og et af Fru S. Ræders Visitkort, hvorpaa denne har skrevet: »Onkel John Brown. Halvbroder til Grandpapa Berner.«
- Side 298. Fotografiet af Charles Lewis Clayton Fenwick, som er taget af Fotograf M. H. Greenfeld i Sidney, tilhører Kaptajn Gordon Norrie, som velvilligst har stillet det til Disposition. Bagpaa Billedet har Mrs. Helen Tischemaker-Shute, f. Fenwick, skrevet: »Charles Fenwick Esq. My Father Charles Lewis Clayton Fenwick.«
- Side 299. Øresunds Toldkammer. Tuschtegning, tilhørende Helsingør Bymuseum. Dette er, ligesom de øvrige nedenfor nævnte Billeder fra Bymuseet og fra Handels- og Søfartsmuseet, velvilligst stillet til Raadighed af Museumsdirektør Knud Klem.
- Side 329. Havnepladsen i Helsingør. Tilhører Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg. Bag paa Billedet er skrevet: »Havnepladsen. Tilvenstre Havne- og Lodskontor (den røde bygn),
- Side 332. dernæst Toldvisitation, Toldbodpakhuss, Toldkontor. Tilhøjre »Skibet«, der står endnu. Foran dette ses den gamle kran. Man ser ned ad Brostræde, paa hvis hjørne nuv. Simon Unnas Hus, som det så ud inden sin restaurering, der skyldes ombygningen efter en brand. I kælderens lå beværtningen »Helsingborgkælderens«, en af Helsingørs talrige småbeværtninger.«
- Side 333. Tilhører Helsingør Bymuseum. Bagpaa staar: »Det gamle Toldkammer m. 2 Flagstænger, nu nedrevet, t. h. paa Hj. mod Stranden.« Tilhører Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg. Bagpaa staar: »I forgrunden til højre udmunder Brostræde. Bygningen på hjørnet af dette står endnu i overrestaureret skikkelse (tilh. firmaet Simon Unna). I stuen tilvenstre for opgangen til denne ejendom boede forhyringsagent Petersen (»Hyrebassen«), han solgte skibsartikler og olietøj, en olietroje, ses her ophængt; i kælderens var beværtningen »Helsingborgkælderens«. De tre påfølgende ejendomme står endnu (Stades cigarforretning og Marstrands Eftfs to huse). På hjørnet af Bramstræde ligger hotel »Belle Alliance«. På næste hjørne af Bramstræde nuv. Missionshotels ejendom. Husrækken tilvenstre blev nedrevet ved Toldbodens bygning. På hjørnet har en kagekone sin post.«
- Side 334. Strandgade, tilhører Helsingør Bymuseum. Nr. 90 (Brandtax. 5) er det fjerde Hus i højre Husrække. Familien Fenwicks Ejendom.
- Side 335. Trentwedels Gaard i Midten, tilhøjre van Ostens Palæ. Tilhører Helsingør Bymuseum.
- Side 336. »Den nye Port ved Svingelen.« Tegning, tilhørende Helsingør Bymuseum.

GUSTAV GREVE HOLCK-WINTERFELDT

OG

CATHARINA MARIA (POLLY) BROWN

Halsted Kloster

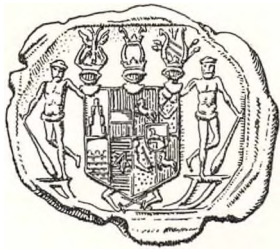

Halsted Kloster

GUSTAV GREVE HOLCK-WINTERFELDT

er født i København 9. Februar 1774 og døbt i Slotskirken 13. Februar som femte Barn af GUSTAV FREDERIK Greve HOLCK-WINTERFELDT til Friherreskabet Wintersborg og Gjedsergaard og SOPHIE LOUISE Comtesse AHLEFELDT-ESKILDSMARK.

Han blev holdt over Daaben af Overhofmesterinde MARGRETHE VON DER LÜHE, medens Comtesse CHRISTIANE DANNESKIOLD-SAMSØE, den senere Priorinde i Gisselfeld Kloster, stod hos. Mandfadderne var Gehejmekonferensraad VOLRAD AUGUST VON DER LÜHE, Kammerherre, Amtmand HENRIK LEVETZOW, og Søkaptajn JØRGEN BALTHAZAR WINTERFELDT, den senere Admiral.

Ligesom sin ældre Broder FLEMMING HOLCK blev han ansat som Page hos Enkedronning JULIANE MARIE, hos hvem hans Moder var Overhofmesterinde, og han valgte derefter ligesom Broderen at gaa Militærvejen.

8. Januar 1790 blev han Kornet i sjællandske Rytterregiment, og 29. April Aaret efter blev han forsat som Sekondløjtnant à la suite i Livgarden til Hest med Anciennitet fra 1. April. 18. Februar 1795 blev han Ridejunker og 29. Maj s. A. virkelig Sekondløjtnant med Anciennitet fra 1. Juni, i hvilken Stilling han oppebar en Gage af 200 Rdlr. og Fourage til to Heste. 2. Februar 1798 udnævntes han til virkelig Premierløjtnant, dog foreløbig uden Gageforhøjelse. 17. Juni 1803 fik han Titel af Ritmester i Kavalleriet med Anciennitet fra 10. Juni og en aarlig Gage af 504 Rdlr., 5. Januar 1809 avancerede han til virkelig (Sekond) Ritmester. Fra 12. Januar 1813 blev der reserveret ham Majors Anciennitet, 13. April 1814 blev han virkelig Premiermajor, og endelig fik han 22. Maj 1826 Titel af Oberstløjtnant.

Miniature Tegning
sign.: Aldenrath del. 07

Langesø

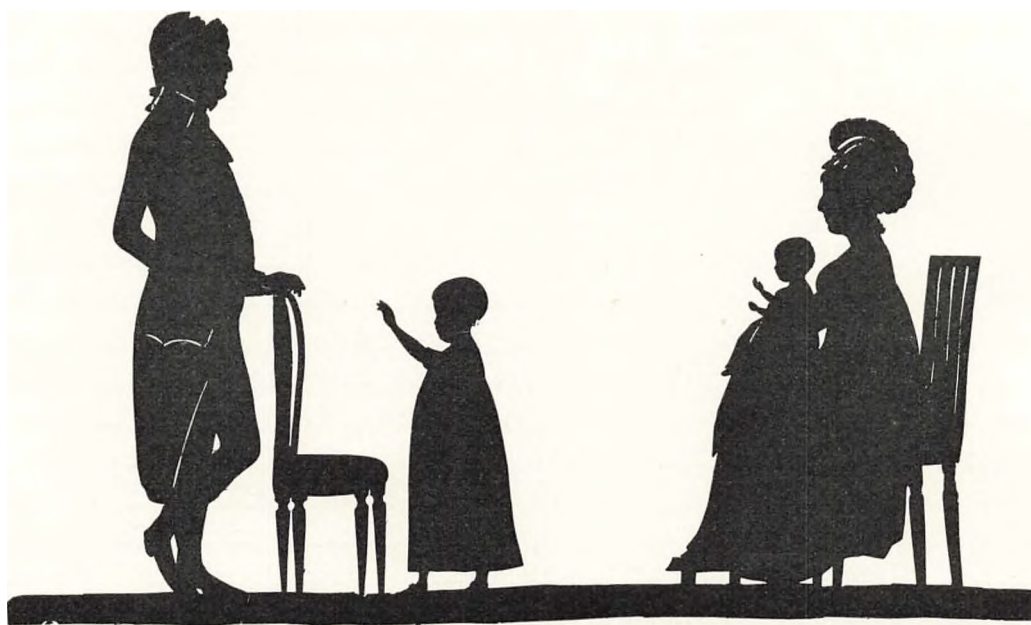

Pastel

Hos Fru Malvine v. Rosen
f. Ræder i Lyngby

Livgarden til Hest havde til Opgave at gøre Hoftjeneste, og paraderede saaledes ved de højtidelige Lejligheder i Hoffets Liv. Under Krigen med England 1807 fik den dog ogsaa alvorligere Opgaver. Hestgarden blev, da Fjenden nærmede sig, sat direkte under Kommando af General Peymann, hvem Kronprinsen som bekendt havde overladt Ledelsen af Hovedstadens Forsvar. Grev HOLCK-WINTERFELDT og Løjtnant VON QUALEN¹² blev hans Adjutanter.

Under Bombardementet synes Greven at have haft Bolig paa Nørregade¹³, altsaa i et af de mest udsatte Kvarterer, og han var naturligvis som Soldat afskaaret fra at følge sin Familie, der, som det fremgaar af de andetsteds gengivne Breve, havde taget Ophold paa Amager,

Langeso

det almindelige Tilflugtssted for Hovedstadens Indvaanere i disse bevægede Dage. De nævnte Breve giver et godt Indblik i Forholdene. Medens Grev Holck-Winterfeldt selv kunde være nogenlunde beroliget ved at vide sin Familie i Sikkerhed hos Pastor BRUUN¹⁴ i Taarnby, har det været angstfyldte Timer, Grevinden har gennemgaaet; tilmed blev Ægtefællernes Adskillelse af længere Varighed. Saasnart Forholdene har tilladt det, er Greven ilet ud til Taarnby, men efter sin Hjemkomst fra et kort Besøg, maatte han meddele sin Hustru, at han havde faaet Ordre til at ledsage sin Chef Oberst, Rigsgreve G. W. C. VON SCHMETTAU¹⁵ til Hovedkvarteret i Kiel. Denne havde faaet det ubehagelige Hverv at overbringe Kronprinsen den officielle Meddelelse om Begivenhedernes Udvikling.

Paa Kongens Fødselsdag 28. Januar 1812 blev Grev HOLCK-WINTERFELDT udnævnt til Ridder af Dannebrog, og det udtaltes ved denne Lejlighed, »at han stedse havde udført alle ham paalagte Forretninger til hans Foresattes særdeles Tilfredshed, og som Forstander for Gardens Excercerskole gandske fortrinligen havde udmærket sig.«

26. Januar 1813 fik han Titel af Kammerherre og under 13. Februar s. A. resolverede Kongen, at hans Bestalling skulde udfærdiges gratis. Endelig blev han Dannebrogsmænd 1. November 1828.

Han havde en Tid lang Fribolig i Prinsens Palæ, hvor han i 1801 antagelig beboede en af de større Lejligheder, idet han nævnes lige efter de to Prinsere, EMIL AF AUGUSTENBORG og

WILHELM AF WÜRTEMBERG, der havde Lejligheder her, ligesom flere andre til Hoffet knyttede. Foruden Familien selv bestod Husstanden da af en Stuepige, en Husholderske, en Barnepige og en Tjener. Faa Aar efter flyttede han fra Palæet og fik derefter 200 Rdlr. aarlig i Huslejegotgørelse.

Om Sommeren har Familien sikkert haft Ophold paa Maglegaard, som HOLCK-WINTERFELDT, saaledes som det andetsteds vil blive omtalt, 29. Juli 1799 sammen med Tranegaard

Rosendal

købte af sin Svigerinde LOUISE BROWN for 12342 Rdlr. 4 $\frac{1}{2}$ 14 β . Det var imidlertid ikke hans Mening at drive Landbrug paa disse Ejendomme, og han foretog derfor Aaret efter en Udpacellering af Tilliggendet, den første Spekulationsudstyknig i Gentofte Sogn. Det samlede Areal, der strakte sig fra Bernstorffsvejen helt ned til Stranden, var paa 175 Td. Land, og heraf beholdt han selv Maglegaard med et Tilliggende af 38 Td. 5 Skp. Land (4 Td. 4 Skp. 3 Fjdk. Htk.). De resterende 137 Td. $1\frac{2}{3}$ Skp. blev delt i 8 Parceller, der gennemsnitlig indbragte 700 Rdlr. ved Auktionen¹⁶. Paa hver Parcel hæftede en perpetuerende Afgift af 4 Rdlr. pr. Tønde Land, som lige til Nutiden har paahvilet adskillige Grunde i Hellerup¹⁷.

Ved Købekontrakt af 2. Februar 1811 solgte Holck-Winterfeldt Maglegaard med tilliggende Jorder for 34.900 Rdlr. til Havnekaptajn, Lodsoldermand ERICH ESKILDSEN. Skødet blev udstedt 11. Juni s. A.

Senere lejede han forskellige Boliger for Sommeren, saaledes boede han som andetsteds omtalt i Sommeren 1823 i et Hus under Frederiksdal¹⁸. 1825 og 1826 lejede han Frederiksdal Slot af Greve Schulin, der dengang var Amtmand i Præstø Amt¹⁹.

Om Vinteren boede han i København, hvor han i Aarene omkring 1808—13 havde en Lejlighed i Stormgade 190, men fik efter sin Udnævnelse til Premiermajor Bolig i Hestgardens Kaserne i Frederiksholms Kanal, hvor han som nævnt tidligere havde haft til Huse.

Om Grev HOLCK-WINTERFELDT'S Helbredstilstand foreligger der kun spredte Oplysninger, men dog tilstrækkelig til, at det kan ses, at han, allerede før han fyldte 50 Aar, var stærkt plaget af Gigt i Benene. Efteraaret 1822 og Vinteren derpaa var særlig slem, og Greven forsøgte med en Sultekur paa seks Uger, som dog kun gjorde ringe Virkning²⁰. Gigten har næppe

HESTGARDENS KASERNE

forladt ham siden, og 1830—31 ses han at have været svært angrebet af en Inflammation i Underlivet, som han kun vanskeligt kunde komme til Kræfter efter, saaledes at Familien i disse hans sidste Aar oftere har haft Grund til Ængstelse²¹. Han døde da ogsaa i en forholdsvis ung Alder — ikke fyldt 59 Aar — 30. Januar 1833. Han blev begravet 3. Februar paa Assistens Kirkegaard.

23. Oktober 1795 blev Greve Gustav Holck-Winterfeldt paa Maglegaard viet til

16/4

CATHARINA MARIA (POLLY) BROWN,

der var Datter af Generalkrigskommissær JOHN BROWN og ANNA APPLEBY.

Hun var født i København 29. Maj 1775 og blev døbt 5. Juni s. A. i den tysk-reformerte Kirke.

Som Faddere mødte den bekendte Industrimand NIELS LUNDE REIERSEN samt Køb-

mændene JOHN DUNCAN og PETER HEYLIGER DE NULLY, Barnet blev baaret af Madame PFEIFF, om hvem intet nærmere er bekendt, og Huen holdtes af Barnets ældste Søster ANNA MARGARETA (NANCY) BROWN, der var forlovet med P. H. DE NULLY.

Fru SOPHIE DOROTHEA THALBITZER f. ZINN kalder hende i sine Erindringer »den deilige Polly Brown« og fortæller, hvorledes den senere Kaptajn og Rheder, Englænderen JOHN CHRISTMAS-CHRISTMAS²², hvem hun traf i 1791, havde friet til Polly Brown, men fik Afslag, fordi hun allerede dengang var forlovet med Grev HOLCK-WINTERFELDT²³.

HESTGARDENS KASERNE

3. Oktober 1795 fik Greven den fornødne Vielsestilladelse og Ugedagen efter indskød han 392 Rdlr. 73 ø i Enkekassen, hvorved han sikrede sin Hustru en aarlig Pension af 120 Rdlr.²⁴.

I Ægteskabet var der fem Børn, og af de indtegnede Faddere faar man som sædvanligt nogen Forestilling om Familiens Omgangskreds. Foruden Børnenes Morforældre JOHN BROWN og ANNA APPLEBY, og andre af Slægterne HOLCK og BROWN, forekommer i 1798 Hofmarskal HAUCH, Kammerherrerne KARDORF, GIEDDE og v. KROGH, Kammerjunkerne FLINDT og VON DER LÜHE, Løjtnanterne LERCHE og DE NULLY, 1799 Ritmester FLINDT, Admiral WINTERFELDT, Kaptajn VON BERGER og Kammerjunkerne v. QUALEN, LØVENHJELM, HARBOU og LERCHE, 1802 Generalkrigskommissær DE WINDT, Major BLÜCHER, Greve RANTZAU, Kammerjunker STAFFELDT, Generaladjutant BÜLOW, Kammerjunker BUCHWALD og Jagtjunker v. KROGH. 1803 Baron WEDELL, Greve SCHACK, Kammerherre AGERSKOV, Kammerjunkerne

FLEMMING LERCHE og CARL v. KROGH, 1805 Fru v. BROUX, Frøken AGERSKOV, Kammerjunker QUALEN, Kammerherre GIEDDE og Advokat HAAGEN.

Om Livet i den Holckske Kreds giver de bevarede Breve til BETZY BERNER, Grevinde HOLCK-WINTERFELDT'S Kusine, nogle enkelte Oplysninger. Navnlig faar man Indtrykket af, at der har hersket en vis Stivhed i Kredsen, der kunde give Anledning til en Scene som den, EDUARD BERNER tegner i et af Brevene. EDUARD BERNERS senere Hustru, AMALIE BÜGEL, og Comtesse JENNY HOLCK-WINTERFELDT havde indgaaet et Væddemaal, saaledes at den, der først blev forlovet, skulde give den anden en Ring. Da EDUARD BERNERS Forlovelse, der var indgaaet i December Maaned, 19. Februar 1823, blev deklareret, sendte de derfor Ringen til Comtesse Jenny, idet de »syntes, det var en net Maade at gjøre det bekient for Familien«. Familien var dog af en anden Mening. Da EDUARD BERNER og hans Forlovede Dagen efter gik paa Visit hos hans Broder GEORGE BERNER (⁸/₁), traf de ingen hjemme, de gik saa videre til hans Halvsøster Grevinde LOUISE SCHULIN f. BROWN, hvor de traf Comtesserne JENNY og GUSTAVA HOLCK-WINTERFELDT, som begge straks gratulerede. Derfra begav hele Selskabet sig saa til Grev HOLCK'S, hvor Grevinden og hendes Datter Fru BERNER (⁸/₂) var til Stede, og da det unge Par kom ind, »saa spille de (Grevinden og Fru Berner) en Comoedie, som om de ikke viste det mindste af, hvad der var skeet, gratulerede ikke«. EDUARD BERNER blev fornærmet og sagde ikke et Ord, og det endte saa med, at SOPHIE BERNER — man kan næsten høre hendes Tone gennem hans Brev — »holdt en Tale, om man maatte troe Rygte &c«. Kort for Hovedet svarede Berner saa hertil, at det forekom ham, at hun og Grevinden maatte kunne tro det, saavel som de andre. Af den meget levende Skildring, Eduard Berner giver af dette Optrin, fremgaar det klart, i hvor høj Grad den Holckske Familie — selv overfor den nærmeste Kreds — holdt paa de gængse Former²⁵.

Af de andetsteds gengivne Breve til Grevinden fra Gustav Holck-Winterfeldt fra Bombardementsaaret, faar man et levende Indtryk af den Hjertelighed, der prægede deres Forhold, og gennem Grevens Breve til Grev Schulin kan det ses, at denne Hjertelighed saa langt fra at aftage, snarere tiltog i Styrke med Aarene, og knyttede Ægteparret og deres Børn sammen med stærke Baand.

Der findes en Række Breve til den kun tre Aar yngre Greve SIGISMUND LUDVIG SCHULIN, til hvem Grev Holck fra deres tidligste Ungdom var knyttet i et inderligt Venskab, der vistnok hvilede paa en dybt gaaende Overensstemmelse i Karakter og Tankesæt, begge var de spøgefulde og muntre Mænd, men tillige dybt religiøse, alvorlige i deres Følelser; i disse Breve tegner Grev Holck et meget livfuldt og karakteriserende Billede af sig selv; han viser sig i Brevene fra de første Aar som den muntre, livsglade Hofmand og Officer, altid parat med en munter Spøg paa Læben; i et Brev til LOUISA BROWN, den senere Grevinde Schulin, hvori han meddeler sin yngste Datters Fødsel, lægger han en straalende Faderglæde for Dagen, og hans Kærlighed til Børnene holdt sig stadig med den samme Styrke, hvorom hans Brev i Anledning af, at Datteren POLLY efter et kortvarigt Ægteskab havde mistet sin Mand, Grev CHRISTIAN REVENTLOW, dybt bevæget som det er, er et talende Vidnesbyrd. Langt op i Aarene bevarede han sit muntre Lune, men det synes, som om hans langvarige Sygdom og ikke mindst tunge Sorger har knækket hans Livsmod i de sidste Aar. Allerede 1822 skriver han — liggende tilsengs af Gigten — at han gratulerer Schulin til at være blevet et Aar ældre, »og altsaa overstridt 1 Aar«, men Munterheden havde dog endnu ikke helt forladt ham, saaledes som det synes at være Tilfældet i 1829, da han ikke vilde gratulere Schulin til hans Datter Sophies Forlovelse, fordi »jeg ikke uden Frygt kand lykønske en Ven til nogen jordisk Lykke«, men han havde da ogsaa paa tre Aar mistet begge

sine Brødre, FREDERIK CHRISTIAN og FLEMMING, der døde henholdsvis 2. November 1825 og 11. Februar 1826, sin Søster JULIANE MARIE, der døde 11. Maj 1828 og hendes Mand, Hofjægermester FREDERIK FERDINAND VON KROGH 12. Marts 1829, og endelig Svigersønnen Greve CHRISTIAN REVENTLOW 27. September 1828. Jeg er »gandske forrandret« — skriver han — »jeg er mistroisk med Skiæbnen, jeg seer ved enhver Behagelighed, som bydes os, kun det ubehagelige, som i Fremtiden tidlig eller seent vil træffe os, og altsaa er min Fryd forbittret ved Frygten om den kommende Tid, det er en Feil at være saaledes, man bliver ubehagelig for andre, og mindre behagelig for sig selv.«

Til alle disse nedslaaende Begivenheder i Familiekredsen er yderligere kommet økonomiske Vanskeligheder, der har kastet Skygger over hans Liv og tæret paa hans Ungdoms lyse Humør. Af et Par Ansøgninger til FREDERIK VI, som synes at have været ham meget velvilligt stemt, ses det, at Grev HOLCK-WINTERFELDT — hvad der ikke kan undre — i den Tid, han ejede Maglegaard, har haft vanskelige Kaar at kæmpe med, og da han fik opsagt en Prioritet paa 13.000 Rdlr., vidste han ikke sine levende Raad for at skaffe disse Penge. Han fik da tilslut et Laan hos Kongen paa denne Sum, som han afbetalte, da det — som forhen berørt — lykkedes ham at faa en ordentlig Pris for Maglegaard, men under Pengekrisen og i den følgende Dyretid kom han paany i Forlegenhed, og han tyede derfor igen i 1817 til Kongen for at faa et Laan paa 3000 Rdlr. Navneværdi, som han tilbød at afbetale

HESTGARDEN MED PRINS CHRISTIAN (IX) I SPIDSEN
Forarbejde til Professor Otto Baches i 1912 udstillede Maleri, »Gamle Minder«

med 400 Rdlr. NV Afdrag og Renter hver Termin²⁶. Kongen tilstod ham 21. Maj Laanet rentefrit²⁷. Han havde paa dette Tidspunkt arvet, men endnu ikke faaet udbetalt, et Par Tusind Rdlr. Sølv efter sin Morbroder Greve CAI BURCHARD AHLEFELDT'S Enke FREDERIKKE LOUISE BUCHWALD, der var død i August 1814, men stort har det alligevel ikke hjulpet ham, for allerede 1. Maj 1820 ansøgte han Kongen om et Gratiale paa 3000 Rbd. for dels at kunne dække en Gæld paa 2.800 Rbd., dels at kunne opholde sig paa Landet i nogle Maaneder efter Lægens Raad, for at baade hans Hustrus og hans eget »endnu maadelige Helbred« kunde blive noget restitueret²⁸. Kongen bevilgede ham dog kun 2.200 Rbd. i Gratiale, som blev ham udbetalt 26. Maj²⁹.

Efter Grev HOLCK-WINTERFELDT'S Død fik hans Enke Tilladelse til at hensesidde i uskiftet Bo. Ved denne Lejlighed opgav hun til Skifteretten, at Boets Beholdning var 3000 Rdlr.

Hun lejede derefter en Lejlighed i Gothersgade (nu Nr. 8), hvor hun i 1834 boede sammen med de to ugifte Døtre GUSTAVE og MARIANE, en Tjener og to Piger. Derfra flyttede hun senere til Store Kongensgade (nu Nr. 62), og tilsidst boede hun paa Toldbodvejen (nu Nr. 6), hvor hun 6. Oktober 1838 afgik ved Døden, godt 63 Aar gammel. Som Dødsårsag angives i Kirkebogen Gigt og Nervesvækkelse. 11. Oktober 1838 blev hun begravet i Familiegravstedet paa Assistens Kirkegaard.

GUSTAV GREVE HOLCK-WINTERFELDT'S OG CATHARINA MARIE (POLLY) BROWNS DESCENDENS

1. a. SOPHIE ANNA JULIANE MARGARETHA Comtesse HOLCK-WINTERFELDT, * København 2. Maj 1798, døbt i Huset (Tysk Reformert Menighed) 5. Juni, † København 23. December 1850, begr. fra Tysk Reformert Kirke paa Assistens Kgd. 28. December.
 ~ København, Holmens Kirke, 14. Juni 1822 med Kammerherre, Hofchef GEORGE ALEXANDER BERNER (F.: Kaptajn i Søetaten ANDREAS ALEXANDER BERNER og MARGRETHE ELISABETH (BETZY) BROWN), * Helsingør 23. Juni 1793, døbt St. Olai Kirke 12. Juli, † København 5. Maj 1883, begr. fra Garnisons Kirke paa Assistens Kgd. 11. Maj. — Descendens, se $\frac{1}{1}$ og $\frac{1}{2}$, S. 155—58.
2. b. POLLY Comtesse HOLCK-WINTERFELDT, * København 28. Oktober 1799, døbt paa Maglegaard (Tysk Reformert Men.) 22. Januar 1800, † 3. Juni 1867.
 Hofdame hos Prinsesse Louise Charlotte af Hessen.
 ~ 16. Maj 1828 med CHRISTIAN JOHAN LUDVIG CONRAD Greve REVENTLOW (F.: Kammerherre CHRISTIAN DETLEV Greve REVENTLOW til Grevskaberne Christianssæde og Reventlow og MARGRETHE BENEDICTE VON QUALEN), * 10. September 1801, † paa Christianssæde 27. September 1828, begr. Vesterborg 1. Oktober. — 1 Barn: 2. Slægtled, Nr. 6.
3. c. GUSTAVE JUDITH CHRISTIANE LOUISE Comtesse HOLCK-WINTERFELDT, * København 25. November 1801, døbt i Huset (Tysk Reformert Men.) 5. Januar 1802, † Nakskov 20. August 1868, begr. København Assistens Kgd. 26. August. — Ugift.
4. d. JENNY Comtesse HOLCK-WINTERFELDT, * København 13. Juni 1803, døbt i Huset (Tysk Reformert Men.), † København 17. December 1864, begr. Assistens Kgd. 23. December.
 Hofdame hos Prinsesse Louise. Stiftsdame i Vallø. — Ugift.

5. e. **MARIANE** Comtesse **HOLCK-WINTERFELDT**, * København 22. (21.) Marts 1805, døbt i Huset (Tysk Reformert Men.) 26. Juni, † København 13. September 1866, begr. Assistens Kgd. 18. September. — Ugift.

ANDET SLÆGTLED

6. a. **BENEDICTE POLLY CHRISTIANE GUSTAVE** Comtesse **REVENTLOW**, * 25. Marts 1829 (posthum), † København 19. Marts 1906.

~ Skjørringe Kirke 24. Juni 1847 med Kammerherre **FREDERIK JULIUS** Greve **KRAG-JUEL-VIND-FRIJS** til Baroniet Juellinge & Gottesgabe (F.: Kammer-

Polly Grevinde Reventlow f. Comtesse Holck-Winterfeldt
1799—1867

Fotografi tilhørende hendes Datterdatters Datterdatter,
Grevinde Polly Scheel f. Baronesse Lerche, Ryegaard

Polly Grevinde Reventlow f. Comtesse Holck-Winterfeldt
1799—1867

Fotografi paa Holstenshuus

junker **ERHARD** Greve (**KRAG-**) **JUEL-VIND-FRIJS** og **CAROLINE TUGENDREICH ADELHEID REICHE**), * paa Vedelslund 28. August 1821, † København 14. September 1885. — Børn: 3. Slægtled, Nr. 7—14.

TREDIE SLÆGTLED

7. a. **ERHARD CARL CHRISTIAN JULIUS** Greve **KRAG-JUEL-VIND-FRIJS**, * 1. Juli 1848, † København 21. Marts 1867, begr. Juellinge Dyrehave.
8. b. **POLLY CAROLINE CHARLOTTE AMALIE** Comtesse **KRAG-JUEL-VIND-FRIJS**, * paa Juellinge 25. Oktober 1849, † paa Marienlyst ved Helsingør 26. Juli 1919.
- ~ paa Juellinge 4. September 1868 med Kammerherre, Hofjægermester **SIGISMUND LUDVIG** Greve **AHLEFELDT-LAURVIG** til Ulstrup (F.: Gehejmekonferensraad **FREDERIK** Lehnsgreve **AHLEFELDT-LAURVIG** og **MATHILDE** Comtesse **SCHULIN**) (se her Side 274), * paa Mørkegaard 4. September 1846, † Kjellerup 11. Juni 1925. — 2 Børn: 4. Slægtled I, Nr. 15—16.

Mariane Comtesse Holck-Winterfeldt
Miniatur. Tidligere Rosendal, nu Langesø

9. c. CHARLOTTE SOPHIE ADELHEID Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 31. Januar 1853, hjemmedøbt 18. Maj, antog med kgl. Bevilling Titlen Baronesse Krag-Juel-Vind-Frijs, † paa Meulenberg ved Helsingør 9. Februar 1920, begr. Helsingør.

~ 1° paa Juellinge 31. Januar 1872 med Kammerjunker, Premierløjtnant i Livgarden CARL LUDVIG ALBRECHT Baron WEDELL-WEDELLSBORG (F.: Kammerherre JULIUS WILHELM GEORG FERDINAND Greve WEDELL til Grevskabet Wedellsborg og CHRISTIANE BUCHWALD), * paa Billeskov 2. Oktober 1844, † paa Hellingegaard 24. December 1873, begr. Husby Kgd. 4. Januar 1874. — 1 Barn: 4. Slægtled II, Nr. 17.

~ 2° 23. Juli 1885 med nederlandsk Vice-

konsul, Dr. med. JOHANNES EVERHARDUS DE VOOGT, * 25. Juli 1837, † 6. Maj 1906. Ægteskabet opløst 1903.

10. d. JENS CHRISTIAN JULIUS Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS til Baroniet Juellinge, * paa Juellinge 2. September 1854, døbt Halsted Kirke 5. Oktober, † paa Juellinge 5. Maj 1907, begr. Halsted Kgd.

Hofjægermester.

~ København, Garnisons Kirke, 10. December 1880 med AGNES SOPHIE LOUISE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG (F.: Kammerherre WILHELM FREDERIK Greve AHLEFELDT-LAURVIG og BERTHA SOPHIE LOUISE Baronesse ZYTPHEN-ADELER), * paa Fredensborg Slot 29. Juni 1850. [København]. — 9 Børn: 4. Slægtled III, Nr. 18—26.

11. e. CARL AUGUST EDVARD Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 5. September 1856, døbt Halsted Kirke 6. Oktober, † 19. December 1857.

12. f. JULIUS BENEDICTUS Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * 23. November 1858, døbt Halsted Kirke 26. April 1859, † København 10. November 1933, begr. Halsted Kloster Dyrehave.

Ritmester, 1. Staldmester og Chef for H. M. Kongens Staldetat, Kammerherre. (SK, DM.). — Ugift.

13. g. EMIL EINAR Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * 16. Maj 1863, døbt Halsted Kirke 24. Juni, † Lund 1. December 1931, begr. Halsted Kloster Dyrehave.

Cand. phil. Komponist. — Ugift.

Mariane Comtesse Holck-Winterfeldt
1805—1866
Fotografi i Album paa Langesø

14. h. ERHARD CARL OTTO Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 21. September 1867, døbt Halsted Kirke 26. Oktober, † paa Juellinge 25. Maj 1869, begr. 1. Juni.

FJERDE SLÆGTLED

I. POLLY COMTESSE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BØRN MED KAMMERHERRE, HOFJÆGERMESTER SIGISMUND GREVE AHLEFELDT-LAURVIG (SE NR. 8):

15. a. FREDERIK JULIUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG til Svejbjæklund og Albæk, * paa Ulstrup 3. Juli 1869, døbt Sdr. Vinge Kirke.
Hofjægermester.
~ København, Frederikskirken, 27. September 1900 med EMMA GELRICA VAN CAPELLE (F.: HERMAN HENDRIK VAN CAPELLE og MARIE JEANETTE KLIS), * Arnhem 1. Marts 1875. [Svejbjæklund]. — 4 Børn: 5. Slægtled I, Nr. 27—30.
16. b. SOPHIE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Tranekær 27. April 1870, † 28. s. M.

II. CHARLOTTE COMTESSE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BARN (SE NR. 9)

af første Ægteskab med Kammerjunker, Premierløjtnant Carl Baron Wedell-Wedellsborg:

17. a. JULIE BENEDICTE CHRISTIANE (ADANE) Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG, * paa Hellingegaard 25. Oktober 1872, døbt Halsted Kirke.
~ Husby 27. Juli 1895 med Hofjægermester, Ritmester GUSTAV Baron LERCHE til Birkendegaard & Lerchesminde, Besidder af Det Lercheske Fideikommiss (F.: VILHELM CORNELIUS MAGNUS Greve LERCHE til Birkendegaard & Astrup og VILHELMINE CONRADINE BARNER), * paa Birkendegaard 27. Juli 1859, døbt Viskinge, † Klampenborg 15. Oktober 1936, begr. Viskinge Kgd. — 2 Børn: 5. Slægtled II, Nr. 31—32.

III. HOFJÆGERMESTER CHRISTIAN GREVE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BØRN MED AGNES COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIG (SE NR. 10):

18. a. FREDERIK Lehns greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS til Halsted Kloster (det tidl. Baroni Juellinge), * paa Ørbygaard 28. Juni 1882, † paa Halsted Kloster 16. Juni 1926, begr. Halsted Kloster Dyrehave.
Hofjægermester.
~ Hammel Kirke 11. Januar 1908 med HELLE VIBEKE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS (F.: Kammerherre MOGENS CHRISTIAN Lehns greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS til Grevskaftet Frijsenborg & Stamhuset Steensballegaard og FREDERIKKE (FRITZE) SOPHIE ELISABETH Comtesse DANNESKIOLD-SAMSØE), * paa Frijsenborg 9. November 1886, døbt Hammel Kirke. — 3 Børn: 5. Slægtled III, Nr. 33—35.
19. b. JULIUS BENEDICTUS Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Ørbygaard 7. September 1883, † St. Paul, Kärnthen, 9. Juli 1926, begr. sst.
~ Rom 3. Marts 1914 med CATHARINA (INA) LOUISE HANSEN (F.: Herredsfoged GUSTAV THEODOR HANSEN og AGNES FREDERIKKE MOGENSEN), * Præstø 21. August 1882. Ægteskabet opløst. — 1 Barn: 5. Slægtled IV, Nr. 36.
20. c. CHARLOTTE LOUISE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Ørbygaard 20. Oktober 1884, † København 27. Januar 1940, begr. fra Emmaus Kirke paa Halsted Kloster.
21. d. ELSE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Ørbygaard 9. November 1887. [London].

22. e. LOUISE VILHELMINE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Ørbygaard 9. November 1887.
Stiftsdame i Vallø. [Holte].
23. f. ELLEN Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 12. April 1889, † København 22. Januar 1907, begr. Halsted Kloster.
24. g. OVE Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 6. Oktober 1890, falden ved Kimmel, Vestflandern, 15. November 1915.
Kanadisk Frivillig i Verdenskrigen.
25. h. AASE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 27. Marts 1892, døbt Halsted Kirke.
~ København, Citadels Kirke, 24. Juli 1918 med Kammerjunker JACOB DE NEERGAARD til Faarevejle, Tølløse & Hjortholm (F.: Hofjægermester WENZEL PETER CARL FREDERIK FLACH DE NEERGAARD til Faarevejle & Seinhus og JACOBINE ADAMINE JEANINA ESTRUP) (se her Side 191), * København 21. Februar 1891, † paa Hjortholm 14. December 1932, begr. Skrøbelev Kgd. (Han ~ 1° 16. December 1913 med JULIA CHARLOTTE VILHELMINE BORNEMANN, f. 1891, Ægteskabet opløst; 3° 24. Juli 1932 med CÆCILIE MARIE FOLSACH, f. 1870). Ægteskabet opløst. — [Klampenborg]. — 2 Børn: 5. Slægtled V, Nr. 37—38.
26. i. MOGENS Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 13. April 1896. [Paris].

FEMTE SLÆGTLED

I. HOFJÆGERMESTER FREDERIK GREVE AHLEFELDT-LAURVIGS BØRN MED EMMA VAN CAPELLE (SE NR. 15):

27. a. INGEBORG POLLY MARIA Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 6. September 1901, døbt Sdr. Vinge Kirke.
~ Ringsted, Sct. Bendts Kirke, 12. Maj 1928 med Mekaniker OVE AXEL PAULS, * 1. Marts 1893. [Aarhus]. — 1 Barn: 6. Slægtled I, Nr. 39.
28. b. SIGISMUND HERMAN Greve AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 24. Januar 1904, døbt Sdr. Vinge Kirke, † paa Ulstrup 15. December 1914.
29. c. LUCIE BENEDICTE HILLEGUNDA Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 10. Marts 1906, døbt Sdr. Vinge Kirke.
~ 1° Aarhus 11. September 1928 med Proprietær JEPPE JEPSEN, * 11. Marts 1903. — Ægteskabet opløst 1934.
~ 2° Bryrup med Bestyrer af Albæk Hovedgaard JOHAN WIHRS, * 21. December 1902 [Albæk]. — 1 Barn: 6. Slægtled II, Nr. 40.
30. d. EMMA THUSNELDA FREDERIKKE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG, * paa Ulstrup 25. Oktober 1908, døbt Sdr. Vinge Kirke. (Vallø).

II. ADANE BARONESSE WEDELL-WEDELLSBORGS BØRN MED HOFJÆGERMESTER GUSTAV BARON LERCHE (SE NR. 17):

31. a. CARL VILHELM CORNELIUS MAGNUS Baron LERCHE, * paa Birkendegaard 11. Juli 1896, døbt Viskinge Kirke.
Sekondløjtnant ved Livgarden.
~ Los Angeles 1927 med MILDRED MEGRAW, * Philadelphia 12. Juli 1894. — [Los Angeles, Californien]. — 2 Børn: 6. Slægtled III, Nr. 41—42.
32. b. POLLY ADELHAID VILHELMINE ADANE Baronesse LERCHE, * paa Birkendegaard 24. Juli 1897, døbt Viskinge Kirke.

~ Skovshoved 18. November 1926 med Hofjægermester, Sekondløjtnant* i Artilleriet FREDERIK CHRISTIAN ROSENKRANTZ Greve SCHEEL til Ryegaard (Det tidl. Stamhus Rosenkrantz) (F.: Hofjægermester HENRIK JØRGEN Greve SCHEEL til Stamhuset Rosenkrantz og SOPHIE LOUISE Baronesse DE FALSEN-ZYTPHEN-ADELER), * paa Trudsholm 17. December 1897, hjemmedøbt. [Ryegaard ved Kirke Saaby]. — 3 Børn: 6. Slægtled IV, Nr. 43—45.

III. HOFJÆGERMESTER FREDERIK LEHNSGREVE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BØRN MED HELLE COMTESSE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS (SE NR. 18):

33. a. ALETTE Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * paa Juellinge 21. Februar 1908.
~ Shanghai 7. Oktober 1932 med cand. polyt., Sekondløjtnant* i Livgarden HANS HENRIK SOPHUS ADAM Greve BROCKENHUUS-SCHACK (F.: Overhofmarskal*, Kammerherre FRANDS AXEL VILHELM Greve BROCKENHUUS-SCHACK og DAGMAR LOUISE Comtesse DANNESKIOLD-SAMSØE), * Stockholm 17. April 1900. Ansat i »Det Store Nordiske Telegraf-Selskab«. [London]. — 3 Børn: 6. Slægtled V, Nr. 46—48.
34. b. NIELS Lehns greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS til Halsted Kloster og Skelstofte, * paa Juellinge 10. Februar 1910.
Hofjægermester. [Halsted Kloster ved Avnede og København].
35. c. ERHARD Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * København 17. April 1912, falden ved Luftangreb over det karelske Næs 19. Februar 1940, begr. Halsted Kloster 31. Marts.
Sekondløjtnant ved Hærens Flyvertropper. Frivillig i den finske Hær.

IV. JULIUS GREVE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BARN MED INA HANSEN (SE NR. 19):

36. a. JENS Greve KRAG-JUEL-VIND-FRIJS, * Assisi 21. December 1914.
~ Søllerød 14. August 1940 med LISE HOLM (F.: Dr. med. CHRISTIAN LUDVIG HOLM og SIGRID JOHANNE BRØNNUM), * København 28. Februar 1915.

V. AASE COMTESSE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BØRN MED KAMMERJUNKER JACOB DE NEERGAARD (SE NR. 25):

37. a. PETER JOHANSØN FERDINAND JACOB DE NEERGAARD, * paa Faarevejle 4. December 1921, døbt Skrøbelev Kirke.
38. b. MAGDA FREDERIKKE AGNES WENDELA CHARLOTTE AMALIE DE NEERGAARD, * paa Faarevejle 31. Januar 1923, døbt Skrøbelev Kirke.

SJETTE SLÆGTLED

I. INGEBORG COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BARN MED MEKANIKER OVE PAULS (SE NR. 27):

39. a. SVEND AAGE PAULS, * Aarhus 14. April 1929.

II. LUCIE COMTESSE AHLEFELDT-LAURVIGS BARN (SE NR. 29)
af andet Ægteskab med Bestyrer Johan Wihrs:

40. a. HANS WIHRS, * Bryrup 22. Marts 1936.

III. CARL VILHELM BARON LERCHES BØRN MED MILDRED MEGRAW (SE NR. 31):

41. a. POLLY ADANE Baronesse LERCHE, * Los Angeles 7. September 1930.
42. b. NINA CHARLOTTE Baronesse LERCHE, * Los Angeles 24. September 1933.

IV. POLLY BARONESSE LERCHES BØRN MED HOFJÆGERMESTER FREDERIK GREVE SCHEEL
(SE NR. 32):

43. a. BENTE ADANE SOPHIE LOUISE Comtesse SCHEEL, * København 26. Marts 1928,
døbt Rye Kirke.
44. b. ELLEN MARIE POLLY Comtesse SCHEEL, * København 27. Januar 1931, døbt
Rye Kirke.
45. c. NIELS HENRIK ROSENKRANTZ Greve SCHEEL, * paa Ryegaard 6. August 1933,
døbt Rye Kirke.

V. ALETTE COMTESSE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS' BØRN MED CAND. POLYT. HENRIK GREVE BROCKEN-
HUUS-SCHACK (SE NR. 33):

46. a. HARALD FRANDS Greve BROCKENHUUS-SCHACK, * Shanghai 30. Juli 1933.
47. b. INGER DAGMAR Comtesse BROCKENHUUS-SCHACK, * Shanghai 28. Oktober
1936.

Konventualinde i Gisselfeld adelige Jomfrukloster.

48. c. OLUF Greve BROCKENHUUS-SCHACK, * England 16. August 1940.

ASSISTENS KIRKEGAARD, KØBENHAVN

BREVE FRA GUSTAV HOLCK-WINTERFELDT

Paa Clausholm opbevares en Pakke, udenpaa hvilken er skrevet, utvivlsomt af Baron G. A. Berner Schilden Holsten:

Grandpapa Gustav Holck.

De fleste af Brevene er fra de Dage i 1807, da Englænderne bombarderede København, og giver interessante Indblik i de oprivende Begivenheder. Et er til P. A. ROSENINGE KOLDERUP³⁰, alle de andre er til Grevens Hustru, Grevinde Catharina Maria (Polly) Holck Winterfeldt f. Brown, der med sine 5 Døtre havde fundet et Tilflugtssted hos Pastor Bruun i Taarnby paa Amager³¹.

I et udateret Brev, der ifølge sit Indhold er skrevet under Bombardementet, der varede fra den 2. September om Aftenen til den 5. September Kl. 12—1 om Middagen³², skriver Grev Holck:

Beste Polly

Et Par Ord har jeg i Morges skrevet Dig, som Du nok vil faa med en Rytter, Bombarderingen vedvarer, jeg er vel og glæder mig ved at vide Dig sikker. Paa Nørregade hos os er en Bombe slaaet ind og slaget noget Tøytue, dog ubetydelig, men ingen Skade ved Mennesker, Pigerne ere bange, men det kand ej hjaelpe at flytte dem. — Kyss alle mine Unger, Louise og Dig selv, vær ved got Mod, saa glæder sig Din
Gustav

Den 5. September Kl. 7 ¼, sandsynligvis om Morgenen, skriver Greven:

Beste Polly!

Jeg er vel. Det har været en gresselig Nat, vores Huus er ej brændt, jeg har taget de 2 Kufferter til mig, i Haab at de der skal reddes, jeg kand ej opregne alt, hvad der er Brændt, Frue Kirke og Tømmerpladsen ere brændte, men Brænde Magazinet er reddet. — vær ved got Mod. Gud redder mig, og Du med Børnene haaber jeg sikre, om vores Tøytue brænder, da maa vi trøste os som saa mange andre, gierne kom jeg til Dig, men det er mig umuelig, saasnart det bliver mig muelig, skal jeg flyve til Dig, Kyss de Engle Børn fra mig — Hils Louisa og Baronessen. — Jeg maa slutte med at forsikre Dig, at jeg evig er Din

Gustav

den 5te Septth Kl. 7 ¼

Et udateret Brev maa være skrevet efter dette sidstnævnte, da de i dette omtalte Kufferter nævnes som staaende hos Brevskriveren.

Det lyder saaledes:

Engle Polly.

Dit Brev og Dit Svar indtreffer paa e[en]n Tiid hos mig, det glæder mig uendelig, at Du har i Din Frygt faaet Efterretning fra mig, Du seer, at Himlen har bestemt, jeg skal leve for Dig og Børnene, kand jeg faa en Vogn, skal jeg sende Dig Kufferterne, dog vil det være vanskeligt, og jeg tænker saa lidet paa vores Tøytue, at jeg nesten har glemt, at Kufferterne staaer hos mig; heele Byen deeler en Skiebne, og om vi for Eftertiden gaaer i Silke eller Lærred, det er ligegyldig. —

Landgang har du ej at befrygte, derom er alle enige, og Du er i all Fall bedre der end i Byen, da alle Fruentimmer, Børn og gamle Folk er i den bedrøveligste Tilstand her, at hvide Dig roelig kand ene giøre mig lykkelig, stræb derefter, og vi vil da snart samles

Evig Din Gustav

Kyss alle mine Engle Unger.

Man ser, at Breve kunde sendes frem og tilbage mellem København og Amager, og at der endog var en Mulighed for at sende en Vogn med Kufferter.

Man lægger ogsaa Mærke til Forsikringen, at alle var enige om, at en Landgang paa Amager ikke var at befrygte.

Det er aabenbart lykkedes at faa de omtalte Kufferter transportererede til Taarnby, for i et udateret Brev staaer der:

Søde Polly.

2de Kufferter faar Du med Mosin, hvad der er i dem, veed jeg ikke. — Resten af Tøyet som Skabe, Stoele, Borde &c. kand jeg intet giøre med, men maa lade dem til deres egen Skiebne, Stine skal jeg lade komme til Dig men [. . . .?] ved jeg ej, hvor at hun skal være hos en af hindes Slægt — jeg sender dette med Secretair Degen, Præstens Søn har ligeledes været hos mig, men jeg kand ej skrive med dem alle, glad er jeg ved at høre fra Dig, frygt ej for Landgang og ej heller for mig, jeg er ej bestemt til at døe, hver [!] ved got Mod saa er jeg lykkelig. LOTTE KNUTH³³ har faaet Brev fra Skoemager [!], og jeg veed intet om hindes Børn. —

Trænger Du til Penge eller noget, saa lad mig det hvide. Kyss mine Unger fra Din
Kl. 12 ½ — her bombarderis kun lidet nu.

Gustav

Endelig Kl. 6 Mandag Morgen (som var den 7. September) kunde Greven meddele, at der om Natten var afhandlet og »i dette Øjeblik« sluttet Fred med Englænderne³⁴.

Videre hedder det:

Flaaden skal tiltakles og forsynes med Kanoner og Amunition, og da gives til Fienden, og NB til Ejendom, inden 6 Uger skal Flaaden være i Stand, og da vil de forlade Landet, de lægger et Comando i Castellet til den Tiid, fra i Dag ophører all Fientlighed, Ejendommene i Siælland forsikres, naar vi vil afvæbne Landeværnet i Siælland, da skal Posten erholde fri gang — dette er Enden paa denne nedrige Krig, Gud veed, vad Følgen vil blive heraf —

Kl. 6 Mandag Morgen — Evig Din

Gustav

P. S.

Sig det til Præsten, men ej til for mange.

Dagen før havde Greven skrevet til

S. T.

Hr. Justis Raad Rosenvinge
Collerup³⁰:

Underhandlingerne er begynt, en Commission skal udnævnes fra begge Sider, det er alt, hvad jeg endnu kand sige —

den 6 Sep^{br} 1807

Deres Forbundne
Gustav Holck³⁵

WALTERSDORFF³⁶, Admiral LÜTKEN³⁷ og BORNEMANN³⁸ ere i dette Øjeblik afgaaede som Commisairer.

Tirsdag Aften (som var den 8. September) skriver han:

Beste Polly

Ved min Hiemkomst fik jeg Ordre strax at rejse til Holsten med Smettau¹⁵, da han frygtede at blive syg underveis —

Du kand holde Dig færdig Kl. 10 i Morgen, saa sender jeg en Vogn efter Dig, du boer og spiser hos Ranchs, von Qualen modtager Dig der, jeg har givet ham 50rd til Dig — Adieu. Kyss mine Unger, om 8te Dage tænker jeg at være tilbage

Tirsdag aften Kl. 9.

Din

Gustav

Den her omtalte Smettau er Rigs greve G. W. C. Schmettau f. 1752, d. 1823 som Generalløjtnant, der i 1807 fik det Hverv at overbringe Kronprinsen Meddelelsen om Københavns Kapitulation.

Det var altsaa paa denne Sendelse, han blev ledsaget af Grev Holck, hvis Regimentschef han var, da Grev Schmettau var Kommandør for Livgarden til Hest fra ca. 1806 til sin Død.

Den v. Qualen, der skulde modtage Grevinde Holck, har utvivlsomt været den Løjtnant JOSIAS v. QUALEN, der sammen med Holck var Adjudant hos General Peymann.

Forventningen om at skulle være tilbage inden 8 Dage gik ikke i Opfyldelse, for endnu den 7. Oktober daterede Grev Holck et Brev fra Kiel.

Fra Opholdet i Kiel er der bevaret 3 Breve, det første er fra 29. September og der staar heri:

Igaar modtog jeg Dit kiære Brev med Posten af 25de og om Aftenen kom AHLEFELDT, der bragte mig et fra 20de September, den Glæde, jeg følte ved at modtage disse 2de Breve, lader sig ej beskrive, men hvorfor har Du ej skrevet før, dog Du har vell ventet mig hiem.

Dersom det er mulig for Børnenes Sygdom, da gjør strax anstalter til at faa Pass, og kom ufortøvet til Fiellebroe, hvor man venter Dig med aabne arme, thi jeg kommer nok ej saa snart. —

Grosserer OTTO vil kunne forstrække Dig Penge, naar Du henvender Dig til ham, Grevinde Smethau³⁹ vil nok følge med, hun vil til Holkenhaun — taal derfor med hinde og indret Rejsen med Overlæg, intet uden Børnenes Sygdom maa fraholde Dig strax at udføre denne min uforranderlige Beslutning, bed Haagen i Din og min Fraværelse at antage sig Maglegaard og indret alt med Din sædvanlige Fornuft. — Kyss mine 5 stakkels Børn, jeg er ej Syg, men ikke heller vell, dog dette er Ubetydeligheder i nærværende Tiid. —

Den 5. Oktober skriver Greven bl. a.

.... jeg har modtaget 3 Breve fra Dig, Gud hvor inderlig beklager jeg Dig, jeg seer deraf, at mine Børn har alle Messlinger....

Han opfordrer atter sin Hustru til at rejse til Fiellebro og skriver:

....forsyn Dig med Engelsk Pass, saa Du ej paa nogen Maade kand tilbagevises, og lad intet uden mine Børns Liv fraholde Dig ufortøvet at rejse, da det er min uforranderlige Beslutning, Grevinde Smethau vil nok giøre Selskab....

Dette Brev er adresseret til:

Grevinde Holck Winterfeldt
i Kiøbenhavn

hos Ranch paa Kongens Nye Torv.

I det sidste Brev af 7. Oktober er Opfordringerne til at rejse ogsaa overordentlig kraftige, det lyder saaledes:

Kiel den 7de Octb 1807.

Engle Polly!

Naar du modtager disse Linier, maa du strax tage til Müller og med ham aftale, om det er muelig at rejse med Børnene, siger han, at det kan skee uden den visse Død, da skal Du rejse til Fiellebroe strax, Pass maa du kunne faae, om ej andet da ved Hielp af DUNTZFELDT⁴⁰, Penge maa Du bede Otto forstrække Dig, han nægter det ej, og jeg skal garantere ham dem, men intet maa afholde Dig, naar det er giørlig, da det er en nødvendig og urokkelig Beslutning af mig. — Indret alt med Din sædvanlige Fornuft, men glem intet, som kunne hindre Rejsen. Omstændigheder byder mig at tie, hvor jeg gjerne fortalte Dig noget, min eneste Tanke er Dig, tænk dig derfor min ulykkelige Stilling — Skulde Engellen[derne] forlade Siælland, før Du faar dette Brev, da bliver Du, men ellers paa ingen Maade.

Kyss mine Engle Unger alle, jeg har græt mangen en Taare for Dig og Dem. Du vil finde dette Brev kolt, men jeg er næsten gæl af Glæde ved at faa Dig fra Siælland, og jeg har kun 2 Minuter. — Besørg indlagte Breve strax, og aftael med dem, om Du og de kand rejse sammen. Skulde man nægte Eder Pass, saa søg ved Duntzfelt eller en anden at faa det udvirket, thi uden Engelsk Pass kommer Du neppe over, kom endelig ved Dagen til Nyborg, da vore Folk skyder paa Eder, naar det er mørkt — gid dette Brev var hos Dig, jeg lever kun for Dig, og uden Dig vil jeg aldrig levee.

Evig Din
Gustav

Tag Kirstine med og om Du kan faa en Karl, saa gjør det; vær ej overilende, men kold, at Du intet glemmer.

Skulle dette ej kunne skee, saa maa Du idet minste tage fra Byen til GIEDDES eller til SCHULIN, det sidste Sted er vist det sikkreste.

De Mennesker, der paa den Tid levede paa Fjellebro, og som vilde modtage Grevinde Holck med aabne Arme, var Grevens ældste Broder, Grev FREDERIK CHRISTIAN HOLCK WINTERFELDT f. 1764, d. 1825, der i 1801 havde købt Ejendommen, og hans Hustru CHRISTIANE REGITZE MARGRETHE VIND, f. 1756, d. 1808. Gieddes var Kammerherre WERNER HANS RUDOLPH ROSENKRANTZ GIEDDE, f. 1756, d. 1816, der 1779 ægtede Grevinde POLLY HOLCKS ældste Søster, ANNA (NANCY) MARGARETA BROWN, f. 1758, d. 1844. De havde Fribolig paa Fredensborg Slot.⁴¹

Schulin er Lehns greve SIGISMUND LUDWIG SCHULIN, f. 1777, d. 1836, Besidder af Frederiksdal. Han var siden Begyndelsen af Aaret 1805 forlovet med Grevinde Holeks Broderdatter, LOUISE ELISABETH BROWN, f. 1785, d. 1851, som han ægtede 6. Januar 1808.⁴²

Fra 1807 findes der ikke flere Breve i den omtalte Pakke.

Derimod findes der et langt Brev dateret Odense den 23. Marts 1814 fra Grev Holck til hans Hustru.

Stemningen i Brevet er meget bitter; men der er smukke Udtryk for Kærlighed til Konen og Børnene, som naar der staar:

»Omfavn mine Børn, Tak min Sophie og Polly (de to ældste Døtre, senere Fru Berner og Grevinde Reventlow) for Deres Breve, jeg er ikke stemt til at skrive Dem i Aften, Kl. er 2, jeg maa slutte. . . .«

Som nogle fornøjelige Træk fra Selskabslivet kan anføres følgende Uddrag af Brevet:

»JUEL og jeg er taget her ind for at bivaane et Ball, at jeg ikke vil spille den muntreste Rulle, kand Du tænke, vi er daglig hos BENTZENS, men sover i Odensée i en Gaard, som Juel har kjøbt, paa Fredag er det Frue BENTZONS Fødselsdag, naar vi har helligholt den, tager vi til Raunholt, paa Lørdag d. 26de er det lille CHRISTIANS Gebursdag, jeg har kjøbt et Ridetøj til ham for at forære ham, det har kostet 100rd men er dog temmelig smukt. — Jeg maa ophøre at skrive, thi Vognen kører frem for at befordre mig til Christiansdahl. . . .«

Amtmand, Kammerherre PETER ULRIK BENZON til Christiansdal, f. 1760, d. 1840, ægtede 1805 i andet Ægteskab FREDERIKKE EDEL BENEDICTE BRÜGGEMANN, f. 25. Marts 1777, d. 1846⁴³.

Den lille Christian er den senere Major, Kammerherre CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL, f. 26. Marts 1806, d. 1861, senere Besidder af Ravnholt.

Man undres over, at et Ridetøj til en 8 Aars Dreng selv lige efter Pengekrisen kunde koste 100 Rd., og at en Ritmester kunde have Raad til at give en saa kostbar Gave.

Kun et Par af Brevene er forsynede med Segl, men intet af Seglene viser Grevens Vaaben eller Navnetræk.
H. B. S. H.

BREV TIL GREVINDE POLLY HOLCK WINTERFELDT F. BROWN FRA HENDES BRODER GEORGE BROWN

St. Thomas, den 18. April 1815.

Kiæreste Søster Polly,

Jeg har ikke villet lade denne gode Lejlighed med min højstagsværdige Ven Hr. Commandeur JESSEN gaae forbie, uden at melde Dig, hvor kiær jeg stedse har Dig, og at takke Dig for den personlige Uleylighed, Du har havt for mit bedste, ved at tale for mig hos de magthavende, som min Ven v. HOLTEN underrettet mig om, og som et Beviis paa Din sjældne søsterlige Kiærlighed har rørt mig usigelig. At det gaaer HOLCK saa godt, glæder mig usigelig, da jeg alletider har havt et ømt Venskab for ham og ønsker ham derfor af Hiærtet vedvarende Held. — Det gaaer mig med Kone og Sex Døtre kuns lideligt, men vi ere alle vel for Øjeblikket, uagtet Kighosten har for nyelig raset hos de Sidste.

Jeg kan ikke sige Dig, hvor meget jeg ønsker personlig at kunne omfavne Dig og Din gode Holck og Dine Døtre /: især Dit saa lignende ungdommelige Model Polly, da hverken Klima eller Sorger endnu har berøvet mig min siældne Sands for det Skønne /: Hils dem alle kiærligt fra mig ligesom og min Kone og Døtre bede sig erindrede og tro mig stedse

Din oprigtig hengivne Broder,
G. Brown.

E. S. Bed Holck ved Lejlighed at lægge Hovedet sammen med vor højstagsværdige Svoger GJEDDE for at skaffe mig et Embede, hvorom jeg vidtløftigere har tilskrevet Sidste. — Hils og øvrige Familie og Venner.

Din
G. B.

Udskrift: S. T. Frue Grevinde M. C. Holck-Winterfeldt

Kiøbenhavn.

Grevinde Holck Winterfeldts Broder GEORGE BROWN 1773—1818 Overkrigskommissær, Prokurator, Ejer af Plantager paa St. Thomas g. 3) paa St. Thomas 1803 m. Anna Elisabeth Rohde f. 1784, † paa St. Thomas 1818. De havde i 1815 i hvert Fald seks Døtre. En syvende Datter er født 1804 og død lille. (Af Slægten Browns Historie, Tavle VII).

Original paa Clausholm.

H. B. S. H.

GUSTAV GREVE HOLCK-WINTERFELDT TIL
LEHNSGREVE SIGISMUND LUDVIG SCHULIN OG HUSTRU LOUISA
FØDT BROWN

1.

23. Martii 1805.

Gode Louisa!

Jeg vælger at skrive til dig, da jeg veed, Du bryder dig ej om Ceremonier, og det passer sig best for min Tiid. — Mit Ærinde er at tilmelde dig, dine Forældre, Nancy, Susanne og alle, som deltager i mit Vell, at Polly er lykkelig forløst med en — Datter⁴⁴.

Hun er temmelig vell, og det er gaaet meget gesvint, den lille skal hedde Kløer 5, NB om hun bliver saa smuk som Du, naar jeg siger dig, at jeg skal skrive 7 Breve, vil du vist unskylde, at dit Brev bliver kort, nest mange Hilsener til din hele Familie og til dig fra alle Kejsere, Printzer og Grever, slutter jeg og tegner mig din oprigtige Ven

Gustaw Hølek.

2.

Residents-Studen Kiøbenhavn, den 30de Januarij 1808.

Velan, Perle Ven, ifølge mit Løfte tilskriver jeg dig disse faa Linier, da Himlen ej har skjænket os saa megen Snee, at jeg kand komme til dig i Kane, og mine øvrige Equipager ei ere i Stand, Du ønsker en kort Beskrivelse over Ballet, her er den; — efter at jeg havde celebreret Kongens Fødselsdag i Harmonien til Middag, og der lagt en god Grundvold til en Perial, drog jeg til det beviste Ball, hvem der egentlig var den smukkeste, kand jeg ej sige, lige saa lidet kand jeg navngive dig den hæsligste, vore unge Cavalliéer giøre meget af de 2de Frøkener Colbiørnsen⁴⁵, og den ene af dem, nemlig Grev Trampes Kiæreste, synes at love dem en behagelig Fremtid. Værtinden paa Ballet gjorde sig remarcable paa 3 forskjellige Maader, den første var, at hun med megen Vrede yttrede sin Mening over QUALEN⁴⁶ og ANKER⁴⁷, der havde sat sig i en Sopha, og som hun paastod, satte begge og sov, skjønt de paastode det modsatte, udlod hun sig dog med, at det var en Inpertinence uden lige. (Du veed, de have begge smaa Øyne, og dette har formodentlig givet Anledning til hinds Formodning). Den anden var, at hun kalte HANNE COLBIØRNSEN bort fra ERHARD RANTZOW⁴⁸ og mig, som mit i Ball Sahlen paa den dydigste Maade tiltalte hinde, skjønt ikke om Religionen, saa dog paa den anstændigste Maade, men ikke destomindre fant hun det upassende at tale med os, og gav hinde en streng Irettesættelse. . . . Hvad mig selv angaar, da var jeg nesten gladere ved at kiøre hiem end ved at kiøre hen, jeg dandsede Figaroe med Princesse Juliane⁴⁹ og fant mig i den Dans kun at være 20 Aar, ellers i det heele synes jeg at spore Alderens Virkning i nogle af mine Lemmer. Vi trak Nummere til Bordet, Gud velsigne Frøken HAUCK, hun blev min Dame, din Uncle havde Hanne Colbiørnsen, hun sad paa min anden Side, der holdt jeg mig lidet skadesløs, din Tante og min Kone var i mine Øyne lige saa smuk som alle andre; naar Du efter 11 Aars Ægteskab siger det samme om din Kone, saa har Du opfyldt en af dine ægteskabelige Pligter, og derpaa tvivler jeg ej, da Du har mig til Mønster.

Hils din rare Louise fra Polly og mig, naar jeg kand, besøger jeg dig, lev saa længe vell, det ønsker din oprigtige Ven

Gustaw Holck.

3.

[12. Oktober 1822].

Min Ven,

Idet jeg beretter dig Modtagelsen af dit Brev i Gaar Aftes, vil jeg først sige at alt, hvad som henhører til Commissioner, skal nøyagtig blive udført, dog synes mig, det ej var værd, at jeg bad H. JUEL⁵⁰, som Du skriver, til Fredag Aften, da Du indbyder Voss⁵¹ til Onsdag Middag og Fredag Aften, men Juel ikkun til Fredag Aften, synes mig, at naar Du ej ogsaa indbyder ham til Onsdag Middag, er det bedre slet ikke at indbyde ham, dog dette er min Meening; er Du af en anden Meening, kan Du igiennem George, som Du nok seer i Morgen, endnu lade ham indbyde. — I Henseende til din Geburtsdag, da giver jeg dig min Ære, at det gjør mig inderlig ondt, den Dag ikke at kunde være med dig, men jeg kand ej gaae 2de Gange over Gulvet, undtagen jeg maa lægge mig af Gigt Smertes i Benet, dertil kommer, at jeg fra Tienesten er meldt syg, og at jeg, om det endogsaa ved Anstrengelse var mig muelig at gjøre denne Tuur, handlede

urigtig, og gav mig blot for nedrige Menneskers Dadel, hvilket vist vilde blive Tilfældet — nok herom. — Naar man deeler lige med sin Ven, kand han ej fordre meer, Du har Mariane hos dig, og skal faae Sophie og Gustave til, de øvrige blive hos mig, min Kone kand ej got taale i denne Aarstiid at gjøre Landtuure, altsaa beholder enhver af os et Barn til Pleje, de andre skal komme Onsdag og blive Fredag over og bringe dig vores virkelig velmeente Lykønskning, efter mine Følelser gratulerer jeg dig meere til at være bleven 1 Aar ældre, og altsaa overstridt 1 Aar, end hved dit Barns Daab⁵², som Du snart kunde høre op med. — Nu min Ven maa jeg slutte, det koster mig Andstrængelse liggende at skrive. Hils fra os alle Louise og alt, som omgiver dig, og vær Du forsikkert, at jeg altiid er og bliver

din Ven

G. Holck Winterfeldt.

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Grev Schulin til Frederichsdahl.

4.

Kiøbenhavn den 22e April 1825.

Beste Ven,

Mig synes jeg maatte dog tilskrive dig et Par Ord i Anledning af din ældste Søns Confirmation, men da Du er saa særdeles bibelfast, burde dette Brev indeholde fleere Sprog af Bibelen, som jeg gjorde andvendelig paa dig og din Søn, dersom jeg ej frygtede at gjøre et urigtig Valg, og jeg vil derfor hellere i simpel, men hiertelige Ord ønske dig og ham til Lykke, dersom den Dag betyder det, som oftest er Tilfældet, at han faaer Raadighed og anseer sig som Herre over sin Person, da er den dobbelt vigtig for et ungt Menneske, dog jeg vil ej allene ønske, men forudsige, at Ismund vist bliver blandt dem, som vil begaae ferre Daarligheder end i Almindelighed — naar han ej fik mit Brev at see, ville jeg sige ferre end hans Fader. Du maa engang meddeele mig dine Følelser, da han aflagde Pagtens Eed, jeg ønsker at hvide, hvorledes Du var tilmode for at sammenligne dine Følelser med mine, thi vi kand begge spase, men i alvorlige Øjeblikke, da ere vi alvorlige, vi ere meget forskellige, og dog have vi ofte overensstemmende Ideer, kort sagt, der er en liig Ulighed (jeg veed ej, om Du forstaar mig) imellem os, og derfor ønsker jeg i vigtige Øjeblikke at vide, hvad Du har tænkt og føelt. Siig din Kone, dig selv, dine Børn fra mig og mine de hierteligste Ønsker for Ismunds Fremtids Lykke, og deres Glæde; at hvide dem vell er os kiært, men kiærere, naar vi vare lidt nærmere sammen, dog den Steen, Du ej kand vælte, skal Du lade ligge. Min Kone og Børn er temmelig vell, Sophie og hindes Mand og Børn ligeledes, Nyheder veed jeg ingen af, som er mig kiært, thi de due siælden noget. Christian Berner, den lange kaldet, har faaet non condemnendum til Examen. —

Alle dine Venner hilser dig igiennem min Pen. Tiden tillader mig ej at sætte dem i skøn Stil, jeg er kort, men oprigtig

din Ven

G. Holck Winterfeldt

PS. Hils Jette venlig fra os alle. Er hun gift eller forloved med en Landseneer Officeer.

Udskrift: Højvelbaarne Hr. Kammerherre, Greve af Schulin, Amtmand over Præstø Amt, til Næstved.

Segl som paa Brevet af 17. Marts 1827.

5.

Kiøbh. den 3de Juny 1825.

Min Ven,

Efter Modtagelsen af dit venskabelige Brev, hvori Du tilkiendegiver mig, at Du imodtager mit Tilbud om at leje Frederiksdahl i Sommer, bekiendgiorde jeg min Familie denne Bestemmelse, Sophie og min Kone bleve meget glade, de andre vare vel glade dertil, men Sorgenfrey var dem lidt for nær, og MATHILDE DE NULLY⁵³ skal ligge paa Fredensborg, som ville have været dem en behagelig Omgang, disse tvende Ting formindskede Glæden over at boe paa dette yndige Sted, men i det heele vare de dog meget fornøiede, i Tiirsdays tog vi derud allesammen, havde Mad og Viin med os, saa vi ret levede som Kiøbenhavnere, naar de gjør en Skov-Tuur, gamle og unge PETER DE NULLY vare med os⁵⁴, stakkels Peter, han trænger til Adspredelse, han er her med sin heele Familie uden Penge og uden nogen blide Udsigter, Gud veed, hvad der skal blive af, han søger at faa nogle af Børnene i Vej, men om de ogsaa opnaar dette, saa bliver det dog uden nogen som helst Gage, og hvoraf skal de leve, der er for mig en Gaade. Selv ønsker han at blive andsat i Vestindien paa hvilken som helst Maade, blot for at komme i Levevej, men dertil hører Venner, og dem har sielden den Fattige. — Det gjør mig inderlig ondt for ham, der fordum hialp andre, indtil han trængte selv, nu ingen Hiælp at kunde finde; har jeg ej Ret, naar jeg yttre Glæde over hver Dag, som bringer os nærmere til at forlade denne Jammerdahl, ja, jeg kand med Sandhed siige, naar 10 Mennesker ere mig kiære, er 100 mig ligegyldige, og 1000 mig modbydelige. — Dog jeg vil ej tænke paa alt det slette her i Verden, men søge i Frederiksdahls yndige Natur at glemme Verden og alle dens Plager, naar man blot vil tillade mig at nyde den. — Eylertzen er vell, klynker som sædvanlig og maaskee meere, end han har Aarsag til, denne Tiid er vel den tærende Tiid for ham, og fordrer daglige Udgifter, men hans Høst-Tiid kommer ogsaa, og jeg troer, han da vil staae sig meget vell; han dyrker kun Markerne, Haven, paastaaer han, vilde han have Tab af, derfor lader han den ligge, ingen Ærter, ingen Kaal, kort intet af nogen Slags Have Sager vil han dyrke, Huuset eller Slottet, som det kaldes, er i fuldkommen Orden, der var Murere paa Taget, men Stalden er i ynkelig Forfatning, da Krybber og Spiltouer ere alle synderrevne, Vandposten kand ej bruges, men det, sagde han, var andmeldt til Bierg, og skulde giøres i Stand, Hegnet om Kirsebær Haven var paa flere Steder nedfalden, saa at Kreaturerne kand gaae derind, dette sagde han at ville giøre i Stand, naar hans Kartoffler vare lagte, gamle Medholdt skjænte paa ham, men det er, som Du veed, den gamle Vane, jeg fortæller dig dette ej for at klage over Eilertzen eller for at yttre min Misfornøielse med Stedet, men blot for at give dig et lille Vink, at Du til næste Aar maa betids lade disse Ting være i Stand, som ellers kunde hindre en Minister eller anden riig Mand fra at leie; til Folk, som ej er bedre vandt end jeg, da er det meget gott. Nu min Ven vil jeg haabe, Du ej fortryder den indgaaede Accord med mig, og at din Kone er af samme Meening som Du, det ville ellers formindske de Behageligheder, som jeg venter mig der af. Min Kone vil skrive til Louise angaaende Bruget af Meublerne, som jeg haaber, hun vil tillade os, ligesom hun alt havde sagt Sophie det, om hun alleene havde beboet Stædet, de skal blive skaanede, som om de vare vore egne, William, haaber jeg, vil være tilfreds, at vi kommer der, og benytte sine Fritimer til at moere sig der, dersom Du og Louise skulle giøre en Tuur hertil i Sommer, vil det være os en kiær Pligt at beværte vores Vært og Vertinde paa det beste, jeg gaar svanger med en lille Reise til Fyhn, saa det vil være vanskelig at komme til Eder, dog vi vil ej forsværge det.

Hils kiærlig din Kone og heele omgivende fra os alle og særdeles

fra din oprigtige Ven

G. Holck Winterfeldt.

P. S.

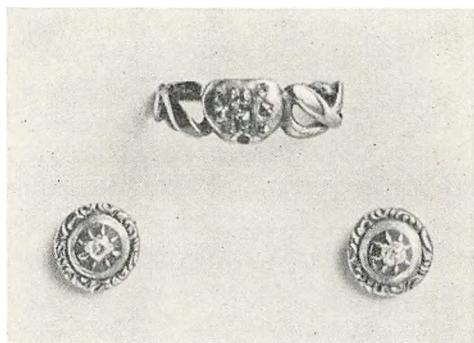
Kongen og Dronningen med Følge rejser Onsdag Eftermiddag Kl. 5 i Dampbaaden. — William, som er hos os i Dag, beder sig unskyldt for Skriverie, da han vil moere sig i Dag.

6.

Paradiis, den 17de Juny 1825.

Beste Ven,

Af ovenstaaende vil Du see, hvorledes jeg benævner dit Frederichsdahl, dog er der liden Forskiæl, thi som man har sagt mig, gik Adam og Eva nøgne, og her bærer alle Klæder lige til Eilertzen og den gamle berømmelige Snakke-Ane, der begge ere saa gamle, at de gierne kand passere for vore første Forrældre, om Tabet af deres Uskyldighed eller den nuværende Ejer og Herre paa Frederichsdahl har ved sit første Syndefald været Aarsag til, at man nu bærer Klæder, skal jeg lade være udsagt, men Skade er det, at denne Mode er indført her, thi var man noget længere fra Cuur og Wistiter[sic] kunde man virkelig leve her som i Paradiis. Jeg vil ej ved at berømme Frederichsdahl giøre dig mere længselsfuld derefter, end Du formodentlig er, jeg vil blot sige dig, hvorledes jeg og mine finder os her, og ved denne Yttring skaffe dig en glad Time, thi jeg veed, Du tænker saa ædelt, at dine Venners Glæde er din Glæde, og af dit siste Brev seer jeg, Du har i Peders-Gaard et andet Frederichsdahl, saa dit Savn ej er saa stort, som det ellers maatte være, naar Du boede paa et mindre smukt Sted. Hr. Bierg, som jeg for nogle Dage siden

Ring, der stammer fra Familien Hoick, og Knapper, der har tilhørt Grevinde Holck f. Brown
Langeso

har seet her, og som sagde mig, at han ville besøge dig, vil kunde underrette dig om alt, som paa Stedet kand interessere, at alt ifølge dit Brev vil blive istandsat, hvoraf noget alt er iværksat, og Resten vil snart blive det. Stakkels Eilertzen er i Gaar bleven syg, da Doctor GARTNER⁵⁵ netop i Dag kom til os, bad vi ham gaae derved, han erklærede hans Sygdom for en aromatiske Feber, der var temmelig stærk, og da Eilertzen klagede over Smærter i Kævebenet, sagde han, at han maatte vogte sig for, det ej blev Mundklemme. Han gav ham en Recept, men bad ham tillige lade Doctoren i Lyngby underrette om hans Sygdom, da han ej selv kunne komme saa snart til ham igien. Hr. Medholdt har jeg efter dit Ønske engageret til at vrøvle i Kirsebærhaven, i Mangel af Flemming. Han siger mig, Du giver ham 1 Rd. om Ugen, jeg har lovet ham det samme til, og han

synes ret fornøyet dermed, desuden faaer han imellem, naar han ret kand fortælle mig noget interessant om din og hans udenlandske Reise, et Glas Conjak og lit Mad, hvilket han ret finder Behag udi.

Du skriver mig, at jeg skal lade min fynske Rejse fare og komme til dig, jeg maa giøre en Reise til Fyen mere af Pligt end af Lyst, min Broder Christian har 2de Gange haft et Andfald af en Rørelse, kommer det 3die Gang, da kand det let giøre Ende paa ham, og jeg ønsker dog meget forinden at see ham, Flemming skal ligeledes være hentæret og bestandig sygelig, saa han ej heller lever et langt Liv, de ere mine nærmeste og snart mine eneste af min Slægt, saa Naturens Følelser raaber i mig, Du bør see dem, og jeg reiser. Kand en Reise til dig med et Par Børn giøres muelig for mig uden at hindre min fynske Reise, da gjør jeg det gierne, jeg har troet, at Du og Louise kom hertil den 28de, da kunne Børnene reise med Eder hiem, og jeg afhente dem. — Hvad mener Du om denne Plan.

Conferentsraad BRUUN⁵⁶ har været meget syg, men er nu bedre, han skal efter Sigende have spiist Iis, og derved forkiølet sig saa stærkt, at han fik en Inflammation og stærk Dieræ, men nu er han uden Fare, iøvrigt veed jeg intet Nyt at fortælle dig, i Staden gaaer alt ved det kiedsommelige gamle, man klynker og klager, men lever dog, som om Pengene voxte paa Træerne.

I det Haab, at Du, gode Ven, fremdeles finder dig fornøyet i din Embedsstilling, og at alt er vell i din hiemlige Circul, henlever jeg, næst mange, mange kiærlige Hilsner fra mig og alle mine til Louise og det hele omgivende

P. S.

din oprigtige Ven
G. Holck Winterfeldt.

William er rask og besøgte os i Gaar Aftes. Sophies lille William er rask og har i Gaar og i Dag faaet 2de Tænder.

7.

Frederichsdal, den 2den August 1825.

Min Ven,

For at tilfredsstille mine Børns Ønske har jeg lagt min fynske Reise paa Hylden til en anden Gang. Jeg følger dem til Pedersgaard, da de uden mig vanskelig kunde komme til Eder, det de saa inderlig ønsker,

at jeg nærer det samme Ønske, derom haaber jeg, Du er overbeviist, og at jeg vil moere mig særdeles vell, derom er jeg overbeviist. Jette de Voss skriver til Polly, at Du vil lade et Par Heste møde i Faxøe, nu vil jeg, for at ingen Misforstaaelse skal finde Sted, saa tydelig som muelig beskrive vores Reise Plan. Polly, Mariane og jeg er Eders Giæster, som Fredag Morgen d. 5. Kl. 4 tager herfra over Walløe, hvor vi deels for Hestenes Skyld, deels for at besøge Frøken STAFFELDT⁵⁷, opholder os 3 Timer, og tænker at være i Faxøe Kl. 4 om Eftermiddagen, nu overlader jeg til dig, om Du vil med et Par løse Heste, det hedder uden Vogn, afhente os der, eller om det mere convenerer dig, at jeg bringer min Karl og 2de Heste med, som medens vores Ophold blev hos dig, mig er det lige meget, og jeg antager det som Svar, naar jeg i Faxøe ingen Heste finder, at jeg bringer mine med, og hvis jeg finder Heste, da sender jeg mine tilbage — nu er det vel saa tydelig, at ingen Misforstaaelse kand finde Sted. Jette taler om en Reise til Næstved, som ej glæder mig, da jeg ej kand tage derhen uden Uniform, den jeg paa ingen Maade kand eller vil medbringe, dog derom kand vi tale mundtlig. Lev vell, hils alle kiærlig fra os og fra din Ven

G. Holck-Winterfeldt.

Polly har ej Tid at skrive til Jette, da de løber omkring som den Stundesløse.

8.

Min Perle Ven,

Frederichsdahl: den 28. Septbr. 1826.

Uagtet Trompeten lyder til Exercitie, og min huuslige Trompet i denne Tiid ej giver mig megen Tiid tilovers, maa jeg dog iile at besvare dit Brev af 26. d. M., som jeg modtog i Gaar. — Du ønsker at hvide min Meening angaaende Andskaffelse af nye Heste, her er den; — Hestene ere og bør være i lav Priis for Øyeblikket og vil formodentlig blive meget dyre til Foraaret, men 4re Heste af een Couleur, Alder, Højde og feilfrie vil altiid koste en Deel, dine 4re Heste vil blive imodtagen for en lav Priis, alt dette er ey behagelig at høre, men Sandhed, i Kiøbenhavn vil 4re parrede Heste ej findes til Salg med mindre de ere ligesaa slette, og maaske slettere end dine, at kiøbe dem parviis er yderst vanskelig, og noget som jeg vil fraraade, derimod vil jeg aftale med Skjøen i Kiøge, at han tager til Petersgaard, beseer dine Heste, slutter Accord med dig, til hvilken Priis han vil levere dig 4re gode Heste, for hvormeget han vil modtage dem for, hvad Alder, Couleur og Højde, dine nye skal have, samt at han i 3 Maaneder indestaar for Culler, Krybbenbiden og Spatlamhed, samt om sligt indtraf, da uden videre Gotgiørelse levere dig en anden. Naar Du underretter mig om, til hvilken Tiid han skal levere dig disse Heste, samt sender mig en Coppie af den imellem Eder affattede skriftlige Contract, hvori førbemelte Puncter nøyere ere indførte, saa skal jeg med en Dyrelæge besigtige dem i Kiøge, og være saa stræng ved Modtagelsen, som vores Venskab kand giøre Krav paa. — Er Du tilfreds hermed, da skriv mig med aller første Post, forrinden forretager jeg slets intet i denne Sag.

Nu min Ven nok om Heste og nu til Menneskene. Min stakkels Kone ligger af Podagra, og vi kand desaarsag ej bestemme nogen Tiid til Indflytning, Børnene og Børnebørnene ere raske, de hilse dig, Kone og Børn paa det kiærligste; stakkels Tante NUMSEN⁵⁸ har i lang Tiid været daarlig, og taber aldeles Kræfterne, da hun ingenting kand nyde, jeg frygter med Grund, at hinds Time slaaer snart det siste Slag, skjønt hinds høie Alder kand fordre Roe, saa er Tanken om Tabet af hinds kiærlige Deeltagelse i alt, som angaaer os, dog et uerstatteligt Tab for os. Hun er næsten den sidste af min Slægt, som ret interesserer mig, og derfor vil jeg dobbelt savne hinde.

Nyheder ere her ingen, som er værd at nedskrive, jeg vil derfor fylde Resten af denne Side med gammelt, nemlig Fornylsen af mit uforandrede Venskab for dig og dine.

Din Ven

G. Holck Winterfeldt

P. S. den 4de Octbr. kommer Doctor Gartner her tilbage.

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Kammerherre og Amtmand Greve af Schulin til Peters Gaard pr. Næstved.

Disse 5 Amethyster har været benyttede som Knapper i en Ridekjole, der tilhørte Grevinde Holck f. Brown
Holstenshuus

9.

Beste Ven,

den 28de Novbr. 1826.

Min Tiid er for knap, mit Papiir for lidet til med Vidtløftighed at underrette dig om Pollys Forlovelse, Christian Reventlou⁵⁹ er hindes tilkommende Mand, og jeg troer, det er et Valg, som i alt svarer til, hvad man kand ønske. Han er et got Menneske, som er det vigtigste. Han er et net og i sin Tiid formuende Mand, som er nødvendig, han har sine, og Polly sine Forrædres Samtykke og Velsignelse, nu hiælp mig at nedbede Guds Velsignelse, saa fattes dem intet. — Min Ven, det er længe siden, jeg var glad, Glæden virker i Dag saa meget paa mig, at jeg neppe kand skrive 10 Linier, og mindre 10 Breve, som jeg dog skal. Kys din Kone og Børn fra os alle, deel vores Glæde, du har før deelt vores Sorger. — Undskyld min Hast, jeg mægter ikke meere.

Din hiertens Ven

G. Holck Winterfeldt.

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Kammerherre, Grev Schulin, Amtmand over Præstø Amt til Peders Gaard pr. Præstøe.

Segl, som er gengivet S. 347.

10.

Beste Ven,

Kiobh. den 17de Martz 1827.

Dit Brev af 13. d. M. med en Anviisning paa 450 Rd. Sedler til mig at udbetales af Hr. J. de Coninck⁶⁰, har jeg rigtig imodtaget, kun mangler Contracten med Schkiøn, som jeg nødvendig maa have, da Schkiøn mueligen ej bringer Coppien med, og jeg da umelig kand nøyagtig fordre den opfyldt, siden jeg ej kiender den, forventer jeg, Du med første Post tilstiller mig den. Ifølge dit Ønske skal jeg modtage Hestene. Garden[s] Dyrelæge, saavel som min Vagtmester modtager alle til Garden leverede Heste, det ville altsaa være en Fornærmelse mod os alle 3, om de endnu desuden skulle besigtiges paa Weterinær Skoelen, desuden faaer jeg ingenlunde Schkiøn eller nogen Hestehandler til at trække sine Heste derud, thi Professoren⁶¹ er meget lunefuld, og det er hændet, at en Hest er bleven casset der, som 8te Dage efter, da en anden foreviiste den, blev erklæret god, og forlanger jeg, at han skal komme hen, hvor Hestene imodtages, da sender han en, der ej har mere Kundskab end enhver Dyrelæge, og altsaa en Fornærmelse mod ERICHSEN, derimod kand Du være roelig, at vi med all Nøyagtighed skal besigte dem, og hverken for Gunst eller Gave være paa Schiøns Side, men ene paa din Profit. Jeg var helst uden for den Sag, og ifald Du ønsker, Professor Wiborg skal imodtage dem allene, saa maa du sende ham Contracten, og bede ham, naar jeg lader ham vide, at Hestene ere kommene, han da vil gaa hen til det Sted, hvor de staaer, og bese dem, saa vil han vist være saa høflig at gjøre det. Naar de ere andtagne, skal jeg nok modtage dem i Casernerne, men min Ven, lad dem ej staa for længe. Havren er her saa græsselig dyr, og 4re Heste æde meget, efter din Afreise har jeg ladet opgiøre vores Regning, og med de 35 Rd., jeg betalte for den Udsætter Hest, er de 100 Rd. Sølv, Du af mig skal have, uagtet jeg kun beregner dig de laveste Torvepriiser, alt længe fortærede, naar Du kommer ind, skal jeg viise dig Regningen, jeg siger dette blot for, at Du kand iforveien være underrettet derom, og at Du ej skal blive fraperet, da jeg kiender dig og veed, at Du ingen Idee har derom, og aldrig tænker paa, hvad sligt koster i Kiøbenhavn.

Nyheder veed jeg ingen, som kand interessere dig, Baller og Selskaber, som undergraver Sundheden, vedvarer, min Kone er endnu langt fra rask, de øvrige af Familien, naar jeg fraregner den Hovedpine, som følger efter et Ball, ere friske, din SOPHIE og Tante BERNER vare her i Gaar Aftes, de ere vell, Kamj. STEEN BILLE forelæste os en Tragoedie af Ølenslæger, som fandt Bifald, den skal snart opføres. Her [. . . .] temmelige Sygdomme. FALSEN har Tyfus Febe[r, med] Guds Hiælp bliver Familien frie for de[n] man har nok i Livet deraf.

Nu min gode Ven, hils kiærlig fra os alle din Kone, Børn og Jette, jeg venter dit Svar og tegner mig for det, som jeg er

din oprigtige Ven

G. Holck Winterfeldt.

P. S. I dette Øjeblik kommer dine 4re sorte Hopper, men jeg har sagt, at jeg vil ej tage imod dem føren Tirsdag den 20de Martz, til hvilken Dag, jeg venter dit Svar. Du seer, jeg har maattet aabne mit Brev.

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Kammerherre, Greve af Schulin, Amtmand over Præstø Amt til Pedersgaard pr. Præstøe.

Segl, som er gengivet S. 374.

11.

Pederstrup den 9de Octbr. 1828.

Min Ven,

Uagtet vores Modtagelse paa Pedersgaard var saa kiærlig og deeltagende som muelig, saavel af din rare Kone og Børn som af Jette, kand jeg ikke nægte, at din Fraværelse gjorde mig meget ondt, en alvorlig Samtale med dig vilde dog noget have lettet mit beklemte Hierte, trøste kand ikkun Gud, lindre, haaber jeg, kand Tiiden.

Ja, min Ven, det var et skrækkende Budskab⁶², som bragte to Familier ned til den dybeste Sorrig, jeg elendige, som indbildte mig at være kraftfuld, jeg føeler mig saa svag, at jeg maa bede andre trøste mig, dog har Synet af den Engle Polly frembragt et Udbrud af Sorgen, som har lindret mit alt for beklemte Bryst. Det ville være overflødig at sige dig, at hun sørger dybt, hun har tabt for meget til ej at gjøre det, men Gud har skiænket hinde i dette Sorgens skrækkelige Øjeblik en beundringsværdig Kraft, som er frembragt ved den afdøde Engels høitidelige Bortgang, efter alles Beskrivelse er han død liig Christus, det vil sige saa meget, som vi svage Skabninger kand ligne ham. Den ædle, dybsørgende Fader har ved sin reene Gudhengivenhed saa gandske valgt den rigtige Maade at omgaaes Polly, og gyde Lindring i hinde Saar, at begge forekomme mig som overnatuerlige Væsener, her hærsker en dyb Sorg, men en blid Høitidelighed blandt os. Den er os alle saa velgiørende, vi tale om den afdøde og græde i hinandens Arme, vi søge førend [?] Trøst hos ham, som har saaret dybt, men som ogsaa kand lindre — og vil lindre. Vi bede saa inderligen til Gud, at han vil skiænke Polly Kraft til at bære sit Barn, og lade hinde føde til Verden det eneste, som kand fængsle hinde til Livet, det kiære Pant paa den afdødes reene Kiærlighed, min ærlige Ven, beed ogsaa du for hinde og for os alle.

Omfaun din Kone og Børn fra os alle, Tak dem hiertelig for Deres ømme Deeltagelse. Gud lad aldrig en saa dyb Sorg ramme dig og dine, som den, der har nedbøiet

din inderlig sørgende Ven
G. Holck Winterfeldt.

Sig Jette, at hinde inderlige Deeltagelse vist ej er undgaaet min Opmærksomhed, Gud lønne hinde derfor.

Udskrift: Høivelbaarne Her: Kammerherre Greve Schulin, Amtmand over Præstøe Amt til Pedersgaard pr. Præstøe.

Segl, som paa Brev af 28. Nov. 1826 (gengivet S. 347).

12.

Kiøbenhavn den 7de April 1829.

Min gode, min ærlige Ven,

Allerede for længe siden var det mit Forsæt at skrive dig til, og mange i dit Sted vilde vist være forternet paa mig, at jeg ej engang har gratuleret dig til din Datters Forlovelse⁶³, men jeg kiænder dig nøje, og jeg veed, Du har alt tilgivet mig, og mueligen allerede tænkt dig den sande Aarsag, dog for ej at den skal mistydes, vil jeg oprigtig tilstaae dig den. Efter min Svigersøns Død, og fra det Øjeblik min stakkels Polly blev forandret fra det lykkeligste Menneske paa Jorden til, om ej det ulykkeligste, saa dog til et meget ulykkeligt Væsen, er jeg gandske forandret, jeg er mistroisk med Skiæbnen, jeg seer ved enhver Behagelighed, som bydes os, kun det ubehagelige som i Fremtiden tidlig eller seent vil træffe os, og altsaa er min Fryd forbittret ved Frygten om den kommende Tid, det er en Feil at være saaledes, man bliver ubehagelig for andre og mindre behagelig for sig selv, men jeg kand med all den Mandoms Kraft, som Du tiltroer mig at have, ej tvinge mine Følelser, de sidste 3 Aar har berøvet mig 2de kiære Brødre, en Søster, en Svigersøn og nu min Svoger; det er næsten min heele Familie, thi min Kone og Børn er ej min Familie, men mit andet jeg — Gud forbyde, at jeg skal opleve en Skilsmisse med nogen af disse.

Naar Du har læst denne Begyndelse af mit Brev, behøver jeg vist ingen videre Undskyldning at gjøre for ej at have gratuleret dig, Du vil kunde læse dig til min slette Stemning det Øjeblik, jeg tager Pennen i Haanden, og indsee at efter mine nuværende Følelser jeg ikke uden Frygt kand lykønske en Ven til nogen jordisk Lykke, og endelig at jeg troer, det rigtigere at tie end at blande Sorg med Glæde. — Mangel af Deeltagelse, det bør, det kand Du ikke troe om mig; — nej, min Ven, jeg og mine holde for meget af dig og din Familie dertil, og din Sophie er saadan et got og fromt Pige Barn, at vi ej alleene ønske, men

forudsiger hinde megen jordisk Glæde. — Himlen give, at Sorgens Time meget sildig vil slaae for Eder. — Min Pollys lykkelige Nedkomst med en Datter⁶⁴ har meget lettet vores beklemte Bryst, og vi vil med dig nære det Haab, at den lille Engel vil gjøre hindes Fremtid taaeleligere, gandske blid vil den aldrig blive. — Hindes Helbred vedbliver, efter de Breve vi modtage, at være god, dog den 3die Nat efter Forløsnigen hørte hun en Vogn og troede, at det var os, af Glæde, hvortil hun var uvant, faldt hun i Besvimelse, og siden i Feber, som dog nu er forbie, og hun befinder sig vell tillige med den lille Engel; men Doctoren har bedet os (hun selv ogsaa), at vi ej maatte komme, forinden hun havde Kraft til at omfaune dem, som umuelig uden blandet Glæde og Sorg kunde trykke hinde til deres Hierter. — Vi reise formodentlig Søndag den 12. April herfra til Walløe, indtræffe den 13de om Eftermiddagen Kl. 7 i Wordingborg og gaaer over den 14de, dersom Veiret tillader det, og vi ej med Posten faaer Ordre endnu at forlænge vores Omfaunelse.

Modtag de kiærligste Hilsner fra min Kone og Børn og troe mig, at jeg ofte tænker paa Eder og und[er] alle Livets Omvæltninger

forbliver din sande Ven
G. Holck Winterfeldt

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Kammerherre Grev Schulin, Amtmand over Præstø Amt til Peders Gaard pr. Præstø. Segl, som paa Brev af 17. Marts 1827.

Originalerne, der tidligere opbevaredes paa Frederiksdal, findes nu (siden Sept. 1934) paa Langesø i Pakken: Breve til Lehns greve S. L. Schulin.

GREV GUSTAV HOLCK-WINTERFELDT'S ANSØGNINGER TIL KONGEN

Allernaadigste Konge.

For en Deel Aar tilbage, da jeg endnu eyede Maglegaard, og mig blev opsagt den deri værende Prioritet, stor 13000 Rd., søgte jeg overalt at faa denne Summa laant, men fandt ingensteds Hiælp, næsten fortvivlet over at være nødt til at sælge for at betale Prioriteten, fattede jeg Mod og gik til min Konge, til Ham for hvem mit taknemmelige Hierte evig slaar. De hørte mig, og jeg var ræddet. Følgen deraf var, at jeg længere hen i Tiiden, da Eyendommene steeg i Værdie, solgte til en Priis, hvorved jeg ej allene kunde tilbage betale Deres Majestæt de 13.000 Rd, men havde et temmelig Overskud for at betale min Giæld og enda noget at bøde paa de ulykkelige Tiider med, samt med Kraft at sørge for mine 5 Børns Opdragelse, hvilket er det eneste, jeg kand give dem, alt dette skylte jeg ingen Tak uden Dem, allernaadigste Konge, at gjøre mig denne Naade værdig har været og skal stedse blive mit eneste Maal for alle mine Handlinger.

Vi leve i en Tiid, hvor alt er meget dyrt, og skjønt mine Indkomster er noget større, kand jeg dog nu mindre komme ud en[d] forhen, ja det har været mig umuelig at blive gjældfrie, dette og flere Ting, som er Deres Majestæt bekient, nedtrykker mig gandske. Jeg vover andengang at bede Deres Majestæt hiælpe mig ved et Laan af 3000 Rbd. Navne Værdi, som jeg hver Termin skal afbetale paa Capitael og Renter 400 Rbd. N. V., og dersom en lille Arv af 2000 Rbd. rede Sølv, jeg har arvet i Holsteen efter min Morbroder, men som først skal passere Rettens Hænder, indkommer næste Aar, saa skal jeg strax betale det heele. Jeg har ingen anden Sikkerhed at byde Deres Majestæt end en Obligation, udstædt af mig, og dersom De befaler det, kand min ældste Broder paategne dens aarlige Afbetaling som Cautionist og Selvskyldner, thi han skal hver Termin betale mig 400 Rbd. N. V., dog beder jeg allerunderdanigst, at Afbetalingen først maa tage sin Begyndelse den 11. December i dette Aar. Den Sikkerhed, jeg har at byde, vilde hos enhver anden maaskee ansees utilstrækkelig, men i det Haab, at Deres Majestæt kiender mig saa nøye, at jeg før vilde gjøre Umueligheder muelige end bryde mit Ord til Dem, har jeg Mod til at vove dette Skridt, som det eneste jeg kand udfinde til at rædde mig fra talløse Ubehageligheder.

I Haab om allernaadigst Bønhørelse henlever jeg

Deres Majestæts
allerunderdanigste
Gustaw Holck Winterfeldt

Original i Den Højstkommanderendes Hemmelige Arkiv, Indkomne Sager, 1817, Nr. 21. (RA).

2.

Grev Gustaw Holck Winterfeldt ansøger allerunderdanigst om et Gratiael af 3000 Rbd.

Kiøbenhavn den 1ste May 1820.

Allernaadigste Konge.

De mange Beviser paa Deres Majestæts Naade giver mig Mod til med den fuldkomneste Tillid at aabenbare for Deres Majestæt min kummerfulde Stilling.

Jeg plages af en Giæld, som beløber sig til 2.800 Rbd., den jeg ved ulykkelige Tids Omstændigheder og Sygdom har paadraget mig, min Kones og mit endnu maadelige Helbred vil efter Doctorernes Meening ene kunde retableres ved nogle Maaneders Ophold paa Landet, som i det mindste vil koste mig nogle Hundrede Rigsdaler, thi en Bade Rejse, som han fortrinlig tilra[a]der mig, vilde koste alt for meget, til at jeg tør tænke derpaa.

Da min Gage er min eneste Indtækt, saa seer jeg mig som en giældbunden gandske ud af Stand længere at sutinere mig som en redelig Mand, med en saa talrig Familie, dersom Deres Majestæt ikke af sær kongelig Naade vil rædde mig og bevilge mig en Summa af 3000 Rbd., som jeg med Glæde vilde tilbagebetale, naar mine Omstændigheder engang forbedrer sig, da jeg i dette Øyeblik med en saa talrig Familie ikke kand taale nogen Decourt.

Allerunderdanigst
G. Holck Winterfeldt.

Original i Den Højstkommanderendes Hemmelige Arkiv, Indkomne Sager 1820, Nr. 16 (RA).

UDDRAG AF FOLKETÆLLING 1801

MILITÆRETATERNE. I. SLOTTE OG PALAISER. PRINSENS PALAIS:

Grev GUSTAV HOLCK WINTERFELDT	Husbonde	26	gibt	Premier Lieutenant i
			sam-	Garden til Hest og
Grevinde CATHRINE MARIE HOLCK WINTERFELDT, fød BROWN ..	hans Kone	24	men	Ridejunker.
SOPHIE ANNA JULIANE MARGRETHA HOLCK WINTERFELDT	deres Datter	2		
POLLY HOLCK WINTERFELDT	deres Datter	1		
SOPHIE KIRSTINE KLERULFF		32	ugibt	Stuepige
DOROTHEA MARIA WIEDT		32	gibt og separeret	Huusholderske
ANNA THOMASDATTER		27	ugibt	Barnepige
LARS JOHANSEN		25	ugibt	Tjener, tilforn tjent som Soldat ved nor- ske Liv Rgmt i 11 Aar.

SKØDE PAA GRAVSTEDET PAA ASSISTENS-KIRKEGAARD

Begravelse-Brev. Pag. 3049.

Paa Helliggeistes nye Assistance-Kirkegaard uden Nørreport er overladt Litra C. Nr. 11. til Comteserne Holck-Winterfeldt et Gravsted, som indtager en Plads af to Alen i Bredden og fire Alen i Længden, hvorfor til mig, efter Forordningen af 15. Februari 1805 og allerhøieste Rescript af 11. Juli 1828 er betalt for 100 Aar 31 Rdlr. 55 Sk. Rigsmønt, hvilke En og Trediver Rigsdaler 55 Sk. Rigsmønt i mit nærværende Aars Regnskab vorder Kirken til Indtægt beregnet; og er det Gravstedets Eier tilladt, paa egen Bekostning at lade det indrette, med Monument alt saaledes, at samme hverken nu eller herefter bliver Kirken eller Kirkegaarden til nogen Udgift eller Bekostning i nogen Maade, og skal dette Gravsted tilhøre Comteserne Holck Winterfeldt og Arvinger udi eet Hundrede Aar, dog paa de Vilkaar, at hver Gang Liig derudi bliver nedsat, saadant skeer med Kirkeværgens Minde, og at derfor erlægges de Rettigheder, som efter Anordningerne nu ere eller herefter maatte blive bestemte. Efter Udløbet af den Tid paa hvilken Gravstedet er kjøbt, maa intet Liig nedsættes deri forinden det er fornyet, dog hjemfalder det først til

Kirken tyve Aar efter det sidste Liigs Nedsættelse, og har Kirkeværgen da Rettighed til paany at bort-sælge det.

Til Bekræftelse under min Haand og Kirkens Segl.
Nummerpælen betalt med 3 Mk. 7 Sk.

J. J. Bech.

Væрге for Helliggeistes Kirke

L. S. (Sigillum Templi Divi Spiritus).

I dette Gravsted som tidligere har
tilhørt Familien, ere følgende Liig nedsatte:
1833 3/2 Kammerherre Greve Holck Winterfeldt
1838 11/10 Grevinde Holck Winterfeldt.
Det fornyes paa 100 Aar fra den 3. Febr. 1853,
til hvilken Tid det ældre Skøde var udløbet.
vide Pag. 941

J. J. Bech.

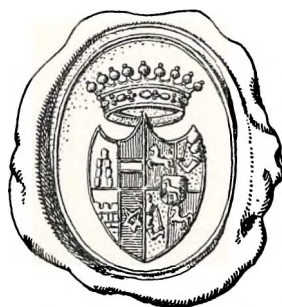
1868 den 26. August er nedsat Liget af Comtesse Gustava
Holck-Winterfeldt, 66 Aar, uden Betaling.

For Kirkeværgen.

F. Møller.

Skødet 2 Rdlr.

Originalen tilhører Fru Alexandra Jensen, f. Ræder.

Brev af 17. Marts 1827

KILDER

1. Slotskirkens Daabsprotokol.
»Anno 1774 den 13. Februar loed hands Excellence Hr. Geheime Raad Grev GUSTAV HOLCK-WINTERFELDT og Fru Grevinde SOPHIA LOWISA HOLCK-WINTERFELDT, fød Comtesse AHLEFELD døbe deres liden Søn af Magist. Bluhme i Christiansborg Slotz Kirke og blev kaldet GUSTAV. Fadderne vare hands Excellence Hr. Geheime Conferentz Raad VOLRATH AUGUST VON DER LÜHE, Hr. Cammer-Herre og Amtmand HENRICH LEWETZAU, Søe Capitain JØRGEN BALTASAR VON WINTERFELDT, Frue Oberhoffmesterinde MAGRETHE VON DER LÜHE holdt Barnet over Daaben og Comtesse CHRISTIANE DANNESCHIOLD-SAMSØ holdt Christenhuen. Barnet var fød den 9. Februar om Morgenen Kl. 1½ slet.«
2. Helliggejst Kirkes Begravelsesprotokol 1830/40. (Dødsdag) 30. Januar 1833 af Vattersot. (begr.) 3. Februar.
afg. Grev GUSTAV HOLCK WINTERFELDT, Kammerherre og Oberst ved Livgarden til Hest, Ridder og Dannebrogsmænd fra Gardercasernen. 59 Aar. Til Assist. kgden i E. Gravsted paa Linien Litr. E. No. 20.
3. Københavns Skiftekommission. Hvidebog 1833. Nr. 1417:
»Efter Anmodning fra Enke Grevinde HOLCK WINTERFELDT giver ieg mig den Ære at anmelde at hendes Mand, Kammerherre, Oberstlieutenant af Livgarden til Hest, Grev GUSTAV HOLCK WINTERFELDT er ved Døden afgaaet i Gaar, men da hun har indgivet allerunderdanigst Ansøgning om Bevilling til at hendside i uskiftet Boe, saa vil Rettens Nærværelse ikke behøves.
Khavn. 31. Januar 1833.

ærbødigst
N. F. Larsen
Overauditeur.

Den paaberaabte Bevilling forevist d/ 26. Martii 1833 og Recognitionen betalt af Boets Massa 3000 Rd. Sølv.«
4. Gravsten paa Assistens Kirkegaard:
Greve
Gustav Holck
Winterfeldt
Født den 9. Februari 1774
Død den 30. Ianuari 1833.
og
Grevinde
Polly Holck
Winterfeldt
født Brown
Født den 29 Mai 1775
Død den 6. October 1838.
Paa Gravstedet staar endnu en Sten med følgende Inskription:
Gustave Holck-Winterfeldt
Født 25de November 1801
Død 20de August 1868.
5. »Den 23. Octb. 1795 hat der Prediger Maurenbrecker auf dem Landgut des Hr. Gen. Kr. Commisärs Brown, Magelgaar, nach erhaltenem Attest von Hr. G. D. Jörgensen, Cassirer bei der allgemeinen Wittwen-Casse, copulirt den Herrn Grafen GÜSTOW VON HOLCK WINTERFELD, Lieutenant bei der Garde zu Pferd (I. K.) mit dem Fräulein CATHARINA MARIA BROWN (r. K.).
Abschrift aus dem Kirchenbuch der deutsch-reform. Gemeinde in Kopenhagen.
W. Baur. Pfr.«
6. Tysk reformert Kirkebog:
»1775 d. 5ten Junii ist vom Prediger Stubenrauch Herrn JOHN BROWNS und Frau ANNA geb. APPLEBY Töchterl. in der Kirche um 4 Uhr nachmittags getauft und genent worden CATHARINA MARIA. Zu Patten hatte sie 1. Die Herren Agent REIERSEN, 2. JOHN DUNGAN, 3. PETER HEILIGER DE NULLY, 4. Madame PFEIF und 5. Jgfr. ANNA MARGARETHA BROWN, des Kindes Schwester.«
7. Helliggejstes Kirkes Begravelsesprotokol 1830/40: (Dødsdag) den 6te October 1838 af Gigt og Nervesvækkelse.
(begr.) den 11te October.
MARIE CATHRINE HOLCK WINTERFELDT født BROWN, Grevinde, Kammerherreinde. 63 Aar.
Til Ass. Kgd.
8. Københavns Skiftekommission. Dokumenter til Hvidebog 1838 Nr. 1357:
At Grevinde HOLCK-WINTERFELDT, Enke efter afgangne Prem. Major i den kongelige Livgarde tilhest Grev HOLCK-WINTERFELDT igaar ved Døden er afgaaet tillader vi os herved at anmelde for den ærede Skifte Commission, idet vi tilføie, at vi, som eneste og myndige Arvinger, ikke forlange eller ønske nogen Skifte-Behandling.
Kiøbenhavn, den 8de October 1838.
G. BERNER
P. REVENTLOW
G. HOLCK WINTERFELDT
J. HOLCK WINTERFELDT
M. HOLCK WINTERFELDT
Som af Øvrigheden beskikket Curator for de ovennævnte 3 Comtesser HOLCK WINTERFELDT, underskriver
REHDERS
Til Den kongelige Landsoverrets- samt Hof- og Stadsrets Skifte-Commission.
9. Gravsten paa Assistens Kirkegaard, se ovenfor under 4.
10. Det grevelige Holck-Winterfeldtske Vaaben (efter D. A. A. XLII, 1925): Skjoldet delt:
1° (det grevelige Holck'ske Vaaben) firdelt: 1. en Sparre af syv røde Teglsten i Sølv (Holck); 2. en rød Bjælke i Sølv (Krabbe); 3. en tretindet rød Mur i Sølv (Reventlow); 4. et Sølv-Marekors i blaåt (Skave).
2° (det friherrelige Winterfeldt'ske Vaaben) firdelt med Hjerteskjold: en over to Guld-Kornneg springende Sølv-Ulv i blaåt. 1. og 4. en springende Sølv-Hest i rødt, 2. og 3. en af en Sølv-Sky kommende naturlifarvet Arm med en draget Kaarde i Guld.
Paa Skjoldet: en Grevekrone. Skjoldet hviler paa en tolvoddet Guld-Stjerne.
Familien Browns Vaaben er beskrevet S. 337.
11. Hirsch: Danske og norske Officerer (Kgl. Bibl.).

- V. Richter: Den danske Landmilitæretat, I, 245.
Danmarks Adels Aarbog XLII, 1925, S. 442.
Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918, S. 200—06.
12. senere Kammerherre, Ritmester JOSIAS VON QUALEN, Richter: Den danske Landmilitæretat, II, 1897, S. 153.
 13. se Brevene S. 361. Endnu i Vejviseren for 1807 opføres han dog paa Kasernen i Frederiksholms Kanal saa enten har Opholdet paa Nørregade været af kortere Varighed eller ogsaa er Vejviseren — hvad der er noksaa sandsynligt — ikke ført à jour.
 14. LAMBERT DANIEL BRUUN (1754—1839) var fra 1791 til sin Død Præst i Taarnby. Han blev 1834 Konsistorialraad. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, S. 287.
 15. Generalløjtnant G. W. C. RIGSGREVE SCHMETTAU (1752—1823), Dansk Biografisk Leksikon XV, 1901, S. 200 f.
 16. Eiler Nystrøm: Gentofte Sogn, S. 262.
 17. Velvillig Meddelelse fra Overretssagfører Falbe-Hansen.
 18. formentlig »Jægerhuset«, iflg. velv. Meddelelse fra Lehnsgravinde Schulin.
 19. se Brevene fra G. HOLCK-WINTERFELDT til Greve SCHULIN, S. 367—369.
 20. SOPHIE BERNER til BETZY BERNER 18. December 1822 og EDUARD BERNER til samme 10. December 1822, jfr. S. 302 og 319.
 21. SOPHIE BERNER til samme 14. Februar (1831) jfr. S. 306.
 22. Skibsreder, Kaptajn JOHN CHRISTMAS-CHRISTMAS (1757—1822), Elvius og Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, I, 1891, S. 70.
 23. Clausen og Rist: Memoirer og Breve, IV, Grandmas Bekendelser, 1906, S. 34.
 24. Enkekasse Bilag 4533 (R.A.).
 25. EDUARD BERNER til BETZY BERNER 1. Marts 1823, jfr. S. 320.
 26. Den Højstkommanderendes hemmelige Arkiv. Indkomne Sager 1817, Nr. 21; se her S. 372.
 27. samme: Ekstraktbog 1817, Nr. 21.
 28. samme: Indk. Sager 1820, Nr. 16.
 29. samme: Ekstraktbog 1820, Nr. 16.
 30. senere Etatsraad, Postdirektør PEDER ANDREAS KOLDERUP-ROSENVINGE (1761—1824), Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udg. XIII, 1938, S. 117 f.
 31. Udskriften paa Brevet af 5. September lyder:
Grevinde Holck-Winterfeldt
hos Præste[n] Bruun
i Taarnebye.
 32. Danmarks Riges Historie, V, S. 600.
 33. formentlig CHARLOTTE AMALIE FLINDT, f. Baronesse KNUTH (1762?—1824), der var skilt fra Kammerherre Oberst HENRIK AUGUST FLINDT.
 34. Danmarks Riges Historie, V, S. 600.
 35. Underskriften er gengivet S. 366.
 36. ERNST FREDERIK VON WALTERSDORFF (1755—1820), Dansk Biogr. Leks. 1. Udg. XVIII, 1904, S. 238—40.
 37. Admiral OTTO LÜTKEN (1749—1835), T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Søetat, II, 1935, S. 136—40.
 38. maaske Generalauditør A. V. F. BORNEMANN, Dansk Biogr. Leks., 2. Udg. III, 1934, S. 491.
 39. Den senere Dekanesse i Valø MARGRETHE VILHELMINE RIGSGREVINDE SCHMETTAU f. VON STEMANN (1780—1865).
 40. antagelig Grosserer CHRISTIAN VILHELM (WILLIAM) DUNTZFELDT (1762—1809), Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udg. VI, 1935, S. 138 f.
 41. Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918, S. 151 f.
 42. samme S. 250 f.
 43. Danmarks Adels Aarbog, VIII, 1891, S. 84 f.
 44. Comtesse MARIANE HOLCK-WINTERFELDT fødtes 22. Marts 1805.
 45. JACOB EDVARD COLBIØRNSSENS Datter ANNE DOROTHEA COLBIØRNSSEN (1792—1808), der 8. Maj 1808 ægtede Greve FREDERIK CHRISTOPHER TRAMPE (1779—1832), og hendes Kusine, CHRISTIAN COLBIØRNSSENS Datter ANNA JACOBINE CAROLINE JOHANNE COLBIØRNSSEN (1794—1848), der 1811 ægtede DETLEV CHRISTOPH VON BUCHWALDT til Helmsdorf.
 46. formentlig den senere Ritmester HENNING VON QUALEN (d. 1825).
 47. formentlig ERIC THEODOR CHRISTIAN BERNHARDUS ANKER (1785—1858).
 48. Baron, senere Greve ERHARD RANTZAU til Brahesborg (1784—1829).
 49. Prinsesse JULIANE SOPHIE gift med Prins WILHELM AF HESSEN-PHILIPPSTHAL-BARCHFELD.
 50. formentlig HANS RUDOLPH JUEL til Stamhusene Hverringe og Juelsberg (1773—1857) eller eventuelt hans Søn HANS JUEL (1797—1875).
 51. formentlig CHRISTIAN MAGNUS VOSS til Rodstenseje (1780—1835).
 52. Den senere Greve CHRISTIAN FREDERIK SCHULIN-ZEUTHEN til Baroniet Zeuthen blev døbt 18. Oktober 1822 i Lyngby Kirke.
 53. CATHERINE MATHILDE DE NULLY (1807—40), der 1827 ægtede Greve A. G. D. MOLTKE.
 54. JOHAN BERTRAND PETER HEILIGER DE NULLY (1776 1855) og hans Søn PETER JOHAN BERTRAND DE NULLY (1802—72).
 55. HERMAN TRESCHOW GARTNER (1785—1827).
 56. Gehejmekonferensraad CONSTANTIN BRUN (1746—1836).
 57. FREDERIKKE JULIANE STAFFELDT (1759—1835), tidligere Hoffrøken hos Enkedronning Juliane Marie.
 58. Gehejmekonferensraadinde MARGRETHE NUMSEN, født Comtesse HOLCK (1741—1826), Enke efter Gehejmekonferensraad, Overhofmarskal CHRISTIAN FREDERIK NUMSEN (1741—1811).
 59. CHRISTIAN JOHAN LUDVIG CONRAD GREVE REVENTLOW (1801—28).
 60. JEAN DE CONINCK (1781—1847) Grosserer og fransk Vicekonsul i København, senere Kæmmerer ved Øresunds Toldkammer.
 61. Professor CARL VIBORG (1783—1844).
 62. Greve CHR. JOH. LUDV. CONR. REVENTLOW døde 27. September 1828 efter kun godt fire Maaneders Ægteskab.
 63. SOPHIE HEDEVIG Comtesse SCHULIN ægtede 28. Oktober 1829 CHRISTIAN FREDERIK LEHNSBARON ZEUTHEN (1794—1850).
 64. BENEDIKTE Comtesse REVENTLOW var født 25. Marts 1829.

NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 345. Disse ikke særlig store Portrætter fandtes tidligere hos Enkegrevinde Benedicte Krag-Juel-Vind-Frijs, f. Comtesse Reventlow i København og findes nu paa Halsted Kloster. De har været gengivne i Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918, S. 205 og i sammes: Records of the Browns of Colstoun House, 1930, S. 47, samt i Danmarks Adels Aarbog, L, 1933.
- Side 347. Det vil bemærkes, at der paa det her gengivne Segl er tre Hjelme, medens det grevelige Holck-Winterfeldtske Vaaben ellers saa godt som altid kun er prydet med en Krone. I Seglsamlingen paa Langesø findes et meget beskadiget Holck-Winterfeldt Segl med de samme tre Hjelme; dette er dog betydeligt mindre end Seglet paa Brevet af 28. November 1826. I Rigsarkivets og Professor Storcks Seglsamlinger findes Aftryk af tre forskellige Signeter, hvor Hjelmene findes, nemlig det her gengivne, et mindre firkantet (dog med afrundede Hjørner) vistnok fra det samme Signet som det beskadigede Segl i Langesø-Samlingen og et ottekantet Signet, hvilket sidste i Storeks Samling er identificeret som tilhørende Greve Frederik Christian Holck-Winterfeldt (1764—1825), Grev Gustavs ældste Broder. — Det kombinerede Holck-Winterfeldt Vaaben nævnes hverken i Thiset & Wittrup: Nyt Dansk Adelsleksikon eller i den dertil hørende Storck: Dansk Vaabenbog som en naturlig Følge af, at der ikke foreligger noget Patent — i hvert Fald er et saadant ikke fundet indført i de ordinære Protokoller, og Sandsynligheden taler for, at saavel Grev Flemming Holck i 1769, som hans Broder Grev Gustav Holck i 1772 ved deres Overtagelse af Baroniet Wintersborg har antaget det kombinerede Navn og Vaaben i Overensstemmelse med Erektionsbrevets Fordringer uden — som det ellers var Sædvane — at søge dette bekræftet ved et formeligt Patent. — Vaabenet er beskrevet i Lexicon over adelige Familier, hvori det hedder: »Kammerherre Flemming Holck blev i Aaret 1769 efter Baronesse Gieddes Død, Friherre til Wintersborg, og efter hans Død 1772 hans Broder Grev Gustav Holck, samt erholdt Kongelig Patent at kalde sig herefter Holck-Winterfeldt og at føre begge Familiers Vaaben, nemlig: Paa Skjoldet en grevelig Krone. Hele Vaabenet hviler paa en tolvoddet guld Stjerne:« Lexiconnets Afbildning med en Grevekrone over Skjoldet svarer hertil. I Danmarks Adels Aarbog XLII, 1925, hedder det (S. 429): Gustav Frederik Greve Holck angives 1769 at have erhvervet Patent paa at føre Navnet Holck-Winterfeldt med følgende Vaaben Paa Skjoldet, der hviler paa en tolvoddet Guldstjerne, en grevelig Krone« — og noget ganske tilsvarende anføres i Adelsaarbogens første Aargang, 1884. I Modstrid hermed staar imidlertid Aarbogens Angivelse (1925, S. 439) af, at Greve Flemming 17. Juni 1769 fik Patent paa det kombinerede Navn og Vaaben. Desværre er det ikke lykkedes at konstatere, hvorfra denne modstridende Oplysning stammer, men Rigtigheden heraf maa efter det foranførte betvivles. Naar F. Krogh i De danske Majorater, 1868, S. 110 ligeledes omtaler et kongeligt Patent (dog uden at anføre nogen Dato) er hans Kilde herfor formentlig Adelslexiconnet. — Det grevelige Holckske Vaaben af 1676 viser de fire Ahnevaabener for Grev Christian Christopher Holcks Fader, Rigsgreve Henrik Holck, nemlig Holck, Reventlow, Krabbe og Skave. Paa de to Hjelme er anbragt en ualmindelig Kombination af de nævnte fire Vaabeners Hjelmtegn, idet den første Helm foruden de 7 Holckske Faner har et blaat Skjold, som uden Tvivl er optaget efter det Reventlowske Hjelmtegn, medens den anden Helm har de to Krabbeske Vesselhorn med Bjelken mellem de 2 Skaveske sorte Vinger. — I Gräffliches Taschenbuch angives (formentlig ved en Misforstaaelse) Skjoldet paa den første Helm at være en grøn Laurbærkrans. Vaabenet angives at ligge paa en rød Fane med Guldstang krydsslågt med et Guld-Sværd. — Der kan ikke være nogen Tvivl om, at de tre Hjelme, der findes paa de ovenfor omtalte 3 Holck-Winterfeldt Segl er de Familien Reventlow ved Grevepatentet af 1673 tillagte, nemlig fra heraldisk højre: Below, Reventlow (hvor dog det runde Skjold mellem Vesselhornene mangler) og Halle. Denne Antagelse bestyrkes yderligere ved, at der under Skjoldet i det Side 347 her gengivne Segl er anbragt to jernklædte Arme krydsende 2 Sværd, som kendes fra det samme grevelige Reventlowske Vaabenpatent. Disse er maaske optaget fra Slægten Halles Vaaben, hvorunder der i det gamle Adelslexicon ses een jernklædt Arm holdende et Sværd. — Tanken om, at Greve G. Holck-Winterfeldt skulde have antaget disse tre Reventlowske Hjelme, fordi hans Svigersøn tilhørte denne Slægt — en Tanke, som kunde rumme en Forklaring paa denne heraldiske Mærkværdighed, maa afvises som usandsynlig. Paa de her aftrykte Breve er dette Segl brugt første Gang paa det Brev af 28. November 1826, hvori Grev Holck-Winterfeldt meddelte Grev Schulin sin Datters Forlovelse med Grev Reventlow, og Signetet maa altsaa være stukket tidligere; hertil kommer som nævnt, at Grev Frederik Christian Holck-Winterfeldt fører de samme Reventlowske Attributer. Det er da rimeligst at antage, at Optagelsen heraf skyldes det Reventlowske Vaabens Tilstedeværelse i det grevelige Holckske Vaabens andet Felt.
- Side 347. Miniatur-Tegningen af Greven har tilhørt Fru Sophie Ræder, f. Berner og er af dennes ældste Datter, Frøken Marie Ræder, givet til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten. Pastellen af Grevinden ejedes ligeledes af Fru

- Ræder og kom efter hendes Død til hendes Broder, Løjtnant John Berner i Lausanne, efter hvis Død den kom til hans Søsterdatter, Fru Malvine v. Rosen, f. Ræder. Den har været gengivet i Brownbogen S. 201 og i Records S. 58.
- Side 348. Silhouetten af Ægteparret med deres to ældste Døtre Kammerherreinde Berner og Grevinde Reventlow som Børn ejedes ogsaa af Fru Ræder og hænger nu paa Langesø i Henhold til Fru Ræders Bestemmelse. — Frøken Marie Ræder sendte den 9. November 1904 Billedet til Baron H. Berner Schilden Holsten og skrev samtidig: »Det Billede, Du i Dag modtager, har Moder altid sagt, at Du skulde have efter hendes Død, og Du maa derfor tro, det er os Søskende en Glæde at bede Dig finde en Plads dertil i Dit nye Hjem, til Minde om Moder og de mange glade og hyggelige Timer, vi have tilbragt i vort Hjem, medens Moder levede; P. S. Billedet forestiller vore fælles Tipoldeforældre Greve og Grevinde Holck, Tante B. Frijses Moder (Grevinde Reventlow), samt vor Oldemoder Kammerherreinde Berner. . . .«. — Silhouetten er i Brownbogen gengivet S. 203 og i Records S. 60.
- Side 349. Den paa Rosendal værende Silhouet er paa Guldgrund. Bagpaa staar de paagældendes Navne og Aarstal med Tilføjelse: »med deres Datter Polly eller Sophie«.
- Side 355. Bagpaa det paa Holstenshuus opbevarede Fotografi har Baron A. C. Berner Schilden Holsten skrevet:
 Grevinde Polly Reventlow
 født Holck-Winterfeldt.
- Side 356. Paa Miniaturen staar der forneden ganske tydeligt Mariane Holck. Dette kan være en Signatur, men det er vel mere sandsynligt, at Billedet forestiller den nævnte Dame. Om dette Billedes Historie kan meddeles følgende: Grevinde Agnes Reventlow, f. Moltke skrev 25. April 1933 til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten: »Angaaende Miniaturet, som Du spørger om, saa arvede Fader det efter sin Moder, f. de Neuilly. . . . Din Tipoldemoder var jo en Slægtning [Farmoders Søster] af min Farmor og en god Ven, og jeg har altid troet, at Miniaturet forestillede Datteren Mariane Holck, da Frisuren ligner min Farmors paa en lille Tegning. Moderen kan det jo umuligt være. Noget bestemt ved jeg ikke, min Farmor døde ung, saa jeg har kun min Viden fra, hvad jeg som Barn har hørt gamle Slægtninge fortælle, blandt andet om Din Tipoldemoders og min Farmors store Skønhed! — Grev Holck [uden Tvivl Grev Gustav Holck Winterfeldt paa Fjellebro] selv trode det forestillede Grevinde Holck, f. Brown, og jeg forærede ham det, fordi han i min Barn-dom kom hos mine Forældre og senere altid viste mig et fint og trofast Venskab«. — Fra Grev Holck er Billedet kommet til Rosendal, hvis nuværende Ejer, Grev Helge Knuth, har foræret Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten det efter den 15. April at have skrevet til samme: »Miniaturen af Grevinde Holck, f. Brown lod jeg ham [Fotografen] ikke fotografere, da jeg sender Dem den en af de første Dage, jeg haaber, De bryder Dem om at have Billedet, det er morsommere, hun er hos Dem, der nedstammer fra hende«. — Det fremgaar af dette Brev, at Grev Knuth, ligesom sin Morbroder Grev Holck, mener, at Billedet forestiller Grevinde Holck, og ikke som Grevinde Reventlow antager, Datteren Comtesse Mariane Holck-Winterfeldt; dette sidste er vel nok det sandsynligste. Det er desværre ikke lykkedes at finde Fotografier af Comtesserne Gustave og Jenny Holck-Winterfeldt.
- Side 356. Bagpaa Fotografiet har Baron A. C. Berner Schiloen Holsten skrevet:
 Comtesse Mariane Holck-Winterfeldt.
- Side 366. Den første Underskrift er fra Brevet af 6. September 1807 til Kolderup-Rosenvinge. Claus-holm Arkiv.
 Den anden Underskrift er fra et Brev af 9. Oktober 1828 til Lehns greve Sigismund Ludvig Schulin. Tidligere Frederiksdal, nu Langesø.
- Side 368. Ringen har paa en hjerteformet Sølvplade en Del smaa Brillanter. Baron A. C. Berner Schilden Holsten bar den paa sin venstre Lillefinger. Efter hans Død blev den af Enkebaronessen givet til hans ældste Søn.
 De to Skjorteknapper er af blaa Emaillé med en forgyldt Kant og med en Brillant i Midten. De er af Baron A. C. Berner Schilden Holsten givet til hans ældste Søn.
- Side 369. Amethysterne er usædvanligt smukke og er indfattede i Sølv. De er anbragt paa et Smykke, formet som en Guld Hestesko, der er tegnet af Baron A. C. Berner Schilden Holsten og givet til hans Hustru.
- Side 371. Seglet er fra Brev af 17. Marts 1827 til Lehns greve Sigismund Ludvig Schulin. Tidligere Frederiksdal, nu Langesø.

HANS BARON HOLSTEN

OG

REGITZE SOPHIE KAAS

Pasteller af Horneman
Holstenshuus

HANS BARON HOLSTEN

til Baroniet Holstenshuus

er født paa Grøndal ved København 17. November 1758 som tredje Søn af Gehejmeraad, Amtmand, hvid Ridder ADAM CHRISTOPHER Baron HOLSTEN til Holstenshuus og ADELHEID BENEDICTE RANTZAU. Ved Daaben i Frederiksberg Kirke 20. November fik han Navnet Hans efter sin Morfader HANS RANTZAU til Panker.

Da han som yngre Søn ikke havde store Udsigter til at succedere i Besiddelsen af Baroniet, blev hans Uddannelse anlagt paa, at han skulde indtræde i Statstjenesten. Allerede som sekssaarig Dreng blev han 7. Juni 1764¹² indskrevet i Kadetkorpset og i August 1775, 17 Aar gammel, var han — paa egen Bekostning — ude paa sit første Togt med Fregatten »Samsø«.¹³ Aaret efter fik han Tilladelse til at gaa til Norge med Orlogsskibet »Mars« og vende hjem med »Dannebrog«¹³, og i November 1776 fik han Permission til at rejse til Fyen i fire Maaneder,¹³ hvorefter han 15. Marts 1777 blev virkelig Kadet.¹² I April 1777 var han ude med »Samsø« og i August s. A. paa egen Bekostning med paa samme Fregats andet Togt.¹³ 18. December d. A. fik

Pastel

Langsø

Pastel

Langsø

Pastel af Jens Juul

Skaføgaard

han Tilladelse til at følge Professor THOMAS BUGGES¹⁴ Forelæsninger, en Tilladelse der gentoges de følgende Aar.¹³ Først fra 1782 blev Professor BUGGES Forelæsninger over Mathematik og Vandbygningskunst obligatoriske paa Kadetskolen.¹⁵ 1778 var han paa to Togter med »Samsø«, hvoraf atter det ene var paa egen Regning — et Vidnesbyrd om, med hvilken Iver han søgte sin Uddannelse.¹³ 1779 ansøgte

Miniatur

Skaføgaard

han om Løjtnantskarakter, men 1. Februar 1779 afsloges det under Henvisning til, at han maatte vente til hans Tur kom.¹² I April s. A. blev han udkommanderet med »Jylland« og 17. April Aaret efter fik han Orlov paa 2 à 3 Maaneder.¹³ 22. December 1780 blev der af Hensyn til hans forestaaende Udenlandsrejse tillagt ham Løjtnantskarakter, men alligevel blev han i Marts 1781 udkommanderet med »Prinsesse Sophia Magdalena«, hvorfra han 27. Marts overflyttedes til »Wagrien«, der gik paa Vestindienstogt.¹³

11. Juni 1781 blev han Kammerjunker, han havde da fra 23. April haft Gage som en af de tolv ældste Kadetter, og efter Hjemkomsten fra Togtet fik han 19. November 1781

Litografi fra Gruppebilledet: Mindeblad om Danmarks Hædersdag d. 2. April 1801

Sekondløjtnants Gage.¹³ 12. September 1782 fik han Tilladelse til at rejse hjem til Fyen i 6—8 Uger og 16. Oktober s. A. Orlov 1 Aar for at studere i Göttingen.¹² Kort derefter er han taget til Kiel, hvor han 31. Oktober 1782 blev indskrevet ved Christian-Albrecht Universitetet som philologisk Studerende,¹⁶ og herfra gik han til Göttingen. 23. Juli 1783 fik han sin Orlov forlænget til Paaske 1785.¹²

I Maj 1785 blev han ansat ved Rangeringen, men baade dette og det følgende Aar opholdt han sig en Del hjemme, indtil han atter fra November 1786 maatte være i København for at følge Professor BUGGES Forelæsninger.¹³ 8. Januar 1787 fik han overdraget Inspektionen med Fregatten »Store Bælt«, og i April blev han udkommanderet med denne.¹³ 1788 gjorde han Tjeneste paa »Oldenborg« og 6. Marts 1789 blev han virkelig Premierløjtnant.¹³ I Marts d. A. blev han beordret til »Nordstjernen«, men allerede i April fik han Kommandoen paa Blokskibet

Admiralen

Admiralinden

Emil Holsten

Adam Christopher Holsten

Fritz Holsten

Miniaturer paa Langesø

»Seyeren«, der deltog i Beskyttelsen af russiske Skibe i danske Farvande, og i Juni s. A. udkommanderedes han med »Den Prægtige«. ¹³ Efter en Orlov, som tilbragtes i Hjemmet, blev han 8. Januar 1790 ansat ved Indrulleringen i Ringkøbing Amt, hvorhen han fik Ordre til at rejse 16. April. ¹³ Atter 1. November blev han beordret til Ringkøbing, men Dagen efter blev han af Hensyn til sit forestaaende Bryllup fritaget, og 30. November fik han Orlov til Fyen i 3—4 Maaneder. ¹³ 10. Marts 1791 afgik han til Ringkøbing for at følge det indrullerede Mandskab til København, og derefter blev han overflyttet til Indrulleringstjenesten paa Fyen. ¹³ I Juli 1791 blev han beordret til at deltage i Udrustningen af »Neptun«, hvor

Litograf

Litograf

han derefter gjorde Tjeneste i en Maaned som Kaptajnløjtnant; han forrettede denne Tjeneste med »megen Accuratesse, Overlæg og Paapasselighed, ligesom han ogsaa har ført en god Conduite«. ¹⁷ I Slutningen af Aaret gjorde han Tjeneste i Assens, og derefter var han paa Hjemlov. ¹³ I Maj Maaned det følgende Aar var han udkommanderet med Fregatten »Frederiksværn« og ogsaa ved denne Lejlighed opnaaede han det bedste Skudsmaal. L. H. FISKER ¹⁸ skriver 20. Oktober 1792 om ham, CARL JESSEN ¹⁹ og N. S. AKELEYE ²⁰, at de forener Duelighed, Flid og Kundskaber og fuldkommen fortjener Kollegiets Tillid. »Deres gode moralske Handle- og Tænkemaade er for bekiendt til at fordre mit Skudsmaal«. ²¹

Den samme gode Omtale giver STEEN BILLE ²² ham, da han i 1794 havde gjort Tjeneste som Næstkommanderende paa Fregatten »Triton«, en Stilling, hvortil han var »overmaade kapabel«. ²³ 1795 var han Flagadjutant hos O. LÜTKEN ²⁴ paa Orlogsskibet »Kronprinsesse Maria«. ²⁵ hvor hans Svigerfader F. C. KAAS (32/11) var ombord som Eskadrechef, og her gjorde han ogsaa — under BILLE — Tjeneste det følgende Aar. ¹³ 8. Januar 1796 havde han faaet Kaptajnløjtnants Karakter. ¹² 6. Februar 1797 blev han fritaget for Indrulleringstjenesten, og 3. Marts udnævntes han til Chef for Kutteren »Forsvar«, med hvilken han først krydsede paa Øvelse i Sundet, og derefter fra 15. Juni skulde krydse i Nordsøen med Station i Christianssand. ¹³ 14. Juli samme Aar blev han virkelig Kaptajnløjtnant. ¹²

I Juli 1798 blev Holsten beordret til med Briggen »Nidelven« at konvojere en Del Handelsskibe til Middelhavet. 8. September afsejlede han med en Flaade paa 20 Koffardiskibe fra Flekkerø i Norge. Imidlertid blev Flaaden under Storm i Kanalen adskilt, og da HOLSTENS Forholdsordre om at søge ind til Falmouth ikke blev fulgt af Koffardiskibene, blev Resultatet, at han uden Konvojen ankom til Gibraltar. Blandt de Skibe, der var med i Konvojen, fandtes ogsaa et Skib »Die Hoffnung«, hvis Reder var Købmand A. C. BECKER i Altona, og som efter at være skilt fra de øvrige blev opbragt af Franskmandene. Skibets Fører, Skipper SAMUEL NEITIED gav i en Skrivelse til BECKER, dateret Cadix 2. November 1798, en Redegørelse for Begivenhederne, hvori han paastod, at HOLSTEN havde forladt Konvojen. BECKER lod Beskyldningen gaa videre til sin Kommissionær i København, Firmaet TUTEIN & Co., der i ret skarpe og for HOLSTEN ærekrænkende Vendinger lod Sagen gaa videre til Admiralitetet.²⁶ Der blev derpaa afholdt Forhør i Middelhavet, hvor HOLSTEN havde sluttet sig til STEEN BILLES Eskadre, og disse var fuldt ud i HOLSTENS Favør, ligesom han selv i sin udførlige Redegørelse og med Støtte i sin Skibsjournal kunde paavise, at Handelskibenes uensartede Størrelse og Sejldygtighed, Skippers Mangel paa Evne til »at holde Flaade« i det stormfulde Vejr og endelig, at de ikke havde overholdt hans Ordre om at søge ind til Falmouth, var de eneste Aarsager til den højst uheldige Affære.²⁷ Da STEEN BILLE fremsendte Referat af Forhørene, ledsagede han det paa HOLSTENS Opfordring med en Udtalelse om, at HOLSTEN »i den Tiid, han haver været under min Commando, stedse haver viist sig saaledes, som jeg længe haver kiendt ham for, nemlig som en meget active og dygtig Officier, der er utrættelig i sit Kald.«²⁸ Der blev derefter saavel paa HOLSTENS Anmodning som efter Admiralitetskollegiets Beslutning nedsat en Generalkrigsret, hvori Sagen blev foretaget 4. December 1799.²⁹ Anklageren var Søkrigsprokurør HANS HAAGEN, for HOLSTEN, der stadig var i Middelhavet, mødte hans Broder, Baron DITLEV CAJ HOLSTEN; efter at Sagen var foretaget her, blev den 24. Januar 1800 indladt til Dom.²⁹ Generalauditør NØRREGAARD foreslog en Dom, der ikke alene pure frikendte HOLSTEN for enhver Skyld i det passerede og mortificerede de ærerørige Udtalelser, men endog erklærede ham »at have, saaledes som det en ærekjær Officeer egner og anstaaer, opfyldt de Pligter, han skyldte denne ham anbetroede Convoi Commando.«³⁰

Denne Dom blev straks tiltraadt af Retten, hvis Præsæs var Viceadmiral WINTERFELDT, og blev derpaa 7. Februar 1800 stadfæstet af Kongen³⁰. Ydermere fik HOLSTEN under 14. November s. A. tilstaaet en Douceur paa 600 Rdlr. i Anledning af Sagen.¹²

Det Brev, HOLSTEN skrev til Admiralitetet efter Forhørene i Middelhavet, og som gives andetsteds, er karakteristisk for hans fordringsløse, tilgivende Karakter. Det havde været ham pinefuldt at se sig anklaget for Pligtforsømmelse — utvivlsomt maa det have

Litograf

Thorvaldsen fecit

Langeso

berørt den ærekære Mand alvorligt — men da han var sig sin Uskyld bevidst, var han rolig, og det laa langt fra ham at nære hævnerrige Følelser overfor sine Angribere. Han var ikke i Tvivl om, at Skipper NEITIED havde skrevet med større Betænksomhed, dersom han havde tænkt sig, at Sagen blev forfulgt, og var ikke i Tvivl om, at Skipperens eneste Motiv var at undskylde sig overfor sin Reder. Hvad BECKER angik, saa var hans Mening om HOLSTEN ham ligegyldig, men for TUTEINS Vedkommende kunde han dog nok ønske, at Firmaet vilde tilstaa, at det kun af Overilelse og ledet af falske Underretninger havde fremsat sine Beskyldninger imod ham. Iøvrigt henholdt han sig til BILLES Udtalelser om hans Forhold.³¹

HOLSTEN havde som nævnt under hele denne Sag gjort Tjeneste i Middelhavet, og han var saaledes i Aaret 1800 med til at tvinge Beyen af Tunis til at udlevere nogle opbragte danske Skibe.³²

I December 1800 fornyedes som bekendt det væbnede Neutralitetsforbund mellem Danmark, Sverige og Rusland, som bragte Danmark ind i Krigen med England. I Marts 1801 ankom Admiral PARKER med en Flaade, der skulde tvinge Danmark til at opgive de siden 1780 hævdede Principper for den neutrale Skibsfart, og der blev da Travlhed med at sætte den danske Flaade i Stand til at møde Fjenden.

27. Marts fik HANS HOLSTEN Ordre til som Chef for Fregatten »Elven« at lægge ud paa Rheden¹², og nu kom nogle anstrengende Dage med at faa indøvet det dels pressede, dels frivillige Mandskab. Da Skærtorsdagen oprandt, laa de danske Skibe i en Linie, der strakte sig omtrent fra Middelgrundens Sydende langs den vestlige Side af Kongedybet nord paa indtil Trekrøner.³³ OLFERT FISCHER³⁴ var som Chef ombord paa »Dannebrog«, og skraat bag ved dette Skib laa »Elven« som Repetitør — det Skib, der under en Formation, hvor Chefskibet ikke kan ses af alle, har til Opgave at gentage Signalerne.

Som det fremgaar af den andetsteds gengivne Side af »Elven«s Skibsjournal, lettede Admiral Nelsons Flaadeafdeling — der i Nattens Løb havde indtaget Stilling Syd for Kongedybet — Anker Kl. 10, og en halv Time senere hejste »Dannebrog« Signal til at vende Bredside til, og derpaa begyndte det Slag, der stedse, trods sit — af andre Aarsager — uheldige Udfald, vil staa som et af de ærefuldeste Blade i dansk Søkrigshistorie. OLFERT FISCHER gav senere i sin Rapport sine Undergivne det fordelagtigste Vidnesbyrd, idet de vedligeholdte den ulige Kamp med en »uforlignelig Tapperhed, saa det vel er tilladt at sige, tilladt at troe, at Fjenderne selv ville tilstaae, at Danmarks gamle Søkrigerære den Dag lyste i saa utroelig Glands, at jeg takker Himlen at have havt Europa til Vidne derpaa.«³⁵ Under Kampen blev FISCHER nødt til at flytte sin Stander, og Kl. 12½ strøg »Dannebrog« Flaget, hvorefter det brændende Skib drev ind paa Stubben og sprang i Luften. »Elven«, der indtil

mærket: Nysøc den 17. Novbr. 1840

Tegning sign. I. Villh. Gertner, fe. Kjøbenhavn 1846

Langesø

da havde ligget nogenlunde dækket, blev nu udsat for den hæftigste Beskydning, og efter en Times Forløb maatte HOLSTEN opgive. Han vilde dog ikke stryge sit Flag, men kappede Kl. 1 1/2 sine to Ankre, og det lykkedes ham derefter at faa Skibet indenfor Trekroner. »Elven«s Skrog havde faaet 14 Skud — hvoraf de to under Vandlinien — og Master og Takkelage var ganske ødelagt. Af den 83 Mand store Besætning var ni dræbte og ni saarede.³⁶ Baron Holsten omtaler i begge sine Rapporter Mandskabet med Beundring, og fortæller, hvor medtagne og anstrengte de alle var efter Slaget, »da de foruden Excercering, Patrouillering og Nattevaagen tillige havde maattet ekvipere«, da Fregatten, endnu da den lagde ud, var langt tilbage i sin Tiltakling,³⁷ og OLFERT FISCHER, der ellers ikke fremhævede nogen for ikke at forbigaa nogen, sluttede sin Rapport af 3. April saaledes:

»Jeg maae endnu tilføje, at enhver af Officierene, saa vidt mig er bevidst, have gjort alt mueligt til at vedligeholde Flagets usmittede Ære.

Især kan Fregatten »Elven«s Rædning tilskrives Capt. Lieut. Baron HOLSTENS og »Nyeborgs«, samt »Aggerhuuses« Bierning, Capt. Lieut. ROTHES³⁸ gode Conduite³⁹«.

Efter at Lord Nelson havde anvendt den Krigslist, hvorfor Historien har dadlet ham, gav Kronprinsen Kl. 3 Ordre til at standse Slaget, og Skydningen hørte op.

Det var en Selvfølge, at Baron HOLSTEN kom i Betragtning, da Erindringsmedaillen paa Aarsdagen for Slaget blev uddelt — Medaillen opbevares endnu paa Langesø —, og 18. December 1801 blev han udnævnt til Kaptajn.¹²

21. Januar 1803 blev han Kompagnichef¹² og i de følgende Aar gjorde han mest Tjeneste som Meddommer paa Kadetskibene.¹² 1805 var han Flagkaptajn paa »Frederiksværn«, der deltog i Evolutionsekskaden, og 27. September fik han Kommandoen paa Orlogsskibet »Seieren« i Troppe-transport.¹²

Under Krigen 1807 blev Baron HOLSTEN Næstkommanderende paa Kanonbaadsflotillen, »den bevægelige

sign: I. Vilhelm Gertner, pinx. 1844

Langesø

Defension«, der adskillige Gange understøttede Udfald fra Fæstningen. Saaledes under Udfaldet i Classens Have 26. August 1807. Ved denne Lejlighed gik det haardt ud over Kanonbaadene, af hvilke en blev sprængt i Luften, idet Flotillen maatte indstille Ilden, saalænge Livjægerne var i Haven.⁴⁰

Ifølge Overenskomst mellem Danmark og Frankrig skulde Danmark bemandede to franske Linieskibe i Antwerpen, og 23. April 1808 fik Baron HOLSTEN Ordre til sammen med Kap-

Vase fra Admiralens 85 Aars Fødselsdag

Langesø

tajn ROSENVINGE⁴¹ at begive sig til Vliessingen¹², hvor Holsten overtog Kommandoen paa »Le Dantzick«, medens Rosenvinge overtog »Le Pultusk«. Skibene blev bemandede med danske Matroser og stod under den franske Admirals Kommando, men paa Grund af den uheldige Instruktion vedblev de samtidig at staa i Rapport til det danske Admiralitet, og betragtede sig derfor som staaende under de danske Søkrigsartikler. Paa Grund af forskellige uheldige Forhold var der megen Misfornøjelse blandt de danske Matroser, og da den franske Admiral gav Ordre til at overføre Mandskabet til Brest, kom det til Mytteri 28. Januar 1809. Holsten og Rosenvinge valgte da at stille sig paa Mandskabets Side, og nægtede at gaa til Brest, før de havde faaet Ordre herom fra Admiralitetet i København, og Resultatet var øjeblikkelig Arrestation.⁴² De to Kaptajner blev indsat i Citadellet i Antwerpen og transporteredes derfra under stærk Gendarmeskorte til Rendsborg.

Rosenvinge siger i et Brev til Provst HENRIK CHRISTIAN ZAHRTMANN, at de blev behandlet som Landsforrædere. Frederik VI var af Hensyn til Frankrig nødt til at holde dem i Arrest her, men var vistnok iøvrigt ikke misfornøjet med deres Optræden; i hvert Fald fik de Lov til at bevæge sig frit omkring indenfor Rendsborgs Volde. De ankom hertil 7. Marts

og meddelte straks Admiralitetet dette, og da Kongen faa Dage senere kom til Kiel, sørgede han for, at de fik Penge til deres Ophold her, ligesom han sendte Generaladjutant LINDHOLM⁴³ til dem med den Besked, at de »skulle ikkuns arbeide paa at faae Humøret i Roelighed.«⁴⁴

Malet af I. V. Gertner

Detail af Maleri fra Kong Christian VIIIs Kroning i Frederiksborg Slotskirke. Den ene af Baldakinens Stænger bæres af Admiral, Baron Holsten

Rosenborg

21. April 1809 blev Arresten hævet og Baron HOLSTEN, der under 18. November 1808 var udnævnt til Kammerherre, blev beordret til Tønningen og Husum, hvorfra han med Held og Dygtighed ledede Forsvarsforanstaltninger af Sønderjyllands Vestkyst med den Kanonbaadsflotille, som blev ham underlagt.¹² 7. Februar 1810 fik han Bestalling som Kommandørkaptajn, og 21. September samme Aar udnævntes han til Chef for Værftet i Glückstadt, men blev dog allerede fra November 1810 ansat som Chef for Søværnet i Slesvig og Holsten, en Stilling han beklædte indtil Freden i Kiel.

28. Januar 1810 — paa Kongens Fødselsdag — blev han Ridder af Dannebrog, i hvilken

Langesø

Lænestol fra
Admiralens
Hjem

sammen med Generalkrigskommissær KLAUMANN⁴⁶ Ordre til at undersøge, hvad der kunde godtgøres for de rekvirerede Transportskibe.¹² 26. Juli 1815 fik han Kommandørs Karakter og 24. September Gage som Kommandørkaptajn. 1817 blev han Medlem af Kommissionen angaaende Søkvæsthuset.¹²

7. Januar 1825 rykkede han op til 2. Deputeret og 27. August samme Aar blev han udnævnt til Chef for 2. Division med Kommandørs Gage.¹² Aaret efter blev han under 25. Maj benaadet med Kommandørkorset. 1. November 1828 fik han Titel af Kontreadmiral, Gagen som saadan fik han først 28. Februar Aaret efter, samtidig med at han fratraadte som Chef for 2. Division. 28. November 1829 traadte han som 1. Direktør ind i Bestyrelsen for Søetatens Hospital.¹² Fra 19. September 1830 til 11. Maj 1833 var han 1. Medlem af Kommissionen angaaende en almindelig Lodsanordning, og 16. April 1833 blev han ved Gehejmentsminister STEEN ANDERSEN BILLES Død 1. Deputeret i Admiralitetet, hvorved han

Anledning følgende Motivering blev indført i Ridderbogen: »Som Second Commanderende paa Roeflotillen ved Kiøbenhavn i Aaret 1807 har han ei allene viist sig som en tapper og indsigtfuld Officeer, men havde endog ved et Udfald fra Byen den 20de August en meget varm Affaire med et masqueret Batterie, som paa engang, efterat han havde bragt et andet Batterie til at tie, spillede paa ham. I Aaret 1809 har han med den hans Commando undergivne Roeflotte paa den vestlige Kyst af Hertugdømmet Slesvig truffet saa gode Foranstaltninger, at Fienden ei har dristet sig til at allarmere denne Kyst.«⁴⁵

Under samme Dato i 1812 blev han benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn, som han modtog af Kongens egen Haand ved Ordenshøjtideligheden paa Rosenborg Slot.⁴⁵

Efter Kielerfreden blev han 9. Juni 1814 3. Militærdeputeret i Admiralitetskollegiet, og samme Aar fik han

Admiralens Empire Ur og hans Buste, og Lænestol fra Admiralens Hjem
Skaføgaard

fik Referatet til Kongen.¹² Fra 9. September 1831 til 25. Marts 1848 var han Medlem af Karantænedirektionen.⁴⁷

20. December 1834 udnævntes han til Viceadmiral, og 22. December 1835 fik han Admirals Karakter. I 1839 fik Baron HOLSTEN, der 25. Februar 1836 havde faaet Storkorset, det Hverv at modtage Mandskabets Hyldingsed i Kong Christian VIII's Navn, og samme Aar benaadedes han 14. November med Landets højeste Udmærkelse, Elefantordenens blaa Baand.

Admiral Holsten følte sig nu i sit 81. Aar saa svag, at han fik Tilladelse til at udeblive fra Kollegiets Møder og kun beholdt Foredraget af Sagerne for Kongen,¹² men først 11. Marts 1848 traadte han — nærvæd de 90 Aar — helt tilbage.¹²

Guldmedaillen,
der tildeltes Admiralen
efter Slaget paa Reden
den 2den April 1801

Langeso

Admiral Holstens væsentligste Indsats var dog i den praktiske Tjeneste. Der er ovenfor meddelt forskellige Konduitevidnesbyrd,⁴⁸ der alle fremhæver ham som en dygtig, tjenstivrig Officer; hans Indsats i Regeringen var derimod af ringe Betydning; medvirkende hertil var vel, at han først i sit 75. Aar overtog Ledelsen af Marinens Sager, men utvivlsomt havde ogsaa hans blide, næsten vege, Gemyt sin Andel deri.

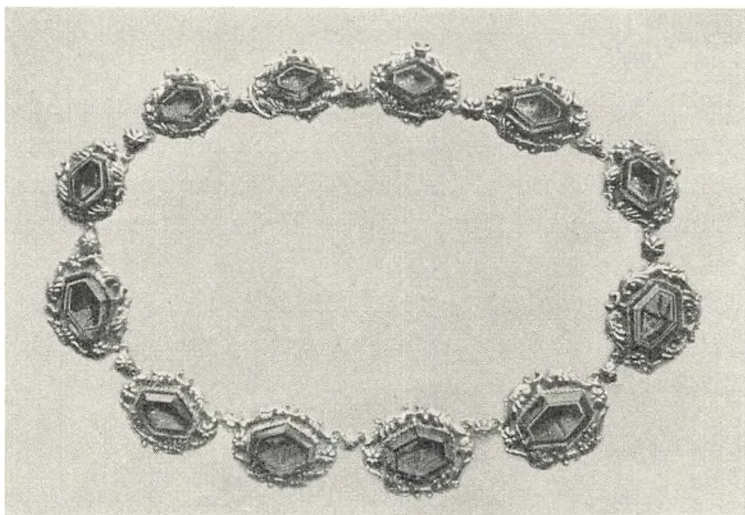
Den senere Admiral C. E. VAN DOCKUM⁴⁹ har i »Min Samtid« givet et sikkert træffende Billede, naar han skriver:

»Admiral Holsten, en ædel og høist elskværdig Personlighed, human i sin Tænkemaade og besielet af Iver for alt, hvad der er retfærdigt og godt, var imidlertid en svag Mand, vant til at spille en aldeles underordnet Rolle i Billes Levetid, og ingensinde blev han i Stand til at udøve nogen betydelig Indflydelse i Kollegiet.«⁵⁰

Admiral ZAHRTMANN⁵¹ skildrer ham paa lignende Maade, og fralægger saaledes Holsten enhver Andel i den Modstand, ZAHRTMANN mødte i Admiralitetet med Hensyn til Udgivelsen af sine Søkort. Engang omtaler han dog i et Brev »den Gamles Duplicitet«, efter at Holsten med straalende Elskværdighed havde diskuteret Søkort-Spørgsmaalet med ham, men Udtrykket synes dog at være nedskrevet i et Øjeblikks Harme, og tør næppe tages som noget, der var karakteristisk for Baron Holsten.

Forholdet mellem disse to Mænd synes ellers at have været det bedste, og det var sikkert ærligt ment, naar Holsten kort før sin Død fremhævede Zahrtmanns Indsats paa sin egen Virksomheds Bekostning.⁵²

Frederik VI satte stor Pris paa sin tro Tjener, men Holsten kom alligevel ingensinde

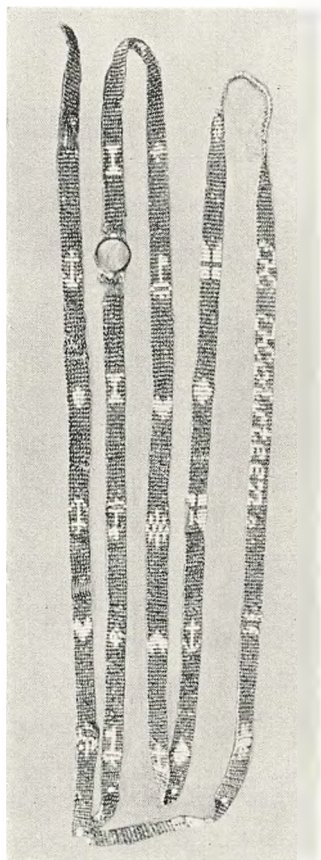

Smykke, der har tilhørt Admiralinde Holsten Tidligere Skafogaard, nu Langeso

Han sov stille hen mellem Kl. 6 og 7 om Aftenen d. 13. April 1849. Som Dødsarsag angives Brystbetændelse, men det var vel ogsaa Alderen, der gjorde sig gældende. Han havde i flere Aar været meget svag i Benene, og kaldte sig selv i sine Breve fra disse Aar: »den gamle Invalid«.

19. April blev han bisat i Holmens Kirkes Kapel, og 24. April begravedes han i sit Ejendomsgravsted paa Holmens Kirkegaard.

Som Symbolum havde han valgt »in virtute honor«, der staar i nøje Samklang med hans hele retsindige Liv, der ikke med Urette synes betegnet med Ordene »mildt som Havblik i en Havn«.

Urkæde af sorte Perler, som har tilhørt Admiralen Tidligere Skafogaard, nu Langeso

22. Oktober 1790 fik Hans Baron Holsten Vielsestilladelse¹³ og 8. November samme Aar indskød han 1726 Rdlr. 39 β i Enkekassen. for sin tilkommende Hustru.⁵⁵ Paa sin 32-Aars Fødselsdag den 17. November 1790 blev han derefter viet i Svigerfaderens Hus til

16/6 REGITZE SOPHIE KAAS,

der er født i København 5. Januar 1769 som tredje Datter af Admiral, Kammerherre, hvid Ridder FREDERIK CHRISTIAN KAAS og første Hustru SOPHIE ELISABETH CHARISIUS.

Ægtefællerne havde hele deres Liv fast Bopæl i København. Fra 1786 ses Holsten sammen med sin yngre Broder DITLEV CAJ BARON HOLSTEN at have boet til Leje hos Konferensraadinde ABIGÆL SCHRØDERSEE, født LUJA, i

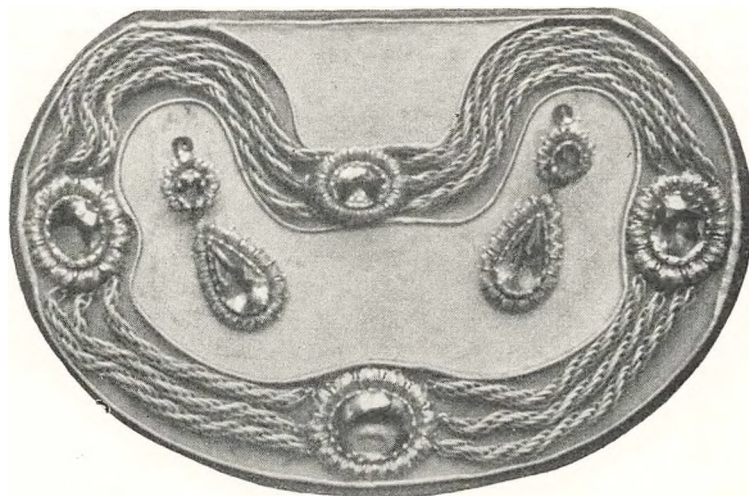
til at øve den Indflydelse paa Kongen, som Steen Andersen Bille med sit myndige Væsen havde formaaet at skaffe sig; dertil var han for godmodig og fordringsløs; Garde antager, at Kongen var utilfreds med, at den Indflydelse, Bille havde haft, faldt bort, og at man i Kollegiets Betydning i det hele kan spore en Tilbagegang efter Billes Død.⁵³

Admiral Holsten skulde endnu opleve det sørgelige Slag, der ramte den danske Marine i Eckernførde Fjord 5. April 1849, og Begivenheden gjorde et overvældende Indtryk paa ham.⁵⁴

Servietholder, som har tilhørt Admiralen Tidligere Skafogaard, nu Langeso

Klædeboderne Nr. 147,⁵⁶ men efter sit Giftermaal flyttede han til Hjørnet af Nyhavn og Kvæsthusgade,⁵⁷ og fra Aaret 1800 boede Ægteparret i Badstuestræde, da Nr. 76, senere Matr. Nr. 130⁵⁸, derefter paa St. Annæ Plads (Prins Wilhelms Palæ) (se her Side 225). Fra 1827 boede Ægteparret i Norgesgade Matr. 172 ved Siden af det Schimmelmannske Palais, og efter Hustruens Død flyttede Admiralen til Store Kongensgade Matr. 64 A. (nu Husnr. 77). Denne store Ejendom, der i December 1843 vurderedes til 42.000 Rdlr.,⁵⁹ købte Baron Holsten 1844. Foruden Familien selv bestod Husstanden i 1834 af 4 Piger og 3 Tjenere⁵⁸,

Smykke, der har tilhørt Admiralinde Holsten

Tidligere Skaføgård, nu Langeso

i 1840 var der Husjomfru, Stuepige, Kokkepige, Kusk og Tjener⁶¹ og i 1845, da han boede alene sammen med FRITZ KLÆR, tre Piger og tre Karle.⁶²

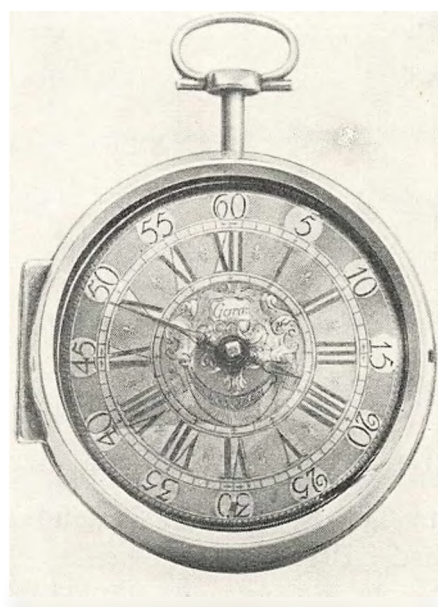

 No. J. H. 24
 1831

Fra Serviet paa Ravnholt

Ægtefællernes Omgangskreds er givet ved Baron Holstens Embedsstilling og hele sociale Position. Som Faddere er det dog tildels Familien i videre Forstand, der forekommer; saaledes 1794 Admiral FREDERIK CHRISTIAN KAAS (32/11) og hans anden Hustru, hans Søn ULRICH KAAS og Baronesse KIRSTEN STAMPE, Admiral Kaas' ældste Datter, endvidere Baron Holstens Broder DITLEV CAJ HOLSTEN, Kommandør ERNST STIBOLT⁶³,

Baron OVE JUEL af RYSENSTEEN⁶⁴, Kaptajn GEORG EMANUEL CONRADT-EBERLIN og en Hr. Krabbe, som sikkert er identisk med den senere Gehejmestatsminister HANS KRABBE-CHARISIUS⁶⁵. 1796 nævnes Gehejmeraad MARCUS GERHARD ROSENCRONE⁶⁶, Hofmester PETER JOCHUM VON BUCHWALD, Kammerjunkerne HOLGER STAMPE, J. C. HOPPE⁶⁷ og RANTZAU, som formentlig maa være den senere Baron HANS RANTZAU-LEHN. Af Familien Holsten mødte den gamle Gehejmeraad ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN (32/9) og hans anden Hustru, og af Familien Kaas Admiralinden og Løjtnant Kaas.⁶⁸ 1803 mødte begge de to Admiraler FREDERIK CHRISTIAN KAAS, Baron D. C. HOLSTEN og hans Hustru SOPHIE ELISABETH HOLSTEN, født KAAS, samt Baronesse STAMPE. Desuden Generaladjutant J. C. KRIEGER⁶⁹, Kammerjunker STEEMANN⁷⁰ og Løjtnant J. C. HOPPE.⁷¹

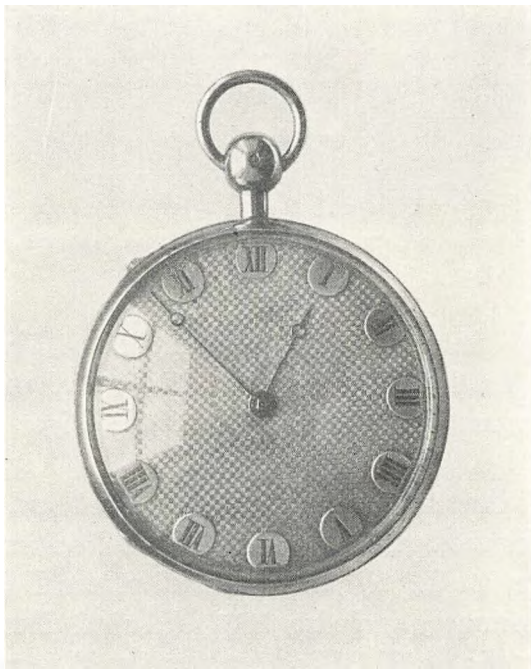
Til sine Foresatte og Kolleger i Sæetaten stod Baron Holsten ligeledes i et venskabeligt og selskabeligt Forhold.

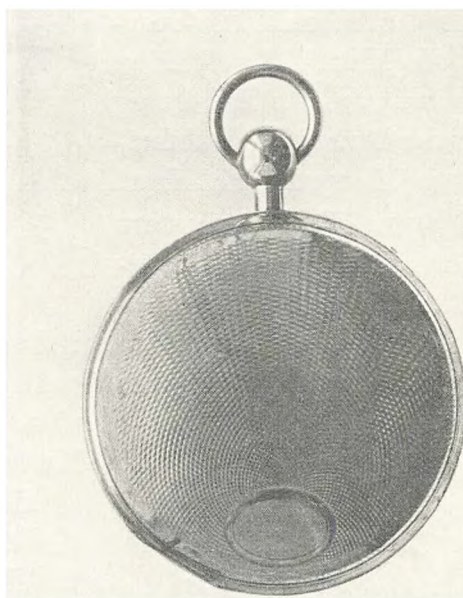
Admiralens Guldur. Tilhører Baron G. D. Berner Schilden Holsten som Gave fra hans Gudfader, Godsejer Iacob Estrup

Kommandør, Baron HOLGER STAMPE og hans Hustru KIRSTEN KAAS, Admiralinde Holstens ældste Søster, synes at have betydet meget for Admiralen; i 1848 mindedes han i et Brev til Baronesse STAMPE, født DALGAS, disse hendes Svigerforældre, og hans Breve til Baronessen giver et lille Billede af, hvorledes Tilknytningen bevarede.⁷²

Disse Breve yder ogsaa enkelte Bidrag til Belysning af Forholdet mellem Ægtefællerne, som utvivlsomt har været overordentlig lykkeligt og harmonisk. Andetsteds (jfr. Side 228)

Baron Emil Holstens Guldur

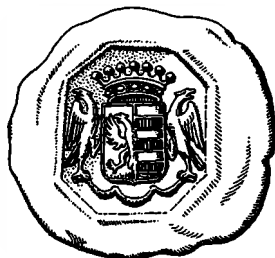
Holstenshuus

har Godsejer Jacob Estrup givet et Par Smaatræk om Ægteparrets Guldbryllup, som blev fejret 17. November 1840.

De to gamle Mennesker var paa dette Tidspunkt temmelig hjælpeløse, idet de begge havde brækket et Ben, og Aaret efter bukkede Baronessen under for en Leversygdом, som

A. Holsten.

Bemyndigelse af 12/6 1834
Langsø

Notarialforretning 22/6 1826 om
Hoveriets Aføsning
Holstenshuus Arkiv XXX, Nr. 8

A. Holsten.

Brev af 29/6 1834 til Sønnen
Adam Holsten
Langsø

bandt hende til et smertefuldt Sygeleje, hvorfra Døden befriede hende 3. September 1841. Hun blev begravet 8. September i Gravstedet paa Holmens Kirkegaard efter en Højtidelighed i Hjemmet, ved hvilken første residerende Kapellan ved Holmens Kirke, Dr. theol. BALTHASAR MÜNTER holdt den andetsteds gengivne Tale, hvori han tog sit Udgangspunkt fra Guldbryllupsfesten, som han selv havde overværet. Han skildrede det gode Forhold mellem de to Mennesker og priste den afdøde for hendes lyse Aand, hendes skarpe og sikre

Hvidkilde

Pauline Baronesse Holsten Lehn, født Baronesse Rantzaу Lehn
til Baroniet Lehn, f. 1803, † 1860

Malet af
Gertner

Langesø

Gehejmekonferensraad Frederik (Fritz) Christian Baron Holsten
Lehn Charisius, f. 1796, † 1888

Langesø

Sekondløjtnant Emil Baron Holsten, f. 1802, † 1828

Blik for det rette og sande, hendes bestandige og kærlige Sind og den ansvarsbevidste Opdragelse af Sønnerne, som hun jo, paa Grund af Admiralens Udkommandoer i hine Aar, i væsentlig Grad havde maattet forestaa.

Admiralen selv var paa Grund af Svaghed ikke i Stand til at overvære Jordfæstelsen paa Kirkegaarden.

Det skal endnu nævnes, at Ægtefællerne — efter at deres Børn var flyttet bort fra Hjemmet — tog FRITZ (FREDERIK) FREDERIKSEN KLÆR⁷³ til sig som deres eget Barn. Han var født 31. Maj 1825 og kom i ung Alder i Militærtjeneste og deltog med Hæder i Treaarskrigen. I Affæren ved Hoptrup, hvor han faldt i tysk Fangenskab, udmærkede han sig særligt. Han

Utvivisomt Adamine Benedicte Baronesse Holsten, f. 11/8 1791, † 27/8 1791

Langesø

døde 1893 som Generalmajor, og havde da i mange Aar været benyttet i diplomatisk Tjeneste, sidst som Gesandt i St. Petersborg.⁷⁴

9. April 1825 døde Baron Hans Holstens ældste Broder Baron DITLEV HOLSTEN i Kiel, og da han ikke efterlod sig Børn, tiltraadte Hans Holsten Besiddelsen af Baroniet. Han følte sig dog i saa høj Grad knyttet til sit Embede, at han 1827 — vel saasnart Forholdene var blevet ordnet efter Broderens Død — gav sin ældste Søn Baron ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN (8/3) Fuldmagt til at bestyre Baroniet.⁷⁵

ADMIRAL HANS BARON HOLSTENS OG REGITZE SOPHIE KAAS' DESCENDENS

1. a. ADAMINE BENEDICTE Baronesse HOLSTEN, * Odense 11. August 1791, hjemmedøbt (St. Hans Sogn)⁷⁶ † sst. 27. August s. A., bisat i Familiekapellet i Vevlinge Kirke 2. September.⁷⁷
2. b. ADAM CHRISTOPHER Baron HOLSTEN-C(H)ARISIUS til Baroniet Holstenshuus og det Charisiske Fideikommiss, * København 3. December 1793, hjemmedøbt 5. Januar 1794 (Holmens), † paa Langesø 19. Oktober 1879, bisat i Familiegravelsen i Langesø Kapels Krypt 27. Oktober (Vigerslev).
Gehejmekonferensraad (SK*, DM.).

~ paa Breitenburg (Itzehoe) 4. August 1826 med MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN, * Itzehoe 16. November 1797, døbt der 21. November, † paa Langesø 16. Juni 1846, bisat 22. Juni i Familiebegravelsen i Vevlinge Kirke, 15. November 1879 nedsat i Familiebegravelsen i Langesø Kapels Krypt (Vigerslev). — Descendens, se 8/3 og 8/4, Side 189—196.

3. c. FREDERIK (FRITZ) CHRISTIAN Baron HOLSTEN-LEHN-CHARISIUS til det Chari-siske Fideikommis, * København 28. Oktober 1796, døbt Holmens Kirke 1. December, † København 1. December 1888 som sidste Mand af Slægten Holsten, begr. Holmens Kgd.

~ Egense Kirke 3. September 1820 med PAULINE Baronesse RANTZAU-LEHN til Baroniet Lehn (F.: Major HANS Baron RANTZAU-LEHN og SOPHIE AMALIE Baronesse LEHN til Baroniet Lehn), * 23. Juli 1803, † paa Hvidkilde 1. Januar 1860, begr. Sørup Kirke 10. Januar⁷⁸. — Ingen Børn.

4. d. CHRISTIAN EMIL Baron HOLSTEN, * København 10. December 1802⁷⁹, døbt Holmens Kirke 5. Januar 1803, † paa Fortunen i Dyrehaven 7. Juni 1828, begr. Holmens Kgd. 12. Juni.

Sekondløjtnant i Marinen. — Ugift.

640.

I Betragtning af at vor Faders Arveskel Børn Hans Holsten den 13. d. bl. er ved Jorden afgaaet og at den Sagde at tilføje den sine Hæftninger, at vi som næst nærmeste Arvsagere for os selv skal i den Hæftning.

København den 19 April 1849

Aben Holsten
Holsten Lehn

Sønnernes Underskrift paa Skrivelse til Skifteretten

Holmens Kirkegaard i København

DE HOLSTEN'SKE GRAVSTEDER PAA HOLMENS KIRKEGAARD I KØBENHAVN

Paa Holmens Kirkegaard i København findes to Holsten'ske Familiegravsteder lige ved Indgangen fra Østerfarimagsgade.

Gravstedet til Højre bærer et Monument med Indskriften:

†
Det
Holstenske
Familie-Gravsted

til venstre for Monumentet staar hvide Marmor-Sten over Admiral HANS HOLSTEN, til højre over hans Hustru REGITZE HOLSTEN, født KAAS, paa Gravstedets venstre Side over deres Søn Gehejmekonferensraad FREDERIK CHRISTIAN HOLSTEN LEHN CHARISIUS og til højre over deres yngste Søn Søløjtnant CHRISTIAN EMIL HOLSTEN. Stenene bærer følgende Inskriptioner:

I
Herunder hviler
Admiral Baron
HANS HOLSTEN
Ridder af Elefanten, Storkors
af Dannebrog og Dannebrogsmænd
født den 17. November 1758
Gift den 17. November 1790 med
Regitze Sophie Kaas
død den 13. April 1849
Kongens tro Mand
Fædrelandets nidkjære Ven

Hans Liv var mildt som Havblik i en Havn,
Og Aanden frisk som Bølgen, naar den skummer,
Til Danmarks Hæder knytter sig hans Navn,
Og ved hans Roes Misundelsen forstummer.⁸⁰

II

Herunder hviler
Admiralinde
REGITZE SOPHIE
Baronesse HOLSTEN født KAAS
født den 5. Januar 1769
gift den 17. November 1790
død den 3. September 1841
Ømmeste Ægtefælle, kjærligste Moder

Det bedste Hjerte hørte op at slaa,
Da træt af Dage hun til Himlen svæved,
Men her paa Jord skal Mindet helligt staa,
Om hendes ædle Daad, imens hun leved.

III

Herunder hviler
Geheimeconferentsraad
Kammerherre Hofjegermester
FREDERIK CHRISTIAN
Baron
HOLSTEN LEHN CHARISIUS
Født den 28. October 1796
død den 1. December 1888

IV

Herunder hviler
CHRISTIAN EMIL
Baron HOLSTEN
Second Lieutenant i Søe Etaten
Født den 10. December 1802
død den 7. Juni 1828
Forældres Haab, Venners Glæde

Den unge Sømand ankret er i Havn,
Paa Tidens Bølger tumles Ven og Frænde,
Dem levned ved Farvel han tunge Savn,
Som følge dem til deres Rejses Ende.⁸¹

I Gravstedet til Venstre (sydligst) hviler Generalmajor DITLEV CAI HOLSTEN og hans Datter ADELAIDE BENEDIKTE HOLSTEN (Stenen bagtil til venstre) samt hans Hustru SOPHIE ELISABETH HOLSTEN, født KAAS (Sten bagtil til højre), foran disse to hvide Marmorplader ligger to graa polerede Sten, den til venstre over det nævnte Ægtepars Datter EDELE SOPHIE ELISABETH HOLSTEN, den til højre over deres Søn, Stiftamtmand, Gehejmekonferensraad FREDERIK CHRISTIAN HOLSTEN. Stenene er forsynede med følgende Inskriptioner:

I

Her under hviler
 En elsket Mand og Fader
 Generalmajor, Kammerherre
DETLEF CAY Baron **HOLSTEN**
 fød den 30 April 1762
 død den 16. November 1834

og

en forudgangen kjær Datter
ADELAIDE BENEDICTE
 Baronesse **HOLSTEN**
 fød den 3. August 1797
 død den 31 Juli 1832

Her slumre de, som engang Haand i Haand
 Med os troe delte Livets Fryd og Smerte,
 Et bedre Liv gjenknytte skal de Baand,
 Som brast, da Døden tog dem fra vort Hjerte.

II

SOPHIE ELISABETH HOLSTEN
 fød **KAAS**
 Enke efter Generalmajor
 Kammerherre Baron
CAY DITLEV HOLSTEN
 fød den 28 Juli 1774
 død den 18 April 1857

Elsket og savnet
 Af hendes Omgivende

III

Baronesse
EDELE SOPHIE ELISABETH
HOLSTEN
 Født 17 August 1812
 død 21 Mai 1882

IV

Baron
FREDERIK CHRISTIAN HOLSTEN
 født 12 Mai 1804
 død 1 September 1885
 Geheimkonferentsraad Kammerherre
 Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd
 Stiftamtmand over Lolland Falsters Stift
 Fra 1850 til 1885

DIGT TIL ADMIRAL OG ADMIRALINDE HOLSTENS GULDBRYLLUP

DEN 17. NOVEMBER 1840.

To ranke Skud af ædel Stamme
 Foreente siden Blomstervaar,
 I Fryd og Modgangs Stund de samme,
 Vår samlet alt halvhundred' Aar;
 Til langt bortfjærnet Løvfaldstid
 De tætforenedede skal staae,
 Og ved en Alder sund og blid
 End mange glade Aar de naae.

RECITATIV

Jeg seer en Yngling pløie vilden Søe,
 Jeg seer en kraftig Mand for Landet stride,
 Paa Øresund ved Gefions skønne Øe
 Til Kampen under Dannebroge stride.
 Jeg skuer Kongens høitbetroede Mand
 Som Ældste i den stolte Sømandsstand;
 Og Alle see paa ham med kjærligt Øie
 Om Hjertet slaaer kun under beged Trøie.
 Ja HOLSTEN, høit du hænges af din Drot,
 Din Roes gjenlyde skal i Hytte og i Slot.
 Da mørke Skye nys trued Dine Dage,
 Der overalt kun høertes Vemods Klage;
 Da Du fra Leiets atter reiste Dig,
 Da glæded' Venners Slægt og hele Landet sig.

ARIA.

Den fromme Hustrue staaer
 Ved Ægtefællens Side;
 Hun elsked ham i Vaar
 Som end i Vinter hvide.
 Fra festlig smykket Lag
 Vor Bøn for hende stige;
 Thi det er Bryllupsdag
 og Fødselsfest tillige.

DUET.

O, I, som krandses nu af Slægt og Venner,
 For hvem Enhver til Himlen Bøn opsender,
 Hvem Guds frygt Sjøleadel rene Dyder
 End mere end et ædelt Udspring pryder.
 O, I, som trofast Kjærlighed belønner
 Hos eders tvende, brave, ædle Sønner.

CHOR.

For Eder nu med ydmygsænket Øie
 Vi sende Bønner til den Evighøie.

CHORAL.

Mel.: Vor Gud han er saa fast en Borg etc.
 Gud skjærme Eders Fremtids Aar
 I Miskunhed og Naade;
 Mod Sorg og Modgangs bittre Saar
 Han værne Eder baade. —
 Med Andagt inderlig
 Vi her anraabe Dig,
 Skjænk Dem o store Gud
 Til Livet slukkes ud,
 Velsignelse og Glæde.

SØRGETALE
 over
 Admiralinde
 REGITZE SOPHIE Baronesse HOLSTEN
 fød KAAS

Holden i Huset
 paa Begravelsesdagen den 8de September 1841
 af
 DR. MÜNTER.

Kjøbenhavn.
 Thieles Bogtrykkeri.
 1841.

Ti Maaneder ere endnu ikke forløbne, siden en af de sjeldneste og meest rørende Fester, som det gives Mennesker at feire, fandt Sted indenfor disse Vægge. Da samledes Børn og Børnebørn, Slægtninge og enkelte Venner i en Morgenstund, lidet sildigere end denne, om det ærværdige Jubelpar, som paa den Dag i halvhundrede Aar saa trofast havde deelt Livet med hinanden, og Alle takkede Gud, der havde ladet dem see den skjønne Dag, og Alle kappedes om at vise dem deres Ærbødighed og Deeltagelse, og om at frembære for dem de bedste Ønsker for den Fremtid, som de nu paany gik imøde. Ak, — men nu i Dag — ja, Jubeloldingen er her iblandt os, — men Hun, der sad ved hans Side, hun, der tilligemed ham fra de mange Munde modtog de gode Ønsker, — hun er ikke i denne Kreds; til hine bedre Egne er hun vandret hen; kun hendes ædle Skikkelse have vi endnu hos os; afsjelet skjules den af disse Bræder; og vi, o! flere af os vare jo tilstede ved hiin glade Høitid, vi kom nu idag med Veemod og Smerte herhid, for at ledsage hende ad den sidste Vei, ad hvilken hun skal føres, ad Veien til den stille Grav, i hvilken hun nu skal hvile efter hendes lange, hæderlige Dagværk.

O! lader os endnu eengang stille os hendes elskelige Billede for Øie, forinden vi bringe hende bort fra dette Huus, i hvilken hun levede til Velsignelse for alle sine Omgivelser, forinden vi bringe hende bort fra hendes ærværdige, bedagede Hosbond, hvis Livs gode og velgjørende Engel hun har været i den lange Række af Aar, og som nu, fornemmende Alderens Tryk og Vægt, nødsages til at blive tilbage i det tomme Hjem, medens vi gaae hen at skjule hendes Støv i Jorden. Lys var hendes Aand, skarpt og sikkert hendes Blik; med Lethed overskuede hun Livets ofte vanskelige og forviklede Forhold; og, som hun selv bestandigen valgte det Rette, saaledes gik aldrig de, der hos hende søgte Raad, raadville bort, men hos hende havde de da erfaret, hvad der under de tilstedeværende Omstændigheder var det Rigtigste og det Bedste at gjøre. Det Vidnesbyrd giver hendes Ægtefælle, det give hendes Børn, det give hendes Slægtninge og nærmeste Venner hende med i Graven. Med en saadan Aand, med et saadant skarpt og sikkert Blik var hun og istand til at løse den i Sandhed ikke lette Opgave, der var given hende at løse, næsten ene at lede og forestaae hendes Sønners Opdragelse, der indtraf i Aaringer, i hvilke hendes Ægtefælle oftere, i saare lange Tidsrum, var borte fra hende i de Ærinder, i hvilke han, som Befalingsmand i den danske Marine, var bleven sendt af hans Konge. O, men det var dog først derved, at denne lyse Aand var forenet med det ædleste Hjerte, det var dog først derved, at dette sikke og skarpe Blik var forenet med det kjerlighedfuldeste Sind, at hun blev saa elskelig for alle dem, med hvem hun stod i de nærmere Forhold, og vidste at drage dem saa tæt til sig. Ja Kierlighed i Ordets skjønneste Betydning, ikke den Kierlighed, der idag blusser hæftigt op og imorgen igjen er kiølnet, men den Kierlighed, der bestandig er sig selv liig, der bestandig er øm og stærk, og villig til for Andres Skyld at glemme sig selv, og villig til for Andres Skyld at underkaste sig enhver, endog de sværeste Opoffrelser — den var og vedblev at være Grundtonen i hendes Hjerte, indtil det ikke slog mere. Derfor var ogsaa hendes Samliv med hendes Ægtefælle saa skiønt og velgjørende at skue for dem, hvem det gaves nærmere at være Vidne til det. For ham levede og aandede hun først og fremmest; hans Vel, hans Tilfredshed var hendes; Baandet imellem dem var ængt og tæt allerede i Begyndelsen, Baandet imellem dem var ængt og tæt endnu tilsidst, da det næsten var et og halvtredssindstyve Aar gammelt; ingen Mislyd forstyrrede nogensinde deres Forening, trofast fulgte

hun ved hans Side Skridt for Skridt i de mange Aar, lykkelig og glad ved at være den brave retskafne Mands Hustru, da han endnu kun stod paa de lavere Trin i Samfundet og i sin Stand, uforandret den Samme, som i tidligere Aar, ved hans stigende Hæder, den hun fordringsløs deledede med Ham, den Lige-sindede. Derfor hang hendes Sønner med deres hele Siels Inderlighed ved den Moder, der havde et saa kierlighedsfuldt opoffrende Hierte ogsaa for dem, og, skjøndt Mænd, havde de endnu i alt en barnlig Fortrolighed til hende; ingen Tanke var der i deres Siel, som hun ikke kiendte, ingen Bekymring i deres Hierte, som de ikke meddeelte hende; de vidste for hvem det var, at de aabnede deres Inderste, at det var for hende, hvem de skyldte saa usigeligt meget, og som meente dem det oprigtigt og ærligt, som ingen Anden. O, men hendes kierlighedsfulde Hierte fandt endnu ikke Tilfredsstillelse nok ved at leve til Velsignelse blot for dem, der var hendes Egne, men, hvor hun kunde skabe Nogen en Glæde, hvor hun kunde trøste en Bedrøvet, gavne og hielpe en Forladt, der var hun aldrig seen; at gjøre dette var hende en sand Sieleføde; og, kun ved i rigeste Maal at vise Kierlighed og i den at være bunden til de Mennesker, der vare nærmest omkring hende, — kun derved befandt hun sig vel. Derfor fandt og altid det skønneste, det mønsterværdigste Forhold Sted imellem hende og hendes Undergivne; O! det er ikke blot Mand og Børn i dette Huus, der sørge dybt ved hendes Bortgang, men ogsaa hendes Tienere sørge dybt og smerteligt over hendes Tab; thi hun lod dem aldrig føle sin Overmagt, hun omgikkes dem som en Moder, hun var bestandigt betænkt ogsaa paa deres Vel, og derfor vare de ogsaa utrættelige i at vise hende Hengivenhed, ja de kappedes paa en rørende Maade om igien at vise hende den Kierlighed, til hvilken hun tilsidst under hendes svære Lidelser saa høieligen trængte. Kan det da undres os, at Mange fælde Taarer over hende? Kan det da undres os, at Sønnernes fraværende Hustruer, der ærede og skattede hende saa høit, og for hvem hun nærrede saa oprigtige Moderfølelser, kan det da undres os, at de umyndige Børnebørn, hvem hun elskede saa inderligt og ved hver given Leilighed vidste at skabe de mange uskyldige, barnlige Glæder, kan det da undres os, at hendes ædle Søstre, der i en Række af Aar i hende have haft den trofasteste Veninde, ja at Alle, der have smagt Frugten af hendes rige Kierlighed, hvad enten de ere nær eller fiern, i nærværende Time med hendes Nærmeste i denne Kreds begræde den Hedengangne, som de aldrig mere skulle see her paa Jorden?

Dog, meest af Alle har De tabt, hæderværdige Olding! De, for hvem hun i en saa lang Række af Aar paa saamange Maader har forskjønnnet og lettet Livet. Det vilde visseligen ellers ikke sømme sig, om den yngre Mand i en Time som denne med sin Tiltale vilde nærme sig til Oldingen, der i hans dybe Smerte jo maatte være ham dobbelt ærværdig; men, jeg taler jo her til Dem ikke i mit eget Navn, men i min Herres og Mesters Jesu Christi Navn, for at bringe Dem Hans Evangeliums Trøst og som Hans Tjener her at sige Dem nogle husvalende og opmuntrende Ord. Ikke sandt, Deres fromme Siel vil ikke glemme dybt at bøie sig for Deres Herre i Himlen, der paa Deres lange Bane har gjort saamegen Trofasthed og Miskundhed imod Dem; Deres fromme Siel vil, skjøndt fuld af Vemod og Smerte, ikke glemme i denne Time at sige: »Hav Tak, algode Gud! at jeg beholdt hende saa længe! Jeg tør ikke klage, jeg vil ikke klage! Næsten i et og halvtredsindstyve Aar var hun mig en tro Ledsagerinde paa Veien. Hvormange benaades vel saaledes af Dig, Du Menneskenes Fader? Hun behøvede Hvile. Svær blev Striden hende tilsidst, skjøndt hun stred den med Hengivenhed og Taalmod. Jeg priser Dig, at Du nu har givet hende den bedre Deel. Jeg er den, der har tabt, for hende var det en Vinding at døe. Døden er bedre end et Liv, fuldt af Qual og Smerte.« — Ikke sandt, Deres troende Hjerte vil ikke glemme i denne Time at sige med de hellige Skrifter (2 Sam. 12, 23): »Du Forklarede! Du vender ikke tilbage til mig fra de Lysets Egne, til hvilke Du nu er indgangen, og i hvilke Du nu har fundet Fred og Salighed, men jeg kommer til Dig; i Guds Rige skal jeg see Dig igien, og da, da skal al min Smerte vorde forvandlet til Glæde; denne er min christelige Tro, dette mit christelige Haab, og til det vil jeg støtte mig, nu, da jeg saa høieligen behøver en Støtte.« O, men ikke sandt, Deres villige Øre vil ogsaa gjerne høre, hvad de mange hæderværdige Mænd, der her med saamegen Deeltagelse have samlet sig omkring Dem, i denne smertelige Time igjennem min Mund sige til Dem: »Skjøndt De er alderstegen og nu maa give det Bedste, De eiede, til Jordens Gjemme, har De dog det tilbage, der binder og endnu maa binde Dem til Livet. De har Deres Børn og Børnebørn, der med forøget Kierlighed og Æmhed ville opbyde Alt, for at lette Dem det tunge Savn. De har Deres Stilling i Samfundet, Deres ophøiede Plads i Fædrelandets Marine, i hvilken De af Enhver, saavel af den Ældre som Yngre, er æret og elsket som Hoved og Fader, og for hvilken De endnu kan virke Meget. De har Deres Konges Tillid, der saa gjerne seer, at de for Staten saa vigtige Bestyrelsesgrene, som hans forevige Forgænger lagde i Deres Hænder, fremdeles blive i dem, O! den, der har det tilbage, har endnu Meget tilbage, om han end har mistet det

Bedste! Han maa endnu føle sig bunden til Livet, om end det Baand, der bandt ham stærkest til det, er bristet.»

Dog, vi tør ikke tøve; thi de Døde skulle bringes til de Døde og ikke blive blandt de Levende. Saa kommer, lader os bringe den ædle Fuldenkte til den sidste Hvile! Hist udenfor Stadens Larm og Volde i den stille fredelige Hauge, i hvilken vor Menigheds Medlemmer, den Høieste som den Ringeste, have henlagt deres Kiere, som have fundet det jordiske Maal, — der venter en aaben Grav paa hendes Støv. Allerede længe har den gjemt Støvet af den Søn, der i den feireste Ungdoms Alder visnede, som Blomsten, og ved hvis tidlige Død hendes Moderhierte erholdt et Saar, — det dybeste, det nogensinde har følt. Nu er det lægt. Ham, den elskede Forudgangne, har hun nu gjenfunden hos Gud og Frelseren, med ham skal hun nu dele Guds Riges Salighed, medens den samme Grav lukker sig over Deres Been. Ja kommer, kommer, thi nu er hun hjemfalden til Graven! Farvel i Jesu Christi Navn! Du har hæderligt fuldbragt dit Livs Gjerning og er derfor hisset bleven sat over Mere! Modtag vor Afskeds-Hilsen! Farvel i Jesu Christi Navn! Manges Tak og Velsignelse følger Dig i Graven! Gud hielpe os, at det Samme maa skee os, naar vi engang, som Du, føres bort! Hvil sødt i din sidste Bolig, indtil Opstandelsens Morgen gryer! Amen!

Et trykt Eksempplar af Talen er i September 1940 af Godsejer I. Estrup givet til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten.

CHRISTIAN WILSTER'S DIGT I ANLEDNING AF EMIL HOLSTENS DØD

Tør jeg nærme mig til dem, som græde?
Vil en velkjendt Røst ei vække Gru?
Fordum den hos Eder toned Glæde,
Ak! hvor ganske anderledes nu!
Vel jeg veed, min Sang kan ei husvale,
Dertil var for bitter Smertens Piil,
Høre maae I dog en Sorgens Tale
Fra en Ven, som elskede Emil. —

Fra en Ven, der husker ham saa noie
End som Glut med lysegule Haar,
Røde Kinder, blaat og livfuldt Øie,
Som til mig han havde smilt igaar;
Fra en Ven, der giemmer troe i Minde
Ungersvendens Skiemt og aabne Smil,
Og vist aldrig nogen Gut vil finde,
Muntherhed kan klæde som Emil.

Kjære Minder vække mangen Klage,
Han er mangen ærlig Taare værd;
Giennem Rækker af henrundne Dage
Seer jeg ham saa elskelig, saa kjær;
Mig hengiven som en yngre Broder,
Smelted tit min Sorg han hen i Smil;
Gamle Fader!, arme, fromme Moder!
Hvor er Trøst ved Tabet af Emil!

Arme! stirrer ikke saa paa Graven!
Ak! det sortner saa for Støvets Blik,
Naar det taarefuldt i Dødninghaven
Leder efter den, som heden gik;
O! men vender Eders gamle Øie,
Der saa bittert græd ved Smertens Piil,
Op mod Trøstens Stjerne i det Høie,
Søger der den levende Emil!

Did han drog til hine bedre Lande;
Der i Havn den glade Sømand staaer;
han er bortreist — ak! fra hine Strande
Bud og Brev ei til hans Kjære naaer;
Men hvor til en evig Morgenrøde
Øiet vaagner med et saligt Smil,
Der skal Faderen sin Søgut møde,
Moderen omfavne sin Emil. —

Christian Wilster.

Original, tidligere paa Skaføgaard, nu paa Langesø.

UDDRAG AF »CHEFS JOURNAL HOLDEN PAA FREGATTEN »ELVEN«

begyndt 21. Martii 1801, fuldendt 7. October 1801
under Capt.lt. Baron v. Holsten«.

Anno 1801

April	T.	Wind	Weirlig	Det passerede
Torsd.	1	S	Brams. Kuhl.	
d/ 2. April	2	—	graæ Luft	
No. 13.	3	—	—	
	4	S.S.O.	ditto	
	5	—	—	Kl. 5 blev udporet, tog Køyerne op, Signall
	6	—	—	for at giørre klar Skiib.
	7	—	—	Kl. 10 saae den engelske Eschradre var i
	8	S.t.O.	Jevn Brams. graæ Luft	Værk med at lette Singnal for at vende Bredsiden til.
	9	—	—	Kl. 10 ½ Singnal for at begynde Slaget,
	10	—	—	hvor paa Batallien begynte imod Fienden,
	11	—	—	som holte ned og ankrede med Touene ag-
	12	ditto	ditto	ter om, ¼ Cabel-Længde fra vorres syn- dre Fløy. Grodtschilling
	1	S.S.O.	laber B.S.K. graæ Luft	E.M. Kl. ½ Et saae, at Dannebrog strøg, Kl. 1 havde faaet 2de Grund Skud, alle Masterne Bugspridet igiennem skudt, 9
	2	—	—	Mand døde, 7 saarede, kapede bege Anker Touene og Cabel Tou og gik Seil inden
	3	—	—	for Cronerne.
	4	ditto	ditto	Kl. 1 ¼ ankrede ved det yderste Batten-
	5	—	—	rie for Pligt Anker, førte strax Varp ud.
	6	—	—	Kl. 3 holdte den engelske Eskradre op at
	7	—	—	canonere.
	8	S.t.O.	laber og stille do Luft	Kl. 3 kom Agerhuuses Barkas til Borde og tog 7 Qvæstede i Land.
	9	—	—	Kl. 4 ½ var paa Siden af Orlogs Skibet
	10	—	—	Tre Croner, førte Varp ud paa Fregatten
	11	—	—	Ires. Contiunerede med Varpningen til Kl. 7 ¾, fortøiede Skiibet i den inderste
	12	S.	Stiv B.S.K. graæ Luft	Tønde. Kl. 10 foer Schalupen fra Borde med 10 døde Mand.
Midnat	12	S.	Stiv B.S.K. graæ Luft	Kl. 10 ½ lod Pligt Ankret falde i 14 Foed Vand og forsaa Touene med fornøden Klædning. Kl. 11 satte Vagten op.

Kilde: Skibsjournaler 1801, Nr. 754, Elven (RA).

Midnatt	11	---	---	S. F. 1/2 Løjtnant Grottskilling med Brand af Bøgt hved Skatten F. M. -	
	12	S.	Dette		
Torsd. 17 2 April No 13-	1	S.	Langf. blig	S. F. 1/2 Løjtnant Grottskilling med Brand af Bøgt hved Skatten F. M. -	
	2	---	gaae ligst		
	3	---	---		
	4	S. S. O	Dette		
	5	---	---		
	6	---	---		
	7	---	---		
	8	S. F. O	Frøe brømt gaae ligst		Singmal for det vandt Brandfæde Lid
	9	---	---		
	10	---	---		
	11	---	---		
	12	Dette	Dette		Singmal for det vandt Brandfæde Lid S. F. 1/2 Løjtnant Grottskilling med Brand af Bøgt hved Skatten F. M. -

Aa 1801 April		Med Fregatten Elfen under Wapning Indtil Boten			
Day. D.	F.	Wind	Skierligt	Det. Pasfæde	
1	S. S. O	L. S. S. S. x	gaae ligst	E. M. 1/2 Lt fra det Danne brog Hving 1/2 1 færd fra det 2 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
2	---	---	---	Bog for det i gindummet Skindt Gmand Dord - 7 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
3	---	---	---	og Gid blid hinde for Conneris -	
4	Dette	Dette	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd Lid 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
5	---	---	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
6	---	---	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
7	---	---	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
8	S. F. O	la. S. og blid de ligst	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
9	---	---	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
10	---	---	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
11	---	---	---	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
Midnat	12	S.	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	
Fredeg.	1	N. N. W	Langf. blig	1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd 1/2 færd med det 1/2 Gvindt blid 1/2 blid 1/2 Ma færd	

BARON HOLSTENS RAPPORTER OM SLAGET PAA RHEDEN

I.

Herved giver jeg mig den Ære at tilsende Herr Commandeuren Liste paa de Døde og Saarede paa den mig naadigst anbetroede Fregat. — Jeg forbigaaer at affatte Rapport om Slagets Heede; thi jeg var Dem saa nær, at De best har kunnet bedømme den Ild, Fregatten var udsadt for, og den Virkning, Elvens faae Canoner gjorde ved Officierernes og Mandskabets Fliid, Lyst og Iver. — At Elven ikkuns har saa

Felt kviiber hos Johan Lorenz i Kiøbenhavn

Søo Slaget paa Kiøbenhavn Rhed, den 2. April 1801.

1. Blokskibet Prøvesten 52 Kanoner. 2. Blokskibet Wagrien 52 Kanoner. 3. Blokskibet Ljlland 52 Kanoner. 4. Fregatten Kronborg 36 Kan. 5. Blokskibet Darnbrog 60 Kan. 6. Orlogskibet Siælland 70 Kanoner. 7. Blokskibet Charlotte Amalia 26 Kan. 8. Blokskibet Indfølsretten 64 Kan. 9. Orlogskibet Holsteen 60 Kan. 10. Højsperen en synkefri Fregat 18 Kanoner. 11. Cavalierprammen Roselborg 20 Kan. 12. Flaadestatteret Nø. 1. 24 Kan. 13. Fregatten Elven 10 Kan. 14. Sjøfyrtøret Sværdfisken 20 Kan. 15. Cavalierprammen Nijborg 20 Kan.

faae Døde og Saarede troer jeg maae tilskrives, at den ligger saa læg paa Vandet. — I Skraaget befindes 14 Skud — 2 Grundskud og 5 Skud ere gaaet igiennem. — Desuden er alle Masterne og Bougsprydet igiennemskudte — som og × Stang, Begine, Raae, Store Bram Raae, Gallierne, Gaffelen, Bommen, en Kranbielke, begge Varp Ankerne og endeel Jernzeptere overskudte — den løbende Takkelage og 8 Hovedtounge er ligeledes overskudt. — Da jeg kappede og seilede ind efter, lod jeg efterstaae 2 Svær Ankere, hver med et Sværtoug, Cabeltoug, Bøye og Bøyereeb, samt Stumpen af Pertliner til Spring. —

At anbefale de Dødes og Saaredes Paarørende til naadigst Understøttelse anseer jeg for min Pligt og tillige at melde Hr. Commandeuren den Glæde, jeg fandt ved at finde et uforfærdet Mod hos alle mine Undergivne.

Fregatten Elven, den 4. April 1801

ærbødigst af

H. Holsten.

Kilde: Admiralitetets Indkomne Sager 1801 ad. Nr. 756. Sammen med dette ligger H. Holstens Fortegnelse over 9 Døde og 9 saarede, hvoraf to ubetydeligt, dateret Elven den 3/4, 1801.

II.

Ærbødigst Promemoria.

I Følge Hr. Commandeurens Befaling tilmeldes herved ærbødigst at Offisserene paa Fregatten Elven, Secondt Leutenanterne [sic.] Grodtschilling og Dorn have begge viist stort Mod og kolt Overlæg i Actionen den 2. April, saa at ieg med megen Grund fortrinligen kand anbefahle dem.

Under Offiserer og Mandskab have ligeledes i Actionen viist Standhaftighed og mindre Frygagtighed for egne Canoner, end man kunde vente af Folk, der aldrig hafde seet Tilbageløbet af samme. Jeg kand ingen angive, der fortrinligen har destineret sig uden at tilsidesætte andre, der viste samme Mod, og lige saa heldig er ieg ved ey at kunde angive nogen, der ey har opførtd sig som en troe, dansk Mand, der strider for Konge og Fødeland.

For Pligt ansaae ieg at tilmelde Hr. Commandeuren, at saavel Offiserer og Mandskab vare meget udmattede og fatiguerede, da de foruden idelig Execering, Patrouillering og Nattevaagning maatte equipere tillige; dette var saa meget mere besværlig, som Fregatten lagde ud, da den var langt tilbage i sin Tiltakling.⁸²

Kiøbenhavn, den 24. April 1801.

ærbødigst
H. Holsten.

Til
S.T.Hr. Commandeur
O. Fischer.

Kilde: Admiralitetet: Konduitelister 1801. Begge Indberetninger er egenhændige.

GENERALKRIGSRETTENS DOM

I SAGEN MELLEM SØKRIGSPROKURØR HANS HAAGEN PAA EMBEDS VEGNE OG CHEFEN
FOR BRIGGEN NIDELVEN KAPTJNLIEUTENANT HANS HOLSTEN

.....
Efter saadanne denne Sags befundne Omstændigheder

kiendes for Ret:

Capitaine Lieutenant Baron HANS HOLSTEN, der som Chef for Briggen Nid-Elven har været befalet at convoiere endeel Handelsskibe, og med hvilke han udgik fra Flekkerøe den 8de Septbr. 1798, bør ikke aleene for Tiltale i denne Sag aldeles frie at være, men han erklæres endog herved: at have, saaledes som det en ærekyr Officeer egner og anstaaer, opfyldt de Pligter, han skyldte denne ham anbetrede Convoi-Commando.

De af Skipper SAMUEL NEUTIED i Brev dateret Cadix den 2den Novbr. 1798 til Kiøbmand A. C. BECHER, og de af denne i Skrivelser af 4. Dec. 1798 og 4. Janv. 1799 til Handelshuset TUTEIN & COMPAGNIE, samt de af dette Handelshuus i Skrivelse til det kongelige Admiralitets- og Commissariats Collegium under 9. Janv. 1799 brugte skammelige og ærenærgaaende Udladelser bør døde og magtesløse at være, saa de ei skal komme ham til Fornærmelse paa Ære, Embede eller Stand i nogen Maade. — Endeligen forbeholdes ham til Skipper SAMUEL NEUTIED, Kjøbmand A. C. BECHER, samt Handelshuset TUTEIN & COMPAGNIE hans videre lovlige Ret og Tiltale.

Saaledes at være kjendt og dømt af den i Kjøbenhavn nedsatte General-Krigsret den 24de Januarii 1800 bevidne

B. Winterfeldt
(L.S.)

L. Nørregaard
(L.S.)

Den udi Sagen imellem Sø-Krigs Procureuren efter Befaling paa den eene og Capitaine-Lieutenant Baron Hans Holsten med fleere paa den anden Side ergangne General-Krigsrets Dom ville Vi herved allernaadigst have stadfæstet.

Kiøbenhavn den 7de Februarii 1800
Christian R.

/L. Nørregaard.

Original i Søetatens Generalkrigsretssager 1799(—1800), Bilag 12. (RA).

STEEN BILLE TIL ADMIRALITETET

Om Bord i Hans Majestæts Fregatte Hvide Ørn
paa Mallaga Bay d. 28. September 1799.

(Bille fremsender Uddrag af Justitsprotokollen vedrørende Forhørene i Anledning af den mislykkede Konvojering.)

. . . . Endvidere haver jeg paa Herr Baron HOLSTENS Anmodning den Ære underdanigst at lade medfølge Brev fra ham til det høye Collegium, som han har overleveret mig til Igiennemlæsning, og saasom han deri saavel som mundtlig haver begiæret af mig, at jeg vilde til det kongelige Admiralitet angive, hvorledes jeg haver fundet, at han haver forrettet Hans Majestæts Tjeneste i den Tiid, han haver været under min anfortroede Commando, saa er det i denne Anledning, at jeg herved tager mig den Frihed, uden dertil at være befalet, at sige om Baron HOLSTEN, at han i den Tiid, han haver været under min Commando, stedse haver viist sig saaledes, som jeg længe haver kiændt ham for, nemlig som en meget active og dygtig Officier, der er utrættelig i sit Kald.

Underdanigst af
Steen Bille.

Original i Søetatens Generalkrigsretssager 1799(—1800), Bilag 7.

HANS HOLSTEN TIL ADMIRALITETSKOLLEGIET

Med denne Post vil det høye Collegium uden Tvivl erholde det over mig erhvervede Krigs-Forhør. Intet vil være mig kiærere, end at det høye Collegium ved samme end ydermere vil blive overbeviist om, at jeg har anvendt all muelig Fliid og Opmærksomhed paa at opfylde Collegii høye Befaling at bringe den mig andbetroede Convøy fra Flekkerø til Gibraltar, at denne Befaling ei blev opfyldt, haaber jeg, vil tilregnes Vind, det meget stormende Veir, og at mine Signaler og udstædte rendez-vous-Ordre ei bleve adlydede, som Forhøret, haaber jeg, beviiser; altsaa ingen Brøde fra min Side.

Saa sensibelt og saa tungt det har været for mig i denne Tiid at see mig fraværende offentligen andklaget i mine Pligters Opfyldelse, saa trøstende og opmuntrende var det for mig ved Collegii høye Befaling at erfare, hvorledes Høysamme fra Tienestens Side ingen Grund fandt at reflectere paa Klagerne; jeg haaber, Forhøret og min Erklæring over samme end ydermeere vil stadfæste denne fordeelagtige Dom, der er altsaa for mig intet andet at ønske end, mine Anklagere ville tilbagekalde deres Klager, ville søge ligesaa offentligen at retfærdiggjøre mig; men da Collegiet har i min Fraværelse andtaget sig min Sag, hvorfor ydes den største Erkiendtlighed og ærbødigste Taknæmmelighed mueligen, saa henstilles underdanigst om Høysamme ikke finder, at Skibsfører NEITITS Brev kan ansees som blotte Undskyldninger til hans Patron for Adskillelsen fra Convøyen, thi dersom han havde troet, det skulle offentligen foreviises, tvivler jeg paa, at han havde skrevet saaledes; altsaa har jeg intet imod ham uden for saavidt, at han ey søgte Falmouth. Og dersom Krigs Artikuls Brevet ei bød at give rendez-vous-Ordre, havde jeg ei udstæd denne Ordre, thi jeg fornam strax ved Udstædelsen, at ingen ville søge derhen, som Udfaldet og har viist.

Endskiøndt Hr. A. C. BECKERS Breve ere saare bidende, saa, da jeg ikke veed, om han er dansk Mand, især da der beraabes paa udenlandsk Correspondence, han desuden har skreven saa dristigen om det dansk[e] Flag, saa forlanger jeg ingen Satisfaction af ham, hans Roes eller Daddel er mig ligegyldig, og næsten foretrækker jeg den sidste; meere ondt har det giort mig, at Hr. TUTEIN ET COMPAGNIE har stemt i samme Tone, af dem, som er boesiddende Handelsmænd i Kiøbenhavn, ønskede jeg een Erklæring, at de af Overilelse, af falske Underretninger etc: vare forledede til dette Skridt, jeg ville ønske, at de ville selv give denne Tilstaaelse den Publicitet, som Klagen har havt, meere Satisfaction forlanger jeg ikke for min Persohn, endskiøndt denne Sag har foraarsaget mig eendeel tunge Timer.

Naar det høye Collegium finder denne min Paastand tilstrækkelig, og ikke overdreven, Hr. TUTEIN ET COMPAGNIE finder sig villig til denne Forsikring, saa haaber jeg, at min Agtelse i Etaten og i Staten intet Skaar har lidt. Skulle Hr. TUTEIN ET COMPAGNIE derimod synes, at dette var formeget, saa troer jeg, at der er intet for mig at ønske end som Dom, samt den største Publicitet muelig, og henstiller jeg da til det høye Collegium, om De finde det passende, og om Høysamme vil tillade mig ved Trykken at bekiendtgjøre den heele Sag, og i saa Fald beder jeg, at alle de dertil hørende Papiirer maae blive udleverede. Ugjerne skrider jeg til dette Skridt, at lade alting trykke, man kunde troe, det skede af Hævn-

gierrighed, og da det er langt fra mig, saa ønskede jeg ei eengang Skinnet deraf, men hvorledes beviise og bekiendtgjøre min Uskyldighed?

Jeg har tilstillet dette Brev til min foresatte Chef, S. T. Hr. Kammerherre, Commandeur Capitaine BILLE, og jeg beder ham geleide samme med hans Vidnesbyrd om mit Forhold, ei alleene paa dette Convøyerings Togt i Særdeleshed, men da jeg har havt den Lykke adskillige Gange at staae under hans ærede Commando, saa har jeg udbedet mig den tillige i Almindelighed, og troer jeg med denne agtede Mands Vidnesbyrd at kunde sætte mig over enhver privat Mands ubeviislige Klager.

Underdanigst
af

H. Holsten.

Briggen Nid Elven d. 25. September 1799
til Ankers paa Mallaga Rhed

Til
Det Høy Kongelige Admiralitets
og Commissariats Collegium.

Original i Søetatens Generalkrigsretssager 1799(—1800), Bilag 9.

BREVE FRA KONG CHRISTIAN VIII TIL ADMIRAL HANS HOLSTEN

1.

Kiøbenhavn, d. 14. Marts 1841.

Hr. Admiral, Baron Holsten! Jeg har i alle disse Dage villet komme til Dem for mundtliggen at takke Dem for de Hengivenheds Yttringer, Deres sidste Skrivelse indeholdt. — Forhindret der i, skulle disse Linier sige Dem, hvor megen Priis jeg sætter paa disse Deres Følelser for mig og navnlig paa, at jeg tør regne paa Deres Medvirkning til Marinens Bedste, i hvis Anliggender Deres, paa Kyndighed og Erfaring grundede Raad, er af megen Værd for Etaten og for mig.

Jeg skønner, som De veed, paa Admiralitetets Virksomhed ved Sø Etatens forhaanden værende Organisation og skal vist ved forekommende Lejlighed yttre min Tilfredshed med disses og de flere for-tiente Mænds gode Tieneste Forhold.

Velvilligst
Christian R.

2.

Sorgenfri d. 25. Maj 1841.

Hr. Admiral, Baron Holsten! Jeg har igaar havt een af de behageligste Dage ombord i det skønne Linieskib, som fører mit Navn, og aldrig kunde nogen Søtour begunstiges meere af Vejret end netop igaar.

Jeg fandt min Søn vel og saare tilfreds ombord. Kun beklagede jeg, at De endnu ikke var saa vel tilfods, at De kunde komme ombord, men heldigviis befinder De Dem ellers vel, og jeg ønsker, at Op-holdet paa Landet, som jeg saa gierne under Dem, maae bidrage til Deres fuldkomne Helbredelse. Det er mig saare kiert, at Deres Søn gjør Touren med. Han er vist gierne seet ombord af min Søn og af den Etat, der højt agter Faderen, og ønsker med mig, at han længe maae virke til dens Gavn.

Jeg henlever, Hr. Admiral, Baron Holsten,

Deres velvilligste
Christian R.

Originaler i Hans Holstens Arkiv, Rigsarkivet.

BREVE FRA BARON HANS HOLSTEN TIL BARON DITLEV HOLSTEN

1.

26. November 1803.

Aldrig har jeg med større Skamfuldhed sadt Pen til Papir end i Dag, da jeg finder mig saa meget straf-skyldig for min utilgivelige lange Taushed — dog en Trøst har jeg ved det, nemlig den, at min Samvit-tighed saa gandske frietager mig for, at min Stiltienhed har nogen anden Grund end Udsættelse fra en

Dag til en anden, og saaledes, gode Broder, forgik Uger og Maaneder, at jeg ikke bevidnede dig det, jeg saa ofte føler, at jeg har dig ret kier, og at jeg ret paaskiønner din Godhed ved at glæde mig med Efterretninger — endskiønt jeg i Sandhed ingen fortiente. — Tilgiv, elskte Ven, denne Gang min Brøde, og i den glade Forvisning at finde i dig en forsonende Ven, tager jeg Mod til mig og med disse Linier tilmelder dig, at jeg med heele Familien befinder sig vel — Den lille EMIL har min Kone i denne Tid vendt af, som gjør, at han er noget uroelig — dog, i det øvrige en rask Dreng, da han endskiønt han først fylder Aar den 10de December gaaer allene — mine 2 andre Dreng, der begge vælger Studeringer til deres Fag, gjøre efter deres Alder temmelig Fremgang, og saaledes ligger ADAM nu snart Cornelius for oven, og desuden har han den latinske Gramatik som og den franske for det meeste i Hovedet. — FRITZ derimod lader sig endnu nøie med Skrivning — Regning — Geographie og Natur-Historie. — Undskyld at jeg saa omstendelig underholder dig om mine Dreng. Din gode Deeltagelse og Efterspørgsel efter dem giver mig Anledning dertil. — Min Rise er rask, dog har hun af og til havt nogen Tandpine, som har inkommoderet hende endeel; hun har paalagt mig at forsikkre mange Hilsener til dig og til din gode Kone som og bede dig takke hende for det sidst erholdte Brev og Pakke med agende Post, som hun vil besørge sværet efter Forlangende. — Fra Frue STIBOLT⁸³, der ankom i Forgaars, har jeg mange Hilsener; hun har ret omstendelig fortalt mig, hvorledes du og din Kone lever, og hvorledes hun kom til dig for at celebrere den 10de October. Hun kan ikke nok tale om det meget kiønne, og de skønne Indretninger, hvormed du dagligen forskiønner dine Eiendomme. — FAABORG vilde du hilse ret meget og sige, at jeg i Dag haver erholdt de 5 Tønder Meel, og takker jeg ham ret for den dermed havende Uleilighed. — Endelig blev det afgjort angaaendes de $1\frac{1}{3}$ pr. Cent til Revisions Contoiret, og det til Fordeel for os. — Rentekammeret var af den Meening, at vi skulde betale, men da vi fik det bragt derhen, at Cancelliets Betænkning blev indhented, og vi havde forestilt COLBIØRNSSEN, at man ikke kunde ansee de Hr. Executores for andet end Mænd, vi selv havde antaget til at deele imellem os, da de ingen kongelig Bevilling havde erhvervet sig, saa faldt den heele Begiering af Rentekammeret bort. — Fra LISETTE har jeg nyeligen havt Brev, hun giver os Haab om at gjøre en Tour herover til Sommer, og tænker hun, at Søster SOPHIE gjør Reisen med hende. — Her gaaer forskiellige Rygter om Ruslands Deeltagelse i Krigen, det synes som det paa den seenere Tid er bleven engelsk sindet — der siges, at General WALTERSTORFF i Dag reiser til Petersborg, formodentlig i denne Begivenhed — man vil vide /: endskiøndt Aviserne intet taler herom /: at de franske skal have lidt betydeligen ved Boulogne, men dette tvivler jeg dog paa, førend man faaer officielle Efterretninger herom. — Levvel, gode Broder! undskyld min Taushed, men henregn den aldrig til nogen Mangel paa sand Høiagtelse og broderlig Hengivenhed hos din sande Ven og din troe Broder
H. Holsten.

Kiøbenhavn, den 26d. Nov. 1803.

2.

Kbh. 9d. April 1814.

Meget takker jeg dig, kiere Broder, for dine Breve af 23. og 30. f.M., og fornøier det mig meget, at Rheumatismen nu snart er forbie, og du nu paa nye kan fuldkommen høre. — Jeg haaber, du har faaet 4 Ɔ The, som er afsendt med agende Post — 1 Ɔ af hver Sort, og er Prisen for Soulong 75 Rdr. — Pecco 59 — Congo 31 og The bosc 25 — Casse og Emballage 14 Rdl. — Tilsammen 264 Rdlr. DCourant, og da min Casse er mindre end intet, saa vil jeg bede dig lade mig disse Penge betale. — Endnu har din Kone anmodet mig om 2 Ɔ Peco The, som jeg vil see at faae bort med Kammerj. VEDEL. — Varene vil ikke ret til at falde endnu, da man ikke troer Freden, og Gud veed, hvad det kan blive til, da man nu lader roulere Breve, hvorefter de Allierede forbinder sig til at sikkre Sverrig Norge, og til den Ende vil Engelland ei tillade Korn Tilførsel til de norske Havne. — Min Kone og mine Børn befinde sig alle vel, og har jeg i disse Dage havt den Fornøielse, at Fritz har staaet Examen Philoloicum og har erholdt Laud med Udmærkelse i det latinske Sprog. — Endnu beskieftiger Commissionen, som er nedsat om Glukstadt og Friderichsort skal være Fæstninger, mig en Deel, dog haaber jeg, at samme vil faae Ende i næste Uge. — Om og naar Commissionen over Skibene i Fyhn skal holdes, er endnu ubestemt. — Tak gode Broder for din venskabelige og godhedsfulde Indbydelse, som jeg dog tænker, Omstendighederne tillader os at benytte. — De mig sendte Tieneste Breve har jeg til sin Tiid erholdt. — Jeg har været hos Uhrmager JØRGENSEN, og lader det sig ikke gjøre at have et Barometer som et Uhr — derimod Thermometer — men da disse ei ere saa interessante som de andre, saa forlanger du vel intet. — Jeg formoder, at Belted

bliver nu frie for Iis, og om 10 à 12 Dage kommer Tropperne vel til at marschere, thi at de skal blive i Fyhn, som nogle mener, troer jeg ikke.

Hils din gode Kone ret meget og siig hende, at Børne Huerne ere bestilte, da ingen færdige vare at faae, og haaber Rise, at de bliver snart færdige. —

Det er endnu for tilig at sende en Priis Courant paa Urtekramvare, da man endnu gaaer paa Iisen til Batterierne — men naar det bliver nogen Skibsfart, vil jeg sende dig samme.

Lev vel! Hav mig og mine altiid kier og vær stedse overbeviist om sand og inderlig Hengivenhed af
din troe Ven og Broder

H. Holsten.

Jeg formoder, du har til sin Tiid modtaget tvende Efterretninger fra mig. —

3.

Kiøbenhavn 10d. Juni 1820.

Ved at underrette dig om, at med Skipper Andresen fra Odense er efter din gode Kones Begiering afsendt en Casse med 40 Flasker Maderaviin, som jeg haaber og ønsker maae erholde dit Biefald, lader jeg herved følge en liden Note paa, hvad jeg har udlagt, med Anmodning at du som snarest vilde sende mig Pengene, da alle i Terminen klemmer paa for at erholde deres Tilgodehavende. — Adskillige Gange har jeg været hos Justitsraad ROTBØL⁸⁴, men ikke været saa heldig at treffe ham hiemme. — Den fatale Sag med hans Svoger, Conferenzraad BIRCH⁸⁵, beskieftiger ham nok for endeel; man siger, at den bliver hver Dag værre — thi Bedrageriet skal være stort.

Min FRITZ har havt den Glæde at opvarte paa det kiere Langensøe; hvis han ved sit Ophold har vedligeholdt den Yndest, som du og din kiere Kone tilforn bærede ham med — da opfyldes min Kones og mine største Ønsker. Han vil vistnok faae endeel Vanskeligheder at overvinde, førend han naaer Maalet — men han har for sin Alder megen Taalmodighed og Sindighed, og dermed naaes meget. — Poulina, der jevnlig skriver os til — viser saa megen Hiertelighed og Godmodighed i sine Breve, saa at hun stedse bliver os kierere. ADAM glæder os ofte med sine Breve — er ene og synes at blive kied af Opholdet paa dette for en Dansk stedse slibrige Sted. — EMIL skal nu om 3 à 4 Uger atter til Søes paa en 4 à 6 Uger. — Han voxer nu, saa at han snart vil naae sine Brødre i Høiden. — CAYS ere vel, og er han brav beskieftiget i denne Tiid med Exerceringen, hvortil Veiret er meget ugunstigt, da vi have Regn her hver Dag, og man klager meget over, at Sæden her i Sjælland er meget nedslagen, for de skarpe sandige Jorder paa Langensøe skader Regnen ikke — men maaske den vedvarende Kulde ogsaa foraarsager Skade der.

Præsident KAAS⁸⁶ har opgivet sin Badereise, derimod bliver han 6 Uger dispenseret for sine Forretninger og agter at opholde sig paa et Lyst-Sted, han har 1 à 2 Mile herfra Byen. Man frygter, at Kronprinsessen faaer et Recidativ af den forhen havde Koldfeber. ROSENØRN er med CHRISTIANE KAAS LEHN paa Gisselfeldt i disse Dage; jeg formoder, at de der holde Bryllup — det var naturligt og best.⁸⁷ STAMPES kommer her til Byen om nogle Dage. — I National Banken er der indkommen til Laanet 6 Mill. paa 40.000 Rdlr. nær, jeg troer, at man vil lade det blive derved, og maaske den Sum er vel stor for strax at til intet gjøre, da man vist nok savner dem i Circulationen.

Lev vel, kiere, gode Broder, modtag mange kierlige Hilsener fra min Rise til dig og til din Sophie, som du ligeledes vilde hilse saa hiertelig fra

din hengivne Ven og Broder

H. Holsten.

4.

Kh. 8 July 1820.

Jeg har dig uendelig meget at takke for dit kiere Brev af 23. f.M. med agende Post og de dermed fulgte 82 Rbdl., som jeg først erholdt den 4. d.M., saa at Brevet har overlagt i Odense. — Jeg seer deraf med Glæde, at du og din gode Sophie ere vel, og da hendes Brev til min Rise, som modtoges i Dag, siger, at du ikkuns bliver paa Hhuus denne Maaned ud, saa da hun reiser den 18d., haaber jeg, at hun dog paa en Middag kan have den Fornøielse at see dem paa Hhuus. — Jeg har talt med Justitsraad ROTBØL, og sagde han, at han om 10 à 14 Dage vilde skrive dig til og ærligen meddele dig hans Tanker om den bevidste Sag, som hans Forretninger hindertil havde hindret ham fra at igiennemgaae. Jeg haaber, at han nu

holder Ord, og underret mig, naar det modsatte skeer, thi saa maae man prøve ham paa nyt. CAYS ere vel — deres tvende ældste Børn ere paa Gisselfeldt. — Jeg er hindret fra at reise med min Kone — maa-ske jeg muligens kan hente hende paa 8 à 10 Dage. — RYBERGS Fallit gjør hver brav Mand ondt⁸⁸ — de reiste i Tirsdags — kommer igien om 6 Uger. — Jeg troer ikke, at han kan frelse noget af sine Eien-domme — thi alt, hvad ikke er pandsadt, er i Handelen. — Admiral BILLE bær sit Tab med den Siæls-styrke, der egner Manden — det var udentviwl hans kiereste Barn — det var den eeneste Datter.⁸⁹ — Paa Tirsdag troer jeg, uden nogen officiel Anmeldelse, at CHRISTIANE KAAS LEHN har Bryllup paa Gissel-feldt — hun faaer en brav Mand.⁸⁷ — LOVISE DANNESK. bedrer sig dagligen og er nu fuldkommen vel paa det nøieste.⁹⁰ — Rise glæder sig til snart mundtligen at kunde bevidne dig og din velsignede Kone sin inderlige Hengivenhed — takker [for] Sophies venlige Brev, som hun mundtligen haaber snart at kunde besvare. — Lev stedse vel og tænk imellem med Venskab og Godhed paa din sande Ven og troe hengivne Broder.

H. Holsten.

Hils Sophie, Boyesen &c.

I kiendelig Hast.

Originaler i Holstenshuus Arkiv XXIV, Nr. 25.

BREVE FRA ADMIRAL HANS HOLSTEN TIL BARONESSE STAMPE

1.

Den 18de April 1848.

Hvor gierne vilde jeg ikke i Dag personligen indfinde mig hos Dig for at bevidne Dig min Deelta-gelse i denne for Dig, for Din Familie og for dine Venner festlige Dag, men dette Ønske kan ikke opfyl-des.⁹¹ Mine Tanker kunde desto mere være hos dig for at tilbede dig Himlens Velsignelse, og at Algod-heds Fader vil skienke dig den Lykke, at den 18de April maae være en sand Glædens Dag i mange, mange Aar for dig og dine.

Dette ønskes saa inderlig af din hengivne Ven

H. Holsten.

2.

Iste September 1848.

Modtag ved disse Linier min inderligste Taksigelse for dine tvende kierkomne Skrivelser, som fornøiede mig meget, da de ei allene vidnede om dit og dines Velbefindende, men endog gav mig Forvisning om, at Du med Godhed tænkte paa mig. Endskiøndt jeg var overbeviist om, at Du og din Mand stedse glædede mig med Deres Venskab, saa er Forfængeligheden dog saa stor hos mig, at det fornøier mig at see samme bekræftet. — Jeg haaber ikke, at det paa nogen Maade har derangeret dig saa hastigen at lade Vinen afhente, men da Budet, der bragde samme, just bad mig underrette dig om, at Vinen ei havde godt af at ligge længe uaftapet, saa underrettede jeg dig strax herom, og ved disse Linier end ydermere sige dig, at Vinen allerede i Dag er afhentet af din Tiener og bragt ombord, saa at Du vist nok som snarest vil erholde samme; mig har det aldeles ingen Uleilighed foraarsaget, og det vil glæde mig, om jeg paa nogen Maade kan bevise dig og dine nogen Gientieneste, det er en Gield jeg skylder dine Svigerforældre, der altid viiste mig og mine saa megen Godhed.⁹² Min Svigerinde fra Hjøring med Søn og Datter har i denne Tiid været her i Byen, agter igien at reise med Dampskib paa Tiirsdag til deres Hiem, min Sviger-inde er bleven lidt ældre udseende, bær iøvrigt sin Alder ret godt.⁹³ — Lieutenant KLER er for 5 à 6 Dage siden kommen til Altona, hvor han har det ret godt og kan, paa Æres Ord at blive i Byen, gaae omkring i samme.⁹⁴ Han er endnu endeel mat efter hans Sygdom. Hans Kone er nu her i Byen,⁹⁵ er vel paa lidt Trangbrystighed nær, naar hun gaaer op af en Trappe. Hun gjorde Reisen til og fra Orebyegaard med Dampskib.

Brevet til Lehnchen er besørget. Hun har en Deel at tage vare, da de nu i 4 Uger har paa Gaarden selv Staben af St. Andrea Garde med 6 Officer, — Tienerskab — Heste og 35 Gardere i Bøndergaardene 12 à 30 Mand i hver, hvilket falder besværlig nok, saa at man kan være fornøiet med, at det lader til med megen Sandsynlighed snart at faae en Ende, idet man troer, Vaabenstilstanden bliver i Dag undertegnet af de Befuldmægtigede i Luebeck.⁹⁶ Betingelserne veed ingen, og at giette sig til samme lønner ikke Uma-

gen, thi Rygterne ere saa forskellige og enhver gjør sig en Idé, og vi [har] spurgt Englands, Frankrigs, Ruslands og de svenske Befuldægtige — er desuden uvidende, om de krigsførende Magter, Tydskland med sine mange Underafdeelingen, samt Danmark deler samme Anskuelse. Jeg troer ikke, at den provisoriske Regiering i Hertugdømmerne er bleven spurgt. Medens vi fører Hertugen af Augustenborgs Heste hertil, vedbliver der at marschere tydske Tropper ind i Hertugdømmerne, som man ikke maae forundre sig over, thi der er for Tiden ingen, der kan give dem Contra-Ordre. Man skulde ikke troe, at der var nogen, der nu kan gjøre Hindringer i, at Vaabenstilstanden kommer i Stand, men Fredens Afslutning bliver vist nok vanskeligere at udføre, jeg troer ikke, det skeer uden med væbnet Magt, og maae de kommer til at hielpe os, som have været os imod. Jeg tænker de Frivillige kommer som snarest, og saaledes dine tvende Sønner,⁹⁷ hvortil jeg lykønsker. Hils din Mand, og hvis der er nogen i din Egn, som endnu erindrer din Ven og troe hengivne

H. Holsten.

Prinds FERDINAND har i Eftermiddag sagt, at der er ankommen en Coureer med den Efterretning, at Vaabenstilstanden er underskrevet.

Udskrift: Deres Naade

Frue Baronesse Stampe,
født Dalgas

Nyesø

Præstøe

3.

København 21. Nov. 1848.

Saa ganske har Du beskiemmet mig ved saa megen Godhed at erindre den 17. Nov. og frembringe saa kierlige Ønsker til denne for mig saa vigtige Dag, som dog jeg tilbringer med megen Vemodighed, da jeg paa denne blev i sin Tiid viet til min saa høitelskede Kone, og som saa ganske gjorde mig til en af de lykkeligste Mænd paa Jorden, og hvoraf jeg endnu dagligen nyder de beste Frugter — thi alt det Gode, jeg nyder, kan jeg takke hende for, og det er sandelig ikke faae. — Undskyld denne Episode.

Jeg havde den Lykke at være samlet med mine kiere Sønner og Adams tvende Døttre,⁹⁸ der var mig til stor Glæde, der end ydermere blev forøget, at F. KJÆR kom om Morgenen og reiste samme Aften igien, — Endskiøndt jeg gierne vilde skiende paa ham, saaledes at gjøre 46 Miils Reise og tilbringe 2 Nætters Søvnløshed, saa kom jeg ikke dertil, da Glæden og Overraskelsen var for stor. — Desuden var endeel, der godhedsfuld vilde see, hvorledes en 90 aarig Invalid saae ud, og da just Ministerforandring skulde gaae for sig, var der mange, som kom for at høre Nyt — Enhver havde sin Mening og dømte efter sine Anskuelse. — Iblandt de Besøgende var ogsaa den gamle TUTTEIN,⁹⁹ der er 1 ½ Aar ældre end jeg, men da hans Øine ere saa svage, at han ikke kan læse eller skrive, saa takker jeg Gud, at min største Skade sidder i Benene. Fra den gode Ulrike¹⁰⁰ fik jeg ogsaa Brev. Hun trøstede mig godt, da hun siger, at Priorinden er 95¹⁰¹ endskiøndt der følger megen Besvær ved den høie Alder, og det værste er, at man falder saa mange til Besvær, da man ei kan hielpe sig selv, og det er meere byrdefuld, end Du troer. — Det glæder mig, at HOLGÆR¹⁰² med Iver beskieftiger sig saa meget paa Jungshoved; naar nogen spørger mig, hvortil de skal anvende deres Sønner, raader jeg dem til, at de skal lade dem plante Kaal — kan der nu følge nogen Hvede, Rug, Byg, Havre og Ærter med, saa meget desto bedre — det er sandelig den allerbeste Fabrik i Danmark, men naar det ikke er i det Store, saa maae man selv ligge Haand paa Værket, som i Begyndelsen kan synes svært nok. — Embedsvejen bliver den misligste i Danmark — thi der forestaaer i saa Henseende mange Indskrenkninger. — I hvor gierne jeg vilde give dig et fyldestgørende Svar paa din venlige Indbydelse til mine Smaafiger, saa gjør det mig ondt ikke at kunne opfylde samme. — Jeg kan ærligen forsikre dig, at jeg har tilsidesadt alle egoistiske Hensyn og forestilt dem, hvor morsomt der vil være paa Nyesø, og hvor kiedsommeligt det vil være her i Khavn, men mine Talegaver maae være svage. — Ondt gjør det mig saaledes at maatte give dig et afslaaende Svar, men jeg trøster mig dog i saa Henseende, thi jeg er overbeviist om, at Du vil erholde mange kiere Giester, der med Kyshaand modtager et saa skiøndt Tilbud, at tilbringe Julen paa det skiønne Nyesø i et saa giestfrie Huus.

Fra Carl Stampe¹⁰³ har jeg jævnlig Breve — klager over, at hans Hørelse bliver dagligen slettere, og finder han, at Fredslivet er ligesaa besværlig og kiedsommeligt som Feldtlivet. — Han ligger i Odense,

som er en temmelig selskabelig Bye. Aviserne siger det politiske Nyt, jeg veed. Det er og sandelig Tiid, at jeg slutter. — Dog tillad mig at t[il]føie mange Hilsener fra dem, Du kiender og som glæde[de] mig med deres Selskab — og at bevidne din gode Mand, dine kiere Børn min inderlige Hengivenhed.

Altiid vil Du finde en sand Ven i din troe forbundne

H. Holsten.

Brevene findes i Ny kgl. Saml. 1732 Fol. Breve til Baronesse Stampe.

BREV FRA ADMIRAL HANS HOLSTEN TIL ADMIRAL C. C. ZAHRTMANN

Marine Ministeren har ei allene ved dets formaaende gunstige Forestilling til Hans Majestet Kongen vidst at erhverve mig et høistbehagelig Reskript fra Høisamme, der glæder den gamle Invalid, men De har endog ved en særdeles smigrende og godhedsfuld Skrivelse af 12' d.M. bifaldet det ringe Offer, jeg har gjort til Statens Casse. Tillad mig ved disse Linier at bevidne Dem, Høistærede, min uskrømteste Tak for den Bevaagenhed og Venskab, De nu og altiid har glædet mig med.

Ligesaa dybt som jeg føler, hvor lidet jeg har kunnet virke til Marinens Gavn, ligesaa høit erkiender jeg det meget, De allerede har udrettet, og hvortil Forsynet skienke Dem vedholdende Kraft og Held, da Deres grundige Kundskaber, Deres interesserede upartiske gode Villie berettiger Dem dertil — Algodheds Fader holde sin beskiermende Haand over Dem og Deres. Dette er mod mit Livs Aften mit hierkeligste Ønske, min inderligste Bøn,

ærbødigst og hengivenst

H. Holsten.

Kiøbenhavn

14d. Dec: 1848

Kilde: M. K. Zahrtmann: Admiral C. C. Zahrtmann, S. 171. Originalskrivelsen findes i Admiral Zahrtmanns Privatarkiv under Betegnelsen A 1 c. Brevet er konfereret med Originalen efter indhentet Tilladelse fra Rigsarkivaren.

CHRISTIAN WILSTER TIL BARONESSE REGITZE SOPHIE HOLSTEN

Gisselfeldt d. 18. Oct. (u. A.)

Jeg føler, det er min Pligt at skrive, og jeg gjør det med Fornøielse, skjøndt jeg ikke veed, hvad og hvorledes jeg skal skrive. Man siger, at Taknemmelighed er stille, og man har Ret, i det mindste er den fattig paa Ord, men derfor er det nødvendigt, at et Brev som dette bliver flaut og kjedsommeligt, thi alt andet udenfor de Ord: »Tak for alt Godt« er her aldeles uvedkommende. Det vilde jo være en let Sag i Strømmen af Ord at udgyde de Følelser, jeg saa inderlig er besjelet af, men til hvad Nytte komme frem med Talemaader, som Alle og Enhver bruger, til Mennesker, der have gjort sig dem forbundne, og jeg veed ikke selv, en vis, uforklarlig Følelse siger mig, at det er ikke saaledes eller i den Tone, man bør takke et Væsen, hvem man næst sine Forældre skylder meest, og at jevne og simple Ord ere det ædle Hjerte mere kjærkomne. Ubekjendt med Verden og Menneskene, bortfjernet fra Forældre, uden at eie en eneste Veileder, Raadgiver eller Ven, halv forlæst og næsten et Barn, var jeg saa lykkelig for fire Aar siden at gjøre Deres Naades Bekjendtskab; jeg fandt en mig forhen ukjendt Venskabelighed, Forekommenhed og Blidhed, hvis Minde jeg evig vil bevare i taknemmelig Erindring, da jeg daglig mere og mere lærer at indsee den gavnlige Indflydelse, samme har haft paa mit hele Væsen og Stilling i Livet. Deres Naades venskabelige Omhue for mig erstattede mig Savnet af en Moder, jeg fandt i Fritz en troe og ærlig Ven, og mit Hierte aabnedes for de blide og høiere Følelser, der alene i Vennekredsen finder Næring. Ikke uden Rørelse og Længsel kan jeg tænke paa det gamle Badstuestræde, enhver lille Ting minder mig saa levende om, at det nu ikke længer er som fordem, jeg føler, at jeg er fremmed og plages af Hjemvee. Hvergang jeg seer Themaskinen paa Bordet, falder det mig strax ind: Hvorledes Emil, træt og kjed af Dagens Arbeide, allerede i Kjøkkenet spurgte, om jeg var kommen, og ilte i mine Arme og klyngede sig op til mig og under alskens fortrolig Passiar snakkede en Times Tid bort og følte sig saa vel tilmode som selskabeligt Væsen. Men Ak! jeg vækkedes snart af disse søde Drømmerier, naar Mamsellen kommer med sit: Mr. Wilster, une tasse de thé; o! da forekommer hun mig ti Gange grimmere, end hun virkelig er. Saaledes gaaer det mig, hvergang jeg ryger en Pibe og saaledes ved flere Leiligheder. Naar jeg undtager denne Følelse af Savnet af fordums Glæder, og især en underlig Ensomhed og Mangel af et Væsen, med hvem

man kan omgaaes fortroligt og snakke et fornuftigt Ord, befinder jeg mig meget vel. Paa Mandag begynder jeg at fungere; SOPHUS¹⁰⁴ er endnu ikke kommet sig, men han er i stærk Bedring.

Strax efter min Ankomst her til Gisselfeldt, toge vi alle til Nysø. Det er første Gang, jeg seer dette Sted, og jeg har omtrent fundet det, som jeg havde ventet, meget smukt, men noget phlegmatisk, og jeg troer, det maatte være et yderst sindigt Væsen, der kunde foretrække Nysø for Gisselfeldt. Med mange Hilsener fra samtlige Gisselfeldtianere til Deres Naade, Kammerherren, Fritz og Emil forbliver jeg

Deres Naades
hengivne og taknemmelige
Wilster

Deres Naade undskyldte venskabeligst, at jeg har tilladt min Moder at adressere noget Linned til mig til Badstuestræde til videre Befordring med Kalvevognen, men oftere skal jeg ikke gjøre mig skyldig i denne Dristighed.

Til

Fru Kammerherreinde,
Baronesse Holsten.

Original, tidligere paa Skaføgaard, nu paa Langesø.

UDDRAG AF BARONESSE STAMPES ERINDRINGER OM THORVALDSEN

Udgivet ved Rigmor Stampe, Kbh. 1912.

(S. 85) Den 6te November tog han atter fat paa Rebecca og paa den lille Statye Psyche, som han har modelleret efter Jeanina¹⁰⁵ for at gjøre mig en Pendant til Amor, som jeg her havde; der staaer den 12te November 1840. — Den 16de November om Natten reiste Stampe og jeg til Byen til Onkel Holstens Guldbryllup. Thorvaldsen havde paa min Bøn giort Admiralens Byste, gennem Viborg¹⁰⁶ bestilt, som Etaten vilde forære ham i Marmor; dog fik den siden ikke Raad dertil, skjønt jeg tilbød at besørge det, da vi reiste til Rom. — Den 17de om Aftenen reiste vi atter ud, og jeg troer, Thiele¹⁰⁷ var med os.

[S. 248] Den 28de Marts 1844 gjorde han den sidste Tegning, nemlig en lille Blomsterpige; han tegnede den i min Dagligstue, mens vi ventede paa Vognen, der skulde bringe ham til Molktes og til Holstens.

KORT OVERSIGT OVER FAMILIEN KAAS

ULRIK KAAS

1677—1746

Admiral, Stiftamtmand,

~ 2° METTE MATTHISEN

<p>FREDERIK CHRISTIAN KAAS 1727—1804 Admiral, Deputeret, ~ 1° SOPHIE ELISABETH CHARISIUS, ~ 2° EDELE SOPHIE KAAS</p>				<p>ULRIK CHRISTIAN KAAS 1729—1808 Admiral, ~ FREDERIKKE AMALIE CHARISIUS</p>	
<p>1) KIRSTEN KAAS 1766—1842, ~ Baron HOLGER STAMPE</p>	<p>1) ULRIKKE MATHILDE KAAS 1767—1850</p>	<p>1) REGITZE SOPHIE KAAS 1769—1841, ~ Baron HANS HOLSTEN</p>	<p>2) OTTO DITLEV Baron KAAS-LEHN 1772—1811</p>	<p>KIRSTEN GÜLDENCRONE KAAS 1769—1841, ~ ERNST VILHELM STIBOLT</p>	<p>AUGUSTA MATHILDE ANDREA KAAS 1777—1865, ~ OTTO JOHAN STEMANN</p>
<p>2) SOPHIE ELISABETH KAAS 1773—1857, ~ Baron DITLEV CAI HOLSTEN</p>	<p>2) JOHANNE HEN- RIETTE VALENTINE KAAS 1776—1843, ~ Greve CHRISTIAN CONRAD SOPHUS DANNESKIOLD-SAMSØE</p>	<p>2) HENRIK VALENTIN EICKSTEDT KAAS 1779—1857</p>	<p>2) FREDERIK KAAS 1785—1831</p>		

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGER

1834. ST. ANNÆ ØSTER KVARTER NR. 172

NORGESGADE

Første Etage	
HANS BARON HOLSTEN	75 Gift Contra-Admiral Deputeret
REGITZE SOPHIE HOLSTEN født KAAS	64 Gift Hans Kone
MORTINE HYLL	44 Ugift
JOHANNE LASSEN	33 Ugift
ADAMINE HERMANDINE	24 Ugift
KAREN MADSEN	21 Ugift
NIELS PEDER JENSEN KIER	32 Ugift
CHRISTIAN SØRENSEN	29 Ugift
CARL LARSEN	26 Ugift
FRITZ FRIDERICHSEN	8 Ugift Pleiebarn Elev i Efterslægts Skolen.

Indførselen er skrevet af Admiralen selv.

1840. ST. ANNÆ ØSTER KVARTER NR. 172

NORGESGADE

HANS BARON HOLSTEN	81 Givt	Admiral, Deputeret.
REGITZE SOPHIE BARONESSE HOLSTEN	70 Givt	hans Kone
MORTINE HYLL	51 Ugift	Huusjomfru
ADAMINE FLINDT	32 Ugift	Stuepige
GIERTRUD LARSEN	24 Ugift	Kokkepige
CHRISTIAN SØRENSEN	36 Ugift	Kudsk
CHRISTIAN ILSVAD	30 Ugift	Tjener
FREDERIC CHRISTIAN HOL- STEN LEHN	43 Givt	Kammhr. Hofjæ- germ. Baron, Rei- sende
EGGERT LARSEN	38 Ugift	Jæger, Reisende
FRITZ FRIDERICHSEN KIÆR	15 Ugift	Landcadet.

Indførselen er skrevet af Admiralen selv, paanær F. F. Kiær, som er tilført senere. Ved Baron F. C. Holsten Lehn og Jægeren er i Marginen tilføjet: udelades.

1845. ST. ANNÆ VESTER KVARTER NR. 64 A. STORE KONGENSGADE

ADAM FREDERIK MOLTKE	25	Svendborg studiosus juris
HANS BARON HOLSTEN	87	Enkemand Kiøbenh. Admiral, Deputeret.
F. F. KIÆR	21	Ugift Kiøbenh. Sec. Lieuten. i 5' In- fanteri Bataillon
MORTINE HYLL ¹⁰⁸	55	Ugift Trondhiem
GIERTRUD LARSEN	31	Ugift Svendborg
JOHANNES ANTONSEN	30	Ugift Svendborg
CHRISTIAN NIELSEN ILS- VALD	36	Ugift Maabierg Sogn, Ringkiøbing Amt
OLE JENSEN	27	Ugift Vindstrup, Brandrup Sg. Odense Amt.
HANS ANDERSEN	38	Ugift Ulbølle Sogn, Svendborg Amt.

Indførselen er skrevet af Admiralen.

KILDER

1. Frederiksberg Kirkes Daabsprotokol:
1758 den 20 dito (November) blev et Barn døbt
Faderen Cammerherre VON HOLSTEN paa Grøn-
dahl, Moderen AALHEUT BENEDICTA VON RANT-
ZOW.
Barnets Navn: HANS.
Fadderne vare Grevinde REWENTLOU, Oberst-
leutnantinde HOLSTEIN, Baron KNUDT, Etats-
raad PENTZ.
Fødselsdatoen kendes fra Gravstenen.
2. Holmens Kirkes Begravelsesprotokol 1841—91:
1849
(død) den 13. April af Brystbetændelse
(begr.) 19. April
HANS BARON HOLSTEN.
Admiral, Ridder af Elef. Storkors af Dbg. og Dbmd.
samt Medaillen af 2. April. Enkemand. Store
Kongensgade Nr. 64.
90 Aar.
Bisat i Kapellet til Forflyttelse og den 24de s.M.
nedsat i Arvebegravelsen Nr. 294 paa Skibs-
kirkegaarden.
Til Kirken 12 Rdlr. Skolen 10,48.
4,— heelt Chor.
Holmens Kirkes Begravelsesprotokol for Skibskirke-
gaarden, Mænd, 1840—62:
1849, den 24. April HANS BARON HOLSTEN nedsat
i Arvebegravelse Nr. 294 efter at have været
bisat i Holmens Capel siden 19de April d.A. see
Holmens Kirkegaard i Staden.
Kirken 1. 32. Arvebegravelse, Løbe Nr. 294.
Adresseavisen 19. April 1849 Nr. 91 og Berlingske
Tidende 21. April 1849, Nr. 94:
Den 13de d.M. om Eftermiddagen mellem 6—7
hensov, efter faa Dages Sygeleie, blidt og roligt
vor elskede Fader, Admiral Baron HANS HOL-
STEN til Friherskabet Holstenshus efter at have
opnaaet den høie Alder af 90 Aar.
Kjøbenhavn, den 19de April 1849.
ADAM HOLSTEN HOLSTEN-LEHN.
3. Københavns Skifterets Hvidebog 1848—50, Bilag
1849, Nr. 640:
I Anledning af at vor Fader, Admiral Baron
HANS HOLSTEN den 13 d. M. er ved Døden af-
gaaet, give vi os den Frihed at tilkjendegive den
ærede Skiftecommission, at vi som eneste, myn-
dige Arvinger have overtaget Boet uden Skifte-
behandling.
Kjøbenhavn den 19. April 1849.
ADAM HOLSTEN. HOLSTEN-LEHN.
4. Gravsten paa Holmens Kirkegaard, se S. 398.
5. Holmens Kirkes Vielsesprotokol 1787—98:
1790 d/ 17de Nov: Brudevielse i Huset efter kongl.
Tilladelse. Accisen betalt.
HANS BARON VON HOLSTEIN
Kammerjunker, Premier- Brudgommens Forlo-
lieutenant i Søe Etaten ver:
Ungkarl. HOLSTEIN, som er
 Brudgommens Fader.
Forevist Concession af 22de Octbr. og for Ind-
skud i Enkekassen af 8de Novbr. d.A.
REGIZA SOPHIA KAAS, Brudens Forlover:
Frøken. F. C. KAAS.
6. Holmens Kirkes Daabsprotokol 1758—71:
1769, Januarius
d/ 11te Fad: FRIDERICH CHRISTIAN KAAS, Com-
REGITZE mandeur Capitain i Nyhafn.
SOPHIA. Mod: SOPHIA CARISIUS.
Admiral HOPPE, Geheime Raad ROSENKRANTZ,
Grev LAURWIG, Schoubynacht HOOGLANDT, Cam-
mer Junker BÜLOW, Grevinde SCHELL, Frøken
RØMLING.
7. Holmens Kirkes Begravelsesprotokol.
1841.
(Død) den 3. September af Sygdom i Leveren.
(Begr.) den 8. September.
Nedsat i Ejendomsgravsted til bestandig Eiendom
No. 294.
REGITZE SOPHIE HOLSTEN, f. KAAS.
Gift med Hs. Exell. Admiral Baron H. HOLSTEN,
Ridder af Elefanten, Storkors af Dannebrog og
Dannebrogsmænd.
Bredgaden 172.
72 Aar.
betalt til Kirken 8,—
til Skolen 10,48 og 4,— heelt Chor.
Berlingske Tidende 8. September 1841 Nr. 209.
REGITZE SOPHIE BARONESSE HOLSTEN, født KAAS,
mine Sønners kjærlige Moder og min ømmeste
Ægtefælle, endte sine Dage den 3die September
ved en blid og rolig Død, efter et smerteligt Syge-
leie i sit 72. Aars Alder; hvilket sørgeligst tilkiende-
gives deeltagende Slægtninge og Venner af hendes
efterladte Mand. H. HOLSTEN.
8. Københavns Skifterets Hvidebog 1841, Fol. 328.
Nr. 1128.
At min Hustru REGITZE SOPHIA, født KAAS,
idag ved Døden er afgaaet anmeldes herved for
Skiftecommissionen i den kongl. Lands- Over-
samt Hof- og Stadsret med Underretning om, at
da hun ikkun efterlader sig tvende myndige Søn-
ner, der begge personligen ere her tilstede, saa be-
høves ingen Forretning i Anledning af Dødsfaldet
at foretages.
Kiøbenhavn, den 3. September 1841.
H. HOLSTEN.
Admiral, Deputeret.
Vi undertegnede den Afdødes eneste Livsarvin-
ger ere enige i ovenstaaende.
Kbh. 3' September 1841.
HOLSTEN. HOLSTEN-LEHN.
9. Gravsten paa Holmens Kirkegaard, se S. 399.
10. Baron Holstens Vaaben er beskrevet i Afsnittet om
Vaabenet.
Familien Kaas førte en tretindet skraa rød Mur i
Sølv. Paa Hjelmen to grønne Lilliekonvalstilke
med hvide Blomster.
11. Danmarks Adels Aarvog XLI, 1924, II, 456 (Hol-
sten).
Lengnicks Stamtavler: von Holsten.
Danmarks Adels Aarvog XXXIV, 1917, S. 240
(Kaas).
Personalhist. Tidsskr. 1. Rk. V, S. 278. (Kaas).
Brieka: Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udg. X, 1936,
S. 546—48.
Salmonsens Leksikon, XI, S. 677.

- J. H. F. Berlien: Der Elephanten Orden und seine Ritter, S. 173.
- Karl Hansen: Danske Ridderborge, S. 195 f.
- Rasmussen-Søkilde: Holstenshuus og Nakkebølle, S. 204 f.
- Kringelbach: Den civile Centraladministrations Embedsetat, S. 146.
- T. A. Topsøe-Jensen: Det danske Søofficerskorps 1801—19, S. 176.
- T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Sæetat, I, 1935, S. 618—21.
- O. Lütken: De danske paa Schelden.
- Garde: Efterretninger om den dansk-norske Sømagts Historie, IV, passim. Anciennitetsliste S. 684 Nr. 764.
- Klingbergs Registratur (RA).
- U. F. Nissen: Efterretninger om Søofficerer (RA) S. 664.
- Af spredte Forekomster kan henvises til: Svendborg Amt XXVIII, 1935—36, 1936.
- C. J. Anker: Hans Christian Sneedorffs Personlighed og Virksomhed 1759—1824, 1884.
- Om Holstenshuus og Langesø, se de S. 22 givne Henvisninger.
12. Klingberg, se ovenfor under 11.
 13. U. F. Nissens anf. Arb.
 14. THOMAS BUGGE, Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udg. IV, 1934, S. 335—38.
 15. Sammesteds.
 16. Gundlach: Das Album der Christian Albrecht Universitæt zu Kiel 1665—1865, S. 134, Nr. 5909.
 17. Admiralitetet, Depechekontoret: Konduitelister 1791, Neptun 17. Okt.
 18. LORENTZ HEINRICH FISKER, se Dansk Biografisk Leks. 2. Udg. VII, 1935, S. 78—80.
 19. CARL VILHELM JESSEN, se samme, XI, 1937, S. 602 f.
 20. NIELS SAMUELSEN AKELEYE, se Topsøe-Jensen og Marquard, I, 15 f.
 21. Admiralitetet, Depechekontoret: Konduitelister 1792, Frederiksværn, 20. Oktober.
 22. STEEN ANDERSEN BILLE, Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. III, 1934, S. 54—59.
 23. Admiralitetet, Depechekontoret: Konduitelister 1794, Triton, 17. November.
 24. OTTO LÜTKEN, Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. XV, 1938, S. 56 f.
 25. Admiralitetet, Depechekontoret: Konduitelister 1795, Kronprinsesse Maria, 20. Oktober.
 26. Sætatens Generalkrigsretssager 1799(—1800). Domspræmissernes Fremstilling i Bilag 12 følges i det væsentlige her.
 27. Samme, Bilag 8.
 28. Samme, Bilag 7, se S. 409.
 29. Samme, Protokollen.
 30. Samme, Bilag 12, se S. 408.
 31. Samme, Bilag 9, se S. 409 f.
 32. Garde: Den dansk-norske Sømagts Historie 1700—1814, S. 319.
 33. O. Eidem og O. Lütken: Vor Sømagts Historie, S. 633 f.
 34. OLFERT FISCHER, Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. VII, 1935, S. 66—70.
 35. Garde: Anf. Arb. 1700—1814, S. 395.
 36. Admiralitetet: Indkomne Sager 1801 ad 756, gengivet S. 407.
 37. Admiralitetet: Depechekontoret, Konduitelister 1801, Holstens Rapport af 24. April 1801.
 38. CARL ADOLPH ROTHE, Dansk Biografisk Leksikon, 1. Udg. XIV, 1890, S. 353—55.
 39. Admiralitetet: Depechekontoret, Konduitelister 1801, Fischers Rapport af 3. April 1801.
 40. Garde: anf. Arb. 1700—1814, S. 496.
 41. SIGVART URNE ROSENVINGE, Dansk Biogr. Leks. XIV, 1890, S. 308 f.
 42. Garde: anf. Arb. S. 513, jfr. Eidem og Lütken: anf. Arb. S. 695 f.
 43. HANS LINDHOLM, Dansk Biogr. Leks., 2. Udg. XIV, 1938, S. 398 f.
 44. M. K. Zahrtmann: Admiral C. C. Zahrtmann, S. 22 f.
 45. Velvillige Meddelelser fra Dr. phil. Louis Bobé.
 46. FREDERIK WILHELM DE KLAUMANN, Personalhist. Tidsskr. 7 Rk., III, 1919, S. 33 f.
 47. Kringelbach: anf. Arb.
 48. Jfr. yderligere Konduitelisterne 1796 og 1805.
 49. CARL EDVARD VAN DOCKUM, Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. VI, 1935, S. 36—38.
 50. »Min Samtid« findes i Manuskript i van Dockums Privatarkiv (RA) og er kun tilgængeligt efter indhentet Tilladelse. Det her anførte citeres efter Zahrtmann: anf. Arb. S. 81.
 51. CHRISTIAN CHRISTOPHER ZAHRTMANN, se Topsøe-Jensen og Marquard, II, S. 755—58.
 52. Zahrtmann: anf. Arb. S. 171.
 53. Garde i Historisk Tidsskr. 3. Rk. V, S. 169 f.
 54. Se nærværende Værk. S. 228 f.
 55. Enkekassebilag Nr. 2655.
 56. Kbh. Folketælling 1787, Snarens Kvarter, Klædeboderne 147.
 57. Kbh. Vejvisere.
 58. Kbh. Folketælling 1801, Snarens Kvarter, Badstuestræde 76.
 59. Kbh. Syns- og Vurderingsforretninger, St. Annæ Vester Kv. 64 (Stads Ark.).
 60. Kbh. Folketælling 1834, St. Annæ Kvarter Øster, Norgsgade 172.
 61. Sst. 1840.
 62. Kbh. Folketælling 1845, St. Annæ Kvarter Vester, St. Kongensgade 64 A.
 63. ERNST WILHELM STIBOLT, Dansk Biogr. Leks. 1. Udg. XVI, 1902, S. 426 f.
 64. Den i Kirkebogen anførte »Baron Juel«, maa antages at være Baron OVE JUEL AF RYSENSTEEN.
 65. Holmens Kirkes Daabsprotokol 1793—1805, 5. Januar 1794.
 66. MARCUS GERHARD ROSENCRONE, Dansk Biogr. Leks. 1. Udg. XIV, 1900, S. 177—79.
 67. JOHAN CHRISTOPHER HOPPE, samme 2. Udg. X, 1936, S. 573 f.
 68. Holmens Kirkes Daabsprotokol 1. December 1796.
 69. JOHAN CORNELIUS KRIEGER, Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. XIII, 1938, S. 317—19.
 70. Den senere Kammerherre OTTO JOHANN STEMANN (1774—1865).
 71. Holmens Kirkes Daabsprotokol 5. Januar 1803.
 72. Se Side 413—15.
 73. FRITZ KLÆR, Dansk Biogr. Leks. 2. Udg. XII, 1937, S. 474.
 74. Richter: Den danske Landmilitæretat, jfr. Folketællingerne 1834 og 1845.
 75. Se Side 207.

76. Odense St. Hans Kirkebog (Garnisonen) 1774—1814: 1791. Torsdags Formidag Kl. 4 $\frac{1}{2}$ d. 11te August blev velbaarne Herr von HOLSTEN Capitain ved Søe Etaten og Kammerjunker, og velbr. Frue VON KAAS en Datter født, som strax derefter blev hjemmedøbt af Sognepræsten Hr. Achen og kaldet ADAMINE BENEDICTE, som døde d. 27de førend Daabens Confirmation.
77. Odense St. Hans Kirkebog (Garnisonen) 1774—1814: 1791. Løverdags d. 27de August døde velbaarne Hr. Capitain ved Søe-Etaten og Kammerjunker VON HOLSTEN, hans spæde Datter ADAMINE BENEDICTE, som var født i Gehejmerraad HOLSTENS Gaard paa en Rejse til Kjøbenhavn. BARNET blev ikke bisat her, men henført til Veflinge Kirke, efter at Kirken og Kirkebetjentene vare betalte. 16 Dage gl.
- Vevlinge Kirkebog:
1791, Sepulta
d. 2. Sept. blev Baronesse ADAMINE BENEDICTA v. HOLSTEN fra Langesøe begravet, 3 Uger gammel.
- I Familiegravelsen i Vevlinge Kirke staar en ganske lille, med brunt Læder betrukket, Barnekiste; af Inskriptionen paa den meget afskallede Kisteplade kan med Sikkerhed kun læses Navnet Holsten to Gange samt Datoen [10.?] Aug. 1791 og Sætningen »gik ind i Evigheden [27.?] Aug. 1791.«
78. Danmarks Adels Aarvog XLVIII, 1930, II, S. 125 har fejlagtigt død i København.
79. Samme 1924, har fejlagtigt født 1803.
80. Digtet er af H. P. HOLST ifølge Optegnelser i Baronesse Magdalene Holstens Poesialbum (indb. i lilla Fløjl) (Langesø).
81. Digtet er af CHRISTIAN WILSTER, ifølge Optegnelser sst.
82. Om Fregatten »Elven«, til hvilken Tegningen findes i RA (B. 56), har Herr Orlogskaptajn Preben Holck venligst meddelt følgende:
Sat i Vandet paa Gammelholm den 23' Novbr. 1800; udgaaet af Flaaden 1807 (bortført af de Engelske).
Fabrikmester Hohlenberg.
Dimensioner: Lang over Stevnene: 99' (31,07 m)
Bred paa Tømmeret: 26'
Dybgaaende agter: 10' 3"
- for: 10'
Displacement: 176 $\frac{1}{4}$ Læster inden Huden (353 Tons).
Armering:
Til Station paa Elben:
6 Stk. 24-pundige eller 8 Stk. 18-pund. Kanoner.
6 - 12 — Karronader.
4 - 12 — Houbits.
At tjene i Flaaden:
18 Stk. 8-pundige Karronader.
Krigsbesætning: 141 Mand.
»Elven« var den første af de 3 barkriggede Elbfregatter, der byggedes til Tjeneste paa Elben, hvor de for at kunne optræde med fornøden Kraft maatte have Kanoner af saa svær Kaliber som 24-pundige og dog med et Dybgaaende af 10 Fod være excellentes Krydsere.
- »Elven« gjorde under Slaget paa Reden den 2den April 1801 Tjeneste som Repetitor Fregat, den var her armeret med 6 Stk. 36-pundige Kanoner og kommanderedes af Kaptajnløjtnant H. Baron von Holstein. Efter at have faaet adskillige Grundskud, Master og Takkelage forskudt blev den tvunget til at søge indenfor Søbatteriet »Tre Kroner« med 9 døde og 7 saarede af den 83 Mand stærke Besætning. — Under Slaget var »Elven« især udsat for Beskydning fra det engelske Skib »Glatton«, som førte 54 Kanoner.
83. KIRSTEN GYLDENCRONE KAAS (1769—1841), Enke efter Fabrikmester, Kommandørkaptajn ERNST WILHELM STIBOLT (1741—96).
84. Højesteretsassessor JENS LAASBYE ROTTBØLL (1766—1824).
85. Finansdeputeret, Konferensraad CHRISTIAN BIRCH (1760—1829) blev 1820 afsløret som Bedrager i stor Stil (se Biogr. Leks. 2. Udg. III, S. 108). Birch var gift med Rottbølls Søster.
86. Gehejmestatsminister FREDERIK JULIUS KAAS (1758—1827).
87. Baron HENRIK CHRISTIAN ROSENØRN LEHN ægtede 1. Juli 1820 Enkebaronesse CHRISTIANE HENRIETTE KAAS LEHN, f. BARNER, hvis afdøde Mand var Broder til Grevinde HENRIETTE DANNESKIOLD.
88. Etatsraad JOHAN CHRISTIAN RYBERG (1767—1832).
89. Kontreadmiral, den senere Gehejmestatsminister STEEN ANDERSEN BILLE (1751—1833) mistede sin Datter THALIA AMALIE BILLE (f. 1792), der døde i Itzehoe 1. Marts 1820. Hun var gift med Kammerherre HANS FREDERIK HANNIBAL LEVETZAU (1777—1861).
90. Comtesse LOUISE SOPHIE DANNESKIOLD-SAMSØE (1796—1867) ægtede 18. September 1820 Hertug CHRISTIAN CARL FREDERIK AUGUST af Slesvig Holsten Sønderborg Augustenborg (1798—1869).
91. Det maa antagelig være Baronesse STAMPE, født DALGAS' Fødselsdag, der er Anledning til Admiral Holstens Skrivelse; denne er i saa Fald fejret den 18. April, medens den ifølge Stamtavlen i D. A. A. XXXVII, 1920, skal have været 20. April.
92. Kommandør HOLGER Baron STAMPE og KIRSTEN KAAS, der var Søster til Admiralinde HOLSTEN.
93. Baronesse SOPHIE ELISABETH HOLSTEN, f. KAAS (1773—1857) var Halvsøster til Admiralinde Holsten og gift med Admiralens Broder. Hun boede sammen med sin yngste Datter EDLE SOPHIE ELISABETH Baronesse HOLSTEN (1812—82) hos sin Søn, den senere Gehejmekonferensraad, Stiftamtmand FREDERIK CHRISTIAN Baron HOLSTEN (1804—85), der da var Amtmand over Hjørring Amt.
94. FRITZ KLÆR var blevet taget til Fange ved Hoptrup, efter at hans Hest var skudt under ham.
95. ANNA VILHELMINE AUGUSTA KLÆR, født RIIS (1827—1905).
96. Vaabenstilstanden blev sluttet 26. August.
97. Sandsynligvis de to ældste Sønner Baronerne HENRIK (1821—92) og HOLGER STAMPE (1822—1904).
98. Formentlig de to ældste Baronesser HOLSTEN, SOPHIE MAGDALENE (4/2) og REGITZE (1831—96).
99. Grosserer FRIEDERICH TUTEIN (1757—1853).
100. Admiralinde Holstens Søster ULRIKKE MATHILDE KAAS (1767—1850).

101. Priorinde i Vemmetofte adelige Frøkenkloster IDE SOPHIE LETH (1754—1851).
 102. Baron HOLGER STAMPE (1822—1904).
 103. FRANTZ VALENTIN CHRISTIAN CARL Baron STAMPE (1806—80), Svoger til Baronesse Stampe, f. Dalgas.
 104. M. O. SOPHUS DANNESKIOLD-SAMSØE (1804—94), den senere Generalpostdirektør, for hvem Wilster var Huslærer.
 105. Baronesse JEANINA EMILIE STAMPE (1833—61).
 106. Departementsdirektør i Marineministeriet NIELS VIBORG (1785—1863).
 107. Forfatteren JUST MATTHIAS THIELE (1795—1874).
 108. Husjomfru Mortine Hyll har antagelig efter Admiralens Død faaet Ophold paa Langesø, da et Rum ved Siden af Spisestuen under Bagtrappen af den Side 148 omtalte Sadelmager Søren Hansen og af Hushovmester Hans Rasmussen kaldtes »Hylls Hul«. Hendes Død er dog ikke fundet indført i Vigerslev Kirkebog.

Foruden de ovenfor gengivne Breve fra Nye Kgl. Saml. 1732 Fol. findes i den Abrahamske Autografsamling 4° H. 63 (Kgl. Bibl.) under

Nr. 1038: et Brev fra H. HOLSTEN til Gehejmestatsminister KRABBE-CHARISIUS, dat. 30. Aug. 1838, hvori H. meddeler, at der ikke fra Marinens Side vil være noget til Hinder for, at Handelsmand BLOM fra Skien i Norge faar Lejlighed til at bese Holmens Rebslageri.

Ad samme Nr. En Fuldmagt fra H. HOLSTEN, dateret 18. Novbr. 1845 til Rodemester KLÆR.

Nr. 1039: en Lap Papir, hvorpaa Admiral HOLSTEN har skrevet:

Mit Valgsprog er

«in virtute honor».

Kiøbenhavn d/ 21de Juni 1845.
 H. HOLSTEN.

NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 379. Maalene paa de to Pasteller er 51×43 cm. Admiralindens Billede er signeret Horneman med et Aarstal, vist 1830. Paa Admiralens Billede er der en ulæselig Signatur og et Aarstal, der synes at være 1834. Disse Billeder har været gengivet i D. A. A. XLI. Paa Skaføgaard findes to Miniatur Malerier, malede af Horneman, der nøje svarer til de her gengivne Pasteller. Maalene er 10×8,6 cm. De har tilhørt Ægteparrets Søn, Baron Fritz Holsten Lehn Charisius og tilfaldt efter hans Død ved Lodtrækning Godsejer Iacob Estrup, Skaføgaard. Billederne er signeret Horneman 1830.
- Side 381. Admiralens Segl — Signet paa Langesø. Alliance Segl Holsten-Kaas — Professor Storcks Seglsamling R. A. Signetet til dette Segl kan ogsaa have tilhørt Admiralindens Halvsøster, Sophie Elisabeth Kaas, der var gift med Admiralens yngre Broder, Baron Ditlev Cai Holsten.
 Maalene paa de her gengivne to Pasteller er 29×24 cm.
 De er købte den 4. Maj 1933 paa Auktionen paa Hjortholm efter Kammerjunker Jakob Neergaard. Hans Moder, Hofjægmesterinde J. Neergaard, f. Estrup, erindrede ikke, hvorfra hendes Søn havde erhvervet dem. Fru Aase Neergaard, f. Comtesse Krag-Juel-Vind-Frijs kan heller ikke oplyse noget herom; men det er sandsynligt, at Kammerjunkeren har købt dem.
 Signaturer ses ikke.
- Side 382. Pastellens Maal er 31×23 cm.
 Kopi i Olie af denne Pastel hænger paa Langesø. Pastellerne af Admiralinden og af hendes Fader hang under Fuchs' Maleri af Gehejmerraad Holsten paa Maglegaard hos Baron Fritz Holsten Lehn Charisius, efter hvem de kom til hans Broderdatter, Fru Regitze Estrup, der gav dem til sin Søn, Godsejer Iacob Estrup. Det nævnte Maleri af Fuchs havde Baron Fritz Holsten Lehn Charisius faaet efter sin Fætter, Stiftamtmand Baron F. C. Holsten.
 Den ovale Miniature af Admiralinden er 9×7 cm og har altid hængt over Fru Estrups Skrivebord.
 Profilbillede af Baron Hans Holsten er fra Gruppebilledet: Mindeblad om Danmarks Hædersdag d. 2. April 1801. Westergaard 5334. Stikket har, dog vendt og i daarlig Udførelse, været gengivet i Søndags-Bladet 1873, Nr. 14, 6. April.
- Side 383. Disse 5 Miniaturer er indrammede i en fælles, udskaaet Ramme, der stod paa Baron Fritz Holsten Lehn Charisius' Skrivebord i St. Kongensgade 77 og efter hans Død kom til Baron A. C. Berner Schilden Holsten. 5 ganske tilsvarende Miniaturer fandtes paa Biskestorp og er for nogle Aar siden af Fru Julie v. Scholten, f. Baronesse Reedtz Thott overladte til Stiftamtmand Berner i Aalborg.
- Side 384 og 385. Litografierne nævnes i Strunk som Numrene 1243, 1244 og 1245 og i Westergaard som Numrene 5337, 5338 og 5340.

Side 386. Busten er foran mærket: Nysø den 17. Novbr. 1840. (Admiralens og Admiralindens Guldbryllupsdag).

Busten findes saavel i Thorvaldsens Museum som i Museet paa Nysø. Busten fandtes i Marmor paa Holstenshuus, hvortil den var kommet ifølge Baron Fritz Holsten Lehn Charisius Testamente, men gik til Grunde ved Branden den 30. December 1908. Afstøbninger i Gips findes paa Holstenshuus, Langesø, Clausholm og Skaføgaard samt hos Stiftamtmand Berner i Aalborg og hos Hr. E. Berner i København. Se ogsaa Side 416.

Side 387. Blyantstegningen er signeret: I. Vilhelm Gertner fe Kjøbenhavn 1846 24 April. Den har tilhørt Departementschef Henrik de Jonquières, der har foræret den til Baron H. Berner Schilden Holsten.

Tegningen stammer antagelig fra den ugifte Baron Carl Stampe, f. 1806 † 1880, hvis Moder, Baronesse Kirsten Stampe, f. Kaas, var Admiralinde Holstens Hølsøster. Baron Carl Stampe samlede paa gamle Billeder og havde testamenteret disse og sine Penge til sin Broderdatter, Baronesse Jeanina Stampe, der døde ugift 1861, og i hendes Sted indsatte Baronen som sin Universalarving. Broderens Sønnedatter, Baronesse Jeanina Stampe, f. 1861 og gift med Overpræsident de Jonquières. Departementschefen er dette Ægtepars Søn. Af denne Blyantstegning findes der i Familien et stort Antal gamle fotografiske Gengivelser, og det var først omkring 1938, at det lykkedes at konstatere, hvor Originalen fandtes.

Maleren Gertners Søn har givet Hofjægermester Wentzel Neergaard en Gengivelse, som mentes at være Originalen, indtil det efter hans Enkes Død viste sig, at den kun var et Fotografi. Dette findes nu paa Langesø ligesom et tilsvarende i en stærkt udskaaet Ramme, der uden Tvivl i sin Tid har staaet paa Clausholm (se Billedet fra Havesalen Side 139 i denne Bog). Paa Holstenshuus fandtes ogsaa et saadant Billede ligesom hos Kammerherre Adam Estrup, hvis Datter, Fru Regitze Munthe, nu ejer dette Billede. Gengivelser findes endvidere paa Ravnholt og Skaføgaard, ligesom hos Stiftamtmand Berner i Aalborg som Gave fra Fru Julie v. Scholten, f. Baronesse Reedtz Thott paa Biskopstorp, og hos Bispinde Fuglsang Damgaard, der har arvet den fra en Moster, der var Enke efter Oberst, Kammerherre Hans Kiær, hvis Fader var den Kammerherre Fritz Kiær, som var opdraget i Admiralens Hus.

Maalene paa Gertners Maleri af Admiralen er 94×76 cm. Det har været gengivet i Danske Herregaarde II, S. 480.

Side 388. Paa den ene Side af Vasen er malet et Prospekt af Langesø med Søen i Forgrunden.

Man ser tydeligt, at Gaardspladsen afgrænses af den røde Stenmur, som 1850 erstattedes af et Smedejærns Gitter i Nygotik. Den nuværende Skovriderbolig, der tidligere har været Forpagter- og Forvalterbolig, ses ikke paa Billedet, saa den har ikke været opført dengang. Foroven paa samme Side af Vasen har der med Guldbogstaver været malet:

Den 17 Novb. 1843,

som var Admiralens 85 Aars Fødselsdag.

Paa Vasens anden Side er malet Slaget paa Reden, frit gengivet efter C. A. Lorentzens Maleri paa Frederiksborg, og foroven en Gengivelse af Admiralens Medaille fra 1801.

I en Skrivelse af 14. Juni 1938 har Den kongelige Porcelainsfabrik efter en Forespørgsel velvilligst oplyst, at Vasens Betegnelse er: Delphin vase No 1, og at der i 1843 er leveret 2 af disse Vaser:

1) 19. Juli 1843, Hans Majestæt Kongen, 1 Vase med Prospekt og Dekoration Rd. 300.—

2) 9. December 1843, H. D. Hertugen af Augustenborg, 1 Vase med 2 Prospekter og graverede Dekorationer samt Inskription Rd. 280.—

Som De vil se af ovenstaaende, fremgaar det ikke, med hvilke Motiver Vaserne er udført; men vi skulde mene, at den Vase, hvormed der nu er Tale, er Nr. 2.⊘

Dette er det sandsynligste; dels fordi der netop nævnes 2 Prospekter (Langesø og Slaget paa Reden) og graverede Dekorationer (Medaillen er i let udhævet Arbejde) samt Inskription, og dels fordi Køberen, Hertugen af Augustenborg, der var gift med Admiralinde Holstens Søsterdatter, Comtesse Danneskiold Samsøe, saaledes var nær knyttet til Familien.

Desuden anføres i Porcelainsfabrikens Skrivelse:

»Endvidere kan vi oplyse, at der i Bogen for Malerstuerne staaer: A. Juuel. 18. November 1843. 1 Delphin vase No 1 med 2 Prospekter og graverede Dekorationer samt Inskription.⊘

Desværre er der intet fundet om Vasen i Porcelainsfabrikens Journaler og Korrespondancesager fra 1843 (Landsarkivet).

Ifølge Porcelainsfabrikens Regnskaber i Rigsarkivet har Kammerherre, Baron Holsten den 16. November 1843 faaet »1 Vase med Prospect ect. . . . 90,-. . .», saaledes at ogsaa han har foræret Admiralen en Vase. Det er ikke lykkedes at finde denne bevaret.

Side 389. Om Admiralens Deltagelse i Kroningsceremonien, se en Udtalelse paa Side 227 i denne Bog.

Side 390. Admiralens og Admiralindens Lænestole omtales i denne Bog Side 228. De er af Mahogni Træ med Messing Lister. De er begge omttrukne i nyere Tid. Stolen paa Langesø er betrukket med rødt og Stolen paa Skaføgaard

- med brunt Læder. — Admiralens Empire Ur, der omtales Side 229, har tilhørt hans Søn Baron Fritz Holsten Lehn Charisius.
- Side 391. Paa den ene Side af Guldmedaillen ser man en Løve med et Skjold med Rigsvaabenet staaende paa noget, der maaske er et Skibs Forstavn. Foroven staar der: Modet værger, og forneden: den 2den April 1801 (stærkt udvisket).
- Paa den anden Side er der en Kongekrone over et Sværd og et Scepter, der er kryds-lagte. Derunder staar: Kongen hædrer Fædrelandet skønner.
- Paa Kanten af Medaillen staar der: Sø-Capit:Lieutn: Hans Bar. v. Holstein [!]
- Denne Guldmedaille hang paa Holstenshuus paa den Søjle, hvorpaa Thorvaldsens Marmorbuste af Admiralen stod, og ingen af Delene blev reddede ved Branden den 30. December 1908. Kort efter blev der gravet i Ruinerne paa Stedet, hvor Busten havde staaet, og det ganske forvitrede Marmor blev fundet, men tillige Medaillen, der blev beskadiget af en Spade, og senere repareret. Ved Juletid 1922 blev den paa Holstenshuus af Baron A. C. Berner Schilden Holsten givet til Baron H. Berner Schilden Holsten, og den findes nu paa Langesø.
- Side 392. Halssmykke med store, sløbne, gule nægte Stene.
- Opbevares paa Langesø i et Futteral af rødt Maroquin, bag paa hvilket der staar skrevet med Blæk:
- Dette Smykke har tilhørt Regitze Sofie Kaas g. m. Admiral Baron Hans Holsten R. af Elf.
- Urkæden, der er sammensat af smaa sorte Perler, har været opbevaret af Admiralens Sønneatter, Fru Regitze Estrup.
- Paa Kæden ses, fremstillet af Guldperler: Navnet H. Holsteen og desuden Dannebrogssflag, Kammerherrenøgle og Symbolerne for Tro, Haab og Kærlighed, samt noget, der maaske er Alterkalk. Der er ogsaa enkelte Grupper af Staalperler.
- Servietbaandet, hvormed Servietten kunde fæstes om Halsen, er broderet med brogede Blomster i fint Kanevas Broderi. Det er muligvis broderet af Admiralens Svigerinde, Generalinde, Baronesse Sophie Elisabeth Holsten f. Kaas. Det er, ligesom den ovenfor omtalte Urkæde, af Godsejer Iacob Estrup givet til Baron H. Berner Schilden Holsten. Halssmykke og Ørenringe af Tombak med store, sløbne, violette vægte Stene. Opbevares paa Langesø i et Futteral af rødt Maroquin bag paa hvilket, der staar skrevet med Blæk:
- Dette Smykke har tilhørt min Oldemoder Regitze Holsten f. Kaas og med dette er hun malet 1830 af Horneman.
I. Estrup 1891.
- Se Portrættet Side 379.
- De to Halssmykker er af Godsejer Iacob Estrup foræret til Baron H. Berner Schilden Holsten.
- Paa Ravnholt findes der 2 Duge med hver 12 Servietter og 2 Duge med 24 Servietter, mærkede R. H. med Krone og 1831.
- Side 393. Admiralens Guldur. Paa den yderste og den inderste Guldkapsel staar der intet udover et Mærke og Tallet 2275. Paa Skiven, der er af Guld, staar der: Garon London, og paa den bageste Plade inde i Værket staar der: Pet^r Garon London 2275, Uret er i 1919 af Godsejer Iacob Estrup skænket til hans Gudson, Baron Godske Ditlev Berner Schilden Holsten. Godsejer Estrup havde faaet Uret af sin Moder, der var Admiralens Sønneatter.
- Side 394. Uret er et Repeterur og kan endnu repetere. I Baron A. C. Berner Schilden Holstens Noter om de i Montren paa Holstenshuus opbevarede Sager staar: Uhr, Guld med fettet Sølvskive, faaet som Dreng af Grandpapa, har tilhørt Onkel Emil.
- Admiralens Underskrift er fra en Bemyndigelse dateret København 12/8 1834 til Sønnen, Baron A. C. Holsten, til at forhandle om Erhvervelse af en Del af Morudskov.
- Admiralindens Underskrift er fra et Brev dateret 26/4 1834 til Sønnen, A. C. Holsten.
- Begge Papirer opbevares paa Langesø.
- Seglet er fra Notarialforretning 22/8 1826 om Hoveriets Afløsning.
- Holstenshuus Arkiv XXX Nr. 8
- Side 395. De tre her gengivne Billeder har været gengivet i D. A. A. XLI, 1924.
- Side 396. Maleriet af den lille døde Pige laa i sin Tid i den Egetræs Kiste med Vaabenerne Holsten og Rantzau, som Godsejer Iacob Estrup købte paa Auktion efter den i 1888 afdøde Baron Fritz Holsten Lehn Charisius. Godsejeren afhændede Kisten og Maleriet til sin Søster, Hofjægermesterinde Neergaard, efter hvis Død i 1937 hendes Børnebørn gav Maleriet til Baron H. Berner Schilden Holsten.
- Efter en Udtalelse fra Frederiksborg Museet kan Billedet ifølge Barnets Paaklædning henføres til Slutningen af det 18de Aarhundrede.
- Forøvrigt ses der selv i dette nyfødte Barns Ansigt en stærk Familielighed med Admiral Holsten.

CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN

OG

SOPHIE MAGDALENE RIGSGREVINDE RANTZAU

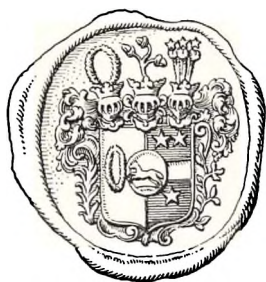

Breitenburg

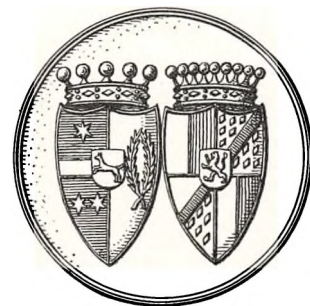
Haseldorf

CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN til Haseldorf, Haselau og Hetlingen m. fl.

er født i Hamburg 27. Juni 1747 som tredje Søn af Konferensraad, Landkansler i Hertugdømmerne, Domprovst i Hamburg FRIEDERICH CARL VON FRICCIUS og ANNA HENRIETTE Edle VON SCHILDEN, og blev døbt i St. Mariæ Kirke 30. Juni.

Som der andetsteds nærmere vil blive gjort Rede for, havde Morfaderen HEINRICH ANDREAS VON SCHILDEN^(64/27) bestemt, at hans eneste Dat-

ters Børn skulde føre Familien Schildens Navn og Vaaben i Forbindelse med deres eget, og Sønnerne overtog i Fællesskab hans udstrakte holstenske Besiddelser. Endnu medens Fr. Carl von Friccius levede, blev hans Børn optaget i Morfaderens Hus og opdraget paa Haseldorf¹², og efter FRIEDERICH CARL VON FRICCIUS's Død 1761 — H. A. VON SCHILDEN var død allerede seks Aar tidligere — var først Etatsraad WALTERS, og senere Etatsraad VON PFENNIGEN Formyndere for de umyndige Børn¹³.

CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN søgte tidligt Myndighedsbevilling, men fik Afslag af Regeringen i Glückstadt, og en fornyet Ansøgning herom til Kongen 1766 fik samme Skæbne, idet Majestæten resolverede, at det maatte have sit Forblivende ved den en Gang truffne Afgørelse¹⁴.

Miniaturer
Breitenburg

11. Maj 1774 fik SCHILDEN Bestalling som Landraad¹⁵ samtidig med, at han fik Sæde i Kommissionen om den slesvig-holstenske Kanal, og 31. Marts 1777 udnævntes han til Kammerherre¹⁶, efter at han 8. Januar samme Aar var blevet naturaliseret¹⁷. Ved Kabinetsordre af 8. April 1778 fik han Løfte om at blive Overpræsident i Rendsborg, Frederikstad og Tønningen med 1500 Rdl. i aarlig Gage, naar Arbejdet ved Kanalen var afsluttet, men ved en ny Kabinetsordre af 16. Februar 1781 tog man dette Løfte tilbage, og gav ham i Stedet Expectance paa det første ledige Amtmandsembede i Hertugdømmerne — han fik 1782 Steinburg Amt — og i Mellemtiden en aarlig Vartpenge af 1000 Rthl. fra 1. Januar 1781 at regne som Belønning for sin tro Tjeneste i Kanalkommissionen¹⁸.

I Holsten var der paa denne Tid et livligt politisk Røre; der herskede — som det er berørt andetsteds i nærværende Værk — en ikke ubetydelig Opposition mod Regeringen i København indenfor Ridderskabets Rækker, efter at Mageskifteforhandlingerne med Rusland endelig var blevet afsluttet i 1773, og samtidig gjorde stærke Modsætninger sig gældende mellem Ridderskabet og de Godsejere, der ikke var Medlemmer af dette, Stridigheder der yderligere forøgedes ved, at en Del af de ikke reciperede var borgerlige. Straks efter Mageskiftet kom det til et hæftigt Sammenstød, og i de følgende Aar vedblev Gæringen. Hovedpunkterne i Uoverensstemmelsen mellem de to Grupper af adelige Godsejere var Spørgsmaalet om Ridderskabets Ret til selv at bestemme, hvem der skulde optages, dels Fordeelingen af Afgifter m. m., som paahvilede de adelige Godser, hvis Indehavere ikke var Medlemmer af Korporationen¹⁹.

Det var A. P. BERNSTORFF, der som Direktør i Tyske Kancelli, en Post som han iøvrigt skyldte Hertugdømmernes Aristokrati, kom til at gribe ind, og overensstemmende med sin Natur søgte han ogsaa her den mindelige Ordning; udfra en Overbevisning om, at Adelens Sammenhold ikke mindst i disse bevægede Aar var af den største Betydning, var det hans Ønske at se alle ikke-reciperede optagne i Ridderskabet, hvorved de misfornøjede vilde blive tilfredsstillende paa et væsentligt Punkt, samtidig med at Korpset som saadant kun kunde vokse i Styrke og Vægt derved, men paa den anden Side var det ham en naturlig Tanke, at Ridderskabet maatte være selvbestemmende med Hensyn til, hvem det vilde optage, og hvem ikke¹⁹.

Der blev da 1774 nedsat en Kommission, der skulde tage Sagen i sin Haand, men de ikke-reciperede Godsejere nægtede pure at tiltræde noget som helst Mæglingforslag. Oppositionen, der med megen Kraft lededes af SCHILDEN og Konferensraad PASCH VON COSSEL til Jersbæk, regnede med at finde Støtte hos HEINRICH CARL SCHIMMELMANN²⁰, hvis Skinsyge mod de aristokratiske Korpsfæller var almindelig kendt, men da det kom til Stykket, svigtede han alligevel¹⁹.

Mellemmand mellem SCHILDEN og SCHIMMELMANN var dennes Søn HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN, til hvem SCHILDEN paa denne Tid stod i et meget venskabeligt Forhold, som vakte nogen Forbavselse i den Bernstorff'ske Kreds. »C'est peut-être le plus grand défaut de notre ami« — skrev BERNSTORFF til DITLEV REVENTLOW om SCHIMMELMANN — »de protégés quelquefois des personnes qui ne le méritent pas, mais comment faire pour l'empêcher?«²¹ BERNSTORFF saa saaledes ikke med venlige Øjne paa SCHILDEN, og det har rimeligvis været gensidigt. I 1778 var Schilden mod Forhandlingernes Slutning i København, og efter at han var rejst, skrev BERNSTORFF 21. April: »Schilden est reparti sans m'avoir parlé sur ce sujet (Striden). J'avoue aussi que je ne mérite pas sa confiance. Il n'y a point d'harmonie entre notre manière de penser et sans l'amitié avec laquelle il a été accueilli, surtout dans le commencement, dans la maison de Schimmelman, je me serais à peine aperçu de son existence«²².

Bogstaverne betyder:
Hans Heinrich og Christian
Friederich v. Schilden
Haseldorf

I et Brev til ERNST SCHIMMELMANN, hvori SCHILDEN takker ham for hans Forsvar for Sagen, udtaler han sin Vrede over de ydmygende Forslag, der fremsættes, og som har gjort ham i den Grad indigneret, at han kun med Møje har kunnet beherske sig overfor dette Angreb paa hans Stand, Fødsel og Frihed²³.

Da det viste sig umuligt at tilvejebringe Forlig mellem Parterne, afgjordes Sagen ved et af Kommissionen udstedt Regulativ, der 3. Juni 1778 fik kongelig Stadfæstelse, og som i det væsentlige fulgte Ridderskabets Synspunkter, dog mildnet noget ved A. P. BERNSTORFFS og DITLEV REVENTLOWS Indflydelse. Ordningen, der ikke synes helt urimelig, gav de ikke-reciperede Godsejere Indflydelse paa Fastsættelsen af de Paalæg, der vedkom dem, og som lignedes efter Plovta. Baade ved Afgørelser og Ligning blev der fastsat rimelige Regler. Medens Ridderskabet saaledes kunde være særdeles tilfreds med den opnaaede Ordning, der sikrede dets Selvbestemmelsesret, var SCHILDEN og VON COSSEL paa deres Side rasende. De forsøgte saa paa at skabe en Sammenslutning af de ikke-reciperede Godsbesiddere, men her stødte de paa den stærkeste Modstand hos BERNSTORFF¹⁹, og 27. November 1779 blev de standset ved en kgl. Resolution til Kammerherre VON SCHILDEN paa Haseldorf, Konferensraad VON COSSEL paa Jersbæk, Etatsraad EGGERS paa Sarlhusen²⁴ og Gehejmelegationsraaderne LEISCHING paa Kaden og VON LOWZOW paa Petersdorf som Direktører i de ikke-reciperede adelige Godsejeres snævre Udvalg. Resolutionen paabød simpelthen Udvalget at opløses og fastslog, at Godsejerne i Henhold til Regulativet af 3. Juni 1778 kun maatte vælge tre Deputerede, som kunde forhandle med Ridderskabet²⁵.

»Si Messrs. les non reçus croyent pouvoir faire un corps rivalisant [avec] celui de la noblesse, il ne connoissent pas l'esprit du siècle« — skrev BERNSTORFF 26. Juni 1779 — »C'est justement là ce qu'on reprochait aus autres et la seule idée d'en avoir deux et d'en admettre un nouveau suffira à faire echouer leurs prétensions. Je ne crois pas que j'aurai besoin de m'en mêler pour animer les départements à travailler contre. Je ne crois aussi point qu'ils ayent parmi eux une tête véritablement bonne, car s'il y a quelqu'un capable d'embrouiller les meilleures causes, c'est COSSEL et SCHILDEN et il seroit bien malheureux s'ils reussissoit à annoblir les mauvaises«²⁶.

Striden sluttede imidlertid for SCHILDENS Vedkommende med, at han og hans Broder, HANS HEINRICH SCHILDEN, 1791 selv blev optaget i Ridderskabet²⁷.

Det fremgaar med al ønskelig Tydelighed, at SCHILDEN ikke var persona grata i de Bernstorff'ske Kredse; naturligt nok havde han da Forbindelser i den modsatte Lejr, og her kan særlig FREDERIK CARL EMIL VON DER LÜHE²⁸ og JOHAN BÜLOW²⁹ nævnes. BÜLOW havde som bekendt en Aarrække Kronprinsens Øre, men blev 1793 afskediget, medens v. D. LÜHE allerede fra 1784 havde været forvist til Amtmandsembetet i Neumünster.

Farvelagt Tegning
sign: Dessiné par E. H. d'Abelee 1772

Haseldorf

»Muthmasl. Henriette Grf. Z. Rantzau,
verm. v. Schilden«
Breitenburg

Der er bevaret nogle Breve fra SCHILDEN til BÜLOW, som alle er meget hjertelige i Tonen, og som aander Medlidenhed med »le pauvre Emile«, hans ulykkelige Skæbne og Exil i Neumünster³⁰. I Slutningen af Maj 1788 stod SCHILDEN lige overfor en Bade-rejse, hvorom han tilskrev BÜLOW: »Pour moi je pars avec ma chère Louise le 8 Juin pour les bains de Meinberg et Pirmont où j'espère de recouvrir une partie de ma santé, le reste ne pourra me revenir qu'en menant une vie plus conforme à la disposition physique de mon immense corps, pour l'obtenir j'aurais recours à vous cet automne où je viendrais à Copenhague et j'espère d'i reusir. N. ABILDGAARD³¹ a eu l'honneur de vous parler sur ce sujet et je vous rends très sincèrement graces de ce que vous lui aves temoinger de favorable là dessus — ma santé et même ma vie en dépend — et je voudrais volontiers rester encore quelque années dans ce monde que bien des choses me rendent agréable mais tout cela est en vos mains, je puis donc me tranquiliser. . . .³².

25. September 1788 omtalte SCHILDEN, at han gerne vilde have et Embede i Pinneberg, og han fortæller videre, at han har haft Brev fra v. D. LÜHE, som er paa en lang Rejse i Ungarn og Schweitz.

Han slutter Brevet med at bede Bülow overbringe hans og hans Hustrus Hilsener til Kron-prinsen³³.

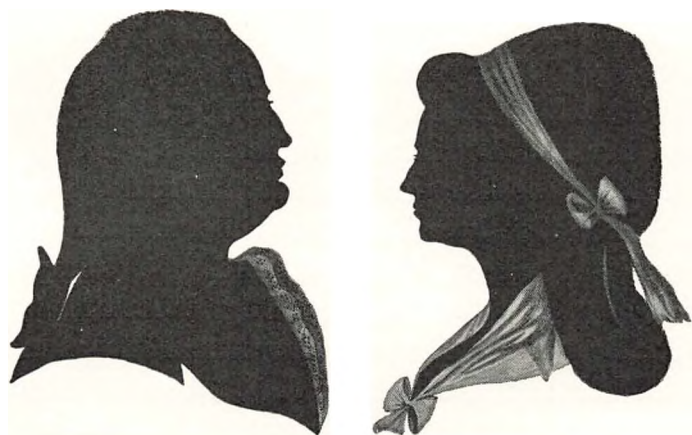
8. December s. A. berørte SCHILDEN nogle Rygter om, at Grev KNUTH³⁴ skulde have til Hensigt at forlade Dresden; dersom blot ikke Gagen var for lille, kunde han godt tænke sig at overtage hans Post, baade han og hans Hustru havde mange Venner i disse Egne, hvor han havde tilbragt to Aar af sit Liv³⁵.

Endelig meddelte han 30. December BÜLOW, at han just havde erfaret, at Overpræsidenten i Altona SIGISMUND WILHELM VON GÆHLER³⁶ var afgaaet ved Døden (28. December), og at han meget gerne vilde have denne Stilling eller, hvis det kunde arrangeres, Amtmandsstillingen i Pinneberg i Stedet; nu vilde han i den kommende Uge selv tage til København³⁷.

Som det fremgaar heraf, var SCHILDEN ikke tilfreds med sit Ophold i Itzehoe, og det var ikke alene gennem Bülow, at han søgte at opnaa Forflyttelse. Allerede 1785 havde hans Hustru i et Brev til Schimmelman søgt at bevæge denne til at lægge sin Indflydelse i Vægt-skaalen til hans Fordel. »Uebrigens ist unsere Lage auch gut genug« — skrev hun efter at have skildret deres ægteskabelige Lykke — »nur würde es unsere Geschmack angemessener sein, dem Ort unserer Existenz vertauschen zu können, unter so vielen Leuten, die es hier giebt, ist doch nicht einer, mit dem man leben könnte, denn wenigstens sind die Jüngsten bederlei Geschlechts 50 Jahr alt, und der Ton, der hier herrscht, ist gewis bei weitem der lächerlichste und unfreunlichste in dieser Provinz. Sie hörten in Kop. von unsere Wunsch, eine Versetzung nach Pinneberg hoffen zu dürfen, und obgleich Fritz sich vortreflich mit denn Leuten in diesem Amt verträgt, und besser wie einer noch sie behandelt, und ich glaube, es ihnen unangenehm sein würde, ihm zu verliehren, so würde ich doch u. auch Fritz Itzehoe gern und ohne Mühe verlassen³⁸«.

Tidligere Skafogaard, nu Langeso

C. F. v. Schilden og Hustru. Sandsynligvis den første Hustru. Silhouetterne ses paa begge Sider af en hvid Vase af Meissener Porcelæn.

Langesø

overfor SCHIMMELMANN i Anledning af sin Udnævnelse til Landraad i 1774; da fordømte han i stærke Vendinger »le vulgaire de mes compatriotes qui font consister toute leurs ambition dans leurs rang et leurs esperances d'en acquérir des plus grands«, og bøjede sig kun nødtvungent for Nødvendigheden af at have en Titel, en Nødvendighed, som han højlig beklagede⁴¹.

Turen til København, hvorfra Schilden vendte tilbage 1. April 1789⁴², var saaledes — som oftere før — en Skuffelse, og han synes da heller ikke at have haft andre Forbindelser ved Hoffet end de her nævnte.

SCHILDENS Forhold til HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN er delvis oplyst ved en Række af hans Breve, som gengives i det følgende. Forbindelsen synes først indledet i Begyndelsen af 1770'erne, endnu i 1774 er SCHILDENS Tiltaleform: Monsieur le Baron, hvad der dog snart udviklede sig til: mon très chér Schimmelmänn. Forholdet synes at have været særlig varmt fra SCHILDENS Side; hvormeget det har betydet for SCHIMMELMANN, kan det være vanskeligt at skønne over, men alt tyder dog paa, at hans Interesse hurtigere er kølnet, saaledes som det maaske er berettiget at slutte af BERNSTORFFS foranciterede Bemærkning, om det Venskab, hvormed Schilden »surtout dans le commencement« er blevet modtaget i det Schimmelmänn'ske Hus.

Det Billede, SCHILDEN i disse Breve tegner af sig selv, adskiller sig i sine væsentlige Træk ikke fra det almenkendte af Tidens dannede Klasser. Hovedvægten ligger for ham mere paa »coeur« end paa »raison« og selve Tanken om »la médiocrité« knuger en Mand, der med sit »temperament violent et entoussiaste« havde kunnet udføre »des grandes actions« i samme Grad som »des grandes folies«⁴³. Udentvivl paavirkedes hans sensitive Sind stærkt af den Natur, hvori han levede, men skønt netop Egnen omkring Haseldorf, det triste og ensomme Landskab, hvor Taagen dækker det vide Udsyn, i særlig Grad maatte kunne

Men det hjalp intet, og heller ikke SCHILDENS Ønske om at faa det hvide Baand, som LOUISE SCHILDEN omtaler i det lige citerede Brev, blev imødekommet. BERNSTORFF havde Ret i sit Syn, naar han allerede 1781 tvivlede paa, at det vilde lykkes Schilden at opnaa noget, selv om han fik det Amtmandsembede, som Tvivlen i første Række gjaldt³⁹.

SCHILDENS ivrige Bestræbelser for at opnaa Ridderkorset⁴⁰ staar iøvrigt i en mærkelig Modsætning til den Modvilje, han — i hvert Fald gav Udtryk for —

Hvid Porcelæns Vase. Meissen. Marcolinis Periode

Langesø

sign.
Juel
pinx. 1784

Haseldorf

Marie Louise Henriette Rigsgravinde Rantzau Ahrensburg
* 1764 † 1830
G. m. Christian Friederich Friccius v. Schilden

for ham blev vel Arbejdet i Kommissionen angaaende den paatænkte Kanalforbindelse mellem Østersø og Vesterhav, end mere har utvivlsoomt hans livlige Deltagelse i Hertugdømmernes Politik i disse Aar bragt ham den Beskæftigelse, som han vistnok undertiden selv har følt Savnet af, endelig forlovede og giftede han sig i 1783 omtrent samtidig med, at han var blevet Amtmand i Steinburg Amt.

Haseldorf

synes at stemme overens med den Forkærlighed for Ossian og Shakespeare, for »bruyère« og »brouillards«, som Schimmelman raadde ham til at opgive⁴⁴, har han dog i det lange Løb ikke været tilfreds med at bo her; undertiden forekom det ham dog, at det at forlade Haseldorf vilde være at desertere fra den Post, hvor Naturen havde anbragt ham⁴⁵, og naar han træt og mismodig vendte tilbage fra sine Besøg i Hovedstaden, hvor hans Politik kun mødte Modstand, kunde Haseldorf, især naar Foraaret forskønnede Stedet, synes ham et »séjour d'innocence et de paix«, og Landet og Beboernes »moeurs rustiques et simples«, Foraaret og den frie Luft bragte hans opre-
ne Sind den Hvile, det trængte til⁴⁵.

Af nogen
Betydning

Pastel

Breitenburg

2. Februar
1783 forlove-
de Schilden
sig i Glück-
stadt med
MARIE LOUI-

SE HENRIETTE Rigsgravinde RANTZAU, der var født 8. Marts 1764 som yngste Datter af Kammerherre, Generalløjtnant DITLEV CARL Rigs greve RANTZAU og CHRISTINA GISELA VON STAMMER. Noget Bekendtskab af nyere Dato var det ikke, de tilhørte jo de samme Kredse og maa oftere have truffet hinanden i Selskabslivet, hvortil kommer, at LOUISE RANTZAU var Veninde med SCHILDENS Søster SOPHIE CAROLINE CHARLOTTE FRICCIUS VON SCHILDEN, der var gift med Landraad, Kammerherre JACOB LUDWIG FRIEDRICH VON PREUSSER i Glückstadt⁴⁶.

LOUISE RANTZAU var Søster til den Aaret før af-

døde EMILIE RANTZAU, ERNST SCHIMMELMANN'S bekendte Hustru, og havde lige siden hendes Død staaet i stadig Korrespondance med Schimmelman. Det Brev, hvori hun meddeler ham, at Forbindelsen er bragt i Stand, bærer ikke Vidne om nogen dybere Inklinacion fra hendes Side, først otte Dage i Forvejen havde Fru VON PREUSSER fortalt hende, at SCHILDEN tænkte paa at anholde om hendes Haand, og hun var »noch zu bestürzt« over denne Forandring i sin Tilværelse til at skrive udførligere derom⁴⁶.

SCHILDENS tilsvarende Meddelelse staar i Modsætning hertil; hans Brev, der først er skrevet en Uges Tid senere, undskylder denne sene Meddelelse med den Ekstase, hvori han befinder sig, »depuis longtemps j'aimais Louise, que dis je, je l'adorais« — Fru v. PREUSSER fortalte hende, at SCHILDEN i et Aar havde omgaaedes med disse Planer — og kun hans mere frem-

skredne Alder havde sat ham i Stand til at lægge Baand paa sig selv og søge at lære hende at kende nærmere. Stærkt betoner SCHILDEN ogsaa den Styrkelse af hans og SCHIMMELMANN'S Venskab, som denne Forlovelse med »la soeur d'Emilie« maa betyde, og det synes i det Hele taget at have været ham magtpaaliggende at holde Forbindelsen vedlige⁴⁷; talende er i saa Henseende ogsaa den Lovsang over SCHIMMELMANN'S afdøde Hustru, som indeholdes i det Brev, hvori SCHILDEN meddelte ham den førstefødte Datters Fødsel og Opkaldelse efter EMILIE RANTZAU⁴⁸.

Miniatur Breitenburg

Forbindelsen mellem den store, svære SCHILDEN — han omtaler selv et Sted »mon immense corps«⁴⁹ — og den fine LOUISE RANTZAU har aabenbart vakt en vis Forundring i Kredsen. Fru SCHUBART har i et Brev skildret Modsætningen mellem Ægtefællerne i følgende Ord: La SCHILDEN est fort jolie, a beaucoup de ressemblance avec feu EMILIE, mais ce n'est pas elle, elle se contente si bien de l'horrible mari qu'elle a; jamais je n'ai vu un colosse pareil et profil effrayant⁴⁹.

Vielsen fandt Sted i Glückstadt 21. Marts 1783 og alt var idel Lykke⁵⁰; saavel et Brev fra SCHILDEN af 1. April samme Aar⁵¹, som en lille Skildring af Forholdet, som LOUISE SCHILDEN i 1785 gav SCHIMMELMANN, vidner herom⁵². Det samme gælder et Brev fra hende til JOHAN BÜLOW fra 1789, om end dette efterlader Indtrykket af en vis Flygtighed hos Schilden⁵³, men ganske faa Aar efter gik Ægteskabet i Stykker. SCHILDEN forelskede sig i sin Hustrus Kusine, hvem han siden ægtede, og i Januar 1794 forlod LOUISE RANTZAU hans Hus.

I Familiearkivet paa Haseldorf opbevares en lille Samling Digte fra CHR. FR. FRICCIUS VON SCHILDEN til LOUISE RANTZAU, der bekræfter Indtrykket af det

Haseldorf

Relief

Haseldorf

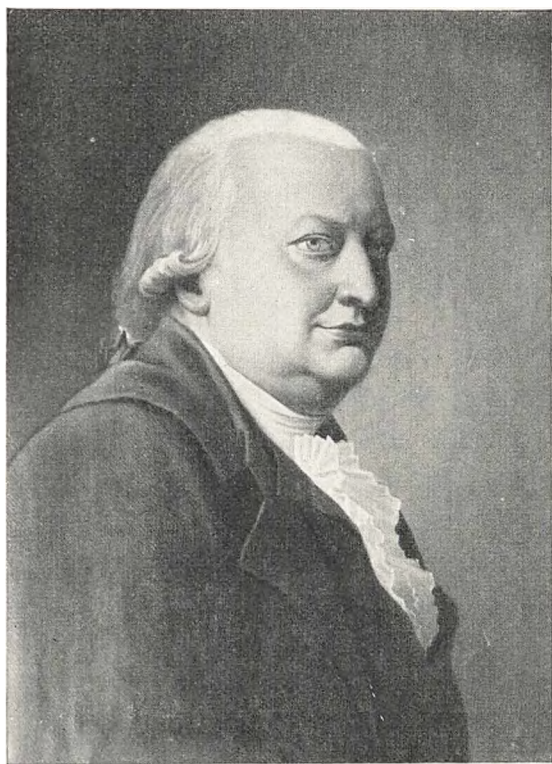
gode Forhold, men SCHILDENS Følelser, der trods alt endnu i et Digt af 20. Marts 1794 synes dragne mod Hustruen, slog snart over i deres Modsætning⁵⁴.

Da han skulde giftes anden Gang opsatte han 8. April 1795 et Dokument, hvorved han indsatte sin vordende Svoger Greve HEINRICH HOLSTEIN til Holsteinborg⁵⁵ og sin Broder HANS HEINRICH FRICCIUS VON SCHILDEN som Formyndere for sine to Døtre af første Ægteskab EMILIE og ROSALIE FRICCIUS VON SCHILDEN. Han ønskede, at disse Døtre det længst mulige efter hans Død skulde forblive i Stedmoderens Hus, men dersom Forholdene umuliggjorde det, skulde de anbringes hos en Dame af Stand, dog under ingen Omstændigheder i Glückstadt. Dersom Døtrene imod hans Vilje og Advarsel begav sig til deres Moder, saa skulde de kun have den Arvepart, som han efter Loven ikke kunde nægte dem, og han indsatte i saa Fald sine eventuelle Børn af andet Ægteskab, eller hvis dette forblev barnløst, da sine Broderbørn eller nærmeste Slægt som Arvinger til Resten af hans Ejendele. Arven efter ham vilde derfor først være at udbetale, naar Døtrene giftede sig, eller naar Moderen var død. Ved en senere Tilføjelse indsatte SCHILDEN efter Grev HOLSTEINS i 1796 indtrufne Død, sin anden Svoger CONRAD RANTZAU⁵⁶ som Formynder⁵⁷.

Disse saavel for Børnene som maaske navnlig for Moderen særdeles rigoristiske Bestemmelser haandhævede SCHILDEN i al deres Skarphed. Saaledes fortæller LOUISE RANTZAU i et Brev til SCHIMMELMANN fra Efteraaret 1803, at hun havde været i Glückstadt for at se til Faderen, der da laa paa sit sidste Sygeleje. »Wie ich in Ueters. war« — fortsætter hun — »fuhr SCHILDEN mit seiner Frau u. meine älteste Tochter nach Haseld. meiner Schwester Haus vorbei, ich stellte mich, da ich es wuste, im Hintergrunde des Zimmers um wenigstens so von ferne mit Hülfe meines Glases das geliebte Mädchen zu sehen. Er hette im Wirthshause gehört, ich sei dort, u. das arme Geschöpf musste sich völlig verdreht ganz mit dem Hintertheil nach dem Fenster setzen, um mir auch die Freude nicht zu [geben?]. Ist das nur menschlich?«⁵⁸.

Hvad der har bragt dette Forhold til — endda som det synes temmelig pludseligt — at opløses, kan ikke nu udredes. Diskret har SCHIMMELMANN tilintetgjort alle Breve fra denne Periode — om saadanne har foreligget⁵⁹, men uden Skyld har vel ingen af Parterne været. Schildens epikuræiske Indstilling synes ikke at kunne betvivles, og LOUISE RANTZAU har maaske været træt af ham, maaske paa sin Side noget »capricieuse« og letsindig. Ganske vist kan der ikke lægges nogen Vægt paa hendes Udtalelser i det Brev fra 1777 til EMILIE RANTZAU, hvor hun selv benytter disse to Betegnelser, ja endog tilstaar, at hun har været »leichtsinnig bis auf dem höchsten Grade« — hun var da kun tretten Aar gammel, og Brevet er medtaget mere som karakteristisk for den Opdragelse, en saadan ung Pige har faaet, end som Bidrag til en Karakteristik af hende⁶⁰. Af større Betydning er maaske den konstante Uorden, der fra hendes allertidligste Ungdom har været i hendes Pengesager⁶¹. Noget Bevis for Skyld fra hendes Side tør man næppe søge i den Kendsgerning, at hun efter Skilsmissen ikke søgte tilbage til Forældrenes Hjem i Glückstadt; en Skilsmisse har været betragtet overordentligt strengt, og det har formentlig været behageligere for hende at bo i Celle — dette Tilflugtssted for ulykkelige Kvinder — fremfor at vise sig i Selskabet i Glückstadt. Gennem sin Forbindelse med Goethes Moder søgte hun at opnaa Ansættelse som Overhofmesterinde hos Hertugen i Weimar, men det var forgæves⁶². Hendes Stilling var da i disse Aar højst ulykkelig. »Mit einem Herzen voll der heißester, mütterlicher Liebe, von zwey liebenswürdigen Kindern izt seit fünf u. wahrscheinlich noch auf eine Reihe von Jahren getrennt, ganz des süßen Genußes gegenseitiger Zärtlichkeit u. des Anblicks ihrer sich entwickelenden Fähigkeiten u. Gefühle

beraubt seyn, — — O, welche weibliche Sinn kann dabei Sinn für Glück noch haben. Aber Ruhe ist auch Glück, u. Ruhe ist alles, was ich aus dem Schifbruch meines Lebens, aus denn Trümmern meiner Jugend Hofnungen gerettet habe — —« skrev hun i et Brev til SCHIMMELMANN fra 1799, hvormed hun søgte at genoptage Korrespondancen, men hvori hun betegnende for den ændrede Situation titulerede ham Herr Graf, i Stedet for det forrige Lieber Ernst eller Lieber Bruder⁶². Hertil kom hendes overordentlige slette økonomiske Tilstand, hun havde en Gæld paa 1800 Rthlt. og kunde slet ikke klare sig med de 800, hun havde om Aaret; forgæves bad hun SCHIMMELMANN om at hjælpe sig, han svarede ikke, lod som om han

Langesø

Langesø

ikke havde faaet hendes Breve⁶³, først i 1803 synes det, som om han har forbarmet sig over hende, og fra dette Tidspunkt begyndte Tilværelsen atter at se lidt lysere ud for hende. 10. December 1804 ægtede hun i Essenrode ved Braunschweig⁶⁴ Gehejmerraad, sachsisk Overpræsident FRIEDERICH AUGUST WILHELM WERNER VON BÜLOW⁶⁵, der var født 23. Februar 1762 og døde 4. September 1827.

Økonomiske Vanskeligheder synes hun dog ikke derved helt at være blevet befriet for, saaledes bad hun 1811 SCHIMMELMANN om at laane BÜLOW 3000 Rthlt. imod Statskansler HARDENBERGS Kaution. HANS HEINRICH SCHILDEN HUITFELDT havde egentlig lovet at laane dem disse Penge, men var paa Grund af Forholdene paa sine jyske Godser blevet ude af Stand til at præstere de likvide Midler⁶⁶.

Efter Bülow's Død levede hun i Berlin indtil 18. Juni 1830. Hun efterlod ingen Børn af andet Ægteskab⁶⁷.

Efter at Skilsmissen mellem Schilden og Louise Rantzau 2. September 1794⁶⁸ var blevet bevilget, blev han 11. April 1795 paa Breitenburg viet til

16/8

SOPHIE MAGDALENE Rigsgravinde RANTZAU

Hun var født Onsdag 19. Marts 1766 Kl. 1 om Middagen paa Breitenburg som fjerde Barn af FRIEDERICH Rigs greve RANTZAU og FRIEDERICA LOUISA AMOENA Rigsgravinde CASTELL-REMLINGEN til Breitenburg. Hun blev døbt i Moderens Sygeværelse 23. Marts af Pastor PALM fra Münsterdorf og baaret til Daaben af Kammerherreinde, Baronesse GØRTZ, der repræsenterede Enkedronning SOPHIE MAGDALENE, efter hvem Barnet blev opkaldt. Enkedronningen havde personlig anmodet Grevinde Rantzau om at maatte staa Fadder, naar hun fik en Datter. Tilstede ved Daabshandlingen som Vidner var endvidere Kammerherre DETLEV RANTZAU til Panker og hans Hustru CHRISTINE LUCIE BLOME⁶⁹.

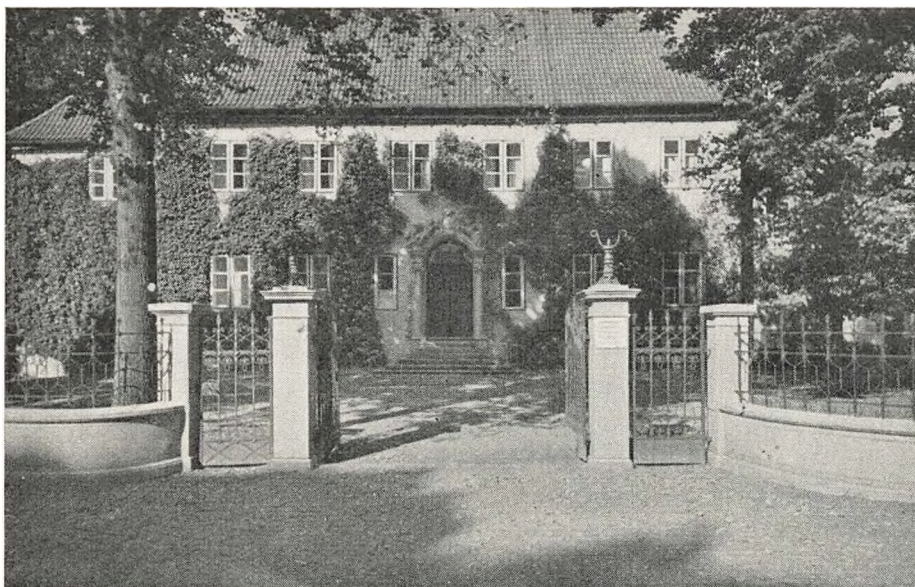
Langeso

Sophie Magdalene Rantzau var Kusine til C. F. Schildens første Hustru, idet deres Fædre var Brødre, og i den Anledning havde Schilden 17. Marts 1795 faaet den nødvendige kongelige Dispensation til Ægteskabet⁷⁰.

Ægteparret boede fast i Itzehoe i den nuværende »Prinzessinhof«, som Schilden 1783 havde købt for 12.900 R lübsk af Baron CHRISTIAN AUGUST VON GØRTZ⁷¹. Det er en anselig og meget herskabelig Bolig med en ret stor Have, som Schilden Aaret efter sin anden Vielse, 1795, udvidede med et Stykke Græsland ved Størfloden, hvor der blev anlagt en Have og indrettet et Lysthus, der fik Navnet »Elysium« — vel ikke uden Hentydning til det Paradis, hvor Schilden nu efter sin Skuffelse havde fundet Hvile.

Ved Ægtepagten, der blev opsat paa Breitenburg paa Vielsesdagen 11. April 1795, blev der i Henhold til den Rantzau-Breitenburgske Familiepagt tillagt Bruden 6.000 Rthlt. Sl.-H. Cour., som SCHILDEN skulde nyde Renterne af, saalænge han levede, og som efter hans Død skulde falde tilbage til hans Enke. For Medgiften fik han en Obligation, underskrevet af begge Svigerforældrene, som med et halvt Aars Opsigelse kunde udbetales i tre Terminer. I Stedet for Udstyr fik Bruden yderligere tillagt 2.000 Rthlr., som forfaldt til Kieler Omslag 1796, disse Penge skulde SCHILDEN forrente sin Hustru med 4 pCt. p. a., som skulde erlægges paa samme Maade som Naalepengene, hvorom Ægtefællerne nærmere vilde tage Bestemmelse. Disse sidste fastsattes til 300 Rthlr. aarlig. Enkepensionen skulde efter den her tagne Bestemmelse udgøre 2.000 Rthlr. aarlig, men bortfaldt naturligvis, dersom hun indgik nyt Ægteskab. Endelig skulde SOPHIE MAGDALENE RANTZAU som Enke have Benyttelsesretten til SCHILDENS Hus i Itzehoe med alt, hvad dertil hørte og alle i Huset værende Effekter, som følgelig først efter hendes Død kunde deles mellem hans Arvinger. Ægtepagten fastsatte udtrykkelig, at der intet Formuefællesskab maatte bestaa mellem Ægtefællerne⁷².

CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN døde 22. December 1804 i Itzehoe, og blev 27. December bisat i Familiegravelsen paa Haseldorf. Han blev kun 57 $\frac{1}{2}$ Aar gammel.

Prinzessinhof i Itzehoe, hvor C. F. v. Schilden boede som Amtmand i Steinburg

Efter hans Død opgjordes Boets Aktiver til 139.084 Rthlr. 10½ β, hvorfra gik Passiver til et Beløb af 9.193 Rthlr. 47½ β, saaledes at Beholdningen var 129.890 Rthlr. 11 β, der deltes mellem de fire levende Døtre med 32.472 Rthlr. 26¾ β til hver³.

Huset i Itzehoe og det tilhørende Stykke Have ved Stør solgte Børnenes Formyndere til Kammerherreinde Schilden for

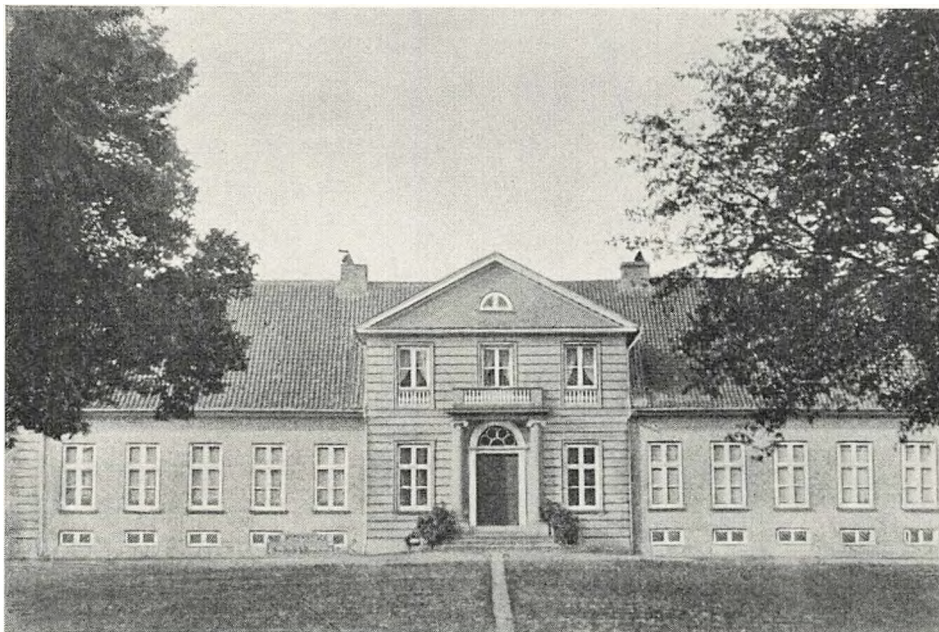
16.000 Rthlr., hvilken Sum dog først — i Overensstemmelse med Ægtepagtens Bestemmelser — forfaldt ved hendes Død eller eventuelle Indtrædelse i nyt Ægteskab³. 15. Maj 1807 solgte hun gennem Etatsraad LAWÆTZ i Altona Huset med tilhørende Mobilier for den samme Sum til Kurfyrst WILHELM I AF HESSEN-CASSEL⁷³. Huset blev 1810 erhvervet af det holstenske Ridderskab for at tjene som Bolig for Abbedissen i Itzehoe-Kloster, Prinsesse JULIANE AF HESSEN-CASSEL, hvoraf Navnet »Prinzessinhof«; det benyttedes endnu i vore Dage som Abbedissebolig og tilhører endnu Ridderskabet⁷⁴.

Om Kammerherreinde SCHILDENS Liv — baade før og efter hendes Ægteskab — vides ikke ret meget. Af Helbred har hun vistnok som ganske ung Pige ikke været stærk, i hvert Fald blev hun — som den eneste af Børneflokkens paa Breitenburg — konfirmeret hjemme. Hun blev forberedt til Konfirmationen af Pastor NICOLAJ HEINRICH GLASEMEYER i Breitenberg⁷⁵ — en Præst som Familien synes at have foretrukket fremfor den egentlige Sognepræst i Münsterdorf — og den højtidelige Handling fandt Sted i Moderens Stue, »weilen sie krencklich war«, som Faderen skriver i sine Optegnelser herom⁷⁶. Den høje Alder, hun opnaede — hun blev omtrent 84 Aar gammel — tyder dog imidlertid paa, at denne Svaghed har været forbigaaende.

Om Opdragelsen i Hjemmet vides intet med Bestemthed for hendes Vedkommende, derimod foreligger der for hendes Søkende tilstrækkeligt Materiale til at give Indtrykket af en — først og fremmest uhyre systematisk og

Portalen til Prinzessinhof i Itzehoe

Haseldorf efter gammelt Fotografi paa Clausholm

principfast Opdragelse. For hendes Brøders Vedkommende foreligger meget detaillerede Skemaer for, hvad de skulde foretage sig hver Time paa Dagen, og ligesaa detaillerede Oplysninger om, hvorledes deres Opførsel har været fra Time til Time. Der har utvivlsomt været lagt megen Vægt paa at give Børnene en fast religiøs Grundvold at bygge deres Liv op paa; i hvilken Grad Modernen har haft Indflydelse

herpaa, er det ikke muligt at sige noget om, men om Faderen er det givet, at hele hans Indstilling og Livsførelse har været meget religiøs — vistnok pietistisk betonet. Denne positive Indstilling overfor Kristendommen har Kammerherreinde Schilden sikkert selv haft, og det tør antages, at den ligger til Grund for hendes Datters, Baronesse Holstens, aktive Arbejde paa dette Felt⁷⁷.

Om SOPHIE MAGDALENE RANTZAUS Forhold til hendes Søkende er det ogsaa vanskeligt at danne sig noget fuldstændigt Billede. I en Stambog, der har tilhørt en af Brødrene — formentlig Grev AUGUST RANTZAU⁷⁸ — skrev hun følgende nydelige Linier:

Vergis mein nicht soll dir zu ehren
 Im meinem Herzen ewig blühen,
 Es soll die Kraft sich zu vermehren
 Aus meinem eigenen Blühte zihen,
 Und wenn ich keine Kraft mehr habe,
 Wenn Hertz, wenn Mund, wen Auge bricht,
 So blühe auch auf meinem Grabe
 für dich noch stets vergis mein nig
 bei lesend dieser Zeilen denken
 an deiner dich ewig liebende Schwester
 Lehnchen v. Rantzau

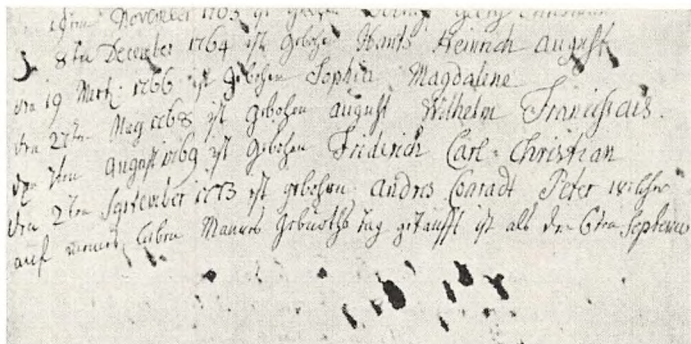
Itzehoe d/ 13 Oct. 89

Der foreligger dog egentlig kun Materiale til en Bedømmelse af Forholdet imellem hende og den yngste Broder, den senere Statsminister Grev CONRAD RANTZAU, til hvem hun synes at have været knyttet med stærke Baand. Det var da ogsaa i første Række ham, der tog sig af hende, da hun var blevet Enke, og efter at hun, som nævnt, i 1807 havde solgt Prinzessinhof, indrettede han — med ikke ringe Bekostning — et Hus til hende i Itzehoe. Her har hun da levet i en lang Aarrække, sikkert til 1826, maaske ogsaa længere — Datterdatteren Regitze Holsten blev 1831 født i Itzehoe; men nogle Aar efter Datteren Lehnchens Bryllup med Baron ADAM HOLSTEN, har hun taget Ophold i hendes Hus, hvor hun formentlig har boet indtil 1846, da hun i sin høje Alder havde den Sorg at miste Datteren⁷⁹.

Hun var dog stadig paa Rejser, saaledes har hun regelmæssigt, saalænge CONRAD RANTZAU levede, besøgt Barndomshjemmet, og hun har ogsaa i Perioder boet hos sin anden Datter Justitsraadinde ARMINIA ECKHOFF i Lübeck⁸⁰.

Utvivlsomt har Opholdet hos Baron Holsten efter Baronessens Død været hende pinligt. Ifølge en Paaskrift paa en Miniatur paa Breitenburg tilbragte hun sine sidste Aar i Lübeck hos Justitsraadinde Eckhoff.

I Forholdet til Familien Holsten har der utvivlsomt af og til været Smaagnidninger, hendes Breve til CONRAD RANTZAU udtrykker levende Utilfredshed med Opholdet i København om Vinteren, hvor Taage og Mørke paa den ene, og megen Selskabelighed paa den anden Side har irriteret hende; »das Leben hier in Coph. ist würcklich sehr unangenehm«, er

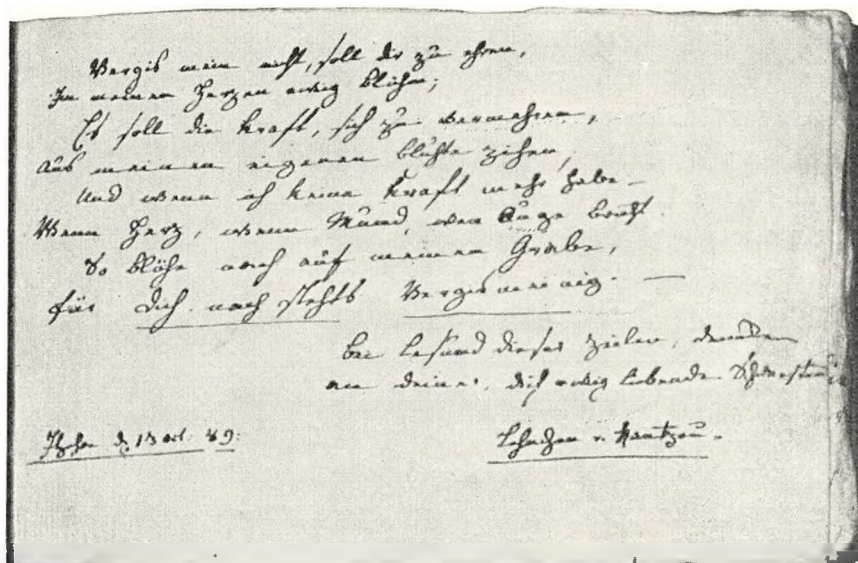
Grevinde Amoen Rantzaus Indførsel i Bibel Breitenburg

en Sætning man af og til støder paa⁸¹. — I 1843 er Familien Holsten kommet til København omkring den 15. November, og skønt Kammerherreinde Schilden var noget angrebet af Rejsen og trængte til Ro, kunde hun dog ikke trække sig tilbage til sine Værelser, men maatte straks sidde inde hos den gamle Admiral HANS HOLSTEN. Dagen efter gik det ligesaa, det var Lehnchens Fødselsdag, der blev fejret hos Svigerfaderen, og Dagen derpaa, den

17. November, var det Admiralens egen Fødselsdag. Sligt blev hende for meget af det gode, men Sagen var den, at Admiralen paa Trods af sin høje Alder kunde holde til alt muligt, og derfor troede han, at andre kunde det samme⁸².

Men bortset fra saadanne Smaating synes hun dog at have staaet meget venskabeligt til Familien Holsten, navnlig til Svigersønnen, og Familien synes paa sin Side at have taget vidtgaaende Hensyn til hendes vistnok undertiden noget excentriske Væsen.

Der er bevaret talrige Breve fra hende til CONRAD RANTZAU, men større Bidrag til en Karakteristik af hende yder de ikke. Det Faktum, at Brevene trods deres store Antal og Længde, gør et ret indholdsløst og ubetydeligt Indtryk, er dog ogsaa et Bidrag; mere end ret jævnt begavet — og maa-ske knapt nok det — har hun næppe været, og hendes Sprog er forbavsende daarligt paa samme Tid som hendes Stil er springende og usammenhængende. Paa Trods heraf — eller maaske netop som en Følge af den lidt springende Tankegang, kan hun — som den givne Prøve viser — godt give et ret livligt og illustrerende Billede af, hvad der har optaget hende. Det paagældende Brev om Thorvaldsens Begravelse er iøvrigt et typisk

Indførsel i en af Brodrenes Stambog. Bibliotheca Ranzoviana Nr. 384

Breitenburg

Halsmykke og Ørenringe af Bjergkrystal, der har tilhørt S. M. Schilden, f. Rantzau
Tidligere Skaføgaard, nu Langesø

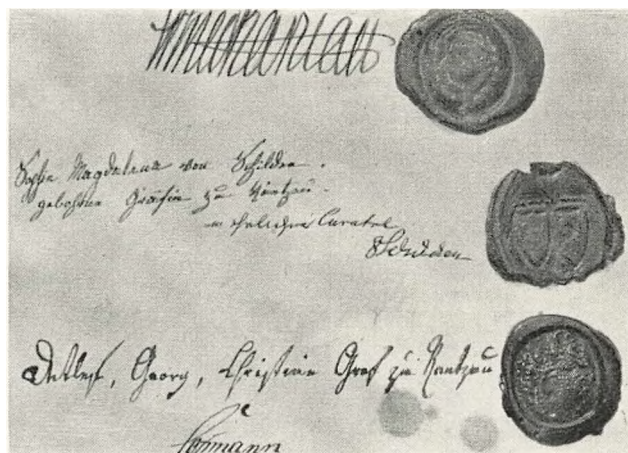
Eksempel paa hendes Brevskrivning; hun berettede sandsynlige og usandsynlige Historier, løst og fast mellem hinanden, uden særlig Kritik, men tillige maaske ikke uden en vis Malice⁸³.

Traditionen i Familien Holsten har bevaret nogle smaa Træk om »Großmutter«, som hun kaldtes saavel i Familiens Kreds, som ved Hoffet og i »Selskabet«. Det siges, at hun ejede 30.000 Rdlr.⁸⁴, som efter hendes Død skulde tilfalde Svigersønnen, Baron ADAM HOLSTEN, til Gengæld for hendes Ophold hos ham, og endnu vidner Navnene »Schildens Stue« og »Schildens Toiletstue« om hendes Ophold paa Langesø. Det landlige Liv her og paa Holstenshuus synes hun at have befundet sig meget vel ved, derimod var hun — som lige nævnt — ikke begejstret, naar Familien tog Vinterophold i København, hvor de vist oftest boede hos den gamle Admiral Holsten. Under et af disse Besøg vilde Prins CHRISTIAN AF GLÜCKSBORG (den senere Kong CHRISTIAN IX), der kom i Admiralsens Hus, en Dag gøre »Großmutter« sin Opvartning; han gik da ned ad Gangen, der førte til hendes Værelse, bankede paa hendes Dør, hvor-

efter »Großmutter« spurgte: »Wer da?« Da Prinsen hertil svarede: »Prinz Christian«, sagde den gamle Dame: »Er ist gar nicht eingeladen, Er kann wieder gehen«, hvad Prinsen derpaa ogsaa gjorde. Kong CHRISTIAN har senere med megen Fornøjelse fortalt denne Anekdote til »Großmutter«s Datterdatter, Fru REGITZE ESTRUP⁸⁵.

Som ældre var hendes Udseende lidet tiltalende; det fortælles, at »som mange andre Mennesker fra XVIII Aarhundrede vaskede hun aldrig sit Ansigt (det skadede Teinten), men det blev omhyggeligt indgnedet med Sminke eller Salve, og da hun snuste kraftigt, blev Resterne hængende i Sminken. Hun bar Parykker af forskellig Farve til at veksle med«. Naar Familien kørte fra Langesø til København i den lukkede Karosse, var »Großmutter«s Kammerjomfru, Frau HELMS⁸⁶, iført alle hendes Kjoler og Parykker, og for at de ikke skulde krølles, sørgede »Großmutter« ved kraftige Albuepuf for, at Frau Helms ikke lænede sig tilbage eller faldt i Søvn paa Vejen. Paa Rejsen medførtes en Papegøje i et Bur; den blev fodret med ildelugtende Foder og havde sin Plads paa Forsædet mellem Frau Helms og en af Baron HOLSTENS Døtre, der trak Lod om, hvem der skulde være fri⁸⁵.

»Großmutter« forstod og læste Dansk, men hun talte kun Tysk, hvad der fik den stærkt dansksindede Admiralinde HOLSTEN til at lade, som om hun kun forstod Dansk. Kammerherreinde SCHILDEN var da ogsaa stærkt interesseret i tysk Litteratur og havde staaet i Korrespondance baade med GOETHE og SCHILLER. Under Oprøret i Slesvig Holsten viste

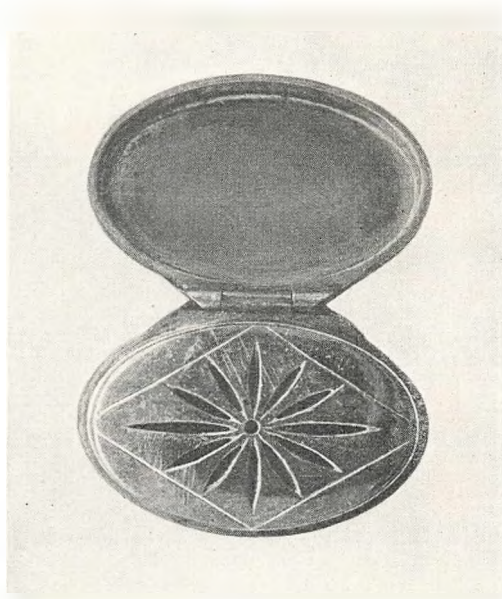

Overenskomst af 26. Februar 1803

Breitenburg Arkiv

det sig dog, at hun kun i det Ydre hævdede sit Tysk; paa Lazarettet i Faaborg henvendte hun sig kun til de danske Saarede, »de tysktalende gik hun stolt forbi«⁸⁵

SOPHIE MAGDALENE RANTZAU levede som Enke i lige ved 45 Aar. Hun afgik ved Døden i Lübeck 11. December 1849, omtrent 84 Aar gammel, og blev begravet i Familien Eckhoffs Gravsted paa St. Lorenz Kirkegaard i Lübeck.

Forgylt Lugtedaase, som har tilhørt S. M. Schilden, f. Rantzaus

Holstenshuus

KAMMERHERRE CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDENS DESCENDENS

AF FØRSTE ÆGTESKAB MED LOUISE MARIE HENRIETTE RIGSGREVINDE RANTZAU:

1. a. EMILIE (EMMA) FRICCIUS VON SCHILDEN til det von Schilden-Holstenske Fideikommiss (Haseldorf m. m.) (1819—59), * Itzehoe 10. Oktober 1784,⁸⁷ døbt der 12. Oktober⁸⁸, † paa Haseldorf 15. Maj 1859, begr. Haseldorf Kirke, senere overført til Mausolæet ved Haseldorf.
 ~ 20. Juli 1811 med JOHAN FRIEDRICH WILHELM VON SCHILDEN til Rodenwalde & Marsow (F: Obersthaupmann, Oberschenck JOHANN AUGUST VON SCHILDEN til Goldenbow, Rodenwalde, Marsow & Banzin (Brodersøn af HEINRICH ANDREAS VON SCHILDEN, 64/27) og LOUISE ULRIKKE VON LÜTZOW), * 9. November 1780, † paa Rodenwalde 11. Juni 1860.⁸⁹ — Ingen Børn.
2. b. ROSALIE FRICCIUS VON SCHILDEN til det von Schilden-Jydske Fideikommiss (Clausholm m. m.) (1819—59) og det von Schilden-Holstenske Fideikommiss (Haseldorf m. m.) (1859—†), * Itzehoe 16. September 1786, døbt der⁹⁰, † Lausanne 27. Februar 1864, bisat i Mausolæet ved Haseldorf.
 ~ 1° paa Haseldorf 27. Juli 1810 med Landraad HERMAN LENSING VON SCHILDEN til Horst (F: Landraad JOHANN HERMANN VON SCHILDEN til Giesensand & Holmersand, m. m. (Brodersøn af HEINRICH ANDREAS VON SCHILDEN, 64/27) og METTA

MARIA FUHRMANN), * 8. Juni 1789, legitimeret 13. August 1793, † Hamburg 1. Maj 1868.⁹¹ — Ægteskabet opløst 1817.

~ 2° i Februar 1819 med dansk Kammerherre, preussisk Major CARL AUGUST RUDOLPH VON OPPEN-SCHILDEN til Majoratsgodserne Alt-Gatersleben & Nachterstedt (F: preussisk Generalløjtnant ADOLPH FRIEDRICH VON OPPEN til Majoratsgodserne Alt Gatersleben & Nachterstedt og CATHARINE WILHELMINE VON FAGGYAS), * Weimar 19. Januar 1792, † paa Haseldorf 5. November 1879, bisat i Maus-

Emilie Friccius v. Schilden, f. 1784 † 1859
G. m. Wilhelm v. Schilden

Haseldorf

Rosalie Friccius v. Schilden, f. 1786 † 1864
G. *) m. Carl August Rudolph v. Oppen Schilden
Miniatur Ravnholt

læet ved Haseldorf. FIK 21. JUNI 1833 PREUSSISK OG 25. DECEMBER 1833 DANSK BEVILLING PAA AT FØRE NAVNET VON OPPEN-SCHILDEN OG ET DERTIL SVARENDE VAABEN.⁹² — 3 Børn: 2. Slægtled I, Nr. 6—8.

AF ANDET ÆGTESKAB MED SOPHIE MAGDALENE RIGSGREVINDE RANTZAU:

3. c. MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN, * Itzehoe 16. November 1797, døbt der 21. November, † paa Langesø 16. Juni 1846, bisat 22. Juni i Familiegravelsen i Vevlinge Kirke, 15. November 1879 nedsat i Familiegravelsen i Langesø Kapels Krypt. (Vigerslev).

~ paa Breitenburg (Itzehoe) 4. August 1826 med Gehejmekonferensraad ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN C(H)ARISIUS til Baroniet Holstenshuus og det Charisiske Fideikommiss, * København 3. December 1793, hjemmedøbt 5. Januar 1794 (Holmens), † paa Langesø 19. Oktober 1879, bisat i Familiegravelsen i Langesø Kapels Krypt 27. Oktober (Vigerslev). — Descendens, se 8/3 og 8/4, Side 189—196.

4. d. ARMINIA FRICCIUS VON SCHILDEN, * Itzehoe 30. Maj 1799, døbt der 6. Juni⁹³, † Wien 29. Januar 1878.

~ med virkl. Justitsraad, Dr. med. & chir. JOHANN WILHELM MARTIN ECKHOFF (R*) (F: Slots- og Garnisonspræst i Glückstadt JOHANN CHRISTIAN DIETRICH ECKHOFF og KATHARINA DOROTHEA KIRCHHOFF), * Süderau, Krempermarsch, 13. Januar 1787, † Lübeck 15. Februar 1852⁹⁴, begr. St. Lorenz Kgd. — 2 Børn: 2. Slægtled II, Nr. 9—10.

Rosalie Friccus v. Schilden, f. 1786 † 1864
G. *) m. Carl August Rudolph v. Oppen Schilden

Haseldorf

Major Carl August Rudolph v. Oppen Schilden
f. 1792 † 1872

Fotografi

Clausholm

5. e. MARIA FRICCIUS VON SCHILDEN, * Itzehoe 4. Januar 1801, døbt der 14. Januar⁹⁵ † 11. Juni s. A., begr. Haseldorf Kirke 15. Juni.⁹⁶

ANDET SLÆGTLED

I ROSALIE FRICCIUS VON SCHILDENS BØRN (SE NR. 2)

af andet Ægteskab med Kammerherre, Major Carl August Rudolph
von Oppen-Schilden:

6. a. FREDERIK VILHELM THILO VON OPPEN, * paa Clausholm 10. Februar 1820 (Voldum Kb.), † sst. 28. Marts 1821, begravet i det Huitfeldske Gravkapel i Voldum Kirke.
7. b. MARIE ELISABETH EMILIE (EMMA) VON OPPEN-SCHILDEN, * paa Clausholm 18. April 1822, døbt 20. April (Voldum Kb.), † Wiesbaden 15. Juni 1871, bisat i Mausolæet ved Haseldorf.

~ paa Haseldorf 3. September 1848 med preussisk Løjtnant KARL HEINRICH FRIEDRICH GEORG ALEXANDER Prins VON SCHÖNAICH-CAROLATH (F: FRIED-

Arminia Friccius v. Schilden, f. 1799 † 1778
G. m. Doktor Johann Wilhelm Martin Eckhoff
Maleri Langeso

Arminia Friccius v. Schilden, f. 1799 † 1878
G. m. Doktor Johann Wilhelm Martin Eckhoff
Fotograf Langeso

RICH Prins von SCHÖNAICH-CAROLATH og CAROLINE Prinsesse REUß-SCHLEIZ-KÖSTRITZ), * paa Mellendorf 28. Juni 1820, † Wiesbaden 2. Marts 1874. — 1 Barn: 3. Slægtled, Nr. 11.

8. c. ADOLPH WILHELM RUDOLPH VON OPPEN-SCHILDEN til det von Schilden-Holstenske Fideikommis (Haseldorf m. m.), samt Majoratsgodserne Alt Gatersleben & Nachterstedt, * paa Clausholm 9. Januar 1824, døbt Voldum 11. Marts, † paa Haseldorf 21. Juli 1896, bisat i Mausolæet ved Haseldorf.

Dansk Kammerherre, preussisk Hofjægermester og Ritmester. — Ugift.

II ARMINIA FRICCIUS VON SCHILDENS BØRN MED JUSTITSRAAD, DR. MED. & CHIR.

WILHELM ECKHOFF (SE NR. 4):

9. a. MAGDALENE (LEHNCHEN) DOROTHEA CAROLINE ECKHOFF, * Itzehoe ca. 1834, † Graz 15. Juni 1913. — Ugift.⁹⁷
10. b. CHRISTIAN CONRAD GOTTLIEB ADAM ECKHOFF, * Itzehoe 24. November 1837, † Wien 6. Maj 1899, begr. Lübeck St. Lorenz Kgd.
Officer i østrigsk Tjeneste. — Uden Livsarvinger.⁹⁷

TREDIE SLÆGTLED

EMMA VON OPPEN-SCHILDENS BARN MED KARL PRINS VON SCHÖNAICH-CAROLATH

(SE NR. 7):

11. a. EMIL RUDOLF OSMAN Prins von SCHÖNAICH-CAROLATH-SCHILDEN til Palsgaard og det von Schilden-Holstenske Fideikommis (Haseldorf, m. m.), * Breslau 8. April 1852, † paa Haseldorf 30. April 1908, begr. Haseldorf Kirke. FIK 23. JUNI 1899 PREUSSISK BEVILLING PAA AT FØRE DET SAMMENSATTE NAVN OG VAABEN.

~ Hannover 1. Juli 1887 med KATHARINA MARGRETHE SOPHIE ANNA Baronesse von KNORRING (F: GUSTAV Baron von KNORRING og ELISABETH Baronesse von WREDE), * paa Weißenfeld ved Hapsal, Estland, 25. Juli 1867. [Haseldorf]. — 6 Børn: 4. Slægtled Nr. 12—17.

FJERDE SLÆGTLED

12. a. MARGRETE Prinsesse von SCHÖNAICH-CAROLATH, * Davos-Dorf 5. Juni 1888.
 ~ paa Haseldorf 24. Juli 1914 med Major i Flyvevaabnet KARL GEORG Prins zu Bentheim und Steinfurt (F: ALEXIS KARL ERNST LUDWIG FERDINAND EUGEN BERNHARD Fyrst zu Bentheim und Steinfurt og PAULINE EMMA AUGUSTE HERMINE Prinsesse zu Waldeck und Pyrmont), * paa Bentheim 10. December 1884. [Berlin-Schöneberg]. — 4 Børn: 5. Slægtled I, Nr. 18—21.
13. b. GEORG JULIUS RUDOLF Prins von SCHÖNAICH-CAROLATH-SCHILDEN til det von Schilden-Holstenske Fideikommis (Haseldorf m. m.), * Davos-Dorf 24. Maj 1891.
 ~ Preetz 20. Maj 1919 med AGNES ADELIN GUSTAVA BERTHA Grevinde von Platen-Hallermund (F: GEORG HANS JULIUS Greve von Platen-Hallermund til Kaden og ROSALIE AGNES ASTA Comtesse Moltke), * paa Kaden 15. August 1890. — [Haseldorf]. — 2 Børn: 5. Slægtled II, Nr. 22—23.
14. c. ELISABETH Prinsesse von SCHÖNAICH-CAROLATH, * Gries 1. Maj 1893.
 ~ paa Haseldorf 4. Oktober 1913 med Ritmester ALEXANDER ADOLF KARL WILHELM ECKEBRECHT JOACHIM Greve von Kielmansegg til Seestermühe (F: WILLIAM KARL GEORG AUGUST OTTO Greve von Kielmansegg til Fideikommisgodset Seestermühe og I Hustru CHARLOTTE von Bauer), * Kassel 10. Januar 1889. [Seestermühe]. — 2 Børn: 5. Slægtled III, Nr. 24—25.
15. d. GUSTAV RUDOLF HANS-HEINRICH FERDINAND Prins von SCHÖNAICH-CAROLATH, * Homburg v. d. Höhe 9. November 1894.
 Premierløjtnant*.
 ~ Berlin 12. Maj 1920 med EDELGARD LAURA ELISABETH Grevinde von Waldersee (F: Generalløjtnant FRIEDRICH WILHELM FRANZ GEORG Greve von Waldersee og ELISABETH Baronesse von Maltzahn), * Berlin 16. Juli 1891. [Fazenda Luhanda, Quela, Distr. Malange, Angola, Vest-Afrika]. — 1 Barn: 5. Slægtled IV, Nr. 26.
16. e. GABRIELE SOPHIE Prinsesse von SCHÖNAICH-CAROLATH, * paa Haseldorf 23. September 1897.
 ~ 1° paa Haseldorf 10. September 1920 med Løjtnant GUSTAV JULIUS CHRISTIAN Greve von Platen-Hallermund (F: GEORG HANS JULIUS Greve von Platen-Hallermund til Kaden og ROSALIE AGNES ASTA Comtesse Moltke), * paa Kaden 22. Juni 1894. — Ægteskabet opløst 1934.
 ~ 2° Hamburg-Blankenese 30. Marts 1937 med Løjtnant af Reserven JOACHIM von Schinckel (F: Bankier, Ritmester MAXIMILIAN (MAX) HEINRICH von Schinckel og OLGA CLEMENTINE BECKEMEYER), * Blankenese 29. Juli 1895. (Han ~ 1° 9. Januar 1923 med HELEN van de Welde, 1900—35). [Hamburg-Blankenese]. — 2 Børn: 5. Slægtled V, Nr. 27—28.

17 f. RENATA ELENORE Prinsesse von SCHÖNAICH-CAROLATH, * paa Haseldorf 19. Januar 1899.

~ paa Wernigerode 20. Maj 1920 med BOTHO OTTO WOLFGANG Fyrst zu STOLBERG (F: CHRISTIAN ERNST HERMANN Fyrst zu STOLBERG og MARIE MATHILDE ADELHEID KLOTHILDE WILHELMINE KONRADINE ELISABETH JULIE EMILIE Grevinde zu CASTELL-RÜDENHAUSEN), * paa Wernigerode 10. December 1893. [Wernigerode]. — 5 Børn: 5. Slægtled VI, Nr. 29—33.

FEMTE SLÆGTLED

I MARGARETE PRINSESSE VON SCHÖNAICH-CAROLATHS BØRN MED KARL PRINS
ZU BENTHEIM UND STEINFURT (SE NR. 12):

18. a. GEORG VIKTOR ALEXIS EMIL WILHELM FRIEDRICH OTTFRIED MAX KARL Prins zu BENTHEIM UND STEINFURT, * Potsdam 26. Maj 1915, dræbt 3. Maj 1940 ved en Øvelsesflyvning under Krigstjeneste.
19. b. MANFRED ALEXANDER JOSIAS LUDWIG FRIEDRICH SIEGHARD Prins zu BENTHEIM UND STEINFURT, * paa Burgsteinfurt 31. Juli 1918. [Stahnsdorf].
20. c. HUBERT FRIEDRICH GUSTAV LEOPOLD HANS GEORG CHRISTIAN ERNST Prins zu BENTHEIM UND STEINFURT, * paa Ilsenburg 26. Oktober 1919.
21. d. BOTHO ALEXANDER ADOLF Prins zu BENTHEIM UND STEINFURT, * paa Ilsenburg 29. Juni 1924.

II GEORG PRINS VON SCHÖNAICH-CAROLATH-SCHILDENS BØRN MED AGNES GREVINDE
VON PLATEN-HALLERMUND (SE NR. 13):

22. a. GEORG ALEXANDER EMIL KARL ADAM HANS HEINRICH Prins von SCHÖNAICH-CAROLATH, * paa Haseldorf 25. Marts 1920.
23. b. RENATA MARIE LOUISE GABRIELE ELISABETH MARGRETE Prinsesse von SCHÖNAICH-CAROLATH, * paa Haseldorf 19. Juli 1921.

III ELISABETH PRINSESSE VON SCHÖNAICH-CAROLATHS BØRN MED RITMESTER
ALEXANDER GREVE VON KIELMANSEGG (SE NR. 14):

24. a. FRIEDRICH CHRISTIAN GEORG WILLIAM ALEXANDER EMIL Greve von KIELMANSEGG, * Greifswald 6. Januar 1916.
Premierløjtnant i Kavalleriet. [Darmstadt].
25. b. MARIA ELISABETH CHARLOTTE GABRIELE DAVIDE THEKLA MARGRETE JEANNETTE Grevinde von KIELMANNSEGG, * Greifswald 22. Januar 1918.
~ paa Seestermühe 20. Maj 1939 med Assessor, Løjtnant af Reserven HERMANN CASPAR FRIEDRICH HEINRICH OTTO CHRISTIAN VON BUCHWALDT til Schierensee (F: Oberstløjtnant, Provst for det adelige Kloster Preetz FRIEDRICH EDUARD VON BUCHWALDT og ELISABETH MARIE SUSANNE GEORGINE VON MESMER-SALDERN), * Berlin 11. Oktober 1910. [Schierensee ved Kiel]. — 1 Barn: 6. Slægtled, Nr. 34.

IV GUSTAV PRINS VON SCHÖNAICH-CAROLATHS BARN MED EDELGARD GREVINDE
VON WALDERSEE (SE NR. 15):

26. a. PARCIVAL Prins von SCHÖNAICH-CAROLATH, * Berlin 18. Marts 1923.

V GABRIELE PRINSESSE VON SCHÖNAICH-CAROLATHS BØRN (SE NR. 16):

af første Ægteskab med Gustav Greve von Platen-Hallermund:

27. a. HANS OSMAN OTTO GEORG BOTHO CHRISTIAN Greve VON PLATEN-HALLERMUND, * Hellerholz 28. August 1921.
28. b. WILKE KARL ALEXANDER HANS HEINRICH Greve VON PLATEN-HALLERMUND, * paa Haseldorf 15. Marts 1927.

VI RENATA PRINSESSE VON SCHÖNAICH-CAROLATHS BØRN MED BOTHO FYRST ZU STOLBERG (SE NR. 17):

29. a. WALPURGE Prinsesse ZU STOLBERG-WERNIGERODE, * paa Wernigerode 27. April 1921.
30. b. CHRISTIAN HEINRICH OTTO EMIL Arveprins ZU STOLBERG-WERNIGERODE, * paa Wernigerode 21. December 1922.
31. c. ODA Prinsesse ZU STOLBERG-WERNIGERODE, * paa Wernigerode 10. Juni 1925.
32. d. HUBERTA ALEXANDRA Prinsesse ZU STOLBERG-WERNIGERODE, * paa Wernigerode 21. September 1927.
33. e. ELGAR Prins ZU STOLBERG-WERNIGERODE, * paa Wernigerode 9. December 1935.

SJETTE SLÆGTLED

MARIA ELISABETH GREVINDE VON KIELMANSEGGS BARN MED ASSESSOR HERMANN VON BUCHWALDT (SE NR. 25):

34. a. ELSABE ELISABETH KATHARINE LOUISE CHARLOTTE AGNES VON BUCHWALDT, * Uetersen 22. Februar 1940.

RIGSGREVE FREDERIK RANTZAUS OPTEGNELSER OM DATTEREN SOPHIE MAGDALENE RANTZAUS FØDSEL OG KONFIRMATION

1766 den 19ten Mertz Mitwochens Mittages precise ein Uhr gefill es Gott meine liebe Frau zum virten Mahl, nachdem sie zwar die gantze Nacht unruhig gewesen wahr dennoch aber gesund und wohl glücklich zu endbinden und uns beider seit Eltern mit einer gesunden wohlgestalteten Tochter zu erfreuen, welche wir den, am 23ten Mertz durch der heiligen Taufe im Buche des Lebens einschreiben liesen, welchen Taufacte der Pastor Palm aus Münsterdorf zu Füßen des Bettes, darin meine liebe Frau ihre Wochen hiltte, verrichtete, in derselben ihr dieser neugebohrnen den der Nahmen Sophia Machdalena beygeleget wart, indem Ihre Majestat, die jetzo älts verwittwete Königin expresse befohlen hatten, das wen meine Frau mit einer Tochter endbunden würde, dieselbe solche zu Ihre Patin gnädigst auf und annehmen wollten, derohalben s[ie] auch nach Hochderoselben genant wart, und haben die Frau Cammerherrin, Barohnin von Goertz auf speciellen Befehl nahmens Ihre Majestt: dieses Kind zur Taufe gehalten.

Zur Zeugen haben gestanden die Frau und der Herr Camhhr. Dethleff von Rantzau aus den Hause Pancker.

Gelobet sey den auch vor dieser mir und meinen Hause beseugte grose Gnade der dreieinige Gott, welcher auch bey dieser Endbindung meiner lieben Frauen mich, woe sonstthen in verschiedenen Gelegen-

heiten geseiget hat, das Er überschwänglich mehr thun kann, wie wir dencken, hoffen oder vermuten, den da meiner lieben Frauen gantze Schwangerschaft sehr schlecht wahr, indem dieselbe wenig gesunde Stunden hatte, so wahr sie wie ich und mehrere, die ihr von Zeit zu Zeit geseehen haben, wo nicht eine gahr schlechte, dennoch eine schwere Endbindung vermuten, dahero ich mir vor dieser Stunde so zu reden recht fürchtete, dennoch aber abermahlen erfuhr das Gott bahrmhertzlich ist und auch mein Gebett erhöret, dahero ich ihm den preisen, loben und dancken werde, so lange ein Odem in mir ist; Herr, der Du dich dennoch so mächtig in denen schwagen beweisest, und dich auch jetzo bei meiner Frau so mächtig als

*Magdalena von Schilden
Johanna Gräfin v. Rantzen*

Dat. Itzehoe 10. Januar 1808

Breitenburg M. 19

gnädig bewiesen und ihr wieder alles Vermuten eine so leichte Endbindung geschenket hast, stehe ihr, dieses neugebohrne und uns alle doch fernerhin gnädig bei, schencke die verlohrenen Krefte meiner Fr. baldigst wieder und nim dich dieser neugebohrnen wie ein Vatter an, gib zu ihren Aufwachs und Erziehung deinen milden Seegen und pflantze Du in ihr durch deinen Geist, was Menschen nicht können, schreib ihr ein in deinen

Buche des Lebens, und laß ihr Gnade finden bey dier und Menschen, damit wir Eltern Freude an ihr und unseren anderen Kindern erleben und uns die Hofnung machen können, an jenen Tage mit ein andern vor deinen Gnaden Stulle zu erscheinen, hierzu verhilf uns, o herliger und dreieiniger Gott um Jesu unßeres Heilandes Willen, dier sei Ehre, Lob und Preiß hier zeitlich und dort ewiglich. Amen, erhöre mein Seufzen um Jesu Willen, Amen.

Gr. Fr. Rantzen.

1781, den 31ten August wart meine zweite Tochter Sophia Magdalena durch den Pastor Glasemeier, weiln sie krencklich wahr, in meiner Frauen ihre Stube in unserer, ihrer Geschwister, und sonstig anwesenden Leute aus den Hause, confirmirt, der Pastor hilte über die Worte Ebree 10, v. 23 — Lasset uns halten an Bekend: — eine schöne Reede, worauf er die Confirmit[i]on vornahm, die bei einer Stunde daurte, uns Eltern aber auch überzeugte, das sie Erkendniß habe, deßwegen wir gerürt Gott unser Danck Opfer brachten und mit dieser unserer Tochter und beide elteste Kinder in der Kirchen das Abend Mahl hiltten.

Indførslerne findes i Grev Fr. Rantzau's Bibel paa Breitenburg, foran i Bogen, Bladene 2b og 6a.

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGER

FOLKETÆLLING 1845. ITZEHOE GODSDISTRIKT. GRAFSCHAFT BREITENBURG, KSP. MÜNSTERDORF:

Sr. Excellenz der Herr ANDREAS KONRAD

PETER Graf ZU RANTZAU	72	unv.	Breitenburg	Geheime Staatsminister, Ritter des Elephanten und des St. Johanniter, Malteser so wie Groß Kreuz des Dannebrog, des Sachsen Ernestinischen und des Hessischer Goldenen Löwen Ordens, Dannebrogsmann, Erbherrn der Herrschaft Breitenburg und des Guts Arfrade.
---------------------------------	----	------	-------------	--

der Herr DETLEF Graf ZU RANTZAU	82	item	Breitenburg	Kammerjunker, dessen Bruder, seit seinem 24ten Jahre gemüthskrank.
---	----	------	-------------	--

SOPHIE MAGDALENE VON SCHILDEN geb.

Gräfin ZU RANTZAU	79	Wittwe	Breitenburg	Kammerherrin, dessen Schwester.
-----------------------------	----	--------	-------------	---------------------------------

FOLKETÆLLING 1845. ITZEHOE. SANDBERG. 4. QUARTIER NR. 11—12:

WILHELM ECKHOF	59	Süderau	Doct. Med.
ARMINIA V. SCHILDEN	46	Itzehoe	
MAGDALENE	11	»	
CHRISTIAN	8	»	

**ÆGTEPAGT MELLEM CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN OG
SOPHIE MAGDALENE RIGSGREVINDE RANTZAU**

Kund und zu wissen sey es hiemit allen und jeden die daran Theil nehmen, oder es zu wissen bedürfen, daß zwischen dem hoch- und wohlgebohrnen Herrn Christian Friederich von Schilden Königlich Dänischen Cammerherrn, Landrath und Amtmann zu Steinburg und der hochwürdigen und hochgebohrnen Comtesse Sophia Magdalene Reichs-Gräfin zu Rantzau, Conventualin des hochadelichen Klosters zu Itzehoe mit Vorbewußt, Einwilligung und Rath hochderoselben beyden Eltern Sr. hochgräflichen Excellence des hochgebohrnen Grafen und Herren Friederich Reichs Grafen zu Ranzau, Erbherr zu Breitenburg, Arfrade, Rittersn der Orden Dannebrog und der Union parfaite, Königlich Dänischen Geheimen Raths, Kammerherrn und Obristen und Ihro hochgräflichen Gnaden der hochgebohrnen Gräfin Friederica Louisa Amoena Reichsgräfin zu Rantzau, gebohrner Reichs Gräfin zu Castell, des Union parfaite Ordens Dame auf Breitenburg, Arfrade Erbfrauen eine christliche Eheverbindung folgender Maßen verabredet, befestiget und vollzogen worden.

§ 1

Beyderseits verlobte versprechen sich in Gottes Nahmen zur Ehe zu nehmen und sobald solches den Umständen nach geschehen kann durch priesterliche Trauung unter Erbitung göttlichen Segens sich zu vermählen.

§ 2

Es wird die Comtesse Braut zu Folge der Familien Pacten des hochgräflichen Stamhauses Breitenburg ihrem Herrn Gemahl eine Mitgabe von 6000 R. schreibe sechs Tausend Reichsthaler Schleswig-holsteinischen Courants mitbringen, wo von derselbe, so lange er lebt, den Genuß erhält und welche nach seinem Tode seiner Gemahlin oder deren Erben wiederum anheim fallen. Ueber diese 6000 R. werden der Herr Graf von Rantzau Vater der Comtesse Braut bey der Vermählung eine in der Herrschaft Breitenburg radicirte und von der Frau Gräfin Mutter unterschrieben[en] landübliche Obligation ausstellen, die nach Verlangen nach halbjähriger vorgängig Loßkundigung in dreyer Terminen jedes mahl mit zwey Tausend Reichsthalern nach Inhalt der Familien Pacten in Kieler Umschlag auszuzahlet werden können.

§ 3

Statt der Aussteuer versprechen die hohen Eltern der Comtesse Braut derselben im Umschlag des 1796te Jahrs 2000 R. schreibe Zwey Tausend Reichsthaler Schleswig-holsteinische Courant-Münze jedoch ohne Zinsen zu bezahlen, welche Summe der Herr Bräutigam nach eigenen Belieben anwenden kann, wie den auch was dafür angeschaft werden mögte, falle seine Gemahlin vor Ihm versterben sollte, demselben eigenthümlich gehört so wie auch weiter alles und jedes so ihr an Mobilien eigenthümlich ist und nur immer darunter begriffen werden kann zu seiner Disposition bis an seinen Todes Tag oder bis zu seiner Wieder-Verheirathung ohne ihren Erben davon etwas auskehren zu dürfen, demselben vorbehalten wird. Die statt der Aussteuer dem Herrn Bräutigam zu bezahlende Capital der 2000 R. verspricht derselbe seiner künftigen Gemahlin jährlich mit 4 pro Cent zu verzinsen und ihr die Zinsen jährlich mit dem hienächst zu determinirenden Nadel-

Geldern zu bezahlen, auf dem Fall der künftige Herr Gemahl aber vor seiner Gemahlin ohne Kinder aus dieser jetzt anzutretenden Ehe zu hinterlaßen versterben sollte, fallen diese 2000 R. der Gemahlin wieder erb- und eigenthümlich anheim.

§ 4

Würde der Comtesse Braut während ihrer künftigen Ehe an Immobilien, Capitalien, Annuen oder dergleichen Effecten durch Erbschaft, Geschenke oder wodurch es sonst sey zufallen oder von Ihr erspart werden, so wird ihr das Eigenthum davon zwar reserviret, jedoch behält ihr Herr Gemahl auf ihren ersteren Ablebungs-Fall auch davon wie von der in § 2 erwähnte Mitgabe den Genuß bis an seinen Todes Tag oder Wieder-Verheirathung.

§ 5

Der Herr Bräutigam bestimmt der Comtesse Braut, so lange sie beyde leben werden, zu ihrer persönlichen Ausgabe vom Hochzeit Tage an jährlichen Nadel Geld von drey Hundert Reichsthaler und dieses in solchen Terminen wie sie beyderseits darüber einig werden mögten.

§ 6

Der Herr Bräutigam bestimmt ferner im Fall seines ersteren Absterbens nach vollzogener Ehe, der jetzigen Comtesse Braut und als dann Frau Wittwe, so lange die selben ihren Wittwen-Stuhl nicht verrückt oder Wittwe bleiben wird, jährlich die Summe von 2000 R. schreibe Zwey Tausend Reichsthaler Schleswig-holsteinischen Courant in Kiel oder Itzehoe auszuzahlen unter Verpfandung seiner ganzen Vermögens und übernehmen desfalls sowohl als für die zurück Bezahlung der im § 2 et 3 erwähnten, wie auch übrigen Illatorum des Herrn Bräutigams Herr Bruder Sr. Excellence der hoch- und wohlgebohrne Herr Hans Hinrich von Schilden, des Dannebrog Ordens Ritter, Königlich Dänischer Geheime Rath, Cammerherr, Hof Jägermeister, wie auch Jägermeister in ersten holsteinischen Distrikt auf Haselau, Haseldorff, Hetlingen und Heustaken Erbherr hierüber die Bürgschaft gleichfalls sub obstagio et hipoteca bonorum, wessals dieselben auch diese Ehe Pacten mit zu unterschreiben sich erboten haben. Noch überläßt ferner der Herr Bräutigam im Fall seines ersteren Absterbens nach vollzogener Ehe seiner Frau Wittwe auf Lebens Zeit so lange dieselbe im Wittwenstande bleiben wird sein in Itzehoe belegenes Haus mit dem Hofe und Neben Gebäude, Gärten und etwa dazu noch anzukaufenden oder damit zu [ver?]eigenden Häusern oder Ländereyen also und dergestalt als derselbe solche Immobilien bey seinem Tode beseßen hat, nicht weniger überläßt der Herr Bräutigam der Comtesse Braut alle im Hause und den dazu gehörigen Pertinentien sich als dann befindlichen Mobilien, Gold, Silber, Leinenzeug und Effecten nichts ausgenommen, (als allein etwa einzelne Stücke, worüber derselbe bey seinen Lebzeiten vielleicht anders disponiren oder verordnen sollte) also und dergestalt daß dieselbe damit frey schalten und walten könne, ohne darüber irgend jemanden Rechenschaft zu geben schuldig sein, jedoch fällt nach der Frau Wittwe Tod solches alles den Erben des Herrn Gemahls wieder anheim. Sollte aber die Frau Wittwe ihren Wittwenstuhl verrücken und zur zwoten Ehe schreiten, so fallen

nicht allein der oben erschriebene Wittwen-Gehalt der 2000 R. ganzlich weg, sondern in diesen Fall ist dieselbe auch schuldig alles dasjenige, was ihrem Herrn Gemahl gehörig ist, oben vorher bemerkt, und zu ihrer während des Wittwenstandes freyen Disposition ihr überlassen worden, bloß nach einer gewissenhaften Designation ohne ein eidliches Inventarium oder zu beedigende Specification wieder heraus zu geben.

§ 7

Da in dieser Ehe überall keine Gemeinschaft der Güter mithin weder in Hinsicht der zusammen gebrachten noch während der Ehe erworbenen oder ererbten Güter in *communio bonorum* statt findet, so wird solches nach dem Willen beyder Theile ausdrücklich und wollbedächtlich festgesetzt, so daß keiner von beyden contrahirenden Theilen etwas mehrens aus der Verlassenschaft des andern pretendiren könne noch wolle, als was in diesen Ehe-Pacten festgesetzt worden, und renunciret in Sonderheit die jetzige Comtesse Braut alle übrigen Ansprüchen auf die der mahl einstigen Verlassenschaft ihres künftigen Herrn Gemahls fürnemlich auch den einer adelichen Wittwe in Holstein sonst zustehenden Gerechtsamen der statuarischen Erb-Portion, der Huvenbands Gerechtigkeit, einer Morgengabe und wie sie alle genannt werden konnten ganzlich und ausdrücklich.

§ 8

Was zwischen den aus dieser einzugehende Ehe zu erzeugenden Kinder nach ihrer beyderseitigen Eltern Tode zu reguliren seyn möchte, wird alles nach den unter der holsteinischen Ritterschaft landesüblichen Rechten und Gewohnheiten abgethan, doch versteht sich von selbst, daß diese Ort von Erbtheilung nicht statt findet, wenn entweder beyderseits Eltern oder der Herr Vater allein eine Disposition unter den Kindern zu machen, für gut findet, so wie auch durch gegenwärtige Vereinbarung beyden verlobten Theilen das Recht und die Freyheit nicht benommen wird unter sich zu testieren und einander zu beneficiren.

§ 9

Ogleich es aber keiner Erwähnung bedürfte, daß die aus erster Ehe des Herrn Bräutigams erzielten beyden Kindern, so wol als die aus die jetzt einzugehenden Ehe zu hoffenden Kinder dem Herrn Vater *aequaliter*, hingegen die Kinder der jetzt anzutretenden Ehe nur der Comtesse Braut und künftigen Frau Gemahlin allein succediren, falls nicht *Paciscentes* jeder für seine oder ihre Kinder dem nächst durch eine väterliche oder mütterliche Disposition ein anderes zu verordnen für gut finden sollten, so hat der Herr Bräutigam um die Comtesse Braut auf dem Fall seines ersten Absterbens aller Fürsorge und Beunruhigung

wegen seiner beyden Fräulein Töchter zu entheben unter heutigem Dato eine besondere Acte oder väterliche Disposition errichtet und darin verordnet und festgesetzt, wie es bey seinem etwa erstern Ableben wegen fernerer Erziehung und des Aufenthalts-Ortes dieser seiner beyden Töchter ersterer Ehe und was dieselben nur besonders angehet oder betrifft gehalten werden soll auch ihnen desfalls Vormunder bestellet die genaue Erfüllung dieser seiner väterlichen Disposition beobachten werden. Zur Sicherheit und Notice des alles für die Comtesse Braut aber eine vidimirte Copie der erwähnten Acte oder väterlichen Disposition dieser Ehe-Pacten angeleget.

§ 10

Alles vorstehende versprechen sammtlich Unterschriebene und zwar alle und jede so weit sie in diesen Ehe-Pacten sich zu etwas verpflichtet haben für sich, ihre Erben und Erbnehmenden getreulich zu halten und zu erfüllen bey Verpfändung ihrer Haab und Güter so viel dazu von nöthen ist, wobey sie allen und jeden Exceptionen und Ausflüchten, die ihnen entweder überhaupt nach allgemeinen und besonder Rechten, Statuten, Verordnungen und besondere Herkommen, besonders den mit unterschreibenden Damen aber nach römischen Rechte, so weit es in dem Herzogthum Holstein gültig ist, aus dem *Senatus consultus vellejano* oder aus der *authentica signa mulier* hiewieder zu statten kommen mögten eine durch wolwissentlich und wolbedächtlich nach dem sie des alles unterrichtet worden, ganzlich und völlig begeben. Urkundlich alles vorstehenden sind diese Ehe-Pacten oder Ehe-Contract in duplo in zwey gleichlautenden Exemplare ausgefertigt und von beyden Verlobten, sowol als von der Comtesse Braut hohen Eltern und des Herrn Bräutigams Herrn Bruder eigenhändig unterschrieben und mit dem angebohrnen Wapen Insielg allerseits bekräftiget worden. So geschehen Breitenburg den 11ten April 1795.

Christian Friederich
von Schilden
(L. S.)

Sophia Magdalena
Gräfin v. Rantzau
(L. S.)

(L. S.) de Rantzau née Comtesse de Castell
(L. S.) Friedrich Graff Rantzau

Schilden
(L. S.)

(L. S.) Carl Rantzau
als Zeuge

Ahlefeldt
(L. S.)
als Zeuge

(L. S.) in *fidem copiae*
Löck

(Arkivet paa Haseldorf Acta V. Nr. 1145).

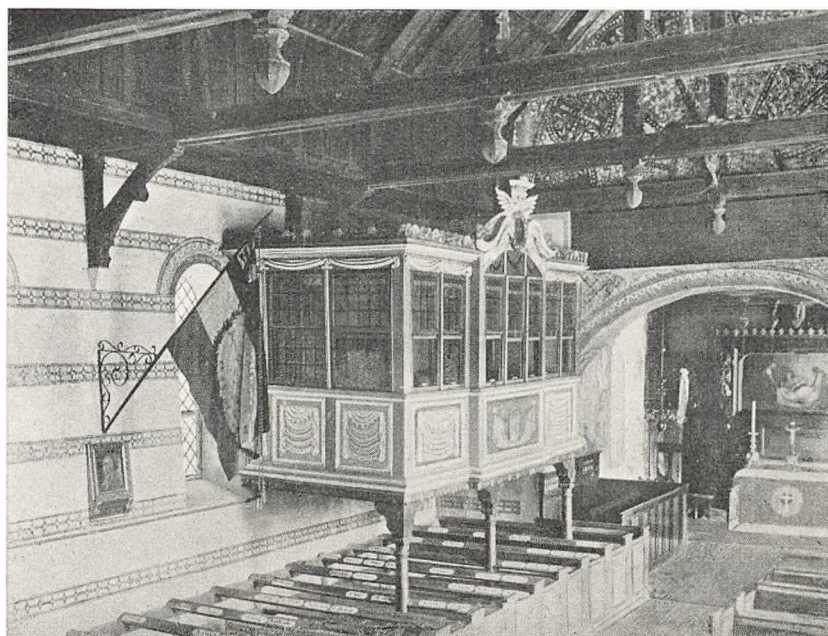
OPLYSNINGER OM KAMMERHERRE CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDENS BØRN

.....

Durch meinen Itzehoer Correspondenten bin ich ietzt schon in den Stand gesetzt Ew. Hoch- und Wohlgebornen bestimmte Nachrichten von der Schildenschen und Preussischen Familie mittzuthellen. Der Kammerherr v: Schilden hat 4 Töchter, nemlich 2 aus ieder Ehe:

1. Emilie geboren d: 10ten Octobr. 1784.
2. Rosalie, geboren d: 16ten Septemb. 1786.
3. Magdalena, geboren den 16ten Novembr. 1797.
4. Arminia, geboren d: 30ten Majj 1799.

Uddrag af Brev fra Christian August Valentiner til Bertouch, dateret 27. Aug. 1803. Original i Bertouchs Korrespondance med Adelen i Genealogisk-Heraldisk Selskabs Samlinger, Generalia, Folio Nr. 33A.

Haseldorf Kirke. Herskabsstolen med det von Schildenske Vaaben

FAMILIEBEGRAVELSEN PAA HASELDORF

Efter at Kammerherre RUDOLPH OPPEN SCHILDEN i Aarene 1873—74 havde ladet Arkitekt HAUGSTED opføre et Mausolæum paa Haseldorf, benytttes den gamle Familiebegravelse i Haseldorf Kirke ikke mere, og da det for nogle Aar siden konstateredes, at de i denne staaende Kister stadig mere forfaldt, lod den nuværende Besidder af Haseldorf, Prins GEORG SCHÖNAICH CAROLATH SCHILDEN, Begravelsen tilmure.

I Haseldorfs Arkiv ligger under Betegnelsen Acta V. Nr. 979 en Samling Indskrifter fra Familiebegravelsen, hvoraf det fremgaar at følgende er begravet her:

I den første, nærmest Væggen staaende, betrukne Kiste

ANNA HENRIETTE Edle VON SCHILDEN (³²/₁₄).

I den anden:

FRIEDERICH CARL VON FRICCIUS (³²/₁₃)

I den tredie:

JACOB LUDWIG FRIEDERICH VON PREUSSER, iflg. Indskriften
født i Slesvig 6. Januar 1742, død i Glückstadt 24. September 1798⁹⁸.

I den fjerde:

SOPHIA CAROLINE VON PREUSSER født SCHILDEN,
født 10. Juli 1751, død 17. Marts 1804⁹⁸.

I den femte:

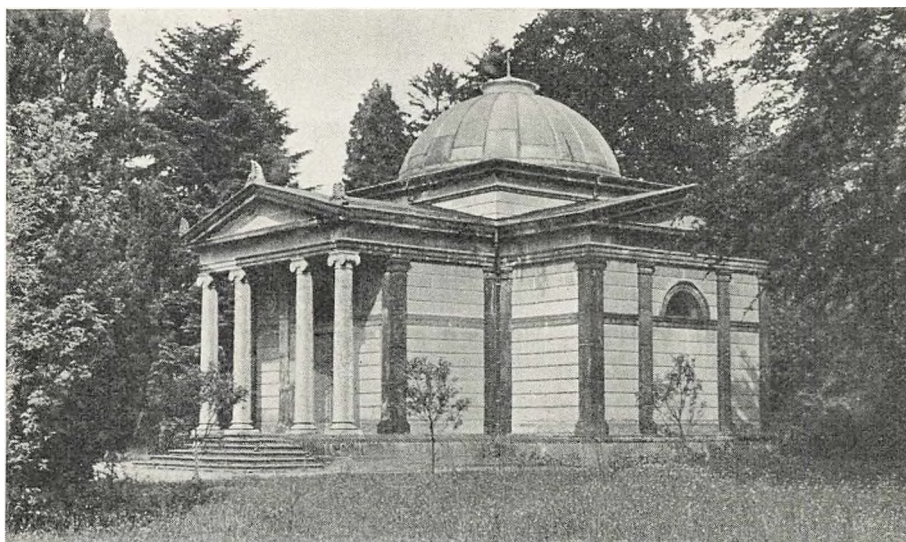
CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN
(se nedenfor).

I den sjette:

HANS HEINRICH FRICCIUS VON SCHILDEN-HUITFELDT
født i Hamburg 16. April 1745, død paa Haseldorf 31. Januar 1816.

I den syvende:

FRIDERIKE JULIANE VON SCHILDEN HUITFELDT, født HUITFELDT,
født 18. April 1757, død 23. Marts 1819.

Mausoleet paa Haseldorf

I den første langs Væggen staaende »brogede« Kiste:

HEINRICH ANDREAS Edler VON SCHILDEN (⁶⁴/₂₇)

I den anden Kiste sammesteds:

HENRIETTE ELISABETH VON PECHLIN, født FRICCIUS VON SCHILDEN,
født 7. Juni 1750, død 16. Juni 1837⁹⁹.

Foruden disse fandtes to Kister, hvis Indskrift var ganske forvitret, samt seks Barnekister, hvis Indskrifter ikke er medtagne i Afskriften.

I to Sarkofager hviler BENDIX VON AHLEFELDT og hans Hustru CHRISTINA VON AHLEFELDT, og blandt de under Gulvet staaende ganske ødelagte Trækister, hviler DITLEV VON AHLEFELDT i en Sten-Sarkofag¹⁰⁰. Lige overfor Indgangsdøren staar en Sarkofag, hvori en Kiste med Indskrift over

EMILIE VON SCHILDEN f. VON SCHILDEN,
født i Itzehoe 10. Oktober 1784, død paa Haseldorf 15. Maj 1859.

Afskriften gengiver Indskriften fra saavel Sarkofagen som Kisten.

Indskriften paa CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDENS Kiste lyder:

Hier ruhen in Gott die Gebeine des Herrn
Christian Friederich von Schilden
königl. dänischer Kammerherr und Amtmann zu
Steinburg, geboren den 27. Junii 1747 gestorben
den 22. Decbr. 1804 in einem Alter von
57 Jahre 6 Monate 4 Tage

Desuden er ifølge Meddelelse fra Herr M. SEILER, der i en lang Aarrække har været i Familiens Tjeneste,

Prins EMIL VON SCHÖNAICH-CAROLATH-SCHILDEN

bisat her.

I MAUSOLÆET staar ifølge Meddelelse fra samme:

EMILIE VON SCHILDEN,
hvis Kiste saaledes er flyttet fra Familiebegravelsen i Kirken.

ROSALIE VON OPPEN-SCHILDEN

Prinsesse MARIE ELISABETH EMILIE VON SCHÖNAICH-CAROLATH.

CARL AUGUST RUDOLPH VON OPPEN SCHILDEN

ADOLPH WILHELM RUDOLPH VON OPPEN-SCHILDEN.

BREVE FRA CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN TIL
HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN

1.

Haseldorf le 8 de fevrier 1774.

J'ai reçu votre lettre à Kiel un soir en rentrant chez moi d'un de ces soupers brujants provinciaux auxquels je començai de me faire depuis trois semaines que je les fréquentais, je ne puis vous dire l'étrange effet qu'elle a fait sur moi, elle m'a éveillé d'une létargie à laquelle je me laissais aller tout doucement, qui était sur le point de m'assoupir, parceque rien m'interessait et dans ce moment même je reçois votre lettre, convenés avec moi, Monsieur le Baron, que jamais moment n'a été plus mal pris, ni contrasté plus grands, rien de plus seductives jamais pour moi que les louanges, mais des louanges de votre part, la chose que j'ambitionnerai le plus de mériter dans l'instant où je pouvais les pretendre le moins, c'était trop pour quelqu'un que tout agite aisement, j'ai attendu un assiette plus calme pour vous repondre, c'est qui me la fait différer jusqu'ici pourquoi risquer de perdre ce que votre bonté m'a accordé.

Ça a été dans un moment de reflexions où mecontent de moi et de mon sort, je vous ai dit dans ma première lettre »le plus beau sort dans ce monde e[s]t à peine desirable, l'action la plus brillante nous tire à peine de cette médiocrité dont l'idée acable«, c'était dans un moment ou je jugeois comme vous qu'avec mon temperament violent et entousiaste on aurait puis faire des grandes actions, mais qu'on fait presque toujours des grandes folies, je voulais disiper par là les regrets qui me dechirent, dont je vous ai fait part cet été à Ahrendsbourg, et qui me tourmentent sans relache, je cherche à pallier mes maux en méprisant le monde en cherchant me persuader qu'il ne vaut pas la peine qu'on s'interesse à lui, et pourtant je sens que j'aimerai à redresser l'inutilité de ma jeunesse et me delivrer par là de ces reproches que je me fais toujours et qui ternissent chaque bonheur qui m'approche, quelle reconaissance pour celui faciliterai mon souhait, si la fin de votre lettre a quelque chose d'analogue à ce souhaits expliqué vous de grace, la pccsibilité des idées que je me fais me transporte, vous voulés que je pense pour vous, oubliés vous que mes pensées sont extravagantes pour ceux qui les regardent de sang froid, je finis ne pouvant poursuivre cette matière, peut on en entamer un autre.

v. Schilden.

2.

Haseldorf le 7 de mars 1774.

Je ne puis me refuser longtemps la satisfaction de vous écrire et pourquoi me la refuser, la vie e[s]t si denuée d'agrément qu'on aurait tort de laisser echaper l'ocasion de passer agréablement un heure et vous êtes trop bon pour me trouver importun, votre bonté donc fera mon excuse de plus je suis seul depuis assés longtemps à la campagne ou il n'i à que l'etude et un travail assidu, qui me fait oublier les rigeurs du temps et de la saison, mais qui n'empêchent pas des moments où je souhaite m'entretenir, le pouvant avec vous n'aurais je pas tort de resister.

Il n'i a aucun état, Monsieur, qui n'aye ses avantages et consideré comparativement avec la condition d'autrui ne soit heureux, dumoins on voit qu'il sont des situations plus cruelles et désespérés que la notre, et on sent toujours que notre condition aurait pui être aggravée par le concurs de circonstances, quelque fois imaginaires, je l'avoue, mais souvent possibles et réelles, si donc on réfléchisait tranquillement sur son état, si on aurait toujours devant les syeux ses avantages et tacherait d'oublier ses desagréments, je suis

persuadé que chaqu'un dans quel état qu'il soit pourrait se procuré une vie assés heureuse, il est vrai qu'il faudrait borner entièrement ses desirs et ne les laisser jamais echaper au dela des confins qu'on leur a mis, mais qui est assés fort pour ce[!] vaincre à ce point, nos souhaits, nos desirs brulants embrassent tout l'univers, penetrent dans les cieus, que notre fantasie nous ouvre, et l'idée d'un bonheur qu'on n'a pas envenime la situation la plus heureuse, sentant vivement cela, et desirans rendre ma condition aussi heureuse que possible, j'évite soingusement toutes ocasions qui pourraient reveiller ces desirs qui commence à se perdre par le soins que je prends de les assoupir et je renonce volontiers au monde et aux hommes tant d'experiences me les font trouver abominables et changent entièrement l'idée que je m'avais fait d'eux, je vous avoue que ce point m'a beaucoup surpris et que j'ai été étonné de trouver généralement le monde si vicieux et pervers et tous sentimens si entièrement bannis, cela ne convient aucunement avec mon système et l'experiance renverse toute ma théorie.

Si je réfléchis philosophiquement sur les faits que l'histoire nous rapporte, je ne sçais à quoi atribuer l'entière decadence des moeurs et l'extinction presque générale des sentiments grands et honêtes, et il faut certainement que notre organisation soit changée et que la cause du mal sois phisique, coment serait il sans cela possible que sous des princes comme Svetone nous décrit les empereurs Romains dans un temps ou tant d'arts et de découvertes étaient ignorées, avec une religion ridicule et supersticieuse, il furent tant de grands hommes parmi les Romains, tant de héros défenseurs de leur patrie, des Brutus, des Scævola et nous qui avons à suivre ces grands modèles, qui avons eu 1600 ans pour nous perfectioner, qui vivons dans un age éclairé par Newton et tant des sçavants, enrichi par tant de découvertes, ajants perfectionnés tous les arts, en ayant inventés d'autres, qui n'étaient pas soupçonné alors, sans prejuges, libre des superstitions, du paganisme, nous avons reculés ausi loin que nous avons fait oublier entièrement nos modèles, éfacer entièrement le sentiments généreux dont le recit nous devrait enflammer, avons tout fait pour l'esprit et rien pour le coeur, je le repète encore, il faut indubitablement que notre organisation en soit causes et qu'il nous soit phisiquement impossible de sentir ces sortes de sentiments, si cela n'était pas, si nous n'avions pas entièrement changé mais seulement suivi la progression naturelle à quel degré de perfection morale, n'aurions nous pas élevé la condition humaine, quel titre glorieux alors que celui d'homme — mais à quoi mes reflexions m'emportent, suis je pas encore à faire des souhaits qui me menent naturellement à être mecontent de mon sort et particulièrement de celui qui vous tient si aloingé et vous fait venir si rarement dans ces contrées, vous viendrés pourtant l'été prochain dans le Holstein et à ce que j'espere plutôt et pour plus de temps, à l'attendant, Monsieur le Baron, donnés moi souvens de vos nouvelles ou du moins permettés moi de vous envoyer de temps en temps un épître comme celle ci! chargée de reflexions, ma situation, la solitude, même mon caractère m'i portent et le votre e[s]t d'être indulgent.

v. Schilden.

3.

Haseldorff le 8 de May 1774.

Mon plus ardent souhait, Monsieur le Baron, a toujours été d'être utile, j'ai toujours vivement senti que c'est la principale loi que l'humanité et la société nous impose, la plus douce, la plus satisfaisante à remplir, ni les travers de mon imagination, ni les écarts que les passions m'ont puis sugerés ont eu la force de m'ecarter de mon but et c'est pour l'obtenir que je me suis donnés! au genre de vie que je mène depuis 7 années, très bornée à la verité, mais dont l'obscurité a souvent été recompensée par la certitude d'avoir puis contribués au bonheur d'autrui, iugés, Monsieur, si avec ces sentiments je n'ai pas accepté avec plaisir et avec reconaissance envers ceux qui me l'ont uniquement procuré, la proposition qu'on m'a faite d'être employés dans une comision qui a pour but le projet de combiner les deux mers, projet dont l'utilité e[s]t reconnue, qui fixera chez nous le comerce et l'abondance et qui fera un époque dans nos annales, bien glorieuse pour ceux qui en sont l'origine et les protecteurs.

Vous avés bien voulu vous interesser pour cela chez Monsieur votre père, de plus vous avés ajoutés la bonté de m'en avertir et de me faire envisager toute l'utilité du projet auquel je puis contribuer de quelque façon, que d'obligation ne vous aje pas, vous avés ajoutés à l'admiration et l'estime que je vous devais la reconaissance, peut on vous être atachés par des liens plus forts. Je croirai avoir tort si je ne parlerai pas ici quelque mots sur un point qui m'est de quelque façon désagréable, surtout m'ajant fait remarquer vous même que vous me le crojer l'être, c'est le titre de Land Raht qu'on a bien voulu atacher, au reste je ne vous exposerai pas ce que je pourrais avoir contre ce titre particulièrement, je ne dirai que mes

raisons pourquoi j'aurai souhaité généralement aucun titre, il faut qu'il soit nécessaire que j'en aje un, je le sens et en suis persuadé, Monsieur votre père l'ayant jugé tel et mes souhaits ne sont que contre cette nécessité, le monde d'ici qui ne me connaît pas particulièrement (et ce nombre e[s]t très petit), qui ne juge que par le dehors, qui me sçait depuis un temps assés longs à la campagne, ne jugera jamais autrement, que le seul appas d'un titre m'ait tiré de mon recoin, il me taxera comme le vulgaire de mes compatriotes qui font consister toute leurs ambition dans leurs rang et leurs esperances d'en aquérir des plus grands, jusqu'ici ne me vojant en chercher jamais, ne me vojant pas suivres ces traces vulgaires de l'ambition comune on m'aura peutêtre distingué du reste, on aura trouvé mon procedé extraordinaire et vous sçaves que l'extraordinaire ne manque jamais de partisans, il se peut ausi qu'on a mis la faute sur moi et que le jugement du public n'a pas été à mon avantage, à present qu'on me voit entrer en lice, qu'on me voit i entrer si tard, tout les doutes seront décidés, tout le monde croira que je n'ai tardé si longtemps d'entrer en service que parceque je ne l'ai puis plutôt, on ne verra en moi qu'un homme qui a obtenu à la fin son but, on ne verra pas à quoi on m'emploie, mai[s] seulement le titre qu'on m'aura donné, je ne vous ai exposé, Monsieur le Baron, mes sentiments la dessus que parceque je crois que j'aurais torts de ne les pas sentir et que je suis sûr que vous les justifieres, pourquoi vous les chacher, Monsieur, vous qui avez tant d'indulgence pour moi, je ne voudrais vous tromper sur aucun point, au reste ce titre est nécessaire, je m'i soumetts et ceci ne peut entrer en aucune comparaison avec le reste.

Que vous avés raison, Monsieur, qu'on ne peut jamais reprimer l'entousiasme qui nous porte vers le grand et le sublime, ces elans de l'âme percent malgré nous, se repriment avec peine fomentent entérieurement et se nourrissent dans les replis les plus caches de l'âme, c'est une passions qui emporté les autres malheureuse par ce qu'elle ne se peut jamais satisfaire et quand elle aurait embrassé tout ici bas, elle attendrait impatiement qu'elle puisse prendre son essor dans d'autres mondes pour qui elle semble être faite et ou peutêtre elle trouvera une puissance entière, ils seraint malheureux pour ceux qui sente vivement, qui sont penetré de ce sentiments jusque au dernier exces de n'avoir que ce monde pour carrière, cela ne se peut pas, Monsieur, aussi peu qu'il m'est possible de sentir un atachement plus fort que celui que je ressens pour vous.

v. Schilden.

4.

Haseldorff le 15 d'avril 1775.

Quand des moments d'impatience me font murmurer, quand j'accuse le sort d'avoir été trop rigoureux envers moi, c'est dans un moment ou je ne sens pas si vivement le prix de votre amitié que dans celui ou je vous adresse ces lignes, le sort qui me refuse toujours l'accomplissement de mes brulants desirs, ou m'oté ma felicité, quand je la crois invariable, m'a donner ce qui de plus en plus me parait inestimable, des qualités qui m'ont fait acquérir votre amitié et un coeur dont l'extreme sensibilité en peut reconaître le prix et tacher de se l'affermir pour toujours, le sort me donne un aussi bon généreux sensible, orné de tous les talents et sciences, il m'ote ce que peutêtre jamais j'aurais sçu conserver — j'ai tort si je murmure.

Vous me reproches ne vous avoir rien dit de l'état de mon coeur — je m'ai fait une loi de n'en parler plus — s'il est possible de n'i plus penser, depuis un temps j'ai appris de vaincre toutes mes passions; j'ai foulé mon coeur, j'ai etouffé chaque desir, mon âme altièrre et déchirée c'est soumise devant celui qui l'a plongée dans cet abijme, dont elle ne pourra relever, et cela pour ne me pas séparer de vous, pour calmer ce desir d'être util et pouvoir repondre aux reproches d'inutilité que je me faisais moi même — mais si encore je m'abuse — je quitterais ces contrées fatales à tout homme libre et naturel, et j'irois chercher sous un ciel étranger, sous un soleil plus brulants des hommes qui repondent aux élans de mon âme, qui moins cultivés et ne reunissant pas tous des dons, soient comme vous enfants de la nature et liberté.

C'est le premier pas qui coûte et qui est le plus difficile, c'est de vous que j'attends de me l'aplanir, il faudra que vous parliés pour moi chez Mr. votre père. Votre retour en fera peutêtre l'époque, faut il avoir tant des dettes envers vous, mais vous êtes genereux créancier, et ma reconnaissance est un fond inépuisable.

Encore je vous ai des obligations de la bonté avec laquelle vous avés defendu notre cause et la peine que vous vous avés donner de vous en instruire, tout ce que on vous en a dit e[s]t faux, nous n'avon[s] tenu aucun silence, les propositions étant humiliantes, les propos des bouches de nos adversaires m'ont indignés, j'i ai repondu avec toute la force possible que siegère le courage d'un homme, dont on at[t]aque l'état, la naissance et la liberté, et ma charge de député et la présence de la commission Royale ont seul eu le pouvoir de me modérer.

Je vous envoie l'exposé de tout ce qui c'est passé et les copies des prétensions et de nos reponses, ne les montres pas qu'à ceux qui pourraient aider la cause que je plaide, qui est celle de la nature, de la liberté et par consequent aussi la votre, mais peutêtre personne que vous, mon cher Schimmelman, est capable d'un si noble effort de parler contre soi même, est[!] il faut avoir une si haute idée de vous, est vous connoître si bien que moi pour m'adresser à vous — mais où a-t-il un homme qui vous ressemble — où trouver quelqu'un qui vous aime, admire et honore autant que moi.

v. Schilden.

Trouvés vous bon que j'écrive à Stemann, prescrivé moi ça que vous voulés que je fasse — ecrivé moi avant de partir de Cop. Si vous montries mon exposé que j'ai joint à cette lettre avec les Beylagen au Cons. des Conf. Steemann peutêtre que cela lui donneroit d'autres idées. Pardonnés le désordres de ma lettre, je suis chargé d'affaires qui ne veulent rien dire et qui pourtant exigent du temps.

5.

Hasseldorff le 4 de mars 1776.

Je ne vous ai pas écrit depuis vous avois quité le Schleswig, j'ai tort, j'en conviens très persuadé de votre amitié, pourquoi ne vous avoir pas écrit, pourquoi ne vous avoir pas communiqué mes idées, mes sentiments — mes plaintes, sur que vous les auries reçu avec bonté, pourquoi ne m'avoir pas procurer toute la douceur qui suit, l'épanchement d'une âme agitée qui reprime en gemisant les élans qui la troublent.

Mais que feries vous de mes lettres, prendres vous plaisir à lire des sentimens d'un homme à qui trop de sensibilité inspire une façon de penser gigantesque, et qui trop plein d'entousiasme pour le grand et le beau rejette quelque fois l'utile et l'agréable qui seraient probablement plus à sa portée.

Mais peutêtre fais je prudemment de me cacher devant vous, vous qui sçaves allier la sensibilité à la raison, l'entousiasme à la con[n]aissance du monde, ce serait me nuire en vous aprochant.

Pourtant je ne puis me convaincre, devois effacer les impressions que font sur moi les grandes vertus et de bannir le desir de les égaler — je serais plus tranquile et heureux mais mon inquiétude vaut bien ce calme.

Je passe mon temps entre Schleswig et ici, entre une petite cour et la solitude, je n'ai été qu'un jour à Hambourg, ce bien me fait éprouver des sensations désagréables.

Je sens plus que jamais la nécessité de m'occuper serieusement de quelque chose, il faut me fixer à un état et prendre à la fin un parti, autrefois je me berçai d'espérance, ce palliatif n'est plus suffisant, bientôt il faudra déterminer mon sort — je n'ai pas besoin de vous recomander mes interets, vous m'avez trop bien prouves combien vous le prenés à coeur, et je ne devoit en parler que pour vous montrer ma gratitude.

Tout le monde dit que vous êtes l'homme le plus heureux, par l'union que l'hymen vous a fait contracter, c'est un compliment qu'on fait à la justice du sort, il vous devois un bonheur ausi grand après ce qu'il vous a fait souffrir quelque fois et ce que vous mérites.

Le printemps revient dans ces contrées, puis je espérer qu'avec lui s'aproche votre retour en Holstein ou resterés vous tout à fait à Coppenhagen, donnez moi des nouvelles là dessus, elles interessent vivement celui dont envers vous l'amitié et la plus haute estime sont sans bornes.

v. Schilden.

6.

Haseldorff le 16 de May 1777.

Me voila de retour ici dans ce sejour d'innocence et de paix que le printemps embellit et qui me devient d'autant plus chère que le contraste de Coppenhagen en est plus grand et plus frappant.

Coppenhagen où j'ai été sans presque vous voir, d'où je suis parti sans prendre congé de vous, grâce à la politique et les affaires qui i entourent tout le monde et vous en particulier, l'air de chez vous est contagieux et affecte un[!] chacun et moi même j'ai ressentis qu'il est difficile d'échapper à cette contagion — moi qui n'ai ni le courage d'entreprendre, ni la force de suporter le fardeau politique dont un chacun se charge volontiers et peutêtre assez en considérament, il faut avoir autant de force d'âme, une resolution si ferme et constante que vous avez pour ne pas se laisser abbatre par les contradictions continuelles, les peines instructueuses et les dégouts qui les suivent, et aimer si vivement la vertu qui vous guide et soutient.

Quand je réfléchis tranquillement à tout les sacrifices que vous faites, à la vie heureuse que vous pouviés vivre, à celle que vous menés, à vos talens littéraires, à votre esprit libre et généreux, je m'étonne et je me dit — non, elle n'est pas encore perdue cette vertu ancienne, qui fait préférer le bien public au bonheur privé — je la vois revivre à mes s'ieux — et celui qui l'exerce est mon ami, quel exemple, quel sorte emulation pour moi, je sens que je rougis, que je suis loin de vous égaler.

La campagne où je vis, les moeurs rustiques et simples, mais sincères, de ceux qui m'entourent, la saison printanière, l'air libre que je respire et ce contentement inexprimable qu'on ressent à l'aspect de la nature m'entraînent violement, et me font presque oublier tout le monde, je crois quelque fois que ce serait deserter au poste où la nature m'a mis que de quitter Haseldorp et pourtant qu'il serait beau de pouvoir vous imiter, les contradictions que j'éprouve, l'état indécis de mon âme font preuve de ma faiblesse, d'une faiblesse que ma raison combat, mais que mon coeur chers.

Voies la sincérité avec laquelle je me montre comme je suis, je sçais qu'elle ne m'est pas avantageuse, mais je veut plutôt avoir recours à votre indulgence que me faire voir sous un marque emprunté qui tôt ou tard serait aperçu de vous. Je ne puis donc, mon chère Schimmelman, vous offrir que l'amitié, l'hommage et l'admiration d'un homme naturel et simple asses avantageés pour pouvoir sentir tout le prix de votre amitié et chercher de se l'assurer de plus en plus, qui n'oubliera jamais la reconnaissance qu'il vous doit pour ce qui fait le principal agrément de sa vie.

v. Schilden.

7.

Itzehoe, le 11 de Fevrier 1783.

La nouvelle que j'ai à vous anoncer, mon très chère Schimmelman, vous est déjà connue, et s'aurait été bien à moi de vous l'écrire plutôt si l'excès de ma félicité ne m'avait pas rendu incapable de le faire, mes sens trop agités et mon âme trop suceptible à s'émouvoir, vous la conoises telle depuis si longtemps, m'ont rendu impossible chaque occupation étrangère, mais à présent que me possédant mieux je dispose de moi même, je n'ai rien de plus pressé que de vous écrire et de vous faire partager tout mon bonheur.

Vous qui me conoises, vous pouvés mieux qu'un autre juger de ma félicité, depuis longtemps j'aimais Luise, que dis je, je l'adorais, mais le temps de ma première bouillante jeunesse étant passé j'avais asses de pouvoir sur moi même de chercher à la conoître avant de tacher à la rendre sensible. Ma soeur, son ancienne amie, me dévelopa toutes les perfections de son caractère et me fit juger de la félicité de celui qui sçaurait la rendre sensible, c'est que j'ambitionnai et c'est que j'ai eu le bonheur d'obtenir et c'est que ses parens ont eu la bonté d'approuver.

Mais la Comtesse Luise est votre belle soeur, elle est la soeur d'Emilie et m'est par là s'il est possible encore plus chère, mon amitié pour vous n'a pas besoin d'être reserrée, et je vous suis infiniment attaché sans autre liens, mais ne serais je pas flatté de vous appartenir, et par elle.

Recevés donc, mon très chère Schimmelman, les assurances de ma plus haute estime et de mon amitié aussi sincère qu'ancienne à cette occasion et permettés moi de me recommander à la votre pour l'avenir, vous sçaves combien elle m'est chère et que je tacherais ardemment de me la conserver toujours. Elle augmentera ma félicité et rendra mon bonheur parfait.

Presentés mes salutations respectueux à Madame la Comtesse de Schimmelman et sojés persuadés que je vous suis attachés pour toujours.

v. Schilden.

8.

Itzehoe, le 1. d'Avril 1783.

Il est impossible d'être aussi heureux que je le suis sans ne pas desirer de pouvoir le dire à tout le monde et à qui pourrais je mieux temoigner mon extrême félicité qu'à vous, mon très chère Schimmelman, qui depuis si longtemps prenés un si vif interêt à tout ce qui me regarde, à vous dont l'âme sensible prend tant de part au bonheur d'autrui et dont la bonté naturelle souhaite tant de bien à tout le monde. Le 21 du mois passé m'a comblé de bonheur et m'a rendu heureux à un degré que je crojais impossible.

Vous avés bien raison de dire que même à mon age un second printemps peu renaître, et que le bonheur rajeunit ceux sur lesquels il descend. Oui! il est descendu sur moi, je le sens violament, est [!] d'autant plus qu'il s'est emparé d'un âme qui n'en espérait point mais qui avait rassamblé en elle depuis si longtemps toute les forces pour le soutenir et dont la raison est asses calme et épurée pour le fixer — puisse ma

passion extrême et mon assiduité continuelle reussir à rendre Louise aussi heureuse que je le suis, mon bonheur en sera d'autant plus parfait étant reciproque.

Dans cette extase de félicité dans laquelle je suis continuellement je ne puis presque sentir autre chose que ce qui tend à la rendre plus grande et tout semble i concourir — ma santé, si longtemps chancellante, s'est tout à fait raffermie, mes s'yeux si extrêmement faibles commencent à ce retablir, avec cela le printemps rajeunit la nature et onore tous les coeurs à la joie; le mien s'épanouit et ce dilate et reçoit et gouters toutes ces sensations avec volupté, étant persuadé que de tous les êtres sensibles il est le plus fortuné. Il n'i a que l'assurance de la continuation de votre amitié, mon chère Schimmelman, qui puise encore i ajouter, ne me la refusés pas et recevés de ma part celle de l'attachement et l'amitié la plus sincère que je vous ai voué depuis si longtemps et qui ne s'efacera jamais de la mémoire de celui qui vous est si fidèlement attaché.

v. Schilden.

9.

Itzehoe le 12 d'Octobre 1784.

Comblé de toutes les faveurs du ciel permettés moi, mon très chère ami et beaufrère de vous faire part de l'événement heureux d'avant hier, auquel jour le matin à deux heures ma très chère femme mit au monde sans avoir été malade et presque sans douleur une filje qui comme la mère e[s]t extrêmement bien portante, elle recevra aujourd'hui le seul nom d'Emilie, en mémoire d'une soeur dont nous adorons les vertus et dont le souvenir nous restera éternellement précieux, puise la petite future Emilie lui ressembler et suivre un modèle que nous lui metterons incessamment sous les yeux.

Louise me charge de vous dire qu'elle vous aime et estime du fond de son âme, tous les deux nous presentons nos complimens et respects à Madame votre épouse et je suis éternellement le

votre

v. Schilden.

A. p. N'oubliez pas, je vous pries, de m'envoyer l'assignation de deux cens écus pour le comtoir de Hambourg pour le jeune Mr. de Oppen, sa mère qui a été chez nous e[s]t retournée en Saxe et pénétré de reconnaissance pour vos bontés.

(Af Brevene findes 1—3 i Grevskabet Lindborgs Arkiv, Pk. XLIII, 4—8 i samme Arkiv, Pk. XI (nu deponeret i Rigsarkivet) og 9 i Rigsarkivet: Schimmelman'ske Papirer, Pk. 30).

BREVE FRA HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN TIL CHR. FR. FRICCIUS VON SCHILDEN

1.

Quoi que vous aussi me prechez la médiocrité est-il vrai que votre coeur est aussi tranquille que votre lettre. Cette idée de la médiocrité qui vous faisoit tressaillir vous êtes elle devenu familière.

Ou êtes vous comme ces predicateurs qui veulent être jugé par leur discours et qui prétendent qu'on n'a rien à de mêler avec leur sentiments. Je ne sais ce que je dois croire; mais je serois bien fâché de vous voir corrigé de cet enthousiasme qui est le germe des grandes actions et des grandes folies.

Shaftsbury disoit que l'enthousiasme nous faisoit decouvrir dans chaque objet qui nous l'inspiroit — une beauté surnaturelle, quelque chose de celeste, de divin, qui echappoit au reste des hommes.

Ne nous imitez donc pas, nous autres gens vulgaire, attachés aux choses mortelles, qui ne voyent que par nos yeux, laissez nous notre indifférence, elle ne vaut pas ni vos transports, ni vos peines.

Soyez en persuadé nous ne saurions être emu, ni saurions nous emouvoir. Destiné à ne rien admirer, à ne rien aimer, rien haïr notre vie s'écoule sans que nous apercevions de notre existence. Il est vrai que nous nous flattons d'être sages, mais cette sagesse peutelle plaire à de certaines âmes, à ces âmes qui se voyent emporté malgré eux vers cette beauté surnaturelle celeste dont parle Shaftsbury[!] et dont nous nous doutons, les autres aveugles nous nous doutons pas.

Mais si vous voulez nous imiter, laissez donc votre Ossien, votre Sheaspear[!], vos bruyères, vos brouillards, oubliez ces grecs, ces romains que vous aimez trop, lisez, je vous prie, notre histoire depuis que nous

sommes civilisés ou les vies des grands personages qui nous ont illustrés depuis quelque siècles. Où venez plutôt chez nous, vois nos jeunes gens qui marchent sur les thraces de leur ancêtres, nos collègues, nos affaires, nos plaisirs, nos soupés, notre spectacle danois. Il n'y a rien qui contribuera à votre guérison, aussi longtems que vous [êtes?] à Haseldorff, aussi longtems que vous ne fuyez pas votre solitude. Je crains que vous soyez trop sujet aux rechutes, pour aimer la médiocrité il faut en jouir, il faut la voir, je vous le repète, il faut venir nous voir. Il faut surtout ne pas écouter votre coeur.

Dans votre lettre vous avez eu la bonté de vous souvenir avec quelque intérêt du tems que nous avons passé ensemble en Holstein. Vous me croirez sans doute quand je vous assure que le souvenir m'en est chère. Je n'ai point ici des conversations semblables aux notres.

2.

Je vous écris parce que je sens un besoin de vous écrire et de vous dire que je vous aime beaucoup et je choisis ce moyen violent pour me rapeller à votre mémoire.

En vérité vous etes admirable. — Si vous saviez combien vous m'étonnez par votre séjour de Copenhague, quand les provinces vous doivent paroître si interessantes. Quel est le charme qui peut vous retenir, quand tant de charmes vous rapellent chez nous.

Vous ne sauriez imaginer les idées qui me passent par la tête à ce sujet. Quelquefois je vas jusqu'à vous accuser d'inconstance. Alors vous me paraissez tout de bon un monstre digne d'être comparé à Thésée, Hercule ou quelqu'autre fameux inconstant de l'antiquité. J'imagine déjà les larmes que vous faites verser, les gemissements, le cri de désespoir et toutes les suites funeste de votre infidélité. D'autrefois je vous crois occupé à briguer quelque poste dans la province, je vous vois alors baillif et amant, reunire des titres si doux et oublier au sein de l'amour et du baillage la capitale et ses troubles.

Il y a des autres moments ou je soupçonne qu'on vous a séduit de nouveau, qu'il s'agit de gloire et de grandeur que ces funestes idées agissent votre âme que je crois malheureusement capable d'en être infectée.

Que vous voulez courire[?] cette carrière rempli d'écueils et de fameux revers.

Ah, mon chère, il est bien plus sur d'imiter le beaux exemples de nos jeunes gens de Copenhague, d'imiter la sagesse avec laquelle ils suivent les thraces de leur grands ancêtres.

(Begge findes i Konzept i Grevskabet Lindendorfs Arkiv, Pk. XLIII).

UDDRAG AF BREVE FRA LOUISE VON SCHILDEN,
F. COMTESSE RANTZAU TIL SØSTEREN EMILIE SCHIMMELMANN OG
SVOGEREN HEINRICH ERNST SCHIMMELMANN

11. [April 1777].

[til Emilie Schimmelmänn]

... Gestern als an Gustgen Ihren Geburts-Tage haben wir eine Gesellschaft von 32 Personen gehabt und bis nach Mitternacht getanzt, ich hätte gewünscht, daß die Engl. Tänzze, welche der Herr von Schilden mitbringt und wofür ich im voraus dancke, schon hier gewesen waren. Der Herr und die Frau von Preuser waren auch gestern hier, weil Sie für einigen Tagen zu Papa gesagt hatten, daß Ihnen ein solcher kleiner Ball sehr angenehm seyn würde, weil man nicht genirt wäre und von der Gesellschaft weit mehr profitiren könnte. Sie hat wie gewöhnlich nicht getanzt. Ich bin völlig der Preusern ihre Meinung in Ansehung der kleinen Bälle, denn ich glaube, daß nichts übler, nichts gefährlicher für junge Leute ist, als die großen Bälle, und noch mehr die Masqueraden, so sehr gerne ich auch tanze, und so sehr dieses auch nicht mit meinem Character übereinzustimmen scheint, so versichere ich dich, daß dieses mein völliger Ernst ist; überhaupt muß ich gestehen, daß meine Character sich ganz und gar geändert hat, ich war, wie du weist, sehr capricieux, leichtsinnig bis auf dem höchsten Grade, und unausstehlich wild; diese drey grausame Fehler worunter ich die Leichtsinnigkeit am schlimmsten halte, habe ich durch Gottes Hülfe (den wie wäre es anders möglich) unterdrückt, doch finde ich, daß zuweilen noch Augenblicke kommen, wo ich noch capricieux bin, doch hoffe ich, daß ich auch dieses ausrotten werden können. Aber, meine Emilie, die Eitelkeit kan ich noch gar nicht vertilgen, ich sehe, daß ich leider noch nichts habe ausrichten können, daß es mir unmöglich ist, diesen abscheulichen Fehler zu verbannen. Es ist wohl ganz

gewiß, daß all unseres Geschlechts diesen Fehler haben, aber ich halte es für eine Schuldigkeit, ihm so viel wie möglich zu unterdrücken, und wenn ich werde so glücklich gewesen seyn, über diesen mich viele Mühe machenden Fehler zu siegen, so werde ich es dich mit unausprechenden Vergnügen schreiben, und dich nötigen, mich zu gratuliren, indeß werde ich gewis alles anwenden zu reussiren. . . .

2.

Glückstadt d. 4t. Februar 1783.

Wie sehr, wie so ganz unerwartet, mein theurer bester Ernst, wird Ihnen die Neuigkeit sein, die dieser Brief enthält, vermutlich haben Sie, da Sie meinen Brief erbrochen, schon den von meinem Vater gelesen, und wissen also schon die wichtige Veränderung, die in meinem Schicksaal vorgegangen ist. Ja, lieber Ernst, der 2t. Februar ist der Tag, an dem ich Gelübde abgelegt habe — an dem ich die heissen Versicherungen der Liebe, der ewigen Treu von Ihren Freund Schilden empfangen habe — Sie sagten mir einst — mein Glück wurde Ihnen immer theuer, immer werth sein — auch itz hoffe ich dies. S. ist Ihr Freund im ganzen Umfang des Worts — Sie sind doch auch der seinige? werden künftig unsers beides Freund sein? Sie kennen ihn — Sie wissen, daß er ein edeler, rechtschaffener Mann ist, — glauben Sie, daß ich glücklich mit ihm sein werde? — Sie kennen meine Freundschaft für die Preusern — sie liebte mich immer sehr — aber nie ließ sie mir ein Wort auch nicht entfernt davon merken, daß ihr Bruder, der mich ziemlich genau durch ihr kannte, eine vortheilhafte Idee von mir hatte — und erst seit acht Tage sagte sie mirs. Wusten Sie es, mein Lieber? S. hat mir versichert, es wäre schon seit ein Jahr sein Plan gewesen — viel kann ich Ihnen, mein lieber Bruder, dies mahl nicht schreiben, ich bin noch zu bestürzt. Leben Sie recht wohl, mein theurer, ich unarme Charlotte mit aller Wärme meines sie innig liebenden Herzens, und bin ewig die Ihrige

Luise Rantzau.

N. S. Mein Onckle der Landrath trägt mir auf Ihnen — lieber Ernst — zu sagen, er bäte Sie inständigst ihm auf der Sache, von der er Ihnen geschrieben, zu antworten.

3.

Itzehoe, d. 24t. Febr. 1785.

. . . Was meinem Herzen sehr wohl that, war Ihre Äusserung, mehr von unserer inneren häuslichen Glückseligkeit zu hören; theils konnte ich nicht mehr glauben, daß sie Ihnen interessant wäre, theils auch läst sich so etwas besser fühlen als mittheilen, sie ist gros, lieber Ernst, sehr gros, wird es jeden Tag mehr, und Milchens, des holden Engels Existenz und Gedeihen trägt manches dazu bey. Fritz liebt mich sehr und sucht nur seine Glückseligkeit in der meinigen, wie gut er ist, wissen Sie selbst, Ernst, und wie wahr er ist, wann[!] meine nähere Bekantschaft mit der Welt mich jeden Tag gewisser ueberzeugt, daß er unter denen, die ich noch kante, der beste ist, gewis der der mich am meisten lieben konte, und mit Leidenschaft geliebt sein, o, es ist doch keine kleine Glückseligkeit, Fritz glücklich zu sehen, da er es so unendlich verdient, macht die meine nicht geringer. Uebrigens ist unsere Lage auch gut genug, nur würde es unsere Geschmack angemessener sein, dem Ort unserer Existenz vertauschen zu können, unter so vielen Leuten, die es hier giebt, ist doch nicht einer, mit dem man leben könnte, denn wenigstens sind die jüngsten bederlei Geschlechts 50 Jahr alt, und der Ton der hier herrscht, ist gewis bei weitem der lächerlichste und unfreunlichste in dieser Provinz. Sie hörten in Kop. von unsere Wunsch eine Versetzung nach Pinneberg hoffen zu dürfen, und obgleich Fritz sich vortreflich mit denn Leuten in diesem Amt verträgt, und besser wie einer noch sie behandelt, und ich glaube, es ihnen unangenehm sein würde, ihm zu verliehren, so würde ich doch u. auch Fritz Itzehoe gern und ohne Mühe verlassen. Ihnen zum Beweis, wie gros Fritzens Liebe und Gefälligkeit gegen mir ist, will ich Ihnen erzählen, daß wir um Johannes eine Reise nach Sachsen machen werden, ich werde Milchen dann entwöhnen und mich von denn kleinen Beschwerlichkeit eine Amme wieder zu erholen suchen. Bis dahin glaube ich, es Fritz sehr lieb sein, wenn Sie durch Ihre Fürspreche seinen Wunsch denn weissen Band betreffend, wirklich machen konten. Bernstorff hat ihm auch daran zu denken versprochen, und Fritz glaubt, daß bei der Gelegenheit, da die, die beim Kanal waren, Belohnungen erhalten haben, man ihm sehr leicht mit diesem abfinden könnte. Können Sie es, so machen Sie es, Ernst — Fritz würde es unendlich freuen, daß weis ich, besonders wenn es vor dieser Reise sein konte, und es wäre ja auch nur dann, wo es einigen Werth haben konte. Ihnen,

glaube, ist es leicht, und ich uebergebe es also Ihrer Erinnerung. Diesen Winter haben wir sehr munter in Henry seiner Gesellschaft zugebracht, der mit der Provinzial Luft eine neue Dosis Laune und guten Humor eingezogen zu haben scheint. Er wohnt freilich in Haseld: allein er ist oft bei uns und noch itz seit 6 Wochen hier. Gustchen ist in Hamburg bei der Tante, mein Vater wird wieder jung und gesund. Hier haben Sie alles, was ich Ihnen von dem, was mir und meinen Interesse betrifft, sagen kann. Lassen Sie mir noch einmahl Ihnen sagen, wie lieb mir Ihre Aufforderung, Ihnen davon zu schreiben, war, wie froh Sie mich, wie froh Fritzen macht die Idee, Sie, theurer Ernst, nehmen Theil an unserer Existenz. Sie, der Sie meine Freundschaft auf Hochachtung gegründet so lange besitzen und auch ohne jede nähere Verbindung besessen hätten, und der Sie — so lange von Fritz geliebet, immer seinen Herzen sehr theurer noch sind. Wir sollen uns, Ernst, gestehen Sie es, wir uns auf jede Art näher sein, allein nie waren wir uns fremder als dieses Jahr, warum?, es würde uns beiden schwer werden, diese Ursachen zu nennen, aber wenn Sie wollen, mein Bruder, so könnte diese Entfernung wieder in enger Freundschaft verwandelt werden, die unsrige blieb sich gleich und die Ihrigen musste vielleicht nur verändert scheinen, wie leicht würde uns also jenes glückliches Gefühl sein, das vom Herzen komt und zum Herzen geht. Ich unarme Charlotte. Und bin mit innigster Freundschaft

Ihre zärtliche Schwester

Luise.

4.

Itzehoe d. 29t. Apriil 1785.

Sie sehen schon wieder einen Brief von mir, lieber Ernst, und zwar wie eben dem Inhalt wie mein letzter, den Sie kaum werden erhalten haben. Kaum mag ich Ihnen mehr ueber die Leute schreiben, die alle mir den Vorzug leihen, daß Sie durch meine Empfehlung für sie Interesse zu bekommen fähig wären. So wieder mit d. Hr. v. Thienen, der nach Kop. gehet um eine Beförderung zu suchen. Er bittet mich, Sie um Ihre Unterstützung in seinen Anliegen zu bewegen. G. Bernstorff, glaube ich, will ihm wohl, er schreibts ihm wenigstens; drey Jahr, die er in Glückstadt als Auskultant zugebracht, und die Aussicht, noch eben so lang, wo nicht länger, in eben der Lage dort zu bleiben, da die blühende Gesundheit der Rätthe, sie dem Tod nicht nahe zu sein scheinen läst, sind Bewegungsgründe genug für ihm, eine andere Stelle zu suchen, ich glaube, daß er gerne als Legationssekretair angesetzt wurde, was es aber auch ist, so würden es ihm glücklicher wie seine itzige Lage machen. . . .

(Grevskabet Lindenborgs Arkiv, Pk. XI, deponeret i Rigsarkivet).

LOUISE SCHILDEN F. RANTZAU TIL JOHAN BÜLOW

à Itzehoe ce 20me de Mars 1789.

Pardonnés — Monsieur — je Vous en conjure, la liberté que je prends de Vous importuner par ces lignes de Vous dérober quelques moments, voués à des occupations plus intéressantes. La lettre çï-jointe que j'ai l'honneur de Vous envoyer, n'est pas, je Vous l'avoue avec toute ma franchise naturelle, le motif principal de la mienne, quoique par un sentiment de méfiance en moi-même et de doute en Votre indulgence, je suis très charmée de la posséder dans ce moment pour pouvoir espérer par le plaisir qu'elle Vous fera, d'obtenir plutôt Votre pardon.

Permettés moi donc de Vous dire ce qui m'engage à vaincre tous les obstacles de ma discrétion.

J'apprens par trois lettres de mon mari que je reçu hier à la fois que selon les apparences même, selon ce que Vous, mon digne ami, en pensés, toute espérance d'obtenir Rantzau est evanouïe pour nous; je ne sçaurai Vous dépeindre l'état affreux où cette nouvelle inattendue m'a plongée; ce n'est pas la privation seule d'un bien que j'osai déjà nommer le notre, mais c'est plutôt la suite funeste que ce refus a eu sur les projets de mon cher Fritz, qui dans ce moment aboutissent tous sur un voyage pour quelques années en pays étrangers. Je vous avoue, je crois qu'un tel voyage pouroit être agréable, si on pouvoit le faire sans enfans — mais hélas, nous séparer de ce que nous avons de plus chers? Cela est impossible et les exposer à toutes ces fatigues, à tous ce désordre qui nuit tant et à leurs corps et à leurs âmes? Ne seroit ce pas les gêter? — Mais ce qui me fait craindre plus encore ce malheureux voyage c'est que, par un sort auquel je n'ai sçu remédier jusqu'ici et que me fait passer des moments bien désagréables toute notre Famille ne m'aimant guères, m'accuse toujours de cette fantaisie de nous expatrier de cette façon (un

poste d'Ambassade fait une exemption). Il est vray, leur amitié ne me pouroit faire préférer ma patrie car je ne la possedai jamais; mais c'est pour leurs prouver l'erreur de leur jmagination, et même par milles autres raisons, par la situation de R. qui par rapport à l'exercice seroit un bien infini. A la santé de mon Mari, par le plaisir qu'il trouveres d'être si proche de son frère que je serai charmée, enchantée, si Vous — cher ami de mon Fritz — pouries le persuader d'essayer encore une fois tous les moyens possibles pour terminer cette affaire à notre gré. Je ne sçais trop Vous nommer ces moyens, mais il faut qu'il y en ait encore; car comment se pourrait-il que là comme partout d'ailleurs il n'y eut quelque faiblesse à gagner, quelque vanité à flater, et quelque passion favorite à trouver charmante? et Vous m'avouerez qu'il est très permis d'employer ces moyens innocents, qui ne blessent pas le vrai honneur, et ne coûtent qu'à notre amour propre pour pourvoir réaliser ses voeux. C'est donc à Vous, à Votre esprit, à Votre connoissance au Local, et ce que plus est à Votre bonne volonté, cette volonté qui est l'objet de ma plus grande admiration, que je remets une affaire qui par plus d'une raison me tient si fort à coeur. Conseillés le, je Vous supplie, qu'il modère un peu ses vivacités — qui naissent d'un coeur noble et droit, mais qui pouroient à des gens de Votre pais-là paroître malplacés.

Je sens — Monsieur, que cette lettre a bien besoin encore d'Apologie, mais je la reclame en Votre juste et étendue pénétration, en Vous mettant un seul instant en ma place. Avec le même empressement avec lequel je Vous demande aujourd'hui Votre intérêt pour faire avoir R. à mon Mari, je lui marquai d'abord après la mort de Mr. DE NIEMANN¹⁰¹ par un faux et singulier prejuge mon aversion pour cet endroit tout ce qu'ensuite mon Mari me disait sur les agrements de R. eut l'effet naturel de changer mes jdées et d'eclairer ma raison; il ne s'agit donc plus dans ce moment de vaincre un prejuge, ni de sacrifier un gout passager — mais de renoncer entièrement à une situation conforme à tous nos jdées de bonheurs; et Vous qui sçavés si bien sentir, ne sentiries Vous pas que cela surpasse les forces d'une Femme?

Ayes la bonté de remettre l'incluse à mon mari, elle lui sera plus chere quand il l'aura de Vous; Oui, si j'étois capable de jalousie, ce ne seroit en verité pas Mme DE BAUDISSIN¹⁰² qui m'en donneroit, malgré tout ce qu'il me dit d'elle à chaque page de ses Lettres, ce seroit bien Vous, Monsieur — mais il sçait bien le bon Fritz, que tout ce qu'il peut me dire de Vous — n'est que l'écho de mes sentiments.

C'est avec le plus parfait estime, et si Vous voulés l'accepter — une amitié très sincère, que j'ai l'honneur d'être

Monsieur,

Votre très humble
et très obéissante Servante
Louise de Schilden.

P. S.

de grace, tachés d'inspirer de la patience à Fr. et ne soufrés point qu'il passe trop tôt par le Belt.

Original i Johan Bülow's Privatarkiv (R. A.).

KAMMERHERREINDE SOPHIE MAGDALENE SCHILDEN TIL BRODEREN GREV CONRAD RANTZAU

Coph. d/ 8ten April (1844).

Der gute alte Torvaltzen, welcher nun von allen seine Arbeiten ruhig im Grabe liegt, wurde mit unendlicher Feierlichkeit begraben¹⁰³. Ich war bei Tüteng¹⁰⁴, wo ich alles sehr genau sehen konte. 4 bis 5 Tausent Menschen folgten ihm, 4 Hundert Studenten und 120 Künstler trugen in verschiedene Absitzen sein Sarg, welches mit Lorber Kränzten und 23 Ordnes bedeckt war. Alles ging in der grösten Ordnung und Ruhe zu. Als sie vor der Frauen Kirche kamen, ging Levetzou¹⁰⁵ voraus um es den König anzuzeigen, das die Leiche [kam?]. So ging der König entgegen und brachte den guten alten Torvaltzen vor der Altar, wo zwey Reden gehalten wurden, die eine gut — die andere miserabel. Daß sein Körper geöffnet ist, weist Du wohl, auf Verlangen des Dockter Jacobsen¹⁰⁶, welchen die Fontellen, welche Bang¹⁰⁷ ihm gelegt hatte, hatte zu heilen laßen. Man hat gefunden, daß nur im Herzen etwas Verkäöcherung gewesen ist, welche aber so unerheblich ist, und welche vielen Menschen haben, und wo bey sie noch lange hätte leben können. Die letzte Arbeit, wobei er beschäftigt gewesen ist, war Lutter. Acht Tage hat er in der Frauen Kirche

gestanden, zwei Tage lag er in Charlottenbg zu Parade in seiner weißen Arbeits Hemde, einen Lohrbeerkrantz auf dem Kopf und umgeben mit alle Orden. Jetzt steht er in der Holm[en]s Kirche, wo er späterhin in sein Mausolæum zu stehn komt, so balde es fertig ist. — Die böse Welt behaupten, daß die Frau v. Stampe gebeten hat, ihr sein Hertz zu schicken, worauf man ihr nicht das Hertz — aber ein Stück Fleisch geschickt hätte.

Zur Parade standt er in Charlottenburg aber im Zimmer, wo alle seine Arbeiten stehen. Die geöhnliche Ausstellung ist etwas länger ausgesetzt. Hier schicke ich dich alle Gedichte, welche auf Thorwaltzen gemacht sind. Das von Andersen ist meine Meinung nach das schönste, das ist in Musik gesetzt und wurde von die Studenten sehr schön gesungen¹⁰⁸. Gestern kam hier die Nachricht, daß die Neuvermehrten, Printz Fritz mit der Großfürstin, sicher im Juni hier kommen werden um hier zu bleiben. Die Reise im Auslande findet nicht statt, man glaubt, daß die Großfürstin schwanger ist.

.....

Original i Breitenburgs Arkiv, M. 18.

Kammerherreinde v. Schildens Gravsted paa St. Lorenz Kirkegaard i Lübeck

KILDER

1. I Familiebiblen paa Haseldorf har FRIEDRICH CARL VON FRICCIUS indført Sønnens Fødsel saaledes:
1747, 27te Juni morgens frühe 18 Minuten nach 1 Uhr ist mein Sohn CHRISTIAN FRIDERICH geböhren.
Original Daabsattest fra Hamburg St. Mariæ Kirke i Arkivet paa Haseldorf, Acta V. Nr. 952:
»Daß ich Endes genannter des hochwohlgebohrenen königlichen dänischen Herrn Conferentz Rahts, Herrn VON FRICCIUS auf Haselau, Haseldorf und Hetling Erbherrn, bisheriger Beichvater dessen dritten Juncker, den Herrn CHRISTIAN FRIEDRICH VON FRICCIUS, genant VON SCHILDEN, der in Jahr 1747, den 27. Jun. in Hamburg geböhren, habe den 30. desselben Monats getauffet, solches bezeuge eigenhändig und mit meinem Insiegel
Peter Wichmann
Hamburg d. 20. Jun. Pastor ad. D. Mar. M.
Ao. 1757. (LS)
Ifg. Meddelelse fra Frau Hildegard von Marchtaler er Kirkebogen gaaet tabt.
2. Haseldorf Kirkebog 1763—1843:
Mortuorum
(død) ²²/₁₂ 1804 (begr.) ²⁷/₁₂ Se. Hoch- und Wohlgebohrene der königl. dänische Kammerherr, Landrath und Amtmann zu Steinburg, H. CHRISTIAN FRIEDRICH VON FRICCIUS, genannt VON SCHILDEN aus dem Hause Haseldorf, des verewigten hoch- u. wohlgebohrene Herrn Conferenz Raths CARL FRIEDRICH VON FRICCIUS und der verewigter hoch und wohlgebohrene Frau HENRIETTE, geb. VON SCHILDEN eheleiblicher Sohn, hinterläßt aus seiner Iten Ehe mit der hochgebohrene Frau LOUISE MARIE HENRIETTE, geböhren Gräfin VON RANTZAU aus dem Hause Ahrensburg, zwo Töchter 1) EMMA, 2) ROSALIA, aus der IIte Ehe mit der hochgebohrene Frau SOPHIE MAGDALENA, geböhrene Gräfin VON RANTZAU aus dem Hause Breitenburg gleichfalls zwo Töchter: 3) MAGDALENE, 4) ARMINIA. Gestorben in Itzehoe, alt 57 annos, 5 mes., 26 dies. Ist in dem hiesiger Gutsherrschaft.e Begräbnißgewölfe beigesetzt.
3. Skifte findes i Arkivet paa Haseldorf, Acta V., Nr. 1147.
4. Gravskrift, se S. 452.
5. Auszug aus dem Trauregister der evang.-luth. Kirchengemeinde Breitenberg, Probstei Münsterdorf: (meddelt af Pastor K. Schröder ved Rigsgreve H.-C. Rantzaus velvillige Mellekomst):
Nach Ausweis des hiesigen Trauregisters (Jahrgang 1795) sind getraut am 11. (elften) April d. J. 1795 (1700 neunzig und fünf) Herr CHRISTIAN FRIEDRICH VON SCHILDEN, Königl. Kammerherr, Landrath und Amtmann zu Steinburg, des wohlsel. FRIEDRICH CARL FRICCIUS VON SCHILDEN, königl. Konferenzrath und Landkanzlers zu Glückstadt, Dohmprobsten des Hamburgischen Dohmkapittels, Erbherrn auf Haseldorf, Haselau, Hettlingen und Heustaken, und der wohlsel. ANNA HENRIETTA, geb. VON SCHILDEN, eheleibl. Sohn, verheirathet das erstemahl an LOUISE HENRIETTE MARIA, geb. Reichsgräfin zu RANTZAU, von welcher er vermöge eines Ober-Consistorialurtel, s. d. Glückstadt den 2. Sept. 1794 geschieden ist,
mit
SOPHIA MAGDALENA Reichsgräfin zu RANTZAU aus dem Hause Breitenburg, Sr. Excellenz, des Herrn FRIEDRICH Reichsgrafen zu RANTZAU, Erbherrn auf Breitenburg, Arfrade p. p., Königl. Geheimenraths, Kammerherrn und Obristen, Rittern des Dannebrogs Orden, und der hochgeborenen Frau FRIDERICA LOUISA AMOENA, geborenen Reichsgräfin VON CASTELL-REMLINGEN, Erbfrauen auf Breitenburg, eheleibl. Tochter.
Dieses hohe Paar ist von mir am bemeldeten 11. April d. J. auf dem Schloße Breitenburg copulirt und daher hat er hier keine Nummer. *) Wegen der Verwandtschaft der Gräfin Braut mit der erstern abgesehenen Gemahlin des Herrn Bräutigams in secundo gradu consanguinitatis lineae aequalis ist mir eine Dispensatio matrimonialis s. d. Copenhagen den 17. März h. a. in Original! producirt.
*) De i Kirken viede Par er nummereret fortløbende.
6. Auszug aus dem Geburts- und Taufregister der ew. luth. Kirchengemeinde Münsterdorf, Jahrgang 1766, sub. S. 1 (meddelt af Pastor K. Frank, Münsterdorf):
SOPHIA MAGDALENA, des Heiligen Römischen Reichs Gräfin zu RANTZAU Ihren hochgräflichen Gnaden Herrn FRIEDRICH, des Heiligen Römischen Reichs Grafen zu RANTZAU von Ahrensburg, Ihren königl. Majestät zu Dänemark, Norwegen, Kammerherrn und Obristen, Erbherrn auf Breitenburg, und Ihrer hochgräfl. Gnaden Frauen FRIDERICA LOUISE AMOENA, vermählte Gräfin VON RANTZAU, geborene Gräfin VON CASTELL Remmingen[!], Erbfrauen auf Breitenburg, eheleibliche Tochter,
ist geboren den 19. (neunzehnten) und getauft den 23. (dreiundzwanzigsten) März 1766 (siebzehnhundertsechundsechzig).
Die hohe Gevatterin war
Ihre Königliche Majestät SOPHIA MAGDALENA, ver Wittwete Königin von Dänemark, Norwegen etc., des hochseligen Königs CHRISTIAN VI hinterlaßene Frau Gemahlin und des jetzt regierenden Königs CHRISTIAN VII Frau Großmutter.
Die hohe Stelle von Ihrer Majestät als Gevattern vertrat die Frau Cammerherrin und Baronesse VON GØRTZ aus Itzehoe.
Se Uddraget af Faderens Optegnelser S. 447 f.
7. Auszug aus den Sterbe-Registern für die Stadt Lübeck und deren Vorstädte. (meddelt af Stadt- und Landamt, Lübeck):
Im Jahre eintausendachthundert neun und vierzig am elften (11) Dezember (1849. 11. Dezember) ist hierselbst gestorben: SOPHIA MAGDALENA VON SCHILDEN, geborene Gräfin RANTZAU zu Breitenburg, Alter: 83 Jahre alt. Geburtsort: in Holstein. Ehegatte: FRIEDRICH CHRISTIAN VON SCHILDEN.
8. Skifte er ikke fundet bevaret.
9. Paa Gravmælet paa Lübeck St. Lorenz Kirkegaard (Süd Nr. 65) findes følgende Inskriptioner:
Paa Korset:

CHRISTIAN ECKHOFF

Geb. 24. November 1837 Gest. 6. Mai 1899

Paa Pladen:

SOPH. MAGD. V. SCHILDEN

Geb. Gfin zu Rantzau-Breitenburg

Geb. 19. März 1766

Gest. 11. Dec. 1849

J. W. M. ECKHOFF

Geb. d. 13. Jan. 1787

Gest. d. 15. Febr. 1852

10. C. F. FRICCIUS VON SCHILDEN førte et sammensat Vaaben i Overensstemmelse med Navnet, se Beskrivelsen i Afsnittet om Vaabenet.

Denne Linie af Slægten Rantzau førte i Henhold til rigsgreveligt Patent af 18. Marts 1728 følgende Vaaben:

Skjoldet firdelt med blaat Hjerteskjold, hvori en oprejst kronet Guld-Løve; 1° og 4° delt af Sølv og Rødt, 2° og 3° en sort venstre-Skraabjælke, paa hver Side ledsaget af 6 skraatstillede sorte Ruder (3, 2, 1—1, 2, 3) i Guld. 3 Hjelme II. I. III: I. et Sølv og et rødt Vesselhorn stukne gennem en Guld-krone, Hjelmklæde Rødt og Sølv; II. 2 sorte Ørnevinger, Hjelmklæde Rødt og Guld; III. et rundt guldskaftet Guld-Spejl, hvori Skraabjælke og Ruder som i Skjoldets 2. og 3. Felt, besat med 12 Paafjer, Hjelmklæde Blaat og Guld.

11. Karl Freiherr von Bothmer: Die niedersächsische Familie von Schilden (Schild, Schildt) (Vierteljahrschr. f. Wappen- Siegel u. Familienkunde 1930) Særtryk S. 17.

Danmarks Adels Aarvog XLIII, 1926, II, S. 50 (Friccius von Schilden).

Danmarks Adels Aarvog XLVII, 1930, II, S. 132 f. (Rantzau).

A. Halling: Schloß und Amt Steinburg und seine Amtmänner. Glückstadt 1911, S. 213—15.

Om HASELDORF og HASELAU se: Oldekop: Topographie des Herzogthums Holstein, I Abt. VIII, S. 39ff.

George Adelbert v. Mülverstedt: Geschichte des altadeligen Geschlechts von Oppen, 4. Theil (1. Band), Magdeburg 1898, S. 305.

12. Dette fremgaar af Brevvekslingen mellem H. A. SCHILDEN og FRIEDRICH CARL VON FRICCIUS (Arkivet paa Haseldorf, Acta V., Nr. 922 og 1026.)
13. Rescripten Extr. 1. Marts 1766, jfr. 5. April 1766 (RA).
14. samme 16. August 1766.
15. Patent. Extr. 11. Maj 1774, jfr. Ekstrakt over Tyske Kancellis Forestillinger, I, S. 57. Den originale Bestalling findes i Arkivet paa Haseldorf, Acta V, Nr. 1144.
16. Originalbestalling paa Haseldorf, Acta V, 1144.
17. Haseldorf, V, 1144.
18. Aage Friis: Bernstorff'ske Papirer, III, 1913, Noter til S. 660.
Papirer vedr. Kanalkommissionen findes i Breitenburgs Arkiv, Mollers Saml: Schilden.
19. samme: A. P. Bernstorff og Ove Høegh-Guldberg, S. 153f.
20. HEINRICH CARL Lehnsgreve SCHIMMELMANN, Danmarks Adels Aarvog, LI, 1934, S. 208f.
21. Aage Friis: Bernstorff'ske Papirer, III, S. 465, BERNSTORFF til DITLEV REVENTLOW 6. April 1776.

Det er i en Note formodet, at den omtalte Schimmelman er FRITZ JOSEPH Greve SCHIMMELMANN; det er nu ved Fundet af Brevene i Lindenberg Arkivet (se nedenfor) konstateret, at den paa-gældende er Heinrich Ernst Greve Schimmelman.

22. sst., III, S. 560f. BERNSTORFF til REVENTLOW, 21. April 1778.
23. SCHILDEN til H. E. SCHIMMELMANN, 15. April 1775, Arkivet paa Lindenberg Pakke XI. Se nedenfor.
24. Administrator af Grevskabet Rantzau, Konferensraad, Dr. phil. HEINRICH FRIEDRICH VON EGGERS (1722—98).
25. Patenten Extr. 27. November 1779.
26. Aage Friis: Bernstorff'ske Papirer, III, S. 607, BERNSTORFF til REVENTLOW, 26. Juni 1779.
27. Haseldorf, V, 1085.
28. FREDERIK CARL EMIL VON DER LÜHE (1751—1801), Dansk Biogr. Leks., 2. Udg., XIV, 1938, S. 622.
29. JOHAN BÜLOW (1751—1828), Dansk Biogr. Leks., 2. Udg. IV, 1934, S. 407—11.
30. I Johan Bülow's Privatarkiv (RA) findes syv Breve fra SCHILDEN, af hvilke et er udateret, de øvrige er alle dateret Itzehoe, henh. 29. Maj, 25. Septbr., 21. Novbr. 8. og 30. December 1788, samt 21. Apr. 1789.
31. antagelig NICOLAI ABILDGAARD (1743—1809), Dansk Biogr. Leks., 2. Udg. I, 1933, S. 57—66.
32. SCHILDEN til BÜLOW, se ovenfor 30.
33. samme til samme 25. September 1788.
34. JOHAN HENRIK Greve KNUTH-GYLDENSTEEN (1746—1802) til Gyldensteen og Knuthenborg, var 1780—90 Envoyé i Dresden.
35. SCHILDEN til BÜLOW, 8. December 1788.
36. SIGISMUND WILHELM VON GÆHLER (1706—88), Dansk Biogr. Leks., 1. Udg., VI, 1892, S. 423f.
37. SCHILDEN til BÜLOW, 30. December 1788.
38. LOUISE RANTZAU til H. E. SCHIMMELMANN, Itzehoe, 24. Febr. 1785, Arkivet paa Lindenberg, Pk. XI.
39. Aage Friis: Bernstorff'ske Papirer, III, S. 660.
40. LOUISE RANTZAU til H. E. SCHIMMELMANN, 24. Febr. 1785. Endnu i et Brev, dateret 19. Oktober 1803, skriver Louise Rantzau til S., at hun vilde ønske, at Kronprinsen var kommet til Glückstadt, medens hun var der, for at hun kunde have bedt ham give Schilden det hvide Baand.
41. SCHILDEN til SCHIMMELMANN, 8. Maj 1774, Lindenberg, Pakke XLIII.
42. samme til BÜLOW, 21. April 1789.
43. samme til SCHIMMELMANN, 8. Febr. 1774, Lindenberg Pk. XLIII.
44. Koncept til Brev fra SCHIMMELMANN til SCHILDEN, sst.
45. SCHILDEN til SCHIMMELMANN, 16. Maj 1777, Lindenberg Pk. XL.
46. LOUISE RANTZAU til samme, 4. Febr. 1783, sst.
47. SCHILDEN til samme, 11. Febr. 1783, sst.
48. samme til samme, 12. Oktober 1784, sst.
49. Louis Bobé: Reventlowske Familiepapirer, IV, 1900, S. 275; jfr. Skriften der Goethe Gesellschaft IV, Briefe von Goethes Mutter, Weimar 1889. S. 53, hvori Moderen i et Brev til Goethe af 5. Maj 1794 skriver: »...Wenn etwa Thro hochfürstl. Durchlaut die Regirende Frau Hertzogin eine Oberhoffmeisterin brauchte, so hat sich bey mir eine Frau von Schilden, gebohrne Gräfin von Rantzau gemel-

- det. — Sie ist von ihrem Manne geschieden — und geht ihr kummerlich — will sogar ohnendgeldlich in Dinsten treten — ist eine gute Freundin von SOPHIE BETHMANN [g. 1796 m. J. v. SCHWARTZKOPF] — und in dieser Rücksicht habe es doch schreiben müssen, um sagen zu könne, ich hätte geschrieben».
50. Udskrift af Glückstadts Vielsesprotokoller ved Frl. H. Hönck i Arkivet paa Haseldorf, Acta V, 980: 1783, März 21. der hoch- u. wohlgebohrne H. CHRISTIAN FRIEDERICH VON SCHILDEN, Erbherr auf Haseldorf u. Haselau, Königlicher Kammerherr, Landrath u. Amtmann zu Steinburg, der hochseligen H. FRIEDERICH CARL v. FRICCIUS, Erbherrn auf Haseldorf u. Haselau Königlicher dänischer Konferenzzath u. Domprobst zu Hamburg u. dessen Ehefrau ANNA HENRIETTE VON SCHILDEN, ehelicher Sohn, Junggeselle, luth. Religion, mit der hoch geborenen Gräfin LOUISA MARIA HENRIETTE ZU RANTZAU-AHRENSBURG, des H. Grafen DETLEV CARL ZU RANTZAU AHRENSBURG, Königlicher General-Major u. Chef der Königin Leib-Regiment hieselbst, Ritter u. Kammerherr u. deßen Ehefrau CHRISTIANE GISELA, geb. Baronesse VON STAMMER, jüngste Komtesse Tochter.
51. SCHILDEN til SCHIMMELMANN, 1. April 1783, Lindenberg Pk. XI.
52. LOUISE RANTZAU til samme, 24. Febr. 1785 sst.
53. samme til JOHAN BÜLOW, 20. Marts 1789, se S. 461 f.
54. Haseldorf, V, 1144a.
55. HEINRICH Greve HOLSTEIN HOLSTEINBORG (1748—96), gift med FRIEDERICA CHRISTIANE MARIE Rigsgravinde RANTZAU (1762—1831).
56. ANDREAS CONRAD PETER Rigs greve RANTZAU (1773—1845).
57. Haseldorf, V, 1145, jfr. 1147. Afskrift med den paagældende Tilføjeelse.
58. LOUISE RANTZAU til H. E. SCHIMMELMANN 19. Oktober 1803.
59. Der findes ingen Breve fra Schilden efter 1784, fra Louise Rantzau findes heller ingen i Tiden fra April 1785 til Febr. 1799.
60. LOUISE RANTZAU til EMILIE SCHIMMELMANN, f. RANTZAU, 11. (April) 1777, Lindenberg Pk. XI.
61. samme til H. E. SCHIMMELMANN, 27. Juli 1781, sst.
62. samme til samme, 6. Februar 1799.
63. Af hendes Brev til ham af 29. Oktober 1799 fremgaar det, at Schimmelmänn, da han traf hendes Søster Augusta paa Emkendorf, havde spurgt denne, hvor og hvorledes Louise Rantzau befandt sig.
64. Vielsesattest i Arkivet paa Haseldorf, Acta V, 1146.
65. FRIEDRICH A. W. W. VON BÜLOW (1762—1827). Allgemeine Deutsche Biographie, III, 1876, S. 525—27.
66. LOUISE RANTZAU til H. E. SCHIMMELMANN, 13. Maj 1811.
67. Adolph v. Bülow: Bülow'sches Familienbuch, II, 1914, S. 162.
68. Datoen kendes fra Vielsen 1795, se ovenfor Nr. 5. Den paagældende Skilsmisdom er forgæves eftersøgt i Statsarkivet i Kiel.
69. se Faderens Optegnelser, S. 447.
70. Dispensationen er ikke fundet i Kiel, Datoen kendes fra Vielsen, se ovenfor 5.
71. se Halling: anf. Arb.
72. jfr. S. 449 f.
73. se Halling: anf. Sted.
74. Meddelt af Rigs greve HANS CASPAR RANTZAU.
75. i Breitenburgs Bibliotek, Ranzoviana 376, findes et lille Haandskrift i Læderbind, Oktav, indeholdende kateketisk Udkast, anvendt af Pastor Glasemeyer ved Konfirmationsforberedelsen af DITLEV, FRIDERICA, SOPHIE MAGDALENE og CARL RANTZAU. Forsatsbladet bærer ARMINIA VON SCHILDENS Navn og Paaskriften »erhalten 1818«, samt en Tilførsel af Greve OTTO RANTZAU om, at hans Søster, Stiftsdame i Itzehoe Grevinde BERTHA RANTZAU, der havde faaet Bogen foræret af Frøken LENCHEN ECKHOFF i Juli 1909, havde skænket den til Breitenburgs Bibliotek.
76. se S. 448.
77. Papirer herom i Arkivet paa Breitenburg.
78. Det kan ikke med Bestemthed fastlaas, hvem af Brødrene Stambogen har tilhørt, da kun CONRAD og DITLEV RANTZAU har skrevet i den, men Sandsynligheden taler for, at den har tilhørt AUGUST RANTZAU, fra hvem der findes en Del Papirer paa Breitenburg. — Bogen er indlemmet i Bibliotekets Ranzoviana Afdeling Nr. 384.
79. Regninger vedrørende Indrettelsen af Huset i Itzehoe findes i Breitenburgs Arkiv, M. 19. Papirer vedrørende Kammerherreinde Schilden.
80. Hendes Breve til Conrad Rantzau er dateret fra København, Langesø, Holstenshuus, Odense, Lübeck og Itzehoe.
81. Brev til Conrad Rantzau 27. Dec. (1843?).
82. Brev til samme uden Dato, men med Paaskrift at være modtaget 12. December 1843.
83. Brevene findes i Breitenburgs Arkiv, M. 18.
84. 11. Januar 1812 erklærede hun, at hendes og Døtrenes Formuer tilsammen ikke overskred 38.950 Rthlr., og at hun foruden Renten af denne Sum havde en aarlig Indkomst af 2000 Rthlr. (Breitenburgs Arkiv, M. 19).
85. Meddelelser fra Godsejer Iacob Estrup.
86. om Frau Helms skriver hun i et Brev til Conrad Rantzau dat. 11. (uden Maaned og Aar), at hun hedder »ELISE MARGRETHE BRODERSEN, verheiratete HELMS, geboren in Kiel«. Arkivet paa Breitenburg, M. 19.
87. SCHILDEN til SCHIMMELMANN 12. Oktober 1784, se S. 458.
88. Auszug aus den Kirchenbücher der Kirchengemeinde Itzehoe, Geburtsregister (medd. af Kirchenbüro, Itzehoe).
10. Oktober 1784.
- EMILIE des königlichen Cammerherrn, Landrath in den beyden Hertzogthümern und Amtmann zu Steinburg, Herrn CHRISTIAN FRIDERICH VON SCHILDEN auf Haselau, Haseldorff und Hetlingen Erbherr und LOUISA HENRIETTA MARIA gebohrne Gräfin RANTZAU zu Ahrensburg eheleibliche Fräulein Tochter.
- Gevattern: 1. die Frau Generalin CHRISTIANA GISELA Gräfin zu RANTZAU, gebohrne Baronesse von STAMMER zu Glückstadt, 2. die verwittwete Geheime Etats Ministrin Baronesse von PECHLIN, gebohrne von SCHILDEN zu Uetersen, 3. die Frau Geheime Räthin von SCHILDEN, gebohrne von HUITFELDT zu Haselau.

89. Karl Freiherr von Bothmer: anf. Arb. S. 13 og 17.
90. Auszug aus den Kirchenbücher der Kirchengemeinde Itzehoe, Geburtsregister (medd. af Kirchenbüro, Itzehoe).
16. September 1786.
ROSALIA des Königlichen Cammerherrn, Landrath und Amtmann zu Steinburg, Herrn CHRISTIAN FRIEDERICH VON SCHILDEN auf Haselau, Haseldorff und Hetlingen, Erbherr, und LOUISA HENRIETTE MARIA, gebohrne Gräfin zu RANTZAU, eheleiblicher Fräulein Tochter.
Gevattern: 1. die Frau Cammerherrin, Gräfin VON RANTZAU ROGGENBORFF, gebohrne FABRICI, 2. die Frau Cammerherrin VON PREUSSER, gebohrne VON SCHILDEN aus Glückstadt, 3. die Fräulein ROSALIA VON SCHILDEN zu Celle.
91. Karl Freiherr von Bothmer: anf. Arb. S. 24 f.
92. samme S. 18f.
93. Itzehoe Taufregister 1789—1826:
1799
(født) 30. Maii, (døbt) 6. Juni
ARMINIA, des Königlichen Cammerherrn, Landrath und Amtmann zu Steinburg, Herrn CHRISTIAN FRIEDERICH VON SCHILDEN und SOPHIA MAGDALENA, gebohrne Reichs-Gräfin zu RANTZAU-BREITENBURG eheleibliche Fräulein Tochter von d. H. Probstem Burdorff im Hause.
Gevattern: 1. die Frau Cammerherrin HENRIETTA VON OERTZEN, gebohrne Baronesse VON PECHLIN auf Kittendorf in Mecklenburg, 2. die Comtesse LOUISA VON HOLSTEIN auf Neverstorff, 3. der Herr Landrath HANS HERMANN VON SCHILDEN, Erbherr auf Giesensande zu Hamburg.
94. Karl Freiherr von Bothmer: anf. Arb. S. 18; jfr. Folketællinger og Gravsten S. 448 og Note 9 ovenfor.
95. Udskrift af Itzehoe Kirkebøger i Arkivet paa Haseldorf, V. 980:
1801, Jan. 4. get. 14. desselben (neml. CHR. FR. VON SCHILDEN og S. M. RANTZAU) Tochter MARIA, Gevattern 1. die Frau Gräfin DETLEFINE VON AHLEFELDT, 2. die Frau Gräfin SOPHIE WILHELMINE VON MOLTKE, beyde aus Itzehoe, 3. die Gräfin FRIEDERICA VON HOLSTEIN auf Neverstorff.
96. Kirkebogsudrag i Haseldorfs Arkiv, V. 981:
Haseldorf
1801 † die hochgebohrne Fräulein MARIE VON Juli (Fejl. SCHILDEN, des Königlichen Kammer- skrift for herrn, Landraths u. Amtmanns CHRIS- TIAN FRIEDERICH VON SCHILDEN u. 11. begr. der gnädigen Frau MAGDALENE VON 15. SCHILDEN, gebohrnen Comtesse zu RANT- ZAU BREITENBURG Fräulein Tochter, ge- boren zu Itzehoe den 4. Januar d. J., gestorben daselbst den 11. Juni u. in hiesiger gutsherrschaftlichen Begräbnis- gewölbe beigesetzt, alt 5 Monate u. 7 Tage.
97. Brev fra Notar Plenk i Graz til Baron H. Berner Schilden Holsten 27. Juni 1913.
98. JACOB LUDWIG FRIEDRICH VON PREUSSER, Kammer- herre, Landraad i Glückstadt, gift med SOPHIE CAROLINE CHARLOTTE VON SCHILDEN, Datter af FRIEDRICH CARL FRICCIUS (²²/₁₃).
99. HENRIETTE ELISABETH PECHLIN (1750—1837), f. VON SCHILDEN, Søster til foregaaende. Hun var gift med DETLEFF PHILIPP Rigsfriherre PECHLIN VON LÖVENBACH (1718—72).
100. BENDIX AHLEFELDT til Haseldorf m. m. (1593—1634) og Hustru CHRISTINE VON AHLEFELDT (1589—1645), samt deres Søn, Memoireforfatteren DITLEV AHLE- FELDT (1617—86).
101. Vicekansler, Amtmand JOHANN OTTO NIEMANN.
102. sandsynligvis ADELAIDE CAROLINE CORNELIA Com- tesse SCHIMMELMANN (1760—1826), Datter af Lehnsgreve H. C. SCHIMMELMANN, gift med Diplo- maten FRIEDRICH RIGSGREVE VON BAUISSIN (1753 —1818), se Danmarks Adels Aarbog, LI, 1934 S. 210, f.
103. Thorvaldsen blev bisat 30. Marts 1844.
104. Etatsraad FRIEDRICH JOHANN TUTEIN's Gaard laa paa Hjørnet af Badstuestræde og Vimmelskafet.
105. Hof- og Ordensmarskal JOACHIM GODSKE LEVETZAU (1782—1859).
106. formentlig Lægen JOHAN PETER JACOBSEN, senere Livlæge hos Dronning Caroline Amalie.
107. OLE LUNDT BANG (1788—1877).
108. Andersens Digt, »Trød hen til Kisten her, kom fattig Mand«, der blev afsunget af Studentersangforenin- gen og sat i Musik af I. P. E. Hartmann, er trykt i Andersens Samlede Skrifter, 2. Udg. Bd. 12, 1879, S. 354.

Ved elskværdig Imødekommenhed fra Herr Lehnsgreve Heinrich Carl Schimmelmänn og ved Herr Professor Friis' venlige Mellemløst har der været Lejlighed til at gennemgaa de i Lindenborgs Arkiv bevarede Breve. Her findes otte Breve fra Chr. Fr. Friccius von Schilden til Heinrich Ernst Schimmelmänn i Pakkerne XI og XLIII, samt to udaterede Koncepter fra Schimmelmänn til Schilden i Pakke XLIII. I Pakke XI findes desuden en hel Del Breve fra Louise Rantzau til Søsteren Emilie Rantzau, og 10 Breve fra hende til Svogeren H. E. Schimmelmänn fra 1781—85 og 20 Breve fra Tiden 1799 til 1826. — Arkivet er nu (1941) deponeret i Rigsarkivet.

Endelig findes der i Schimmelmänn'ske Papirer i Rigsarkivet et onkelt Brev fra Schilden til H. E. Schimmelmänn.

NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 425. Maleriet af C. F. FRICCIUS VON SCHILDEN synes ikke at være signeret.
- Side 427. Segl med FRICCIUS VON SCHILDEN Vaaben: Arkivet paa Haseldorf, Acta V, 972.
Segl med Alliancevaaben: Ægteskabskontrakt af 4. Juli 1826, Holstenshuus Arkiv LXXXI, Nr. 2.
- Side 435. Malerier, ganske svarende til de her gengivne, findes for C. F. FRICCIUS VON SCHILDENS Vedkommende paa Haseldorf og for SOPHIE MAGDALENE RANTZAU Vedkommende paa Breitenburg.
- Side 440. Underskriften er fra Skiftet efter Rigsgrevinde AMOENE RANTZAU, f. Grevinde Castell, Original i Arkivet paa Breitenburg. Skiftet har været gengivet i den som Fortryk af nærværende Værk 1939 udsendte Biografi af FRIEDRICH Rigsgreve RANTZAU og AMOENE Grevinde CASTELL REMLINGEN, S. 33 f.
- Side 442. Ved Miniaturen af ROSALIE FRICCIUS VON SCHILDEN, der opbevares i en Montro paa Ravnholt, ligger en Seddel, hvorpaa er skrevet:
ROSALIE OPPEN, f. SCHILDEN
Søster til MAGDALENE HOLSTEN,
Moder til EMILIE SEHESTEDT JUUL
f. 1834.
Stor Lighed imellem ROSALIE OPPEN og Niecen EMILIE.
En ganske lignende Miniature findes paa Haseldorf. — Med Hensyn til Ligheden sammenlign den her gengivne Miniature og Miniaturen af EMILIE SEHESTEDT JUUL Side 196.
- Side 443. Disse to Billeder har været gengivne i D.A.A.1926.
- Side 448. Underskriften er fra en Fuldmagt, der ligger i hendes Papirer i Breitenburgs Arkiv, Gruppe M., Nr. 19.
- Side 468. Kobberpladen til Visitkortet findes paa Holstenshuus.

Visitkort

BREVE OG OPTEGNELSER
1920—1941

Langese

Clausholm

Paa de følgende Blade vil der blive aftrykt Uddrag af en Række Dagbogsbreve, stammende fra den sidste Snes Aar. De originale Breve er skrevne i et saa stort Antal, som kunde rummes i Skrivemaskinen, og sendte til nære Slægtninge og særlig gode Venner, for at disse kunde følge med i Familiens Oplevelser.

Jeg er ganske klar over, at disse meget beskedne Beretninger, hvori jeg fortæller løs om oftest ganske betydningsløse Begivenheder, har meget ringe Interesse for andre end den Kreds, der kender de omhandlede Personer. Men paa den anden Side fortæller de meget om vort Hjem og om de Mennesker, der har glædet os ved deres Besøg, og desuden om vore Rejser og Udflugter og om Besøg hos Slægt og Venner, som har vist os stor Gæstfrihed. Jeg mener derfor, at disse Skildringer har en vis Interesse til Belysning af vort daglige Liv og af det Millieu, hvori vi har levet, og hvori vore Børn er opvoksede.

Som yderligere Undskyldning for Medtagelsen i min Slægtebog af disse Beretninger vil jeg anføre, at hvad enten man betragter dem som Breve, Dagbøger eller Memoirer, vilde deres Trykning være berettiget, saafremt de var 100 Aar gamle. De er i hvert Tilfælde en Illustration til min Udtalelse paa Side 6 i denne Bog, at jeg anvender en Del af min Fritid — »dels til Samvær med min Familie og Rejser med mine Børn, og dels til ved Besøg og Korrespondance at vedligeholde Forbindelsen med mine talrige Slægtninge og Venner«. — Ved Biografierne af de ældre Slægtled er der i nogen Grad gjort Rede for de paagældendes Omgangskreds særlig ved Gennemgang af Fadderlisterne for deres Børn. Det kan derfor opfattes som en Konsekvens heraf, at jeg ogsaa har ønsket at give Meddelelse om vor Omgangskreds, tilmed naar dette saa let kan gøres ved de foreliggende Breve. Naar der saa yderligere henvises til, at det i Indledningen til Bogen anføres, at — »Værkets private Karakter maa berettigede til en Fordybelse i Detailler, som kun kan være af Interesse for en snævrere Kreds« —, og at disse Erindringer er gemt hen paa en meget beskeden Plads bag i Bogen, vil man forhaabentlig bære over med, at jeg har medtaget dette stærkt private og personlige Stof.

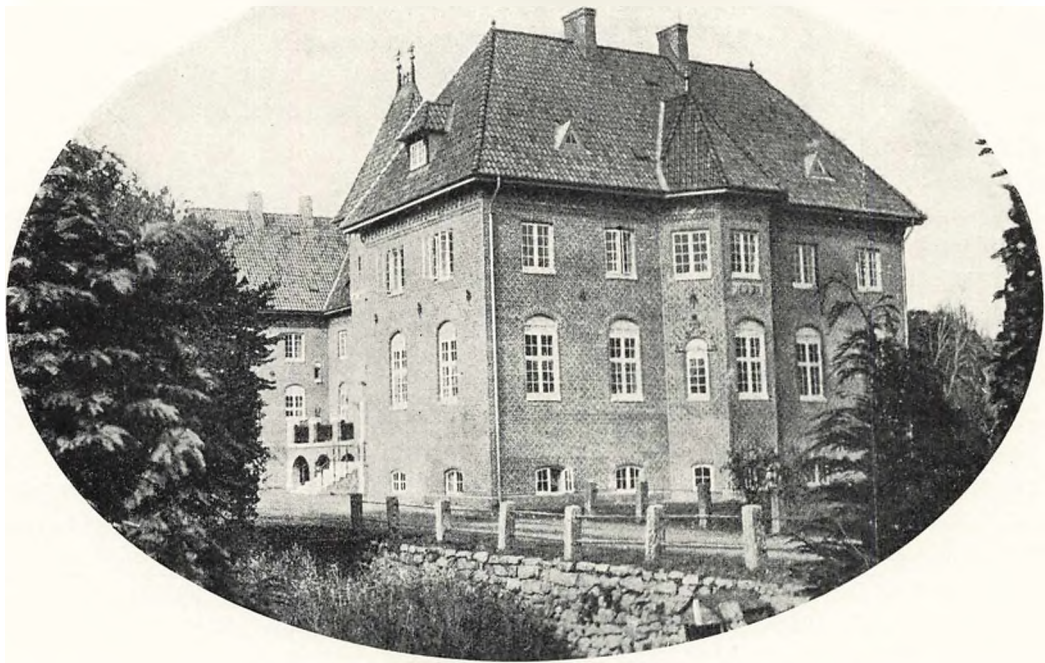
Endelig vil jeg anføre, at de sidste Aars Begivenheder tilskynder mig til at fremdrage disse Skildringer fra en Periode, hvor Livet var lyst og nogenlunde trygt og sorgløst, og jeg føler netop nu en stærk Trang til at mindes alle disse gode Aars lykkelige Begivenheder og de kære Slægtninge og Venner, med hvem jeg har delt disse Oplevelser. Jeg vil gerne benytte denne Lejlighed til at bringe alle disse Mennesker en oprigtig Tak for Trofasthed og Venskab gennem de mange Aar.

Det siger sig selv, at der er udeladt meget af Brevenes Indhold, og der er ogsaa foretaget en Del redaktionelle Ændringer i Teksten og gjort adskillige Tilføjelser. Da der er flere Begivenheder indenfor den omhandlede Periode, der ikke har fundet Omtale i disse Breve, fordi jeg tilfældigvis ikke har skrevet noget saadant Brev i det Tidsrum, hvori disse Begivenheder fandt Sted, har jeg paa enkelte Steder indføjet korte Beretninger herom. Dette gælder særlig Rejserne med mine Børn, hvor jeg specielt omtaler de Mennesker, som vi har besøgt i Udlandet.

Disse Tilføjelser adskiller sig fra Brevene ved, at de ikke er daterede.

Langesø i September 1941.

H. Berner Schilden Holsten.

Holstenshuus

1.

Lilliendal 19. Juli 1920.

Siden mit sidste Brev har jeg haft en storartet Oplevelse ved at overvære de vidunderlige Dage i Sønderjylland, der var som det skønneste Eventyr med den mest begejstrede og jublende Folkestemning, det dejligste Landskab helt indhyllet i Dannebrogflag — og et dejligt Vejr. Vi havde slet ikke tænkt at tage derned, men, da vi fik Tilbud om Nattelogis hos Redaktør SVENSSON i Haderslev, hvis Kone og 5 Børn i Fjor tilbragte 5 Uger hos os, kunde vi selvfølgelig ikke modstaa Fristelsen, men startede hjemmefra med Automobilen Kl. 2,50 Lørdag Morgen, saa vi naaede Færgen lidt før 4. Efter kort Tids Venten kom vi over og naaede Grænsen ca. 5 ½. Paa hele Vejen fra Kolding drog en tæt Strøm af Mennesker Syd paa med Madkurv i den ene Haand og Regnfrakke i den anden, særlig var der en urimelig Masse Cykler. Der var forbavsende langt fra Kolding til Grænsen. Der traf vi SEHESTEDT JUULS, der allerede stod opstillede, og vi vilde forfærdelig gerne være blevne paa dette det aller interessanteste Sted, men, da vore Værter i Haderslev havde lovet os Kort til Tyrstrup Kirke, som skulde bringes os paa Stedet, maatte vi jo tage videre. Det var vidunderligt at se Udsmykningen ned igennem Sønderjylland med et Væld af Flag, Masser af Æreporte og fra den tidlige Time festklædte Mennesker, bl. a. allerede da et Mylder af hvidklædte unge Piger med røde Baand og Kurve med Blomster.

Vi fik en endeløs Ventetid i Tyrstrup, hvor vi spiste noget af den medbragte Mad. Lige før Kirken havde vi en ret god Plads, hvor vi saa det historiske Optog og begejstredes ved at se Kongen paa den smukke og statelige hvide Hest. Det var et uforglemmeligt Syn, og Stemningen kan kun opleves og tænkes, absolut ikke beskrives. Vi løb hen til Kirken og saa de kongelige baade gaa ud og ind. Vi selv kom derimod ikke ind i Kirken, da vi ikke havde truffet Manden med Adgangskortet. Derefter kørte vi til Haderslev i en fuldstændig Kortege, der navnlig paa det sidste Stykke kun bevægede sig Fod for Fod. Ved Udgangen af Kirken i Haderslev saa vi endnu engang Kongen og gik saa hen til SVENSSONS, der i deres Lejlighed havde 6 liggende Gæster — foruden os og Chaufføren — hele Familien SLOTT-MØLLER.

Byen var pragtfuldt udsmykket, og jeg var saa heldig at faa set den prægtige Kirke godt og grundigt. Den er stor og anselig som en Domkirke og har et usædvanlig højt Midterskib.

Næste Dag tog vi Fru SVENSSON og de to ældste Børn med til Dybbøl, hvortil vi naaede efter en herlig Tur gennem det meget smukke Land, som det var en stor Glæde at se saa meget af. Timerne paa Dybbøl var en værdig Kulmination paa Festlighederne og en storslaet Apoteose. Arrangementet var glimrende, og Udsmykningen den enklest mulige med faa Æreporte og en Del Dannebrogflag, og derfor ogsaa i særlig Grad virkningsfuld. Den store Masse feststemte Mennesker og det pragtfulde Landskab med de vide Udsigter fuldstændiggjorde Indtrykket af noget stort og højtidsfuldt. Vi kunde høre lidt af Grev SCHACKS storartede Tale og næsten intet af de andres, men jeg hørte hvert Ord, som Kongen sagde, skønt jeg stod paa en af de yderste Bastioner. Kongens Tale var udmærket, men den er desværre kun mangelfuldt gengivet i Bladene. Denne enestaaende Fest paa det historiske Sted var med alle de Tanker og Følelser, som den gav Anledning til, noget af det mest mageløse og uforglemmelige, man kan tænke sig. Vi spiste til Middag i Haderslev, som vi forlod Kl. 10 for efter en længere Ventetid i Snoghøj at være hjemme Kl. 2 ½. — En trættende, men vidunderlig Tur.

2.

Dette Brev er ikke dateret, men det er sikkert skrevet i Efteraaret 1920.

Den 3. Oktober 1920 blev SOPHIE MAGDALENE konfirmeret i St. Knuds Kirke i Odense af Stiftsprovst LÜTZHØFT. Vi kørte ind i Automobil og kom hjem til Frokost ved 2 Tiden. Hun fik saa sine Gaver, og vi var oppe hos Fru EYERMANN for at gratulere til hendes to Døtres Konfirmation. Ellers var vi hjemme i Ro hele Resten af Dagen. Der kom en Mængde Telegrammer, og næste Dag mellem 2 ½ og 4 var her 42 Gratulanter her fra Sognet: Funktionærerne, Lærerne med Koner, Hjælpekassens Bestyrelse med Koner, Menighedsraadet, som bragte Dorés Billedbibel, en særlig køn og ved sin Oprindelse interessant Gave, — og forskellige andre, en ganske overvældende Masse Mennesker. Om Tirsdagen var Altergangen i Kapellet, og derefter kom her en fremmed Provst, som holdt Børnegudstjeneste i Kapellet og Møde om Aftenen

Langesø 1929

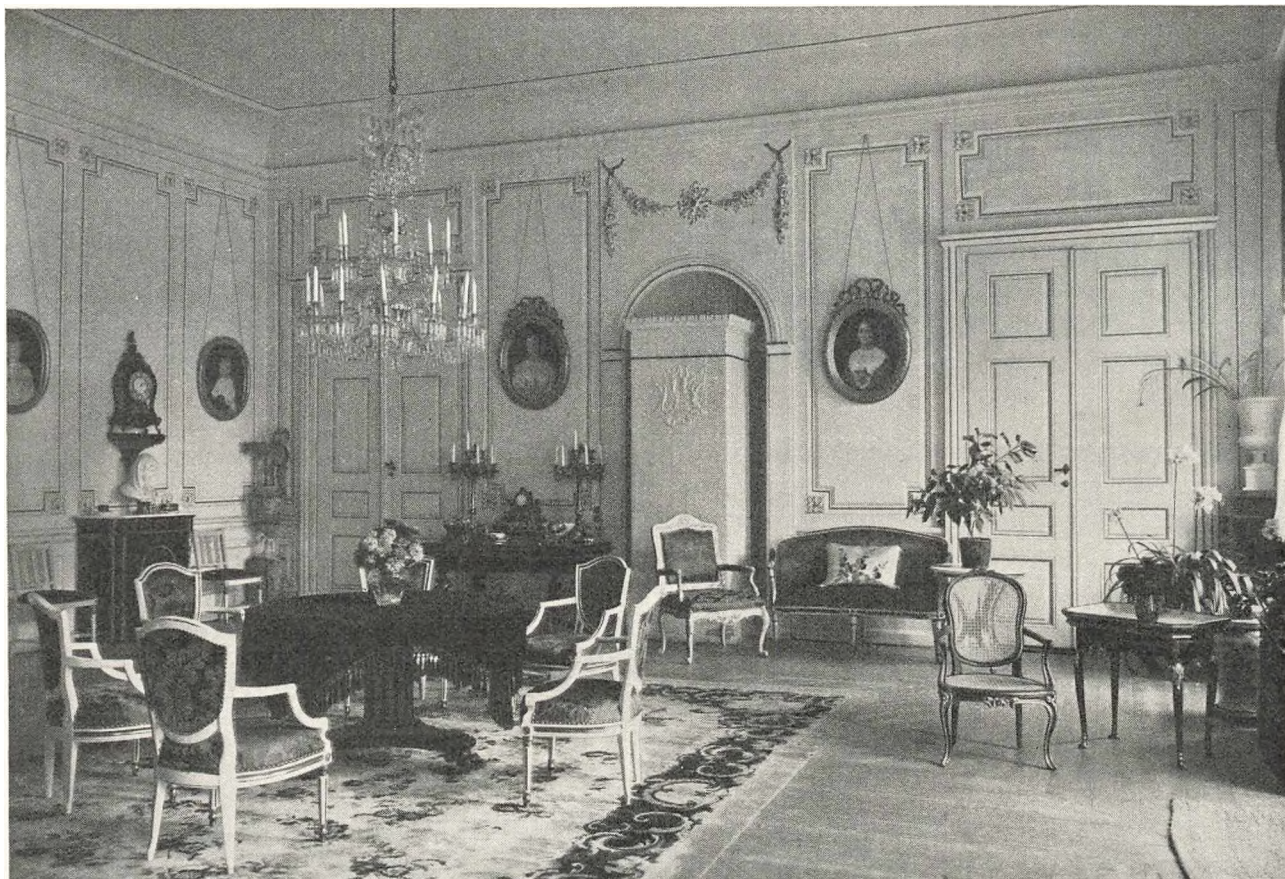
i Forsamlingshuset. I Mellemtiden var her Middag paa 18 Personer, Præsten, alle Lærerne med Koner og enkelte andre.

Konfirmationsmiddagen skulde først holdes om Lørdagen, og Fredag begyndte Gæsterne at komme. Til Te kom ANTOINETTE KNUTH, som blev kørt herover fra Krengerup. Grevinde RANTZAU fulgte hende over. Til Middag kom mine Svigerforældre, CHRISTIAN og DISSI i Auto. De havde været ca. 6 Timer undervejs fra Lilliendal. Næste Eftermiddag kom Tante SOFFI REEDTZ THOTT. Desværre var JULIE syg, saa hun ikke kunde komme med. Jeg hentede selv Tante SOFFI paa Stationen med Autoen, da min Chauffør var syg, hvad der er meget uheldigt og besværligt ved en saadan Lejlighed, men vi havde god Hjælp af Peter fra Holstenshuus, Lejetjeneren Tejsner fra Katterød, Grandmamas gamle Henrik og Chaufføren fra Lilliendal. Til Middagen hjalp Tjeneren fra Hvidkilde og Tante Roma Petersdorffs Chauffør. I Køkkenet havde vi Jomfru Hansen og hendes Elev fra Holstenshuus foruden flere Koner, og to Mand hjalp med Opbæring af Maden.

Da vi skulde være 36 til Middag, var Runde Sal ikke stor nok, saa vi maatte spise i Billardet ved et Hesteskobord. Paa dettes udvendige Side sad: Svigermoder, HANS CHRISTIAN CEDERFELD, TOINET, CHRISTIAN AHLEFELDT, VIVI, Stiftsprovsten, Moder, Hofjægermester SCHØLLER, Tante SOFFI, — dernæst paa den ene Fløjs udvendige Side: Svigerfader, Baronesse JESSY HOLCK, JØRGEN, LENNA AHLEFELDT, Pastor EBBESEN, Fru BOJE, — paa den anden Fløjs udvendige Side sad: Pastor GØTZSCHE fra Vissenbjerg, BENNY CEDERFELD, CHRISTIAN KNUTH, Stiftsprovstinden, Fru EYERMANN, EBBE, Fru Doktor SØRENSEN. Indvendig ved Hovedbordet sad: Fader, Tante ROMA, jeg, SOPHIE MAGDALENE, MOGENS HOLCK, Fru GØTZSCHE. For Fløjenes Ender sad REGITZE og GODSKE, og indvendig KETTY, Overskovfoged BOJE og EVA EYERMANN, og Doktor SØRENSEN, DISSI og ESTHER EYERMANN. — Stiftsprovsten, CHRISTIAN AHLEFELDT og jeg holdt Taler.

3.

Brev om Kapellet's 50 Aars Jubilæum den 6. November 1920
se nærværende Bind Side 13.

Langese. Havesalen. Ca. 1921

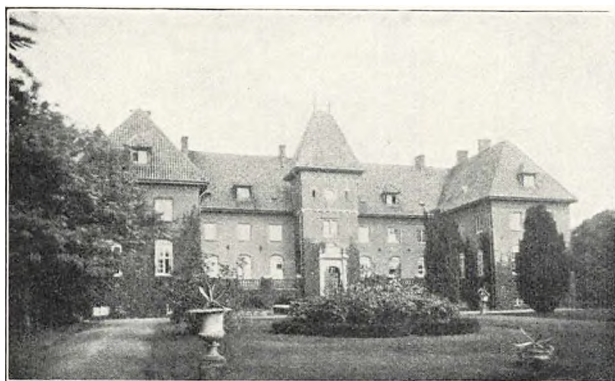
4.

Langese 5. August 1921.

Nu vil jeg fortælle lidt om, hvad vi har foretaget os i den forløbne Del af Sommeren. Først var Børnene jo oppe til Eksamen, og det gik dem heldigvis alle saa godt, at der intet var til Hinder for, at de kunde oprykkes i næste Klasse. For SOPHIE MAGDALENE var det Mellemskoleeksamen, som hun bestod med Glans.

Den 1. Juli kørte vi med de tre store Børn til Ribe, og paa Vejen saa vi Koldinghus og Skibelund Krat med de meget smukke Monumenter. Ribe er en prægtig og interessant gammel By med mange kønne gamle Huse, og Domkirken er meget imponerende. Vi overværede de historiske Festligheder: Kirkekoncert i Domkirken, Optog i Nationaldragter, Folkeviser og Folkedanse paa Riberhus, bl. a. Visen om: »Slottet det er vundet« og: »For Erik, Kongen hin Unge«, samt Ringridning i Plantagen. Det var meget pænt og fornøjeligt. Næste Dag saa vi det gamle Sortebrødrekloster og kørte derpaa til Søst, hvor det var saa morsomt at se FREDDE og AMY TRESCHOWS nye Hjem og deres søde Børn, som er voksede saa meget, siden vi har set dem. Huset er godt og praktisk og nydelig indrettet. Det var rart at se, at Fredde havde noget ualmindelig godt Korn, men derimod var naturligvis hans Græs ganske afsvedet, saa han havde maattet tage Køerne ind. De var overordentlig gæstfri og bad os blive om Natten, vi to i det eneste Gæsteværelse, Børnene fordelte rundt paa Sofaer. Næste Dag kørte vi til Haderslev, hvor vi saa Kirken og besøgte Redaktør SVENSSONS. Derfra kørte vi lige hjem efter en dejlig Tur uden det mindste Uheld. EBBE havde allerede været her nogen Tid og blev længe bagefter for at opmaale og tegne mange af de gamle Møbler til et stort arkitektonisk Værk. Den russiske Maler, Hr. MORITZ, som malede os to i Efteraaret, har med sin Kone været her en 3 Ugers Tid og har malet 4 rigtig udmærkede ovale Billeder af Børnene til at hænge i Salen svarende til de 4 gamle Billeder af Schiødt. Desuden malede han 2 Skizzer af Pigebørnene svarende til de to af Drengene fra i Efteraaret, og et Dobbeltbillede af Pigerne, som jeg har foræret Moder.

Ellers har vi haft Besøg af BENEDICTE KNUTH, Tante ESE, KETTY og ROSENØRNS og nu sidst af Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL, som vi i Gaar kørte op til Tante ROMA PETERSDORFF, hvorefter vi var til Middag paa Hofmangave, hvor jeg skulde forhandle om Fotograferingen til Herregaardsværket. Jeg har i samme

Holstenshuus

Anledning været en Dag paa Hvidkilde, og paa Holstenshuus har jeg ogsaa været en Dag. Forøvrigt er jeg meget optaget af forskellig Korrekturlæsning, og Arbejdet som Sogneraadsformand lægger Beslag paa umaadelig meget af min Tid, men det interesserer mig i meget høj Grad, og jeg er uhyre glad for den ærefulde Stilling, som det — i god Tid sagt — hidtil er gaaet godt med at bestride.

Børnene har Kighoste, og frygtelig kedeligt var det, at de ikke i Gaar kunde komme med til Ballet paa Ravnholt, som de havde glædet sig saa meget til, og hvor det havde været rart for os at se dem mere sig. Om en 14 Dages Tid tænker VIVI at tage med dem til Refsnæs. Mit Korn er forbavsende godt; det er ubegribeligt, at det har kunnet modstaa Tørken saa godt, Byggen vejer 119 ½ og er lys og meget køn.

5.

Langesø 1. April 1922.

Da det er meget længe siden, jeg sidst har skrevet, maa jeg begynde min Beretning langt tilbage, og jeg maa da først fortælle, at vi i Efteraaret fik indlagt elektrisk Lys. Vi havde før Jul indtil 6 Elektrikere boende i Huset, og de gjorde paa 16 Dage Installationen færdig i Størstedelen af Hovedhuset, den lille Lejlighed og Køkkenregionerne. Det var en stor Behagelighed, at vi fik saa meget færdigt inden Jul, da vi skulde have Huset fuldt af Julegæster. Det var min Svigerfamilie fra Wiesbaden, hvor de for Tiden bor, WILHELM og OTTO og ESTHER og deres Dreng fra Næstved, Onkel GEBHARD og Tante AGNES KNUTH og SOPHUS DANNESKIOLD med to Børn. Vi havde det meget fornøjeligt, men jeg kunde ikke være saa meget sammen med de andre paa Grund af mit Sogneraadsarbejde, bl. a. Budgettet for det næste Aar, som det var meget svært at lægge saa længe i Forvejen og uden Kendskab til, hvilke nye Udgifter Rigsdagen kan paalægge os. Desværre har vi maattet gribe til den sørgelige Udvej at opkræve et femte Kvartals Skat, og for at undgaa lignende Ubehageligheder næste Aar har jeg lagt det nye Budget meget rundeligt,

saa jeg haaber, det kan holde; men, hvis Aldersrenteloven bliver vedtaget, frygter jeg for, at den vil medføre saa store og tildels uforudsete Udgifter, at vi maaske alligevel kommer tilkørt. Af Hensyn til de arbejdsløse har vi ladet foretage en Bakkeafgravning i Nærheden af Kapellet. Det vil koste ca. 4000 Kr., hvoraf vi dog faar 1200 Kr. af Amtet og Tilskud af Nødhjælpsfondet. Men foruden Bekostningen har vi haft saa meget Bryderi og Kritik i Anledning af dette Foretagende, at der skal meget til, for at vi en anden Gang skal gøre noget lignende. Tre Mænd har vi beskæftiget næsten hele Vinteren med i Grusgraven at harpe Sten og slaa Skærver, og saa

Mit Arbejdsværelse. Ca. 1920

har jeg faaet den Ide at opfordre Folk til gratis at køre Stenene ud paa Vejene, hvorved der jo spares store Summer til den saa dyre Kørsel. Jeg har haft den store Glæde, at Ideen har slaaet udmærket an, saa der fra alle Sognets Kanter er kørt store Masser af Sten paa den Maade. Besparelsen herved bliver nok en 4—5000 Kr., og saa faar Vejene tilført en Del Materiale, som de ellers ikke vilde have faaet. Jeg er stadig umaadelig glad for min Stilling, og Arbejdet, der jo er saa alsidigt, interesserer mig i allerhøjeste Grad, men det tager ogsaa næsten al min Tid, og i Vinter, hvor der med mange udmærkede Skovauktioner har været meget at gøre paa Godskontoret, har jeg været uhyre optaget, saa det næsten var en Lettelse, at Herregaardsværket paa Grund af Lockouten ikke har lagt saa meget Beslag paa min Tid. I dette Aar har jeg for Sogneraadet skrevet 1295 Breve og modtaget 998 foruden alle Selvangivelserne, og i Marts afsendte jeg engang i Løbet af 25 Timer 215 Breve, 60 for Godskontoret og 155 for Kommunen.

Efter Nytaar var jeg til Nytaarskuren og derefter to Dage paa Gisselfeld, hvor jeg var meget glad for at være. Jeg traf der RAGNHILD TRESCHOW og hendes to Dreng. Jeg var i København til Moders Fødselsdag og var glad for at være derinde nogle Dage. Ellers har jeg passet mine Kontorforretninger hjemme. Jeg har faaet en flink Kontormand fra Odense til i den travleste Tid at hjælpe mig med Sogneraadets værste Udregninger, og det letter meget.

6.

Langesø 22. April 1922.

Fra Holstenshuus tog vi til Trolleborg, hvor jeg skulde forhandle med Onkel CHRISTIAN EJNAR om Billederne til Artikelen om Trolleborg i Herregaardsværket; de er saa talrige, kønne og interessante, at det er meget svært at foretage Valget, da mange af de ønskelige Billeder maa udskydes af Pladshensyn, og det var meget pinligt at bestemme, hvilke der skulde ofres. Jeg var glad ved, at det Udvalg, som jeg havde gjort, og som EBBE havde tiltraadt, næsten ganske approberedes af Onkel CHRISTIAN EJNAR, der

var udmærket at forhandle med. Vi saa en Del paa Stedets mange Herligheder, og Børnene blev viste omkring af en kvindelig Spejderchef. Derfra kørte vi til Julskov, som HANS AHLEFELDT havde indbudt mig til at se, og det morede EBBE og mig meget at se den gamle Bygning med dens smukke og højst interessante Interiører, som er blevne genopfriskede under Ledelse af Arkitekt MOGENS CLEMMENSEN. 3 Stuer ovenpaa staar nu med de oprindelige Paneler og meget smukke malede Dekorationer, som er ualmindelig smagfulde og med meget fint afstemte Farver. Morsomt nok er den store Stue dekoreret med Blomsterguirlander, som synes at være ganske

Mit Arbejdsværelse. Ca. 1920

Mit Arbejdsværelse. Ca. 1920

Mage til dem i Salen paa Sandholt, der forøvrigt siges at være malede af en Slægtning af den daværende Besidder, og han har jo næppe dekoreret paa Julskov, men Traditionen er maaske ikke rigtig. Paa Julskov var der nogle kønne gamle Kakkelovne, tildels meget sjældne, som særlig morede EBBE og mig. Vi kørte saa videre, og, da vor Vej gik lige forbi Biskopstorp, tog vi naturligvis derind, hvor Børnene aldrig havde været. Tante SOFFI var paa Hvidkilde, men JULIE sad og spiste til Aften sammen med ELLEN HOLCK, som har solgt sin nye Gaard og i disse Dage flytter til et Hus ved Rørbæk.

Mine Heste er nu næsten helt raske, og det gaar godt med Saaningen, som snart er færdig.

7.

Langeso 8. Juli 1922.

For nylig har jeg været paa en meget morsom Tur til Sønderjylland og Holsten. Jeg skulde have været med Fader og EBBE til Forenede danske Motorejeres Generalforsamling i Tønder, men paa Grund af overvældende Sogneraadsarbejde maatte jeg opgive det og vandt 2 Arbejdsdage her hjemme ved først at støde til dem Aftenen, før vi skulde køre videre Syd paa. Jeg kørte da herfra om Morgenen den 18. Juni lidt før Kl. 8, og jeg havde indbudt Forvalter NIELSEN, Forpagter BRANDT paa Taagerodgaarden og Skovfoged RASMUSSEN til at følge med, mod at de selv besørgede sig hjem. Vi tog først til Kolding, hvor vi grundigt saa det udmærkede og meget righoldige Musæum paa Koldinghus, derefter kørte vi Syd paa og spiste ægte Honningkager i Christiansfelt og saa derefter Frue Kirke i Haderslev, hvorfra vi tog mod Nordvest forbi Gram, som er en smuk og anselig Bygning. Saa kørte vi til Ribe, hvor vi saa Domkirken og var oppe i Taarnet med dets pragtfulde Udsigt. Vi var lidt rundt i Gaderne og saa de morsomme gamle Huse, og tog saa direkte til Tønder ad den glimrende Landevej. I Tønder traf jeg Fader og EBBE, og mine 3 Ledsagere blev der om Natten og rejste hjem næste Dag over Dybbøl, Sønderborg og Faaborg. Jeg deltog i Motorejernes Festmiddag, som var meget pæn og fornøjelig. Næste Morgen Kl. 8 startede vi i Faders Vogn — min blev af en Mekaniker kørt til Søst — og vi kom meget nemt over Grænsen. Det var interessant at køre den lange Vej ned gennem Hertugdømmerne med Haseldorf som Maal, da det jo er Egne, hvor man ellers ikke kommer. Det var morsomt at passere Kielerkanalen paa en gratis Færges og Byerne Husum, Frederikstad, Heide og Meldorf, men Indtrykkene var for flygtige og for hurtigt oven paa hinanden til, at man kan fastholde dem. I Meldorf spiste vi og saa Domkirken og det udmærkede Ditmarsker Musæum. I Itzehoe gjorde vi nogle Indkøb og ankom til Haseldorf lige til Middag. Det var morsomt at se Sted og Mennesker igen. De var forbavsende uforandrede, særlig Tante CATHIA. AGNES saa meget raskere ud, end da jeg for 4—5 Aar siden saa hende sidst. Drengen paa ca. 3 Aar og Pigen paa 10 Maaneder var raske og søde. Af de andre af Onkel EMILS Børn saa vi desværre kun LISSIE KIELMANSEGG, der en Dag var der til Middag fra det nærliggende Seestermühe. Den ene Dag var der Besøg af Prins SIGISMUND AF PREUSSEN med hans Kone, der er Datter af vores Prinsesse LOUISE og mindede en Del om Prinsesse DAGMAR. Jeg fotograferede en Del vellykkede Billeder af de gamle Schildener, særlig af »Grossvater«, der saa utroligt ligner Grandmama, INGEBORG TRESCHOW, HOLGER RÆEDTZ THOTT og LENNA AHLEFELDT. Efter 2 Dages Ophold kørte vi hjemad, spiste i Kiel og saa det imponerende Thaulow Musæum. Dernæst Kirken i Eckernförde og den prægtige Domkirke i Slesvig, hvor det særlig interesserede os at se Storkansler REVENTLOWS og hans 2 Koners storartede vidt forskellige Sarkofager. Vi overnattede i Flensborg, hvor vi ogsaa saa et udmærket og meget stort Musæum. Maden i Tyskland var billig. Naar vi tre og Chaufføren spiste et stort Maaltid med Jordbær og fin Vin, var Prisen stadig omkring 800 Mark eller ca. 12 Kr., hvor vi saa end spiste. 4 Værelser kostede 550 Mark og en Telefon til Holstenshuus ca. 450 Mark.

Vi kørte lige til Søst, hvor FREDDE og AMY som altid var umaadelig gæstfrie. Fader og EBBE kørte hjem til Holstenshuus over Aarøsund. Jeg blev lidt længere og kørte saa med min Vogn til Haderslev, hvor jeg skulde deltage i et historisk Møde.

8.

Langeso 6. November 1922.

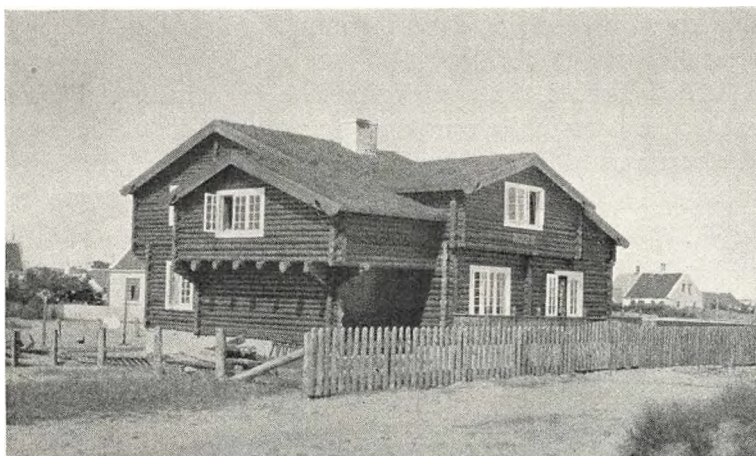
Under mit Ophold i Haderslev boede jeg hos Redaktør SVENSSONS. Der var en Mængde Møder og Foredrag, for det meste overordentlig interessante, men det var umaadelig anstrængende saaledes at være i stadig Aktivitet fra Morgen til Aften. Den ene Aften var der stort fælles Kaffebord med uendelig mange Taler i det historiske »Harmonien«, og en Dag var vi i Masser af Vogne paa Udflygt til Tørning Mølle, hvor Magister CHRISTIAN AXEL JENSEN talte om det gamle Tørning Slot. Jeg tog hjem over Aarø-

sund, og det var morsomt paa Vejen at se den 3-skibede Starup Kirke, som er en Viborg Domkirke en miniature.

Den 16. Juli kørte de 3 store Børn og jeg paa vores længe projekterede Automobilur i Jylland. I Aarhus traf vi WILHELM og BENEDICTE KNUTH, og Vognen viste sin Rummelighed ved at give Plads til 6 Personer og 13 Kufferter, der dog ikke alle var lige store. Vi tog først til Clausholm, hvorfra vi gjorde en Del Ture, bl. a. paa min Fødselsdag til Chokolade paa Skaføgaard og til Middag paa Vosnæs. Vi kørte Nordpaa og saa mange Gaarde og Kirker paa Vejen

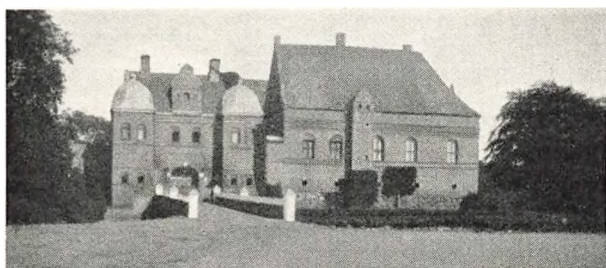
og endte paa Skagen, hvor vi blev nogle Dage hos min Svigerfader. Hjemturen gik over Børghlum, Viborg, Aunbjerg, Brejninggaard til Søndervig, hvor vi blev et Par Dage med en meget interessant Udflugt ad Tangen Vest for Fjorden over Hvide Sande. Derfra kørte vi i eet Træk over Varde, Esbjerg, Ribe, Kolding til Holstenshuus, hvor VIVI og HENRIK havde været, imens vi var borte.

Jeg er glad for, at jeg i de sidste Uger har haft Tid til at læse lidt for Børnene om Aftenen, da jeg

Min Svigerfaders Hus paa Skagen

mod Sædvane har været mindre ophængt med Arbejde, end jeg plejer, og som jeg særlig har været i dette Efteraar først med Sogneraadets Aarsregnskab og saa med min Artikel om Langesø til Herregaardsværket, der kommer sammen med den om Holstenshuus i Løbet af faa Maaneder. Iøvrigt har jeg en stærkt illustreret Artikel om Voldum Kirke i Historisk Aarbog for Randers Amt og en om Vaaben-tæpper med mange Billeder i »Fra Arkiv og Museum«.

Skafogaard

9.

Langesø 6. Marts 1923.

Paa Torsdag venter jeg 2 Landinspektører og 2 Boniteringsmænd i Anledning af, at de 2 store Fjellebjergmarker og nogle mindre Arealer skal afleveres til Statshusmandsbrug i Magelæg med noget Jord fra Bjørnemosogaard under Holstenshuus, som var planlagt afleveret, men som det var af Betydning at bevare, for at denne Gaards Areal ikke skulde blive for lille til de store Bygninger. En Del af Langesøes Enge og afgrænsede Smaamarker har jeg udlejet stykvis til Naboer paa gunstige Vilkaar. Den bageste Limkildemark har jeg lejet ud for et Aar i smaa Parceller til 30 Kr. pr. Td. Ld. uden Skatter, saa kan jeg næste Aar se, hvad der skal gøres med den, eventuelt kan den afleveres til Staten for at aflaste Clausholm,

Sophie Regitze H. B. S. H. Wilhelm Svigerfader
Magdalene Godske Knuth

Wilhelm Sviger- H. B. S. H. Regitze Sophie
Knuth fader Godske Magdalene

eller noget af den kan blive tilplantet. Forreste Limkildemark beholder jeg selv til Græsning til Faarene, som allerede har 34 Lam.

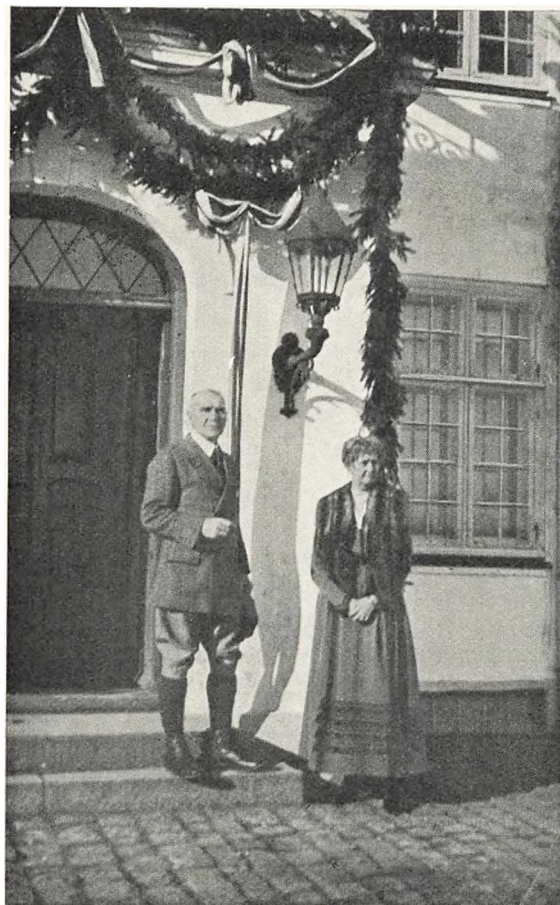
Sidste Lørdag tilbragte jeg med to Sogneraadsmedlemmer med Udregningen af Kildeartsbeskatningen, som er umaadelig vanskelig og varede i ca. 10 Timer, og paa Torsdag skal vi have Møde ogsaa om den kommunale Beskatning. Næste Dag skal jeg rejse til København til meget vigtige Drøftelser om Aflysningen af Baroniet, der stadig lader vente paa sig, men som helst skulde være færdig snarest. Lørdag fejrer jeg Moders Fødselsdag med hende hos JØRGÆN. Den 14. skal jeg til Generalforsamling i vort lokale historiske Samfund, hvis Næstformand jeg er, og samme Dag rejser VIVI og jeg til Vosnæs for næste Dag at deltage i Sølvbryllupsfesten paa Hotel Royal, som vi naturligvis glæder os uhyre meget til. Nu paa Fredag skal jeg for Resten i København deltage i et Møde med Foredrag i Personalhistorisk Samfund, i hvis Bestyrelse jeg nylig er indvalgt.

10.

Langesø 18. Marts 1923.

For en Gangs Skyld har jeg noget ualmindeligt at berette — noget som det sikkert vil mere Læserne at høre om, nemlig den store Sølvbryllupsfest paa Hotel Royal i Aarhus, hvor Onkel GEBHARD og Tante AGNES KNUTH fejrede deres Sølvbryllup ved en stor Middag paa 63 Personer, der sikkert allesammen morede sig udmærket og glædede sig over engang igen at deltage i en rigtig storstilet og smukt arrangeret gammeldags Fest med mange gode Venner og Bekendte og en i alle Henseender god og vellykket Stemning.

Jeg kom her hjem sent Mandag Nat efter mit 3 Dages Ophold i Kbhvn. og var om Tirsdagen meget optaget af Kontorarbejde, som ogsaa fortsattes Onsdag Morgen, hvor jeg med Glæde konstaterede, at Sognets Skatteprocent rimeligvis bliver 1,3. Efter at have spist Frokost hjemme tog VIVI og jeg af Sted og traf i Fredericia Comtesse HENRIETTE KNUTH, og i det lille Tog i Aarhus stødte vi til OTTO, ESTHER, WILHELM og DISSI KNUTH. Vi ankom til Vosnæs til sen Middag, og inden vi var færdige med at spise, kom Svigerfader direkte fra Wiesbaden. Onkel GEBHARD havde bedt os om at komme Dagen før, for at

Sølvbrudeparret foran Hoveddøren paa Vosnæs

jeg kunde hjælpe ham med Arrangementet, og han og jeg tilbragte en Del af Aftenen med at lave Bordlisten. Det var meget kedeligt, at saa mange af de allernærmeste savnedes, særlig Svigermoder, Tante LOUISE, Kammerherre CASTENSKIOLD, CHRISTIAN og TOINET KNUTH, MINNA og JOHN BORGE, GODTFRED og GRETHE NÆERGAARD. Af nærmere Slægtninge havde desuden SOPHUS DANNESKIOLD, Enkebaronesse GYLDENKRONE og Tante AGNES's Fætter paa Skørtinge sendt Afbud og ligeledes JUELS fra Meilgaard og en af Sønnerne paa Grund af Familiesorg. Særlig beklageligt var det, at Tante LOUISE CASTENSKIOLD ikke var med, da hun vilde have nydt denne sjældne Fest mere end nogen anden, og af denne Grund kan man næsten sige, at hendes Fraværelse var et virkeligt Skaar i Festen, da vi alle talte om, hvor glad netop Tante LOUISE vilde have været over at se og deltage i det hele. Der havde ialt været udstedt 99 Indbydelser, men der kom kun 63. Efter Frokost blev jeg kørt til Aarhus for at tilse Arrangementet og lægge Kort paa Bordet, og WILHELM var saa rar at tage med for at hjælpe mig, hvad der var til god Nytte. Vi skulde købe 2 Orchideer til Sølvbrudeparret, men vi kom i stor Forlegenhed dermed, da alle Danmarks Orchideer var opkøbte og sendte til Dronningen. Blomsterhandleren havde med Besvær skaffet 5 Orchideer, men de sad i Fru Hornemanns Sølvbryllupsgave. Hvide Roser kunde vi ikke faa, og vi købte saa Lilliekonvaller, som heldigvis blev modtagne med Glæde, da vi ved 5-Tiden kom hjem for at klæde os om. WILHELM og jeg kørte tilbage til Aarhus i Brudeautomobilen for at kunne hjælpe, hvis der var noget at ordne. Alt var for Resten fortrinligt, og saavel Hotellet som Tjenerne fortjener megen Ros for det hele.

Maden var særdeles god. Jeg var meget glad ved at have Comtesse ELÉ SCHEEL til Bords. Jeg fik talt med en Mængde Mennesker, særlig med Onkel ADAM ESTRUP, TAGE REEDTZ THOTT og Stamhusbesidder HONNENS, som fortalte mig, at de nu flytter fra Bidstrup ned i en Mølle, som ligger 20 Minutters Gang fra Gaarden. Jeg bliver mere og mere flov over, at vi endnu bor i det store Hus her, men — udover Brændsel — vilde vi ikke kunne spare ret meget ved en Forandring.

Da vi kom hjem til Vosnæs, var der nydelig Illumination og Fakler. Fra Indkørselen til Gaarden var der en Flagallé forbundet med Guirlander, og med Snore, hvorpaa der hang kulørte Lamper. Paa Murpillerne mellem Vinduerne paa Hovedfløjen var der anbragt meget store Tal af Gran med røde og hvide Baand: 1898 og 1923.

Tante AGNES havde en lyslilla Kjole paa, ESTHER var blaa med Sølvbroderi og var den kønneste af alle Damerne.

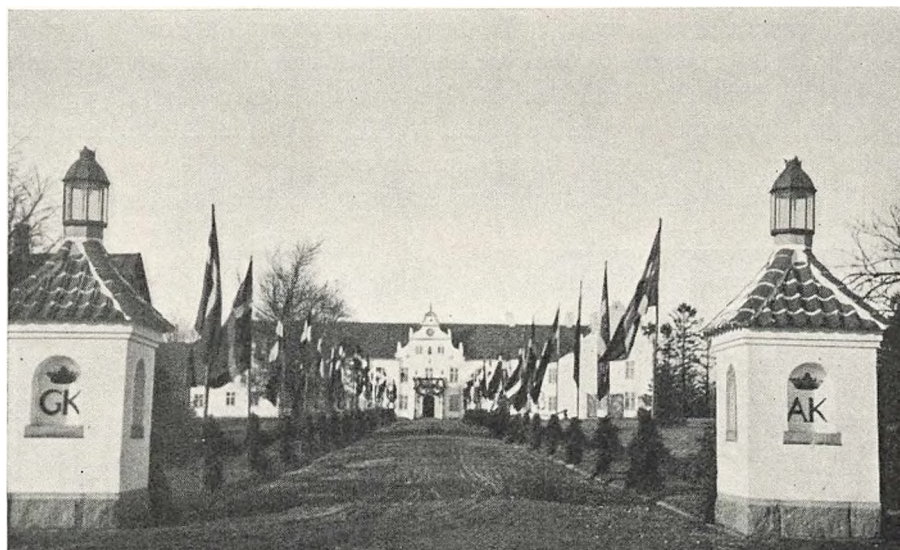
Onkel GEBHARD gav Tante AGNES en ny Automobil, og Tante AGNES gav Onkel GEBHARD en Ridehest. De fik en Masse Sølvfade bl. a. af Svigerforældrene, af Folkene og vist Funktionærerne og fra de tre Familier fra Kragerup. Hofjægermester BRUUN gav et meget smukt Smykke, der havde tilhørt Baronesse TIHANIJ født BRUUN. VIVI, MINNA, GRETHE, DISSI og ESTHER gav smukke broderede Stores til Hallen, og OTTO, WILHELM, JOHN, GODTFRED og jeg gav et Bjørneskind. Desuden var der Masser af Blomster. Næste Søndag skal REGITZE konfirmeres. Her kommer ca. 20 til Middag. Den 8. skal vi til FREDERIK AHLEFELDT'S Konfirmation og d. 10. til Erholm til Konfirmationsfest.

11.

Langsø 23. Maj 1923.

Efter at vi havde været til det sidst beskrevne store Sølvbryllup i Aarhus og paa Vosnæs har vi deltaget i en Række Familiefester her paa Fyen, idet vi har været til tre Konfirmationer. Først vores egen her hjemme, da REGITZE den 25. Marts af Stiftsprovst LÜTZHØFT blev konfirmeret i St. Knuds Kirke i

Odense. WILHELM og BENE-DICTE KNUTH boede her, og vi maatte leje en Automobil for alle at blive befordrede til Odense. Stiftsprovsten talte meget smukt, særlig i Kordøren til de unge. Vi var alene til Frokost, og med halvtre Toget kom Tante SOFFI REEDTZ THOTT og JULIE. Til Middag kom Moder med mine Brødre, SEHESTEDT JUULS, CEDERFELDS og Præstens, saa vi var kun 18 til Middag, og der var ikke andre af REGITZES Faddere end WILHELM og JULIE. Desværre

Vosnæs

Vosnæs

var Svigerforældrene endnu i Wiesbaden, saa de var ikke med, hvad der var særlig kedeligt for Svigermoders Vedkommende, da hun har baaret RÆGITZE. Tante SOFFI og JULIE blev her om Natten, de andre tog hjem. Næste Dag kom her 45 Gratulanter: Sogneraadet, Menighedsraadet, Lærerne, Sognefogederne og Funktionærerne og enkelte andre. De fik Chokolade. Af Sogneraadet og Menighedsraadet havde hun faaet Bøger og fra Sognets Lærere en Sølvvase.

Næste Familiefest var FREDERIK AHLEFELDT'S Konfirmation. Jeg havde staaet Fadder til ham. Lør-

Sobakken
Vejen fra Stationen til Langeso

dag Formiddag tog jeg til Holstenshuus for at se til Moder, og samtidig var jeg paa Godskontoret, hvor jeg bl. a. gennemlæste den endeløse nye Forpagtningskontrakt vedrørende Holstenshuus Avlsgaard med Forpagter NYEGAARD, tidligere Ulstrup, og fik den underskrevet. Forpagteren er gift med en Datter af Forpagter JENSEN paa Haxholm under Frijsenborg. Det er lidt trist, at Familien MACKEPFRANG nu ganske forlader Godserne efter i fire Generationer at have været Forpagtere paa Baroniets forskellige Gaarde uden Afbrydelse vel snart i 100 Aar. Den sidste har selv ønsket at rejse og tager over til en Gaard, han under Krigen har købt i Nærheden af Kolding.

Moder kørte mig saa til Middag paa Lehnshuus, hvor der naturligvis var hyggeligt og rart. Amtmanden og Baron BLIXENS var der og ERIK, JULIUS og EDE AHLEFELDT, Tante SOFFI og JULIE. Nogle af os boede paa Wandals Hotel i Svendborg, og næste Morgen kørte Kærsgaarderne ERIK og mig til Morgenmad paa Lehnshuus. Vi tog saa til Egense Kirke, hvor Pastor BALSLEV talte meget smukt. EDE var i Ollerup Kirke, hvor Pastor CLAUSEN konfirmerede hendes yngste Søster, der gaar i Skole i Svendborg og bor hos CLAUSENS. Til Frokost var hun og JULIUS paa Lehnshuus og til Middag paa Erholm, saa de fordelte sig meget godt. Til Frokosten paa Lehnshuus kom IBETH og ANDREAS BERNSTORFF med HOLGER REEDTZ THOTT. Om Eftermiddagen gik vi nogle Ture. Til Middag kom VIVI kørende hjemmefra i Automobil. Hun havde Præsten til Bords, jeg havde DORTHE AHLEFELDT og sad ved Siden af LENNA. Vi var

vist ca. 38, og det var ubegribeligt, at det lille Hus kunde rumme saa mange Mennesker og give dem Plads ved eet Bord. Det var morsomt at se gamle Baronesse IUEL BROCKDORFF, [† 1936, 90 Aar gammel], der som sædvanlig saa udmærket godt ud. CARL IUEL BROCKDORFF var der ogsaa.

Vi kørte hjem om Aftenen, og to Dage efter var vi til stor Konfirmationsmiddag paa Erholm, hvor jeg havde Pastorinde CLAUSEN til Bords. De spiste paa deres dejlige ostindiske Porcelæn, og Bordet var pragtfuldt pyntet med alt det pompøse gamle Bronze. Bl. a. var WEDEL HEINENS der og Ravnholterne, Brahesborgerne og Arkivar WAD, som jeg talte en Del med. En af de følgende Dage var jeg til Bestyrelsesmøde og Foredrag i Odense Amts historiske Samfund i Assens, og TRESCHOWS havde været saa venlige at bede mig til Middag paa Brahesborg, som det var umaadelig ærgerligt at maatte forlade straks efter Middagen.

Fra Begyndelsen af April har vi haft FREDDE og AMY TRESCHOW her med fire Børn og Pige. De kom lige fra deres Forpagtning i Sønderjylland, som var udløben. Det er meget fornøjeligt at have dem, og alle Børnene er forfærdelig søde, særlig min Gudsøn, NIELS GREGERS. De har faaet det udmærket indrettet

nede i den lille Lejlighed, der er som skabt til saadan Anvendelse med sine ganske afsondrede fem Værelser med Gang foran og egen Udgang. Saa har de faaet et ekstra Værelse paa Kontorgangen, hvor de paa deres Primusapparat selv laver Morgenmaden, medens de spiser de øvrige Maaltider hos os. Saa har vi ogsaa Besøg af en Niece af mig, fra Ruhrdistriktet, HELENE ROSEN, Datterdatter af Tante SOPHIE RÆDER. Frøken BUHL, der længe har ligget meget syg, er her ogsaa, saa vi er ofte tretten til Bords, saa RIKKE og EJLER maa sidde ved et lille Bord. Moder har været her godt otte Dage; men i Dag er hun rejst til Sannarp. I April var jeg nogle Dage i Forretninger i København og var særlig glad ved sammen med JØRGEN at være i Teatret og til Souper sammen med Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL. VIVI er til Middag paa Dallund i Anledning af Grev FRIJS's Død for at være lidt sammen med Baronesse BLIXEN.

12.

Langeso 7. Oktober 1923.

Nu da vi endelig er komne i Ro efter Sommerens mange Rejser og megen Uro, maa jeg fortælle lidt om, hvordan de sidste Maaneder er gaaede for os. Efter Børnenes Eksaminer, som gik rigtig godt med en stor Udmærkelse for SOPHIE MAGDALENE ved hendes Realeksamen og for GODSKE Optagelse paa Latinskolen som Nr. 5, var vi her hjemme i nogen Tid. Pigebørnene var til et nogle Dages Møde paa Liselund. Den 16. Juli rejste vi alle 6 til København, hvor vi besørgede Ærinder d. 17., og Dagen efter fejrede vi min Fødselsdag ved med Toget at tage til Fredensborg til Frokost hos Tante LOUISE CASTENSKIOLD, som det var morsomt at gense efter lang Tids Forløb. Derfra lejede vi en Automobil, som kørte os helt til København, men paa Vejen passerede vi Frederiksborg, hvor Børnene og jeg gik gennem Parken og det meste af Slottet, medens VIVI var henne at besøge Professor BUHL. Videre kørte vi til Birkerød, hvor vi spiste til Middag hos GODTFRED og GRETHE NEERGAARD i deres nydelige og hyggelige Sommerhus, som vi ikke havde set i dets nye og udvidede Skikkelse, der er fortrinlig.

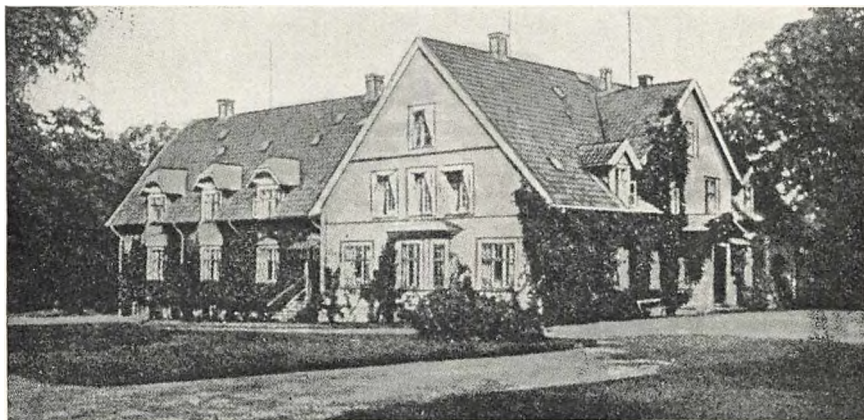
Vi boede paa Phønix, og næste Morgen drog vi videre til Sannarp, hvor Børnene aldrig havde været, og VIVI og jeg havde ikke været der siden i 1918 til Onkel MICHAELS [70 Aars] Fødselsdag. Det var som altid uhyre rart og fornøjeligt at være paa Sannarp, hvor Huset var saa fuldt, som det kan være med et Par og tyve Mennesker ad Gangen — Familien medregnet. Særlig morsomt var det, at ELSE og HENRIK THAM var der med alle deres ualmindelig søde Børn, og vi var jo meget glade for, at vi gensidig lærte hinandens Børn at kende. Desværre var Vejret rædsomt den meste Tid, saa vi kom ikke saa meget omkring, som vi ellers vilde have gjort, men Tante LALLA var mageløs til at køre os paa Ture, saa vi dog fik meget af den smukke og ejendommelige Egn at se. Vi havde naturligvis tænkt paa at tage en Afstikker til Göteborg-Udstillingen, men Vejret var ikke indbydende, saa det blev desværre ikke til noget. Nu ærgrer jeg mig selvfølgelig over, at jeg ikke benyttede den bekvemme Lejlighed til at se den.

Den 5. August kørte GODSKE og jeg til Jylland i Automobil. Vi var først oppe i Kapellet med Blomster paa Grandpapas Kiste i Anledning af 100 Aars Dagen for hans Fødsel. I Fredericia saa vi Købestævnet, som var pænt og flot, men ikke synderlig morsomt. Paa Vejen var vi nogle Timer paa Steensballe, hvor

Søbakken
Vejen til Stationen fra Langeso

GODSKE spillede Fodbold med MIKKEL TRESCHOW og hans Drengene. Vi kørte saa videre og var indenfor paa Vosnæs for at gratulere Tante AGNES KNUTH, der imidlertid ikke var hjemme, hvorfor vi fortsatte til vort Bestemmelsessted, Hotel Kaløvig ved Rønde, hvor vi boede i 4—5 Dage for derfra at deltage i det første danske Hjemstavnskursus paa Rønde Kursus, hvor der hver Morgen holdtes to umaadelig interessante Foredrag af de bedste Fagmænd, som f. Eks. Mag. CHR. AXEL JENSEN, Dr. MARIUS KRISTENSEN fra Askov (om Dialekter), Bibliotekar HAUGSTED (om Egnens Herregaarde) o. fl., og om Eftermiddagen gjordes Udflugter til Egne og Steder, der kunde illustrere det, som vi om Formiddagen havde hørt om. Det hele var ganske overordentlig belærende og vellykket og udmærket godt tilrettelagt, saa jeg var meget ked af, at jeg ikke var kommet 5 Dage før, saa jeg havde faaet det alt sammen med. Jeg traf naturligvis en Del Bekendte, og bl. a. var vi meget sammen med Professor FABRICIUS og Frue, der paa Turene kørte i min Vogn. Den næstsidste Dag var der stor Udflugt i mange Automobiler til Æbeltoft, der lod os vide, at før 11 ½ maatte vi ikke komme, da de først skulde være færdige med deres Forberedelser til en festlig Modtagelse, der bestod i stærk Flagning endogsaa med et finsk Flag til Ære for en tilstedeværende

Sannarp

finsk Professor, og i, at Stenbroen var blevet luget. Der var Sammenkomst i Anlægget med Kaffe og nogle Foredrag, bl. a. et af Dr. MARIUS KRISTENSEN om Marsk Stig Viserne, som var ganske mageløst og vel nok det bedste og mest fængslende af de Foredrag, jeg hørte. Desværre kom jeg ikke med til Rundgangen gennem Byen under Ledelse af den specielle Købstadshistoriker Mag. HUGO MATTHIESSEN, da jeg maatte tage tidlig af Sted for at være til Kongemiddag paa Vosnæs,

som Onkel GEBHARD og Tante AGNES havde været saa venlige at indbyde mig til, og hvor jeg morede mig rigtig godt. GODSKE havde jeg overladt til nogle af vore Venner blandt Kursusdeltagerne, to af Pigebørnenes Lærerinder fra Skolen i Odense, og han boede om Natten paa Kursusbygningen i Rønde.

Inden vi tog hjem, fik vi besøgt Onkel IACOB ESTRUP nogle Timer paa Skaføgaard. Vi kom hjem d. 10. efter en dejlig Tur. Selv GODSKE var interesseret Tilhører til mange af Foredragene.

13.

Langeso 16. Januar 1924.

Skønt dette Brev egentlig skulde fortsætte, hvor det forrige slap engang midt i Sommer, vil jeg dog springe alt det mellemliggende over og straks begynde med at fortælle om det mere aktuelle og i Øjeblikket interessantere: om DISSI KNUTHS Bryllup, som jeg gaar ud fra, at alle de, der faar mit Brev, gerne vil høre lidt om.

Til stor Glæde for vore Pigebørn, og ogsaa for os, blev der paa Lilliendal Plads til, at ogsaa de kunde være med, og vi fire drog saa af herfra den 12. tidlig om Morgenen medførende HENRIK, der sammen med en Pige, der tog med Toget, og VIVI skulde bo paa Hotel Valdemar i Vordingborg, indtil efter Brylluppet. Vi spiste lidt i Næstved og kørte lige til Vordingborg, hvor vi afleverede HENRIK, og VIVI klædte sig om, hvorefter vi i Mørke og tæt Taage kørte til Lilliendal.

Næste Dag, den 13. December var Bryllupsdagen, og den begyndte med Travlhed paa forskellig Maade, bl. a. med at ordne Bordtagningen og Kørselen til og fra Kirke i de forhaandenværende Køretøjer. Jeg maatte køre til Vordingborg efter VIVI, og vi kom lige hjem til Frokost, hvortil Grevinde ELLA MOLTKE kom med Toget. Til Eftermiddagsthe kom FREDERIK MOLTKE med Datter, to Brødre og deres Koner direkte fra København. Alle DISSIS Søkende med Ægtefæller var allerede samlede fra Dagen før. GRETHE havde været der for at hjælpe i nogle Dage. Hun og nogle af de andre havde om Formiddagen været i Egisborg for at pynte Kirken, som var ganske nydelig med mange Lys og »gloire de Lorraine«. SOPHIE

MAGDALENE og REGITZE fungerede som Brudepiger, skønt de ikke var forberedte derpaa og ikke var helt ens klædte.

Om Aftenen var der nogle enkelte andre: LASSENS fra Høfdingsgaard, Doktor WILSOMS, Godsforvalter ERRBOES og Skovrideren med Datter.

Vi blev næste Dag over, og om Lørdagen den 15. kørte vi hjemad — efterladende vore tre Børn paa Lilliendal. Vi var til Frokost paa Holsteinborg, hvor der var hyggeligt og rart, men Greven saa rigtignok meget svag og medtaget ud. Vi kom godt her hjem om Aftenen og havde derefter en meget travl Uge med

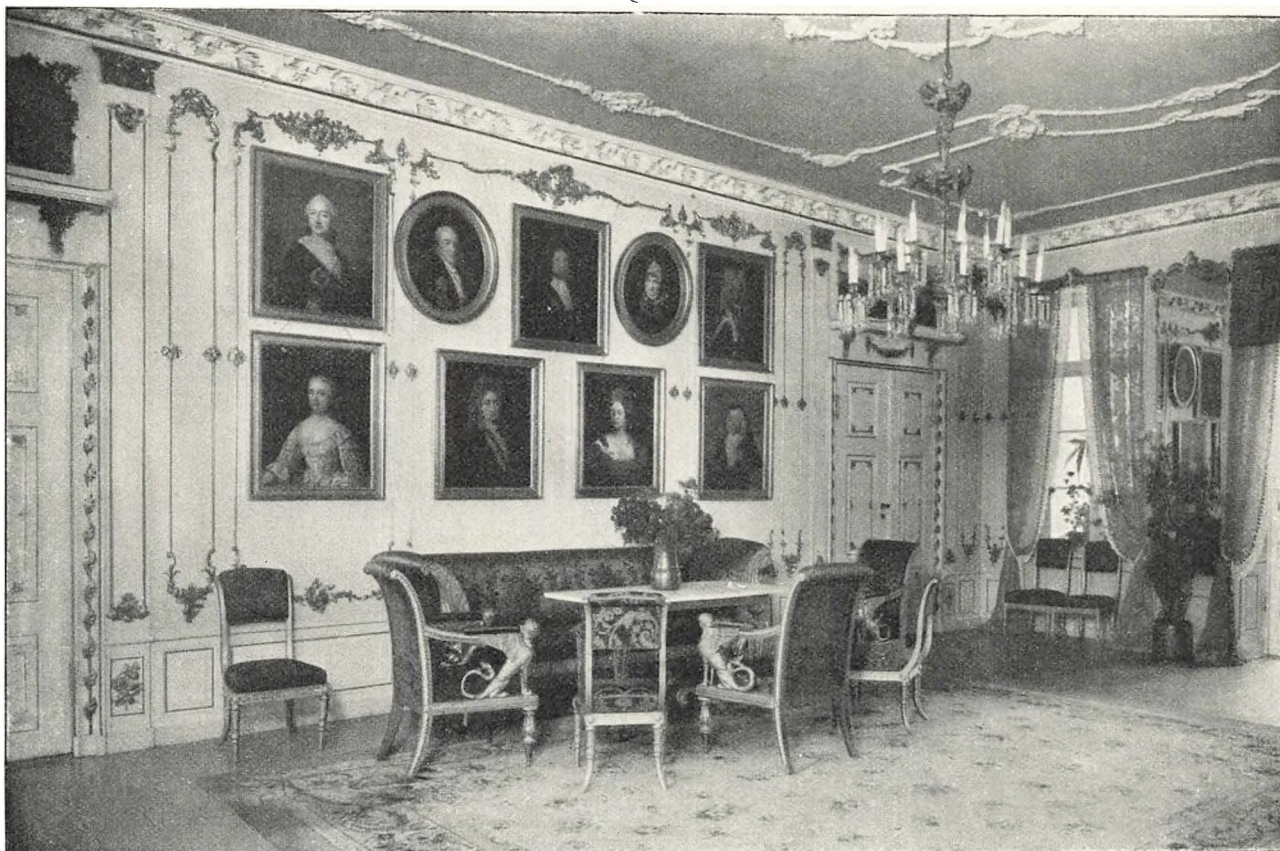

Fra Benedicte Knuths og Frederik Moltkes Bryllup

Godtfred Neergaard	Antoinette og Christian Knuth	Otto og Esther Knuth	H. B. S. H og L. B. S. H. Margrethe Neergaard	John og Minna Borge Wilhelm Knuth
			Benedicte og Frederik Moltke	

Ordning af alle mulige Sager inden Julen og vor lange Fraværelse — med Sogneraadsmøde og Møde med Legatuddeling og Overdragelse af den nyindrettede Kapelkirkegaard fra den midlertidige Bestyrelse, hvor jeg var Regnskabsfører, til Menighedsraadet.

Lørdag den 22. kørte vi atter af Sted — denne Gang medførende GODSKE, og vi havde derefter en rar og fornøjelig Jul paa Lilliendal sammen med de nygifte, WILHELM, GODTFRED og GRETHE med BØRN og SOPHUS DANNESKIOLD med BØRN. Vi var ialt atten samlede, og det var naturligvis uhyre morsomt at være saa mange, ligesom det ogsaa var mageløst engang igen efter saa mange Aars Forløb at være paa Lilliendal og se det gaa i sin gamle kendte Gænge. Selv om jo nok Møblerne fra Frederiksgade har forandret et og andet i Stuernes Fysiognomi, er der ikke megen Ændring at mærke, og alt gaar paa den sædvanlige Vis. En Del af os var til den traditionelle Nytaarsfrokost hos Frøken SUHR, ellers skete der intet ekstra. Et Par Dage var Godsforvalter AAREP paa Besøg. Det var meget interessant at træffe ham og tale med ham.

Lillendal. Havestuen

14.

Langesø 31. August 1924.

Min Vinter var mere afbrudt og urolig, end den plejer, idet jeg var 4—5 Gange i København, bl. a. til Møde i Majoratsudvalget angaaende Processen om Skattesagen, som jo desværre tabtes ved første Instans, men som sikkert appelleres til Højesteret, og til Møde i Adelsaarbogsforeningens Bestyrelse i Anledning af de vanskelige økonomiske Forhold, der er hidførte af de høje Priser, saaledes at vi havde paadraget os en ret stor Gæld. Det vedtoges at søge Støtte gennem en Indsamling, og denne er gaaet over Forventning godt, saa vi nu kun skylder et mindre Beløb, der forventes dækket ved Salg af nogle Foreningen tilhørende gamle Bøger. Aarbogens Udgivelse, der var alvorlig truet, er nu heldigvis sikret, dels ved denne store Afbetaling paa Gælden og dels ved et meget rundhaandet Tilskud fra Carlsbergfonden til Hjælp til Udgifterne ved Stamtavlerne, hvoraf der i Aar kommer Holck og von Holck, Rammel og vistnok bl. a. Pentz og von Qualen.

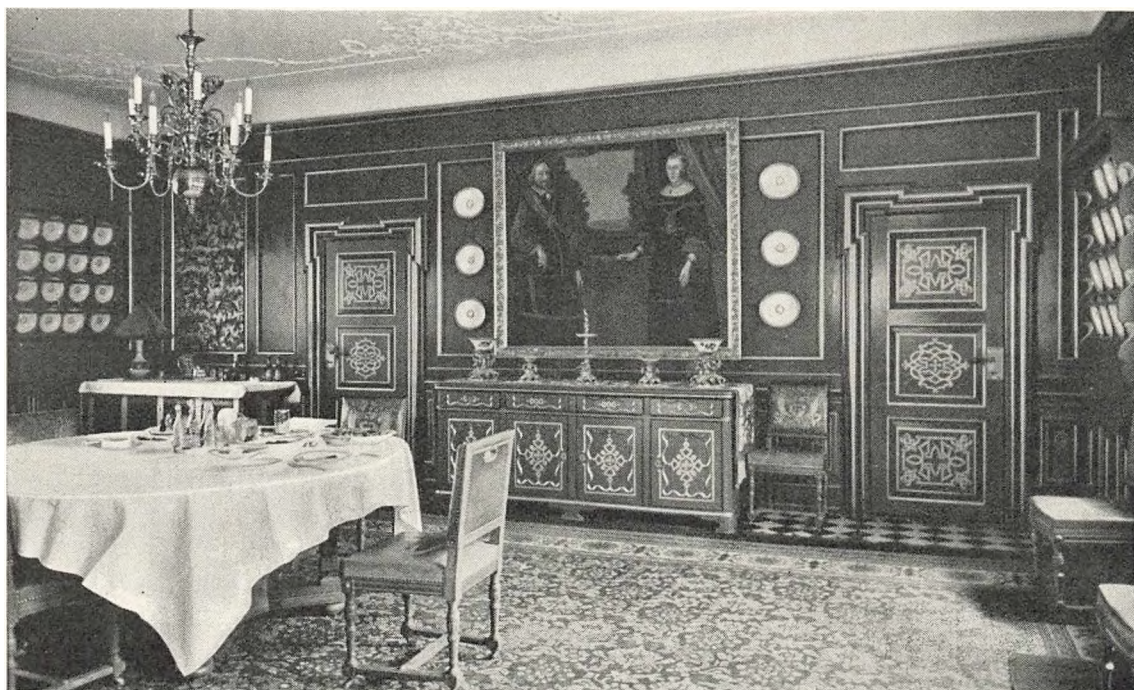
Trods de mange Forstyrrelser i Vintertiden, som er min travleste Tid med Skatteligning og Skovauktioner med Inkassation af Penge for disse sidste, gik det rigtig godt med at overkomme Arbejdet, hvad der vel nok maa tilskrives, at jeg efterhaanden har faaet mere Indsigt i det og derfor mere Magt over det. For Tiden har jeg meget travlt med Sogneraadsregnskabet, som volder et uhyre Arbejde og tager megen Tid at skrive sammen. Vores Fattigstatistik er pæn med kun een fast understøttet, som tilmed nu har faaet Fattighjælpen eftergivet i Anledning af Grundlovens Jubilæum; saa har vi nogle fast understøttede Børn, hvoraf de fleste er forældreløse. Aldersrenten er — som man kunde vente — umaadelig dyr og kræver betydelig mere, end den gamle Alderdomsunderstøttelse, særlig fordi Kredsen af dem, der kan faa, og som indlader sig paa at søge Rente, er blevet saa stærkt udvidet. Udgifterne til de i Kommunen bosatte er fra i Fjor steget fra 10.036 Kr. til 15.887 Kr., og den Udgift, der i Fjor var 13,271 Kr., er i Aar 18,387 Kr. En Lettelse for Kommunerne er det, at Staten efter den nye Lov tilskylder 7/12 i Stedet for tidligere Halvdelen, hvad der betyder mere, end man tror. Den Tolvtedel, vi saaledes faar mere, betyder for os i Aar ca. 1500 Kr. Men for Staten er det jo forfærdeligt, og hvor skal den faa alle de Penge fra? Kommunens Økonomi er forøvrigt fortrinlig, takket være de forsigtige Budgetter og den store Skatteudskrivning, vi foretog det første Aar. Nu er vores Skatteprocent nede paa 1, saa finere kan det da ikke

godt være. I den nærmeste Tid bliver der en Del at gøre med Valgmandsvalget, og til Efteraaret skal det nye Folkeregister indføres, hvad der vil volde meget Arbejde ogsaa i det daglige, men i mange Henseender vil det blive en meget stor Lettelse stadig at have Rede paa alle Kommunens Beboere og alt dem vedrørende. Med dette nye Omraade tror jeg, at mit Arbejde svulmer saa stærkt op, at jeg ikke mere kan undvære en fast Fuldmægtig, som jeg ogsaa tænker paa at antage, hvis jeg næste Aar bliver genvalgt til Sogneraadsformand.

I Paasken var vi nogle Dage paa Holstenshuus, og derfra var nogle af os Paaskedag til en stor Familienmiddag paa Steensgaard.

I Pinsen gjorde jeg med de tre store Børn en meget vellykket Automobiltur i Jylland. GODSKE havde ikke fri den 6., saa SOPHIE MAGDALENE, REGITZE og jeg tog alene af Sted den 4. Juni til Haderslev, hvor vi besøgte Redaktør SVENSSONS og HAFFNERS, hvorpaa vi tog til Sønderborg. Næste Dag saa vi Slottet og kørte rundt paa Als for over Graasten at naa til Tønder. Derfra kørte vi over Schackenberg, Løgumkloster og Gram til Fredericia, hvor GODSKE stødte til os. Saa kørte vi over Vejle og Herning til Viborg, hvor Vognen skulde efterses lidt. Det var en meget lang Tur paa een Dag, vist ca. 280 Km. Næste Dag saa vi Domkirken og kørte over Taarupgaard og Ørslevkloster ad den pragtfulde Vej ved Højslev med storslaaet Udsigt over Limfjorden op i Salling, hvor vi saa Grinderslev Klosterkirke og Spøttrup. Saa var vi forbi Rydhave og endte i Struer for næste Morgen uhyre tidligt — vistnok ved 6-Tiden at køre til Oddesund til den første Færge. Vi naaede Vestervig Kl. ca. 8 ½ og saa Kirken og tog til Vesterhavet ved Agger, spiste i Kroen og var tilbage ved Vestervig Kirke til Pinsegudstjeneste Kl. 10.

Derefter kørte vi Nord paa gennem hele Thy over Thisted og Fjerritslev mod Aalborg, men da det var for tidligt at ende Dagen, tog vi udenom den store Vildmose og gennem vor yngste Købstad, Brønderslev. Fra Aalborg tog vi til Frokost paa Tjele, som det var morsomt at se, og derfra kørte vi ca. Kl. 5 og var hjemme ved 11 Tiden. Ialt kørte vi i 6 Dage ca. 1215 Km.

Steensgaard. Spisestuen.
Over Buffeten Maleri af Jørgen Brahe og Anne Gyldenstjerne

15.

Da GODSKE er det eneste af vore Børn, hvis Konfirmation ikke omtales i de foreliggende Breve, skal her gives en lille Skildring deraf paa Grundlag af samtidige Notater.

GODSKE blev konfirmeret den 28. Marts 1926 af Pastor POULSEN i Thomas Kingos Kirke i Odense.

Efter at vi om Formiddagen havde overværet Konfirmationen, var vi om Eftermiddagen til Sørgehøjtidelighed for Enkedronningen i Kapellet.

Til Middag var her Moder, JØRGEN, EBBE og KETTY, Svigerforældrene, CHRISTIAN og TOINET KNUTH med ULRIG og TORBEN, GRÆTHE og VIBEKE NEERGAARD og OTTO og WILHELM KNUTH, men først den næste Dag var den egentlige Konfirmationsmiddag, og vi var da 45 og spiste i Billardet. Foruden en Del af de allernærmeste var her Familierne fra Lehnshus, Ravnholt, Erholm, Lykkesholm, Kærsgaard, Krenge-rup og Ruggaard og Frøkenerne ANNA og MATHILDE WEDEL HEINEN fra Elvedgaard. Desuden Onkel GEBHARD KNUTH, ELLEN HOLCK, Familiens gode og trofaste Ven, Apoteker NEERGAARD fra Odense, Rektor HOLBECKS, Pastor EBBESENS, Doktor SØRENSENS, Forvalter SIMONYS og Fuldmægtig LARSENS og endvidere Godsforvalter JØRGENSEN, Fru BOJE og Doktor MEILGAARD.

Næste Aften var her en Souper paa 101 Personer, og dertil var bl. a. bedt Funktionærer, Lejere, Haand-værkere og desuden Præsten, Sognefogederne, Lærerne og Medlemmerne af Sogneraadet og Menigheds-raadet med Hustruer.

16.

Da EBBE vilde tilbringe Vinteren 1927 i Italien, opfordrede han mig til at køre med ham dertil i hans lille Renault Vogn, og vi startede fra Holstenshuus sent om Aftenen den 6. Januar med Mommark Færgen, der sejlede fra Faaborg ved 12 Tiden om Natten, hvorved man har hele den næste Dag til at komme saa langt Syd paa som muligt. Vi naaede da ogsaa helt til Göttingen, hvad der var en Køretur paa ca. 500 km. Næste Dag kørte vi over Marburg, hvor vi saa Elisabeth Kirken, til Wetzlar, hvor Vognen maatte repareres, og hvor vi overnattede, for at tage videre over Koblenz til Saarburg. Paa Strækningen hertil fra Wetzlar, der var 276 km, mødte vi, skønt det var en Søndag, udenfor Byerne kun 9 Automobiler, medens vi passerede 2 og blev passerede af 1. Naar man tænker paa, hvad der allerede dengang om Søn-dagen kørte paa de danske Landeveje, var denne ringe Trafik paa en Hovedforbindelse mellem Tyskland og Frankrig saa forbløffende, at jeg har opnoteret det.

Den 10. Januar kørte vi fra Saarburg ind i Frankrig, hvor vi første Gang overnattede i Langres efter at have spist Frokost i Nancy. Næste Dag spiste vi Frokost i Châlon sur Saone og naaede til Lyon. Dagen efter spiste vi Frokost i Montélimart og købte af den berømte Nougat fra denne By og kom om Aftenen til Avignon, hvor vi næste Dag saa Paveslottet, og efter en Frokost i Brignolles naaede vi om Aftenen den 13., efter 7 Dages uafbrudt Kørsel, Nizza, som var Rejsens første Maal, og vi havde da ialt kørt omkring 2000 km. Vi var en Dag i Monte Carlo, og jeg tog en Dag til Beaulieu og besøgte ERIKKA og JØRGEN SCHEEL, som dengang boede der.

Efter en Uges Ophold kørte vi den 20. Januar ind i Italien, og der var ingen Vanskeligheder ved at komme over Grænsen, hvad man her hjemme havde forberedt os paa. Kort inden vi kørte ind i Rapallo, var der imidlertid en Toldbetjent i en Accisebod, der ved Fagter lod os forstaa, at vi skulde aabne Baga-gen. Næste Dag spiste vi Frokost i Spezzia og overnattede i Pisa, hvor vi naturligvis bl. a. saa det skæve Taarn. Den følgende Nat var vi i Sienna, og Dagen efter gik Automobilen i Stykker, saa vi maatte blive i en lille By i Bjergene, som hedder Radicofani, hvor der var forfærdelig koldt i Værelserne i Albergo Dante. Vi maatte desværre rejse det sidste Stykke til Rom med Toget, efter at vi ialt havde kørt, saa vidt jeg husker, omkring 3000 km. Automobilen blev repareret, og efter nogle Besværligheder fik vi den til Rom. Fra den 24. Januar til den 11. Februar var vi i Rom, hvor vi den meste Tid boede i Fru DINESENS Pensionat. Vi var meget flittige til at komme rundt til Seværdighederne, og vi spiste i Legationen hos Kammerherre SCAVENIUS's, og en Aften var vi sammen med RUDOLPH og ELSE REVENTLOW og Fru JOHANNE LASSEN født BENZON.

Den 11. Februar rejste vi til Neapel og var derfra i Pompeji. Vi var en Aften i San Carlo Teatret, og den 13. Februar rejste jeg direkte hjem over Brenner, München og Berlin med 3 Nætter i Sovevogn, medens EBBE blev i Italien et halvt Aars Tid. Jeg havde Ophold i Berlin, hvor jeg bl. a. saa Slotsmusæet. Ved min Hjemkomst til Danmark tog jeg til Skodsborg Badesanatorium, hvor VIVI sammen med SOPHIE MAGDALENE og HENRIK havde været en Del af Vinteren, og hvor hun senere fik en meget alvorlig Aarebetændelse, som bevirkede, at hun ikke kom hjem til Langesø før i Juni Maaned, og at hun var syg og maatte være forsigtig i de nærmeste Aar derefter.

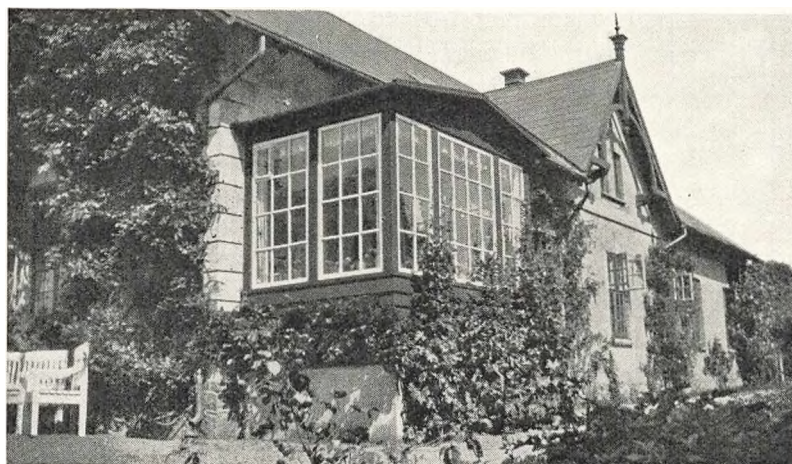
17.

Langesø 31. August 1927.

I denne Sommer har jeg været meget omkring. Først var jeg nogle Dage paa Clausholm sammen med JØRGEN og EBBE i Begyndelsen af Juli. Desuden har GODSKE, HENRIK og jeg været et Par Dage paa Hol-

stenshuus. Mandag den 25. Juli kørte jeg SOPHIE MAGDALENE, GODSKE og HENRIK til Egeløkke, hvor de skulde være en 14 Dages Tid. Vi tog om ad Taasinge, hvor vi saa ind i Generalindehuset, men kun traf LUPAA IUEL BROCKDORFF, da Baronessen hvilede. Til Egeløkke kom vi netop tilpas til at deltage i en stor Chokolade i Anledning af DISSIS Fødselsdag, og til Middag var en Del af os hos MOLTKEs. Desværre maatte jeg af Sted allerede tidlig næste Morgen, da jeg ved 1 Tiden skulde til et Sogneraadsforeningsmøde i Odense. Paa Vejen var jeg paa Svendborg Sygehus for at se til CHRISTIAN AHLEFELDT, som var bleg og mager, men ellers var meget bedre og forbavsende livlig og interesseret i alt muligt. Frokost med LENNA paa Lehnshus. Nogle Dage i Forvejen havde jeg været til stor fin Frokost paa Erholm sammen med FRITZ TRESCHOW fra Fritzøehus og hans Kone, der nogle Dage efter var paa Langesø fra Wedellsborg sammen med Tante FRITZE FRIJS, der gerne vilde se de sjældne Trær.

Lørdag den 6. August kørte jeg igen til Langeland for at hente Børnene, og jeg havde da Frøken PETERSEN [tidligere Lærerinde paa Liliendal] med; hun skulde besøge DISS. REGITZE var kommet til Egeløkke et Par Dage efter de andre, da hun i Bogense skulde have Kørekort til Automobil. Til Middag paa Egeløkke var LETHS fra Steensgaard. Næste Dag, som var en Søndag, naaede vi saa usædvanlig meget: Drengene, WILHELM og jeg tog til Frokost paa Steensgaard, hvor jeg aldrig før havde været, saa det morede mig meget at se den smukke Have, det udmærkede Hus og alle de højst interessante Familieportrætter og dito Kleodier. Vi kørte saa tilbage til Egeløkke, hvor vi læsede Vognen saa meget, som den næppe før har været læsset, og det vil sige grumme meget, nemlig med 6 Mennesker og 6 Kufferter, hvoraf de 3 paa Trinet, foruden Frakker og Hatte m. m. WILHELM tog nemlig med os hjem. HENRIK sad paa en Kuffert bag i Vognen.

Egeløkke. Gartnerboligen,
hvor Frederik og Benedicte Moltke boede nogle Aar

Vi naaede i god Tid Vemmenæs Færgen i Rudkøbing og besøgte Baronesse IUEL BROCKDORFF, der havde 3 Døtre og CARO KONOWS 2 Døtre hos sig. Ret længe kunde vi ikke blive der, da vi skulde være paa Egeskov inden Kl. 6 for at se paa de Ting, der skulde sælges ved Auktion, og samtidig benyttede vi Lejligheden til at hilse paa PREBEN og DORTHE. Hjem kom vi til sen Middag. De 3 store Børn var dernæst til Baller paa Ruggaard, Erholm, hvor de boede nogle Dage, og Rønningesøgaard. Moder og Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL var her en Dag til Frokost, og det meste af en Dag tilbragte jeg ved Auktionen paa Egeskov, hvor jeg fik en Mahogni Æske. Jeg er glad over at have denne Erindring om Tante Jessie, der altid har været saa god og venlig imod mig. Priserne var saa forfærdelig høje, og Sagerne ikke synderlig fristende. Til Middag kørte jeg til Holstenshuus, og paa Hjemvejen var jeg en Timestid inde at hilse paa ERIK SCHAFFALITZKY.

Mandag den 15. drog GODSKE og jeg tidlig af Sted til Haslev. Først gjorde vi Visit paa Bregentved, hvor de var saa venlige at bede mig om at bo der, mens jeg var paa Egnen, og saa fulgte jeg GODSKE til Gymnasiet, hvor han kom til at bo sammen med Fætrene ULRIK og TORBEN KNUTH i en rigtig rar Stue, hvor de dog ikke har meget Plads til deres Sager. Tirsdag blev GODSKE prøvet og blev heldigvis optaget. Imens var jeg efter Frokost med REGITZE MUNTHE kørt til Vallø, hvor hun besøgte Frk. IDA SKEEL, og jeg Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL, GODSKE var saa med til Middag paa Bregentved. Næste Dag var jeg i Butikker i Haslev med GODSKE. Det var lidt svært at skulle forlade ham. Jeg tog saa til Middag paa Bregentved, hvor alle Onkel FREDERIKS Brødre var og Grevinden fra Marienborg. Næste Morgen maatte jeg køre Kl. halvni, da jeg Kl. 10 ¼ skulde møde i Ny Carlsbergfonden for at forhandle om en mulig Støtte til Restaureringen af Kapellet paa Clausholm, som dog ikke blev bevilget. Derefter var jeg paa Kammeradvokatens Kontor og til Frokost hos JØRGEN, hvorfra jeg besørgede en Del Telefoner for saa at køre hjem, medførende HENRIKS nye Lærer Hr. DANIELSEN, som han er meget glad for. Han er et Par og tyve Aar gammel. Næste Dag var jeg til Festmiddag paa Frederiksgave for HOLGER ROSENKRANTZ og hans

tyske Kone. Da jeg havde Værtinden til Bords, maatte jeg ganske uforberedt holde Festtalen, der efter Sigende forløb tilfredsstillende.

Den 23. kørte jeg med Døtrene til Clausholm, hvor vi boede, medens vi fik Kosten paa Tustrup. REGITZE kørte hele Vejen og gjorde det udmærket og meget forsigtigt. En lang Tur paa ca. 200 km for en Begynder.

Naar Vivi i disse Aar som oftest maatte holde sig hjemme og ikke kunde deltage i Rejser og Selskabelighed, skyldtes det en alvorlig Aarebetændelse i 1927.

18.

Langesø 9. Oktober 1927.

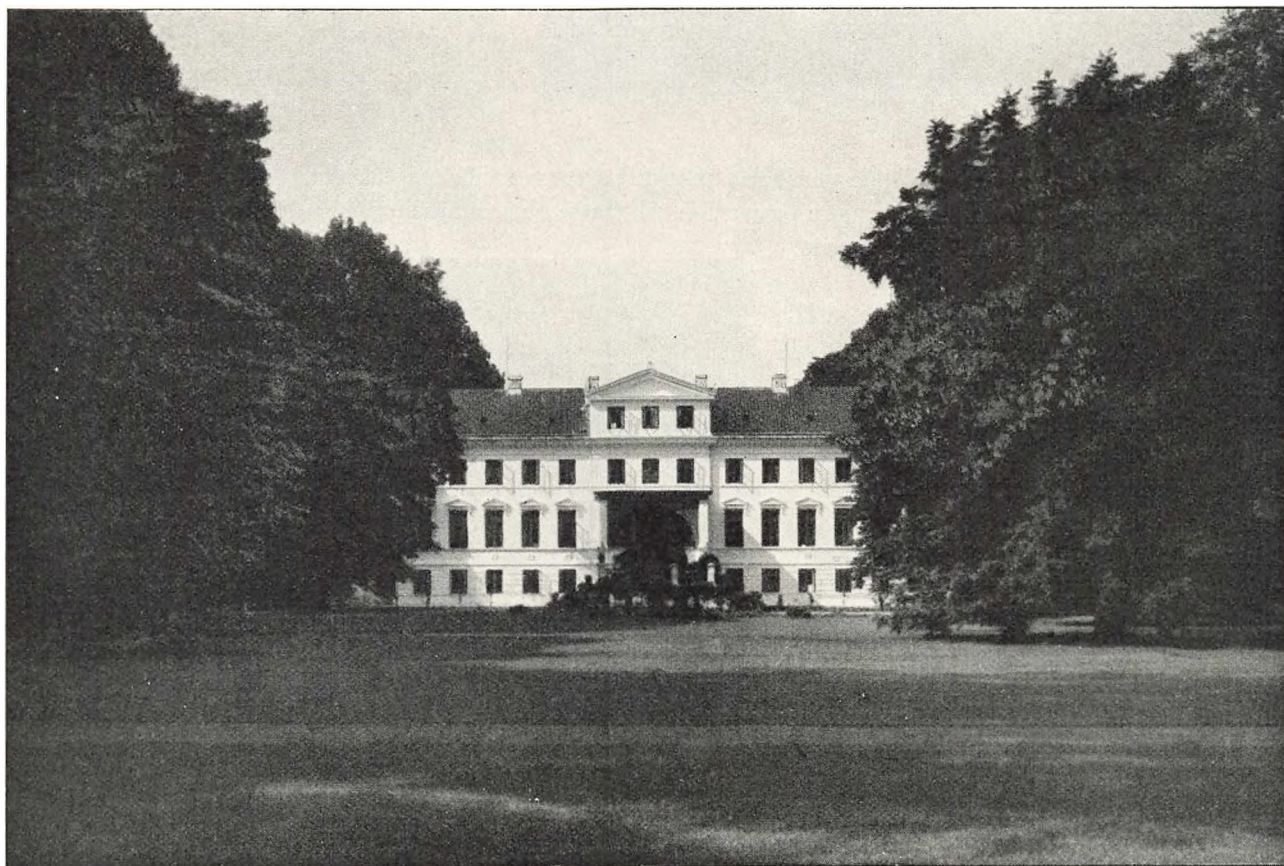
I September Maaned gjorde jeg en meget fornøjelig Automobiltur paa Sjælland, da jeg skulde bringe SOPHIE MAGDALENE til FREDDE og AMY i Hillerød, hvor hun skal være en Del af Vinteren, og hente REGITZE sammesteds, hvor hun havde været en 3 Ugers Tid. Desuden skulde jeg hente GODSKE i Haslev, da han skulde hjem i en 2 Dages Ferie.

Efter at SOPHIE MAGDALENE og jeg havde været til Fester for HOLGER ROSENKRANTZ og hans Kone paa Erholm og Brahesborg, var vi Fredag d. 16. Sept. til Middag paa Tybrind hos ELSE CASTENSKIOLD, hvorfra vi hjemførte ANNA SOPHIE AHLEFELDT, som jeg havde indbudt til at følges med os paa Turen. Næste Morgen, som var om Lørdagen, startede vi meget tidligt ved halv otte Tiden og naaede 9 Færgen i Nyborg. Vort første Besøg gjaldt Taarnborg, hvor vi traf Fru MADELUNG, der var meget elskværdig og gav os The og viste os Haven og gik en dejlig Tur med os i Skoven helt ned til Noret. I Kalundborg spurgte vi paa Kaalund Kloster efter Godsejer LAWÆTZ's, der ikke var hjemme, og derefter saa vi Kirken og det udmærkede Musæum, hvorpaa vi besøgte Frøken STEENBERG i hendes Pensionat paa Refsnæs, hvor vi havde boet for en Del Aar siden. Hun kendte en Mængde af ANNA SOPHIES Familie. Vi fik The og var saa paa Lerchenborg, som vi saa udvendig og lidt af Haven for til Middag at komme til Kattrup, hvor vi boede i 3 Dage og havde megen Glæde af at se det kønne og udmærkede nye Hus, den smukke Egn og af at se IBETH BERNSTORFF saa rask. Om Søndagen gik vi først Tur, og efter Frokost kørte vi til Stenhus for at besøge AXEL og LENNART AHLEFELDT, og efter Kaffe der kørte vi med de 2 Drengene og CLAUD AHLEFELDT, ERIKS Søn, til Løvenborg, hvortil vi havde noget vanskeligt ved at finde Vej. Vi saa den pragtfulde Bygning udvendig og kørte hjem efter at have afsat Drengene paa Stenhus. Om Aftenen var vi ovre at besøge ANDREAS'S Forældre. Mandag tog vi sammen med IBETH til Frokost paa Kongsdal, som det var meget morsomt at se, da jeg aldrig havde været der før, og vi blev udmærket modtagne af Tante MIMI. Efter en meget indholdsrig Frokost gik vi i Have og Hønsegaard og besøgte derpaa JACOB og INGER. SOPHIE MAGDALENE og jeg hilste paa Oldfruen, der tidligere har været paa Langesø, og efter The kørte vi forbi Torbenfeldt til Jyderup, hvor det var morsomt at besøge LERCHES. ANNA HEDVIG havde det bedre, men saa daarlig ud. Til Middag var vi paa Kattrup, hvor CHRISTIAN AHLEFELDT var kommen. Han var forbavsende rask og skulde blive der nogen Tid paa Rekreation.

Tirsdag Morgen drog vi af Sted mod Nord og saa Dragsholm udvendig og Faarevejle Kirke med Bothwells Lig. Medens vi var nede i Krypten, sagde den Kone, der fremviste Kirken, »Han har skæmmet sig meget i den Tid, vi har været Kirkeværgfolk her«. — Derpaa kørte vi den meget smukke Tur til Nykøbing og videre til Rørvig, hvor vi spiste Frokost. Desværre havde vi ikke Tid til at køre ud paa Sjællands Odde, som jeg meget gerne vilde have set. Der er kommet en ny Færge fra Rørvig til Hundested, der kan tage 8—10 Automobile, men, hvis jeg havde set den før, var jeg næppe taget den Vej. Den er ganske lille, og man skal ad stejle Brædder køre ind fra Skibets Side og om Bord køre frem og tilbage, indtil man holder i Skibets Længderetning. Det var en frygtelig Storm, og Skibet vippede forfærdeligt, men ikke engang SOPHIE MAGDALENE blev søsyg. Langs en Del af Arresø kørte vi og ad den meget kønne Kyststrækning over Raageleje og Gilleleje for gennem Gribskov at køre til Fredensborg, som vi saa udvendig, hvorpaa vi gjorde et forgæves Besøg hos CASTENSKIOLDS, der desværre var ude til Middag. Forbi Egelund kørte vi til Hillerød, hvor vi fik Middag hos FREDDE og AMY og overnattede paa Hotel Lejdersdorf.

Onsdag var ANNA SOPHIE, REGITZE og jeg 2 Timer paa Frederiksborg Slot. Vi saa TRESCHOWERNES nye fortrinlige Hus, spiste Frokost hos dem og besøgte Professorinde BUHL, hvis Datter havde været Børnenes Lærerinde. Saa efterlod vi SOPHIE MAGDALENE og kørte videre med REGITZE, der kørte Vognen et Stykke ind i København. Efter at have set Haveudstillingen spiste vi til Middag hos JØRGEN og gik derpaa i Folketeatret til »Moderate Løjer« sammen med GODTFRED og GRETHE NEERGAARD, der sammen med os drak The i Angleterres Palmehave. Vi boede paa Phønix. Fra København kørte vi over Valby

ad den morsomme, men uhyre slette Gamle Køge Landevej, 28 km, hvor vi ved 25 km Stenen stødte til den nye Vej. Vi spiste i Køge, besøgte Grevinde DANNESKIOLD paa Purlund og traf desværre ikke Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL paa Vallø, hvorimod vi traf Frk. SKEEL. Fra Rønnede Kro telefonerede vi, om vi maatte komme til Lilliendal, og paa Vejen var vi paa Oremandsgaard, hvor der ingen var hjemme. Middag, Natteløis og næste Dags Frokost paa Lilliendal. Fredag var vi et Øjeblik inde paa Bellevue, hvor vi traf Kammerherreinde BILLE og EMERENTZE. Forbi Beldringe tog vi til Holsteinborg, hvorfra vi efter en kort The kørte over Fakse til Strandegaard hos TAGE og ELSE REEDTZ THOTT, hvor vi spiste til Middag og boede, indtil vi næste Dag efter en Spadseretur kørte til Frokost til Bregentved, hvor Pigebør-

Lilliendal fra Haven

nene saa Huset sammen med Frøken KIER. Tante BABBE NEERGAARD var der. Vi havde paa hele Turen været bekymrede for, hvorledes vi i den overfyldte Vogn med al vores Bagage skulde faa Plads til GODSKE og hans Bagage, men det gik bedre end ventet. Medens vi i Ringsted fyldte Benzin i Vognen, var vi saa heldige at naa at se Kirken. Paa Torvet i Slagelse traf vi en Rutebil, der skulde køre til Sønderup, ganske nær ved Kattrup, og i den fik vi anbragt ANNA SOPHIE, som saa efter Telefonbesked fra os blev hentet i Sønderup af ANDREAS BERNSTORFFS Vogn. Vi tre andre maatte vente temmelig længe i Korsør paa Færgen.

Hele Turen havde været ualmindelig vellykket og fornøjelig. Paa de 8 hele Dage havde vi kørt 887 km og besøgt og set 44 Familier, Steder, Musæer og lignende. Vi var blevne uhyre gæstfrit modtagne overalt, saa vi kun har boet paa Hotel 2 Gange med tilhørende Morgenmad, og kun 2 Maaltider har vi maattet spise paa Kro, og 1 Aften the. Desværre naaede vi ikke at besøge HØLGER REEDTZ THOTT paa Merløse paa Grund af hans Indkaldelse.

19.

Langeso 11. September 1928.

Naar jeg i Aften skal fortælle lidt om de sidste Maaneders Begivenheder, bliver det en Beretning om megen Omflakken og om mange forskellige Rejser.

Egeløkke 1928

Familien LANSOY i Langlée. Madame MARGUERITE LANSOY er Datter af den tidligere franske Konsul PRADÉRE NIQUET i København, og hun og jeg har til Stadighed vedligeholdt Forbindelsen med hinanden, lige siden vi var sammen i København i vor tidlige Ungdom.

Under vort Ophold i Paris var vi til Frokost i det norske Gesandtskab hos Baron og Baronesse FRITZ WEDEL JARLSBERG, og nogle Gange var jeg med Døtrene bedt til det svenske Gesandtskab hos Greve og Grevinde EHRENSVÄRD. Grevinden er dansk og hed før sit Ægteskab Frøken MARNA MÜNTER, og hun var en meget god Veninde af min Moster, saa jeg har ofte truffet hende i gamle Dage.

Vi var derpaa i Mainz, ad Rhinen til Köln, og over Dresden og Berlin hjem, hvortil vi kom den 16. Juni.

Det var imidlertid kun kort Tid, vi skulde blive her, da vi allerede den 28. Juni rejste til Jylland for i 3 Uger at bo-

sætte os paa Clausholm. Paa Vejen derop var vi til Frokost paa Rhoden. GODSKE kom direkte fra Haslev til Clausholm, og Moder og JØRGEN og EBBE var der ogsaa nogle Dage. EBBE og GODSKE gjorde en dejlig 3 Dages Automobiltur bl. a. til Skagen. Jeg var til Middag paa Gjessinggaard til Hofjægermester FOLSACHS 60 Aars Fødselsdag, og paa min Fødselsdag havde vi FOLSACHS, SKEELS, Onkel IACOB ESTRUP, som holdt

Dissi Godske H. B. S. H. Vibeke Wilhelm Grethe og Sophie Frederik
Moltke Regitze Neergaard Knuth Tønnes Magdalene Moltke
Neergaard

Jeg vil da begynde med at sige, at jeg den 23. April rejste herfra over Flensborg, Hamborg, Köln til Paris, hvor jeg traf SOPHIE MAGDALENE og REGITZE, der i 3 Uger havde rejst i England, Jersey og St. Malo med Frk. BUHL, som efter en Dags Ophold i Paris rejste hjem, hvorefter vi havde en dejlig Tid i Paris. Derfra tog vi til Bryssel, hvor vi boede hos min Kusine FANCHETTE SPOELBERCH, som det var meget hyggeligt at være hos, og videre til Haag, Amsterdam og tilbage til Paris, hvorfra vi gjorde Turen til Slotene ved Loire og videre paa Besøg hos

•Mad til Grammofonledsagelse i en Vejgroft•

Tønnes Neergaard	Grethe og Vibeke Neergaard	H. B. S. H. Godske	Regitze Dissi Moltke	Sophie Magdalene	Frederik Moltke
---------------------	----------------------------------	-----------------------	----------------------------	---------------------	--------------------

en smuk Tale for mig, CHRISTIAN, TOINET og KNUD JUEL. Onkel ADAM ESTRUP og REGITZE havde været hos os til Chokolade ligesom alle Tustrupperne. Vi naaede at faa besøgt alle Funktionærer og Forpagtere, og det var særlig morsomt at komme omkring i Aar, hvor alt stod saa godt, og hvor Forpagterne var saa glade for deres Afgrøder.

Allerede 2 Dage efter vor Ankomst maatte jeg køre til Odense til et Møde. Jeg overnattede paa Langesø og kørte tidlig næste Morgen til Clausholm.

Den 20. Juli var Børnene til Bal paa Gjessinggaard, og næste Dag kørte vi hjem med Spising i Skanderborg. Paa Udvejen

Paa Rudbjerggaards Havetrappe

REEDTZ THOTT til Tante MAGDAS Begravelse og var den Dag en Timestid paa Biskopstorp, hvor jeg er glad ved endnu en sidste Gang at have set Tante SOFFI REEDTZ THOTT.

Vi havde et fornøjeligt lille Besøg af RICHARD og CARL HENRIK THAM, der var paa Cykeltur, og saa rejste vi alle den 29. Juli til Egeløkke, hvorfra HENRIK og jeg vendte hjem den 7. Aug., og de andre den 9. Paa Langeland besøgte Børnene og jeg ved Hou Strand en tidligere Feriedreng, der nu er Direktør og har et Sommerhus der, og vi var paa Udflugt til Tranekær Park og Ristinge. Det mest morsomme var dog, at vi i mine 2 Automobiler og en Lejevogn fra Lohals gjorde en 3 Dages Tur til Lolland — 11 Mennesker: MARGRETHE NEERGAARD med 2 Børn, DISSI med Mand, WILHELM, RUDOLPH KNUTH, SOPHIE MAGDALENE, REGITZE, GODSKE og jeg. Vi startede med et tidligt Skib fra Spodsbjerg, og det var morsomt at se Vognene blive indladede med stort Besvær og Rulleskøjter paa Hjulene. Børnene og jeg besøgte Moders Fætter, Pastor QUADE i Vesterborg, hvorefter vi spiste medbragt Mad til Grammofonledsagelse i en Vejgrøft ved Pederstrup, som vi saa udvendig, ligesom senere Christianssæde og Halsted Kloster, hvor WICKER FRIJS desværre ikke var hjemme. Et Besøg paa Rudbjerggaard var uhyre vellykket; vi fik en stor The og blev indbudt til Frokost paa Hjemturen. Vi installerede os for begge Nætter paa Olsens Hotel i Maribo. Den første Aften kørte vi til Knuthenborg gennem den dejlige Park for at hilse paa Slægtens Hoved; han var imidlertid paa Jagt, saa vi maatte komme igen næste Dag. Vi saa hans Kaktussamling og var i Hunseby Kirke med Blomster til Forfædrenes Kister. Til Frokost var vi paa Oreby, som imponerede os meget. Der var mange Gæster, saa vi ialt var 23. Efter The kørte Baronen os til Berritsgaard, og derfra tog vi til Aalholm, hvor Greven og Grevinden viste os om. Om Morgenen havde vi set Maribo Domkirke, og til Aften var vi paa Aggerup. — Hardenberg, Engestofte, Søholt m. m. har vi set udvendig. Efter Frokosten paa Rudbjerggaard saa vi Vindeholme, og 8 fra Rudbjerggaard fulgte os helt til Spodsbjerg.

20.

Langesø 11. November 1928.

I Oktober har SOPHIE MAGDALENE og jeg haft den herligste Rejse til Sverrig, hvor vi saa og oplevede saa meget, som man ellers gør i et Par Maaneder. Vi nød al den landskabelige Skønhed, de interessante Samlinger og alle vore Slægtninges og Bekendtes utrolige Venlighed og Gæstfrihed mod os.

Vi rejste hjemmefra om Søndagen den 7. Oktober og overnattede paa Paladshotellet i København, hvorfra vi næste Morgen Kl. 7 tog til Sannarp med Ankomst lidt før Frokost. Jeg var meget glad ved at træffe Tante LALLA i god Bedring. Hun var ikke med til Maaltiderne og hvilede undertiden, men ellers var der ikke megen Forskel at mærke. FREDDE var der, og vi var en Dag ude at krebse og paa en rar

8 fra Rudbjerggaard fulgte os helt til Spodsbjerg

Eggert Christopher Knuth

Søster Lærche

Buster i Huseby Kirke

Køretur med HERMAN og paa Besøg paa Hjuleberg. De havde faaet saa forfærdelig megen Regn i Efteraaret og havde endnu 700 Læs Korn ude, hvoraf dog en Del kom ind, medens vi var i Falun. Om Onsdagen blev vi kørt til Falkenberg og rejste saa over Göteborg med den elektriske Bane til Stockholm, som jeg var særlig glad for at faa Lejlighed til at se, da jeg aldrig før havde været der, og samtidig vilde jeg kunne være sammen med Onkel GEORGE og de andre Cederschjölder. PEHR CEDERSCHJÖLD var paa Banen i Stockholm og kørte med os til det pragtfulde Grand Hotel, hvor han spiste med os og bragte en Indbydelse til SJÖGRENS til om Fredagen. Han skulde selv rejse hjemad næste Morgen, men havde bedt en Bekendt, Baron HARALD FLEETWOOD, om at opsøge os. Baronen kom næste Morgen paa Hotellet, og vi gik sammen i Ridderholmskirken, Ridderhuset, Storkyrkan og Catharinahissen. Han var en udmærket Vejleder. Han gav os Frokost i en Medeltids Restaurant, Gyllene Freden, i en Kælder, der mindede om Rupe tarpæa i Rom. Om Eftermiddagen var vi paa Musæer, hos Onkel GEORGE CEDERSCHJÖLD og General SJÖGRENS, og om Aftenen i Operaen til Bohême, der var lige saa kedelig som Operaer er andre Steder. Jeg forstod kun 2 Ord, og det var, da HISLOP, der sang paa Italiensk, sang »Buona sera«. Fredag begyndte vi med at se det imponerende, storslaaede og meget fremmedartede Stadshus med dets vidunderlige Beliggenhed, og en Del af Slottet, hvor de rigtige Selskabslokaler desværre var lukkede paa Grund af Rengøring.

Til Middag var vi hos ELISABETH SJÖGREEN, og det var mærkeligt at være sammen med 12 Slægtninge, hvoraf jeg her i Stockholm saa de 8 for første Gang. Foruden SJÖGRENS med deres 4 Børn var der Onkel GEORGE, CHRISTIAN, MALIN og STIG DE BERG, og HUGO og MARGARETHA CEDERSCHJÖLD, der var komne ind fra Rosersberg. Vi havde det umaadelig hyggeligt og rart, og CHRISTIAN, MALIN og STIG gik med os hjem og drak The i Hotellets Palmehave. STIG og SOPHIE MAGDALENE dansede lidt. Næste Dag var vi rundt paa Skansen, som er interessant og meget naturtro indrettet, men det er vanskeligt at finde alt, hvad man bør se. Saa var vi igen paa det kolossale store Nordiska Museet, hvor navnlig de nyere Interiører er morsomme og de udmærkede Ting i Livrustkammeret, og paa Nationalmusæet, hvis vidunderlige Malerier det er en stor Nydelse at se.

Det var umaadelig pænt af HUGO og hans Kone at overtale os til at besøge dem paa Rosersberg, som er en gammel Herregaard, der nu er Skydeskole $\frac{1}{2}$ Time fra Stockholm, hvor HUGO er Chef. Vi kom der Lørdag til Middag og saa de 3 af deres Børn. Den ældste Dreng er i Skole i Sigtuna. Vi havde en udmærket Aften sammen, og næste Dag gik vi en Tur i den nærmeste Omegn og ned imod Mælaren. De kørte os til Uppsala, hvor vi var lige indenfor i den prægtige Domkirke, men vi kunde ikke gaa omkring, da der var Gudstjeneste. Over Enköping rejste vi til Falun med et Kvarters Spisning i Tillberga. I Ludvika traf vi

paa NIELS, RAGNHILD, FREDDE og AMY TRESCHOW, og i Falun hentede ELSE og HENRIK THAM os paa Stationen, hvorpaa der var Middag hos THAMS. Jeg sad mellem ELSE og Baronesse MANNERHEIM, f. TRESCHOW.

Programmet for selve Festdagen (ELSE og HENRIKS Sølvbryllup), den 15., var af HENRIK lagt paa den mest glimrende Maade. Vi begyndte med Morgenmad hos ELSE og HENRIK, gik dernæst en lang dejlig Tur udenfor Byen i den smukke Omegn i Skov og mellem Klipper, derpaa til nydelig Frokost i Officersmessen, hvorved de slap for Besværet hjemme, saa Modtagelse i Hjemmet, Besøg paa Aktieselskabet Bergslagets Hus i Byen og dettes Musæum i Udkanten af Byen. Til Middag var vi 26, og der var den bedste og fornøjeligste Stemning. Stegen var kold fra Starten, hvad der er storartet, da den saa ikke kan blive kold under Talerne. De bor i et dejligt Hus med store gode Stuer og kønne Møbler.

Næste Morgen rejste de andre, og SOPHIE MAGDALENE og jeg tog til Rätvik og kørte i Automobil den smukke Tur rundt om Siljan Søen. Til Middag hos ELSE og HENRIK og næste Dag til Stockholm, hvor vi fra 3 til 7 naaede at spise, klæde os om, 4 Visitter hos DE BERGS, SJÖGREENS og Baron FLEETWOODS, som vi alle traf hjemme, og hos Gesandten, som ikke var hjemme, og i 2 Butikker, inden vi paa Hotellet havde en hyggelig Middag med Onkel GEORGE, som havde nogle gamle Familiestykker med til os, bl. a. General QUADES Pengepung.

Den 18. om Morgen forlod SOPHIE MAGDALENE og jeg Stockholm. Onkel GEORGE og MALIN var paa Banegaarden med Chokolade og Blomst, og ELISABETH sendte Vindruer til SOPHIE MAGDALENE. Det var voldsom pænt af dem.

Sent paa Eftermiddagen naaede vi til Eksjö, hvor PEHR CEDERSCHJÖLD er Herredshøvding, og det var saa morsomt at se hans smukke store Hjem i Thingshuset og at se MARGARETHA og de 2 store Piger igen. Den mindste havde vi jo aldrig set. Vi kom lidt før Middag og havde det rart sammen med dem om Aftenen. De har 2 gode Gæsteværelser, og vi boede hos dem. Næste Dag spiste vi tidlig Frokost og kørte saa en dejlig lang Tur i Automobil gennem smukke Egne i Smaaland og til en lille Herregaard, der hedder Bottorp og tilhører en Hr. BOGEMANN, en Slægtning af MARGARETHA. Huset er meget kønt og har den pragtfuldeste Beliggenhed paa en Slags Næs i en Sø med Skov omkring. Man ser Vand paa 3 Sider fra Huset. Der er en Mængde kønne Møbler. Vi drak The der og gik lidt langs Søen, men vi maatte hurtigt hjem igen for at komme med Eftermiddagstoget, saa vi kunde være i København om Aftenen.

I de forløbne 14 Dage havde vi rejst rundt og i selve deres Hjem besøgt alle Faders i Sverrig bosatte Slægtninge undtagen GERT og MOGENS TRESCHOW, der var i Skole, og alle Moders svenske Slægtninge

Gitterdør til det Knuthske Familiekapel i Huseby Kirke
med Initialerne H[r.] E[ggert] C[hristopher] K[nuth] F[ru] S[øster] L[erche]

Holstenshuus. Dagligstue
Oktober 1940

undtagen VOLMER CEDERSCHJÖLD, der ogsaa var i Skole, og STEFANA CEDERSCHJÖLD, der var paa Seger-sjö, og MARGARETHA CEDERSCHJÖLD, der var i Meran.

Sent om Aftenen den 19. kom vi til København og boede paa Phønix. Den 20. gjorde vi nogle Ærinder og rejste hjem med 2 Toget.

I Tiden derefter har vi levet umaadelig uroligt med Gæster her eller selv ude. Vi naaede lige at være lidt sammen med GODSKE i hans Oktoberferie, inden han rejste Mandag den 22. Samme Dag var Erholmerne her til Middag med Søs, den yngste Datter. Den 27. kom FREDERIK og BENEDICTE MOLTKE og deres 2 Dreng paa et langt Besøg, som varer ved endnu, og samme Dag havde vi Thebesøg af ELSE CASTENSKIOLD med Admiralinde CARSTENSEN og en engelsk Dame. Nogle Dage før havde jeg været til Middag paa Tybrind sammen med BENNY og HANS CHRISTIAN CEDERFELD og CHRISTIANE ROSENKRANTZ. Søndag d. 28. var MOLTKES, SOPHIE MAGDALENE og jeg til Frokost paa Tybrind og The paa Kærsgaard. Fredag d. 2. var Dr. BECH fra Odense her til Middag, og Dagen efter var jeg til stort Lærerjubilæum paa Kroen, hvor jeg paa Sogneraadets Vegne maatte holde en af Hovedtalerne. Der blev danset, og da det var et aldrende Publikum, var det udelukkende gammeldags Danse, og jeg var meget glad ved engang igen at kunne danse, hvad jeg jo ellers aldrig gør paa Grund af de dumme moderne Danse, som jeg selvfølgelig ikke kan.

Om Søndagen havde vi hele Dagen Besøg af OTTO KNUTH og Baronesse BILLE BRAHE og Børnene Dagen efter var JULIUS og EDE AHLEFELDT her til Middag, og næste Dag OVE og JING SEHESTEDT JUUL. Onsdag d. 7. var jeg fra Kl. godt 1 til henimod 7 til Afsløring af Mindestenen for Familien BALSLEV. Der var samlede 61 eller 63 af Slægtens Medlemmer. Til Frokost næste Dag havde vi 6 af vor gamle Pastor BALSLEVS Børn, og de morede sig meget over at se alt, hvad de i deres Barndom saa ofte havde set. I Vestibulen spurgte de efter den gamle Gruppe i Midten, og jeg følte mig — som naar jeg har ELSE THAM paa Besøg — mødt af en stadig Bebrejdelse for, at ikke alle Møbler stod nøjagtig som i gammel Tid. Vi kørte med Balsleverne til Præstegaarden, og derefter var jeg til Sogneraadsmøde. Mortensaften havde vi til Middag Familien BERNSTORFF fra Granly. Gyldensteenerne var desværre forhindrede. Om Søndagen sen Visit paa Brobygaard og Middag paa Lykkesholm. VIVI var ikke med. Mandag var MOLTKES, SOPHIE MAGDALENE og jeg til Middag paa Kærsgaard, Tirsdag jeg til Kongemiddag paa Krengerup, Torsdag

Holstenshuus. Dagligstue
Oktober 1940

skal jeg til Kongemiddag paa Wedellsborg, og Fredag kører MOLTKE og jeg til Tustrup og Clausholm. Torsdag i næste Uge skal jeg til København til et Møde.

21.

Langesø 17. Februar 1929.

Siden mit sidste Brev har jeg været flere Gange i København. Først i Anledning af Tante LOUISE CASTENSKIOLDS Begravelse i Fredensborg, hvor jeg jo var sammen med alle VIVIS Søskende. FREDERIK og DISSI kørte med SOPHIE MAGDALENE og mig i Automobil til Sjælland, men de kørte hjem med OTTO, medens SOPHIE MAGDALENE og jeg kørte til Haslev for at se til GODSKE, der saa sammen med os kørte til Vallø for at besøge Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL. Vi spiste til Middag hos Dekanessen sammen med CHRISTIAN, TOINET og Drengene, der om Aftenen fulgtes hjem med GODSKE til Skolen i Haslev. SOPHIE MAGDALENE og jeg kørte straks efter Middag og naaede rettidig Korsør, skønt der var lidt i Vejen med Vognen. Vi kørte fra Vallø ved 7 Tiden og var her ved 12 Tiden. Det er mærkeligt at kunne spise til Middag paa Vallø og være her i passende Sengetid.

Den 14. December maatte jeg atter til Byen i Anledning af Generalforsamling i Godsejerforeningen. Jeg var derfor ikke hjemme, da REGITZE kom hjem fra England, hvortil hun skulde have været tilbage den 1. Februar, men PREBEN AHLEFELDT havde bedt hende opsætte Ankomsten, da de havde en Del Sygdom i Huset, og hun skal saa først derover den 15. April, som jo bliver en meget behageligere Aarstid for hende at være i London. Vi er meget glade ved, at hun ikke er der nu i denne Kulde og med den megen Sygdom i London.

Vi havde en hyggelig Jul paa Holstenshuus under de sædvanlige Former, kun med den Forskel, at Moder jo nu har faaet den store Spisestue til sin Stue og har faaet indrettet sig nydeligt og meget lignende hendes gamle Stue. De 2 Gæsteværelser ved Siden af Tjenergangen er slaaede sammen til en rigtig god Spisestue, der vilde være upaaklagelig, hvis ikke Spisebordet var saa stort, at det hæmmer Passagen.

Forandringen er lavet for at spare Brændsel ved, at Husets ene Halvdel er spærret fra og ikke bliver opvarmet. Resultatet har været efter Ønske, for indtil i forrige Uge var der kun brugt ca. 21 Tons Cinders, siden Opvarmningen begyndte.

En Dag var vi til Middag paa Lehnshus, og en anden Dag var EBBE og jeg til Festmiddag paa Steensgaard til Ære for GREGERS AHLEFELDT og hans Forlovede. Fra Holstenshuus rejste jeg til Kuren hos Kongen og fulgtes med HENRIK BILLE BRAHE, som jeg talte meget med. Hjem rejste jeg allerede med 2 Toget og fulgtes med CHRISTIAN KNUTH.

Det var morsomt, at REGITZE var hjemme, saa hun naaede at komme med til det store Hofbal, som meget nøje lignede det sidste Aar. Vi boede paa Phønix og spiste ligesom i Fjor før Ballet med FOLSACHS, DINESENS fra Skørringe og Baronesse GYLDENKRONE med Datter. Ved Souperen paa Christiansborg havde jeg MARGRETHE REVENTLOW til Bords, hvad der jo var umaadelig fornøjeligt. En af mine Døtre havde JØRGEN SEHESTED til Bords, og den anden Løjtnant DINESEN fra Kragerup. Jeg saa og talte med Masser af Mennesker, som jeg ellers aldrig ser, saa det var jeg naturligvis meget glad for. Jeg fik et nyt Bevis for min Lighed med Baron FREDERIK ROSENØRN, for Fru HAGE fra Rydebæk talte om min yndige Datter BITTEN. Før Bortkørselen serveredes der Chokolade, som jo er en Del mere hensynsfuldt mod Gæsternes Nattesøvn end den sædvanlige Kaffe.

Døtrene og jeg var 3 Gange i Theatret og saa: Som De behager, Kejserens nye Klæder og det smukke og livlige Coppelia, og endelig Frøken Kirkemus, der var uhyre morsomt og udmærket spillet. 2 Gange var vi hos Nimb, den ene Gang med GODSKE, der var inde fra Lørdag til Søndag og var med os i Dyrehaven, hvor vi med stor Fornøjelse saa paa Vintersporten og kørte i Kane. Vi kom baade ud og hjem til Langesø uden Is- og Snehindringer.

Siden har jeg mest været i Ro herhjemme og arbejdet først med min egen og saa med andres Skatteansættelse, og det er i Aar gaaet rigtig godt med Ligningsmøderne.

Jeg var til Onkel CHRISTIAN EJNAR REVENTLOWS Bisættelse paa Trolleborg i det dejligste Vejr med Sne, Granguirlander og mange Flag. Følget fulgte til Fods ad Alleen og gennem Gaarden ud til Landevejen. Den store Kirke var ganske fuld. Jeg tog hjem med Moder og var hos hende til Middag.

Det gaar heldigvis saa udmærket med VIVIS Helbred og vi har udsendt Indbydelse til en stor Middag paa 80 med mine kommunale Bekendte den 2. Marts.

Til den nævnte kommunale Middag var bedt forskellige Embedsmænd, der har Forretninger med Sogneraadene, mine Kolleger i Repræsentantskabet for Nordvestfyenske Jærnbane, de nordfyenske Sogneraadformænd, som jeg plejede at træffe ved vore Formandsmøder i Bogense, Medlemmerne af Vigerslev Sogneraad, forskellige af vore Bekendte, der var Sogneraadmedlemmer, og enkelte andre. Vi var ialt 78 og spiste i Havesalen.

Til Stede var bl. a. Stiftamtmand NEUMANN, Amtmand Baron WEDELL fra Svendborg, Biskop RUD, Provst NICLASSEN fra Norup, Amtsforvalter NORDLIEN, Stiftskasserer THIELE, Auditør BOISEN, Amsraadssekretær RITSING, Bankdirektør JACOBSEN fra Discontokassen, Skatteraadformand, Sagfører THEILL fra Bogense, Skatteraadmedlem LARS HANSEN fra Anderup, Folketingsmand CARLSEN SKIØDT og Sogneraadformand HAASTRUP fra Diernisse.

Steensgaard

Langeso. Alleen. 1929

Langeso. Opkørsel til Alleen for Enden af Søen. 1929

Pinsen 1929

Christian Knuth	Grethe Neergaard Torben og Dagmar Knuth	Toinet Knuth I. Knuth	Lippe Bille Brahe	L. B. S. H. og H. B. S. H. Erik, Agnes og Frederik Knuth	C. Knuth Ulrik og Minna Knuth Henrik	Otto Knuth Dissi og Frederik Moltke Sophie Magdalene Godske	Wilhelm Knuth
--------------------	---	-----------------------------	----------------------	---	--	--	------------------

22.

Langesø 23. Maj 1929.

Kære Regitze.

Nu skal Du faa en udførlig Beretning om vores store Familiesammenkomst i Pinsen, som det var saa kedeligt, at Du ikke kunde være med til. Først kneb det jo en Del at faa alt færdigt, da hele Huset jo har været fuldt af Haandværkere, og det er meget besværligt saadan i een Reparationsperiode to Gange at skulle gøre Huset ryddeligt og nogenlunde præsentabelt, — først til Kommunalmiddagen i Marts og nu til Pinse. Imidlertid blev alt paa det nærmeste færdigt undtagen Hovedtrappen, hvor der maatte lægges Brædder hen over Udgravningen til Forsænkningen under Trappen, hvor Døren gaar ind til det nye W.C.

Trappens Vægge er heller ikke malede, men det meste af den gamle Maling er skrabet af. I den lille Lejlighed blev Badeværelset og W.C. et færdige ogsaa med Terrazzogulv, men Badeovnen fik vi ikke, saa de maa nøjes med koldt Bad. Du kan ikke tro, hvor pragtfulde de to Himmelsenge er. Om Fredagen kom de første Gæster, som var DISSI og Onkel FREDERIK, og til Middag kom Tustrupperne med deres Døtre, og med 7-Toget GODSKE og ULRIK og TORBEN. Med Aftentoget fra København kom Tante GRETHE, — desværre alene, da hele hendes Familie var ude at spejde. Lørdag ved 1-Tiden kom Morfar og Mormor med Toget, og om Aftenen Onkel OTTO med Baronessen og Børnene. Han kunde ikke tage hjemmefra før efter Kl. 6, da han selv maatte staa og se paa sin nye Skærvæknuser. Onkel WILHELM var den sidste og kom om Søndagen, da han havde Haandværkere og skulde forhandle om Salg af Køer. Efter hans Ankomst var vi fuldtallige, d. v. s. ialt 22, saa der behøvede ikke at gøres noget ved Spisebordet, hvorved

vi spiste 18, medens HENRIK og de 3 Flintholm Børn spiste ved et Spillebord lige indenfor i Dagligstuen. Skønt vi som sagt var 22 ialt, manglede der dog ikke færre end 11: Familien Tante MINNA — 4, Onkel GODTFRED med 2 Børn — 3, DISSIS Børn — 2, Tante INGE og Du. Her var 17 Gæster foruden Flintholm Pigen, og naar der bor 2 i Schildens Stue, kan vi uden særlig Vanskelighed have 30 liggende Gæster. Vi havde den uundværlige Tejsner til at hjælpe med Opvartningen, og adskillig kvindelig Hjælp.

Søndag Eftermiddag kørte vi i 4 Automobiler til Frøbjerg og nød den smukke Udsigt, drak en Kop Kaffe, og tog derfra paa en overraskende Visit paa Erholm, hvor der næsten var lige saa mange Familiemedlemmer samlede, som vi. Moder benyttede Tiden til at hvile sig. Hun havde haft Søndagsskole om Formiddagen. Mandag Formiddag var 11 af os i Kapellet og hørte Hjælpepræsten fra Vissenbjerg, der hedder RASMUSSEN.

Mandag Eftermiddag var mange af os en meget lang Spadseretur i de sydlige Skove, hvorefter jeg spillede Tennis med de tre Drengene. Søndag til Middag smagte vi paa den nytappede Vin og fik ni forskellige Slags Vin, og om Aftenen Punch, som Moder øste op med sin Formoder ANNA HOLCKS Sølvpuncheske fra Steensgaard, som jeg købte paa den Lethske Auktion i Silkeborg. I Løbet af Tirsdagen rejste de alle sammen, først MOLTKE tidlig om Morgenen, og sidst Tante GRETHE med 6 Toget. Det er dejligt, at alt var saa vellykket og morsomt, og at Moder lod til at have overstaaet det godt.

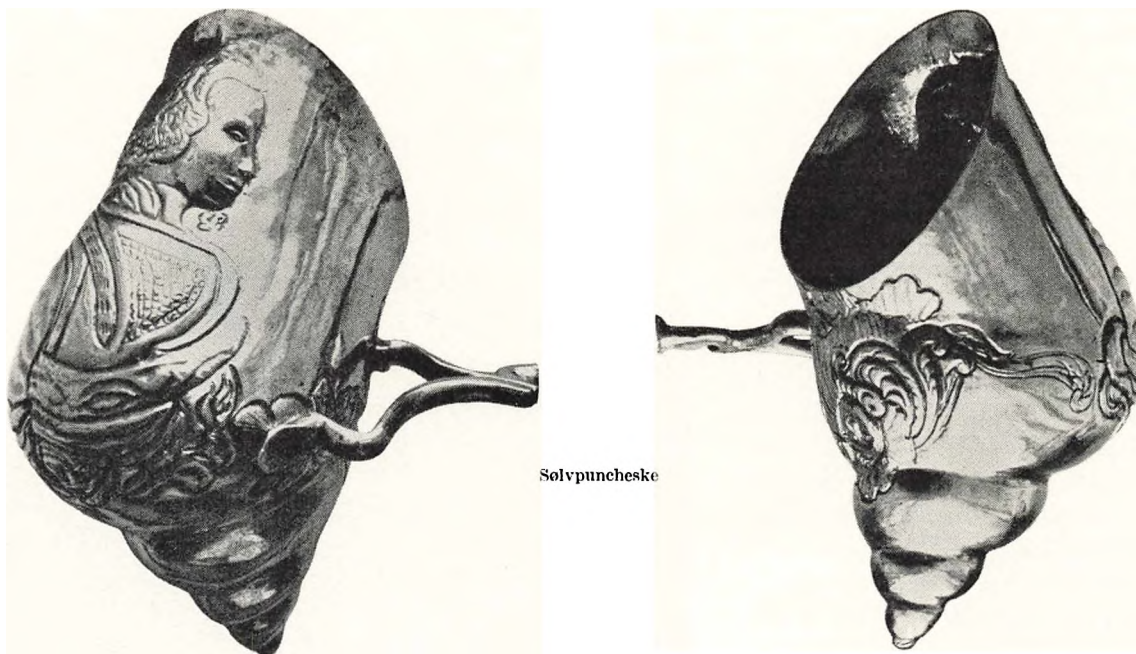
23.

Langesø 30. Juni 1929.

Jeg har ikke fortalt om alle vore mange Oplevelser i Løbet af Foraaret, hvis Begivenheder ganske vist ligger lidt langt tilbage i Tiden, men jeg benytter disse mine Breve som Dagbog, og derfor maa jeg skrive noget om denne bevægede Periode, da jeg nødig vil undvære den i mine Optegnelser, og saa maa I finde Eder i at faa disse Beretninger, som I jo kan lade være at læse, hvis I synes, de er for gamle.

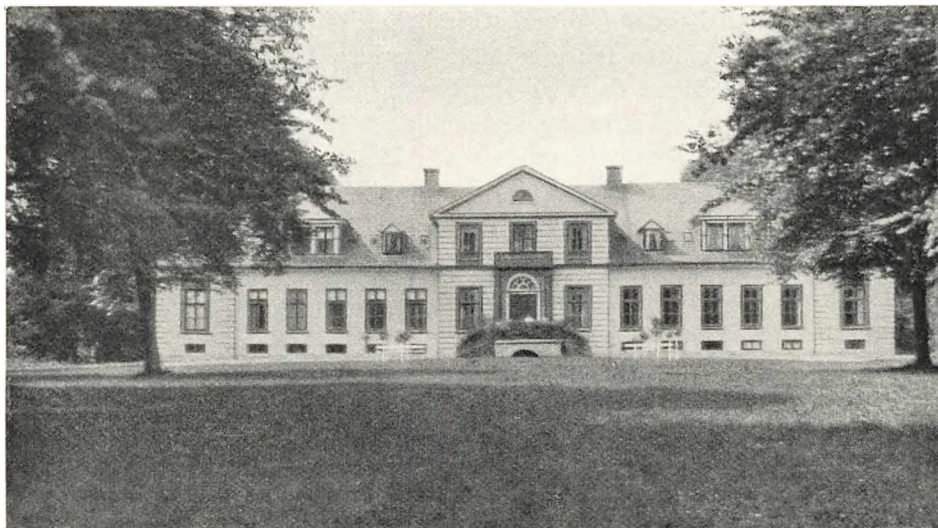
For at begynde med den 1. April, som var 2. Paaskedag, saa var Flintholmerne her den Dag. Næste Dag kørte VIVI, REGITZE og HENRIK til København for at komme hjem den 5. Samme Dag var EBBE her. Den 6. kørte jeg med begge Døtrene over Slesvig, hvis Domkirke vi saa, til Haseldorf, hvor vi var til den 10. og morede os udmærket. AGNES CAROLATH var mageløs venlig mod Pigebørnene. Desværre var REGITZE forkølet og laa nogle Dage, saa hun ikke var med i Hamborg og en Dag paa Besøg paa Seester-mühe hos LISSIE KIELMANSEGG, født CAROLATH og hos GABRIELE PLATEN, født CAROLATH og Priorinde RUMOHR i Ütersen. Fra Langesø til Haseldorf over Itzehoe var der lige godt 300 km.

Den 12. kom LENNA og ANNA SOPHIE AHLEFELDT til Langesø, og næste Morgen startede vi sammen

Sølvpuncheske

Købt i 1929 paa Auktionen i Silkeborg efter Kammerherre Steensen Leth, tidligere Højriis.
Ifølge Traditionen skal Fru Anne Holck, Vincents Steensens, i 1659 have øst Punch med den til Svenskerne under deres Besættelse af Langeland, hvad der imidlertid ikke kan have været Tilfældet, da Genstanden har en udpræget Rococo Form og Dekoration

Haseldorf

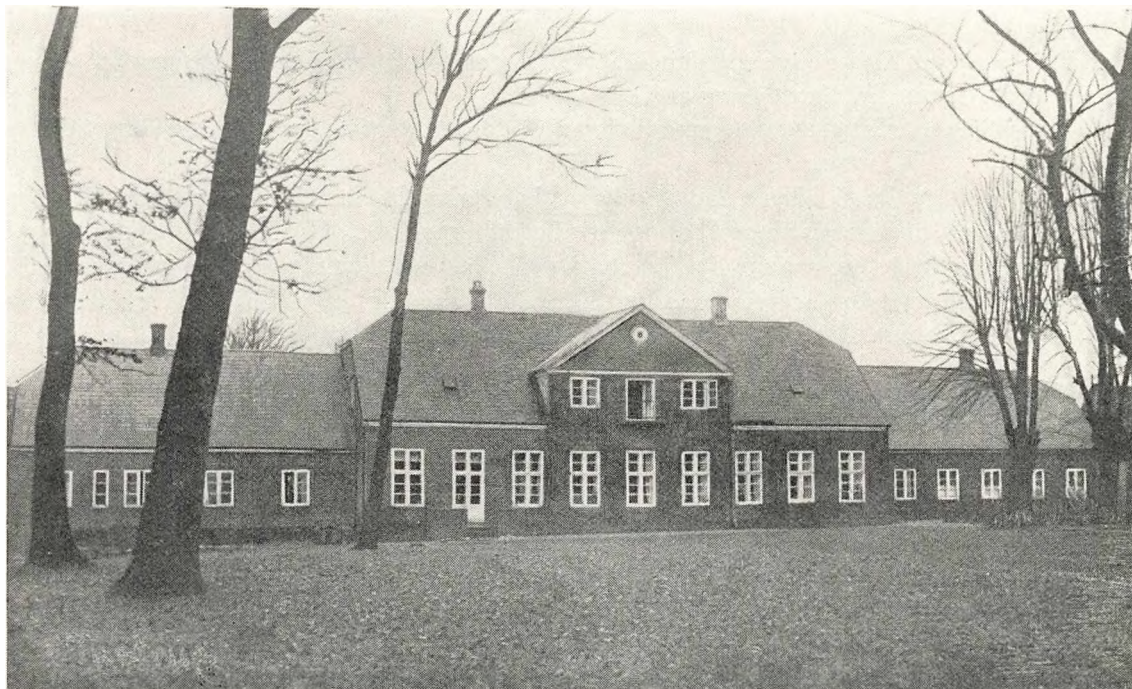
med SOPHIE MAGDALENE og REGITZE for at følge sidstnævnte til Esbjerg paa Vej til AHLEFELDTS i London. Vi spiste vor medbragte Mad ved en lille Plantage og kom til Esbjerg længe, før Skibet skulde gaa, saa vi maatte forslaa Tiden med at se paa Damperen blive lastet. Da REGITZE endelig var sejlet, kørte vi til Ribe, hvor vi saa Byen og Domkirken, hvorefter vi kørte til Tønder, som vi saa næste Formiddag.

Derfra kørte vi til Møgeltønder, Schackenborg, Højer Sluse og Rosenkrantz, hvor LENNA var meget interesseret i Grænsen, der gaar midt ud ad Gaden. Paa Vejen Nordpaa besøgte vi i en Telefoncentral Lennas Stuepiges Moder, der gav os Kaffe. Vi kørte saa over Løgumkloster og Gram til Haderslev, hvor vi fik Aftensmad hos VALDEMAR og MATHILDE HAFNER. Næste Morgen saa vi Domkirken og besøgte Biskop AMMUNDSSENS for over Skamlingsbanken, hvor vi spiste Frokost, at køre til Nørholm, hvor Frøken ANNA ROSENØRN viste os nogle af de meget ejendommelige Stuer og Haven, inden vi tog videre til Søndervig, hvorfra vi efter et Øjeblik Ophold tog over Herning til Viborg, hvortil vi ankom ved halv elleve Tiden. JØRGEN, som jo var konstitueret Stiftamtmand og boede paa Preislers Hotel, var gaaet i Seng, men maatte staa op for at være med os, da vi var kørte den lange Vej for at træffe ham. Morgenen efter saa vi Domkirken og kørte saa med JØRGEN en dejlig Tur over Højslev, som jeg finder noget af det pragtfuldeste i Landet, til Spøttrup og over Heden tilbage til Viborg, hvor JØRGEN blev sat af. Vi andre tog til The til Tjele, hvor det var meget morsomt at se de nye Avlsbygninger. Om Aftenen kom vi til sen Middag til Tustrup, hvor vi boede nogle Dage. Den 17. var jeg en Del paa Clausholm, og flere af de andre var med Tustrupvognen paa Havnø hos KNUD JUEL. JØRGEN kom til Middag, og den næste Dag kørte vi hjemad med Besøg undervejs paa Schildenseje, Estrupgaarden og hos Pastor BALSLEV i Aarhus, tidligere Ahlefeldternes Sognepræst i Egense.

Da vi kom her hjem, var CHRISTIAN AHLEFELDT her, og han havde et Brev med til ANNA SOPHIE, som hun læste med stor Interesse, og senere viste sig at have været fra HERMAN WEDEL JARLSBERG. Paa Vejen gennem Horsens havde vi et Øjeblik besøgt MIKEL og WANDA TRESCHOW. Det havde været en utrolig vellykket Tur, som vi alle nød meget, ikke mindst Lenna. Den 19. rejste AHLEFELDTS, og vi kørte om Eftermiddagen over til Ruggaard paa Sølvbryllupsvisit, og straks efter til København. SOPHIE MAGDALENE var med. En Dag var vi til Frokost i Hillerød hos FREDDE og AMY, og til Middag hos EBBE til en Familiefest, hvor ogsaa GODSKE og Moder var. Om Søndagen var jeg til Dirt-Track Løb, som ikke var særlig morsomt, og derefter var VIVI og jeg til en nydelig Konfirmationsmiddag hos GODTFRED og GRETHE. Jeg havde Fru MARGUERITE NEERGAARD til Bords. Vi gav

Fredde og Amy Treschows Hus i Hillerød

Tustrup fra Haven

VIBEKE en Toiletbordsbesætning af Ibentræ med Sølvnavn. Mandag spiste VIVI og jeg Frokost hos Frøken SUHR. Om Aftenen var FREDERIK AHLEFELDT lidt henne hos os fra sin Kaserne.

Tirsdag tog vi hjem for at stemme ved det frygtelig uheldige Folketingsvalg, hvis Resultater jeg hørte til langt ud paa Natten i Fuldmægtig Larsens Radio sammen med nogle af Funktionærene. Det er umaadelig rart, at de alle er konservative.

Den 28. April kørte jeg efter Indbydelse af Apoteker NEERGAARD i hans Automobil med ham til Aunsbjerg, hvor jeg hos hans Datter og Svigersøn boede et Par Dage for at overvære den meget interessante Auktion i Silkeborg over Sagerne fra Højriis. Der var meget store Priser og en Masse Mennesker. Jeg købte bl. a. en smuk Puncheske fra Steensgaard og et Skrin med Vaabenerne Holck og Reventlow fra det 16. Aarhundrede. Den ene Dag kom JØRGEN til Middag paa Aunsbjerg fra Viborg. Den 1. Maj tog jeg hjem med Toget, og det var rigtignok senere og mere besværligt end med Automobil. Ved min Hjemkomst overraskedes jeg af Meddelelsen om ANNA SOPHIES Forlovelse og af en Middagsindbydelse til Biskepøstorp, hvortil SOPHIE MAGDALENE og jeg kørte straks efter min Hjemkomst. Næste Dag var

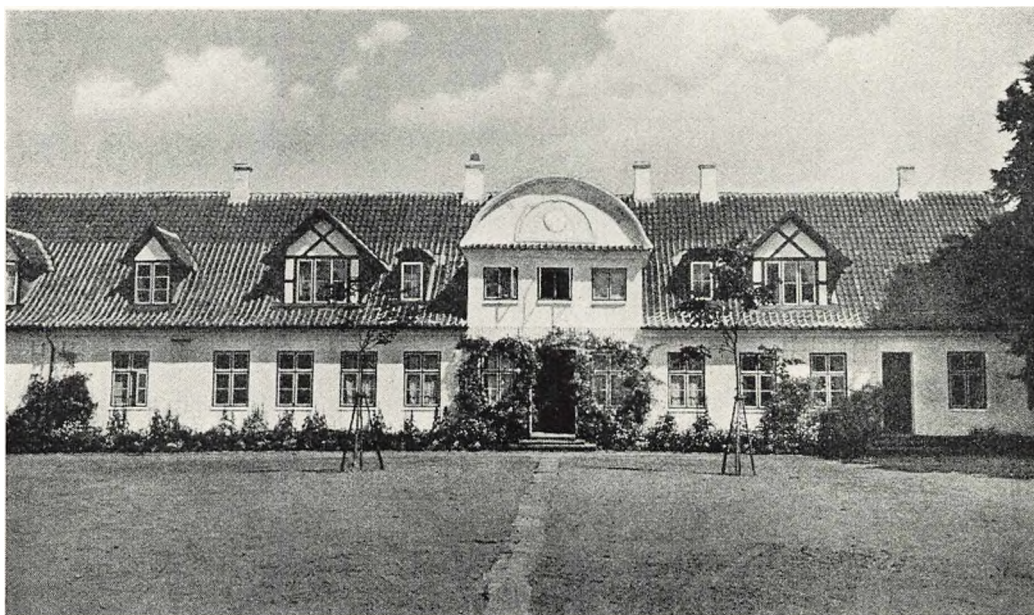
Fyldinger med Vaabenerne Holck og Reventlow, købt i 1929 paa Auktionen i Silkeborg efter Kammerherre Steensen Leth, tidligere Højriis. Henrik Holck til Rønhave, f. ca. 1515 † 1579, g. 1546 m. Magdalene Reventlow til Sobo, der levede 1602 paa Sobo. I Jordlose Kirke er der en Ligsten over dem med Portrætfignurer. Baade Vivi og jeg nedstammer fra dette Ægtepar, Vivi gennem Slægterne Steensen, Leth og Lerche, jeg gennem min Oldemoder Berner, født Holck Winterfeldt. Søndedatteren, Anne Holck, f. 1602, † 5. Maj 1660 paa Steensgaard, begr. 5. Juni i Snøde Kirke, ledede i April 1659 heltmodigt Forsvaret af Langeland mod de Svenske. G. 1623 m. Landsdommer Vincents Steensen til Steensgaard, f. 1592 † 17. Febr. 1659.

SOPHIE MAGDALENE og jeg til en ligesaa nydelig og fornøjelig Forlovelsesmiddag paa Lehnshus, der navnlig var for Funktionærerne.

Fra 6. til 7. var jeg i København, og den 11. var VIVI og jeg til Middag paa Ruggaard sammen med bl. a. Hr. og Fru NISSEN fra Serridslevgaard.

I Anledning af Pastor EBBESSENS Begravelse var vi den 13. i Præstegaarden og den 14. i Vigerslev Kirke.

Den 15. holdt jeg Foredrag i Odense Amts Sogneraadforening for ca. 200 Mennesker om en Sogneraadformands Arbejde, Flytningsstatistik og Indrettelse af et kommunalt Arkiv. Det gik heldigvis rigtig godt, og Tilhørerne var stærkt interesserede. Jeg har haft den Glæde, at jeg senere blev opfordret til den 27. Juni at gentage Foredraget for Svendborg Amts Sogneraadforening, hvor det ogsaa gik meget godt for en endnu større Forsamling. Det var morsomt for mig, at Indenrigsministeriet skrev til mig, at Emnet i

Biskopstorp

høj Grad havde dets Interesse, saa de bad om at laane mit Manuskript til Afskrift til Brug ved en eventuel Revision af Landkommunalloven. Det nævnte Foredrag har jeg ogsaa holdt i Holbæk, Sorø og Vejle.

Om vor vellykkede Pinse med dens mange Gæster har jeg allerede skrevet i et tidligere Brev.

Fra 22. til 24. var VIVI, SOPHIE MAGDALENE og HENRIK i København, og den 26. havde vi fra Morgenstunden Besøg af KAJ AHLEFELDT, GUSTAV WEDELL og ERIK IUEL BROCKDORFF, der gaar paa Dalum Landbrugsskole og har været her en Gang før og en Gang senere. Samme Dag var SOPHIE MAGDALENE og jeg til Væddeløb i Odense. Den 28. og 29. overværede jeg i København den meget interessante Procedure i Ravnholtsagen, hvor Højesteretssagfører GRAAE talte ganske udmærket. Den ene Dag var der Middag hos JØRGEN SEHESTED for de nærmest interesserede Personer.

Den 31. kørte VIVI og jeg til Sjælland. Jeg blev sat af paa Gaunø, hvor der var Auktion, og hvor jeg havde megen Fornøjelse af at træffe HOLGER, TAGE og ELSE REEDTZ THOTT. Automobilen hentede mig der, og jeg var til Middag paa Lilliendal, hvor Svigerfader næste Dag havde det store Uheld at falde ned fra en Bygning under Opførelse og brække Kravebenet og 3 Ribben, saa han maatte køres til Næstved Sygehus. Det saa slemt ud lige straks, men var jo heldigvis ikke saa galt, som det kunde have været. Paa Svigermoders Fødselsdag næste Dag var det meste af Familien samlet, ogsaa MINNA og JOHN, og OTTO kom overraskende fra Frokost til Aften. Den 3. var jeg atter paa Gaunø Auktionen. Jeg fik derfra nogle Silkegardiner, som vi har god Brug for, og et smukt stort Malmfad med Bille og Marsvin Vaabenerne. BORGES og MOLTKE var med i min Vogn og var paa Dønnerup til Frokost, medens jeg var paa Gaunø.

Paa WILHELMS Bryllupsdag den 4. kørte VIVI og jeg sammen med GRETHE til Corselitze, hvor VIVI, GODTFRED og jeg skulde bo hos Godsforvalter VALENTINER. Godsforvalteren og jeg gik en køn Tur ned til Stranden, inden Brylluppet. Kirken var smukt pyntet med Birkegrene, der hang ned i lange Guirlander fra Loft til Gulv. INGE saa nydelig ud. Middagen var paa Bellinge, som er et hyggeligt og ret rummeligt

Hus med gode Møbler. Til Middagen var der ialt 24 Personer. Der var mange dejlige Gaver. WILHELMS Søskende med Ægtefæller gav 2 Sølvtaalerkener, og en lignende gav Familiernes Børn.

Dagen efter var GODTFRED, VIVI og jeg sammen med Fru VALENTINER til Frokost paa Bellinge, og paa Vejen hjemad besøgte VIVI og jeg Biskop JOHN AMMUNDSEN i Nykøbing. Vi var om Natten paa Lil-liendal og kørte saa til Langesø.

24.

Kære Børn.

Langesø 17. September 1929.

Endelig faar jeg Tid til at skrive til Eder for at fortælle om det udmærket vellykkede nordiske Mu-sæumsbesøg paa Clausholm.

Clausholm. Gaarden, set fra Hoveddøren, med Bygninger baade bagved og paa begge Sider, saa de maa virke som en Raaber. Billedet er optaget flere Aar senere.

Om Søndagen ved 11-Tiden begyndte Musæumsmenneskene at komme i flere store Rutebiler. Lidt før de andre kom Dr. MACKEPRANG i privat Vogn med den svenske Rigsantikvar CURMANN, og Bygnings-inspektør PACKNESS fra Aalborg. De naede op at se Kapellet, inden de andre kom. Jeg havde ogsaa bedt Bestyrelsen for Randers Amts historiske Samfund, hvoraf der kom flere med Formanden, Redaktør DRØHSE, i Spidsen, men desværre ikke Onkel JACOB ESTRUP, der var undervejs til Bregentved. Endvidere havde jeg bedt Apoteker NEERGAARD, der er i Bestyrelsen for Odense Musæum, og som rejste til Aunbjerg fra Odense bare for at være med paa den Dags Udflugter, der interesserede ham umaadelig meget, da han aldrig havde været paa flere af Stederne.

Moder og jeg modtog Gæsterne paa Hovedtrappen i det dejligste Vejr, og Magister ANDRUP stod bag ved mig og nævnede Navnet paa hver enkelt af de Mennesker, der hilste paa mig. Det var utroligt, at han kunde huske alle de Navne. Jeg tror, Dr. MACKEPRANG forestillede Gæsterne for Moder. Da de alle var samlede, gik de igen ud i Gaarden, nogle medførende Stole, og jeg holdt fra Hovedtrappen et ca. 50 Minutters Foredrag om Clausholm, dets Ejere og Inventar. Gartner HANSEN sagde næste Dag med Overbevisning, at det havde været et smukt Foredrag, og han og hans Kone havde helt ned til dem kunnet høre mig, saa jeg maa jo have talt højt og tydeligt, men Pladsen er udmærket egnet dertil med Bygninger baade bagved og paa begge Sider, saa de maa virke som en Raaber. Paa Slutningen af Foredraget begyndte det at smaaregne, saa Tilhørerne maatte flytte ind i Vestibulen. Derefter blev Huset beset foroven, da vi ikke kunde komme i Dagligstuerne paa Grund af de dækkede Borde i Havesalen. De var alle meget begej-

strede for alt, hvad de saa, og det var en stor Fornøjelse at fremvise Huset til en saa forstaaende og kyndig Forsamling. Der var ogsaa megen Glæde over de nye Opstillinger i Kapellet. Haven blev ogsaa fremvist, og jeg var helt ude ved Udsigten med et Selskab. I Havesalen var der paa de 2 store Spiseborde opstillet en Masse Mad. Vi havde taget en Mængde Pletfade med herfra, men alt Glas, Porcelæn og Spiseredskaber — ialt 1552 Stykker — havde vi lejet af et Bureau i Aarhus for 94 Kr. 79 Øre, indpakket, bragt og hentet, hvad der egentlig ikke er dyrt. Paa Konsollerne og Borde i Vinduerne stod der Drikkevarer og Tallerkener m. m. Af varm Mad var der 15 Høns fra Tustrup, som Tante Toinets Piger havde kogt, Blomkaal med ristede Tomater og Ris med Tomatsauce til kold Fiskefars. Saa var der kold Oksefilet med Kartoffelsalat, Gelerand med Fisk i Mayonaise, forskellige Salater, Masser af Smørrebrød og Boller, Horn, Rundstykker og Smaakager til Kaffen foruden Lagkager og Frugt, der laa paa 2 flotte store Tinfade. Drikkevarerne var Øl, Sodavand og Sherry. Udgifterne til Mad og Drikke ekskl. Sherryen bliver ca. 300 Kr. for at bespise ca. 125 Mennesker og altsaa os selv og Pigerne i Dagene lige før og efter. Det er morsomt, at Udgiften her kan opgøres saa nøjagtigt, da det drejer sig om et tomt Hus, der kun sættes i Gang paa Grund af denne ene Frokost.

Den svenske Rigsantikvar holdt en smuk Tale for at udtrykke Gæsternes Glæde over, hvad de havde set, og for at takke os. I Dag havde jeg for Resten fra ham paa alle Svenskernes Vegne et pragtfuldt Takkebrev. Til sidst saa de Stuerne nede, og Dr. MACKEPANG havde megen Besvær med at faa dem til at bryde op for at komme videre. Af Mennesker, I kender, var der foruden Onkel EBBE og Onkel CHRISTIAN KNUTH — Tante TOINET var paa Skagen — Arkitekt CLEMMENSEN, Magister CHR. AX. JENSEN med Kone, Magister ANDRUP med Kone og Datter, og Herrerne PETER HOLM og MOSBJERG. Endvidere Direktørerne FALCK, OPPERMAN, SLOMANN og FREDERIK POULSEN, Inspektør ULDALL, Inspektør WESTERGAARD fra Frederiksborg, som jeg kender fra gamle Dage, da han har været Lærer for FREDERIK og KNUD SCHACK. Endvidere Konservator RØNNE, Oberstinde BRUNCHHORST, f. SCHÖLLER, Inspektør THORLACIUS USSING, hvis Bog om Thomas Quellinus jeg lige havde læst for Moder, og Baron FLEETWOOD fra Livrustkammern. Han var for Resten her hos mig til Middag forleden, da han var paa Gennemrejse i Odense, og jeg havde megen Fornøjelse af hans Besøg.

Fra Clausholm kørtes der til Gammel Estrup, og den rare Apoteker var saa venlig at tilbyde mig at køre med ham sammen med Direktør OPPERMAN fra Thorvaldsens Musæum, som var hans Skolekammerat. Paa Vejen var vi inde at se Hørning Kirke og traf der de Herrer, der var i Hr. PACKNESS's Vogn. Dr. MACKEPANG skulde tale paa Gl. Estrup. Der var vi ret længe og saa os om i det dejlige Hus med alle dets prægtige Panel- og Dørdekorationer, som efterhaanden afdækkes, og hvoraf der er store Masser. Vi fik Vin og Kager og forskelligt andet.

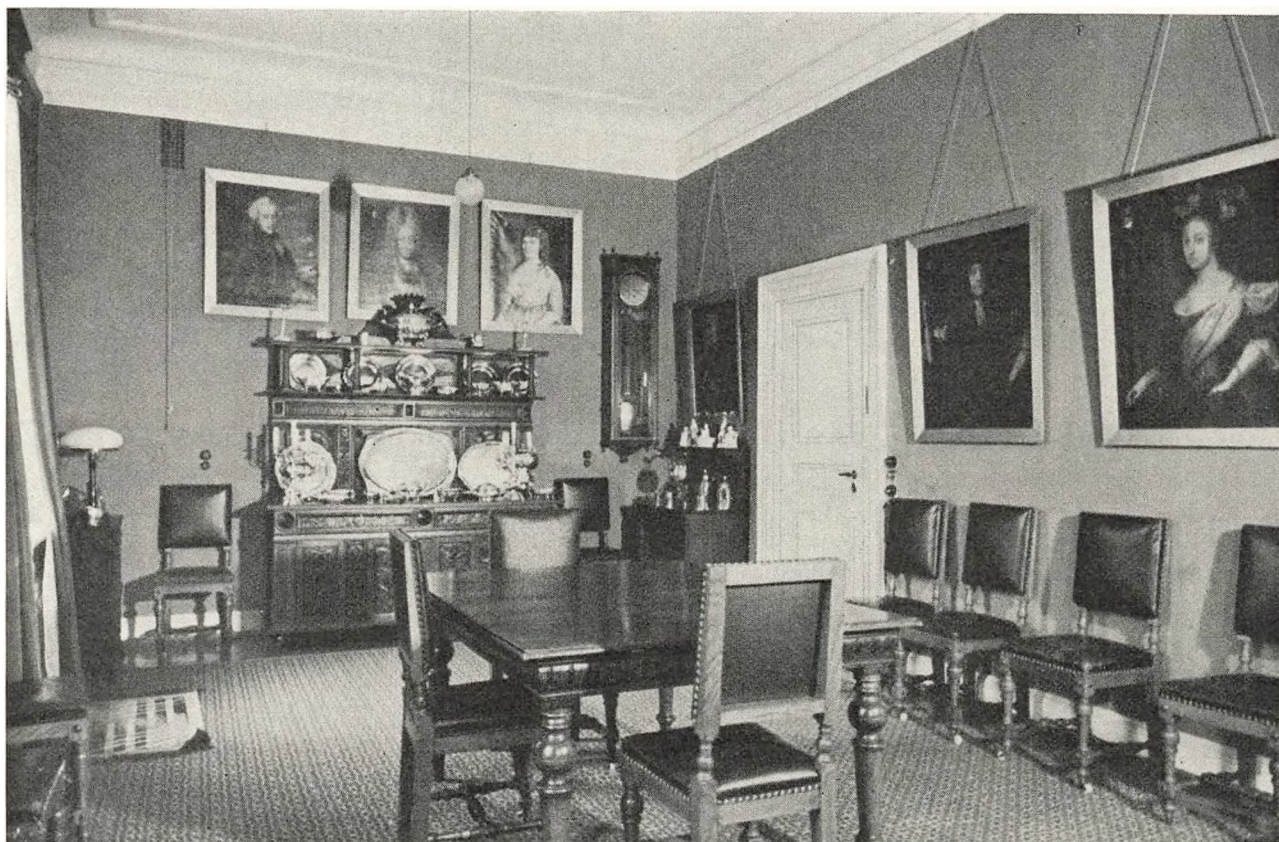
Vi brød ud af Toget og saa Auning Kirke, hvor jeg havde været ganske kort Tid i Forvejen til Comtesse ELÉ SCHEELS Begravelse. Der var en ældre Mand, der blev uhyre glad ved at høre, hvem jeg var, for han var Fætter til HANNE og MINE NØRREGAARD, og hans Moder var fra Nørregaard nede ved Holstenshuus. Han var Gartner ANDERSEN i Auning. Da vi naaede Rosenholm, var Baron ROSENKRANTZ begyndt paa sit udmærkede Foredrag, og derefter blev Huset set meget grundigt, og der blev serveret The. Baade her og paa Gl. Estrup blev der holdt pæne Takketales vist af en Nordmand og en Finne. Medens de andre kørte tilbage til Aarhus, tog Apotekeren og jeg til Hornslet Kirke, som han aldrig havde set og nød meget. Desværre var der lukket ind til Vaabehuset med de 2 allerældste Ligsten.

Vi kørte saa om forbi Amaliegaard og Estrupgaardene og hjem til Clausholm. Apotekeren kørte tidligt og var saa rørende at medtage en uhyre Pakke af vore store og smaa Fade, som vi havde daarlig Plads til, og som paa den Maade blev transporterede til Odense.

Næste Dag kørte jeg, efter nogle Forretninger, til den gamle By i Aarhus, hvor Musæumsfolkene var, og, medens de var til Møde, gik jeg et Par Timer rundt i det storartede og glimrende holdte Haveanlæg med Stauder, Stenhøj og en højst interessant og belærende botanisk Skolehave, som jeg studerede med den største Grundighed og naturligvis var henrykt for. Efter en forgæves Visit hos Oberst IRGENS BERGH, hvortil jeg fandt Vej efter det tegnede Kort, som han sendte, da SOPHIE MAGDALENE i Sommer skulde til Bal hos ham, gik jeg til Hotel Royal, hvor jeg boede, for at klæde mig om til den overmaade nydelige og fornøjelige Byraadsbanket, hvor Borgmester JACOB JENSEN præsiderede. Vi var 114 og sad ved et Redekambord med 3 Tænder. Baron ROSENKRANTZ og Godsejer UTTENTHAL var der ogsaa. Jeg sad ved Siden af Stadsgartneren, hvad der jo var et utroligt Held, da jeg kunde tale om hans Have, som jeg saa omhyggeligt havde gaaet igennem. Paa min anden Side sad Professor LINDBLOM, der er Chef for Nordiska Museet i Stockholm, og overfor mig Fru ANDRUP. Blandt Byraadsmedlemmerne traf jeg Landsretssagfører HOLST KNUDSEN, der er en af Jagtlejerne paa Clausholm.

Der blev holdt en Del Taler, den bedste var af Dr. FREDERIK POULSEN, der talte om, at foruden Københavner- og Bondekulturen havde vi set, at Danmark ogsaa havde en Adelskultur og en Borgerkultur (Den gamle By), og det var ikke tilfældigt, at 2 Adelsmænd havde kunnet staa og tale om deres Gaarde. Han havde været rundt paa en Del engelske Gaarde, men der vidste Ejerne selv ingen Besked. De havde deres Historiografer og maatte slaa op i Bøger for at give Oplysninger.

Efter Bordet blev der danset og fremvist nogle improviserede Lysbilleder og opført nogle Sketcher, som der blev let meget af. Tilsidst fik vi Smørrebrød. Vi kom i Seng Kl. 3. Jeg har glemt at sige, at selveste Hr. SANDVIG fra Lillehammer ogsaa var med, og han holdt en smuk og bevæget Tale for Translatør HOLM, som i høj Grad fortjente denne Hyldest.

Holstenshuus. Spisestuen
Oktober 1940

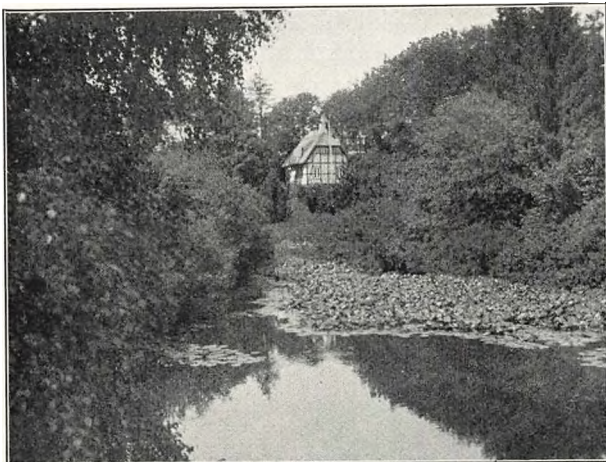
25.

Langsø 29. September 1929.

Kære Regitze og Godske.

Nu skal I høre, hvad jeg har oplevet siden mit sidste Brev. Paa Onkel EBBES Fødselsdag skulde jeg have været tidlig til Holstenshuus, men maatte opsætte det paa Grund af Skovfoged RASMUSSENS Begravelse i Kapellet. Jeg kørte saa med den lille Vogn til Holstenshuus lige til Middag, hvor der var Overretssagfører FALBE-HANSEN med Frue, som jeg havde til Bords, og Datter, Fru EJLERS og Doktor EJLERS, Frøken AGNETE FØNSS med sin Forlovede, Kandidat SKEEL, og Ægteparret FRIIS HANSEN. Efter at have talt sammen og drukket The gik vi op paa Hagebjerg, hvorefter en Del af Selskabet kørte til Svanninge til Fru EJLERS. De unge CHRISTOPHERSENS var ogsaa med til Middagen. Jeg tog ikke med til Svanninge; da jeg næste Morgen tidlig skulde køre til Nyborg for at være i København Kl. 12 ½. Jeg havde først Møde med Fuldmægtig MÜLLER og derefter med ham, Godsforvalter AAREP og Onkel JØRGEN. Kl. 4 var jeg til et langt Møde i Adelsforbundets Bestyrelse og efter en Middag hos Onkel JØRGEN, hvor jeg boede, var jeg til et langt Bestyrelsesmøde i Adelsaarbogforeningen, hvor jeg blev genvalgt til Formand.

Om Fredagen begyndte Personalhistorisk Samfunds 50 Aars Jubilæumsfestligheder med en stor Frokost paa Bakkehuset i Kamma Rahbeks Stuer hos Ægteparret BOBÉ med Bestyrelsen med Damer (Moder havde først tænkt at tage med, men opgivet det) og 2 Delegerede fra Sverrig, 1 fra Norge og 1 fra Finland. Jeg havde Fru KORNERUP til Bords.

Hagebjerg ovenpaa Grotten i Holstenshuus Have

ved 1 ½ Tiden, og næste Morgen var jeg til Møde med mine Brødre og til Frokost hos Samfundets Sekretær, Postarkivar HJORTH-NIELSEN, sammen med en Del af Bestyrelsen og de svenske Gæster. De andre var til Frokost hos Kammerherre KRAG, der ogsaa er Medlem af Bestyrelsen. Jeg sad imellem den nydelige Værtinde og Doktor KORNERUP. Jeg fulgtes derfra med Postmester KLITGAARD fra Brønderslev. Kan I huske, at jeg engang paa en af vore Automobilture har forsøgt at besøge ham. Saa var jeg hos Direktør FONTENAY for at tale om Adelsaarbogen.

Kl. 8 var den store og uhyre vellykkede Festbanket paa ca. 51 paa Hotel d'Angleterre, hvor jeg sad imellem Fruerne Overretssagfører MALLING og HETSCH. Bordet var smukt pyntet med lyserøde Ponpon-Georginer, og Stemningen var udmærket. Der holdtes en Del Taler, bl. a. af mig for Dr. BOBÉ og Hr. HJORTH-NIELSEN. Jeg har glemt at sige, at Dr. BOBÉ Dagen før holdt en smuk Tale for de tilrejsende, Postmester KLITGAARD, Arkivar SEESTEN og mig. Jeg fik om Aftenen ved Festen talt med en Mængde Mennesker, som jeg var glad for at træffe og ellers meget sjælden ser. Bl. a. var jeg meget glad for at tale med Arkivar THISETS Enke. Da vi forlod d'Angleterre, blev adskillige af os indbudt til at komme op til CLEMENTSENS lige som Aftenen forud, og vi havde det meget hyggeligt hos dem til Kl. ca. 3 ½. Da jeg med de to Svenskere og Finnen kom til Amagertorv, stod der to Mænd og solgte Morgenaviserne.

Skønt jeg kom i Seng ved 4 ½ Tiden, rejste jeg dog Søndag Morgen med første Tog. I Nyborg tog jeg Automobilen, der havde staaet der, og kørte til Odense Sygehus, hvor jeg skulde overbringe den meget syge Arkivar WAD en af næsten hele Bestyrelsen Aftenen før underskrevet Udnævnelse til Samfundets Æresmedlem, hvad han var meget glad for.

Hjemme var jeg lidt sammen med GODSKE, inden han skulde rejse tilbage til Skolen, og saa kørte vi til Rørup Kirke til Søs CEDERFELDS Bryllup, som var ualmindelig smukt, stilfuldt og fornøjeligt. EDE AHLEFELDTS og CHRISTIAN CEDERFELDS Smaa piger var Brudepiger i lyserøde Kjoler og saa yndige ud. Vi var ca. 68 til Middag og sad ved Hesteskobord med 2 mindre Borde i Midten. Jeg sad mellem Tante ROMA PETERSDORFF og CHRISTIANE ROSENKRANTZ, og Moder mellem CHRISTIAN CEDERFELD og Provst CLAUSEN fra Ollerup. Der blev holdt 14 Taler. Der var Taffelmusik og bagefter Dans. Der var kulørte Lamper i Haven og Fyrværkeri.

Erholm fra Haven

26.

Langeso 1. December 1929.

Det vil sikkert mere Eder at høre lidt om vore mange og store Forberedelser til Sølvbrylluppet i Overmorgen.

Vi har nu haft Haandværkere i næsten et helt Aar, idet vi straks efter Jul begyndte paa at lave Gæsteværelser i Stand, og efter vor store kommunale Middag den 2. Marts tog vi fat paa Hovedtrappen, hvis

Langeso den 3. December 1929

Staaende: Otto Knuth, Frederik Moltke, John Borge, Inge Knuth, Wilhelm Knuth, Godske, Ulrik Knuth, L. B. S. H., H. B. S. H., Antoinette Knuth, Sophie Magdalene, Ebbe Berner, Regitze, Christian Knuth, Minna Borge, Jørgen Berner, Godtfred Neergaard.
Siddende: Benedicte Moltke, L. Berner Schilden Holsten, I. Knuth, C. Knuth, Margrethe Neergaard.
Paa Gulvet: Vibeke Neergaard, Minna Knuth, Henrik, Dagmar Knuth, Tønnes Neergaard, Torben Knuth

Maling baade paa Trin og Vægge blev brændt og syret af, saa det smukke Egetræ kom til sin Ret, og en gammel Marmormaling paa Væggene blev fornyet. Det var et meget stort Arbejde, der først blev færdigt til September, dog med nogen Standsning under vort Ophold paa Clausholm. Rigtig galt blev det dog først nu i Efteraaret, da vi fik Gulvene i de 2 Dagligstuer spændt sammen og lagt om, og da vi fik lagt 4 Jærnbjælker ind under Gulvet i Runde Sal og 10 i Billardet, da det viste sig ved Beregning, at de prægtige gamle pommerske 11 Tommers Bjælker, der heldigvis var fuldstændig friske, ikke kunde taale stor Belastning. De gamle Gulve i disse Sale var frønnede og meget ormstukne, saa de trængte til Udbedring, og dette skete paa den Maade, at de bedste Stykker blev anvendte i Runde Sal, og saa blev der i Billardet lagt et helt nyt aldeles pragtfuldt Gulv i det gamle Mønster af 11 Tommer brede $1\frac{1}{2}$ Tomme tykke praktisk talt ganske knastfri Oregon pine Brædder, som jeg for godt 631 Kr. + 57 Kr. i Fragt fik fra Aarhus. Det er meget billigt for noget saa godt og smukt. Tømreren mener, at Prisen for almindelige smalle Brædder

Sølvbryllupsmiddagen paa Langesø den 3. December 1929

Ved Hovedbordets udvendige Side: Minna Borge, Ebbe Berner, I. Knuth, Christian Sehestedt Juul, L. B. S. H., H. B. S. H., L. Berner Schilden Holsten, C. Knuth, Lenna Ahlefeldt, Wilhelm Knuth.

Ved Hovedbordets indvendige Side: Magdalene Treschow, Frederik Moltke, Mimi Estrup, Henrik, Regitze, Godske, Sophie Magdalene, Otto Knuth, Elise Sehestedt Juul, John Borge.

For Hovedbordets Ender: Godtfred Neergaard, Antoinette Knuth, Poul Quaade. - S. Lerehe, Adam Estrup, Inge Knuth.

Ved Sidebordet længst tilvenstre ses: Ragnhild Treschow, Andreas Bernstorff, Margaretha Cederschiöld, Alix Hedemann, Tage Reedtz Thott, Else Thaulow, Gerda Reedtz Thott, Thorkil Thaulow, Lippe Bille Brahe

vilde have været ca. 200 Kr. mindre, men det havde jo heller ikke set ud af noget i det store Rum, der er 9×9 Meter.

For at skaffe Plads til alle vore forventede Soupergæster har VIVI realiseret et gammelt Ønske, at lave de to uordentlige og nu ganske overflødige Herskabsstalde, der var Oplagsplads for alt muligt Roderi, om til en Foredragssal, og det har hun gjort med et glimrende Resultat, saa vi har faaet en meget stor Sal paa 28×13¼ Alen med et smukt af HENRIK tegnet Mønstergulv af smalle Brædder, og vægfaste Bænke langs de 2 Langsider. Disse og Panelet og Radiatorskabene er graamarmorerede som i Kapellet paa Clausholm, og det gør en udmærket Virkning. Der bliver 6 store Vinduer til hver Side, og der er 6 enkle Loftrosetter hver med en stærk elektrisk Pære. De herved indvundne ca. 385 Kvadrat-Alen forslog imidlertid ikke, og jeg har derfor lejet et Telt paa 28×10 Alen med Bræddegulv og opvarmet med 2 Radiatorer, der er satte i Forbindelse med Salens nye Varmeapparat, hvis Keddel staar i en udgravet Kælder under Trappen op til Loftet. Teltet ligger langs Salen, og Vinduerne er tagne af, og der er en gammel Dør bevaret, saa det bliver næsten som eet Rum. Varmeforholdene, som jeg har været mest ængstelig for, synes at være gode, men, tænk saa forfærdeligt, at Teltets Tag er ganske utæt, saa Vandet strømmer igennem, og der staar hele Søer paa Gulvet. Tænk at faa snavset Teltvand i Maden og ned ad Klæderne eller ned ad Damernes Halse!!! Nu maa jeg i Morgen efter REGITZES Raad lade en stor Skare Tømrere lave et Stillads med et Tag af Pandepalder oven over Sejldugstaget. Det bliver besværligt nu i sidste Øjeblik. Palderne kan jeg bruge paa en Lade, hvis Tag trænger til Fornyelse.

I Gaarden pynter Haandværkerne som Overraskelse med Flag og Guirlander, en stor Æreport og anden Udsmykning med mange elektriske Lamper, saa det bliver meget kønt og festligt.

Sølvbryllupsmiddagen paa Langsø den 3. December 1929

Ved Midterbordet ses: Ingeborg Treschow, Christian Knuth, Ellen Holck, Benedicte Moltke, Frederik Treschow, Else Reventlow, Julius Wedell. Ved Sidebordet længst tilhøjre ses: Jing Sehestedt Juul, Gustav Kiær, Edele Ahlefeldt, Mogens Juul, Amy Treschow, Pehr Cederschiöld, Benny Cederfeld, Niels Treschow, Roma Petersdorff, Christian Ahlefeldt, I. Buhl, Herman Treschow.

I Baggrunden staar opstillede: Sophus Dannekiold, Emerentze Bille, Hans Christian Cederfeld, Margrethe Neergaard, Jørgen Berner, Kirsten Treschow, Holger Reedtz Thott, Ada Kiær, Inger Wedell, Else Castenskiold, Julius Ahlefeldt, Thyra Juul, Else Reedtz Thott, Ove Sehestedt Juul, Cecil Dannekiold, Frederik Ahlefeldt, Rikke Treschow, Otto Dannekiold, Vibeke Neergaard, Axel Ahlefeldt, Minna Knuth, Ulrik Knuth, Dagmar Knuth, Tønnes Neergaard, Anna Sophie Ahlefeldt, Torben Knuth [kun Profilen ses], E. Danielsen, E. Hammershaimb, Ibeth Bernstorff, Axel Juul, Didde Quaade, Frederik Hedemann.

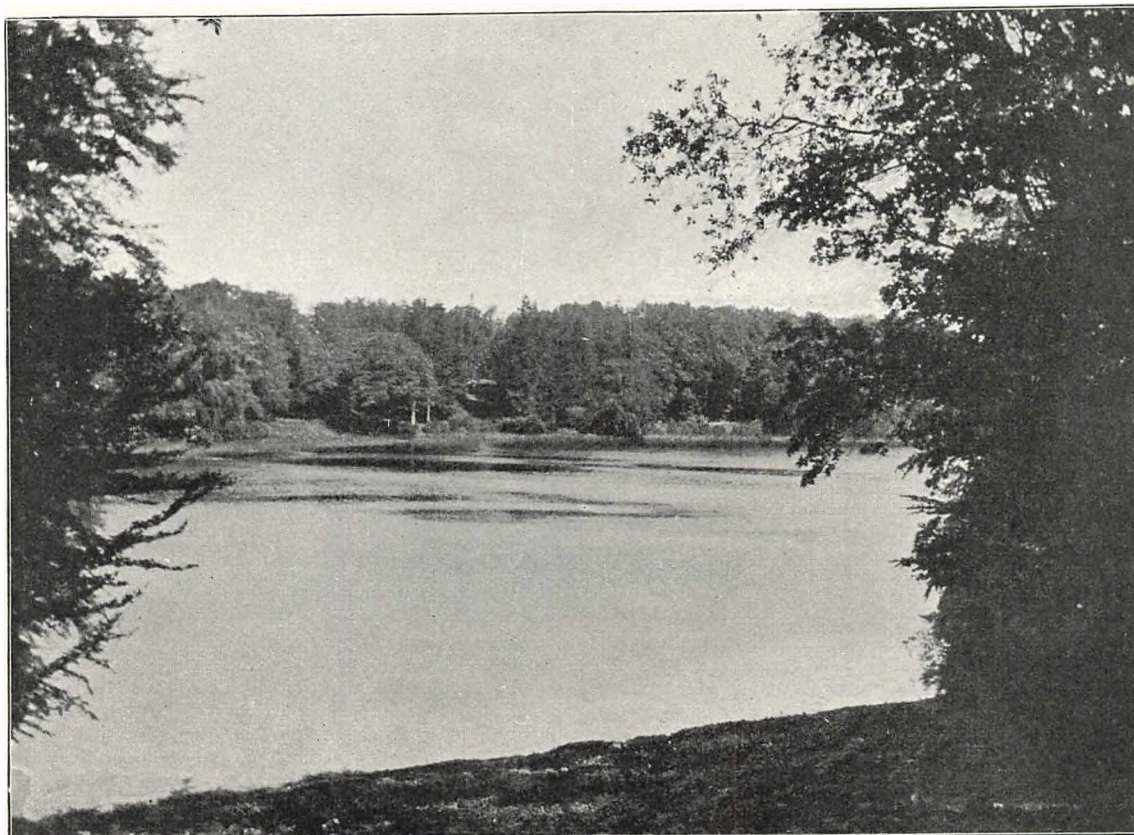
Middagslisten, der har lydt paa 116, staar i Øjeblikket paa 87, og Aftenlisten, der inkl. Middagslisten var paa 473, bliver kun paa ca. 360. Vi har 18 til Opvartning, en halv Snes Stykker i Køkkenet, 4 til Garderoberne i de 2 store Gæsteværelser ovenpaa (til Damerne) og paa Loftet med 10 Knager til 24 hver (til Herrerne), 6 til at holde Opsyn med Automobileerne, der parkerer til højre op imod Skoven, og 2 Falck Mænd med kemisk Sprøjte, foruden, som indbudte, Haandværkere af alle Arter, som kan hjælpe, hvis det er nødvendigt. Til Middagen dækkes i Billardet et Bord til 26, hvor vi to sidder overfor vore 4 Børn, og ellers Forældre, Søsken og Slægternes ældste: SEHESTEDT JUULS, Onkel ADAM ESTRUP, Tante MIMI ESTRUP, Baronesse LERCHE, f. WITH og desuden LENNA AHLEFELDT, MAGDALENE TRESCHOW og POUL QUADE. Midt i Stuen sidder de 11 af vore 16 Brudesvende og Brudepiger, der ved Kuverten faar en stor Elfenbens Bogopskærer med Sølvbælte med vore Bogstaver og Datoerne indgraveret. I Salens Sider staar der to Borde hver med 18 Mennesker, og i Runde Sal spiser de 15 yngste. Vi 6 og desuden den allernærmeste Familie skal fotograferes inden Middag, og ved Desserten bliver der samtidig taget to Fotografier fra hver sit Hjørne af Stuen. Vi skal have Suppe, Foreller fra Clausholm, som Tustrupperne kommer med i Morgen, Dyresteg, Oosteret og Vanilleis.

Dette Brev, der er skrevet 2 Dage før Sølvbrylluppet, sendtes til Tante LALLA TRESCHOW, der var for svagelig til, at vi havde kunnet bede hende, og til de efternævnte, der alle havde været indbudte, men desværre havde sendt Afbud: Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL, Onkel IACOB ESTRUP, Admiralinde BARDENFLETH, ELSE THAM, MARIE RÆDER, MARGRETHE CASTENSKIOLD og CHRISTIANE TETENS, f. NEERGAARD.

Til Middagen var vi 86. Foruden de ovennævnte var det særlig beklageligt, at JULIE REEDTZ THOTT ikke var med og de 5 af vore Brudesvende og Brudepiger, nemlig: MICHAEL TRESCHOW, JOSIAS BILLE og JOHAN CHRISTIAN KRUSE, dengang Gesandt i Rom, der er min gamle Skolekammerat, ILLE LERCHE og MARGRETHE CASTENSKIOLD.

De 11 tilstedeværende Brudesvende og Brudepiger, der saa vidt muligt førte de samme til Bords som 25 Aar tidligere, var: JØRGEN BERNER — MARGRETHE NEERGAARD, f. KNUTH, CHRISTIAN KNUTH — INGEBORG TRESCHOW, FREDERIK TRESCHOW — BENEDICTE MOLTKE, f. KNUTH, HOLGER REEDTZ THOTT — ELLEN HOLCK, JULIUS WEDELL — ELSE REVENTLOW, f. BARDENFLETH — EMERENTZE BILLE.

Moder, Svigerforældrene, vore Søskende og Vivis Svogre og Svigerinder var alle til Stede.

Langesø. Udsigt over Søen

27.

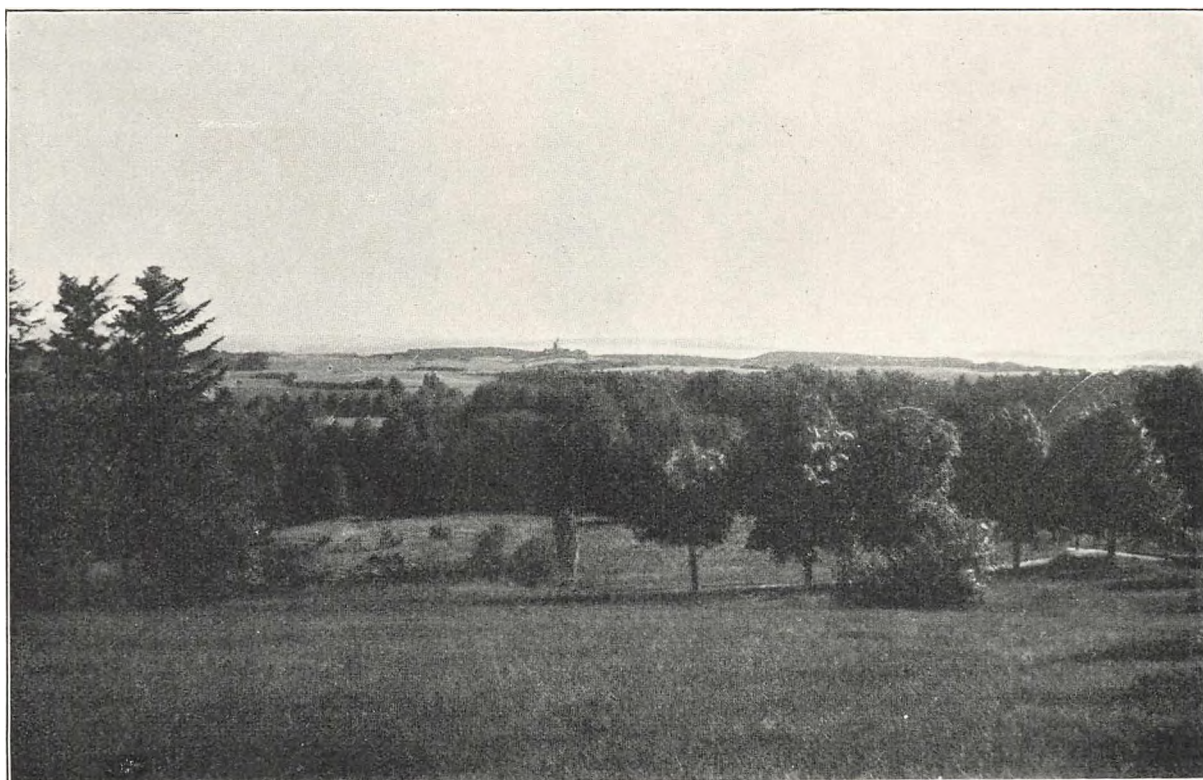
Efter Jul 1929 lejede jeg en møbleret Villa, Vingaardsalle 21 i Hellerup af en Fru BENDIXEN, og vi boede der i nogle Maaneder og saa en Mængde Mennesker hos os, ligesom vi selv var meget ude. HENRIK og hans Huslærer, Kandidat HAMMERSHAIMB, var naturligvis med os.

Efter vor Tilbagekomst til Langesø lykkedes det mig at realisere en Plan, som jeg længe havde haft, nemlig at samle nogle af mine gamle Skolekammerater hos os. Den 7. Maj kom BENT HOLSTEIN som den første af vore Gæster. Grevinden var blevet syg, saa hun kom desværre ikke med. Tidlig næste Morgen kørte BENT og jeg til Boller, hvor vi overværede noget af Auktionen over Indboet, og desuden gik vi en lang Tur i Skoven og beundrede de smukke Bevoksninger. Vi kom hjem til Middag, og samtidig kom AAGE og FANNY DANNESKIOLD og OTTO KNUTH og LIPPE BILLE BRAHE. Som Middagsgæster kom Erholmerne og Brahesborgerne og ELLEN HOLCK og Grevinde SYBIL DANNESKIOLD.

I de følgende Dage gjorde vi lange Udflugter rundt paa Fyen, saa vore Gæster fra de andre Landsdele fik set mange af Fyens Herregaarde og en stor Del af Øens smukke Egne.

Den 9. Maj gik vi rundt om Søen her, og de fleste af os var til Frokost paa Brobygaard og videre forbi Trolleborg og Arreskov til Skovene omkring Holstenshuus. Vi gik rundt om Sortesø og op til det Sted, der efter min Huslærer kaldes Hr. Henriksens Bænk, og hvorfra der er den dejligste Udsigt over Øresøen og hele Egnen deromkring, og videre til Udsigtshøjene Sophie Magdalenehøj og Kongehøjen

og gennem Dyrehaven over Emiliehøj, Stenhøjen og Pavillon'en til Holstenshuus, hvor vi drak The hos Moder. Til Middag paa Langesø kom VINDS fra Sanderumbaard, JULIUS WEDELL, JULIE REEDTZ THOTT og Frøken EVELYN DE NULLY BROWN. GODSKE kom hjem fra Skolen i Haslev sent om Aftenen. Næste Formiddag var vi paa Wedellsborg, hvor kun JULIUS og TIDO var hjemme, hvorefter vi var til Frokost paa Brahesborg og til The paa Krengerup. Den Dag kom hen under Aften vore sidste liggende Gæster, nemlig KNUD SCHACK og Grevinden og EDUARD REVENTLOW. Desværre kom ELSE ikke med, da hun ikke var rask. FREDERIK SCHACK og Grevinden var ogsaa bedte, men de kom ikke paa Grund af Grevindens Sygdom. Til Middag var vi 27, og de tilkørende var Moder, HANS CHRISTIAN og BENNY CEDERFELD, CHRISTIAN CEDERFELD og hans Kone, HENRIK BILLE BRAHE med hans to yngste Døtre, Onkel

Holstenshuus. Udsigt fra Pavillonen i Dyrehaven 1906

CHRISTIAN og Tante ELISE SEHESTEDT JUUL med MOGENS, ELSE CASTENSKIOLD fra Tybrind og Fru GJØRUP, født SCHAFFALITZKY.

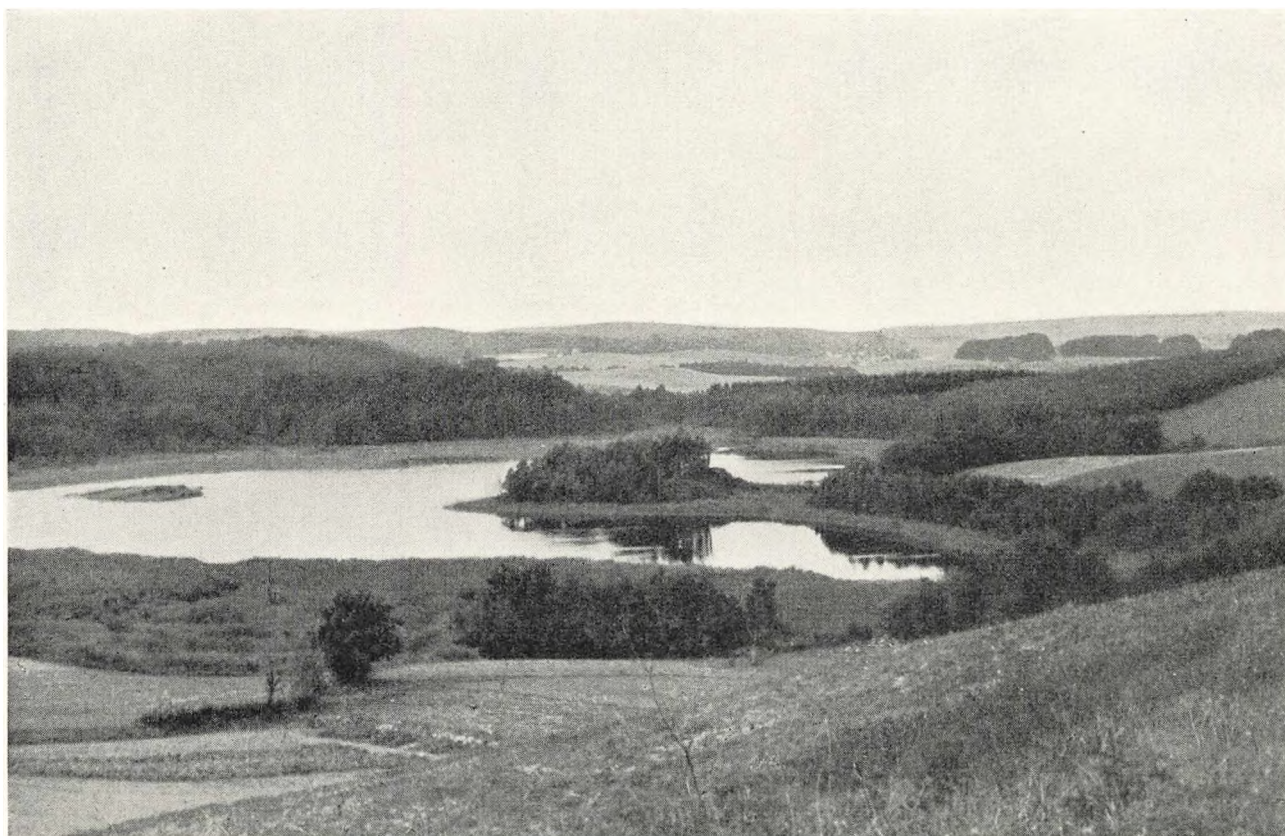
Den sidste Dag kørte Herrerne en meget lang Tur gennem Langesø Skove, og til Frokost og The var de fleste af os paa Ravnholt. Vi var ogsaa paa Lykkesholm, hvor OVE og JING dog ikke var hjemme. Til Middag var vi 28, og til den kom Familierne fra Krengerup med LILY og AGNES, fra Gyldensteen, Brobygaard og Lehnshus med ANNA SOPHIE, Greven fra Arreskov og Greve og Grevinde B. BERNSTORFF, der i mange Aar har boet til Leje i et af mine Huse. Dagen efter rejste vore liggende Gæster. GODSKE kørte med DANNESKIOLDS tilbage til Skolen i Haslev.

Af Begivenheder i den følgende Juni Maaned kan nævnes, at jeg den 14. var paa Skovforeningsudflugt til Wedellsborg Skove. Samme Dag var jeg til Middag paa Holstenshuus og ankom om Aftenen til Egeløkke i Anledning af CHRISTIAN KNUTHS Daab næste Dag. Allerede den 16. maatte jeg køre fra Egeløkke, da jeg skulde holde Foredrag paa Clausholm for Historisk Samfund for Randers Amt, der fejrede sit 25 Aars Jubilæum. Foruden af mig blev der ogsaa holdt Foredrag af Onkel IACOB ESTRUP, og Formanden, min gode gamle Bekendt igennem mange Aar, Redaktør DRØHSE, gav en kort Redegørelse for Samfundets Virksomhed i de forløbne 25 Aar.

Den 20. Juni var vi paa Hvidkilde til ANNA SOPHIES og HERMAN WEDEL JARLSBERGS Bryllup. HOLGER REEDTZ THOTT med GUDRUN, og TAGE og ELSE REEDTZ THOTT med AXEL boede her i Anledning af Brylluppet. VIVI og jeg var derefter paa Bregentved i Anledning af Translokationen i Haslev Gymnasium efter GODSKES Studentereksamen. Den 28. var her godt 100 tyske Forstmænd for at se Skovene

med de sjældne Naaetræer, og de blev trakterede i Foredragssalen. Samme Dag var MARY AHLEFELDT fra London her sammen med KAJ. Den 30. kom Svigermoder, WILHELM og DISSI hertil, og næste Eftermiddag kørte de med mig til Clausholm, hvor vi boede for over Tustrup at tage til Skagen til Svigerfaders 75 Aars Fødselsdag, der fejredes med Ture til Grenen og Raabjerg Mile og med Middag og Aftenselskab. Paa Tilbagevejen til Clausholm kørte vi over Lønstrup og Løkken og var indenfor paa Birkelse hos Svigermoders Kusine, Hofjægermesterinde SKEEL.

I Sommeren 1930 rejste jeg med REGITZE og GODSKE i Sverrig og Norge. Paa Udvejen var vi nogle Dage paa Sannarp, og en Dag var vi hos Kammerherre og Friherreinde MONTGOMERY CEDERHJELM paa

Udsigt over Øresøen ved Holstenshuus

Segersjö for at besøge Onkel GEORGE CEDERSCHIÖLD, som i sine sidste Aar boede der. I 8 Dage var vi i Stockholm, hvor vi foruden meget andet ogsaa saa den store Udstilling, og en Dag var vi paa Gripsholm. Over Åre, hvor vi var i et Par Dage, tog vi til Trondhjem, hvor vi saa Udstillingen i Anledning af 900 Aaret for Slaget ved Stiklestad. I Lillehammer saa vi de Sandvigske Samlinger paa Vejen til Oslo, hvor vi var i nogle Dage med Besøg derfra paa Jarlsberg hos de nygifte ANNA SOPHIE og HERMAN WEDEL JARLSBERG. I Oslos Universitetsbibliotek afskrev jeg et Sørgevers over min fjerne Formoder, CHRISTINA JUST, LORENTZ TUXENS Hustru, der døde 1678. Fra Oslo tog vi paa en Fjældtur og var bl. a. i Bergen og to Dage i Finse.

Den følgende Vinter tilbragte vi i Schweiz, da SOPHIE MAGDALENE for sit Helbreds Skyld skulde gennemgaa en Kur med Solbade hos Doktor ROLLIER i Leysin. Dette Kursted ligger ovenfor Aigle i Rhonedalen ikke saa langt fra Montreux. Samtidig skulde REGITZE og GODSKE være i Lausanne for at lære Fransk. Den 4. November rejste vi alle af Sted, og HENRIKS Lærer, Hr. HAMMERSHAIMB, fulgte med os. Efter kortere Ophold i Lausanne og i Les Avants tog vi til Leysin, hvor vi var i nogle Maaneder. Derfra gjorde jeg med REGITZE og GODSKE en Rejse til Interlaken, Jungfrau og Zermatt, og GODSKE rejste senere med Hr. HAMMERSHAIMB en Tur til Italien. Paa Hjemvejen var VIVI, HENRIK og jeg nogle Dage i Territet, og vi kom hjem til Langesø den 4. Marts.

Da SOPHIE MAGDALENE hen paa Foraaret skulde hjem, rejste jeg ned for at hente hende, og jeg benyttede da Lejligheden til med REGITZE og GODSKÆ, der endnu var i Lausanne, at rejse til Vierwaldstädtersøen og gennem Graubünden med Ophold i Davos og St. Moritz til Lugano, hvorfra vi gjorde Turen rundt om Lago Maggiore med Besøg paa Isola Bella.

28.

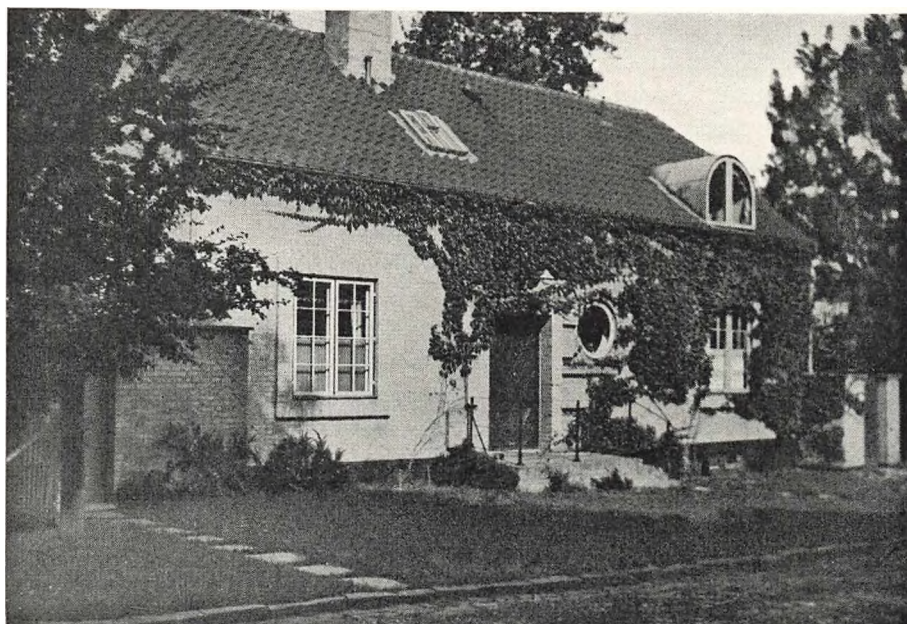
Langesø 15. Marts 1931.

Kære Sophie Magdalene,
Regitze og Godske.

Nu skal I have en udførlig Beretning om Festerne i Anledning af Farmoders 75 Aars Fødselsdag og Onkel JØRGENS Forlovelse.

Vi kom jo her hjem fra Schweiz den 4. Marts — nøjagtig 4 Maaneders Dagen for vor Afrejse herfra — efter en forholdsvis god Rejse paa 30 Timer — og det var vor Hensigt at rejse til København den 7., for at vi kunde være med til alle tre projekterede Middage. Men desværre var Moder om Fredagen saa træt, at hun maatte gaa i Seng, og jeg rejste saa alene ind om Søndagen og skyndte mig paa Visit paa Kasernen hos WEDELLS inden Middagen hos Tante ROMA PETERSDORFF. Jeg saa Eders nye Tante, som er ualmindelig nydelig, og minder meget om sin Moster Kammerherreinde JUEL. Hun er Lærerinde paa Frøken Kruses Skole, men er sluppet fri derfra i disse Dage, saa hun kan tage over til Farmoder om en 14 Dages Tid, naar Farmoder kommer hjem fra EILER TRESCHOWS Konfirmation den 29. Det var dejligt at høre og mærke, hvor glade WEDELLS er for Forlovelsen, der overhovedet er bleven modtaget med almindelig Glæde af alle Mennesker.

Hos Tante ROMA var vi ca. 24: WEDELLS med 2 Døtre, Farmoder, Onkel EBBE, POUL og DIDDE QUADE,

Poul og Didde Quaades Hus ved Jægersborg Allé 1941

Ebbes Spisebord med «Have af venetiansk Glas»

Onkel HENRIK BILLE BRAHE, DANIEL BILLE BRAHE og hans Kone, CHRISTIAN RANTZAU (LILY og AGNES RANTZAU og ELLA BILLE BRAHE kom om Aftenen), Baron VILHELM BILLE BRAHE med Kone og Døtrene OLGA og GEDSER, Baron ERIK BILLE BRAHE med Kone og MARIE LÜTTICHAU med Mand. Baron WEDELL havde Tante ROMA til Bords, og paa hendes anden Side sad Onkel JØRGEN med LOUISE, og saa kom jeg med Baronesse MARIE BILLE BRAHE. Tante ROMA udbragte de forlovedes Skaal, og Baron WEDELL talte for Tante ROMA. Kaptajn AXEL PONTOPPIDAN kom om Aftenen. Næste Dag spiste jeg vist Frokost hos

Onkel JØRGEN og var derefter med Farmoder paa Visit hos Tante BENEDICTE REVENTLOW.

Til Forlovelsesmiddagen paa Kasernen var vi vist 18. Foruden WEDELLS og os var der Baronens 3 Brødre, Amtmanden og Baronerne CARL og JULIUS med Koner, og Søsteren, den nye Priorinde paa Aastrup. Desuden et Ægtepar, der hed SCHEEL og var Slægninge af Værtindens Moder. Det var uhyre fornøjeligt, og jeg var glad ved engang igen at træffe Amtmandinden fra Svendborg, som jeg talte med. Ved Bordet talte først Værten og saa den tidligere Amtmand meget smukt og anerkendende og ogsaa fornøjeligt for Onkel JØRGEN, og tilsidst talte jeg for Familien WEDELL.

Moder og HENRIK kom til Byen den Aften, med et Tog senere end beregnet paa Grund af Snestandsning paa Landevejen ved Langeskov. Hun var dog kommet godt fra Kulden og Besværlighederne.

Om Tirsdagen spiste vi, ogsaa Moder, Frokost hos Onkel JØRGEN. Der var en Masse Blomster til Farmoder. Moder tog hjem til Hotellet for at hvile sig, og vi andre — dog ikke Onkel EBBE, der skulde dække Bord — drak Chokolade i Jægersborg hos POUL og DIDDE. Der traf vi ELLA og ERNESTA HOLM, som

Dagligstuer paa Langesø. December 1929

kørte hjem med mig, og HENRIK og jeg var paa Visit hos General HEGERMANN, hvis danske Frimærker vi saa.

Onkel EBBES Middag var selvfølgelig udsøgt, og Omgivelser og Udsmykning nydelig som altid og imponerende ved adskillige Nyerhvervelser som f. Eks. 18 Desserttallerkener i Vermeille og et Plateau paa Hovedbordet som en Have af venetiansk Glas. Foruden WEDELLS med 2 Døtre var der JULIUS WEDELL og Kone, POUL og DIDDE, NESTA, Tante ROMA, JULIE og PETER SCHOLTEN, INGEBORG og PETER OLUF TRESCHOW, NIELS ESTRUP og Onkel HENRIK BILLE BRAHE SELBY, som holdt Talen for Farmoder. Jeg holdt Tale for Onkel JØRGEN. Aftenen før Kl. 12 havde Obersten udbragt Farmoders Skaal. Vi fik Grape Fruit, Fiskefilet'er vist med Hummer og Champignons, Kyllingesteg, Leverpostej i Aspic, Islagkage, Ostekiks, Frugt og Konfekt. Der blev danset lidt, og Farmoder dansede et Par Gange.

Næste Dag var HENRIK til Frokost paa Kasernen. Moder og jeg var til en meget fornøjelig Middag

hos LIPPE KNUTHS Forældre sammen med alle deres Børn og Svigerbørn og nogle andre. Jeg havde Værtinden til Bords og maatte atter holde Tale, da det var hendes Fødselsdag. Torsdag rejste HENRIK og jeg hjem, og Moder blev i Byen.

29.

Langesø 18. April 1932.

Nu da Festlighederne i Anledning af HENRIKS Konfirmation er overstaaede, vil jeg skrive og fortælle lidt om dem.

Konfirmationen foregik den 3. April i Vigerslev Kirke, men da baa- de VIVI og jeg i Dagene forud laa af Influenza, maatte vi desværre op- sætte Familiemiddagen, der skulde have været samme Søndag. Jeg naaede dog at være med i Kirken, men VIVI kunde desværre ikke. Beg- ge var vi dog heldigvis oppe baa- de til Frokost og Middag, hvor der ikke var andre tilrejsende end GODSKE og HENRIKS to tidligere Lærere, Hr. DANIELSEN og Hr. HAMMERSHAIMB, med hvem vi havde en meget hyg- gelig Dag. I Kirken mødte BENNY CEDERFELD, der bar HENRIK den Dag, han blev hjemmedøbt. Det var meget rørende af BENNY at komme.

I Tiden fra den 11. havde vi indbudt til 3 Middage og 2 Choko- lader, men det var nær gaaet galt igen, for jeg maatte atter gaa i Seng med et nyt Anfald af Feber, men det lykkedes mig heldigvis lige ak- kurat at komme op umiddelbart før Middagen om Mandagen, hvor vi havde Moder, GODSKE, Familier- ne fra Flintholm, Ravnholt, Erholm og Lehnshus, MIKKEL og WANDA TRESCHOW, der bragte to henri- vende Guld Medailloner med Bille- der af Grandpapa og Grandmama, som Fader i sin Tid har givet Tante LALLA — og saa Pastor RASMUS- SEN og hans Søster. Vi var ialt 20.

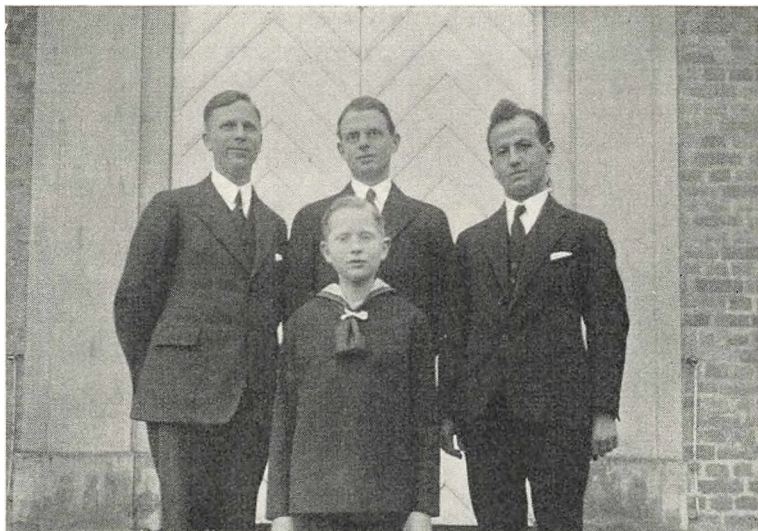
Næste Dag havde vi Middag for Funktionærene og et Par andre, ialt 22, og om Onsdagen for vore Lejere og STENBJØRNS fra Ruggaard, ialt 19. Den Dag maatte VIVI desværre igen blive i Sengen med fornyet Influenza.

De følgende Fester incl. den sidste Middag maatte vi holde uden hende. Om Onsdagen var her 56 til Chokolade i Salen, Menighedsraadet, Lærerne, Haandværkerne, nogle Funktionærer og Lejere og andre, og om Fredagen havde vi HENRIKS Præstekammerater og lokale Legekammerater til en Chokolade paa 31. De saa paa Gaverne og legede paa Plænen, hvor Kandidat FANGEL var mageløs til at sætte Liv i det hele. Der blev ogsaa læst lidt op for dem, sunget et Par Salmer, og til Slut fik de Saft og Vand og Smaa- kager.

Det var kedeligt, at slet ingen af HENRIKS mandlige Faddere kunde være med os, saa man saa det Særsyn, at der kun var kvindelige Faddere til Stede, BENNY og SOPHIE MAGDALENE. Sidstnævnte havde

Dagligstuer paa Langesø. December 1929

Henrik ved Konfirmationen sammen med sine tre Lærere
E. Danielsen E. Hammershøjmb R. Fangel

og PETER SCHOLTEN i Peters Tjenestebolig paa Frederiksberg Slot. Næste Dag, som var en Søndag, kørte PETER, JULIE og jeg sammen med Peters Søn til Rørvig, og undervejs var vi paa Stenhus og tog LENNART AHLEFELDT med paa Turen. Ved Ankomsten til Frederiksberg Lørdag Aften havde jeg af JULIE hørt, at den kære Tante SOFFI SEHESTEDT JUUL var død samme Morgen. Som en af Moders meget gode Venner har Tante SOFFI været nær knyttet til hele min Familie, og jeg har kendt hende siden min Barndom og har jævnlig besøgt hende. Igennem min Skoletid og senere har jeg utallige Gange, naar Tante SOFFI var i København, været indbudt til at gaa i Teatret med hende og til Middag eller Souper, og hun har altid været enestaaende god og trofast imod mig. Der er meget faa Mennesker, som jeg har holdt saa meget af, som af Tante SOFFI, og meget faa har forstaaet mig saa godt som hun. Om Mandagen kørte jeg til Tante SOFFIS Bisættelse paa Vallø, hvor Højtideligheden foregik i Forhallen. Onkel CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL bad mig om at spise Frokost med ham og Fru MOURIER i Tante Soffis Lejlighed. Derefter var jeg paa et langt Besøg hos min gamle Bekendt AUGUST BECH paa Vallø Avlsgaard og kørte saa tilbage til København, hvor jeg var til Bestyrelsesmøde i Adelsaarbogsforeningen. Næste Dag kørte ELSE THAULOW med mig til Ravnholt, hvor Tante Soffis Kiste om Aftenen blev ført fra Kapellet til Herrested Kirke, hvor Begravelsen var den følgende Dag. Jeg boede paa Ravnholt og hentede næste Formiddag GODSKE paa Hvidkilde Ladegaard, hvor han lærte Landvæsen hos Forpagter SPORON FIEDLER. VIVI kom ogsaa til Begravelsen og ligeledes Moder, JØRGEN og EBBE og adskillige andre. Ved Frokosten paa Ravnholt sad jeg ved Siden af VIVI SKEEL født ZYTPHEN. Jeg overnattede i Skabohuse, hvor Forpagter M. NISSEN og hans Kone fra Sophie Amalie-

nemlig holdt Huen for ham. Vi savnede GODTFRED NEERGAARD, JOHN BORGE, FREDDE TRESCHOW, PEHR CEDERSCHJÖLD og Admiral BARDENFLETH, og af hans Faddere er følgende døde: Tante LALLA, Hofjægermester SCHÖLLER, Onkel CARL ADOLPH TRESCHOW og Onkel OSCAR OXHOLM.

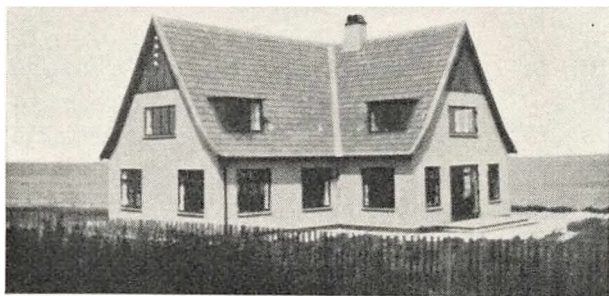
30.

Fra Aaret 1932 foreligger der ikke andre Beretninger end Brevet af 18. April om Henriks Konfirmation. Da der imidlertid er nedskrevet en Redegørelse for en Del af denne ret begivenhedsrige Sommer, vil her blive meddelt et Uddrag af disse Notater, nogenlunde formede paa samme Maade som Brevene.

Den 21. Maj kørte jeg i Automobil til København, hvor jeg skulde bo hos JULIE

Tante Soffi Schestedt Juul. 1903

Sommerhuset | Skabohuse

gaard boede i Anledning af Nyborg Møderne. Jeg tog tilbage til Frederiksberg Slot, hvor MUSSE RÆDER var til Middag, og om Aftenen var jeg hos Godsforvalter AARÆP og hos Svigerfader i Klubben. Om Søndagen var vi til Væddeløb, og til Middag spiste vi hos Direktør DE NULLY BROWNS i Charlottenlund.

Mandag rejste jeg til Fyen, og om Torsdagen den 2. Juni fejredes i Skabohuse Svigermoders 75 Aars Fødselsdag med en Køretur til Fyens Hoved og en Familiemiddag, hvor vi var 11: Svigerforældrene, deres 7 Børn, SOPHIE MAGDALENE og jeg.

Den 6. Juni var jeg om Formiddagen paa Steensgaard, hvor jeg traf Højesteretssagfører BÜLOW og MISSE LOWZOW, til Frokost paa Holstenshuus, og paa Besøg hos min tidligere Forvalter NIELSEN i Brændelydinge og paa Brobygaard. Den 8. var her Provstesyn i Kapellet.

Den 10. kørte jeg til Aarhus i Anledning af Historisk Fællesforenings Møde der. Om Aftenen var der i Statsbiblioteket Foredrag af Dr. BOBÉ og Docent OLSEN, og derefter var jeg hos Bibliotekar HAUGSTEDS sammen med Professor FABRICIUS', Dr. BOBÉ, Amtsforvalter HOLCK fra Maribo, Kredslæge MØLLER fra Kalundborg og Musæumsinspektør JØRGEN OLRIK og hans Kone, der er Datter af Skovrider WEST paa Holstenshuus. Om Lørdagen var der uafbrudt Møder, Foredrag og Omkringføring. Ved Frokosten sad jeg ved Siden af Kredslæge TRAUTNER fra Bogense, og om Aftenen sejlede vi til Ørnereden, hvor der spistes til Middag. Søndag var vi paa en stor Køretur i ca. 25 Automobiler til Lyngbygaard, Framlev, Stjør og Venge Kirker. Arkitekt C. M. SMIDT fra Nationalmusæet, der en Snes Aar tidligere havde været med til Udgravninger af gamle Grunde paa Clausholm, kørte med mig og ligeledes Bibliotekar HAUGSTEDS Datter, Fru SCHIØTZ. Vi var med til, at Historisk Samfund for Aarhus Stift fejrede sit 25 Aars Jubilæum ved et Møde i Rye med Foredrag af Pastor SEVERINSEN fra Bringstrup om Biskop Ove Bille og to Foredrag i Emborg, det ene af Arkitekt SMIDT om Øm Klosters Bygningshistorie og det andet af Doktor ISAGER om de ved Udgravningerne fundne Munkeskeletter. Der var stor Fællesspisning i Skanderborg. Dagen efter var jeg i den gamle By og gik rundt med Translatør HOLM, Hr. SØGAARD, Hr. GUNNAR KNUDSEN og Dr. HJELHOLT, og dernæst tog jeg til Viborg, hvor jeg paa Landsarkivet fik eftersat alt, hvad Hr. FABRITIUS havde opnoteret til mig, hvorefter jeg kørte til Langesø.

I den følgende Tid var VIVI, SOPHIE MAGDALENE og jeg en Dag paa Hvidkilde Ladegaard hos SPORON FIEDLERS, og en anden Dag var VIVI og jeg til Middag paa Frederiksgave sammen med bl. a. ELSE CASTENSKIOLD, svensk Minister EWERLÖF og Amtmand og Fru REFLSUND THOMSEN. Om Aftenen kørte vi i 3 Vogne en dejlig lang Tur ud til Fyret paa Helnæs.

Den 21. Juni kørte jeg over Nørre Snede til Aunsbjerg med Besøg paa Landsarkivet i Viborg de to følgende Dage og en lang Køretur den ene Aften med

Skabohuse den 2. Juni 1932
Svigerforældrene med deres 7 Born

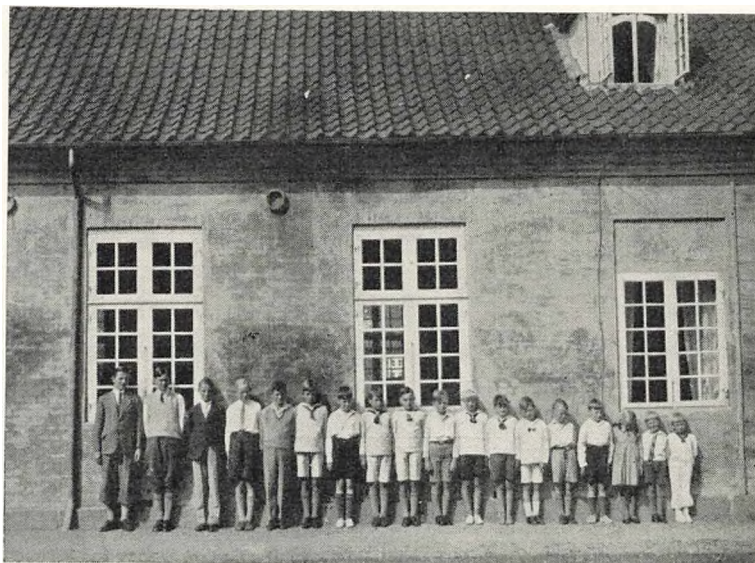
Flintholm

Godsejer NEERGAARD til Bjerringbro, Sahl, Ormstrup og over Dæmningen over Tange Sø. Den 24. Juni kørte Godsejer NEERGAARD og jeg i min Vogn over Herning og Brande til Nørholm, hvor vi særlig beundrede de 9 kæmpe-mæssige Granitsaltekar i Sulekælderen, udhulede hver for sig i en hel Granitblok. Over Varde kørte vi til Vejers Strand og langs Strandbredden de 9 km til Blaavand. Vi overnattede i Vejers og tog over Clasonsborg, hvis Park og flotte store Hovedbygning vi saa udvendig, tilbage til Aunbjerg, hvorfra jeg efter Frokost kørte hjem

med et Ophold paa Landsarkivet, hvor jeg gennemsaa nogle gamle Koldingske Skifter. Paa Hjemvejen var jeg indenfor paa Kærsgaard for at gratulere EDE AHLEFELDT i Anledning af hendes Fødselsdag. Dagen efter var det VIVIS 50 Aars Fødselsdag. Moder var her til Chokolade og til Middag.

Den 29. kørte vi med SOPHIE MAGDALENE, REGITZE og HENRIK om ad Skabohuse, hvor vi afleverede Sommerhuset til Familien Direktør RØDSGAARD, der havde lejet det for Sommeren, over Lundeborg, Lohals til Egeløkke, som vi forlod næste Dag over Vemmenæs med det sædvanlige Besøg hos Enkebaronesse IUEL BROCKDORFF og derefter et kort Besøg paa Flintholm. Paa HENRIKS Fødselsdag den 1. Juli var der stort Børneselskab til Chokolade i Foredragssalen. Den 2. Juli kørte HENRIK og jeg til Holckenhavn, hvor vi skulde træffe »Kunstindustrimusæets Venner«, med hvem vi skulde gøre en af Musæumsdirektør SLOMANN og mig tilrettelagt to Dages Tur til fyenske Herregaarde. MOGENS HOLCK trakterede med Jordbær foran Hovedbygningen. JESSIE HOLCK var ikke til Stede, da hun ikke var rask. Dr. LORENZEN talte om Bygningen, og vi saa Kapellet. Derfra tog vi til Glorup, hvor vi saa en Del af Stuerne og hørte Foredrag. Grevinden var ene om at modtage os, da Grevnen var syg. Jeg var et Øjeblik med HENRIK inde at hilse paa Skovrider NEERGAARDS Moder, i hvis Hjem i Vemmetofte Skovridergaard jeg havde boet for mange Aar siden. Vi stødte til de andre paa Rygaard, hvor vi atter fik Foredrag og saa Riddersal og Vægterloft. Paa Hesselager Kro drak vi The, og paa Hesselagergaard fik vi Foredrag, og Huset blev forevist af Baron og Baronesse BLIXEN, hvorefter vi over Broholm, Mullerup og Kværndrup kom til Trolleborg, hvor der ingen var hjemme, men vi saa en meget stor Del af Stuerne. Deltagerne i Turen kørte til Middag i Odense, men HENRIK og jeg kørte hjem, hvor Hr. FABRITIUS imidlertid var ankommet. Han kørte næste Dag med os paa Turen, der begyndte paa Krengerup, hvor Dr. LORENZEN holdt Foredrag, og CHRISTIAN RANTZAU og Arkitekt INGWERSEN fremviste Huset. Grevinden var ogsaa til Stede, og der blev budt Drikkevarer. Videre tog vi til Frederiksgave, hvor Dr. LORENZEN atter talte, og CHRISTIANE ROSENKRANTZ trakterede med forskelligt. Efter en Frokost paa Hotel Phoenix i Assens tog vi til Wedellsborg, hvor vi blev modtagne af JULIUS, INGER og TIDO, og næsten hele Huset blev beset. Paa Plænen foran Havetrappen trakteredes ved et langt Bord med Smørrebrød, Kage, Melon, Jordbær, The, Vin o. s. v. Vi blev lidt længere end de andre, og kørte saa til Langesø.

Allerede tre Dage senere var jeg atter med en Foreningsudflugt paa Wedellsborg, dennegang var det med Historisk Samfund for Odense og Assens Amter, der saa en Del af Huset, bl. a. Salonerne og Ridder-salen. Paa Plænen blev der budt Øl, Soda-

Henriks Børneselskab den 1. Juli 1932

vand og Cigarer. Pastor IDUM fra Føns talte om Gaardens Bygningshistorie og lidt om Ejerne, og Samfundets Formand, Proprietær HJORT, talte og takkede. Medens Samfundets Medlemmer drog videre til Middelfart Kirke og Musæum og besaa Broarbejdet ved Lillebælt, blev jeg til Middag paa Wedellsborg sammen med SOPHIE MAGDALENE, der havde fulgt mig paa Turen.

Den 7. Juli kørte VIVI og Døtrene til Clausholm, og HENRIK, FABRITIUS og jeg kørte til Holstenshuus, hvor der skulde ses paa Arkivalier. Allerede næste Dag maatte jeg til Odense til Majoratsmøde, og HENRIK var i Brændelydinge for at besøge Familien NIELSEN, som havde været Forvalterfamilie paa Langesø. Den næste Aften tog vi tre med Moder til Faaborg, hvor vi saa den nyindrettede Musæumsgaard, og desuden saa vi paa en Folkefest, som morede HENRIK meget. Vi traf Translatør HOLM fra Aarhus, Dr. MACKEPRANG fra Nationalmusæet og Arkitekt MOGENS CLEMMENSEN. Dagen efter rejste FABRITIUS over Mommark til Kiel og Haseldorf, hvor han i en Uge gennemgik Arkivet og gjorde meget betydningsfulde Fund til min Slægtbog, bl. a. vedrørende »die schöne Henriette«. JØRGEN, LOUISE og ELISABETH kom i Automobil fra København, og JØRGEN og jeg forhandlede sammen, særlig om Holstenshuus Have. Den 11. kørte HENRIK og jeg til Frokost til Tybrind, hvor HENRIK blev sammen med WILHELM og HANS HAFFNER. Om Aftenen var GODSKE paa Holstenshuus, og jeg kørte ham tilbage til Hvidkilde Ladegaard og tog derefter til Lehnshus for at se ANNA SOPHIE. Efter forskellige Forhandlinger med JØRGEN kørte jeg til Langesø den 13. Juli og videre til Clausholm, hvor-

Faaborg. Den gamle Gaard i Holkegade

til ELSE CASTENSKIOLD kom næste Dag medførende MATHILDE, WILHELM og HANS HAFFNER og HENRIK. Til Middag kom CHRISTIAN og TOINET KNUTH, og samme Aften kom PREBEN STEENBACH. ELSE og HAFFNERS kørte igen Dagen efter. Vi to var med Døtrene til Middag paa Gjessinggaard den 17. Juli, og den 18. paa min Fødselsdag havde vi Middagsselskab med Baron HANS ROSENKRANTZ, FOLSACHS med ESBERN, MOURIER PETERSENS med deres yngste Søn, Landsretssagfører SKEELS med en Frøken RAABYE og Pastor BAY og Fru CLARA BAY født WEDELL fra Lyngaa. RUDOLPH KNUTH var ogsaa kommet til Clausholm. Den 20. kom der nogle Herrer fra Randers for at forhandle om Vandforholdene ved Fiskeriet i Parken, og næste Dag havde vi BENT HOLSTEIN til Frokost sammen med nogle af Clausholms Forpagtere, og til Middag kom KNUD JUEL med Baron HABBA WEDELL og CARL WEDELL fra Williamsborg. Den 22. besøgte jeg Redaktør DRØHSE i Randers, og den Dag og den næste havde vi Funktionær- og Forpagtermiddag. Til den sidste Middag var ogsaa til Stede GODSKE og Forpagter og Fru SPORON FIEDLER, der næste Dag sammen med en Del af de andre kørte til Vosnæs, Skaføgaard og Løvenholm, hvor HENRIK og jeg stødte til dem for at overvære et Møde, som holdtes af Historisk Samfund for Randers Amt med et udmærket Foredrag om Løvenholm af Onkel IACOB ESTRUP. Vi hilste ogsaa paa Onkel ADAM ESTRUP, paa Redaktør og Fru DRØHSE og paa Hr. og Fru UTTENTHAL, der bad os indenfor til The. Paa Hjemvejen saa vi Auning Kirke. Næste Formiddag var GODSKE og jeg med Forpagter SPORON FIEDLER paa Overgaarden og rundt i Markerne med Forpagter BRASK, og om Eftermiddagen kørte vi i tre Automobiles til Tustrup, Gammel Estrup, hvor vi saa Musæet og Haven, og til Vosnæs, hvor nogle gik i Vandet, og hjem over Hornslet, Søby og Skader. Om Aftenen rejste GODSKE og Forpagterens hjem til Hvidkilde, og Hr. HAMMERSHAIMB kom. Hr. DANIELSEN var kommet Dagen før. Den 26. rejste RUDOLPH, og til Frokost havde vi Besøg af Hr. FANGEL med hans forlovede, Hr. SØGAARD og nogle flere. Saaledes var alle HENRIKS tre Lærere samlede hos os paa een Gang. EILER og NIELS GREGERS TRESCHOW kom spadserende fra Aarhus, hvor de havde deltaget i en Lejr ved Marselisborg. STIG DE BERG kom ogsaa den Dag.

Faaborg, set fra Havnen

Den 28. gjorde vi sammen med CHRISTIAN og TOINET i tre Automobiler en umaadelig lang Tur, der begyndte Kl. 6 ½ om Morgenen og gik over Silkeborg, Herning, hvor de tre Børn og jeg besøgte Pastor EBBESENS Søn STEPHAN paa hans Sagførerkontor, Skern, Varde til Vejers Strand og Blaavandshuk, hvor vi spiste medbragt Mad. CHRISTIANS Vogn var ved et Bækudløb sunket ned i Sandet med Baghjulene til Navene, saa Lauritz Chauffør med Buick Vognen og en i denne medbragt Kæde maatte trække den op. Videre kørte vi over Bramminge til Ribe, hvor vi saa Domkirken og St. Cathrine Kirke og Kloster, og vi var lidt rundt i de gamle Gader. Fra Ribe kørte Lauritz hjem med SOPHIE MAGDALENE, HENRIK, EILER og NIELS GREGERS i den store Vogn, medens vi andre besøgte STEENBACHS paa Tanderup udenfor Ribe, hvor vi afleverede PREBEN, hvorefter vi kørte hjem til Clausholm over Foldingbro, Egtved og Vejle med Hjemkomst Kl. godt 1 efter en Tur paa godt 490 km. VIVI havde været til Middag hos Pastor INGER-SLEVS i Randers.

Dagen efter rejste Hr. HAMMERSHAIMB, og EVA og HARRIET EYERMANN kom paa Cykel, og den 30. rejste STIG. Jeg tog til Schildenseje og talte med Forpagter OHM om Kostalden og Forpagtningen.

I Dagene fra den 31. Juli til den 6. August holdtes det 10. danske Hjemstavnsstævne i Køge, og jeg havde indmeldt mig sammen med HENRIK og EILER og NIELS GREGERS TRESCHOW. Kammerherre COLLET paa Gammel Køgegaard var Stævnets Præsident, og da han erfarede, at vi skulde deltage i Stævnet, var POLLY COLLET saa utrolig elskværdig at skrive og indbyde os til at bo hos dem paa Gammel Køgegaard, hvad vi selvfølgelig tog imod med den største Glæde. Vi nød i højeste Grad Opholdet paa Gammel Køgegaard, hvor ogsaa gamle General HEGERMANN var i de Dage, saa vi havde ogsaa Fornøjelsen at være sammen med ham. Det var ogsaa meget interessant der paa Stedet at være sammen med Professor VILHELM ANDERSEN, der var en af Talerne ved Stævnet. Af de andre Talere maa nævnes Højskoleforstander BEGTRUP, der talte om Grundtvig, Magister HUGO MATTHIESSEN om det gamle Køge, Dr. ØDUM om Egnens Geologi, Arkivar ELLEKILDE om Sagnene fra Egnen, Oberstløjtnant BOKKENHEUSER om Slagene i Køge Bugt og Bibliotekar HAUGSTED fra Aarhus Statsbibliotek om Bregentved, Gisselfeld, Holmegaard, Vallø, Vemmetofte og Jomfruens Egede. Der var i de 6 Dage ca. 60 Foredrag og Taler, og Drengene og jeg hørte dem alle paa et enkelt nær, saa vi var uhyre energiske, og Drengene var umaadelig trofaste til

Faaborg. Østergade, set fra Holkegade

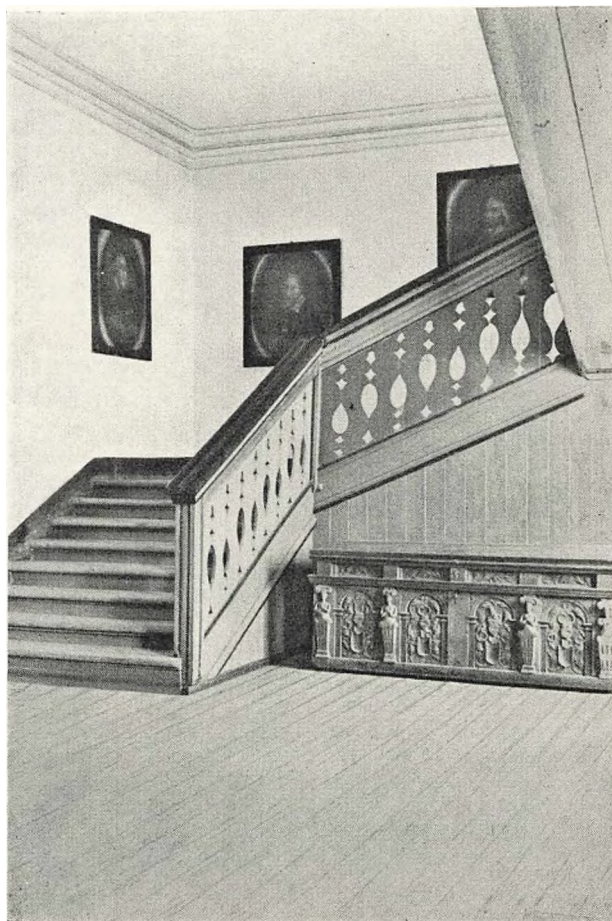
at være med til alt, hvad der foregik. Det havde været nogle ganske ualmindelig fornøjelige og interessante Dage, som vi alle fire var uhyre glade for. HENRIK og jeg kørte tilbage til Clausholm over Kalundborg.

Den 10. August kom Overlæge HESS THAYSEN fra Elisabeths Hospital paa Amager med Kone og Søn til Frokost paa Clausholm, og om Eftermiddagen havde vi Besøg af Lehnsbaronesse GYLDENKRONE med to Døtre. Med Godsforvalter JØRGENSEN havde jeg en Del Forhandlinger om et Par af Forpagtningerne. Den 12. havde vi Middagsselskab med 5 fra Tustrup, Godsejer NEERGAARD fra Aunbjerg med Inspektør og Fru PREETZMANN, AXEL og THYRA JUUL, Præstens og Doktorsens. Med Natskibet sejlede CHRISTIAN KNUTH og jeg til København og hjem igen næste Nat. Imens havde VIVI, TOINET og Pigebørnene været til Middag paa Rosenholm. Den 14. kom PHILIP RÆDER fra Brabrand og HELENE ROSEN paa Besøg, og næste Dag kørte vi med de tre Børn de 89 km til Aalborg til Frokost og Middag. Vi traf Ingeniør BUSCK hos JØRGEN og LOUISE, og jeg talte meget med ham om Segl og Vaaben, da han havde en meget stor Seglsamling. Den 17. var jeg med REGITZE og HENRIK paa Fjeld, hvor vi drak The med Onkel ADAM ESTRUP og Prinsesse CAROLATH, og Dagen efter kørte jeg hjemad med REGITZE og HENRIK. Vi tog om ad Silkeborg til Grane Plantage, hvor REGITZE skulde blive en Ugestid hos Kaptajn ALF BRUN og hans Datter EMILY BORBERG, der boede der i nogle nydelige Træhuse ved Bredden af en Sø, omgivne af Granskov. Den 20. kom VIVI og SOPHIE MAGDALENE hjem til Langesø fra Clausholm Opholdet.

Den Dag brækkede GODSKE sin Arm ved at falde ned af et Læs, og VIVI og jeg kørte ned til ham til Hvidkilde og tog ham med hjem den følgende Dag. Den 24. August var Moder her til Frokost med ERNESTA HOLM og HELENE ROSEN. HELENE blev her, og Dagen efter kørte hun med GODSKE og mig til Grane Plantage, hvor vi gik to dejlige Ture bl. a. rundt om den store Sø. REGITZE tog hjem med os. Den 26. var VIVI og jeg til Frokost paa Wedellsborg, hvor Baron FRITZ WEDEL JARLSBERG læste en Del af sine interessante og fornøjeligt skrevne Memoirer for mig. Den 28. kørte VIVI og jeg til den rare gamle Hjulmand ved Røde Mølle for at gratulere ham til hans 80 Aars Fødselsdag. Næste Dag havde vi et kort Besøg af RUDOLPH KNUTH og hans Moder, som var paa Gennemrejse fra Frederikshavn. Den 30. kørte VIVI og jeg over Skamlingsbanken til Haderslev, hvor vi skulde bo hos VALDEMAR og MATHILDE HAFFNER. Vi var paa Besøg i Bispegaarden, og til Middag hos HAFFNERS kom Biskop og Bispinde AMMUNDSEN

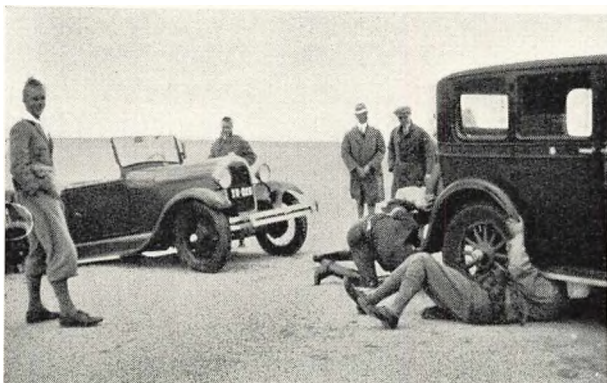
Clausholm. Trappen og Døren til Østflojen

Clausholm. Hovedtrappen i Vestibulen

og Kammerherreinde CLARA JUEL. Næste Morgen kørte VIVI med Kammerherreinde JUEL for hele Dagen til Møde i Genner Pige hjem, og jeg var rundt i Byen med MATHILDE, bl. a. i Musæet, og om Eftermiddagen var vi paa en Køretur til en Jættestue i Vedsted, Immervad Bro, Oksevejen og Knivbjerg.

I Oktober 1932 var jeg med SOPHIE MAGDALENE og REGITZE et Par Dage paa Besøg i Tingshuset i Eksjö hos PEHR og MARGARETHA CEDERSCHJÖLD. Der var en større Middag i Tingshuset, bl. a. med nogle Officersfamilier, og vi var med PEHR til Frokost paa Stjerneborg, et Stykke Vej fra Eksjö, hos Fru STJERNGRANAT. Fra Eksjö rejste vi til Stockholm, hvor vi var sammen med en Del af vore Slægtninge, bl. a. var vi to Gange til Middag hos SJÖGRENS og en Dag til The hos DE BERGS. Vi var til Frokost i Gesandtskabet hos EDUARD og ELSE REVENTLOW, og en Dag kørte ELSE med SYBILLE os og CARIN SJÖGREEN til Tyrresö Slot, der fremvises som Musæum. Vi tog med Toget til Upsala og saa Domkirken, og jeg var en Dag i Lidingö paa Besøg hos en Major ULFSPARRE for at tale om min Tip-tip-Oldemoder, BENEDICTE ULFSPARRES Forfædre.

Ved Vesterhavet den 28. Juli 1932

31.

Langesø 9. Juni 1933.

Kære Anna Sophie. [Wedel Jarlsberg]

Du skal have rigtig mange Tak for Dit rare lange Brev, som jeg blev meget glad for, ligesom for at høre alt det meget, Du fortæller om Eders Liv og om HERMANS Virksomhed, der jo heldigvis lader til at lykkes saa godt.

Nu skal Du til Gengæld høre lidt om, hvordan vi lever, og hvad vi foretager os. Jeg vil begynde med, at HENRIK og jeg lige før Paaske kørte til Haderslev, hvor han skulde være nogle Dage med HAFFNERS

Mit Arbejdsværelse 1931

Drenge, som han kommer saa godt ud af det med. Undervejs var vi paa Skamlingsbanken og desuden i Kolding Kirke, hvor jeg skulde lede efter en meget fjærn Forfader paa mødrene Side fra ca. 1650, som jeg var saa heldig at finde hængende i Vaabehuset paa et stort Epitafiemaleri med Kone og 11 Børn. Jeg var ogsaa henne at hilse paa en af hans nulevende Efterkommere, der er Ligkistesnedker, og snakkede Familie med ham. Jeg blev hos HAFFNERS om Natten og havde det hyggeligt og rart, og næste Dag skulde jeg have været med dem paa Tur til Dybbøl, men jeg skyndte mig hjem, da jeg hørte, at REGITZE var kommet hjem lige for en Dags Tid.

Senere var jeg i Løbet af 9 Dage ikke mindre end 3 Gange paa Langeland. Først med SOPHIE MAGDALENE til Eftersyn før Auktionen paa Hjortholm. KAJ AHLEFELDT havde været saa venlig at bede os til Frokost paa Nordenbrogaard, og det var meget morsomt at se hans nydelige Hjem. Til Middag tog vi til Egeløkke, hvor vi blev om Natten, og næste Dag besøgte jeg den stakkels Tante BABBE NEERGAARD, der nu bor hos Fru KAAS paa Svalebøllegaard. Hun var meget vemodig, men dog forbavsende fattet efter al den megen Sorg, hun har haft. Paa en af Auktionsdagene var jeg igen paa Hjortholm, kørende med Familien Apoteker NEERGAARD fra Odense. Jeg var saa heldig at faa et dejligt, men en Del slidt Aubusson Gulvtæppe, ovalt ca. 3 × 4 Meter, som har ligget her i Havesalen i min Oldefaders Tid for over 50 Aar siden. Tænk, det kunde Enkebaronesse IUEL BROCKDORFF huske, da SOPHIE MAGDALENE og jeg

besøgte hende paa Vejen hjem. Dagen efter købte Apoteker NEERGAARD for mig 2 nydelige smaa Pasteller af Admiral HOLSTEN og Kone, som jeg naturligvis er henrykt for at have faaet.

Tredie Gang, jeg var paa Langeland, var paa Vej til Grev RABENS Begravelse. — Jeg startede herfra omkring 6 Tiden, og da jeg kom noget tidlig til Færgens Afgang Kl. 8 fra Svendborg, kørte jeg indenfor paa Lehnshus, hvor Din Fader og LENNART sad ved Morgenbordet. Jeg skulde til Din Moder aflevere et lille Billede af Tante PAULINE HOLSTEN LEHNS Fader, som Onkel IACOB ESTRUP havde givet mig til hende. Paa de to Færger var jeg sammen med Onkel PREBEN, Egeskov. Fra Nakskov kørte jeg til Frokost paa Rudbjerggaard, hvor jeg havde megen Fornøjelse af at være, og derfra til den store, smukke og stemningsfulde Begravelse i Kjettinge Kirke nær ved Aalholm. Jeg naaede hjem igen samme Aften sent, vist ved 11 Tiden, efter at have kørt ca. 274 km.

Faa Dage efter kørte jeg til København sammen med WILHELM KNUTH. Vi var paa Vejen paa Auk-

tionen paa Dragsholm, hvor vi traf TAGE og ELSE REEDTZ THOTT og IBETH og ANDREAS BERNSTORFF, som overtalte os til at tage med hjem til Middag. TAGE og ELSE havde købt en meget smuk gammel Dug, hvori der var indvævet »Sophie Hedvig Moltke Kjæng 1786«, den er $7\frac{1}{4}$ Meter lang og har 21 Servietter. SOPHIE HEDVIG MOLTKEs ene Datter var gift paa Dragsholm, og en anden paa Liliendal, og denne var Tante VIVIS Tipoldemoder, saa jeg var meget glad over, at ELSE solgte mig Dugen, der var altfor stor til hendes Stue og Bord. Næste Dag kørte WILHELM og jeg til København, til Frokost paa Rosendal hos Grev HELGE KNUTH, hvor vi skulde se paa nogle Familiesager, og til Middag paa Gisselfeld, hvor WILHELM skulde se paa noget i Braaby Kirke, som han skal ordne.

Frederik og Benedicte Moltkes Hus i Birkerød

Den 1. Juni skulde HENRIK op i første Fag til Mellemskoleeksamen ved Universitetet, hvor det skal foregaa, da han er privat undervist, og vi kørte en tidlig Morgen af Sted med ham og hans Lærer og var til Frokost paa Kattrup, hvor Tante VIVI var for første Gang, og som jeg altsaa gensaa efter kort Tids Forløb. Derfra tog vi til Stenhus for at fremstille HENRIK for Rektor LARSEN og forbi Slingerup til Birkerød, hvor HENRIK og hans Moder skulde bo hos min Svigerinde MOLTKE. Jeg boede hos Onkel EBBE og saa om Aftenen REGITZE, der næste Dag var i Tivoli med mig. Hun er heldigvis stadig glad for Arbejdet og er nu rigtig Sygeplejeelev — ikke mere paa Prøve — og faar Løn. Jeg spadserede længe med MUSSE RÆDER og var ude hos Tante JULIE og Onkel PETER SCHOLTEN, der havde det godt. Paa Hjemvejen hertil saa vi under Torvet i Roskilde de interessante Rester af St. Laurentii Kirke og desuden Fjenneslev Kirke. Det var dejligt for os, at HENRIK fik ug og ug ÷ i Matematik og Regning, og i Dag har han faaet ug i Historie. Desuden har han mg + i Latin. Nu er her ikke Plads til mere, men Du har ogsaa faaet meget at vide. Mange Hilsener til Dig og HERMAN fra Din hengivne

Onkel Hans.

32.

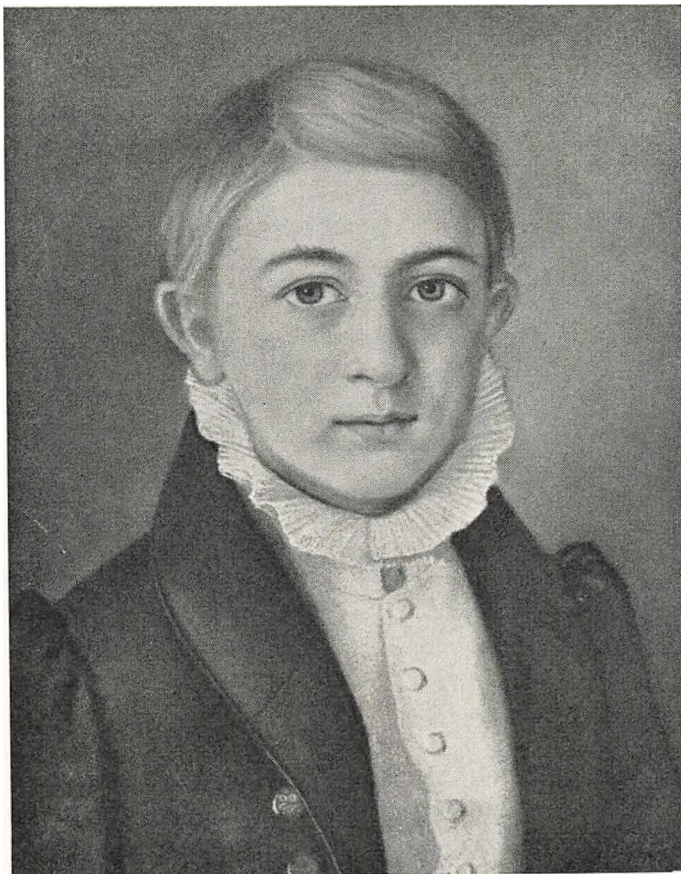
I Sommerferien 1933 rejste Henrik og jeg til Norge. Vi startede fra Clausholm og besøgte i Frederikshavn Konsul CLOOS, som fulgte os til Göteborg Baaden. I Göteborg, hvor vi overnattede, traf vi ELSE og HENRIK THAM, efter at HENRIK lige var kommet hjem fra en Rejse til Amerika, og desuden PEHR CEDERSCHIÖLD, med hvem vi næste Dag rejste til hans Sommerhus, Muslan, i Skærgaarden ved Ljungskile. Her var vi nogle Dage og gjorde Ture i Pehrs Motorbaad. Vi rejste videre til Oslo, hvorfra vi over

Åndalsnes og Molde rejste til Opdal og videre til Trondhjem. Herfra tog vi til Rörås, hvor MINNA BORGE hentede os og kørte os til deres Jagtgaard, Malmagen, lige indenfor den svenske Grænse. Her var vi et Par Dage og gik nogle dejlige Ture. Vi rejste hjem med Toget til København.

33.

I Efteraaret 1933 var GODSKE og jeg sammen i Paris og London, hvor vi saa mange af Musæerne og de andre Seværdigheder. Fra Paris tog vi til Les Motteaux ved Chateaufort for at besøge Familien LANSOY, som jeg ogsaa var hos i 1928 med Døtrene. Desuden rejste vi til Bordeaux for at besøge min Fætter, Vinhandler DANIEL BROWN, der gjorde en Køre tur med os ud i Vindistriktet, hvor vi saa Arbejdet med Vinhøsten. Det var interessant for mig paa Browns Kontor at se Maleriet af Guvernør DAVID BROWN med Familie og desuden en Tegning af Epitafiet i Indien over hans Hustru, ANNA FENWICK. I flere Slægtled har Firmaet BROWN i Bordeaux leveret Vin til vor Familie. Forøvrigt har DANIEL BROWN engang for umaadelig længe siden været baade paa Holstenshuus og hos os. Fra Bordeaux rejste vi over Paris til Slottet Laurensart i Belgien, hvor vi i et Par Dage var hos min Kusine FANCHETTE, som er Enke efter LOUIS SPOELBERCH, og hos hende traf vi hendes Datter, LOUISE DE LANNOY, og dennes Mand og FANCHETTES Søn og Svigerdatter, THIERRY og ISABELLE DE SPOELBERCH, der bor ganske nær ved paa det gamle Slot, medens FANCHETTE bor i en nyopført Bygning.

I London var vi sammen med INGEGERD AHLEFELDT og med CLAUS AHLEFELDT og RICHARD THAM, og vi var en Dag til Middag hos PREBEN AHLEFELDT i Gesandtskabet. Desuden fik vi gjort nogle Notater efter Frøkenene CONSTANCE og EVALINE FENWICKS Optegnelser om deres og vore fælles Forfædre. Disse to Damer, som er min Faders Næstsøskendebørn, har nogle for mig særlig interessante Portrætter, først og fremmest af Konferensraad ALEXANDER BERNER, der levede fra 1706 til 1785, og af hans Kone f. SCHULTZ og desuden af DAVID BROWNS Svi-germoder, ELISABETH WATSON, og af dennes Forældre. Straks efter vor Hjemkomst fra London var GODSKE og jeg sammen med VIVI paa Rønningesøgaard til DANIELS og Baronessens Sølvbryllup.

Pastel af en blaaøjet Dreng.
Signeret Richter.

Foræret H. B. S. H. ved en Middag i det danske Gesandtskab i London af Miss Constance Fenwick, hvis Farmoder var født Berner. Paa Bagklædningen staar der: Copenhagen 1847 og Paul de Berner 1847. I den Bernerske Stamtavle findes ingen af Navnet Paul Berner.

34.

Dette Brev er ikke dateret, men er sikkert skrevet lige efter Hjemkomsten.

Wilhelms og min Rejse til Holsten i Februar 1934.

Da der i Landesbibliotek i Kiel skulde afholdes en genealogisk Udstilling, havde WILHELM og jeg bestemt at tage derved, og vi startede fra Langesø Lørdag Formiddag den 3. Februar med Plymouth Automobil.

Vi forsøgte at se Frue Kirke i Haderslev, men den var desværre lukket, da vi kom forbi. Vi besøgte saa HAFFNERS og spiste hos dem, hvorefter vi kørte videre Syd paa uden Standsninger, da vi var bedte ud til Aften i Kiel, hvortil vi ankom vistnok ved 7 Tiden og tog ind paa Hotel Continental, hvor jeg har boet 2 Gange før. Paa Turen havde vi været noget generede af Taage.

I den sidste Maanedstid havde jeg korresponderet en Del med en Kornmægler MØLLER, der stammer fra en Søster til min Tipoldemoder QUAADE, der var født MORDHORST, og vi søger begge at finde Oplysninger om de fælles Forfædre. Denne Hr. MØLLER, som jeg jo aldrig havde anet noget om tidligere, havde bedt os til Aften, og vi syntes udmærket godt om ham og hans nydelige unge Kone. De havde et pænt Hjem, og vi fik dejlig Aftensmad: Ris med Asparges og gul Sovs, store Bøffer og Ost og Brød. Paa Bordet var der to smaa Dannebrogssflag, som rigtignok var en meget stor Opmærksomhed. Vi saa Hr. MØLLERS Ahnetavle, og Fru MØLLER saa i mine 3 Herregaardsbøger, som jeg havde medbragt. Søndag Morgen hentede Hr. MØLLER os og fulgte med os gennem Byen til Slottet, hvor han viste os et Slags Musæum. Vi var i 4 Timer paa Udstillingen, som var udmærket og meget interessant, og der var fremlagt uhyre mange danske Bøger, bl. a. Adelsaarbogen. Da det Bind med mit Billede laa aabent, og jeg stod ved Siden af, var der en ung Mand, der saa paa mit Billede og dernæst paa mig, og saa lo han genkendende. Vi kom

i Snak sammen, og han spurgte mig om Oprindelsen til mine Navne, som jeg forklarede ham paa Faders Billedahnetavle, der var udstillet, og som samlede mange Tilskuere. Jeg blev bekendt med Landesbibliotekar PAULS.

Senere paa Eftermiddagen kørte vi en lang Tur for at se Byen og lidt af Omegnen, og vi kom op paa en af de store Broer over Kielerkanalen. Vi endte ud for Raadhuset, hvor vi saa et stort Optog af mørke SS Mænd og brune SA Mænd med flere Hagekorsfaner. Vi havde den Oplevelse, at det var den første Søndag i Maaneden, saa der kun maatte spises »Eintopfgericht«, hvad jeg finder en glimrende Foranstaltning. Vi fik dejlig Grønkaals-

Mühlenholz ved Güldenstein i Øst-Holsten med Nancy Templet og Baron Charles Joseph Selby's Grav. 1934

suppe med Flæsk, Pølser og Kartoffler i, og det kostede for os begge 1 Mark og 30 Pf. i Drikkepenge foruden 1 Mark til Winterhilfswerk. Om Morgenen havde vi ogsaa faaet beskednere Morgenmaaltid end de andre Dage. Efter Kl. 5 har Hotellerne Lov til at servere anden Mad, og vi spiste saa en almindelig Middag, inden vi gik i Schauspielhaus og saa et meget fornøjeligt Stykke, der hed Konjunktur, og handlede om Forhold vedrørende den sidste Revolution.

Næste Morgen var vi saa energiske, at vi startede tidligt, vist allerede før 9. Efter nogen Besvær fandt vi ud af Byen og saa Kirken i Probsteierhagen og Herregaarden Hagen, der er solgt til Udstykning, medens Hovedbygningen er Skole og Bolig for nogle af Lærerne. Disse havde deres Kolonihaver med Køkkensager lige op ad Slottet. Ad en lang og gammel Allé kørte vi fra Hagen til Dobersdorff, hvor vore Eventyr begyndte. Da vi stod udenfor den meget smukke gamle Kontorbygning, kom der en Herre ud og spurgte, hvad vi ønskede, og det var jo bekvemt, at vi kunde sige, at WILHELM var Søn af en af Medbesidderne af det Blomeske Fideikommis, hvortil Dobersdorff hører. Herren var en Slags Godsforvalter, der hed Hr. v. BÜLOW, og han viste os hele det meget smukke Hus, der ligger kønt ved den ca. 800 Td. Ld. store Dobersdorffer See. Han bad os indenfor i sit Hus, og vi syntes meget godt om hans Kone, der er født v. LASSEN. Vi blev indbudte til at spise med dem, og vi fik dejlige Medisterpølser. ELSA VIND, der havde været paa Langesø til Foredrag om Fredagen, havde stærkt opfordret mig til at besøge hendes Fætter, Baron CURT DONNER, og, da vi omtalte dette, ringede Hr. v. BÜLOW, der er en Fætter til Baronesse DONNER, til Lehmkulen, hvorfra der svaredes, at vi var meget velkomne til The Kl. 4 ½ og ogsaa til at blive til Aften og til at overnatte.

Da der var Tid nok dertil, kørte vi først til Preetz, hvor vi med den største Interesse saa den meget ejendommelige Klosterkirke, i hvis Vinduer der er Vaaben for alle de Familier, der har haft Døtre i Klostret. Det Holstenske Vaaben er der ogsaa, og i Gulvet ligger en Ligsten over ANNA MARGRETHE HOLSTEN, GODSKE DITLEV HOLSTENS Broderdatter, med hendes Vaaben. Til Lehmkulen ankom vi lige til Thetid

og blev modtagne med den største Elskværdighed. Baronessen er en Bülow fra Bothkamp og Søster til Grevinde SCHEEL PLESSEN. Der var en Søn hjemme og en voksen Datter, der snart skal giftes med en Godsejer fra Mecklenborg. Vi blev der til Middag og blev bl. a. trakterede med en Madeira fra 1811. Der var mange dejlige Malerier, bl. a. af Lenbach og Kaulbach, og hele Hjemmet var udmærket ført. Ved Bordet blev vi overtalte til at blive om Natten. Baronen sagde meget venligt, at Automobilen var lukket inde, saa vi kunde ikke faa den. Om Aftenen forevistes fortrinlige og meget morsomme levende Billeder, bl. a. fra Holsteinborg, hvorpaa det var morsomt at se BENT HOLSTEIN og Tante WANDA OXHOLM. En Del af de levende Billeder var fra deres Have og var med Farver, hvad der var ualmindelig kønt. Vi sad noget af Tiden i Baronens Værelse, der med sine Jagttrofæer fra et Aars Ophold i Afrika var overmaade morsomt og imponerende, men som dog virkede som en ond Drøm. Jeg vil nærmest sammenligne det med de talløse Musæumbilleder af den hellige Antonius's Fristelser, for overalt ragede der et frygteligt Uhyre frem og tilmed langt ud i Stuen. Kæmpemæssige Hoveder af Næsehorn og Bøffel og en mægtig Overkrop af en Giraf, der næsten naaede fra Gulv til Loft. Desuden Antiloper, Aber og meget andet.

Vi fik hver et udmærket Værelse i 3. Etage, og der var sørget for forskellige Toiletsager til os, bl. a. Tandbørster, som vi næste Dag tog med os, hvad der var nyttigt for os, da vi ogsaa næste Nat strandede undervejs og derved fik god Brug for Tandbørsterne. Ogsaa Nattøj havde vi laant af Baronen. Da vi jo ikke i vor vildeste Fantasi kunde have tænkt os, at nogen kunde strække deres Gæstfrihed saa langt som til at indbyde os vildt fremmede Mennesker til at overnatte, tilmed da Kiel ikke var ret langt borte, havde vi selvfølgelig ikke tænkt paa at medtage Bagage eller Toiletsager, men ladet det altsammen blive liggende i Kiel, der jo var et glimrende Udgangspunkt for Dagenes Udflugter.

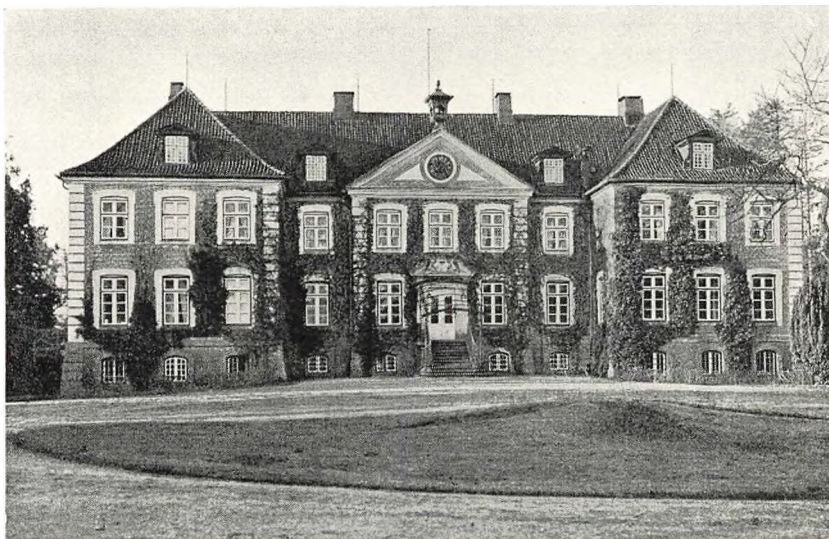
Næste Morgen gik Baronen med os rundt i den dejlige Have og Park, hvor der er Masser af Rhododendron og en meget stor Stenhave, og hvor han sagde, at der hidtil havde været beskæftiget 5 Mand, men han haabede at kunne nøjes med 3, hvad jeg dog tror er ganske udelukket.

Baronen vilde absolut have, at vi skulde tage til Waterneversdorff for at se det eneste sikre Maleri af Storkansler HOLSTEIN, og han telefonerede derom til sin gamle Kusine, den 81 aarige Comtesse HOLSTEIN, der modtog os med stor Venlighed. Comtessen troede, at jeg var BENT HOLSTEIN og kunde se Familielighed, men jeg fik hende forklaret, at jeg var en anden. Hun beklagede meget, at hendes Nevø, Grev WALDERSEE, der ellers boede der, ikke var hjemme. Da det netop var deres Spisetid, var Comtessen saa venlig at spørge, om vi vilde spise med. Spisestuen var lille, men ganske yndig med Stukdekorationer paa Væggene. Det er et meget stort Hus, og en Mængde Dagligstuer blev os foreviste. Vi vilde have været til det nærliggende Panker, men Vejene var rædsomme, og det var vanskeligt at komme op til Huset, saa vi opgav det, og tog saa ind til Lütjenburg, hvis Kirke med de mange Begravelseskapeller vi saa meget grundigt. Der var ogsaa et Kapel for Ejerne af Panker med 19 Kister, men der var ingen Epitafier eller Portrætter i det Kapel.

Herfra tog vi en meget daarlig Vej over Hansühn — hvis Kirke vi besaa uden at finde nogetsomhelst Minde om Familien SELBY — til Güldenstein, hvor vi efter Oplysninger paa Neversdorff skulde henvende os direkte til den derboende Prins MAX AF WALDECK, der bestyrede Godset for Ejeren, hans Svoger, Storchertugen af Oldenburg. Prinsen var en yngre Mand, der ad frygtelig opløste og opkørte Veje førte os ud til den lige udenfor Parken liggende Mühlenholz, hvor min Tipoldefader SELBY ligger begravet, og hvor der er Mindesmærker over ham, hans anden Hustru og dennes første Mand, CAI RANTZAU, og et »Nancy-Tempel« med et langt Vers til Minde om Hustruen. Det var et dejligt Sted med Bøge paa Skrænterne og en forbifydende Bæk. Paa den anden Side af Bækken var Godset Petersdorff. Jeg havde nogle Tulipaner med til Graven, og de var heldigvis endnu friske, skønt de var købt i Kiel den foregaaende Morgen. Vi

Baron Charles Joseph Selby's Gravsted i Mühlenholz ved Güldenstein
Tilhøire Baronesse Anna Ernestine Selby's Gravsted. 1934

Güldenstein, fra Gaarden. 1934

havde et Billede af Baronesse SELBYS Indtog paa Güldenstein i 1833, og det maatte vi gerne komme og se.

Vi fik saa Anvisning af Prinsen paa Vejen til Lensahn, hvor vi blev udmærket modtagne af Storhertuginde af Oldenburg, som viste os det uhyre morsomme Billede af ERNESTINE SELBYS Indtog paa den Gaard, som hun havde arvet efter sin Farfader; hun blev netop i 1833 gift med sin Fætter, BÜLOW. Lidt efter kom Storhertuginde Fader, den sidste regerende Fyrste af WALDECK, der var en overmaade elskværdig ældre Herre, og medens vi sad og talte, sagde Storhertuginde, at hendes Mand kom snart hjem, om vi ikke vilde blive og spise med dem, hvad vi tog imod, men jeg bad blot, om jeg maatte telefonere hjem til Langesø. Medens jeg stod ved Storhertuginde Skrivebord med Telefonen ved Øret, kom der en yngre Herre ind i Stuen og gik lige hen og gav mig Haanden, idet han sagde: Grossherzog von OLDENBURG. Vi opholdt os mest i en meget stor Forhal, der var ganske som en Dagligstue, hvor vi sad omkring en Kamin og talte hyggeligt og fornøjeligt. Efter at vi havde spist, saa jeg Storhertuginde hviske noget til Storhertuginde, hvorpaa han kom hen til mig og spurgte, om vi ikke vilde blive der om Natten. Han sagde, at Vejen til Eutin var en »katastrofal Weg«. Vi prøvede beskedent at afslaa den saa overvældende venlige Indbydelse, men lod os dog overtale. Fyrsten af WALDECK var umaadelig underholdende og talte meget med WILHELM, ogsaa paa Fransk og Engelsk, og Storhertuginde viste os sine oldenborgske Heste, hvoraf han havde noget Tillæg. Saa fulgte han os op i vore udmærkede store Værelser og laante os Nattøj, Toiletsager m. m. Næste Morgen mødte vi nede noget før Kl. 9, og vi 5 spiste i al Hyggelighed til Morgen om et rundt Bord inde i den ene af Dagligstuerne. Nogle af Børnene havde vi set ganske flygtigt.

Storhertuginde skulde til Eutin, og han kørte foran i sin Vogn og gik med os op paa Slottet, hvor den oldenborgske Familie tidligere havde boet, men nu var det for dyrt for dem. Han begyndte at fremvise Slottet og kom igen fra sit Kontor, inden vi var færdige med at se det, men ellers blev vi førte rundt af en fortrinlig Kustode, der vidste ualmindelig god Besked og jonglerede paa en rent ud forbløffende Maade med Navnene og det indbyrdes Slægtskab mellem alle de Masser af Medlemmer af det oldenborgske Hus, hvis Malerier var samlede der. Der var alle vore oldenborgske Konger og Dronninger, bl. a. et stort

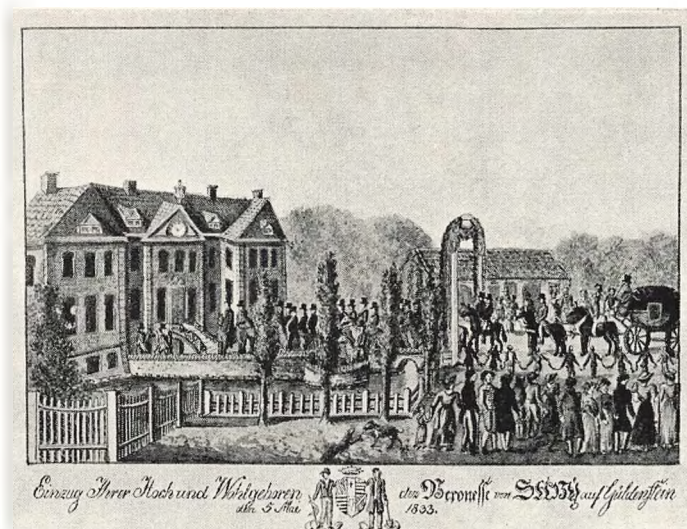
Güldenstein, fra Haven. 1934

gik saa rundt i Parken og beundrede det meget smukke Hus, der mindede om Nysø og over Indgangsdøren har Vaabenerne THIENEN og BROCKDORFF og Aarstallet 1728 foruden Inskriptionen: Renovatum 1787 CAY RANTZAU. Skønt Prinsessen og de 2 Børn var syge, bad Prinsessen os ind til en Kop The, og vi saa Forhallen og hans Værelse, der var meget smukke Rum, det ene med Loftsmaleri. Da jeg spurgte, om der i Lensahn Kirke var Minder om Selbyerne, var Prinsen saa venlig at telefonere til Præsten, der ikke var hjemme, og til sin Søster, Storhertuginde, der lidt efter ringede og sagde, at de paa Lensahn

Rytterbillede af Christian IV af Karl van Mandern — og Malerier af det svenske og russiske Herskerhus. Der var ogsaa smukke Stuer og Møbler, særlig en Sal med nogle Wedgewood Krukker, hvor Vægdekorationer og Møbler var holdte i Wedgewood-Stil og Farver. Det var et dejligt Rum, sikkert Slottets kønneste. I Spisestuen var der et pragtfuldt Stel med Vaaben, vist ostindisk. Der var ogsaa nogle interessante Skibsmodeller.

Efter at have taget Afsked med vor elskværdige Vært kørte vi direkte til Lübeck, som jeg hele Tiden havde ønsket at naa at vise WILHELM. Efter at have spist paa Hotel Stadt Hamburg saa vi Domkirken, Marie- og Jacobi-Kirkerne. I sidstnævnte var der et meget interessant Epitafium med Portrætter og Vaabener for Familien BRØMSEN. Vi var i Schappelhaus og Schifferhaus og saa os om i Byen, hvor vi købte Lübecker Marcipan. Hen under Aften kørte vi tilbage til Kiel, hvor vi ankom ved 8 Tiden efter tre Dages fuldstændig eventyrlig Færd. Fra Kiel telefonerede jeg om Aftenen med Langesø og Holstenshuus, og jeg havde desuden en lang Samtale med AGNES CAROLATH, som jeg var meget glad ved at tale med, da vi ikke kunde naa over til Haseldorf. Vi spiste til Aften paa Hotellet og saa der Familien fra Dobersdorff, som vi talte lidt med. Musikken spillede hele Ouverturen til Elverhøj, hvad der vist var en Opmærksomhed mod os.

Næste Dag var vi ret længe paa det fortrinlige og mageløs interessante Thaulow Musesaum. Efter at have spist kørte vi Nordpaa og saa undervejs med stor Glæde og Interesse Eckernførde Kirke med dens smukke Træskæringer, og Slesvig Domkirke. Det blæste meget stærkt, og vi saa, at der blæste Tagsten af Domkirken, og paa Vejen kneb det lidt at holde Automobilene paa Grund af Orkanen. Vi kom nemt gennem Toldstationerne. Efter Aabenraa begyndte en regulær Snestorm, der kunde være bleven rigtig ubehagelig, hvis den var blevet ved. Den forhindrede mig næsten i at se, men heldigvis holdt den op allerede før Haderslev, hvor vi var inde at hilse paa HAFNERS, der venligt opfordrede os til at blive om Natten paa Grund af det rædsomme Vejr, men vi vilde gerne videre og naaede til Snoghøj før 9 ½, og maatte ikke vente ret længe paa Færgen. Vi naaede Langesø lidt før Kl. 11 og saa ved Lygternes Skin nogle af de mange faldne Træer. Stormen har været langt værre her end der, hvor vi kørte. [Det var den 8. Februar 1934, da der skete saa usædvanlig stor Stormskade i de danske Skove.]

Baronesse Ernestine Selby's Indtog paa Goldenstein den 5. Maj 1833
Billede hos Arvestorhertugen af Oldenburg, Haus Lensahn, Øst-Holsten

35.

Den 26. Juli 1934 gjorde Deres Majestæter Kongen og Dronningen os den Ære og Glæde at besøge os paa Clausholm, og ved en senere Lejlighed havde vi Majestæternes Besøg paa Langesø, hvor Kongen og Dronningen ogsaa havde besøgt os den 22. September 1913.

36.

I Februar 1935 rejste GODSKE og jeg til Stockholm for den 9. Februar at deltage i Innocence Ordenens store Bal paa Grand Hotel Royal.

Denne Ordens Oprindelse gaar saa langt tilbage som til 1765, og det var oprindelig Meningen, at den skulde give et stort Bal hvert Aar; men dette blev i Begyndelsen af dette Aarhundrede ændret til, at Innocence Ordenen og den anden selskabelige Orden, Amaranten, skulde give deres Baller hvert andet Aar. Der var dennegang omkring 300 Damer og Herrer, der blev optagne i Ordenen, deriblandt Prins CARL junior og Prinsesse SIBYLLA. Man gik i en højtidelig Procession to og to ind i den store Sal og defilerede forbi de kongelige. Jeg gik sammen med Baron LOUIS DE GEER AF LEUFSTA. Da det var et Uniformsbal, var jeg i Hofjægermester Uniform. Jeg blev forestillet for Kronprinsen og for Prinsesse INGRID.

Som man kan tænke sig, var hele Festen straalende og gennemført med ægte svensk Stilfuldhed. Ordenen har en Stormester og en Stormesterinde, og det var Grev HANS VON STEDINGK og Statsfruen, Fru MARY BOSTRÖM. Ordenens Sekretær var Grev GUSTAV HORN AF ÅMINNE og Kansleren Grev NIELS GYLDENSTOLPE. Ceremonimesterinde var Grevinde ELISABETH OXENSTIerna, og de to prestaverende Damer, hvoraf den ene skal være adelig og den anden borgerlig, var Frøkenerne MARIANNE KLINGSFOR og BRITA HOLM.

Vi var en Ugestid i Stockholm og deltog i megen Selskabelighed. Vi var til Frokost hos EDUARD og ELSE REVENTLOW i Gesandtskabet og hos Rigsheraldikeren, Baron HARALD FLEETWOOD i Restauranten

William Ebor: August 7, 1935
 + G. Oratticor Toppavos
 A. C. G. W. C. T. T.
 E. M. B. B. B.
 R. W. L. K. W. M. M.
 D. H. H. H. H.
 Archdeacon of Monmouth.
 J. J. J. J. J.
 J. S. S. S. S. S.
 A. B. B. B. B. B.
 J. S. S. S. S. S.
 John R. B. B. B.
 G. G. G. G. G.
 Harald Bildt
 Otto H. P. P. P.
 + Irenäus
 Biskop af Novi Sad
 D. H. H. H. H.

Ærkebiskoppen af York
 Metropolitan Germanos
 Biskoppen af Gloucester
 Domprovst Brilioth, Lund
 Rev. Dr. F. L. Wiseman, England
 Biskop Heckel, Tyskland
 Archdeacon of Monmouth
 Generalsuperintendent D. W. Zoellner, Tyskland
 Prælat D. Dr. Schoell, Tyskland
 Rev. A. S. Clegg, Sydafrika
 Pastor Jean de Saussure, Schweiz
 Rev. J. R. Brightman, England
 Dr. Gurubatham, Indien
 Friherre Harald Bildt, Sverrig
 Professor Otto Piper, Tyskland
 Biskop Irenäus, Novi Sad i Jugoslavien
 Dr. D. Hildt, Polen

Blad af Langesø's Fremmedbog

Gyllene Freden, og til Middag hos DE BERGS, der sammen med os i Vasateatret saa GÖSTA EKMAN i Tolstoys Fedja. Desuden var vi til Middag hos SJÖGREENS, til Frokost hos STIG DE BERG i hans Officersmesse og til The hos TOINET KNUTHS Veninde, Frøken ELSA WARBERG. Særlig glad var jeg over, at vi den 8. kunde være med til i Saltsjöbaden at fejre HENRIK THAMS 60 Aars Fødselsdag, noget som jeg altid senere har mindedes med Glæde. Vi havde en Dag SJÖGREENS Børn til Middag i Cecils Restaurant, og GODSKE var bl. a. til Middag hos STIGS Bekendte, Friherre LAGERFELTS, lige før Innocence Ballet, og til Aftenselskaber hos Grev ADAM LEWENHAUPT og hos STIGS Ven, Grev MAGNUS STENBOCK. Jeg spiste en Dag Frokost med NIELS TRESCHOW.

Fra den 13. til den 26. Maj 1935 var GODSKE og jeg paa en Automobiltur paa næsten 2500 km til Holland og Belgien. I Haag boede jeg hos Professor VAN BEMMELEN, som har skrevet Artikler til mine Bøger om Familielighed. GODSKE boede paa Hotel.

Under vort Ophold i Belgien boede vi hos MAURICE LANNOY og LOUISE LANNOY f. SPOELBERCH i deres Hus udenfor Bryssel, og vi havde megen Fornøjelse af at være sammen med dem og med flere af deres Børn. Vi var en Del paa den store Udstilling og til concours hippique, som afholdtes i de Dage, og en Dag var vi til Frokost i det danske Gesandtskab hos Kammerherre og Kammerherreinde KRAG.

Paa Hjemvejen var vi i Amsterdam og kørte hjem derfra uden Ophold undervejs og var ca. 22 Timer om Turen fra Amsterdam til Langesø, der er mellem 700 og 800 km lang. Vi kørte over den nye Zuidersødæmning, som det var umaadelig interessant at se, og vi spiste Frokost i Groningen, men ellers kørte vi hele Tiden næsten uden at standse. Det var første Gang, vi kom over Lillebæltsbroen, som var blevet indviet faa Dage før.

38.

I Begyndelsen af August Maaned 1935 afholdtes paa Hindgavl et økumenisk Møde af Fortsættelseskomiteen for Verdenskonferencen for »Faith and Order« under Ledelse af dennes Formand, Ærkebiskoppen af York og med Deltagelse af 59 Repræsentanter for 19 Lande og 29 forskellige Kirkesamfund. Paa Foranledning af Stiftsprovst FOG PETERSEN bad vi Deltagerne i Konferencen til Middag paa Langesø den 7. August, og det blev et enestaaende Selskab af betydelige Mennesker, der samledes her den Dag.

Vi spiste i Billardet og Runde Sal, og VIVI sad imellem Ærkebiskoppen af York, der bar en rødviolet Præstedragt, og Metropolitens GERMANOS, der er Biskop af Thyatira og Overhoved for en stor Del af den græsk-katolske Kirke. Jeg sad imellem den tyske Generalsuperintendent ZOELLNER og Professor MÉNÉGOZ fra det protestantiske Fakultet i Strassbourg. Desuden var imellem Gæsterne bl. a. Biskoppen af Gloucester, Biskopperne LEHTONEN fra Tammerfors og HECKEL fra Tyskland og Biskop IRENÆUS fra Novisad i Jugoslavien, der saa imponerende og værdig ud i sort Silketalar og med høj sort Silkebaret paa det graaskægedede Hoved. I en Kæde bar han et juvelbesat Bispekors. Endvidere Domprovst BRILIOTH fra Lund, den svenske Gesandt i Cairo, Baron HARALD BILDT, Cannon HODGSON og Dr. NEWTON FLEW fra England, Professor CLAVIER fra Frankrig, Pastor DE SAUSSURE fra Schweiz, Pastor VAN DER FLIER fra Holland, Dr. GURUBATHAM fra Indien, Dean SPERRY fra Amerika og Dr. GEORGE F. BARBOUR fra Skotland.

Af danske var her bl. a. Professor NØRREGAARD, Biskop JOHN AMMUNDSEN, Stiftsprovsterne FOG PETERSEN, SCHARLING og HORSTMANN, Provsterne NICLASSEN, THOMSEN, MADSEN og CLAUSEN og flere Nabopræster, blandt hvilke Pastor WELLEJUS fra Korup holdt en Tale paa Latin. Alle vore fire Børn var hjemme, og til Stede var ogsaa HANS CHRISTIAN og BENNY CEDERFELD og LIPPE KNUTH.

Om Aftenen holdt Ærkebiskoppen af York en Andagt i Foredragssalen, og Forsamlingen sang samtidig paa flere forskellige Sprog »Nu takker alle Gud«.

Den paafølgende 11. August var jeg med ELLEN HOLCK paa en lang Automobiltur bl. a. til Clausholm og til Benzon, hvor vi saa paa Inventaret, der skulde sælges ved Auktion. Dagen efter kørte jeg med HENRIK paa en Tur til Holsten, som indledes med et Besøg paa Altenhof hos Greve og Grevinde REVENTLOW. Greven havde engang fra Løvenholm sammen med Grev WERNER SCHIMMELMANN besøgt os paa Clausholm og opfordret os til at komme til Altenhof for at se de derværende Gobeliner, som i høj Grad ligner Gobelinerne med Blomsterguirlanderne paa Clausholm — og forøvrigt ogsaa nogle Gobeliner fra ca. 1680 i Pagenzimmer i Slottet i Bruchsal.

HENRIK og jeg blev paa Altenhof modtagne med den største Gæstfrihed og opfordrede til at overnatte, hvad vi tog imod. Altenhof er meget stort og flot, og det var en stor Fornøjelse at se mange Portrætter af kendte danske adelige og nogle Ahnetavler med malede Vaabener. Næste Morgen kørte vi direkte til Ratzeburg, hvor jeg efter Aftale skulde besøge en gammel Fru v. BÜLOW, hvis Mands Moder var Baronesse ERNESTINE SELBY, som var min Mormoders kødelige Kusine. Fru v. BÜLOW har mange Selbyske Portrætter og en Del Selbyske Møbler fra Güldenstein, som blev afbildede i min Selby Bog. Fra Ratzeburg kørte HENRIK og jeg til Lübeck, som vi saa grundigt, og derefter til Hamborg, hvorfra vi tog hjem den 16. August.

39.

Langesø 20. Juli 1936.

I dette Foraar har vi oplevet saa meget, at jeg maa nedskrive en Beretning derom som en Dagbog over den uhyre bevægede Tid.

Hr. FABRITIUS kom hertil den 21. Maj, og næste Dag startede vi med den lille Automobil paa en Rejse til Holsten, særlig med Breitenburg som Maal, hvor vi skulde gøre Studier i Arkivet til min Slægtbog.

Lidt før Haderslev blev vi indhentede af EBBE, der i Fredericia havde hentet Baronesse OLGA BER-

Gobeliner paa Clausholm.

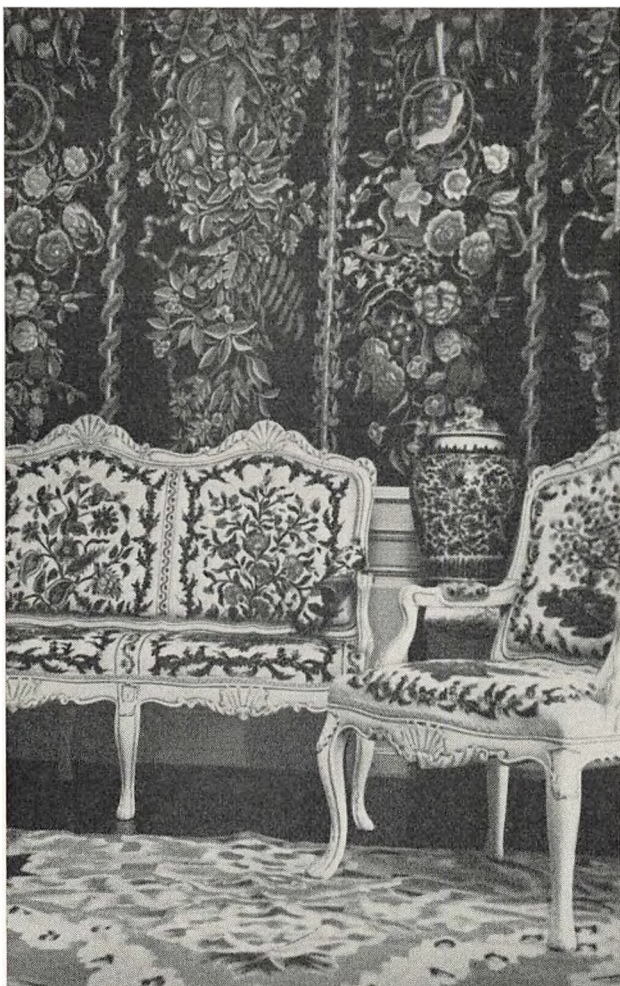
En Bane af disse Gobeliner har i sin Tid været sendt til Undersøgelse til den særlig sagkyndige Baurat Dr. *Gobel* i Kolberg i Pommern. I Brev af 31. Oktober 1928 skriver Doktoren:

....Ich habe mich ausführlich mit Ihrer Folge befasst und kann Ihnen in Kurze sagen, dass sie der Strassburger Wandteppichmanufaktur entstammt (mit grosser Wahrscheinlichkeit), die Entstehungszeit ist um 1715 anzusehen. Das Gegenstück in etwas abgewandelten Formen hängt in dem Pagenzimmer des Bruchsaler Schlosses und wurde von Kard. Schönborn erworben. Ihre Folge ist zweifellos ein ebenso interessantes als wertvolles Stück....

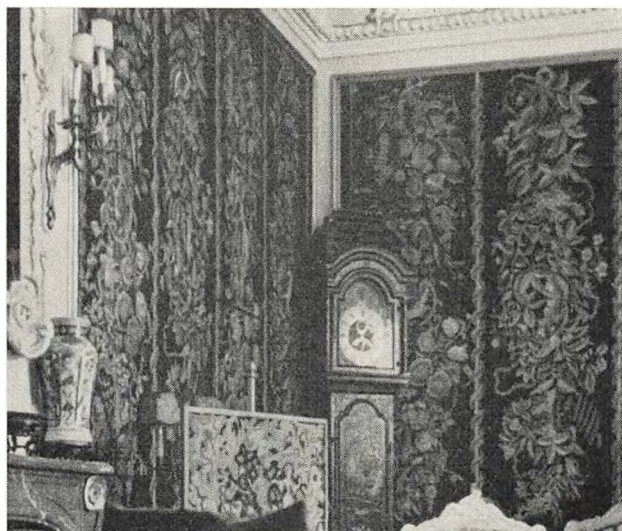
I et lille Turisthæfte: Das Schloss in Bruchsal. Ein Führer von Otto Recher, staar der:
Pagenzimmer.

Flämische Verduren. Muster abwechselnd fortlaufend, einziges Motiv in dieser Art um 1680.

I Bogen, Das Bruchsaler Schloss af Anton Wetterer, Karlsruhe 1927, staar der: Zimmer Nr. 142, ehemals das Pagenzimmer, behangen mit flämischen Wandteppiche, »Verdüren«, um 1680; zwischen gewundenen Säulen hängen vor weissem Grunde reiche Frucht- und Blumenkränze herab, abwechselnd von roten og blauen Bändern durchflochten og von schnäbelnden Taubenpaaren belebt. Under Schönborn schmückte diese »Vestontapet« das Audienzimmer, die er 1721 nach Rom zum Konklave mitnahm.

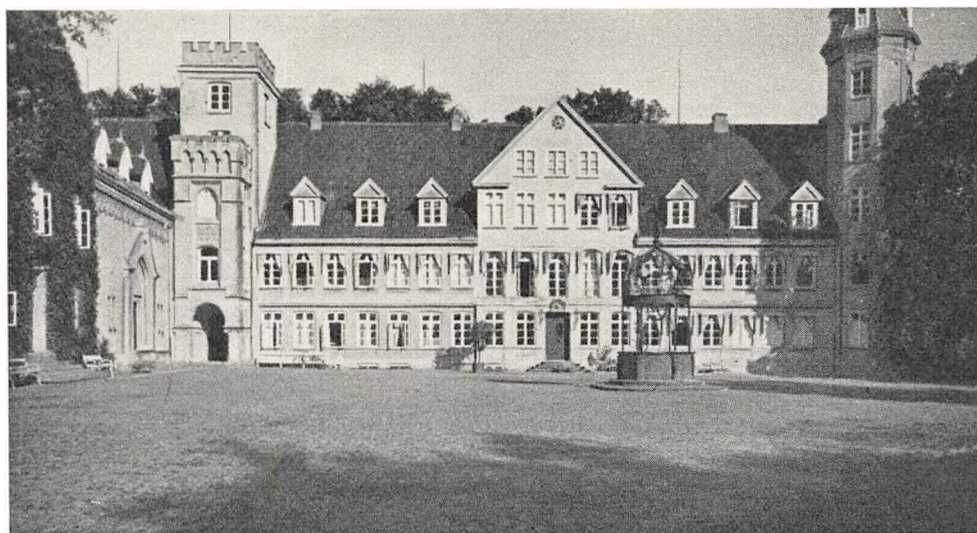
Gobelin'er paa Altenhof

Gobelin'er paa Altenhof

TOUCH, der i Kiel skulde besøge sin Fader. Vi aftalte, at vi skulde mødes i Haderslev, hvor vi paa Høpnerns Hotel spiste Frokost sammen. FABRITIUS og jeg var et Øjeblik inde hos MATHILDE HAFNER, hvorefter vi fortsatte til Eckernförde, hvor vi hævdede Turistmark og atter traf EBBE og Baronessen, med hvem vi kørte til Altenhof, hvor der desværre ikke var nogen hjemme. FABRITIUS og jeg kørte nu til Eskildsmark, som er et pænt Hus i een Etage, tilsyneladende Barok præget. Naar vi ønskede at se dette Sted, var det, fordi en af mine Formødre HOLCK WINTERFELDT var en Comtesse AHLEFELDT ESKILDSMARK. Vi mødte en gammel Herre, der viste sig at være Fader til Fruen i Huset, der var Enke, og han viste os Kælderen,

hvor der var en meget smuk Hvælving med spidsbuede Ribber, vistnok fra gotisk Tid. Derefter saa vi Kosel og Rieseby Kirker og endte i Hotel Continental i Kiel, hvor vi spiste en fornøjelig Middag sammen med EBBE og Baronessen. Næste Formiddag var vi længe med EBBE paa det store og prægtige Thaulow Musæum, hvor vi desværre ikke traf Dr. SAUERMANN, der havde opfordret mig til at søge ham, naar jeg kom til Musæet. FABRITIUS og jeg kørte til Westensee Kirke, hvor vi saa DANIEL RANTZAUS Epitafium,

Breitenburg

og derfra til Deutsch Nienhof, hvor vi blev meget venligt modtagne af Hr. v. HEDEMANN HEESPEN, der viste os en Del af Huset. Jeg havde nylig haft Brev fra ham efter at have sendt ham Selby Bogen.

Saa kørte vi lige til Breitenburg, hvor vi ankom ved halvotte Tiden og blev modtagne paa den elskværdigste Maade af Grev og Grevinde RANTZAU. Vi spiste til Middag kort efter og fik om Aftenen forevist en Mængde Familieklenodier, bl. a. den Ten, som ANNA WALSTORP havde faaet af den underjordiske, og som jeg kender fra Krengerup Versionen af dette Sagn. Paa Breitenburg kendte man ikke noget til Guld Tepotten fra Krengerup, som ogsaa skal være givet af den underjordiske. Derimod har man her en Del

Breitenburg. Brønden i Gaarden med Vaabenerne Rantzau og v. Halle

Breitenburg. Kapellets Portal

»Regnepenge« med Inskription og en Guld »Heering«, altsaa en Sild, som begge havde samme Oprindelse, som Tenen efter Sagnet, hvoraf der fandtes en Beretning, skrevet af en Haand fra omkring 1700 i en gammel Bog i Biblioteket. Silden sad paa et Sværd, der siges at have tilhørt Marschal af Frankrig, JOSIAS RANTZAU*). Der var ogsaa talrige Sølsager med Vaabenerne Rantzau og Castell, altsaa mine Tip-tip-Olderforældre. Bl. a. var der nogle Daabsbægre, ganske Mage til det, som EBBE har, og som altsaa maa have tilhørt vor Tipoldemoder. Der stod Forbogstaver for tre af Sønnerne paa disse Bægre, hvoraf de to har et Laag med en Stork paa.

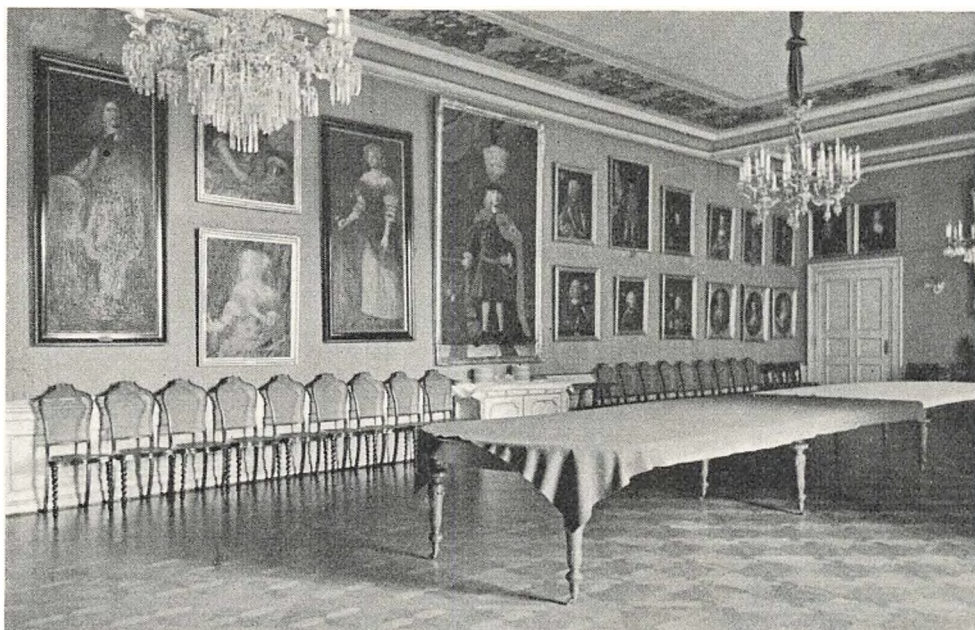
Den næste Dag kom EBBE til Frokost og blev ligeledes modtaget med den største Venlighed. Grevnen sagde til os: »Sollen wir uns nicht als Vetter Du nennen«, hvad der jo var overmaade elskværdigt. EBBE blev der til næste Dag og fotograferede en Del til mig, bl. a. flere Portrætter af vore Ahner, hvoraf jeg ikke i Forvejen havde Billeder.

Af Breitenburg Slot er kun Brønden midt i Gaarden med Vaabenerne Rantzau og Halle — og Slotskappellet gamle; men jeg skulde tro, at Kærnen i Hovedhuset ogsaa er gammel, men stærkt forandret gennem Tiderne. Forbindelsen mellem dette Hus og Kapellet er tildels opført i nyere Tid. Omkring en Del af Huset er der meget store pragtfulde hvide Rhododendron, der var i fuldt Flor. Opholdsstuerne er paa første Sal, og der er et Galleri med Masser af Thorvaldsens Figurer. Der var nogle sorte og hvide Gulvfiser, som

*) Om disse Genstande, se: Albert Fabritius: Rantzau Sagn i Danske Studier 1937.

HENRIK RANTZAU havde faaet af en af Medicierne i Bytte for Landbrugsvarer. Der er et Maleri af Holbein og to af Lucas Cranach og tre store Krukker af familie verte Porcelæn. I Kapellet er der foran Alteret et Antependium med Rantzau-Castell Vaaben, og de samme Vaaben ses paa en Klingbeutel af rødt Fløjl. Bag Alteret ligger en af Svenskerne beskadiget Figur fra Gravmælet over HENRIK RANTZAUS Søn CAI, og i Koret staar Kister med de to RANTZAUER fra Løvenholm og den enes Kone født SAYN-WITTGENSTEIN. Der hænger et meget stort Maleri paa Kobberplader af JOHAN RANTZAU. Arkivet er uhyre righoldigt og rummer bl. a. skønsmæssigt mellem 200 og 300 Pergamentsbreve, heraf alene 23 fra Tiden før 1500, hvoraf 3 fra det 13. Aarhundrede — (det ældste fra 1256). Ogsaa Biblioteket er meget omfattende. Der er en 5—6 Inkunabler og nogle Bind fra HENRIK RANTZAUS Bibliotek, hvoraf nogle er opkøbte paa Egnen, da WALLENSTEINS Soldater havde solgt en Del af Bøgerne til Bønderne. Andre af HENRIK RANTZAUS Bøger findes paa Hradsehin. *)

Det var morsomt for mig at se Originalerne til næsten alle de 17 Familiebilleder, hvoraf HANS CASPAR RANTZAU for ca. 12 Aar siden havde skaffet mig Fotografier, og her var jo meget mere at se, som var af den største Interesse for mig, bl. a. et aldeles pragtfuldt stort dobbelt Skrivebord med rig Indlægning, f. Eks. af FREDERIK RANTZAU og AMOENA CASTELLS Vaabener i farvet Træ og deres og alle deres Børns Navne og Aarstal. Det er et højst ejendommeligt og meget sjældent Stykke. Der findes ogsaa en Del Sæder til Stole, som den franske Dronning ANNE d'AUTRICHE og hendes Damer har broderet, og som er givne til JOS. RANTZAU.

Breitenburg. Den store Spisestue med Familiemalerier.

Det store Maleri midt i Billedet forestiller Rigs greve Ditlev Rantzau i den sorte Ørns Ordensdragt

Breitenburg. Galleri med Thorvaldsens Figurer og Mediciernes Gulvfliser

Hr. FABRITIUS arbejdede med Arkivet og fandt meget af stor Betydning for min Bog og gjorde en Del Notater, men blev langt fra færdig, saa han maa derned igen nu til Sommer. Han fandt nogle Segl og Underskrifter af mine Ahner, som var uhyre kærkomne, og en Forpagtningskontrakt om Bøtternhofen fra 1639 mellem Ejeren, Grevinde DOROTHEA RANTZAU, og CLAUD V. HOLSTEN,

*) Isak Collijn i Nord. tidskr. för bok- og bibl. väsen 1939, 125—53, 1940, 179—238 og 1941, 1—14.

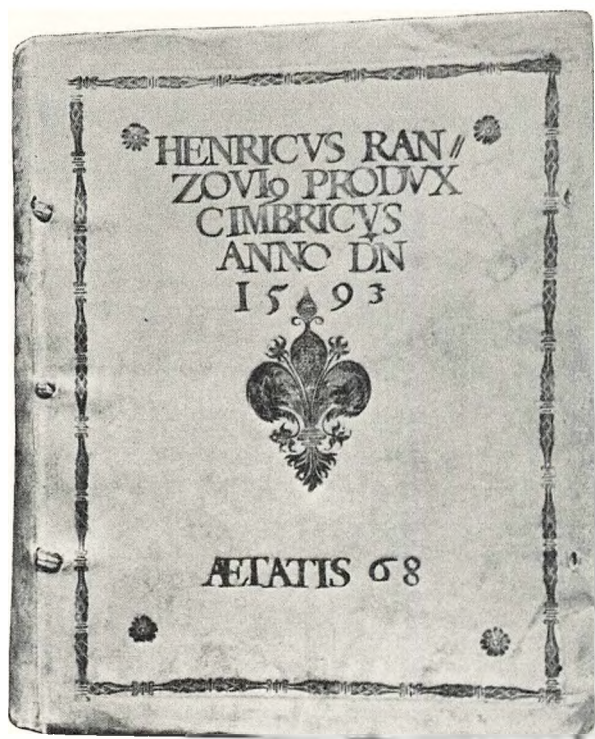
Bindet paa en af Henrik Rantzaus Bøger

Fader til den første Holsten her i Landet, ADOLPH HANS V. HOLSTEN. Gaarden havde hørt under Drage. Jeg tilbragte den meste Tid med at skrive Familieoptegnelser ud af to Familiebiber og en »Seelenschatz«, som var vanskelige at læse og den ene meget omstændelig. En Dag kørte jeg en dejlig lang Tur med HANS CASPAR i Skoven, hvor der ligger en Restauration, der hedder Amoenenhöhe, i Udkanten af Skoven med en smuk Udsigt over en Bugtning af Stör Floden, et Sted, som AMOENA CASTELL havde holdt særligt af. Vi var ogsaa i Avlsgaarden, som ikke er videre stor. Der er en meget kendt Besætning. Om Aftenen sad vi altid og talte sammen i Dagligstuen, oftest til Kl. 12, og det var meget hyggeligt og fornøjeligt, og det var utrolig interessant at høre HANS CASPAR fortælle paa en overordentlig livlig Maade. Et Par Gange var der Gæster, den ene Dag til Middag LEXI og LISSI KIELMANSEGG født CAROLATH, som jeg var meget glad over at se. De har 30 km til Seestermühe. Maden lignede en Del den danske. Der spistes til Middag om Aftenen undtagen om Søndagen, da der spistes til Middag midt paa Dagen. Der er 1 Datter og 6 Sønner, hvoraf den ene var i Skole, saa vi saa kun de 5 Drengene. Jeg talte flere Gange i Telefonen med Langesø, og det gik udmærket igennem. Det var morsomt at se, at HANS CASPAR er en saa udpræget

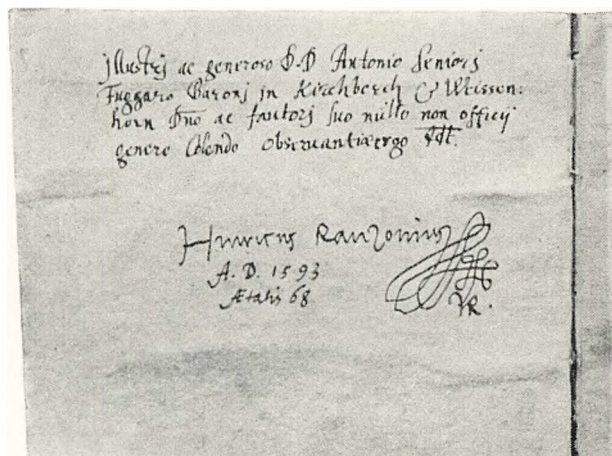
BUCHWALD — hans Moder var en Buchwald fra Pronstorf. Han er ret svær, har rødt Haar og er meget fornøjelig, dertil overordentlig dygtig og velbegavet. Han minder baade om min Svigerfader og om afdøde Grev BENT WEDELL, der forøvrigt var en kødelig Fætter til hans Moder. Ogsaa FABRITUS kunde se Ligheden med min Svigerfader, bl. a. lignede hans Hænder meget min Svigerfaders.

Efter et aldeles herligt Ophold, hvor vi var blevne mødte med den mest udsøgte Gæstfrihed og den mest hjertelige Elskværdighed, kørte vi hjemad den 30., først med et lille Besøg i Kirchenkasse i Itzehoe, hvor jeg bestilte et Par Kirkebogsudskrifter, og et Besøg i Kirken. Vi kørte hjem ad den vestlige Vej og havde megen Fornøjelse af at passere gennem Ditmarsken og se de historisk kendte Steder og Navne. Vi spiste Frokost i Holländerei i Meldorf og saa det udmærkede Folkemusæum der, og i Husum saa vi C. F. Hansen Kirken udvendig. Vi kom til Langesø om Aftenen efter en Tur paa 309 km. Turen ud, hvor vi havde kørt noget omkring, var paa ca. 356 km., saa den hele Rejse blev altsaa 665 km, og den var heldigvis forløbet uden Uheld og til stor Fornøjelse for os begge, og den gav godt Udbytte til Bogen og Udsigt til endnu mere yderligere Arbejde i det store Arkiv.

Næste Morgen tidlig, som var første Pinsedag, rejste

En af Henrik Rantzaus Bøger paa Breitenburg

Henrik Rantzaus Underskrift i en af hans Bøger

FABRITIUS tilbage til København. SOPHIE MAGDALENE var hjemme, men VIVI var fra den 30. til den 1. med den store Vogn paa Stenhus, København og Lilliendal i Anledning af Svigermoders Fødselsdag den 2.

Den 7. Juni tog VIVI og jeg med den store Vogn om ad Stenhus, hvor vi saa til HENRIK, til København, hvor vi næste Dag var indbudte til den store Modtagelsesfest i Kunstindustrimusæet i Anledning af det svenske Nationalmusei Vänners Besøg i Danmark. Vi fik her Lejlighed til at hilse paa mange af de Mennesker, der faa Dage efter skulde være vore Gæster til Frokost paa Langesø, bl. a. Kronprinsen og Kronprinsessen af Sverrig. Sidstnævnte var ganske særlig elskværdig og talte længe med os begge. Det var en meget smuk Fest med Souper og Fakler og Musik i Grønnegaarden, hvor der var rædsom koldt. Den næste Dag kørte VIVI hjem med Vognen, medens jeg deltog i de fremmede Gæsters Ture. Først i Nationalmusæet, hvorefter der var Frokost i Langelinies Pavillon. Grevinde SIRI OXENSTIERNA f. WALLENBERG

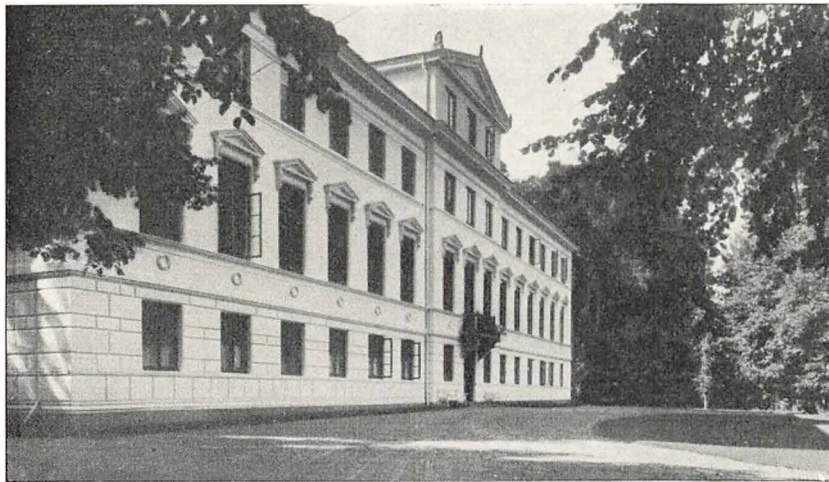
Det svenske nationalmusei vännar med Kronprinsen og Kronprinsessen af Sverrig paa Besøg paa Langesø

var saa venlig at foreslaa, at vi skulde sidde sammen, hvad jeg havde megen Fornøjelse af. Sidste Vinter traf jeg Grevinden, da jeg med GODSKE var til Foreningen »Innocencen«s store Fest paa Grand Hotel i Stockholm. — Derefter besaas Christian VII's Palais og Eremitagen og endelig Frederiksdal, hvorover der var stor Begejstring. Her serveredes de nydeligste Forfriskninger paa dejligt gammelt Porcelæn, og saa sagde endda Grevinden, at de havde endnu mere deraf. Jeg kørte hele Turen i Fru WANDELS Vogn. Jeg kender Fruen fra Foreningen til Haandarbejdets Fremme.

Da jeg kom tilbage til København, klædte jeg mig om til den meget store Middag paa Tuborg, som blev givet af Direktør og Fru BENNY DESSAU. Vi spiste 122 Mennesker i een meget stor Sal, hvori var opstillet et i sig selv tilbageløbende smalt Bord langs Salens Yderkant, nærmest firkantet, hvor der kun var dækket paa Bordets udvendige Side, saa alle sad og saa ind mod Midten, hvor der paa Gulvet var et uhyre stort Blomsterarrangement, som saa meget flot ud. Jeg sad ret nær ved Direktør DESSAU imellem Fru ELSA WALLENBERG født LILLIEHÖÖK og Grevinde HARRIET WACHTMEISTER, som begge var usædvanlig elskværdige og livlige, saa jeg havde en uhyre morsom Middag. Efter Bordet tog hele Selskabet hen i det Dessauske Hjem »Hvide Villa«, som ligger ganske nær ved Tuborg. Det var et smukt, ikke overvældende stort Hjem, hvor der lige var Plads til de mange Mennesker, men det hjalp, at man ogsaa kunde opholde sig i Haven. Det danske Kronprinsepar, som ikke havde været med til Middagen, kom til Dessaus om Aftenen. Bordsætningen havde været saa godt ordnet, at saa godt som overalt vekslede en Dansk med en Svensk. Hver Deltagers Navn var trykt paa de Bordplaner, som man fik, hvorved man kunde læse sig til alle Navnene. Jeg spadserede den lange Vej hjem fra Tuborg til Hotel Terminus.

Næste Dag rejste jeg til Langesø for at forberede den store Frokost den 11. Gæsterne, der den 10. havde været omkring til forskelligt, bl. a. i Privatsamlinger og til Aftenselskab hos Højesteretsassagfører DAVID, tog om Morgenen Kl. 8,20 fra København med Ankomst til Odense 12,33, hvor EBBE ventede dem for at være deres Fører. De kørte lige herud. Desværre var SOPHIE MAGDALENE det eneste af Børnene, der kunde være til Stede. Moder var her og sad ved Bordet ved Siden af den svenske Kronprins, og desuden CEDERFELDS og BERNSTORFFS fra Gyldensteen. WEDELLS havde ogsaa været bedt og IUEL BROCKDORFFS, men de skulde indrette deres egne Fester.

Vi spiste ialt 77 — 24 i Runde Sal, og 53 ved tre Borde i Billardet. Jeg havde i den Anledning ladet lave 80 smukke Stole paa Farstrup Stolefabrik, saa alle i den store Sal sad paa ens Stole. De var meget billige, kun 9 Kr. 50 Øre pr. Stk. De er af graamalet Træ og med blaat Kunstlæder Betræk. Vi fik Tomat-saft i Champagneglas og smaa Stykker Smørrebød — Fiskefars med Champignons og Trøfler — Lamme-koteletter med Grøntsager og Mørdejsrand med henkogte Frugter. Dertil Hvidvin, Rødvin og Madeira. Efter Frokosten var vi rundt i Stuerne og saa paa Malerier og de smukke Møbler og endte i Foredrags-

Lilliendal set fra Nordost.

salen, hvor jeg i en Fart, da der var meget Hastværk, fortalte lidt om Langesøes Historie. Vi blev fotograferede, lige inden vi kørte til Harridslevgaard, som besaas uvendig efter et kort Foredrag af Arkitekt INGWERSEN. Der blev drukket en meget flot The paa Gyldensteen, hvor ogsaa alle Herlighederne blev beundrede. Det begyndte nu at regne. Vi kørte hjem og klædte os om. En Del af Gæsterne maatte køre til Fredericia til Omklædning, da der ikke var Plads i Middelfart. Flere boede om Natten paa Wedellsborg, men de fleste i Odense eller i Christiansminde ved

Svendborg. Middagen paa Wedellsborg var Kl. ca. 8 ½ og foregik i et uhyre stort Telt, hvor der var saa koldt, at de fleste maatte sidde med Overtøj paa. Om Aftenen var vi i den store Riddersal og kørte først ret sent derfra. Allerede Kl. godt 10 næste Dag var Kronprinseparret med nogle andre under Ledelse af EBBE paa Steensgaard, hvorfra de samledes med de andre Svenskere, der havde været paa Egeskov, til Frokost paa Valdemar Slot.

Om Eftermiddagen kørte jeg med den lille Vogn til Næstved for at deltage i Dansk historisk Fællesforenings Møde som Repræsentant for vort historiske Samfund. Paa Vejen var jeg et Øjeblik inde paa Holsteinborg og hilste paa Tante BETH. Jeg var med til den historiske Sammenkomst i Næstved om Aftenen, og jeg boede paa Hotel. Det var vist næste Dag, der var Byvandring og Fællesspisning. Jeg spadserede til Rønnebæksholm, men traf desværre ikke Kammerherreinde COLLET. Derfra tog jeg til Herlufsholm, hvor der var Foredrag i Kirken og Middag paa Skolen, hvor jeg sad omtrent overfor Rektor FRIIS HANSEN. Vi var ogsaa lidt i Haven, og sammen med enkelte andre spadserede jeg tilbage til Næstved. Den 14. var der Udflugt til Vordingborg, og vi saa Gaunø og Grundtvig Musæet i Udby Præstegaard. Vi spiste paa Hotellet i Vordingborg og var paa Slotsruinen. Jeg tog bort, inden Mødet var forbi, for at tage til Lilliendal, hvor jeg traf begge Svigerforældrene. Paa Hjemvejen søgte jeg paa Hotel Vinhuset i Næstved at træffe JØRGEN, der skulde til Amtmandsmøde der, men ikke var kommet endnu. Paa Hotellet fik jeg lige hilst paa Grev SCHACK fra Schackenborg.

Den 15. om Morgenen mødte jeg ved Dalum Kirke, hvor Historisk Samfunds aarlige Udflugt tog sin Begyndelse med Foredrag i Kirken af Provst ANDERSEN og Sogneraadsformand JACOB HANSEN. Vi kørte saa om forbi Hans Tavsens Mindesten i Birkende og til Kerteminde, hvor der var Byvandring med Politimester WOLL og Forevisning af Kirken. Den medbragte Mad spiste vi i et Anlæg udenfor Byen. Fra Kerteminde kørte vi til Hverringe, hvor Deltagerne paa den mest gæstfrie Maade blev modtagne af NIELS og VIBEKE, som lod os gaa gennem Huset og trakterede med Forfriskninger i Haven. VIVI og SOPHIE MAGDALENE var der og blev til Middag, og jeg hentede dem der om Aftenen efter med Deltagerne i Ud-

K. F. U. M. og K.
24. Juni 1934

SOPHIE MAGDALENE taget imod Skovarbejderne fra Holstenshuus, vist med Koner, der var paa Udflygt til Langesø. Dagen efter, den 21., havde vi vor sædvanlige Havefest for K.F.U.M. og K. med Opvisninger, og Tale af Pastor GUNNER ENGBERG, der boede her. Vi havde som altid nogle af Deltagerne til Middag. Den 24. havde vi efter Anmodning af Lærer HAUGAARD et Eftermiddagsbesøg af Skovby og Odense Herreds Lærerkredse, ca. 105 Personer. Jeg fortalte dem om Langesøs Historie.

Den 26., paa VIVIS Fødselsdag kørte hun og jeg til København, hvor hun saa HENRIK og hans Kammerater som nybagte Studenter køre rundt om Hesten paa Kongens Nytorv. Senere kørte vi til Holbæk, hvor vi overnattede paa Hotel Postgaarden, og om Natten saa vi fra Værelset Generalprøven paa et historisk Optog. Dagen efter overværede vi Afslutningen og Frokosten paa Stenhus. MINNA BORGE kom i Automobil med GRETHE til Stenhus og hentede VIVI. HENRIK kørte med mig, og vi stoppede Automobilen med hans Sager, som den vist aldrig har været stoppet før. Paa Færgen sad vi med BERNSTORFFS fra Gyldensteen, hvis Søn ogsaa var blevet Student fra Stenhus. Den 28. kom nogle af HENRIKS Kammerater, der skulde bo her, medens andre af Kammeraterne boede paa Gyldensteen og hos Overlæge SCHROEDERS i Odense. Til Middag den 29. var de alle her, og det var umaadelig fornøjeligt. Flere af dem fandt Bøger, der morede dem, paa mine Hylder og var stærkt interesserede i deres Families Historie.

Den næste Dag rejste HENRIKS Kammerater, og den 1. Juli, som er HENRIKS Fødselsdag, var Moder her til Middag sammen med Frøken FRIEDA LANGE, Datter af en af hendes Veninder fra Tyskland.

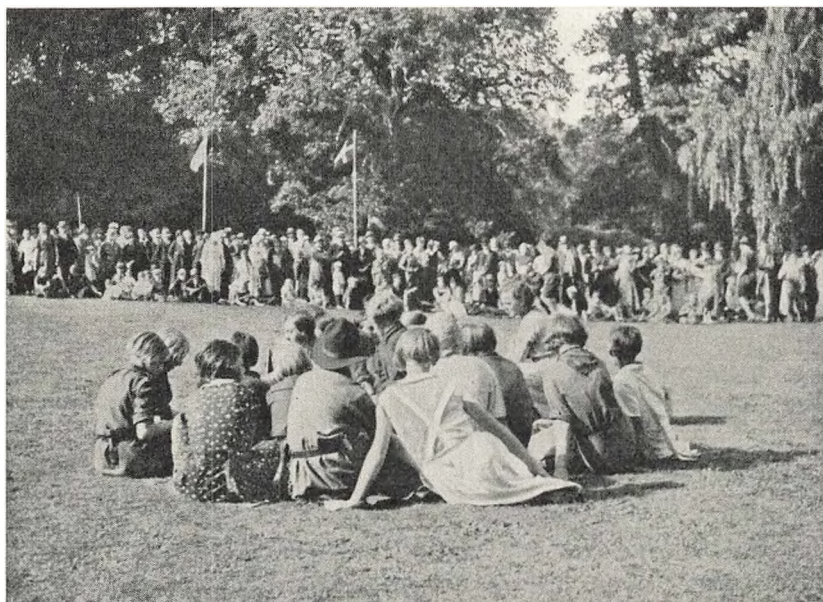
40.

I Sommerferien 1936 gjorde jeg en lang Rejse med HENRIK. Vi tog direkte til Amsterdam, hvor vi en Dag til Middag i Blaricum i Nærheden af Byen besøgte Professor VAN RIJNBEEK, med hvem jeg havde korresponderet om Maleriet paa Clausholm af Landgreve CARL AF HESSEN, da Professoren ivrigt studerer denne Mands Historie.

Fra Amsterdam tog vi til Haag, hvor vi boede hos Professor VAN

flugten at have været paa Fyens Hoved med Spisning derude.

Den 16. eller 17. var vi paa Visit hos VILLE WEDELL paa Amalie-lund, hvor JØRGEN og LOUISE var, og derefter var vi til Middag paa Ravnholt sammen med JULIE og PETER SCHOLTEN. Saa ved jeg ikke, om der foregik noget særligt før den 20., da VIVI og jeg med Lauritz Chauffør og den store Vogn kørte til Ringsted, hvor vi paa Hotel Postgaarden klædte os om for at tage til GUDRUN REEDTZ THOTTS Bryllup i Tostrup Kirke med stor Middag paa Merløsegaard i et Telt i Haven bagefter. Vi tog ret tidlig derfra for ikke at komme altfor sent i Seng hjemme. Medens vi var borte, havde

K. F. U. M. og K.
24. Juni 1934

BEMMELENS. Vi var paa Besøg paa Clingendal hos min Kusine, Baronesse DAISY VAN BRIENEN, som viste os rundt i den store Park. Over Bryssel rejste vi til Duinbergen for at besøge LOUISE LANNOY f. SPOELBERCH, der over Seebrügge kørte os til Ostende, hvorfra vi næste Dag sejlede til Dover.

Vi var en 14 Dages Tid i London og gjorde derfra Udflugter til Strathford on Avon, Warwick Castle, det højst interessante gamle Slot Knole og til Mappledurham, som ejes af Mr. RIDDELL BLOUNT, der er gift med den afdøde danske Gesandt, Kammerherre FRANTZ BILLES Datter, med hvem jeg har korresponderet meget i Anledning af min Selby Bog. Vi besøgte ogsaa GODSKE i Kineton, hvor han havde været i længere Tid hos en hesteinteresseret Herre. En Dag var vi til Frokost hos Miss CONSTANCE FENWICK,

Nordens Biskopper paa Langesø i September 1936.

I bageste Række: Biskopperne Rodhe, Lund og J. Ammundsen, Nykøbing F., Pastor Pontoppidan Thyssen, Odense, Biskop V. Ammundsen, Haderslev, Pastor primarius Widner, Stockholm, Biskopperne Aulén, Strängnäs og Bruun Rasmussen, Aarhus.

I næste Række: Biskopperne Aasgaard, Minneapolis, Lehtonen, Tammerfors, v. Bonsdorff, Borgå, Fleischer, Bergen, Mannermaa, Uleåborg, Block, Göteborg og Hille, Hamar.

I næste Række: Biskopperne Maroni, Christiansand, Rosendal, Roskilde, Malmström, Viborg, Petersen, Stavanger, Lunde, Oslo, Ærkebiskop Eidem, Upsala, Ærkebiskop Kalla, Åbo, Biskopperne Fuglsang Dangaard, København, Westergaard, Ribe, Berggrav, Tromsø og Stören, Trondhjem.

Siddende: Biskopperne Oldenburg, Aalborg, Rud, Odense og Bergqvist, Luleå, H. B. S. H., L. B. S. H., Biskop Eklund, Karlstad, Biskop emeritus Lönegren, Sverrig, Biskop emeritus Støylen, Norge

hvis Farmoder var født BERNER, og en anden Dag spiste vi sammen med GODSKE Frokost i Hertford hos Major BANBURY og hans Kone, der er Onkel ARNAUD VAN BRIENENS ældste Datter af andet Ægteskab, og endelig besøgte vi alle tre i et Kloster i London mother MARY AMBROSE fra convent of the Holy Child i St. Leonards on Sea. Mother Ambrose er en SELBY og har i sin Tid hjulpet mig paa Sporet efter de Malerier fra Biddlestone af THOMAS SELBY og ELEANOR TUIITE, som var solgte til Antikvitethandlere, og som jeg var saa heldig at erhverve. HENRIK og jeg tilbragte lang Tid med paa St. Pancras Kirkegaard at søge efter min Tip-tip-Oldemoder, ELEANOR TUITES, Grav, som vi desværre ikke fandt.

Vi spiste alle tre Frokost hos EGGERT og LILY KNUTH, og en Dag var vi sammen med ULRIK og DAGMAR KNUTH, der netop dengang opholdt sig i England. GODSKE tog hjem med os, og Automobilten hentede os i Esbjerg og kørte os direkte til Clausholm, hvor VIVI var, og hvor vi derefter boede nogen Tid.

I Dagene fra den 16. til den 21. September 1936 holdtes det sjette nordiske Bispemøde paa Langesø.

De 14 af Biskopperne boede her, deriblandt Ærkebiskopperne EIDEM og KAILA og Biskopperne LUNDE og FUGLSANG DAMGAARD og den norske Biskop AASGAARD fra Minneapolis. De andre 16 Biskopper boede dels paa Ruggaard, Erholm, Sanderumgaard og Fraugdegaard og dels hos forskellige af deres Bekendte i Omegnen. Pastor PONTOPPIDAN THYSSEN fra Ansgars Kirken i Odense var Bispemødets Sekretær.

Den første Dag var der efter Ankomsten til Odense Frokost i Bispegaarden, Modtagelse paa Raadhuset og Besøg i St. Knuds Kirke og i H. C. Andersens Hus. Til Middag havde vi indbudt de ikke her

Det sjette nordiske Bispemøde
 paa Langesø
 16. til 21. September 1936

 Frit var. Peter Lars
 Erving Livan Upsala
 Erna Kaila, Oslo

 Johan Lunde, Oslo.
 Fred være med Propheet og Kærlighed
 med Tro på Gud Fader og den Hele
 Jesus Kristus. Ef. 6, 23
 Med hjerteligt Tak for alle
 glædelige dage.
 Ulf Højgaard Drøngård

Blad af Langesø's Fremmedbog

boende Biskoppers Værter, og desuden var HANS CHRISTIAN CEDERFELD her. Om Aftenen aabnede Biskop FUGLSANG DAMGAARD Mødet, og jeg fortalte Langesø's Historie.

Den 20. September, som var en Søndag, holdt nogle af Biskopperne Højmesse i forskellige fynske Kirker. I Vigerslev Kirke prædikede Biskop OLDENBURG fra Aalborg. Om Eftermiddagen afsløredes i Glavendrup en Mindesten for Reformationen, hvor bl. a. Biskop BERGGRAV talte. Til Middag havde vi indbudt alle Fyens Stifts Præster og alle paa Fyen boende afgaaede fynske Præster, foruden en Del andre, væsentlig Præster, fra det øvrige Land. Da det var en Søndag, fik vi desværre mange Afbud. Vi var ialt 164, og vi spiste i Foredragssalen ved 12 smalle Borde, 6 ud fra hver af Salens Langsider. Om Aftenen blev der talt til de danske Præster fra de nordiske Søsterkirker, og Aftenandagten holdtes af Biskop LUNDE fra Oslo.

Næste Dag var der Udflugt til Sønderjylland med Besøg i Christiansfeld og paa Dybbøl med Frokost hos Provst og Provstinde BJERRING i Dybbøl Præstegaard og Modtagelse paa Graasten hos Kronprinsen og Kronprinsessen. Der var Middag i Haderslev Bispegaard, og ved Aftengudstjenesten i Domkirken talte

Ærkebiskop EIDEM og Biskop LUNDE. De fleste af Biskopperne rejste hjem direkte fra Haderslev. Nogle af dem, deriblandt Biskop RODHE fra Lund kørte med os til Langesø og rejste næste Dag.

41.

Under mit Besøg i Ratzburg i 1935 hos Fru v. BÜLOW havde jeg truffet Fruens Søn, ERNST v. BÜLOW, der er Staatsanwalt i Stargard i Pommern, og han indbød mig næste Aar til at være Fadder for hans Dat-

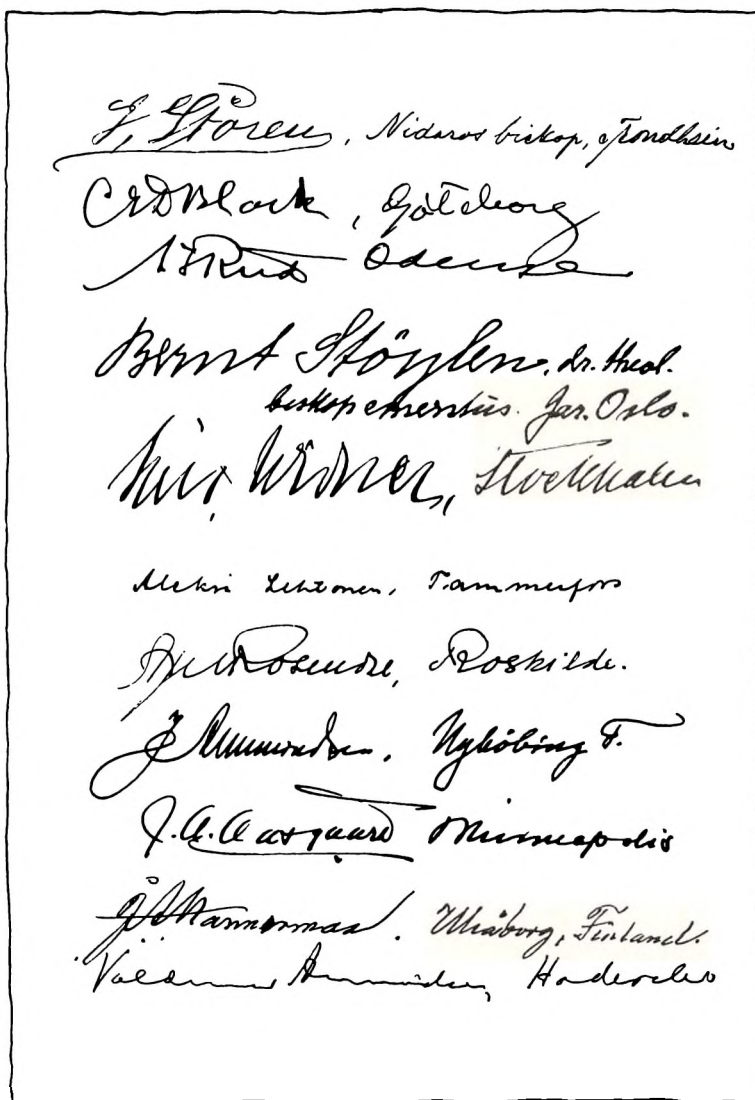
Ado. Rode Biskop: Lund
 Anders Heltzer, Biskop i Bergen
 Olaus Rognvåg, Tromsø
 P. H. Westgaard. Ribe.
 O. Bergqvist Luleå
 Max v. Jonsdorff, Borgå.
 Gustaf Laurin. Strängnäs
 J. C. Fehrmann. Skarunge
 J. A. Vabund. Karlstad
 F. Jönsson. Rensåsa. Århus
 H. Hille, Hamar.
 Maroni, Kristiansands. Agder.
 Smitbøregren Stockholm
 Axel Blomström
 Paul Aldenburg. Aalborg

Blad af Langesø's Fremmedbog

ter af andet Ægteskab. Jeg fik WILHELM KNUTH til at køre den lange Tur med mig i min lille Vogn, og vi startede den 14. Oktober 1936 med et kort Besøg paa Altenhof og Ankomst samme Aften til Lübeck, hvor vi næste Dag besøgte Magistrats-Bygningsraad MAX W. GRUBE for at lykønske ham til hans 80 Aars Fødselsdag den 16. Oktober. Hr. Grube, der hører til den gamle danske Grubbe Slægt, har igennem Aarene vist Interesse for den danske Adelsaarbog, saa det var meget passende, at to af dennes Bestyrelses-medlemmer kunde komme og lykønske ham. I Hotellets Forhal saa jeg Kronprinsen af Sverrig, og den ene Dag spiste vi til Morgen sammen med Kronprinsen og Direktør og Fru THORSTEN LAURIN fra Stockholm. En Dag var vi fra Lübeck til Middag hos HANS CASPAR og EMMA RANTZAU paa Pronstorf, som det var meget morsomt at se. Paa Vejen til Pommern saa vi Kirken i Doberan og kom hen under Aften til Stargard, hvor vi boede paa Hotel i to Nætter.

Den 17. var Barnedaaben, der foregik i den Bülowske Dagligstue, og bagefter var der en lille Familie-middag. WILHELM var imens i Stettin. Hos BÜLOWS traf jeg en Hr. og Fru v. NORMAN, der inviterede

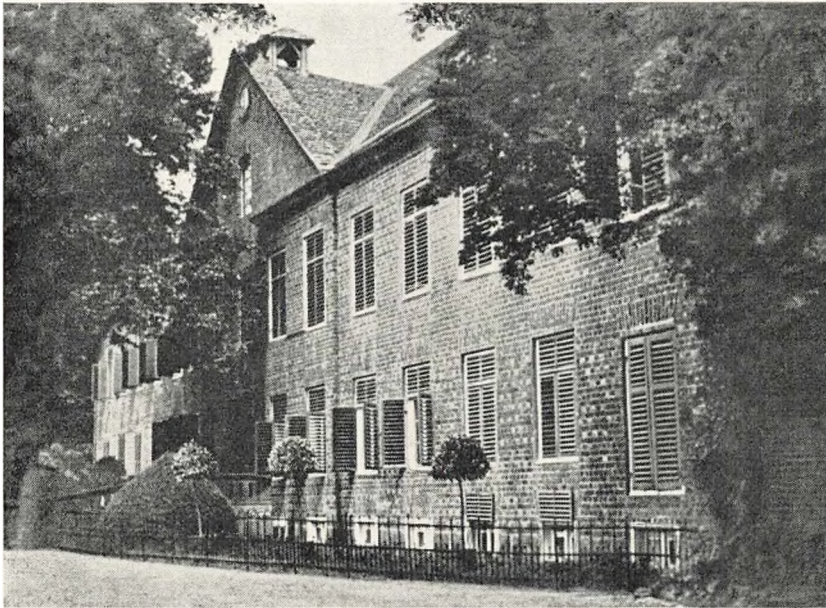
WILHELM og mig til Frokost næste Dag paa deres Gaard Barkow, der ligger et godt Stykke fra Stargard. Paa Tilbageturen derfra var vi paa Plathe for hos Grev BISMARCK OSTEN at søge Oplysninger om WILHELM'S Ahner af Slægten v. D. OSTEN. Fra Plathe tog vi Vestpaa, men undervejs kørte vi et Stykke mod Syd i Retning mod Berlin for at prøve en af de nye Automobilveje, som var mageløs at køre paa. Fra Röbel i Mecklenborg kom vi ad en forfærdelig daarlig Vej til det gamle Knuthske Gods Ludorf, hvor WILHELM og jeg for mange Aar siden havde besøgt Hauptmann v. BÜLOW og hans elskværdige Kone,

Blad af Langesøes Fremmedbog

Fru BERTHA v. BÜLOW f. v. SCHULSE, hvis Moder var født KNUTH og havde arvet Ludorf. Det var en Søn af disse Bülow'er, WILHELM v. BÜLOW og hans Kone født v. RICHTHOFEN, som vi nu skulde besøge.

Hovedbygningen paa Ludorf er opført af ADAM LEVIN KNUTH, og alle vegne ser man Knuthske Navne og Vaabener. Over Hoveddøren er der indsat en Bjælke, der stammer fra Nabogaarden Leitzen, som ogsaa har tilhørt Familien KNUTH, og hvorpaa der er anbragt 3 Knuthske Vaabener og Navnene »MORITZ, IAKOP, IOCHIM Gebroder DE KNUTH Anno Do. 1576.« Paa Ludorf er der et stærkt udskaaet Skab med det Knuthske Vaaben. Skabet er udskaaet af MATTHIAS v. KNUTH, medens han sad fængslet som politisk Fange i 1723. Desuden er der blandt mange andre Knuthske Portrætter Originalmalerier af EGGERT CHRISTOPHER KNUTH og SØSTER LERCHE, fra hvem baade WILHELM BÜLOW, WILHELM KNUTH og jeg nedstammer gennem tre af dette Ægtepars Børn. Ludorf Kirke ligger lige ved Siden af Gaarden og er højst ejendommelig, da den er en Rundkirke. Paa et af Vinduerne ses SØSTER LERCHE'S Navn og Vaaben, stammende fra Vipperow Kirke, og foran Familiebegravelsen er der en Gitterport med 2 Knuthske Vaabener

Ludorf

og en Inskription, der meddeler, at Begravelsen er indrettet i August 1736 af ADAM LEVIN KNUTH (den yngre), Arveherre til Ludorf og Gneve, — for sig og sin Hustru CORNELIA KNUTH —, der var Datter af EGGERT CHRISTOPHER KNUTH og SØSTER LERCHE og altsaa Søster til ELISABETH SOPHIE KNUTH, der var gift med GODSKE DITLEV HOLSTEN. Omkring Gitterporten er der paa Muren ophængt en Mængde Vaabener. Paa Alterstagerne er der følgende Inskription: Her ADAM LEVIN KNVT zv Gieselfelt Lvdorf vnd Asendrvp Ritter 1698 — og ADAM LEVIN KNUTHS fædrene og mødrene Vaabener Knuth og Morrin. Størstedelen af den store Müritzsø hører til Ejendommen.

Den Dag, vi tilbragte paa Ludorf, var der Jagt, og WILHELM deltog i denne sammen med en Del Herrer, mest fra Omegnens Gaarde.

Fra Ludorf kørte vi lige til Breitenburg, hvor vi var i to Dage. Der traf vi til Middag LISSIE og LEXI KIELMANSEGG fra Seestermühe og Landraaden fra Itzehoe, Hr. v. LAMPRECHT, og hans Kone, som det var særlig morsomt at være sammen med, da hun er født WEBER ROSENKRANTZ fra Rosenkrantz ved Kiel og stammer i lige Linie fra WULFF SIEGFRED HOLSTEN gennem dennes Datter, ELISABETH SOPHIE HOLSTEN, der var gift med MOGENS ROSENKRANTZ til Spøttrup.

Den 23. Oktober kørte vi hjem efter en meget interessant og vellykket Tur paa 1655 km.

Ludorf Kirke

42.

Kære Ebbe.

Langesø 9. Maj 1937.

Nu skal Du høre lidt om EMMELUTHS 90 Aars Fødselsdag, som gik godt i alle Maader, og blev en stor Dag for den flinke

4 Knuthske Vaabener over Hoveddøren paa Ludorf

Eggert Christopher Knuth

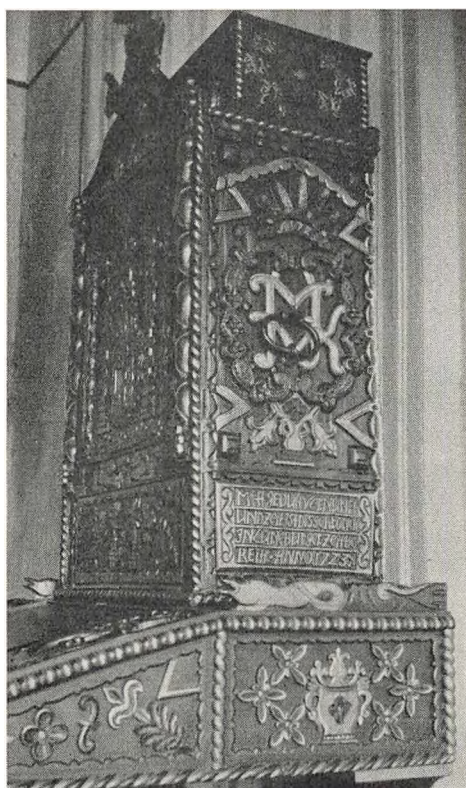

Soster Lerche

Malerier paa Ludorf

og rare gamle Mand, der som en Kæmpe holdt ud til alle Dagens Anstrængelser, som man jo nok kunde vente sig det.

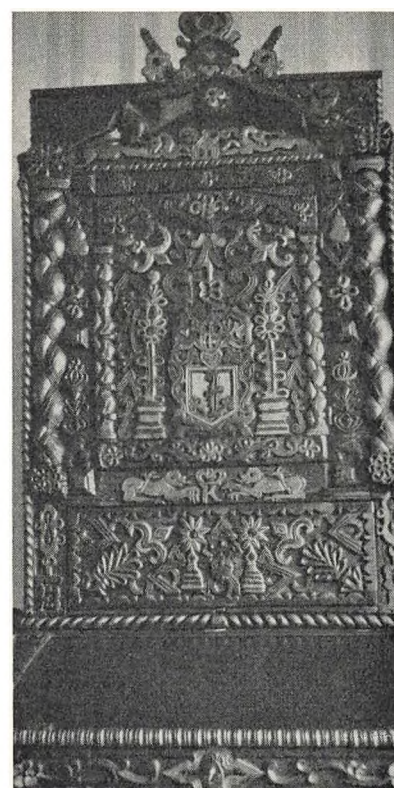
Om Formiddagen den 1. maatte GODSKE og jeg forhandle med Arkitekt LEHN-PETERSEN og Haandværkerne om Forandringerne paa Spejlberg, som nu er godt i Gang. Om Eftermiddagen kørte VIVI og jeg sammen med GODSKE og LAURITZ Chauffør og kom til Tustrup til Middag.

Mathias Knuths Skab paa Ludorf

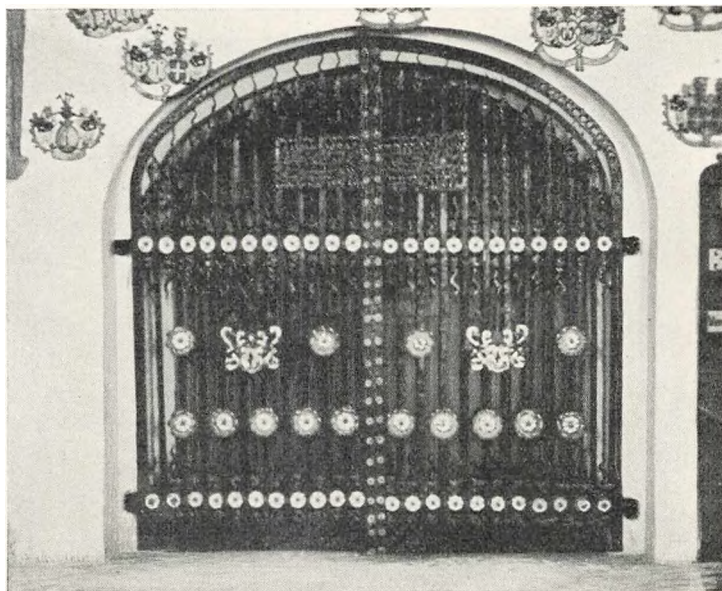
Ludorf Kirke. Alterstage

Mathias Knuths Skab paa Ludorf

Vindue i Ludorf Kirke med Søster Lerches Navn og Vaaben

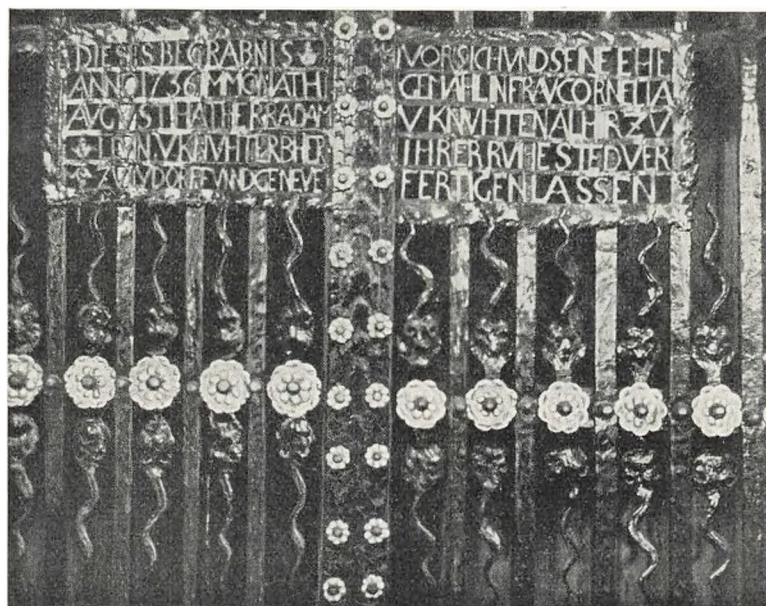

Ludorf Kirke. Gitterport til det Knuthske Kapel

KNUTH og nogle af Familien BRASK. Der blev holdt Taler af mig, EMMELUTH og Forstander HØJ. EMMELUTH var blevet Æresmedlem af Forsvarsbrødrene og havde af dem faaet en flot Dekoration foruden sit Sølvkors. Fra Ussinggaard var der tre af Familien OHM. Desuden MARIE (Plejedatteren) med Mand og fire Børn, Ingeniør THOMSENS og Doktor KLANS. Der var en Masse Gaver, to Kransekager og mange Blomster. Vi gav en lille Sølv tallerken og vore Billeder i Rammer. Bagefter var vi oppe ved Faders Grav og kørte saa til Tustrup, hvor JØRGEN og LOUISE kom til Middag efter at have gratuleret EMMELUTH. De boede med deres Døtre paa Fjeld. Til Middag hos EMMELUTH havde der været saadan noget som 43 Mennesker, og det havde været til Kl. 1, efter at Dagen for ham var begyndt Kl. 7. Det er godt gjort.

Om Mandagen forhandlede jeg sammen med GODSKE og CHRISTIAN KNUTH i 4 Timer med Forpagter

BRASK og hans Fader, da Kontrakten udløber til næste April. Der ønskes i Stuehuset nogle haardt tiltrængte Reparationer og Vandindlæg og desuden gerne et Varmeanlæg svarende til det, som er lavet paa Holstenshuus Avlsgaard. Samme Dag kørte Lauritz VIVI til Frokost i Aalborg og videre til Frederikshavn, hvorfra hun tog til Gøteborg og besøgte Biskop BLOCK for næste Dag at rejse til Oslo, hvor hun for første Gang skal besøge sin Søster MINNA. Paa Hjemvejen til København sidst i næste Uge tager hun nok til Sannarp. Om Tirsdagen var GODSKE og jeg umaadelig virksomme og naaede utrolig meget. Ved 10 ½ Tiden kørte vi fra Tustrup over til Gartner BREKKES og saa det genopbyggede Drivhus efter Stormskaden i Efteraaret, saa hilste vi paa EMMELUTH, der

Ludorf Kirke. Indskrift paa Gitterporten

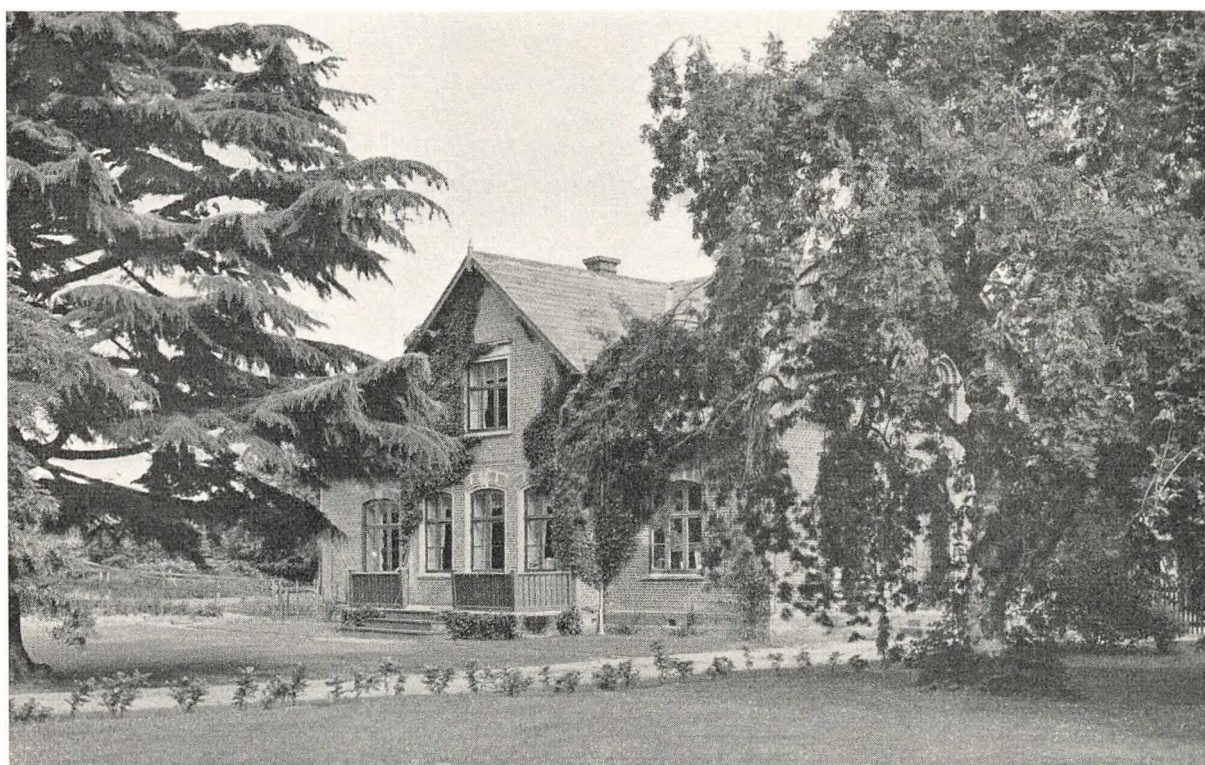
var lidt hæs, men ellers havde overstaet Festen godt. Et Øjeblik var vi paa Schildenseje og talte med Forpagteren, i Søby hilste vi paa JØRGEN HELLES, der i Vinter har mistet sin Kone. Hos NISSEN, Estrupgaard, saa vi Staldene, og endelig spiste vi en stor og flot Frokost paa Sophie Amalieggaard, hvor vi var længe og ogsaa saa Staldene. Derfra tog vi hen til Skovfoged PEDERSEN, som tog med os ud i Skoven og viste os Stormens Ødelæggelser, som er slemme, men heldigvis er der kun faa knækkede Træer, saa de kan bedre udnyttes. Der er allerede opgjort 1500 Kubikmeter, og der er nok meget mere end lige saa meget tilbage. Vi fik saa The hos Fru PEDERSEN og, efter et kort Besøg hos Skovfoged JENSENS i Hornslet, kørte vi til Skaføgaard og fik dejlig tyk Chokolade. Onkel IACOB havde det taaleligt godt. Vi endte til Middag paa Fjeld, hvor vi havde det hyggeligt og rart og gik en Aftentur. Kl. godt 10 ½ kørte vi derfra og var hjemme ved 2 ½ Tiden efter en vel anvendt Dag med ikke mindre end 10 Besøg undervejs. I Løbet af 2—3 Dage var Skoven sprunget ud. Den kom sent, men saa kom det hele pludselig.

43.

I Juni 1937 gjorde GODSKE og jeg en hurtig Automobiltur til Lübeck og Hamborg. Fra sidstnævnte Sted tog vi til Frokost paa Haseldorf hos GEORGE og AGNES CAROLATH og til Eftermiddagsthe paa Seestermühe hos LEXI og LISSIE KIELMANSEGG og til Middag

Slotsforvalter Emmeluth næsten 94 Aar gammel

Spejlbjerg

paa Breitenburg hos HANS CASPAR og EMMA RANTZAU, hvor vi blev en Dag over. Paa Hjemvejen var vi indenfor paa Altenhof.

44.

Langesø 5. Juli 1937.

I Slutningen af Juni har vi haft et usædvanlig morsomt og vellykket Besøg af to unge Damer fra Minneapolis, MARY og NANCY ROGERS, paa 22 og 19 Aar, Døtre af en Kornhandler i denne By, som jeg for ca. 3 Aar siden er kommet i Forbindelse med, fordi jeg i en Bog om ANGELICA KAUFFMANN havde set, at han ejede et Maleri, der meget ligner det Billede af min Tip-tip-Oldemoder SELBY, som jeg har købt i England. Jeg bad om et Fotografi af Mr. Rogers' Maleri til Gengivelse i min Selby Bog, og siden har vi korresponderet temmelig ofte, og han har flere Gange skrevet, at han gerne vilde have, at vore Familien

skulde træffes. Da nu den ældste Datter i Vinter har været i Paris, og den yngste i Florenz, var der en god Lejlighed til et Besøg her, inden de den 17. Juli skal rejse tilbage til Amerika.

Den 19. Juni hentede RÆGITZE og GODSKE dem i Odense, og de kom her kort før Middag. Vi syntes straks udmærket godt om dem. De var nydelige, fornøjelige og forbavsende lige til, saa de med det samme faldt saa godt til ikke blot med Familien her, men ogsaa med de mange unge, som var her under deres Ophold paa Langesø. De var meget interesserede i det Maleri, som lignede deres Faders, og som var Skyld i Bekendtskabet. Det er nok første Gang i 160 Aar, at de samme Mennesker har set disse to Billeder, der utvivl-

Onkel Jacob Estrup
December 1938

somt er malede samtidig og sikkert forestiller samme Person. MARY ser ret fransk ud og taler det mest glimrende Fransk, for os at høre uden fremmed Accent. NANCY taler ikke saa godt Fransk, og hendes Engelske er meget Amerikansk, saa hun er en Del vanskeligere at forstaa, særlig for mig. Om Aftenen den 19., som var en Lørdag, kom vore sædvanlige Dalum-Dreng, ULRIK og TORBEN KNUTH og PREBEN STEENBACH, og denne Gang var FREDERIK WILLUM TRESCHOW med. EILER TRESCHOW havde allerede været her siden den 15., og GODTFRED og VIBEKE NEERGAARD kom ogsaa den Aften.

Om Søndagen den 20. havde vi vor sædvanlige store Havefest for K.F.U.M. og K. og Spejdere, der ved 2 ½ Tiden kom marcherende med Faner og Musik og fyldte næsten hele Gaarden, hvorefter de gik om i Haven, hvor der var Taler, Sange, Opvisning og tilsidst Lejrbaal. Der var ca. 1500 Mennesker. Til Middag havde vi som sædvanlig de to Talere, Lederne og enkelte andre, og desuden havde vi Priorinde Baronesse ROSENKRANTZ med Fru CASTENSKIOLD BENZON og dennes Datter. MICHALA TRESCHOW var her ogsaa. De unge havde været umaadelig flinke til at hjælpe med at dække Bord, ogsaa MARY og NANCY hjalp godt og blev hurtigt gode Venner med de andre unge, som de talte meget ugenert med, saa Sproget lod ikke til at genere. MARY var meget ivrig til at skrive Dagbog, og en Dag sendte hun 48 Kvartsider hjem til Faderen om sine Oplevelser. En af Dagene var vi med dem i St. Knuds Kirke, og en Dag viste jeg dem H. C. Andersens Hus. En Dag havde vi ELLEN HOLCK og Grevinde SYBIL DANNESKIOLD til Middag, for at sidstnævnte kunde tale Engelsk med dem, og en anden Dag var to af Dr. EHNHUUS's Børn her til Middag.

Vi gjorde flere store Ture med dem for at vise dem Landets Skønheder og Seværdigheder. Den 23. startede jeg Kl. 8,45 med den store Automobil med de to Amerikanerinder, GODSKE, RÆGITZE og EILER. Vi kørte ad Baaring Vejen til Hindsgavl og til Munkebjerg, hvor vi kørte ned og op ad den rullende Trappe og spiste første Afdeling af vor medbragte Mad. Derfra kørte vi gennem Vejle og Grejsdalen til Jelling, hvor

de saa Jellingstenene og Kirken indvendig, og videre kørte vi til Ribe, hvor de for første Gang i deres Liv saa Storke, og dem saa de ogsaa mange af, endogsaa Unger i Rede. Allererst saa vi Domkirken og var oppe i Taarnet ad de 245 Trin, og dernæst gik vi hen i den meget smukke Catharine Kirke og Kloster. Vi kørte lidt rundt i Ribe og derfra direkte over Varde til Vejers, hvor vi først gik lidt paa Stranden og derefter spiste en udmærket Middag paa et Hotel, hvorfra vi havde den dejligste Udsigt over Havet. Paa Vejen hjem saa vi nogle og tyve St. Hans Blus. I Varde var der stort Blus paa en Høj, hvor der i Græsset var anbragt kulørte Lamper, og der var elektrisk Illumination langs Aaen og saa mange Mennesker, at det var svært at komme ud af Byen. Ialt kørte vi den Dag ca. 433 km.

Clausholm fra Køkkenhaven

Den 25. kørte vi seks til Frokost paa Holstenshuus, hvor INGEBOG TRESCHOW var. Vi gik en dejlig Tur til Højderne i Dyrehaven og til Kongehøj og Sophie Magdalene Høj. Paa Udvejen havde de set Trolleborg udvendig, og nu kørte vi om ad Faaborg til Egeskov, hvor vi gik længe i Haven. Videre kørte vi om ad Kværndrup, forbi Lehnshus og Hvidkilde til Ollerup, hvor REGITZE, MARY og NANCY fik set en Del af Gymnastikhøjskolen. Saa tog vi gennem Svendborg, hvor vi viste dem Vindeby Færgen, til Christiansminde, hvor vi spiste til Middag. Jeg fik fat i TULLE HOLCK, som sad lidt med os og talte amerikansk med de to fremmede. Det var min Plan, at vi skulde køre om ad Nyborg hjem, saa de — efter at have set Egeskov — ogsaa kunde beundre Holckenhavn, men REGITZE sagde, at de var for trætte og gerne vilde lige hjem, hvad vi saa ogsaa gjorde. Men jeg maa sige, at jeg sørger over den nye Generation, der er saa skrøbelig, at den bliver træt af en saadan Tur i Stedet for at kunne holde ud til alt, hvad der bydes en. Den 20. var vi 27 til Bords og spiste i Runde Sal, og den Dag, da EHNHUUS'S var her, havde vi ogsaa MOGENS AHLEFELDT, JULIUS'S og EDE'S Søn, til Middag, da han er Ven med EILER.

Lørdag den 26. havde vi i Anledning af VIVIS Fødselsdag vor sædvanlige store Chokolade for Funktionærer, Lejere, Præst, Lærere, Sognefogeder og andre, og i Aar var der kommet til de Mennesker, med hvem VIVI sidder i Bestyrelser. Der var bedt 110, og der kom 71 foruden 4 i Deputation fra Festen sidste Søndag med en pragtfuld Blomsterkurv. Der var altsaa ialt 75 fremmede, saa med os selv var vi over 80. Chokoladen blev drukket i Foredragssalen, og bagefter var vi i Haven. Sent paa Eftermiddagen begyndte vore unge at komme, og til Middag var vi 28 — atter paa Runde Sal. Moder kom

26. Juni 1937

H. B. S. H.	Bent	D. og I.	Wanda	Michael	L. B. S. H.	Otto	Eiler	Godske	Preben	Frederik
M. A. Lowzow	Fr. W. Treschow	Bille Brahe Selby	Bille Brahe Selby	og Ingeborg Treschow	Lippe Knuth	Knuth	Treschow		Steenbach	Knuth
	Grethe og Tove Bille Brahe Selby	Moder	Regitze	Ulrik Knuth	Ella Bille Brahe Selby	Michala Treschow	Nancy Rogers			
			Agnes Knuth	Vibeke Neergaard		Torben Knuth	Mary Rogers			

med INGEBORG TRESCHOW, som blev her til Mandag, OTTO og LIPPE KNUTH med AGNES og FREDERIK, MIKKEL og WANDA TRESCHOW, DANIEL og Baronesse BILLE BRAHE med tre Børn og MISSE LOWZOW og ELLA BILLE BRAHE. Gæsterne maa have moret sig fortrinligt, for der var et forfødeligt Spektakel ved Bordet. Om Aftenen dansedes der i Vestibulen efter Grammofon. Vi havde haft Haab om, at SOPHIE MAGDALENE og HENRIK skulde komme, men HENRIK var saa sent oppe til Eksamen den Dag, at de først kom op ad Dagen om Søndagen.

Næste Morgen, den 27., startede vi i begge mine Automobiles Kl. 8,55, ialt 11 Mennesker, saa begge Vogne var fulde. Det var REGITZE og GODSKE, de to amerikanske, ULRIK og TORBEN, VIBEKE NEERGAARD, FREDERIK WILLUM og MICHALA, PREBEN STEENBACH og saa jeg. Først kørte vi til Steensballegaard, hvor vi var af Vognene, og FREDERIK WILLUM og MICHALA saa paa deres Barndomshjem. Vi kørte altsaa ad Odder Vejen og var inde i Marselisborg Mindepark og saa det smukke og stemningsfulde Kriegermindesmærke, og paa Afstand Marselisborg Slot. Derfra tog vi direkte til Vosnæs Strand, hvor vi spiste den medbragte Mad og sad længe, før vi begav os videre om ad Hornslet og forbi Rosenholm, som vi saa paa Afstand, og til Tustrup, hvor CHRISTIAN og TOINET gav os en meget flot The med herlige Kager og Jordbær. Vi gik lidt i Haven og tog saa til Clausholm, som blev set meget grundigt. I Clausholm Have var vi kun ganske kort, da Tustrupperne allerede var komne med deres Vogn for at følges med os til Ørnereden Syd for Aarhus, hvor jeg gav Aftensmad. Vi var hjemme lidt over 12 efter at have kørt 374 km. — SOPHIE MAGDALENE og HENRIK blev ogsaa hurtigt Venner med vore amerikanske Gæster.

Den 29. var VIVI og jeg med SOPHIE MAGDALENE og HENRIK til Middag paa Hverringe, hvor vi traf

August 1937

	H. B. S. H.	Christian og Toinet	Rudolph	Lippe	Inge	Frederik
Sophie Magdalene	Regitze	Knuth	Knuth	og Otto	og Wilhelm	og Dissi
	Ulrik	Godske	Torben	Knuth	Knuth	Moltke
	Knuth	Frederik	Knuth og Vibeke	Minna	Henrik	Erik og Agnes
		Knuth	Adam og Neergaard	Knuth		Knuth
			Peter Moltke			

Kammerherreinde LOUISE NEERGAARD, INGE BUCHENTHALER og hendes Mand og CHRISTIANE TETENS, som det var morsomt at træffe alle sammen. REGITZE og GODSKE skulde ogsaa have været med, men de blev hjemme hos Gæsterne, og GODSKE var i Biografen i Odense med NANCY.

Næste Dag, den 30., rejste MARY og NANCY til London, hvor de skal være nogen Tid, bl. a. som Biskoppen af Londons Gæster, indtil de den 17. sejler til Amerika. Vi blev stærkt opfordrede til at besøge dem i Amerika, og det er ikke umuligt, at HENRIK engang efter sin Eksamen kan komme derover, og det vil han kunne faa baade Fornøjelse, Belæring og Udvikling af. Det har virkelig for os alle været meget fornøjelige Dage, og alle de andre unge har haft Glæde af Oplevelserne. EILER var ikke med den 27., da han skulde møde ved sit Arbejde paa Hørsholm Kommunekontor Mandag Morgen.

45.

10. September 1937.

Sommeren i Aar har været ualmindelig indholdsrig for os. Efter MARY og NANCY ROGERS' Besøg, som jeg har skrevet om i mit sidste Brev, flyttede vi til Clausholm, hvor vi allerede den 10. Juli fik Besøg af mine Skovarbejdere her paa Langesø med deres Koner, ialt 43, som kom i to store Rutebiler, som jeg havde lejet til hele Turen — ialt ca. 400 km — for den meget billige Pris af 270 Kr. De kørte hjemmefra Kl. 5 ½ og saa først Krigermindesmærket i Marselisborg Mindepark og Aarhus Domkirke, inden de ved 12 ½ Tiden ankom til Clausholm, hvor vi alle blev fotograferede ved Hovedtrappen. Vi var alle 6 til Stede, HENRIK havde Besøg af HJALMAR MADELUNG, og med de tre Clausholm Skovfogeder og Rutebilchaufførerne var vi ialt 55 til Frokost. Vi spiste ved to lange Borde i Vestibulen, og vi havde laant mange Sager af Fru BRÆKKE, Gartnerens Kone, der har Beværtning for de besøgende. Efter Frokost

saa de Hus og Have, og efter Kaffen Kl. ca. 3 ½ kørte vi til Mygind Skov og Sophie Amaliegaard Skov, hvor de fik set et af de Steder, hvor Stormen i Vinter havde raset særlig slemt. Ved 7 Tiden spiste vi til Aften, og ved 8 Tiden kørte de, men kom ikke hjem før ved 2 ½—3 ½ Tiden, da der undervejs havde været noget i Vejen med den ene Vogn. Det har jo været en uhyre anstrængende Tur, særlig da mange af dem var gamle, men de har ogsaa oplevet og set en Masse, og baade de og vi var meget glade for den saa sjældent vellykkede Dag. Der var kun een Arbejder og 5 Koner, der var forhindrede i at være med.

Under Opholdet paa Clausholm var vi som sædvanlig meget optagne af Besøg paa Godset, og vor

Langesø Skovarbejdere og deres Koner paa Besøg paa Clausholm den 10. Juli 1937

store Middag for Funktionærer og Forpagtere var i Aar paa 28. En anden Dag havde vi en lille Præste- og Lægemiddag, og paa min Fødselsdag havde vi Tustrupperne, FOLSACHS, SKEELS, Onkel IACOB og BI ESTRUP og Kandidat LIND. POUL og DIDDE QUADE og deres Børn var nogle Dage hos os, og jeg kørte med dem til Rosenholm, Hornslet Kirke og Ebeltoft, hvor vi saa den eventyrlige Farvergaard. GODSKÈ var der den 18. Juli, men RÆGITZE var rejst til London til Sygeplejerske Kongres, og HENRIK var med en Kammerat taget til Rhinen, Heidelberg og Rothenburg.

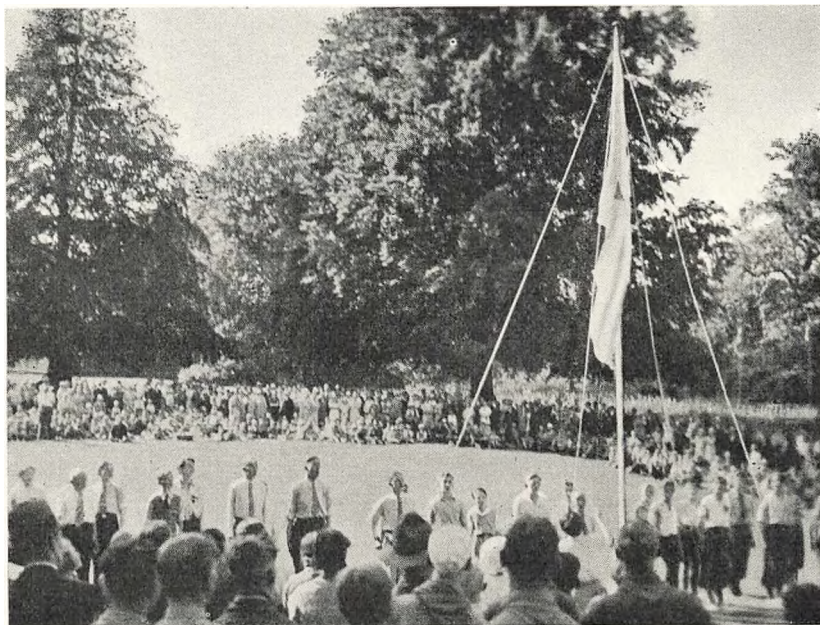
Vi maatte ret tidligt rejse hjem til Langesø, da vi den 28. skulde have Eftermiddagsbesøg af K.F.U.K.s Regionalkonference, som holdt Møder i Nyborg. K.F.U.K. Lederne fra Fyen og Medlemmerne fra Sognet var indbudte, og der var ialt op imod 100. De spiste ovenpaa og holdt Møde i den store Sal. Den 2. August var jeg til Afsløring af en Mindesten for RASMUSSEN SØKILDE paa hans Gaard ved Trolleborg, og samme Dag begyndte Familien KNUTH at komme til Langesø, hvor vi havde de fleste af dem boende. Den ene Dag var vi paa Udflygt til Ladby Skibet og Stranden ved Lundsgaard. Den 4. var her Dans, hvor der var ca. 70 dansende og ialt ca. 84. Det gik udmærket, og de unge lod til at more sig fortræffeligt.

Fra den 10. til den 11. havde vi et meget hyggeligt Besøg af ELSE v. HARDT f. BÜLOW fra Brasilien, som jeg ikke havde set i mange Aar, det var saa fornøjeligt at tale med hende engang igen. VIVI kørte hende til Holstenshuus og tog selv videre til Egeløkke, hvorfra hun kom hjem næste Dag medbringende

REGITZE, der havde været nogen Tid paa Brolykke hos AHLEFELDT'S. Den 14. fik vi et flere Dages Besøg af Biskop og Bispinde RODHE fra Lund med deres tre Børn, og vi gjorde Ture med dem til Egeskov og Holstenshuus og Faaborg og en Dag til Clausholm med medbragt Frokost og Hjemkomst her til sen Middag. En Dag var RODHE'S sammen med HENRIK paa Schackenborg, og til Middag havde vi et klerikalt Selskab paa 28, deriblandt 3 Bispepar (RODHE, RUD og GØTZSCHE) og 4 Provstepar (FOG PETERSEN, LÜTZHÖFT, MADSEN, Faaborg, og THOMSEN, Søndersø), og vor egen Præst med Søster. En Dag var jeg med nogle af RODHE'S og nogle af mine Børn hos Biskop RUDS til Frokost, hvorefter vi saa St. Knuds Kirke. Den 19. kom Svigermoder og blev til den 23., da vi fulgtes ad til Korsør, hvorfra vi kørte til Sølvbrylluppet paa Katstrup sammen med HENRIK, der skulde besøge Stenhus og blev bedt til Katstrup til om Aftenen, hvor han optraadte i Rektor LARSENS Kones Broders Tøj. Vi boede hos Comtesse MAXI BERNSTORFF og kørte hjem næste Dag efter Frokost. Vi var 20 til Middag. Da saa mange af ANDREAS'S mandlige Slægtninge havde sendt Afbud, fik jeg Besked om at optræde som hans Slægtning, fordi jeg er gift med hans Kusine, og jeg sad ved Siden af IBETH. Jeg havde Fru RYSWIJK f. KLAUMANN og JULIE SCHOLTEN til Bords. Om Aftenen kom der en Masse Gæster, og det var svært morsomt at træffe mange Bekendte. Der blev souperet og danset i et Telt i Haven. Der var kulørte Lys, og det var en meget smuk Fest.

Fra 24. til 27. havde vi et meget fornøjeligt Besøg af min svenske Nevø, STIG DE BERG, som vi viste Odenses Seværdigheder og Ladby Skibet.

Den 1. September afholdtes det fynske Præstekonemøde her fra Morgenstunden. De fik Kiks, Mælk og Sodavand, da de kom. Til Frokost i Runde Sal og Billardet var vi ca. 89 og til Middag 92. Biskop GØTZSCHE og Provst BRUUN, Hesselager, talte. Den 4. var NIELS TRESCHOW her til Frokost med Grev PONTUS DE LA GARDIE for at se Skoven, og til Middag kom OTTO, LIPPE, ERIK og Svigerfader. Sidstnævnte blev her til Søndag den 5.

K. F. U. M. og K. 23. Juni 1935

46.

Langsø 12. Juni 1938.

Det er længe siden, jeg sidst har skrevet et af mine lange Dagbogsbreve, og jeg vil nu fortælle lidt om to hurtige Ture til Jylland i den allersidste Tid. Første Gang var Fredag den 20. Maj, da GODSKE og jeg straks om Morgenen kørte af Sted og ankom til Tustrup til Frokost Kl. 11 ½. Efter et Ophold paa Clausholm tog vi til Randers for at tale med Overretssagfører BUHL om eventuelt Salg af den store Estrupgaard, hvis Avlsbygninger i Marts var nedbrændte, og af Teglværksgaarden, der er bortforpagtet til samme Forpagter, og som er en daarlig Gaard med gamle Bygninger og en meget uheldig Beliggenhed. Til Middag var vi paa Tustrup sammen med de to Ægtepar NISSEN fra Sophie Amaliegaard og Estrupgaard, med hvem vi forhandlede om Sagerne. Efter at have overnattet paa Clausholm var vi paa Estrupgaarden og paa Teglværksgaarden og til en større Frokost paa Sophie Amaliegaard sammen med CHRISTIAN og TOINET, hvorefter GODSKE kørte hjem, da han skulde til Middagsselskab paa Fyen, og jeg gik en lang Tur med Skovfoged PEDERSEN for at se de unge Plantninger, der trods Nattefrost og Tørke heldigvis havde klaret sig bedre, end man kunde have ventet. Min Chauffør, der havde kørt VIVI til Clausholm og taget HENRIK paa ved Toget i Odense, kom og hentede mig, og paa Vejen var jeg inde at se de omfattende Restaureringsarbejder ved Søby Kirke — en af Clausholms gamle Kirker — hos Sognepræsten der, og hos den meget gamle forhenværende Forpagter JØRGEN HELLES. Til Middag var vi alle tre paa

K. F. U. M. og K. 23. Juni 1935

Amtmand POUL HOLCK. Middagen var nydelig og fornøjelig, jeg havde Amtmandinde HOLCK til Bords og KNUD JUEL paa den anden Side. Vi havde klædt os om paa Hotel Phønix, men kørte om Aftenen hjem til Clausholm — over 90 km — noget langt efter en Middag. Moder og VILLE WEDELL var ogsaa med til Daaben. Mandag kørte vi til Aarhus, spiste Frokost paa Hotel Royal og afleverede HENRIK paa Kalundborgbaaden, hvorefter vi kørte til Barritskov, hvor vi aldrig før havde været, og hvor KNUD SCHACK viste os godt omkring baade i Hus og Have. Det var meget svært at finde Barritskov. Vi kørte hjem til Langesø til Middag.

Den 2. Juni var jeg til Bestyrelsesmøde i Godsejerforeningen og boede som sædvanlig hos Børnene. Jeg rejste hjem om Aftenen og traf paa Færgen VIVI, OTTO, LIPPE og WILHELM, der havde været til Svi-germoders Fødselsdag paa Lilliendal. Vi var helt alene i Pinsen, da HENRIK maatte blive i Byen paa Grund af Eksamenslæsning. GODSKÈ saa vi dog lidt. Efter Pinse tog VIVI nogle Dage til Skabohuse, og den 7. kom Brødrene NISSEN med hver en Søn her til Frokost. Da det af dem medbragte Overslag over Genopførelsen af de brændte Bygninger var en Del højere end Assurancesummen, og da de ikke havde rigtige Salgsplaner for en Del Jord, der skulde skilles fra, enedes vi om, at GODSKÈ og jeg den 9. skulde forhandle med Sagføreren.

Vi kørte saa Torsdag Morgen direkte til Randers, hvor vi spiste Frokost og mødte Kl. 1 hos Sagføreren, der var udmærket at forhandle med. Derpaa kørte vi til Tustrup paa et lille Besøg og saa til Clausholm, hvor EMMELUTH gav os Te, og jeg havde en Masse Telefoner og en Forhandling med Fiskemesteren, der fik lavere Pris for sine Ørreder, da deres Kød bliver for blødt paa Grund af for lidt Vand. Skovfoged POULSEN kom og sammen med ham saa vi paa Stiftelsen i Voldum, der skal have et nyt Hegn. Paa Vejen gen-

Tustrup; vi sov paa Clausholm og kørte næste Morgen til Aalborg til Barnedaaben, hvor HENRIK skulde være Fadder. REGITZE skulde holde Huen, men kunde desværre ikke faa fri fra Rigshospitalet, hvor hun havde Nattjeneste.

Vi spiste Frokost i »Kilden«, og HENRIK og jeg tog paa Slottet for at hilse paa Familien. Saa gjorde vi Visit hos Biskop OLDENBURGS og mødte i Kirken Kl. godt 4. Den lille Pige kom til at hedde ANNA SOPHIE og blev baaret af BI ESTRUP, og LOUISES unge Svigerinde assisterede i Stedet for REGITZE. Faddere var foruden HENRIK, FREDDE TRESCHOW, Baronerne LUDVIG (tidligere Skovtider) og CARL WEDELL, GREGERS JUEL og vores nye Randers

K. F. U. M. og K. 23. Juni 1935

Aalborg Slot fra Gaarden

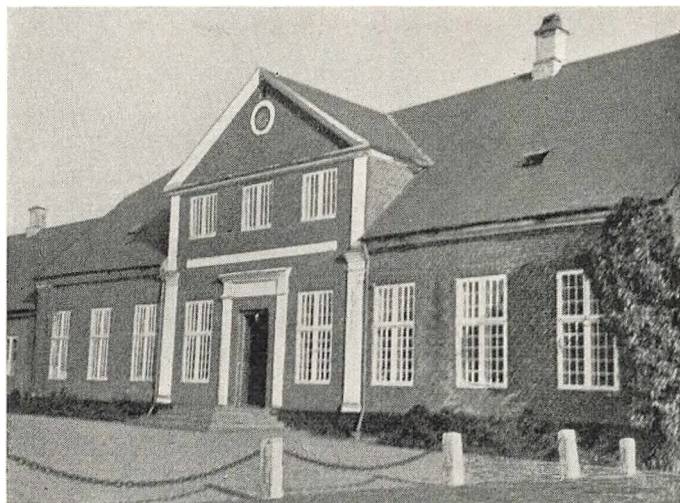
nem Søby saa vi paa Arbejdet paa Kirken, og vi var saa til Middag paa Estrupgaarden sammen med Forpagter og Fru NISSEN fra Amaliegaard. Vi fik fat i Skovfoged PEDERSEN og drøftede en Fejl ved Skovens Brandpolicer, og talte om Aftenen om Gaardens Fremtid. Om Lørdagen skulde NISSEN, Amaliegaard, tale med Sagføreren. Tidlig paa Aftenen kørte vi til Schildenseje og talte et Øjeblik med Forpagteren, hvorefter vi tog til Tustrup, hvor der var Middagsselskab, og saa her hjem med Ankomst lidt over Kl. 3 Nat.

47.

Efter vort Clausholm Ophold i Sommeren 1938 rejste VIVI og SOPHIE MAGDALENE over Frederikshavn—Göteborg til Oslo, hvor HENRIK og jeg stødte til dem, efter at jeg i København havde været til General HEGERMANNNS Begravelse. Vi rejste til Trondhjem, hvor vi i nogle Dage besøgte Biskop STØRENS, hos hvem VIVI og jeg boede, medens SOPHIE MAGDALENE og HENRIK boede paa et Hotel. Efter at have været en Dag over i Åre med Udflygt til Tännforsen tog vi til Stockholm for en Ugestid og var der sammen med SJÖGREENS, DE BERGS og RICHARD og CARL HENRIK THAM, og vi var til Middag hos HUGO CEDERSCHJÖLD og hos Direktør THORSTEN LAURIN og Fru LAURIN, der havde været hos os ved det svenske Musæumsbesøg. Vi gjorde højst interessante Udflugter til Skokloster og Gripsholm. VIVI var en Eftermiddag sammen med en Ungdomsveninde fra Pensionatet i Territet, Fru MÄRTA BREITHOLTZ født LILLIEHÖÖK.

48.

Den 13. Oktober 1938 fejrede MINNA og JOHN BORGE deres Sølvbryllup, og vi rejste til Norge sammen med REGITZE. Svigerfader og alle MINNAS Sæskende og Svogre og Svigerinder var med til Festen undtagen INGE, der nylig havde mistet sin Fader. Paa Fest-

Tustrup fra Gaarden

Aalborg Slot. Østfløjen. Opført 1539

dagen spiste vi Frokost paa Frognersæteren og til Middag paa Montebello, hvor ogsaa JOHNS nærmeste Familie var med og nogle faa andre.

En Dag var vi i Oslo sammen med mange af Familien KNUTH til Frokost hos VIVIS Kusine, Fru CAROLINE KLÆR født LØVENSKIOLD og hendes Mand, Højesteretsadvokat KLÆR, og der traf vi ANNA CECILIE LØVENSKIOLD, som Aaret efter indbød os til at tilbringe Pinsen hos hende og HERMAN paa Fossum.

VIVI, REGITZE og jeg var i Hamar paa Besøg hos Biskop HILLES, og vi boede hos dem i Bispegaarden. I Oslo var vi til en meget stor Middag hos Biskop BERGGRAVS, hvor vi blandt andre traf FRITZ og ANNA TRESCHOW. Biskop og Bispede BERGGRAV sad ved Bordet mellem Værterne fra det norske og det danske Bispemøde.

49.

Langesø 26. Februar 1939.

Da jeg netop nu har noget at fortælle om, vil jeg skrive i Dag, da jeg er alene hjemme og ikke har noget at forsømme dermed.

I Begyndelsen af Maaneden rejste VIVI ind til Børnene og var derfra en Dag med REGITZE paa Lil-liendal for at se til sine Forældre, der havde det godt. Derefter rejste hun til Biskoppens i Lund, hvor jeg senere traf hende. Den 9. tog jeg til København, hvor NIELS GREGERS TRESCHOW spiste til Middag hos mine Børn, hvorefter han med REGITZE og mig gik til Afslutningen af 6 Dages Cykelløbet i Forum, hvor vi sad i ca. 3 Timer og morede os godt. HENRIK, der skulde høre noget Musik i Radioen, kom først senere til Forum, og bagefter spiste han, NIELS GREGERS og jeg Smørrebrød i National-Scala. Næste Morgen rejste jeg til Lund, hvortil jeg kom til Frokost. Jeg var paa det fortrinlige Musæum »Kulturen«, og VIVI var paa Besøg hos Enkebispinde AURELIUS, hvor Biskoppens og jeg hentede hende paa Vej til den pragt-fulde og imponerende Renæssanceborg Torup, en 4-fløjet Bygning med en lille Gaard, hvor vi blev ud-mærket modtagne af den uhyre elskværdige gamle Friherreinde COYET, der viste os omkring. Til Middag spiste vi i Bispegaarden, og næste Formiddag var jeg lidt i Domkirken, inden vi Kl. 12,15 var paa Uni-versitetet til den nye historiske Professor STURE BOLINS Installation. Vivi sad paa Balkonen med Bisp-inden, men jeg var — i Kjole og hvidt, som jeg heldigvis havde med — i Processionen, som var meg^{et}

Aalborg Slot. Dagligstue

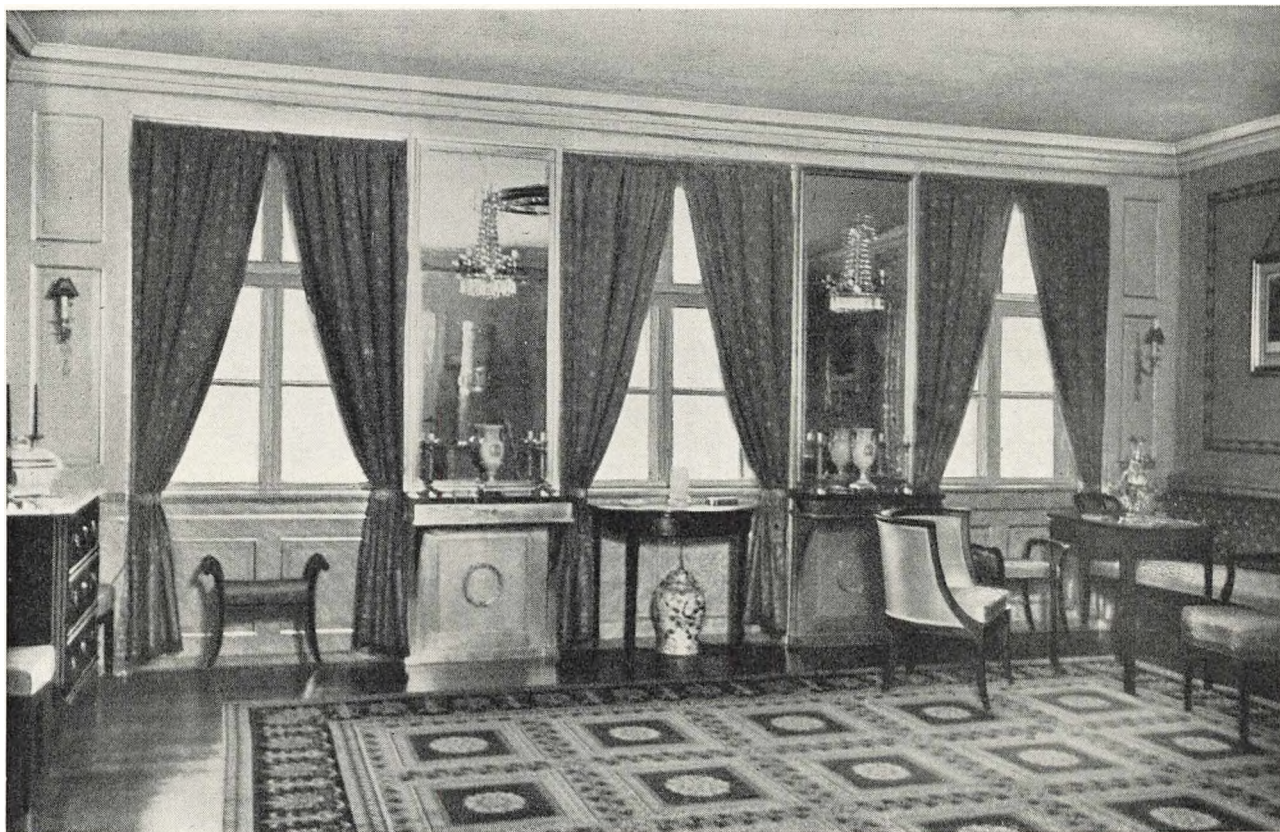
højtidelig med to Herrer med Stave, 12—14 Faner og mange kjoleklædte Herrer. Professoren holdt en fortrinlig Forelæsning, og det hele var meget interessant at overvære.

Om Eftermiddagen tog vi tilbage til København, og Søndag Eftermiddag kørte VIVI, REGITZE og jeg ud til den nye Vandstrandvej og spadserede et langt Stykke paa den. VIVI tog hjem med Sporvogn, og vi andre gik videre helt til Klampenborg, hvor vi drak Te og gik ind gennem Villakvartererne lige til Charlottenlund Slot og Jægersborg Allé, hvor vi besøgte BROWNS og traf Fruen og Datteren GRACE, som det var fornøjeligt at tale med. Om Aftenen var Regitze og jeg i det kongelige og saa Anna Sophie Hedvig. Mandag var VIVI og jeg paa Universitetet og overværede Magister FABRITIUS' afsluttende Forelæsning om Marlborough, som var særdeles god, og hvorefter han blev Magister. Derfra gik vi til Regensen og drak Te hos Professor FABRICIUS'. Om Aftenen tog REGITZE og jeg op til Admiralinde BARDENFLETH, hvor vi var saa heldige at træffe EDUARD og ELSE REVENTLOW med SYBILLE og CHRISTIAN og desuden BIRGITTE NEERGAARD.

Næste Dag, den 14., var det REGITZES Fødselsdag, og hun var om Aftenen med sin Moder og HENRIK til Valkyrien, medens jeg som Repræsentant for Historisk Samfund for Fyns Stift, hvis Formand jeg er, var til Dansk historisk Forenings 100-Aars Jubilæum i Nationalmusæets Festsal, en smuk og vellykket Aften, hvor jeg sad mellem Doktor MACKEPFRANG, tidligere Nationalmusæet, og Professor JOHANNES PEDERSEN. Førstnævnte har jeg kendt i mange Aar, saa det var morsomt at tale med ham. Hans Bedstefader har været Forpagter paa Langesø. Overfor mig sad Redaktør FRANZ VON JESSEN og Forfatteren MARCUS LAUSEN, som havde skrevet det Digt, der af THORKIL ROOSE blev fremsagt og udsendt i Radio før Formanden, Professor AAGE FRIIS' Tale.

Onsdag var VIVI og jeg til Frokost hos den hollandske Minister KATTENDYKE, der havde ønsket at træffe mig, da han kendte mine hollandske og belgiske Slægtninge. Jeg fortalte, at vi efter Fakkeltøget i Anledning af Prinsesse Julianes Fødsel sammen med IDA og LOUIS MICHELS havde været i en Klub i Haag, som MICHELS var Formand for, og, tænk, samme Aften havde Hr. og Fru KATTENDYKE, der dengang endnu ikke var gifte, været i den samme Klub, saa vi har altsaa een Gang før været sammen i de samme Lokaler. Til Middag var POUL QUADE med CLAUD og ULLA hos os sammen med GÖREL CEDERSCHJÖLD, der var i Færd med at kopiere Pouls Maleri af General QUADE. DIDDE QUADE var forkølet og blev

hjemme. En af Dage havde jeg besøgt ERIKKA SCHEEL, som har en god Lejlighed paa Østerbro. MUSSE RÆDER havde vi forgæves søgt at faa fat i. Torsdag spiste VIVI og jeg Frokost hos JULIUS og INGER WEDEL, som havde ønsket at tale med mig om forskelligt, og lige fra Ny Kongensgade tog vi til Banegaarden og rejste hjem. I disse Dage er VIVI i København, men kommer hjem i Morgen. I Forgaars havde jeg CHRISTIAN og LENNA AHLEFELDT her til Middag sammen med Godske. Til Moders Fødselsdag skal vi alle tre til København, der bliver Frokost i Slagelsegade og stor Middag hos EBBE, som sædvanlig.

Ebbes Dagligstue

50.

Langeso 21. April 1939.

Onsdag den 12. April havde GODSKE og jeg en meget nyttig og udbytterig Tur til Clausholm fra Morgen til Aften. Den efterfølgende Skildring bliver meget udførlig, da jeg gerne til eget Brug vil have en Fortegnelse over alt, hvad vi har naaet. Vi kørte herfra lidt før Kl. 7 ½ om Morgenen og tog først til Hornslet Kæmnerkontor, hvor jeg eftersaa Skattelisten og talte længe med Kæmner MØLLER, der fortalte mig, at den afgaaede Skovfoged JENSEN, der bor i Hornslet, var alvorlig syg, saa vi tog hen og saa til ham, der havde Lungebetændelse, men havde det bedre. Vi tog saa til Skovfoged PEDERSEN og saa hans 3 Maaneder gamle Datter. Han kørte med os til Mejlby Brugsforening, hvor jeg ogsaa skulde se Skattelisten, og jeg talte noget med Skovfogeden om Arbejdet i Skoven. Vi var indbudte til Frokost paa den store Estrupgaard, hvor begge Brødrene NISSEN med Koner var til Stede og A. NISSENS Søn, BØRGE. Vi forhandlede indgaaende i Anledning af Gaardens Salg til Jordlovsudvalget og Forpagter NISSENS Fratræden og om den Erstatning, han skulde have for Tab og Afsavn af Bygninger efter Branden i Marts i Fjor. Det lykkedes heldigvis at komme til Enighed, men saa var Klokken blevet saa mange, at vi maatte opsætte Forhandlingerne med Forpagter M. NISSEN og tage over til den lille Estrupgaard, hvor vi sammen med Forpagter HELLES og Tømrer CHRISTENSEN fra Søby drøftede en Istandsættelse af Stuehuset, som længe har været tiltrængt og nu skal udføres formedelst 2000 Kr., og Opførelsen af en i nogen Tid ønsket Fodermesterbolig, hvortil jeg vil betale 8000 Kr. af de Penge, jeg faar ved Salget af de ca. 148 Td. Ld. af den store Estrupgaards og Teglværksgaardens Jorder. Fru HELLES gav Te og mange dejlige Kager.

Vi maatte skynde os videre, inden Klokken blev 6, for at se Skattelisterne for Søby og Voldum, der laa fremme i Brugsforeningerne. Da dette var overstaaet, besøgte vi EMMELUTH, som vi maatte opsøge i Køkkenet, og som var meget overrasket ved at se os. Skønt han har været syg nogle Dage i Vinter, var

han nu fuldstændig rask. Den 2. Maj fylder han 92 Aar. Vi saa et Øjeblik paa hans Have og var indenfor at hilse paa Familien Gartner BREKKE paa Vejen til Tustrup, hvortil vi ankom ved 6 ½ Tiden. De havde allerede spist, men vi fik dejlig kold Kalkun og Morbær, hvorefter vi sad og snakkede, og jeg havde Telefoner med Onkel IACOB ESTRUP og med Skovfoged POULSEN. Desværre var Forpagter LAUGE JØRGENSEN ikke til at træffe i Telefonen, da jeg vilde have talt med ham om Indlæg af Elektricitet paa Schil-denseje for nogle af Jordpengene, som jeg finder det passende at anvende nogle af til haardt tiltrængte Forbedringer paa den øvrige Del af Godset. Baade DAGMAR og MINNA KNUTH var hjemme paa Tustrup,

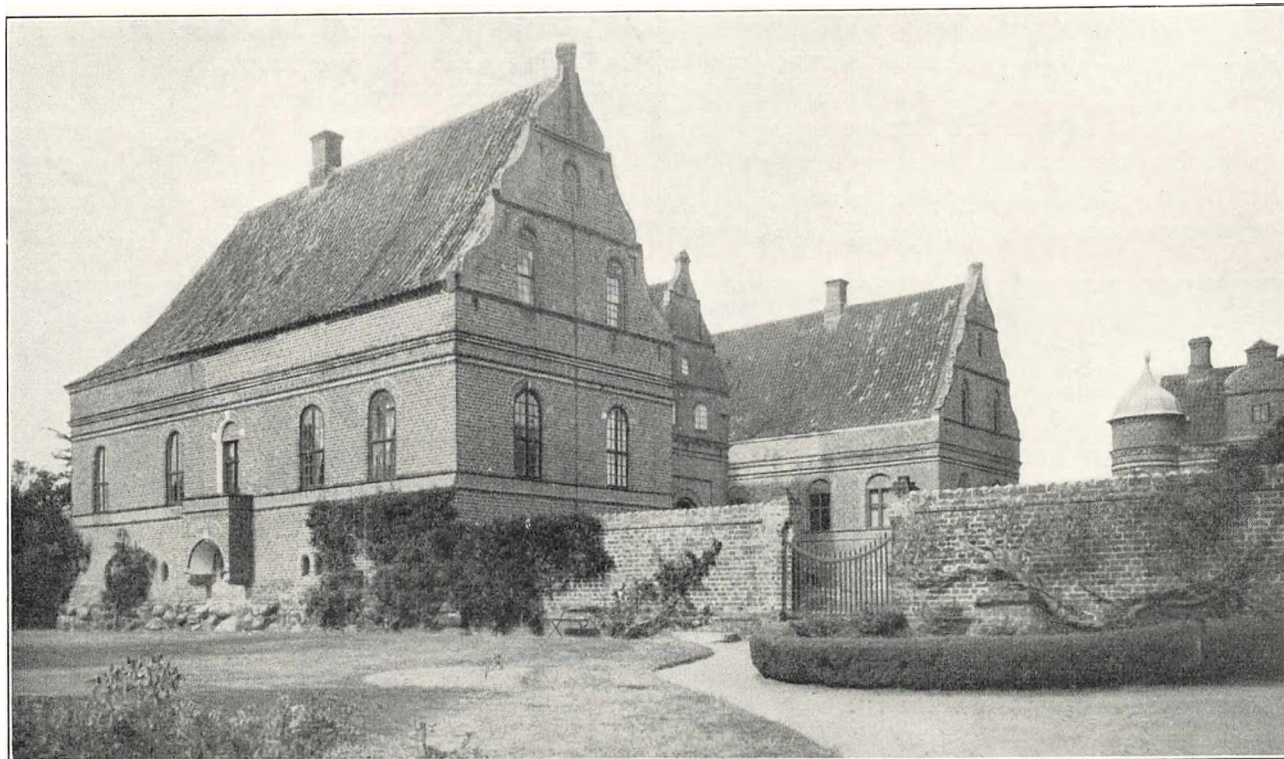
Holstenshuus fra Sydvest
November 1940

og TORBEN ringede fra Fussingø, hvor han er hos Skovrideren, saa jeg fik sagt god Dag til ham. Ind paa selve Clausholm naaede vi ikke, og fra Tustrup kørte vi til Sophie Amaliegaard, hvor vi fik Aftenthe og forhandlede med Forpagter NISSEN om den Ajebeholder, som han skal have tildels for Jordpengene. Ved halv elleve Tiden kørte vi derfra og var paa Langesø ved 2-Tiden efter en uhyre vel anvendt Dag, hvor vi havde naaet det utrolige. Men hvor er det rart at vende hjem til sin egen Seng i Stedet for at skulle overnatte og først komme tilbage op ad Dagen den næste Dag. Og vi naaede alt, hvad vi skulde.

I Paasken havde vi SOPHIE MAGDALENE og HENRIK her og desuden en Ven af HENRIK, der hedder GLARBO, og HENRIKS første Lærer, Hr. DANIELSEN med Kone, og de sidste Dage var RUDOLPH KNUTH her. Om Lørdagen var Moder her til Frokost med JØRGEN og LOUISE og deres to store Døtre, og vi trillede Paaskeæg i Haven udenfor Staldfløjen. Til Middag samme Dag kom OTTO og LIPPE KNUTH og de tre store Børn. Om Mandagen, anden Paaskedag, var HENRIK og jeg til Frokost paa Holstenshuus. HENRIK skulde se sin Guddatter, der lige er fyldt 1 Aar.

Den 2. April var vi til ADAM MOLTKE'S Konfirmation i Birkerød, baade i Kirken, til Frokost og til Middag. Jeg havde DISSI til Bords, og VIVI havde Præsten. Til Middag var der ellers Svigerforældrene, WILHELM og INGE KNUTH, Greve og Grevinde WILLIAM MOLTKE — Frederiks Broder —, SOPHIE MAGDALENE og HENRIK og Pastor MELBYES. Til Frokost var MARGRETHE CASTENSKIOLD der. Vi maatte rejse hjem næste Dag af Hensyn til Valget.

GODSKE har købt sig en ny Ridehest paa 4 Aar, som han er rigtig tilfreds med, og sammen med to andre har han for en meget billig Pris købt en Væddeløbshest, der hedder Tornerose, og som allerede har vundet to Løb i Odense og derved to Sølvallerkener. Bare den nu kan vinde endnu engang, saa hver af Ejerne kan faa en Sølvallerken.

Skaføgård

51.

Langesø 24. Juli 1939.

Fra den 6. til den 7. Maj havde vi et meget kærkomment Besøg af SCHACKS fra Schackenborg, men desværre maatte jeg forlade dem for med Skovrideren at køre til Skovfoged JENSENS Begravelse i Hornslet Kirke, hvorfra vi kørte til Skaføgård, hvor vi traf Kandidat LIND, NIELS ESTRUP og Amtmand HOLCK. Vi havde megen Glæde af dette Besøg og blev der til Middag. Medens VIVI havde været i København, var jeg den 24. og 26. til Middage paa Wedellsborg, første Gang sammen med WILHELM og Kammerherreinde TRESCHOW, og det var umaadelig hyggeligt og morsomt begge Gange. Vi havde haft et meget interessant Besøg af Arkæologen Dr. THERKEL MATHIASSEN, som er Specialist i Herregaarde, og Stiftsprovst FOG PETERSENS havde ogsaa været et Par Dage hos os.

Vi er nu naaede til den 16. Maj, da det fyenske Præstekonemøde holdtes her paa Langesø, saaledes som det havde været holdt her i hvert Fald to Gange før, i September 1935 og i September 1937. Ankomsten var Kl. 9 ½. Til Frokost var vi 96 og til Middag 101, og der spistes baade i Billardet og i Runde Sal. Eftermiddagstuen blev drukket i Havesalen. Foruden Præstefruerne var her Foredragsholderne og enkelte Præster, særlig dem, der var Chauffører for deres Koner. Af liggende Gæster havde vi kun Pastor IHME JENSEN og Kone fra Lolland.

Den Dag, da der var Folkeafstemning om Grundloven, var GODSKE og jeg paa Ravnholt, og jeg sad i Onkel CHRISTIANS Stue og noterede Resultaterne efter Radioen. Næste Dag rejste jeg til København, og efter nogle Timers Ophold der sejlede jeg om Aftenen med »Kronprins Olaf« sammen med HENRIK til Oslo, hvor vi paa Grand Hotel traf VIVI, der var kommen over Land, for Dagen før at besøge Biskop BLOCKS i Gøteborg. Den 25. var HENRIK og jeg paa Bygdø og saa bl. a. Vikingeskibene og Kakkellovnene, og om Eftermiddagen var vi alle paa Visitter bl. a. paa Montebello, hvor MINNA og JOHN BORGE ikke var hjemme, da de var i Danmark. Næste Dag tog HENRIK og jeg med Trikken til Voksenkollen og spiste Frokost paa Holmenkollen, og derefter rejste vi alle tre med Toget til Tønsberg for at tage til HERMAN og ANNA SOPHIE WEDEL JARLSBERG, hvor vi overnattede. Det var forfærdelig hyggeligt at være hos dem og at se deres søde Børn, hvoraf navnlig ALICE er et yndigt Barn. Næste Formiddag var jeg med HERMAN paa hans Kontor og rundt i det prægtige store Hus, som det var morsomt at se igen. Vi saa ogsaa Kirkens Krypt og var lidt i Skoven. Om Eftermiddagen, som var Pinselørdag, tog vi med Jærnbanen til Eidanger, hvor vi blev hentede af Automobilen fra Fossum. Dette Sted var Maalet for vor Norgesrejse, og vi var indbudte til at være der i Pinsen, efter at vi i Efteraaret i Oslo havde truffet ANNA CECILIE LØ-

Skafogaard

VENSKIOLD. Hovedbygningen paa Fossum er stor og uhyre anselig, bygget først i forrige Aarhundrede af SEVERIN LØVENSKIOLD, der var Statholder i Norge, og hans Kone, SOPHIE HEDVIG KNUTH fra Lilliendal. Det var paa Grund af dette Familieskab, at vi var indbudte. Over Bygningen vajede det Løvenskioldske Banner med Løven i blaa Bund. I Haven staar der en Mindestøtte over Fru LØVENSKIOLD født KNUTH med en meget smuk Inskription. Fossum er et meget rummeligt Hus med mange flotte Dagligstuer med gode Møbler, særlig fra Empiretiden. Vi to havde et Par dejlige Værelser med hver sit store Badeværelse. Familien har to Sønner, LEOPOLD og HERMAN paa 24 og 17 ½ Aar, og dem var HENRIK en Del sammen med; desuden er der en Datter, CECILIE, paa 14 Aar.

Der var flere Pinsegæster, saaledes at vi om Søndagen var 19 til Bords. Der var bl. a. Fru LØVENSKIOLD født BLOM, Værtindens Farbroder, Direktør VILHELMSEN med Frue og en Søn af Fru CAROLINE KLÆR født LØVENSKIOLD, og hans Kone, der er Maleren FRITZ THAUOWS Datter og meget køn. Vi dels gik og dels kørte dejlige Ture i den herlige Omegn, og en Dag tog vi pr. Automobil til »Sophies Minde«, opkaldt efter SOPHIE KNUTH, og spiste medbragt Frokost. Det var svært morsomt at træffe saa mange ubekendte Slægtninge, og vi var umaadelig glade for dette Besøg og for den store Venlighed, de alle viste os. Jeg saa ogsaa Gjerpen Kirke, og VIVI besøgte Præstefruen, der er dansk og Datter af Borgmester GODSKESEN. Præstens var til Middag paa Fossum om Mandagen. Blandt Gæsterne var ogsaa HERMAN LØVENSKIOLDS Søster, EUGENIE, og hendes Mand, Pianist BACKER GRØNDAHL, der spillede lidt for os, og desuden HERMAN og ANNA SOPHIE WEDEL JARLSBERG, som det var saa dejligt ogsaa at være sammen med der.

Om Tirsdagen, den 30., blev vi alle tre kørte direkte til Fritzøhus, hvortil FRITZ TRESCHOW havde været saa venlig at indbyde os, saa snart han hørte, at vi kom til Egnen. Vi kom der til Frokost, og om Eftermiddagen rejste HENRIK over Horten tilbage til København, da hans Ferie var forbi, men han naaede da at se noget af Stedet. Vi kørte en Tur til Stavern, og FRITZ og jeg gik lidt omkring. Til Middag kom HERMAN og ANNA SOPHIE, saa vi har rigtig nydt at være sammen med dem, og vi seks havde en hyggelig Aften sammen. Næste Dag kørte jeg ned til FRITZ's Kontor i Larvik og saa den gamle Katalog over Laurvig Kakkelovnene og Samlingen af Træmodeller til Ovnsider, hvoraf der er en Mængde, som nu skal anbringes i et Musæumsrum. Jeg var glad ved engang igen at se Fritzøhus med alle dets gode Rum og udmærkede Inventar og den vidunderlige Beliggenhed med Udsigt ud over Havet. FRITZ og ANNA skulde den 31. til en stor Middag paa Ullern i Anledning af Fru LØVENSKIOLDS 60 Aars Fødselsdag for nylig,

og de var saa venlige at tage os med i Automobilen til Oslo, og vi var glade for den smukke og interessante Tur.

VIVI og jeg spiste til Middag paa »Dronningen« og var derefter paa Montebello. Den 1. var jeg paa forhistorisk Musæum og ved Samlingerne fra Osebergfundet, som er storartede, og derefter var vi til en meget hyggelig Frokost hos Biskop BERGGRAVS, hvor vi sad længe og talte med dem bagefter. Til Middag var vi hos Kammerherreinde CAPPELEN født LØVENSKIOLD sammen med en Del af hendes — og vore — Slægtninge, bl. a. hendes Søn og Svigerdatter fra Holden og LØVENSKIOLDS fra Vækkerø, der bad os til Frokost næste Dag, men da skulde vi rejse, hvad der foregik med Dagtoget og Ankomst til København

Ravnholt

om Aftenen. Det havde været en herlig Rejse med mange fornøjelige Oplevelser og en Masse mageløs flinke Mennesker. Særlig imponeret er jeg over Fossums Størrelse og den storartede gammeldags Maade, hvorpaa Livet føres. Den Rødvind, vi fik i Norge, var saa usædvanlig god, og 3 Dage i Træk fik vi Champagne.

Den 3. var jeg med HENRIK til Apollorevuen, og bagefter spiste vi Smørrebrød hos Davidsen, som jeg ofte havde hørt omtalt uden nogensinde at have været der. Den 4. rejste VIVI og jeg med Toget til Lilliendal — hun var paa Vejen i Roskilde hos Frøken BUHL — og vi var paa Lilliendal til den 6., da vi rejste hjem, men allerede den 10. maatte vi igen til Byen, da vi var indbudte til den 11. i Frue Kirke at overvære Biskop SCHARLINGS Bispevielse, som var meget smuk og højtidelig. Vi sad udmærket i Koret et Par Rækker bag Kongen og Dronningen. Vi fik hilst paa nogle af Biskopperne, ogsaa paa de udenlandske, og næste Dag traf vi Biskop LEHTONEN fra Tammerfors i Stiftsprovstegaarden. Desuden hilste vi paa Biskop FUGLSANG DAMGAARDS i Bispegaarden.

Den 10. var jeg med HENRIK og hans Ven GLARBO i Frederiksberg Teater og bagefter paa Nordland, og om Eftermiddagen den 11. kørte vi fire inkl. SOPHIE MAGDALENE til Grundtvigskirken, som det var morsomt at se næsten færdig, — og til det glimrende nye Akvarium. HENRIK og jeg gik ad den nye Strandvej til Bellevue, de andre kørte, og vi spiste paa Bellevue, hvorefter de andre kørte hjem, medens HENRIK og jeg var lidt paa Dyrehavsbakken. Den 12. rejste vi hjem, og den 15. og 18. var jeg paa Sommerflugt med Historisk Samfund for Fyns Stift til Nyborg, Rygaard, Vildsvinene i Ravnholt Dyrehave og Lindeskovdysserne. Den første Dag var VIVI med paa noget af Turen og spiste med os paa Christianslund ved Nyborg. Den 15. var vi ca. 260, og den 18. ca. 120, saa der var langt fra den Tilslutning som sidste Aar, da vi var 600, men da var vi ogsaa inde i Husene baade paa Gyldensteen og Langesø. Den medbragte Aftensmad spiste vi begge Dagene i Ørbæk Kro. Den 18. havde her i Haven været den sædvanlige Som-

merfest for K. F. U. M. og K. og Spejderne fra Odense, men den kunde jeg jo ikke overvære, da jeg maatte være med Historisk Samfund. Det havde regnet noget her, saa en Del af Festen maatte holdes i Foredragssalen. Da jeg kom hjem, ulmede det endnu lidt i Baalet paa Plænen, men alle var taget af Sted undtagen Taleren, Pastor GUNNER ENGBERG, der overnattede her og for øvrigt har været her tidligere ved en lignende Lejlighed.

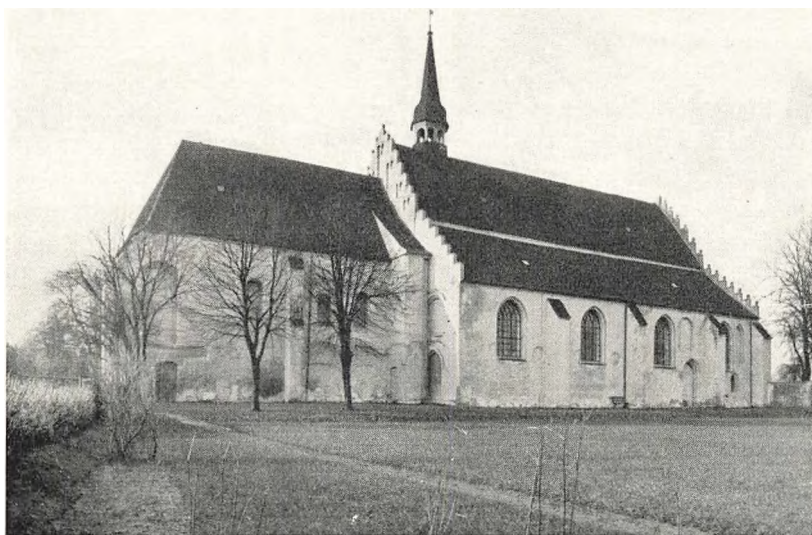
Jeg har ganske glemt at fortælle, at straks efter vor Hjemkomst fra Norge havde vi fra den 7. til den 9. Juni Besøg af MINNA og JOHN BORGE, som det var heldigt, at vi naaede at træffe i Danmark, naar de ikke var i Norge under vort Ophold der, hvor vi altsaa kun kunde besøge deres Børn. GRETHE BORGE var en Aften i Biografen i Oslo og til Spisning bagefter med HENRIK. MINNA og JOHN var med deres egen Automobil, og de tog herfra om ad Odense for at besøge VIBEKE NEERGAARD, og derfra kørte de videre for at tage til Tustrup.

Paa Grund af de to Sammenkomster den 18. kunde vi ikke flytte til Clausholm før den 20., og den Dag kørte Chaufføren med Pigerne i den store Vogn derop, medens vi to kørte i den lille Vogn om ad Sophie Amaliegaard og Estrupgaard, hvor vi saa paa forskelligt Bygningsarbejde. I den første Tid af vort Clausholm Ophold var vi meget flittige til at faa gjort en Del Visitter paa Godset, og den 23. havde vi til Frokost og til Forhandling Besøg af Randers Amts Fredningsnævn, der længe havde ønsket en Fredning i Haven, og jeg gik ogsaa med dertil for nogle Alléers, et Par Træers og Gravenes Vandforsynings Vedkommende. Formanden er Dommer RIIS i Grenaa, og hans Kone var med som Sekretær. GODSKE var kommet op for at være med ved Forhandlingerne, men kørte vist igen samme Dag. Den næste Dag inviterede jeg flere af Tustrupperne og DISSI og FRÉDERIK MOLTKE med deres to Dreng, som var paa Tustrup, paa en dejlig lang Automobiltur, som først

Baron og Baronesse A. C. Berner Schilden Holsten.
Detail af O. Baches Maleri af Jagtselskab paa Frijsenborg
Frijsenborg

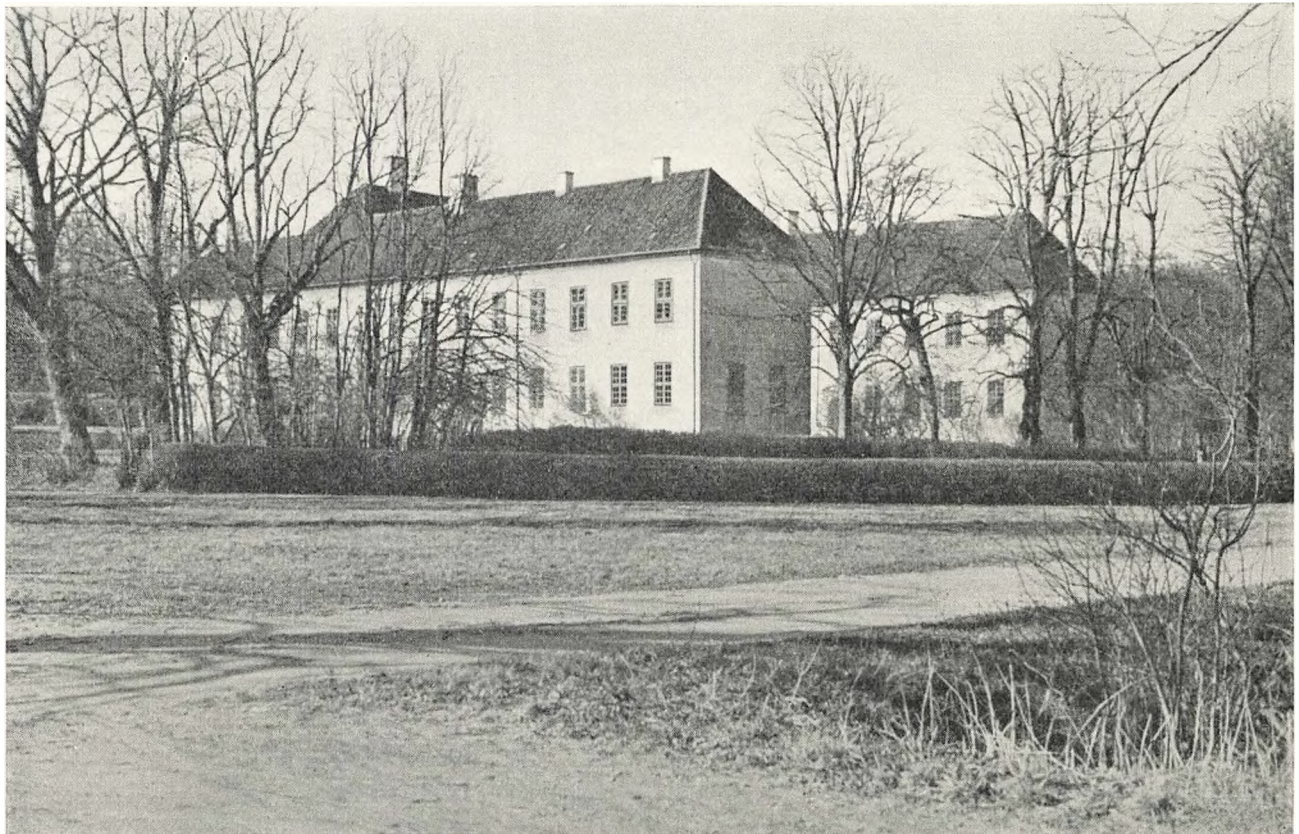
gik til Viborg Domkirke og derefter op i Salling, hvor vi spiste medbragt Mad nær ved Spøttrup, som vi desværre kun kunde se paa stor Afstand, da der er Pigtraadsspæringer paa Grund af Restaureringsarbejderne. TORBEN og en af hans Søstre kørte hjem, da de var optagne om Aftenen, medens vi andre fortsatte over Oddesundbroen og helt til Vestervig Kirke, som vi beundrede i højeste Grad, hvorpaa vi tog ud til Agger, hvor ikke engang TOINET gik i Vandet. Vi spiste atter der noget af det medbragte og kørte uendelig langt over Holstebro og noget Hede til Aunsbjerg, hvor vi kom ved 10 Tiden og traf Godsejer NEERGAARD, hans Svoger, Pastor BOECK, og ULRIK KNUTH, som er Forvalter der.

Faaborg Kirke, set fra Nordøst

Fra Aunsbjerg kørte vi direkte hjem, og hele Turen var paa 402 Km., og den havde været umaadelig vellykket. SOPHIE MAGDALENE kom til Clausholm, og hun var den 25. med os til Middag paa Frijsenborg, hvor jeg ikke har været siden engang med Onkel MICHAEL og Tante LALLA TRESCHOW, fra Clausholm, vist i 1909 eller 10, og VIVI havde aldrig været der. Det var morsomt at se det igen, og det var en hyggelig og fornøjelig Aften. Tante FRITZE FRIJS var der og ALETTE SCHACK og NIELS FRIJS.

Næste Dag, da det var Vivis Fødselsdag, den 26. Juni, havde vi Familiemiddag med GODSKE, JØRGEN og LOUISE, Onkel IACOB ESTRUP og Kandidat LIND, NIELS og BI ESTRUP, CHRISTIAN, TOINET og vist baade TORBEN, DAGMAR og MINNA. Om Aftenen kom Skovrideren, med hvem GODSKE og jeg vist de to følgende Dage var rundt for at se, hvilke Reparationer der skal gøres paa Skovens Huse. Den 27. havde vi vor sædvanlige store Funktionær- og Forpagtermiddag, hvor vi var omkring 30 ialt. En Dag var vi

Clausholm fra Nordost

paa et meget hyggeligt og langt Besøg paa Skaføgaard og paa et kort Besøg paa Fjeld. Jeg var en Dag i den gamle By og var glad ved at træffe Direktør og Fru HOLM. Der mødte jeg Brøndgraverfamilien og to til her fra Langesø, og de kom næste Dag til Clausholm og besøgte os og fik Kaffe. Den 1. Juli maatte vi to og SOPHIE MAGDALENE køre til Holstenshuus, da vi to næste Dag, om Søndagen, var indbudte til at overvære Gudstjenesten i Faaborg Kirke i Anledning af Kirkens 400 Aars Jubilæum. Moder var der ogsaa, ligesom til Middag bagefter hos Provst MADSENS, men derefter tog hun hjem, medens vi fulgte med de andre til et stort og festligt Kaffebord paa Klinten, hvor der fra den meget store Sal er den herligste Udsigt over Havet, ligesom fra den tilsvarende Café i Bogense. Vi tog saa tilbage til Holstenshuus, og næste Morgen kørte vi hjem til Clausholm, hvor jeg den 4. havde en Randers Fotograf ude for at tage en Del Billeder til min Familiebog. Den 5. var jeg i Grenaa for at underskrive Fredningsprotokollen, efter at HENRIK havde set en Afskrift og ikke mente, der var nogen Betænkelighed derved. Jeg kørte lidt rundt og saa paa Omgivelserne og var paa Hjemvejen inde paa Aalsø Kirkegaard med Blomster til Onkel GEBHARDS og Tante AGNES KNUTHS og WENTZEL DINESENS Grave. Om Aftenen var jeg paa Afskedsbesøg paa Tustrup, hvor jeg traf THORKIL THAULOW, der en af Dagene havde været indenfor paa Clausholm. Den 6. maatte vi køre tilbage til Langesø, da der skulde indrettes til de kommende Dages mange Gæster.

Den 8. tog GODSKE og jeg til Odense for at hente Familien ROGERS fra Minneapolis, hvoraf MARY og NANCY havde besøgt os en Ugestid for to Aar siden, men Faderen og hans Søn FREDERIK havde vi

aldrig set. I 5 Aar har jeg korresponderet med Mr. ROGERS, oprindelig fordi han ejer et Maleri, der vist forestiller min Tip-tip-Oldemoder SELBY, og vi er gennem Brevvekslingen blevet meget gode Venner og blev heldigvis ikke skuffede gennem det personlige Samvær, ligesom han og VIVI ogsaa syntes særdeles godt om hinanden. Vi holder alle umaadelig meget af Døtrene, og hele Besøget var ganske særlig vellykket og til største Glæde for os alle, og efter de andres Udtalelser ogsaa for Familien ROGERS. Om Eftermiddagen kørte GODSKE og jeg en lang Tur i Skoven med Mr. Rogers, og den 9. kørte SOPHIE MAGDALENE, GODSKE og jeg med alle fire Rogers's rundt paa Fyen. Vi saa Nyborg Slot og Musæum og spiste paa Christianslund, hvorfra GODSKE og MARY kørte direkte, vi andre om ad Egeskov til Holstenshuus til The og Spadseretur i Dyrehaven. Hjem kørte vi forbi Arreskov, og de fleste havde paa Udvejen set Ullerslev Kirke indvendig.

Clausholm fra Vest

Næste Dag, den 10. foregik den lange Tur til Clausholm, hvor NANCY ROGERS ikke var med paa Grund af Forkølelse. Vi startede temmelig tidligt og var først indenfor og saa Hindsgavl udvendigt, hvorefter vi kørte til Skoven lige før Skanderborg og spiste vor medbragte Mad ved Bænken nede ved Søen. Amerikanerne nød pick-nick'en meget. I Aarhus saa vi Domkirken og det store pragtfulde Monument i Mindeparken ved Marselisborg, foruden at vi gik rundt i det usædvanlig smukke Haveanlæg. Vi kørte videre ad Grenaa Landevej, saa langt, at vi kunde se Vosnæs, hvorpaa vi vendte og saa Hornslet Kirke indvendig og videre hen forbi Rosenholm, saa de kunde se det paa Afstand. Saa kørte vi gennem noget af min Skov til Sophie Amaliegård, hvor jeg saa paa den nye Aglebeholder, der næsten var færdig. GODSKE og jeg var saa inde et Øjeblik paa Estrupgaarden og talte med Forpagter og Fru HELLES, og vi kørte forbi det nye Fodermesterhus, som snart er færdigt, hvorefter vi kørte direkte til Clausholm, som blev beset, og hvorfra jeg telefonerede til Musæumsdirektør HOLM i Aarhus, som jeg — desværre forgæves — inviterede til sammen med Fru HOLM at spise med os i Aarhus. Paa Hotel Royal i Aarhus spiste vi en ganske dejlig Middag, bl. a. med Hummer, og kørte derefter hjem efter en særdeles vel anbragt og indholdsrig Dag. Den 11. om Formiddagen var GODSKE i Odense med Mr. ROGERS, som købte forskellige Antikviteter, og efter Frokost tog nogle af os til Odense for at se St. Knuds og St. Hans Kirker og H. C. Andersens Hus, hvorefter vi var til Væddeløb, hvor GODSKES Hest, Tornerose, som han ejer sammen med to andre, desværre ikke vandt. Til Middag var vi paa Langesø, og om Aftenen sad vi omkring Kaminen

og drøftede, om TORBEN KNUTH, der var kommet hertil for at træffe Familien ROGERS, skulde tage imod deres Indbydelse til at tage med dem rundt i Nordfrankrig, hvad der til sidst blev vedtaget. Den næste Dag, som var den 12., rejste Familien ROGERS, og det er morsomt, at Bekendtskabet gennem Brevene er faldet saa ualmindelig heldigt ud, nu da vi efter 5 Aars Forløb har truffet hinanden.

Jeg har glemt at fortælle, at jeg fra 19. til 21. Maj var i Aabenraa til Historisk. Fællesforenings Møde, hvor jeg havde den store Fornøjelse at træffe en Mængde af mine historiske Bekendte, som jeg altid nyder at være sammen med ved de Lejligheder. Jeg deltog ikke i Sammenkomsten den første Aften og heller ikke i Udflugten Syd for Grænsen den 21., men den 20. var jeg med paa en dejlig Køretur Nord for Flensborg Fjord og til Graasten, og jeg var til Spisning paa Folkehjem og hørte et ypperligt Foredrag af Seminarielærer CLAUS ESKILDSEN, som jeg aldrig før havde hørt tale, og som det var overordentlig inter-

Holstenshuus. Hallen
Efteraar 1940

essant at høre. Fra Aabenraa kørte jeg til Schackenborg til Frokost og havde det svært hyggeligt med OTTO SCHACK. Hans Kone var ikke hjemme. Paa Hjemvejen var jeg som sædvanlig indenfor at hilse paa MATHILDE og VALDEMAR HAFFNER i Haderslev. Jeg er altid saa glad ved at faa en lille Passiar med dem, og de lader glade for Besøg.

Dagen efter, at Familien ROGERS var rejst, havde vi et særlig fornøjeligt Besøg af den hollandske Minister i København, Hr. KATTENDYKE, der blev til næste Morgen og sad og talte med mig om Aftenen til Kl. 1 ½, og af to engelske Damer, Mrs. RUTHVEN og Mrs. IRENE STRUTT født VAN BRIENEN, mit Næstsøskendebarn, som jeg aldrig før havde set. Hendes Farmoder var født SELBY og Søster til min Mormoder. De kom først sent paa Eftermiddagen. Næste Dag var vi efter Damernes Ønske med dem paa Mejeriet, paa Sportspladsen og paa Besøg hos en Husmandsfamilie, JØRGEN PETER JØRGENSEN i Taagerod, hvor de to Damer var vældig optagne af alt, hvad de saa, og spurgte om grumme meget. Vi blev trakterede med et nydeligt Kaffe bord. Til Middag var vi med Damerne paa Holstenshuus. Lørdag den 15. kørte min Chauffør de to Damer til Frokost paa Wedellsborg. Det havde været morsomt at vise Mrs. STRUTT Fotografi af hendes Fader som ung og af hendes Søster IDA som Barn paa 2 Aar. Disse Billeder har jeg her som Gaver til mig fra ELLEN BILLE BRAHE SELBY. Det var morsomt, at hun saaledes kunde se Forbindelsen mellem vore to Familier.

Samme Aften var der stor NIELS BUKH Opvisning paa Sportspladsen i Morud, og vi havde til Aftensmad og Natteløgis Forstander NIELS BUKH selv, hans Lærerstab og Amerika Karleholdet, ca. 23, og en Chauffør, ialt 39 liggende den Nat, saa næsten alle Gæsteværelserne var optagne, og i Foredragssalen var der i lejede Senge redt op til 26. Det var meget morsomt at gøre Forstander NIELS BUKHS Bekendtskab. Næste Morgen ved godt 9 Tiden kom ca. 250 Piger, som havde været indkvarteret rundt paa Egnen, for at se Huset og faa Sodavand, Lagkage etc. i Salen, som hurtigt havde maattet ryddes for Senge. Ialt ca. 300 Mennesker. Herfra kørte Gymnasterne til Vejle, hvor de skulde give Opvisning. Om Formiddagen havde vi ogsaa indbudt Komitéen for Sportspladsen hertil.

Den 21. tog jeg til Middag til Juelsberg, hvor GREGERS JUEL havde været saa venlig at indbyde mig til at overnatte, da jeg næste Morgen ved godt 9 Tiden skulde fortælle lidt om Juelsberg for Deltagerne i

Holstenshuus. Galleristuen
Efteraar 1940

Hjemstavnstævnet i Nyborg. KNUD JUEL var paa Juelsberg, og til Middag kom VILLE og JULIUS WEDELL. Der var meget hyggeligt at være, og de to Tvillingdrengene er utrolig søde og meget frejdige. Det gik meget ordentligt med det ret korte Foredrag. Jeg tog til Kurhotellet og spiste med Stævnedeltagerne for derefter at tage til Nyborg og til Holckenhavn, hvor MOGENS HOLCK viste mig den nylig istandsatte pragtfulde Riddersal, der er 64 Alen lang og Landets længste private Sal, og 12 Alen bred. Den er aldeles imponerende og meget smagfuld. Paa Væggene er der nogle Familieportrætter og andre gamle Billeder, og langs Væggene er der gamle Skabe og udskaarne Figurer o. s. v. I hver Ende af Salen er der en Kamin, hvoraf den ene er oprindelig, og foran disse er der en Sofa og bløde Lænestole. Paa Loftsbjælkerne er Munk og Marsvin Vaabenerne og Dekorationerne mellem dem genopfriskede, ligesom de paa Kalken malede røde Draperier paa Væggene.

HOLGER REEDTZ THOTT og GUDRUN var paa Holckenhavn og nogle andre. Vi tog alle ind til Nyborg for at se paa de historiske Optog gennem Gaderne, som vi tildels saa fra Wildes Forretnings Vinduer overfor Kirken, og derefter kørte vi til The paa Holckenhavn, hvor ogsaa EJLER HOLCK nu var. Da jeg skulde derfra, var der gaaet noget i Stykker ved Koblingen af min Vogn, saa MOGENS maatte køre mig ind til Spisningen paa Kurhotellet. Da Vognen ikke kunde repareres med det samme, maatte den blive hos en Mekaniker, men det var saa heldigt, at min anden Vogn samme Aften skulde hente nogen netop

i Nyborg, saa det kunde ikke have været mere belejligt. Fra Spisningen paa Kurhuset spadserede jeg med Bibliotekar HAUGSTED fra Aarhus til Færgelejet, hvor min Chauffør holdt med min store Vogn for at afvente HENRIK og en Del af hans Kammerater, som jeg saa kørte hjem med, idet jeg opgav den Aften at se Danehofspillet, som det havde været min Hensigt. HENRIK og 12 Kammerater fra Tegnestuen skulde være paa Langesø fra Lørdag til Søndag. Der var kun 3 fra denne Tegnestue, der ikke var med. De havde laant to Vogne af nogle Forældre, og jeg havde lejet en Automobil til at køre dem til Korsør og til næste Aften at hente dem der igen. Her hjemme var netop PEHR CEDERSCHJÖLD ankommet, han skulde studere dansk Retsvæsen i Odense i den kommende Uge. Vi spiste en sen Middag og var lidt ude om Aftenen. Om Søndagen var de her alle til Frokost og til tidlig Middag for ikke at komme for sent i Seng, da de jo skal tidlig op og begynde paa Opmaalingen.

Da jeg meget gerne vilde se det af Næstformanden for Historisk Samfund for Fyns Stift, Skoleinspektør HØIRUP, arrangerede Danehofspil i Nyborg med det prægtige gamle Slot som Baggrund, tog jeg derind den 25., og, da jeg ikke kunde bevæge min Familie eller PEHR til at tage med, inviterede jeg Landsarkivar og Fru HATT fra Odense til at følge med, og vi var alle meget glade for det smukke og særdeles stemningsfulde Festspil med vist 130 Deltagere i storartede Dragter, laante fra det kongelige Teater. Det var fjerde eller femte Gang, Stykket opførtes og for næsten fulde Tilskuerpladser, saa det maa have været en stor Succes. Jeg traf BENNY CEDERFELD og ELLEN HOLCK ved Forestillingen.

Om Lørdagen var der intet Retsmøde i Odense, som PEHR skulde overvære, og jeg kørte derfor med ham til Holstenshuus, for at han kunde hilse paa Moder. Vi drak The, og LOUISE gik saa Tur med ham i Dyrehaven, medens JØRGEN og jeg var paa Godskontoret og ved Fru ØXENHAVES Lejehus for at se paa noget af Huset, som er meget faldefærdigt. PEHR og jeg tog hjem til Middag, og jeg kørte om ad Arreskov, for at PEHR kunde se det. Søndag Morgen tidlig rejste PEHR over Frederikshavn til sit Sommerhus nær ved Göteborg, og om Eftermiddagen kørte VIVI med SOPHIE MAGDALENE og CARRY HEDEMANN, ALIX HEDEMANNS Datter, der havde været her siden den 26., til Svendborg for at rejse videre for et Par Dage til Egeløkke. VIBEKE NEERGAARD havde været her fra Lørdag Aften. GODSKE hentede mig, og vi kørte til Middag paa Holstenshuus, hvor der var VILLE, SIGISMUND og Baronesse ELLEN WEDELL, NIELS og BI ESTRUP og NIELS JUEL fra Hverringe. Den 18. Juli paa min Fødselsdag var her stor Familiemiddag paa 31.

52.

Til denne Skildring fra Sommeren 1939 maa endnu føjes, at SOPHIE MAGDALENE og jeg midt i August var nogle Dage paa Egeløkke hos WILHELM og INGE, hvor jeg navnlig var travlt beskæftiget med fra WILHELMS store Ahnetavle at indføre det manglende i mit Eksemplar af VIVIS Ahnetavle. En Dag var vi paa Tranekær for at se paa Indboet, der skulde sælges paa Auktion, og derfra tog vi til Middag hos PREBEN og MARY AHLEFELDT paa Brolykke, hvor det morede mig i højeste Grad at se Stuerne, der er møblerede og udstyrede ganske som Stilen var i 1870'erne og 1880'erne.

Fra Egeløkke tog SOPHIE MAGDALENE lige hjem, medens jeg kørte til Holstenshuus og derfra til Grev SCHAFFALITZKYS Begravelse i Øster Hæsing Kirke. Samme Dag, som var den 16. August, kom VIVI hjem fra en Tur til MOLTKE i Birkerød, til København og en Dag til Biskop RODHES i Mølle i Sverrig, og fra den Dag og til den 19. havde vi et umaadelig kærkomment Besøg af Familiens gode Ven, Biskop AASGAARD fra Minneapolis og af Bispinde AASGAARD. Biskoppen, som er den øverste for den norske Kirke i Amerika, havde været med ved Bispemødet her for tre Aar siden og var nu i Europa for at deltage i det 7. nordiske Bispemøde paa Fritzøehus. Dagen efter havde vi en gejstlig Middag med bl. a. Biskop ØLLGAARD og Biskop og Bispinde RUD. Den 18. kom her til Frokost JAKOB NEERGAARDS Datter REGITZE med en østrigsk Veninde; de kom fra Thurø fra REGITZES Moster, Grevinde WURMBRAND. Om Eftermiddagen kom NIELS TRESCHOW med sin Søn GERT, og derefter kørte vi med AASGAARDS til Odense for at vise dem St. Knuds Kirke og H. C. Andersens Hus.

Den 19. havde vi til Frokost Besøg af PREBEN AHLEFELDT fra Brolykke med Direktør KRØYER KIELBERG fra London med dennes to Sønner. Næste Dag rejste VIVI til København, og den 21. havde vi Besøg af ELSA VIND med KIRSTEN, Frøken MARGRETHE JONQUIÈRES og Baronesse DONNER fra Lehmkulen i Holsten med en Datter. Den 24. kom VIVI hjem fra København, og samme Dag kom MALIN DE BERG hertil paa sin Danmarkstur, som hun havde paabegyndt hos JØRGEN og LOUISE i Aalborg, og Dagen efter kom hendes Søn, STIG, direkte fra London, hvor han netop havde afsluttet sin Tjeneste som svensk Militærattaché. Vi gjorde en Tur med dem til Ladby Skibet og til Fyens Hoved, og VIVI og SOPHIE MAGDA-

LENE var en Dag med dem paa Holstenshuus, medens GODSKE og jeg var i Randers, hvor jeg hos Overretssagfører BUHL skulde underskrive Skødet paa en Del Jord fra Clausholms sydlige Del til Jordlovsudvalget. Den 28. August kørte MALIN og STIG til København med VIVI, der skulde deltage i det nordiske Præstekonemøde paa Frederiksborg Højskole. Hun boede hos FREDDE og AMY TRESCHOW. Samme Dag var REGITZE og jeg til Middag paa Krengerup, og den 30. havde HENRIK Bridgemiddag her. Den 1. September kom VIVI hjem fra Hillerød, og den 3. var vi to og Døtrene i Skabohuse og paa Besøg hos BENNY CEDERFELD i Nyborg, og HENRIK var paa Mullerup. Fra den 5. var det forbudt at køre i private Automobile, og jeg kørte derfor den 4. ned til Moder med Besøg undervejs paa Brobygaard og hos min tidligere Forvalter NIELSEN i Haagerup.

Egeløkke
Efteraar 1940

I dette Efteraar havde vi den Glæde, at HENRIK kunde bo her i længere Tid, da han skulde foretage et større Opmaalingsarbejde til Polyteknisk Lærestalt. Han maalte op imellem Taagerod og Morud, og hans Kammerat, OLE GLARBO, der boede her, maalte i Taagerod.

Den 18. September var VIVI og jeg til den store og smukke Guldbryllupsfest paa Ravnholt, hvor der var 52 Mennesker til Middag. Jeg sad imellem BENNY CEDERFELD og MOGENS JUULS Kone, og VIVI imellem CHRISTIAN AHLEFELDT LEHN og Baron OLOF BILLE BRAHE. Moder var ogsaa med og havde CHRISTIAN RANTZAU til Bords. Om Aftenen var der kulørte Lamper i Haven og Fyrværkeri og Fakkeltog. Vi var kørende dertil i lejet Vogn, da vi jo ikke maatte bruge vores egen Automobil.

53.

Langeso 30. Juni 1940.

Da jeg skylder Brev til flere af mine Slægtninge, er det nemmere at skrive et Fællesbrev, som jeg gjorde i de gode gamle Dage, naar jeg havde oplevet noget, end at skrive flere forskellige Breve.

Det første, jeg vil fortælle om, er at Sognets gamle hvert Aar plejer at have en Udflugt; men denne kunde jo ikke finde Sted i Aar paa Grund af Benzinmangel, og saa blev der spurgt, om de maatte komme

her til Langesø, og det maatte være i Juni Maaned, fordi der derefter bliver Indskrænkning i Kørselen med Lejeautomobiler. Det blev saa indrettet saaledes, at de kom her tidligt paa Eftermiddagen den 25. Først gik de igennem Dagligstuerne, og derfra ud i Haven, hvor der under den store Bøg var dækket mange Borde, hvor de fik Chokolade, der heldigvis endnu ikke er rationeret, med Julekage og Lagkage. Det var dejligt Vejr, men under Bøgen var der behagelig svalt. Der blev sunget »Jeg elsker de grønne Lunde«, og derefter samledes vi i Foredragssalen, hvor jeg fortalte lidt om Langesøes Historie, og Præsten sluttede med en Andagt, og der blev sunget to Salmer. Der var anmeldt 162 gamle, en halv Snese unge Piger som Hjælpere, og desuden var der nogle af Komitéen, saa vi har ikke været stort under 200 i alt. Herfra tog de til Forsamlingshuset, hvor de skulde spise deres medbragte Mad. En Gang var der samtidig

Holstenshuus fra Nordost
Efteraar 1940

6 Lejeautomobiler i Gaarden og Alléen; det var et helt uvant Syn. De gamle havde sikkert megen Glæde af Dagen.

Næste Dag, som var den 26., var jeg med Skovrideren til en meget lang Generalforsamling i Skovforeningen i Odense, som det var meget interessant at overvære, og da Skovrideren og jeg kom hjem her til, var her stort Fødselsdagsselskab for VIVI med Funktionærer, Lærerne, Sognefogederne, Lejere og Medlemmer af de Raad, hvori VIVI har Sæde, og nogle flere. De samme, som vi plejer at indbyde ved den Lejlighed. Der var ialt 76 fremmede, og desuden vi selv, RÆGITZE og GODSKE og tre islandske unge Piger, som studerer i Danmark og ikke kan komme hjem, og som er paa Ferie her (vi venter endnu to unge Piger fra Færøerne), saa vi var ialt 83. De gik rundt i Haven og fik Chokolade i Salen.

Den 27. er en af de indholdsrigeste Dage, jeg har haft, men den var ogsaa ualmindelig lang. Skovrideren, der endnu har Køretilladelse, skulde til Clausholm fra Morgen til Aften, og jeg kørte med ham med Start herfra Kl. 4,50 Morgen og Hjemkomst Kl. ca. 22,15. Vi begyndte vort Ophold deroppe hos Skovfoged POULSEN, som Skovrideren skulde forhandle med. Jeg blev der, hvor vi ankom lidt før halv ni, i en Timestid og spadserede derfra til Schildenseje, hvor jeg med største Interesse besaa de to nyindrettede Badeværelser, som jeg ikke havde set, og som delvis allerede er lavede i Efteraaret og heldigvis til ret rimelige Priser, og desuden Laaget til Ajlebeholderen, der er ved at blive fornyet. Jeg fik The og Smørrebrød, hvad der var dejligt, da jeg jo ikke havde faaet Mad siden om Morgenen hjemme, og saa

laante jeg Forpagterens Cykel og kørte til Clausholm Avlsgaard, hvor jeg traf Fru BRASK. Derfra til den gamle 93 aarige Skovfoged EMMELUTH, som var forbavset over at se mig, til Gartner BREKKE, som var ked af Tørken — ligesom de andre —. De havde nylig faaet nogen Regn, Avlsgaarden dog kun 13 mm, Schildenseje 27 mm. Saa var jeg lidt oppe paa Slottet, hvorfra jeg talte i Telefonen med JØRGEN i Aalborg. Jeg havde haft Planer om at spise Frokost paa Tustrup, men, da de skulde til Doktor KLANS i Voldum, ringede jeg derop og spurgte, om jeg maatte komme der, og der traf jeg foruden CHRISTIAN, TOINET og deres yngste Datter MINNA, Voldums tidligere Præstepar STAFFELDT, der nu er i Middelfart. Da jeg cyklede til Voldum, mødte jeg Forpagter BRASK, der vendte om og fulgte mig lidt, saa vi fik talt Forretninger sammen. Skovrideren hentede mig hos KLANS, og efter et kort Besøg i Søby hos den næsten

Holstenshuus fra Syd
Efteraar 1940

90 aarige tidligere Forpagter JØRGEN HELLES blev jeg sat af paa den til Staten solgte Estrupgaard, hvor det var uhyre morsomt at se de efter Brand genopførte Avlsbygninger, der er fortrinlige, og de store Ændringer i Stuehuset, som tidligere Forpagter NISSEN laver. Derfra til Forpagter MATHIAS HELLES, hvor jeg fik The og saa paa Gaarden, og endelig til Sophie Amaliegaard, hvor jeg spiste til Aften hos Forpagter NISSENS. Her hentede Skovrideren mig og efter et kort Besøg hos Skovfoged PEDERSEN kørte vi hjem. Kun Forpagter PIHLKJÆR, der bor ret afsides, og Fiskemester JØRGENSEN naaede jeg ikke at besøge. Jeg telefonerede med Onkel IACOB ESTRUP.

54.

Langeso 11. December 1940.

Da Efteraaret selvfølgelig ikke har været synderlig indholdsrigt, vil jeg gaa noget tilbage i Tiden selv om nogle af Eder har hørt noget af Brevets Indhold tidligere.

Da vi var inviterede til Bispevielsen i Frue Kirke den 15. September, tog vi til København, og havde jo derved Lejlighed til at være sammen med vore Børn. Bispevielsen var smuk og højtidelig, og vi sad udmærket oppe i Koret, ganske nær ved JØRGEN, som var med, da den ene af de nye Biskopper var fra Aalborg.

En Dag var jeg i Rungsted med HENRIK, der paa den storartede Golfbane øvede sig i at spille, og vi

spiste sammen derude. Paa Banen mødte vi RIKKE og NIELS JUEL og lille EJLER. Vi var alle fem til Premiøren paa Kaj Munks meget omtalte Stykke Egelykke, som blev glimrende spillet. VIVI blev nogle Dage i Byen, medens jeg rejste til Holstenshuus til EBBES Fødselsdag, hvor der foruden EBBE var JØRGEN og LOUISE og deres to store Piger. Fru LÜTTICHAU fra Tjele var der ogsaa til Fødselsdagen. Det var rart at være sammen der, og det er jo altid meget nyttigt for JØRGEN og mig at træffes der, saa vi kan afgøre en Del Forretninger. Nogen Tid senere traf vi igen sammen paa Holstenshuus, og vi besøgte de to af Forpagterne og købte Helenemøllen tilbage for 43.000 Kr. Den ligger meget smukt med den dejligste Udsigt over Havet og Øerne — og støder lige op til Godset, saa det er en Fordel at eje den, foruden at det jo er

Clausholm. Udsigt fra Borggaarden

faste Værdier, som der nu tales saa meget om, at man skal sætte sine Penge i. Vi solgte den i 1931 for 25.000 Kr., men siden er der skaffet ordentligt Vand, foruden at der — efter Møllens Brand straks efter Salget — er bygget et nyt — grimt, men nyttigt Møllehus og installeret en meget god Motor, som der desværre i Øjeblikket ikke kan skaffes Olie til. Ejendomsskylden er 27.000 Kr., og saa medfølger der en Del Inventar, dog ikke til Landbruget, hvortil der hører 12 Td. Ld. Jeg er noget betænkelig ved at binde de mange Penge i den Ejendom, og vi kan nemt komme til at savne disse Kontanter bl. a. til Betaling af de stadig stigende Skatter. Men, naar man har Pengene, kan der vel ikke være noget galt i at anbringe dem saaledes, og Ejendommen vil sikkert kunne sælges til samme Pris, særlig hvis man engang igen kan faa Raaolie til Motoren. Alle de andre — ogsaa EBBE — var stemt for, at JØRGEN og jeg skulde købe, og saa vilde jeg ikke holde mig tilbage, og jeg tror egentlig, at det var rigtigt.

Skovene har i Aar givet meget gode Indtægter, mindst paa Clausholm, udmærket paa Holstenshuus og endnu langt bedre her, men der er jo ogsaa hugget Tvangshugst og altsaa langt mere end det normale, og det vil hævne sig engang i Fremtiden, naar vi nu ogsaa i kommende Vinter skal hugge Tvangshugst, og i første Omgang vil Skattebyrden stige voldsomt. Her har jeg anvendt nogle af de saaledes forøgede Indtægter til Reparationer, men heldigvis er mine Bygninger i Tidens Løb blevne gjorte saa godt i Stand, at der ikke er meget at gøre. Jeg har dog maattet omlægge Taget paa Avlsgaardens Stald, der var i en frygtelig Forfatning, og saa lægger jeg elektrisk Lys ind i nogle af mine Arbejderboliger, for at de stakkels

Mennesker ikke skal sidde i Mørke med uendelig lidt Petroleum i Vinter. Der er dog desværre adskillige af mine Huse, der ligger saa langt fra elektriske Ledninger, at der intet er at gøre.

I Morgen rejser jeg til København for paa Lørdag at deltage i Bestyrelsesmøde i Godsejerforeningen og i Generalforsamlinger sammesteds og i Skovforeningen. Desuden skal jeg prøve min Kammerherreuniform forhaabentlig for sidste Gang, og forhandle med Magister FABRITIUS om Trykningen af næste Hæfte af min Slægtebog, som er næsten parat til at gaa i Trykken, men for Tiden arbejdes der paa Descendenslister efter Tipoldeforældrene, som jeg vil have med, og som jo tager Tid at lave, og jeg samler det sidste til den store Afhandling om Vaabenet, der faar ca. 100 Billeder allevegne fra, og som skal for-

Clausholm. Den østlige Port ind til Staldgaarden

klare Vaabenets enkelte Dele og deres Oprindelse og Forekomst. Det morer mig meget at opspore alt dette, som det overhovedet har været mig en spændende Sport at lede efter og finde alt til Bogen.

Til Slut de bedste Ønsker for Jul og Nytaar.

Eders hengivne

55.

Langesø 9. Juli 1941.

Det er nu mere end et halvt Aar, siden jeg skrev mit sidste Fællesbrev til Eder, saa der bliver ikke saa lidt at fortælle om.

Straks efter min Hjemkomst fra Møderne i København, som jeg skrev om i mit sidste Brev, havde vi den 18. December vor sædvanlige store Julefest i Salen for Funktionærerne, alle vore Arbejdere og forskellige andre med deres Familier. Der kommer altid ca. 200 Mennesker, og Børnene morer sig dejligt ved at lege omkring Juletræet. Det er et stort Arbejde for VIVI at forberede alt til Festen, særlig at udspkulere og fremskaffe Gaver til hver enkelt af de tilstedeværende.

HENRIK kunde paa Grund af sin Eksamen ikke rejse fra København i Julen, og, for mindst muligt at forstyrre hans Læsning, enedes vi om, at kun VIVI skulde fejre Julen i Slagelsegade med Børnene, medens jeg skulde tage ned til Moder. GODSKE rejste ogsaa til København og var Juleaften i Slagelsegade sammen

med sin Moder, SOPHIE MAGDALENE og HENRIK og desuden med INGJERD BORGE, der boede hos mine Børn efter at være blevet opereret af Overlæge GUILDAL, og med GRETHE BORGE, der var kommet til København for at være sammen med Søsteren. REGITZE, der var ansat som Sygeplejerske paa Sundby Hospitals Børneafdeling, kunde ikke være med de andre selve Juleaften, men hun var der næste Dag. Paa Holstenshuus fejrede jeg en stille Jul med Moder, EBBE og ELLA BILLE BRAHE. Til Nytaar kom GODSKE og JØRGEN og LOUISE med deres Børn. ELLA var da allerede taget hjem til Hanneslund. Den 2. Januar var jeg i Diernisse Kirke sammen med EBBE, der fotograferede nogle Billeder til min Bog.

I Begyndelsen af Januar maatte jeg en hurtig Tur til København i Anledning af Bestyrelsesmøde i Godsejerforeningen. HENRIKS tidligere Lærer, Pastor FANGEL, var en Aften hos os, og jeg havde natur-

Moder paa hendes 85 Aars Fødselsdag.
10. Marts 1941

ligvis Forhandlinger med Magister FABRITIUS. En Dag var jeg i Klampenborg paa Besøg hos ADANE LERCHE. Den 24. Januar havde vi den meget store Glæde, at HENRIK blev færdig med sin polytekniske Eksamen med en god første Karakter. Det er i en ung Alder, han er blevet Kandidat, da han kun er godt 22 ½ Aar gammel. Hans Moder kom til Byen samme Dag og var nogle Dage efter med til et stort Eftermiddagsselskab i Slagelsegade for op imod 50 af Henriks Bekendte. Jeg kunde desværre ikke tage med til Byen paa Grund af det aarligt tilbagevendende Arbejde i Januar Maaned med min egen og Familiens Selvangivelser. VIVI blev hos Børnene, indtil hun — efter et kort Besøg paa Lilliendal — kom her hjem sammen med vores unge Civilingeniør og SOPHIE MAGDALENE. For mig var det selvfølgelig herligt at have HENRIK her i en god lang Tid. Han stod en Del paa Ski i det dejlige Vintervejr, og om Aftenen spillede han og jeg ofte Bezique, som vi har gjort i mange Aar. SOPHIE MAGDALENE rejste tilbage til Byen den 2. Marts, og den 7. fejrede vi her GODSKES 30-Aars Fødselsdag ved en Middag paa 19 med forskellige af hans nærmeste Bekendte, bl. a. ULRIK og TOVE KNUTH. Den 9. Marts rejste VIVI og HENRIK med Toget til Holstenshuus til Moders 85 Aars Fødselsdag den 10. Jeg kørte derned paa selve Dagen sammen med Skovrideren i hans Automobil og var paa Vejen i Hillerslev Kirke, da Pastor JESPERSEN havde ønsket at forhandle med mig angaaende de Holstenske Kister i Krypten under Koret, da man ønskede at lade Krypten kaste til. Vi var nede i Krypten og saa ERIK SKEEL HOLSTENS og hans første Hustru, SOPHIE HEDVIG FINECKES, Kister. Messingpladen paa Erik Skeel Holstens Kiste var løs, og jeg laante den med til Holstenshuus, hvor EBBE fotograferede den, hvorefter Skovrideren paa Hjemturen tilbageleverede den til Præsten. Paa Holstenshuus var — foruden VIVI og HENRIK — EBBE og GODSKE og ELLA BILLE BRAHE, der altid er saa god og trofast mod Moder. JØRGEN og LOUISE kunde desværre ikke komme, da de havde Influenza. Til Chokoladen kom OTTO, LIPPE og AGNES KNUTH paa Cykel fra Flintholm, og Onkel

CHRISTIAN og Tante ELISE SEHESTEDT JUUL var saa rørende at komme den lange Vej fra Ravnholt i Lejeautomobil. Desuden var Godsforvalteren og Fru JØRGENSEN og Skovrideren til Chokoladen. HENRIK rejste direkte til København, og VIVI og jeg tog hjem den 12.

I Slutningen af Maanedene havde vi begge den store Sorg, at den kære Onkel IACOB ESTRUP døde. Han var knyttet nær til mig ikke blot ved Blodets Baand, men ogsaa ved et nært Venskab og gennem Forstaaelse, Sympati og mange fælles Interesser. Igenem mange Aar har vi haft jævnlig Forbindelse med hinanden, særlig ved Brevveksling, bl. a. for at jeg ved Onkel IACOBS fænomenale Viden og Hukommelse kunde faa nøjagtige Oplysninger om Slægten og dens Ejendele til min Bog. Jeg har ogsaa adskillige Gange været paa Skaføgaard, og til vor store Glæde besøgte Onkel IACOB os sammen med Kandidat LIND i September sidste Aar, efter at han ikke havde været her siden GODSKES Daab. Vi var umaadelig glade for dette Besøg, og Onkel IACOB nød det uendelig meget, saa det er et dejligt Minde for os, at han naaede at gøre denne Tur til Fyen, som ogsaa omfattede Besøg paa Ravnholt og Holstenshuus. Jeg er ked af, at Onkel IACOB ikke naaede at se mere af min Slægtbog, hvortil netop han har ydet mig saa megen værdifuld Hjælp. Men glad er jeg over, at han dog saa første Hæfte af Bogen med Oldefader HOLSTENS Biografi og hans egen fortrinlige Afhandling om Familien Holsten. I Løbet af godt og vel et halvt Aar har jeg mistet tre af mine gode ældre Venner. — Foruden Onkel IACOB, som jeg vil komme til at savne umaadelig meget, Godsejer NEERGAARD fra Aunsbjerg, som jeg er kommet jævnlig hos i over 25 Aar, baade i hans smukke og hyggelige Hjem i Odense, hvor han altid modtog mig med overstrømmende Gæstfrihed, og paa det idylliske Aunsbjerg. Jeg har ogsaa været paa mange Udflugter med ham, og vi havde saa mange fælles Interesser, at vi aldrig kedede os i hinandens Selskab, og det var en stor Behagelighed for mig at have et Sted i Odense, hvor jeg kunde gaa hen og faa en hyggelig Passiar, naar jeg havde en ledig Stund. Sidste Gang, jeg saa Godsejer NEERGAARD, der var en trofast Ven af vor Familie, var en Eftermiddag i Juni 1940, da VIVI og jeg drak The hos ham og Fru NEERGAARD. Den tredje gode Ven, der er død for nylig, er Redaktør DRØHSE i Randers, som jeg har kendt, siden jeg i 1911 paa Clausholm for Historisk Samfund for Randers Amt holdt Foredrag om Clausholms Historie. Mange Gange har jeg besøgt Redaktøren, der ogsaa har været hos os, og han viste mig altid meget stor Venlighed. I dette Foraar er desuden død to Mennesker, som jeg satte stor Pris paa. Tante AGNES REVENTLOW, som jeg kendte fra min Barndom og senere fra den Tid, da hun boede paa Østergaard nær ved Lilliendal, og som en Sommer havde lejet Spejlberg af mig. Tante AGNES stod ogsaa VIVI meget nær siden sit Ophold paa Østergaard. I Slutningen af Juni døde Konsul CHRISTIAN CLOOS i Frederikshavn. Han var en trofast Ven af Moder og mig, lige siden vi engang i Halvfemserne paa en Turistrejse blev indbudte til Middag i hans gamle Forældres Hjem, der var uendelig gæstfrit, og hvor

Onkel Jacob Estrup.
20. August 1930

Apoteker Neergaard

i Gaarden paa Aunsbjerg med Regitze, Godske, Sophie Magdalene og med Bodil Neergaard

Mange Gange har jeg besøgt Redaktøren, der ogsaa har været hos os, og han viste mig altid meget stor Venlighed. I dette Foraar er desuden død to Mennesker, som jeg satte stor Pris paa. Tante AGNES REVENTLOW, som jeg kendte fra min Barndom og senere fra den Tid, da hun boede paa Østergaard nær ved Lilliendal, og som en Sommer havde lejet Spejlberg af mig. Tante AGNES stod ogsaa VIVI meget nær siden sit Ophold paa Østergaard. I Slutningen af Juni døde Konsul CHRISTIAN CLOOS i Frederikshavn. Han var en trofast Ven af Moder og mig, lige siden vi engang i Halvfemserne paa en Turistrejse blev indbudte til Middag i hans gamle Forældres Hjem, der var uendelig gæstfrit, og hvor

der særlig kom mange Søofficerer. Konsul CLOOS var med til Moders 80 Aars Fødselsdag og besøgte hende af og til, naar han var paa Fyen. Sidst jeg saa ham, var engang i Fjor Foraar, da jeg var lidt sammen med ham i Odense.

Den 2. April rejste VIVI og jeg til København og boede som sædvanlig hos vore Børn i deres gode store Lejlighed i Slagelsegade 3. Næste Dag tog vi til FREDERIK og DISSI MOLTKE i Birkerød og traf der Svigermoder, som havde boet der nogen Tid. En af Dagene fulgte jeg HENRIK til Rungsted og gik med ham, medens han spillede Golf paa den fortrinlige og meget smukke Bane. Vi besøgte derefter RIKKE og NIELS JUEL i deres nye Hus i Rungsted, som det var morsomt at se. Med REGITZE saa jeg paa Lejligheden i Hvidovre, hvor hun er blevet ansat som Sundhedsplejerske, hvortil hun i Fjor har faaet speciel Uddannelse i Aarhus. Hun og jeg var ogsaa rundt i adskillige Forretninger for at se paa Møbler til hende. Jeg var glad for at være disse Dage sammen med HENRIK, lige inden han skulde begynde at aftjene sin

Holstenshuus fra Nordvest
1941

Værnepligt ved Kystdefensionen, først paa Middelgrunden; nu er han paa Lynæs Batteri ved Hundested. VIVI blev i Byen til den 16., men jeg rejste allerede den 9., og den 12., som var Paaskelørdag, rejste jeg til Holstenshuus, hvor jeg var sammen med EBBE og JØRGEN og LOUISE og deres to ældste Døtre. En Dag var Brødrene og jeg sammen med LOUISE paa Cykel til Frokost hos ELLA BILLE BRAHE paa Hanneslund.

Den 15. April tog jeg fra Katterød med Toget til Svendborg medførende min Cykel, da jeg vilde ud til Tved Kirke for at se, om der i denne fandtes nogle Holsten Vaabener, som jeg kunde faa afbildede i Artikelen om mit Vaaben. Undersøgelsen gav et udmærket Resultat, da der var et Holsten Vaaben paa SOPHIE HOLSTENS Sandstens Sarkofag, der staar i ANNE BEATE WALKENDORFFS store Kapel. SOPHIE HOLSTEN var gift med CHRISTIAN SEHESTED; hun døde 1753 og var Datter af WULFF SIEGFRED HOLSTEN til Gelskov og IDE SKEEL til Arreskov og Bjørnemose, der ogsaa er begravede i Kirken, men deres Kister blev 1910 nedsatte under Gulvet i det nordlige Kapel. Indskriftpladerne fra de sidstnævnte Kister hænger i det nævnte Kapel, og i Kirken findes endvidere nogle Kisteplader med deres Vaabener, som jeg ogsaa har faaet fotograferede til min Bog. Fra Tved kørte jeg paa Besøg hos ADA og GUSTAV KLÆR, hvor jeg traf deres Datter AIDA med Mand og Barn, og jeg spiste Frokost hos dem og drak senere The med ADA, efter at jeg forgæves havde søgt at hilse paa Landinspektør HVENEGAARD, som jeg har kendt i mange Aar. Jeg rejste hjem her til med Toget, og næste Dag startede jeg paa en næsten eventyrlig Færd fra Langesø til Wedellsborg, hvortil jeg var bedt for at være sammen med INGER WEDELLS kvindelige Godsforvalter fra Frijsenborg, Frøken BECH ANDERSEN, som tidligere har givet mig nogle meget nyttige Oplysninger om Beregningen af Erhvervsskatten til INGERS 15 Erhvervskommuner, hvad der er af Betydning for mig, der har 11 Erhvervskommuner. Turen herfra til Wedellsborg, der er ca. 40 km., køres med Automobil paa en lille Time, og nu var jeg 3—4 Timer om den. Jeg kørte paa

Diernisse Kirkes Indre

Cykel de 10 km. til Tommerup, hvor jeg besøgte Proprietær HJORT, den tidligere Formand for vort historiske Samfund. Der tog jeg Toget til Ejby, hvorfra jeg med Rutebil kørte til Husby og videre paa Cykel til Wedellsborg. Jeg havde megen Fornøjelse af at træffe Frøken BECH ANDERSEN, og næste Formiddag overværede jeg Forhandlinger med Godsforvalter FRIIS JENSEN, Wedellsborg. Hjemturen foregik paa Cykel til Adlerhus for Enden af Askealléen, derfra med Rutebil til Ejby, videre paa Cykel til Brændrup og derfra med vor egen Bane til Langesø. Trafikforholdene er rigtignok mere komplicerede, end de var tidligere. Ved min Ankomst hertil traf jeg ANNA CECILIE LØVENSKIOLD fra Fossum, der fra sit Kurophold i Skodsborg var her nogle Dage, og som vi var særlig glade ved at have paa Besøg, og desuden LENNA AHLEFELDT. Næste Dag kom CHRISTIAN AHLEFELDT og hentede LENNA, og desuden Hofjægermesterinde HANSEN fra Mullerup, der er en god Bekendt af ANNA CECILIE. En af de Dage var Stiftsprovst FOG PETERSEN her og holdt den sidste af de Bibeltimer, hvoraf han har holdt flere i Vinterens Løb.

Den 23. April var der i Forsamlingshuset i Morud Fest med vel nok 200 Deltagere for Sognefoged J. P. PEDERSEN fra Ditlevsdal, der er afgaaet som Sognefoged og efterfølges af sin Søn, der nu ejer Gaarden. Den nuværende Sogneraadformand, Gaardejer SIMON JACOBSEN fra Farstrupgaard, og jeg sad hver paa sin Side af Hædersgæsten, der var min Forgænger som Sogneraadets Formand i de 8 Aar fra 1913, da han afløste Ejeren af Ryds Mølle, J. PETERSEN, der var Sogneraadformand i 33 ¼ Aar fra 2/1 1880 til 31/3

Langesø. Soen og Foden af Sobakken

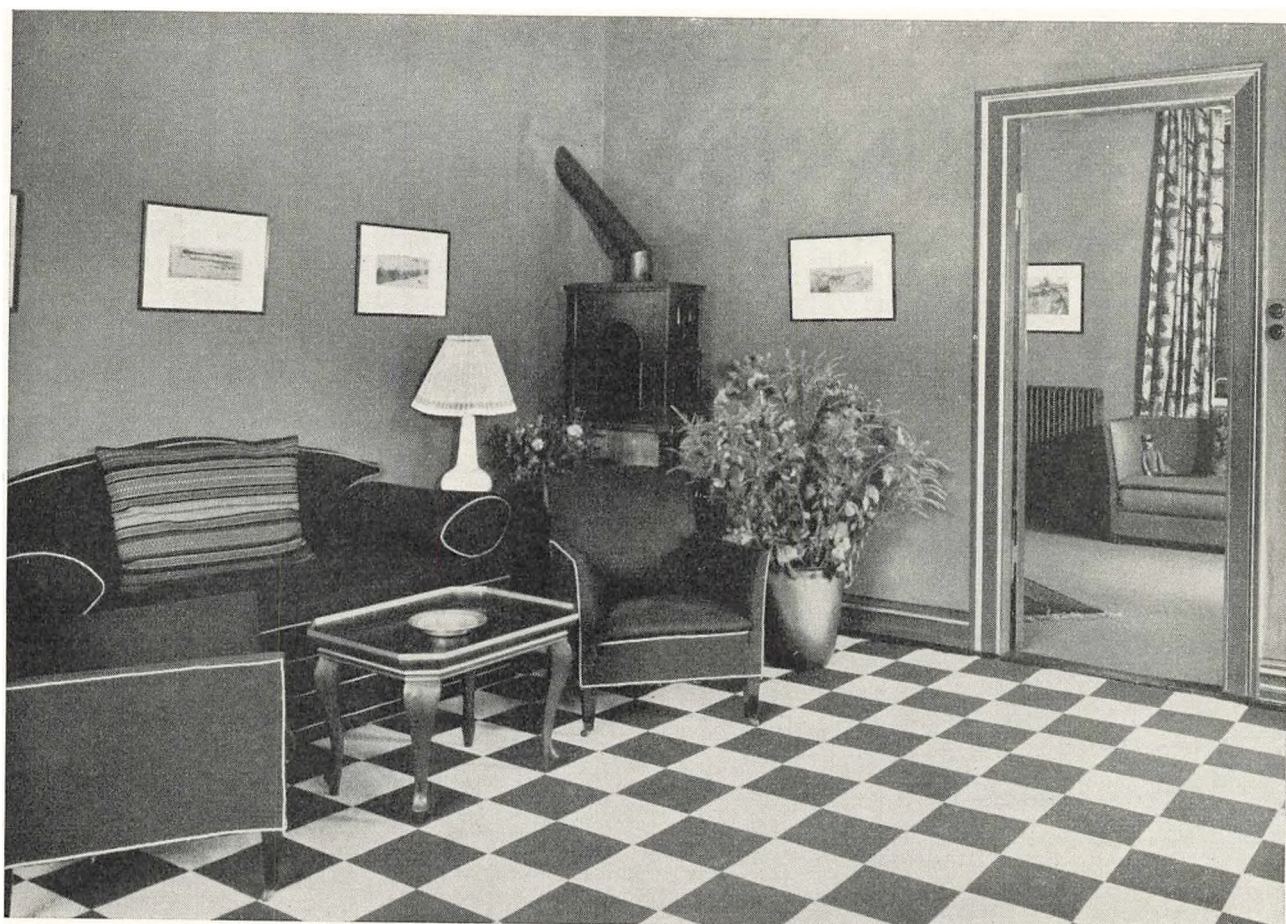

Langesø. Aaen nær ved Aalekisten

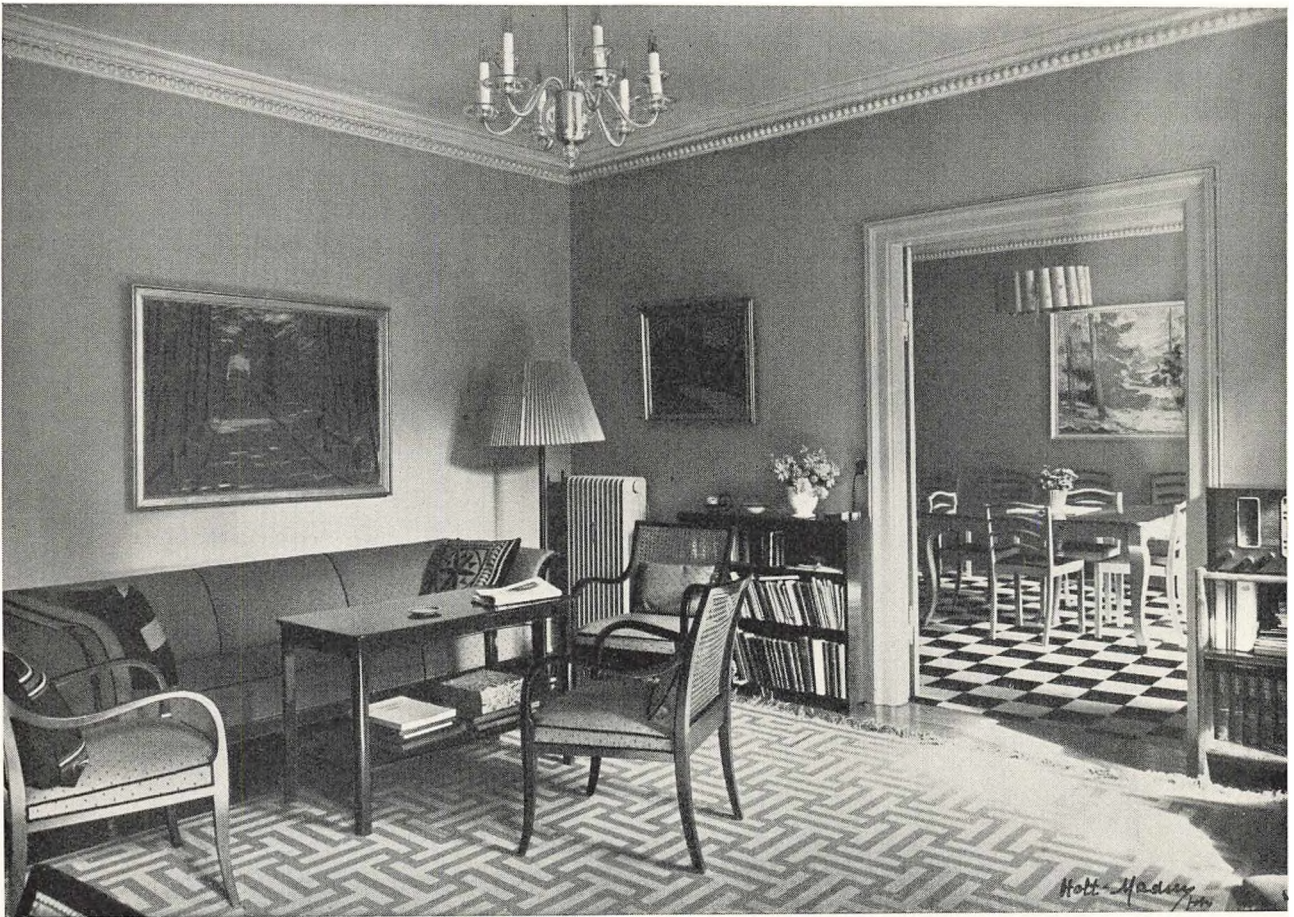
Vinteren 1940

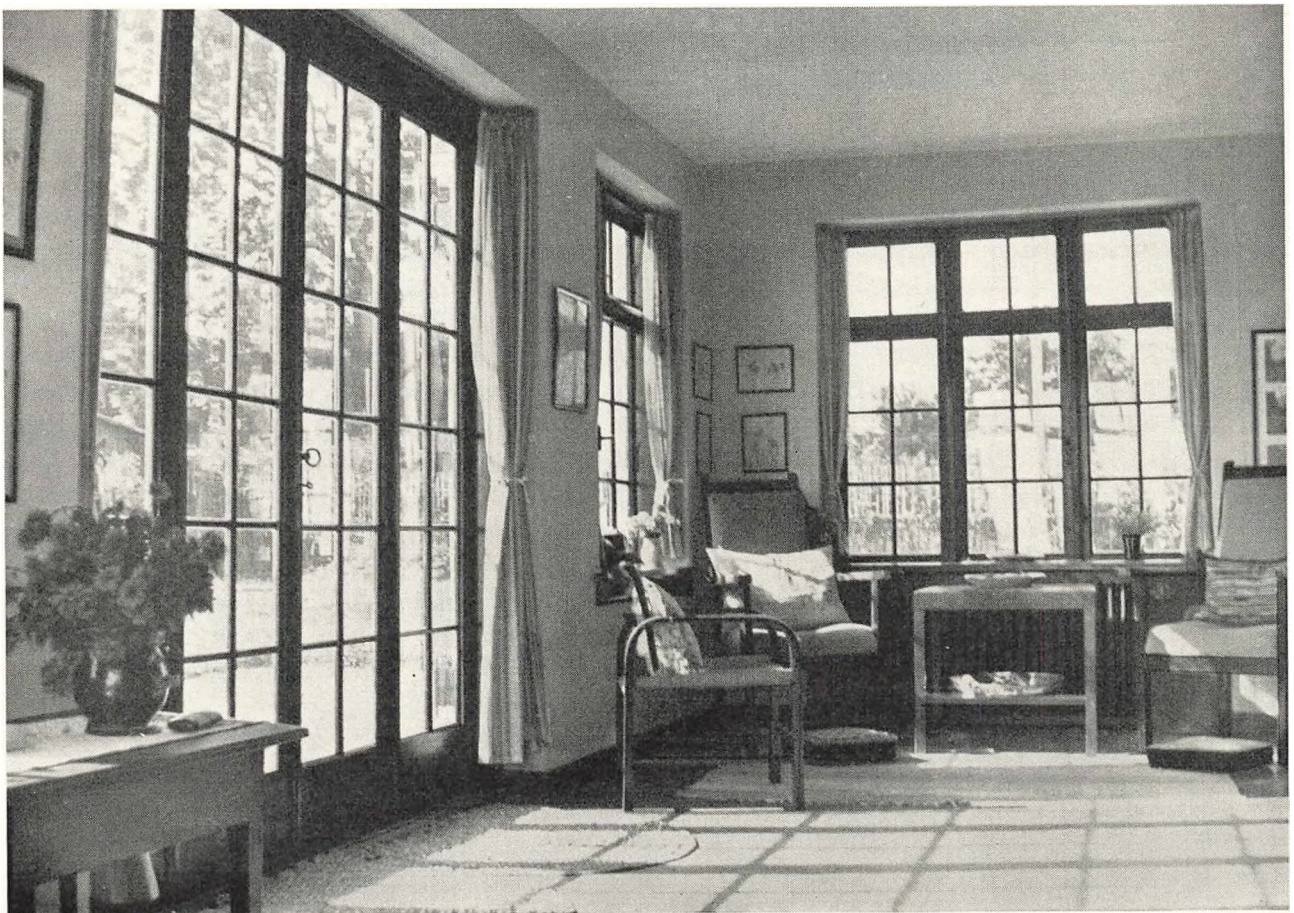
Sophie Magdalenes Dagligstue

Godskes Dagligstue paa Spejlbjerg

i Slagelsegade 3 i København

Dagligstuen i Skabohuse

1913, og, efter i lang Tid at have været Direktør i Fyens Stifts Sparekasse i Odense, nu atter har bosat sig ved Ryds Mølle. Det skal nok være et temmelig enestaaende Tilfælde, at et Sogns Anliggender i mere end 61 Aar kun har været ledet af fire Mænd, og at disse alle lever og endda bor indenfor Sognets Grænser. — Der blev holdt adskillige Taler, der fremhævede Sognefogedens betydningsfulde Arbejde i Sognets Tjeneste, og der blev givet ham en Lænestol.

Den 6. Maj var VIVI til Menighedsraadmøde i Vigerslev, og bagefter var Provst THOMSEN fra Sønderød til Provstesyn i Kapellet. Dagen efter var jeg med Toget frem og tilbage til Bogense i Anledning af Generalforsamling i Nordfyns Museumsforening, hvortil der — ligesom i Fjor — kun var mødt eet Medlem udenfor Bestyrelsen. Den 10. Maj afholdtes i Foredragssalen paa Langesø en meget smuk og stemnings-

Holstenshuus fra Sydvest
November 1940

fuld Danmarksaften, som jeg indledede med en Tale for Kongen, hvorefter Museumsinspektør SVEND LARSEN fra Odense holdt et glimrende Foredrag om Danmarks politiske Stilling i Tiden omkring 1790—1830. Ogsaa Biskop RUD talte, og Bispinden fremsagde et meget smukt af hende selv forfattet Hyldestdigt til Danmark, og Direktør NØRMARK og hans to Sønner fremviste de pragtfuldeste kulørte Lysbilleder og levende Billeder dels herfra og dels fra andre Egne af Landet. Tilhørerne sad ved fire lange Borde paa langs ned gennem Salen, og, da vi paa Grund af Rationeringen ikke som sædvanlig kunde byde de ialt 200 Mennesker paa hjemmebagt Kringle og Kaffe, fik vi det hele leveret fra Komigen Kro. Biskop RUDS og Hr. og Fru LARSEN boede her om Natten. I Foraaret har vi haft et kærkomment Besøg af en god Ungdomsveninde af os begge, CHRISTIANE TETENS født NEERGAARD, der engang for mange Aar siden var her i længere Tid for at give Massage, og desuden har Pastorinde FANGEL fra Vridsted været her et Par Dage.

Da der den 29. Maj skulde være Bestyrelsesmøde i Godsejerforeningen, rejste jeg til København, hvor jeg havde den store Fornøjelse at se REGITZES fortrinlige Lejlighed i Hvidovre med alle hendes gode ny-erhvervede Møbler. To Aftener havde jeg Forhandlinger med Magister FABRITIUS. For første Gang saa jeg HENRIK i Matrosuniform, og han rejste hjem med mig i Pinseferien, men maatte straks gaa i Seng med Influenza, saa han kunde først melde sig til Tjeneste en 14 Dages Tid senere. Døtrene var ogsaa hjemme i Pinsen, REGITZE rejste dog hurtigt tilbage til sin Virksomhed. Den 4. Juni var vi til Daabsmiddag paa Ruggaard hos KRESTEN og BUBBEN SCHEEL. Den lille Pige, der kom til at hedde MARIE LOUISE, blev døbt paa sin Moders 20 Aars Fødselsdag i Overværelse af sin 40 aarige Mormoder og baaret af sin 68 ½ aarige Oldemoder. Vi var kun 9 til Middagen. Foruden de nævnte var der Hofjægermester CASTENSCHOLD

fra Borreby, ERIKKA SCHEEL og GODSKE, som var Fadder. VIVI havde været til Nyborgmøderne og paa Holstenshuus; efter Pinse var hun et Par Dage i København, hvor hun var til Frokost i Bispegaarden sammen med Ærkebiskop EIDEM. Hun og SOPHIE MAGDALENE var en Dag over paa Lilliendal. Den Dag, da HENRIK rejste, fulgte jeg ham til Nyborg, hvor jeg spiste Frokost hos BENNY CEDERFELD og havde nogle meget hyggelige Timer hos hende. I Toget til Odense havde jeg Fornøjelsen at følges med WILHELM og Kammerherreinde TRESCHOW.

Den 15. Juni havde vi vor sædvanlige Havefest for K. F. U. M. og K., men denne gang var der næppe mere end 400 Deltagere, da det havde været Regnvejr om Formiddagen. Foredragsholder var i Aar Pastor FABRICIUS fra Hellerup, der før har været Præst i Gislev, og som vi kendte fra tidligere Tid, saa vi var glade for, at Pastoren allerede kom herud om Morgen. Foredraget holdtes paa Grund af det ustadige Vejr i Salen. Vi havde som altid Lederne til Middag, og om Aftenen talte Pastor Bøs fra Odense i Haven. Pastor FABRICIUS tog tidlig af Sted, da han, i Anledning af Flagdagen fra Odense Studiet, skulde tale i Radioen om Dannebrog.

I Slutningen af Juni Maaned skulde Dansk historisk Fællesforening efter Indbydelse af Historisk Samfund for Fyns Stift holde et nogle Dages Møde i Odense, og jeg flyttede i den Anledning ind og boede paa Grand Hotel. Den 19. Juni var Museumsrepræsentanterne indbudte til at overvære Indvielsen af Fyens Stiftsmuseums nyordnede kulturhistoriske Samlinger i Møntergaarden, og om Aftenen begyndte Museumsforeningens Aarsmødes Forhandlinger. Næste Dag gav Udvalget for Odense Bys offentlige Samlinger en Frokost paa Priorcaféen, og — efter Besøg paa Landsarkivet og i det nye Museum — aabnedes om Aftenen Fællesforeningens Møder med en Velkomsttale af mig som Formand for det indbydende lokale historiske Samfund. Jeg endte min Tale med en Hyldest til Kongen, til hvem der blev afsendt et Telegram, som Kongen telegrafisk takkede for. Derefter bød Fællesforeningens Formand, Professor KNUD FABRICIUS, velkommen, og Adjunkt BLOMBERG holdt et fortrinligt Foredrag om den fynske Adel 1536—1660 med Lysbilleder. Vort historiske Samfund havde den Aften indbudt Repræsentanterne til Kaffe bord i Møntergaarden. Dagen efter holdtes Repræsentantmødet, ved hvilken Lejlighed Professor FABRICIUS nedlagde Hvervet som Fællesforeningens Formand og valgtes til Æresmedlem. I Professorens Sted valgtes Dr. NØRLUND fra Nationalmuseet til Formand. Frokosten spistes i Restaurant »Skoven«, hvortil vi kom ved at sejle ad Odense Aa til Fruens Bøge, hvad der var en ganske dejlig Sejl tur. Om Eftermiddagen saa vi under Ledelse af Museumsinspektør CHR. AX. JENSEN St. Knuds og St. Hans Kirker. Middagen var paa Park Hotel, og dertil var VIVI og jeg indbudte af Fællesforeningen. Om Aftenen var der offentligt Foredrag af Professor SKAUTRUP fra Aarhus om Jydske Lov og af Dr. HJELHOLT fra Rigsarkivet om Danmarks Historie i Dokumenter. Den sidste Mødedag, der var Søndag den 22. Juni, var der Besøg i H. C. Andersens Hus og Fyns Stiftsmuseum. Mellem de forskellige Møder og ved Maaltiderne havde jeg haft megen Fornøjelse af at være sammen med mange af mine særdeles gode Bekendte gennem mange Aar, særlig Direk-

Gaardejer Simon Jacobsen,
Farstrupgaard
Direktør Petersen,
Ryds Mølle

H. B. S. H.

Sognefoged J. P. Pedersen,
Ditlevsdal

Foraaret 1938

Sogneraadformænd i Vigerslev Sogn, nu i mere end 61 Aar, fra 2/1 1880

tor, og Adjunkt BLOMBERG holdt et fortrinligt Foredrag om den fynske Adel 1536—1660 med Lysbilleder. Vort historiske Samfund havde den Aften indbudt Repræsentanterne til Kaffe bord i Møntergaarden. Dagen efter holdtes Repræsentantmødet, ved hvilken Lejlighed Professor FABRICIUS nedlagde Hvervet som Fællesforeningens Formand og valgtes til Æresmedlem. I Professorens Sted valgtes Dr. NØRLUND fra Nationalmuseet til Formand. Frokosten spistes i Restaurant »Skoven«, hvortil vi kom ved at sejle ad Odense Aa til Fruens Bøge, hvad der var en ganske dejlig Sejl tur. Om Eftermiddagen saa vi under Ledelse af Museumsinspektør CHR. AX. JENSEN St. Knuds og St. Hans Kirker. Middagen var paa Park Hotel, og dertil var VIVI og jeg indbudte af Fællesforeningen. Om Aftenen var der offentligt Foredrag af Professor SKAUTRUP fra Aarhus om Jydske Lov og af Dr. HJELHOLT fra Rigsarkivet om Danmarks Historie i Dokumenter. Den sidste Mødedag, der var Søndag den 22. Juni, var der Besøg i H. C. Andersens Hus og Fyns Stiftsmuseum. Mellem de forskellige Møder og ved Maaltiderne havde jeg haft megen Fornøjelse af at være sammen med mange af mine særdeles gode Bekendte gennem mange Aar, særlig Direk-

tør ANDRUP, Adjunkt og Fru BLOMBERG, Museumsdirektør PETER HOLM, Dr. HELGE SØGAARD og Bibliotekar HAUGSTED fra Aarhus, Professor og Professorinde FABRICIUS, Museumsinspektør og Fru CHR. AX. JENSEN og Museumsdirektør og Fru KLEM fra Helsingør.

Ved Fællesforeningens Møder rundt omkring i Landet plejer vi at gøre Udflugter til Egnens Seværdigheder; men dette var jo udelukket denegang paa Grund af Trafikforholdene, og jeg havde derfor foreslaaet, at der skulde gøres en Udflugt til Langesø, hvortil man saa havde henlagt Mødets Afslutning. Vi kom hertil med Tretøget, og der blev budt Sherry og andre Drikkevarer med Lagkage og Smaakager. Efter at have set Dagligstuerne og gaaet en Tur op i Skoven samledes vi i Foredragssalen, hvor der var offentligt Møde med Foredrag om Thomas Kingo af Professor J. OSCAR ANDERSEN, der boede her. For-

Langesø

uden Repræsentanterne, hvoraf der kun kom 38, da desværre mange var rejst hjem, havde vi indbudt Bestyrelsesmedlemmerne i det fynske historiske Samfund og i Nordfyns Museumsforening, endvidere Udvalget for Odenses offentlige Samlinger og enkelte andre, saa vi til Middagen ved et Hesteskobord i Billardet var ialt 63. Jeg sad imellem Professorinde FABRICIUS og Fru SOPHIE PEDERSEN, der er Medlem af Museumsudvalget i Odense, og VIVI sad imellem Professorerne ANDERSEN og FABRICIUS. Der var mange Taler, først en Velkomsttale af mig; senere talte bl. a. Professorerne FABRICIUS og ANDERSEN, Overretssagfører ERNST og Proprietær HJORT fra Baagegaard. Da det sikkert kan interessere at høre, hvorledes man i disse Rationeringstider kan bespise saa mange Mennesker, vil jeg fortælle, at Menuen bestod af Suppe med Asparges, Oksefilet med Blomkaal, Spinat, nye Kartofler, Salat og Rabarberkompot, og købt Vanilleis med varm Chokoladesovs og Isvafler og Marengs. Kort efter Middag maatte Gæsterne bryde op, da Tøget gik Klokken lidt over halv ti.

Allerede den paafølgende Tirsdag rejste VIVI og jeg af Sted for at tilbringe nogle Dage paa Clausholm. Rejsen med Tøget var ikke saa slem og navnlig ikke saa langvarig, som jeg havde tænkt mig. Jeg havde bestilt en Lejeautomobil i Aarhus, og den kørte os igennem Skødstrup, hvor vi var paa Kirkegaarden for at se til ESTHER KNUTHS Grav, og videre til Sophie Amaliegaard, hvor vi besøgte Skovfoged PEDERSEN. Hos Forpagter NISSEN var vi længe og saa paa Genopførelsen af det i November i Fjor nedbrændte Stuehus, som var saa vidt, at Teglstenstaget allerede var understrøget, men Gulvene var endnu ikke lagte. Vi var i to Dage paa Clausholm, hvor vi paa VIVIS Fødselsdag havde Formiddagsbesøg fra Tustrup af CHRISTIAN, TOINET og MINNA KNUTH og af GODTFRED NÆERGAARD, der var paa Besøg paa Tustrup. Vi havde ogsaa Besøg af Doktor og Fru KLAN fra Voldum og af to Herrer fra Randers, der skulde afhente nogle

gamle Figurer og en Stolestadegavl, som jeg overlod deres Museum som Depositum. Vi var paa Mosen med EMMELUTH, og jeg gik i Have og Park med Gartner BREKKE og drøftede med ham, hvad der skulde gøres nu, da Fiskeriet i Dammene er nedlagt. Med Skovfoged POULSEN gik jeg en meget lang Tur i Mygind Skov, og den første Dag var vi til Frokost hos Forpagter BRASK, hvis Kone ikke var hjemme. Forpagteren kørte mig en Tur rundt for at fremvise Markerne, der trængte i højeste Grad til Regn, og han kørte os til Schildenseje, hvor jeg i flere Timer forhandlede med Forpagter LAUGE JØRGENSEN og Arkitekt SØRENSEN fra Hadsten om Istandsættelse af den gennem Masser af Aar uhyre daarlige Kostald, hvortil jeg i Henhold til Beskæftigelseslovene faar et Tilskud fra Staten paa 5000 Kroner. Om Fredagen rejste vi hjem, og om Mandagen holdt VIVI et fortrinligt Foredrag om Vigerslev Sogns af hende organiserede

Langeso

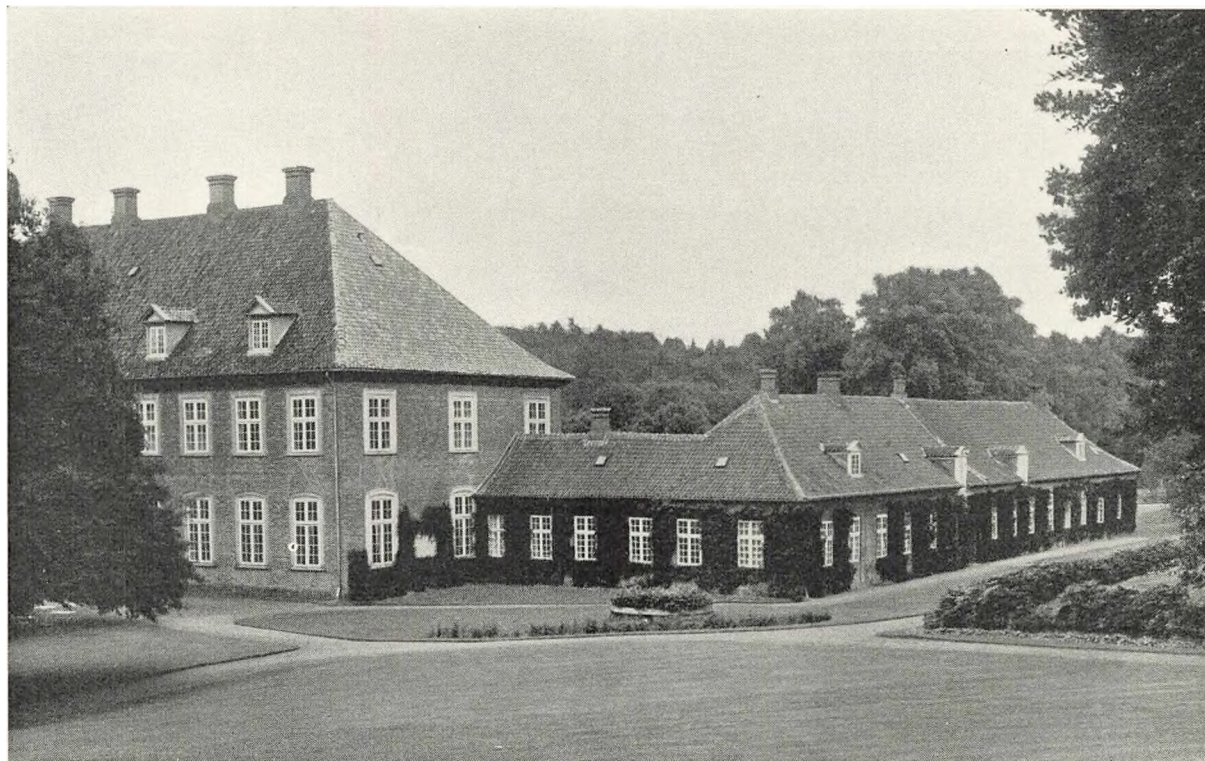
Beredskab, med Fremvisning af Depotet, for ca. 250 interesserede fra Nordfyen, mest Kvinder. Fru Politimester SELDORF fra Odense overværede Mødet og blev her til Middag. Den 4. Juli kom GODTFRED NEERGAARD og blev her til den 9., og desuden HENRIKS første Lærer, Hr. DANIELSEN, med Fru DANIELSEN og deres lille Dreng. Den 6. havde vi et uhyre fornøjeligt Besøg af TAGE og ELSE REEDTZ THOTT med deres tre Børn, der for Tiden besøger JULIE og PETER SCHOLTEN paa Biskopstorp. De var paa Cykel til Ullerslev, med Tog til Odense og paa Cykel herud. Vi var rundt i Huset og i Skoven, og det morede TAGE at vise sine Børn meget af det, der for Grandmamas Børnebørn er et Slags Paradis fra vor Barndom.

12. Juli 1941.

I Forgaars kørte jeg til Holstenshuus med Skovrideren i hans Generatorvogn, og vi gik med JØRGEN rundt i Skovene og talte om den tilendebragte og den kommende Hugst. Vi saa ogsaa paa den nye Staldbygning til Fru ØXENHAVES Lejehus. Den er snart færdig og er tækket med Rør, saa den falder udmærket sammen med det gamle Stuehus. JØRGEN og jeg var naturligvis paa Godskontoret og desuden paa Avls-gaarden, hvor vi sammen med Forpagter NYEGAARD saa paa Kostaldens Skifertag, der trænger til Reparation, og paa Svinestiens gamle Cementtag, der er meget daarligt, LOUISE var med alle fire Børn ved Stranden i Katterød, hvor nogle af dem var i Vandet. EBBE fotograferede forskelligt til min Bog, bl. a. det meget smukke Maleri af Baron DITLEV CAI HOLSTENS Kone, født KAAS, som Kusinerne TRESCHOW har været saa venlige at forære mig til min 60 Aars Fødselsdag paa næste Fredag. Moder har det heldigvis godt. Det morede mig at se det nye smukt anlagte Parti langs Ridebanen og vore Haver, hvor der i For-

aaret er plantet en Lindeallé i Fortsættelse af den store Allé, saaledes at der nu bliver en meget anelig Indkørsel, naar man kommer fra Faaborg, i Stedet for, at man hidtil maatte køre ad den offentlige Vej helt udenom Ridebanen. Det er EBBE, der har staaet for disse Forandringer, der ogsaa omfatter en meget stærk Uddynding i Haven, som stærkt tilraadedes af Onkel IACOB ESTRUP under hans Besøg i Efteraaret.

For Tiden har vi Feriebesøg af to unge Piger fra Island, Frøken GEJRS og Frøken CHRISTIANS, og af en ung Pige fra Færøerne, Frøken POULSEN, der alle ogsaa var her i Fjor. I Gaar havde vi til Middag KRESTEN og BUBBEN SCHEEL fra Ruggaard sammen med ERIKKA SCHEEL og hendes yngste Søn, ULRIK, og fra Dalum Landbrugsskole kom ERIKKAS næst yngste Søn, CARL, og EILER TRESCHOW og CARL JOHAN

Langeso

BERNSTORFF, saa vi var ialt 16. I den sidste Tid har det været ganske forfærdelig varmt. Selv om Fyen vist har faaet mere Regn end de øvrige Landsdele, er her umaadelig tørt, og Udsigterne for Afgrøderne er næsten overalt meget alvorlige.

Af vore Planer for den kommende Tid vil jeg blot nævne min 60 Aars Fødselsdag, hvor vi til om Eftermiddagen har indbudt 90 Mennesker fra Sognet og Egnen, og derefter skal vi have en ganske lille Familie-middag, hvortil jeg haaber, at de kommer fra Holstenshuus. Den 11. August skal Svigerforældrene fejre deres Diamantbryllup her hos os, hvortil vi haaber at kunne samle alle Børn, og Børnebørn med Ægtefæller, med Undtagelse af JOHN BORGÉ og de to Døtre, som vanskeligt vilde kunne faa Rejsetilladelse fra Norge, saa vi venter at blive 36 i flere Dage. Desuden venter vi Skovrider og Fru QVIST fra Liliendal samt Fru HARBOE.

Dette er rigtignok blevet et meget langt og indholdsrigt Brev, men det omhandler ogsaa en Periode paa mere end et halvt Aar.

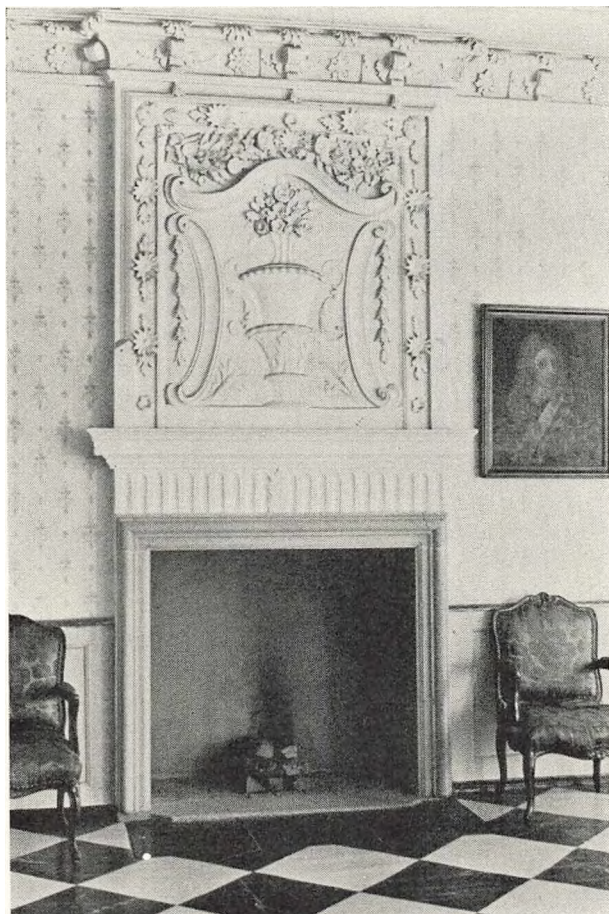
Til Slut sender jeg mange venlige Hilsener til Eder allesammen.

56.

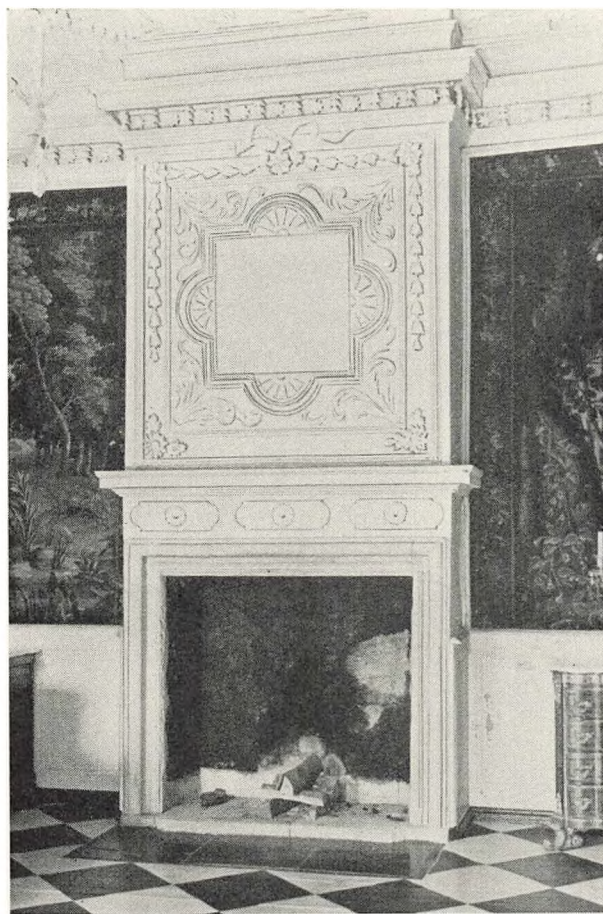
Langeso 30. August 1941.

Nu, da vore to store Festligheder har fundet Sted, maa jeg skrive og fortælle Eder derom.

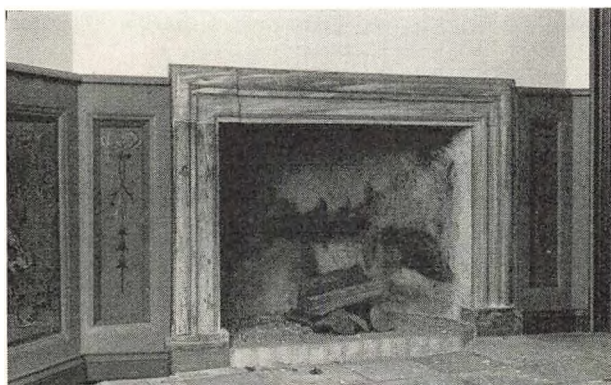
Det var en stor Glæde for os, at HENRIK fik Orlov fra sin Militærtjeneste, saa han kunde komme hjem til min 60 Aars Fødselsdag, og han kom allerede med 3-Toget, og, da det var en Fredag, kunde han blive her lige til om Søndagen. At ogsaa RÆGITZE kunde komme, bevirkede, at vi havde alle vore Børn hos os

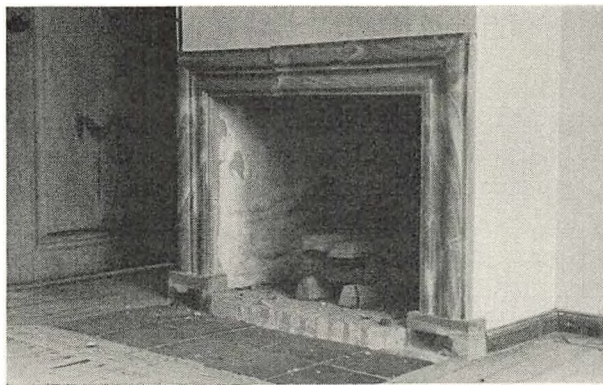
Havesalen

Gobelinstuen

Kabinet i Vestflojens Stueetage (Nr. 17 paa Planen)

Kabinet i Vestflojens overste Etage (Nr. 39 paa Planen)

Kaminer paa Clausholm

den Dag, hvad der jo var dejligt for os. REGITZE kom dog først med 7-Toget om Aftenen, og blev her ogsaa til om Søndagen.

Om Formiddagen den 18. Juli kom to af mine Skovarbejdere, NIELS CHRISTENSEN fra Emiliehøj og HANS HANSEN fra Lundedamhuset, der begge har arbejdet her i Skoven i over 40 Aar, og bragte mig fra 39 Skovarbejdere paa Langesø en smuk Spadserestok med Sølvbeslag og Navn og Dato samt en stor Blomsterkurv og en Mappe med Givernes Navne. Denne gode og nyttige Stok fra mine Arbejdere er jeg

Holstenshuus

Allétræer

naturligvis særlig glad for. Ved halvtolv Tiden kom Skoleinspektør HØIRUP fra Nyborg og Landsarkivar HATT fra Odense, der er henholdsvis Næstformand og Sekretær i Historisk Samfund for Fyns Stift, og bragte mig fra den samlede Bestyrelse en meget smuk Adresse, indbundet i violet Fløjlsmedalje med et Berner Vaaben i Sølv udenpaa. Indvendig havde Fotograf LØNBORG i Odense malet hele mit Vaaben og kaligraferet en overordentlig smuk Dedikation og Bestyrelsesmedlemmernes Navne. De to Herrer blev her til Frokost. Om Eftermiddagen havde vi til Vin og Kage indbudt Funktionærerne, Præsten, Lærerne, Sogne- raadsformanden, Sognefogederne, Medlemmerne af Menighedsraadet og af Sygeplejeforeningens Bestyrelse og enkelte andre, alle med Ægtefæller, og vi var ialt 85. Gæsterne stillede sig op paa Plænen paa begge Sider af Havetrappen, og frem bag Parykbusken kom fem unge Piger i lyseblaa Gymnastikdragter bærende et stort Dannebrogflag med mit samlede Vaaben med Hjelmtegn og Skjoldholdere broderet i Silke, som en Gave fra de fleste af de tilstedeværende. Samtidig blev der sunget: Der er ingenting, der maner, som et Flag, der gaar til Top. Fabrikant NIELSEN fra Farstrup Savværk holdt en Tale, og jeg takkede. Senere talte Pastor RASMUSSEN. GODSKE og HENRIK hejste straks det nye Flag paa Flagstangen over Huset. Det var en ualmindelig god og smuk Tanke at give mig dette Flag, som jeg selvfølgelig er ganske særlig taknemmelig for. Naar det ikke benyttes, hænger det i Foredragssalen bag Talerstolen. Oberst

MIKKELSEN fra Odense, som i næsten et Aar har boet til Leje i den af VIVI købte gamle Lægebolig ved Morudskov, var saa venlig at komme herud paa Gratulation, og ligeledes OTTO og LIPPE KNUTH, der var saa rørende at cykle hertil fra Odense, hvor de havde været til Dyrskue.

Til Middag var vi kun 15, og jeg var meget glad over, at Moder, JØRGEN, EBBE og LOUISE kunde være med. De bragte mig en herlig og storartet Gave, nemlig et kæmpemæssigt Album med mellem 700 og 800 Billeder af og fra Holstenshuus, optagne og samlede af EBBE, som har udført et beundringsværdigt Arbejde med at ordne alle disse Masser af Billeder paa den bedste Maade. Af mine øvrige Slægtninge var MICHAEL TRESCHOW her, og KRESTEN og BUBBEN SCHEEL fra Ruggaard. Desuden var Skovrideren og Fru MARSTRAND JØRGENSEN og min Kontordame, Frøken HENRIKSEN fra Søj, med til Middagen. Blandt mine Gaver maa særlig nævnes SIGVART WERNERS pragtfulde Værk med dejlige Illustrationer fra hele Landet.

Holstenshuus.

Alléen set mod Dyrehaven. I Baggrunden Pavillonen

Dette fik jeg af Godsforvalteren, Skovrideren, Forpagter SIMONY og de seks Skovfogeder og deres Koner og af Frøken HENRIKSEN og af Skovfoged RASMUSSENS Enke og Søn i Morud. Desuden fik jeg en Mængde Buketter og ialt 5 Blomsterkurve, deriblandt fra Skovarbejderne paa Holstenshuus, og i Sophie Amaliegaard Skov, og fra Folkene her i Huset og Haven og enkelte andre. Endvidere en Bunke Telegrammer og Breve, saa jeg havde omkring 500 Takkekort at udsende. Blandt de Lykønskninger, som jeg er særlig glad for og rørt over, kan jeg nævne fra to af min Barndoms Legekammerater, SVEND AGERHOLM, Søn af den i 1896 afdøde Godsforvalter AGERHOLM paa Holstenshuus, og hans Kusine, Fru KAREN PETERSEN, der bor i Lissabon. Desuden fra en i Ordenskapitlet ansat Søn af SØREN VÆGTER paa Holstenshuus, og fra fem Brødre BJERREGAARD, der har været Feriebørn hos os for 30 Aar siden og i Aarene derefter, og fra den svenske Rigsheraldiker, Friherre HARALD FLEETWOOD, og fra Grevinde HARRIET WACHTMEISTER, der var her i 1936 ved det svenske Musæumsbesøg.

Otte Dage efter min 60 Aars Fødselsdag fyldte min gamle Ven og Skolekammerat, JULIUS WEDELL, ogsaa 60 Aar, og vi var med til at fejre Dagen paa Wedellsborg, hvortil vi tog med Toget fra Tommerup til Ejby. Vi kom til Frokost og blev til næste Eftermiddag, og vi traf der bl. a. Prinsesse AAGE, Tante FRITZE FRIJS, CHRISTIANE ROSENKRANTZ, FRITZE AHLEFELDT, ELLA BILLE BRAHE og Grevinde MUSSE SCHEEL. JULIUS og INGER havde ogsaa været bedt til min Fødselsdag, men var desværre forhindrede i at komme, ligesom JULIE og PETER SCHOLTEN. Efter vor Hjemkomst fra Wedellsborg havde vi et hyggeligt Besøg af POUL og DIDDE QUAADA med CLAUD og ULLA, og EILER TRESCHOW har været her nogle Dage, og ligeledes MATHILDE og LISBETH HAFFNER, der kom paa Cykel fra Sanderumgaard. I første Halvdel af Juli var vores tidligere Præst's Enke, Fru EYERMANN og hendes Datter, Esther, her et Par Dage, og en Dag

var her et mindre Beredskabsmøde med Formanden for Dansk Luftværnsforening, Hofjægermester Foss fra Løvenholt, og Fru Direktør DREYER fra København, der redegjorde for Luftværn og Danske Kvinders Beredskab.

Allerede den 4. August kom de første af Familien KNUTH i Anledning af Svigerforældrenes Diamantbryllup den 11. August. Det var FREDERIK og DISSI MOLTKE, der kom med ADAM og PETER. REGITZE, der havde Sommerferie, kom den 6. og blev til den 17., og den 9. kom Svigerfader sammen med GRETHE NEERGAARD direkte fra Skagen, og Svigermoder kom med Fru HARBOE fra Liliendal. Til alles store Glæde

Ved Diamantbrylluppet den 11. August 1941.

Staaende i bageste Række: Christian Knuth, Otto Knuth, Godtfred Neergaard, H. B. S. H. Wilhelm Knuth, Frederik Moltke.

Staaende i næste Række: Fru Qvist, Skovrider Qvist, Sophie Magdalene, Erik Knuth, Dagmar Knuth, Henrik, Frederik Knuth, Agnes Knuth, Torben Knuth, Regitze, Godske, Minna Knuth, Tonnes Neergaard, Vibeke Neergaard, Ulrik og Tove Knuth.

Staaende foran disse: Adam Moltke, Christian Knuth, Illa Knuth, Peter Moltke, Marie Louise Knuth.

Siddende: Benedicte Moltke, Antoinette Knuth, Minna Borge, L. B. S. H., Margrethe Neergaard, Lippe Knuth, Inge Knuth.

Paa Gulvet: Ellen Knuth og Wenzel Knuth.

havde MINNA BORGE faaet Rejsetilladelse og kom den 10., forøvrigt sammen med HENRIK, der igen havde faaet to Dages Orlov. Den Dag kom desuden Skovrider QVIST fra Liliendal og Fru QVIST. Naar undtages JOHN BORGE og GRETHE og INGJERD BORGE, som sikkert ikke kunde have faaet Udrejsetilladelse fra Norge, var hele Familien samlet her hos os, 7 Børn, 6 Svigerbørn, 20 Børnebørn og 1 Barnebarns Kone, og det er jo mærkeligt, at det virkelig saaledes kan lykkes at samle saa mange, hvad der naturligvis var en meget stor Glæde for os alle. Vi var ialt 39, og Gæsteværelserne kunde daarligt rumme saa mange, saa ULRIK, TOVE, TORBEN og DAGMAR KNUTH boede hos GODSKE, og fire af de unge Mennesker boede hos Skovriderens og to hos Forpagter SIMONYS.

Desværre var Svigerfader forkølet og saa træt og medtaget efter den lange Rejse fra Skagen, saa han de første Dage ikke kunde forlade sine Værelser, og ikke engang paa selve Festdagen kunde han være med os andre, men han og Svigermoder spiste sammen i Gæsteværelset. Alle vi ældre, ialt 16, spiste i

Runde Sal, og de 21 Børnebørn spiste i Billardet. Heldigvis blev Svigerfader bedre i Løbet af faa Dage, men Diamantbryllupsdagen fik jo ikke den festlige Karakter, som den ellers vilde have haft. Svigerforældrene rejste hjem den 15., og som den sidste af Gæsterne rejste TØNNES NEERGAARD den 16.

Jeg maa tilføje, hvad der er sket i de allersidste Dage. Jeg har været en Dag paa Holstenshuus, hvor jeg havde Forhandlinger med EBBE og med Godsforvalteren, med sidstnævnte bl. a. om et nyt Tag paa Avlsgaardens Svinesti paa Holstenshuus. VIVI og SOPHIE MAGDALENE har været en Ugestid i Skabohuse, hvorfra de midlertidig vendte hjem den 27., da VIVI og jeg var indbudte til Middag paa Wedellsborg den

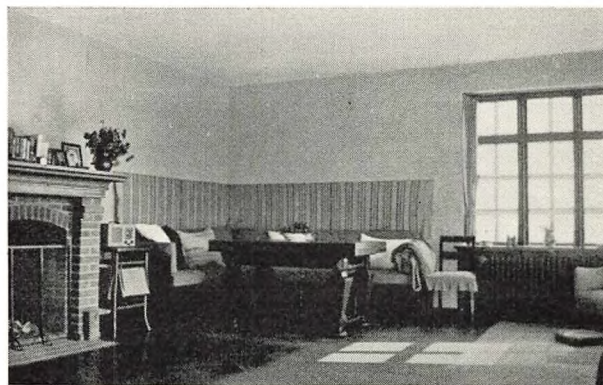
Ved Diamantbrylluppet den 11. August 1941.

Staaende: Henrik, Erik Knuth, Frederik Knuth, Adam Moltke, Torben Knuth, Agnes Knuth, Godske, Peter Moltke, Minna Knuth, Tonnes Neergaard, Ulrik Knuth. — Foran disse: Illa Knuth og Marie Louise Knuth.

Siddende: Dagmar Knuth, Sophie Magdalene, Regitze, Vibeke Neergaard, Tove Knuth.

Paa Gulvet: Christian Knuth, Ellen Knuth og Wenzel Knuth.

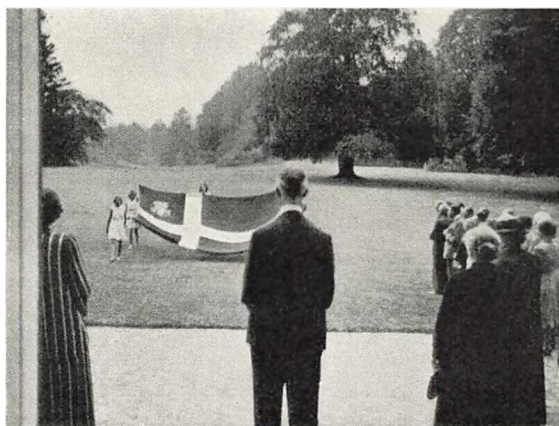
28. sammen med Dronningen, som boede der i nogle Dage. Vi lejede en Automobil i Odense, saa vi kom adskilligt nemmere og hurtigere dertil end de sidste Gange, jeg har været paa Wedellsborg. Jeg havde Kammerherreinde TRESCHOW til Bords og sad ved Siden af Hofdame Frøken SEHESTED, og VIVI sad imellem CHRISTIAN CEDERFELD og EDE AHLEFELDT. Hendes Majestæt var saa venlig at tale længe med mig om første Del af min Bog, som havde interesseret baade Kongen og Dronningen meget. Næste Dag var jeg indbudt til at øvervære Aabningen af Udstillingen, »Den fynske Kvinde«, i Fyens Forum, og vi var der begge og fik Lejlighed til at hilse paa Dronningen og paa mange Bekendte, bl. a. JULIUS og INGER WEDELL, ADANE LERCHE, ADA KLÆR og LÆNNA AHLEFELDT, som havde holdt en af Aabningstalerne, der blev udsendt i Radioen, saa ANNA SOPHIE kunde sidde hjemme og høre sin Moder tale. Paa Opfordring af Fru Stadsingeniør RYGNER maatte jeg forklare Hendes Majestæt lidt om Nakkebølletæppet og Oldeland Tæppet fra Arreskov, som begge var udstillede, og om hvilke jeg i sin Tid har skrevet i »Fra Arkiv og Museum«. Om Eftermiddagen rejste VIVI og SOPHIE MAGDALENE tilbage til Skabo-

Dagligstuen i Skabohuse

huse, hvor jeg skal støde til dem for en halv Snes Dage, samtidig med, at vi lukker Huset her og giver Pigerne Ferie. Jeg glæder mig til derfra paa Cykel at kunne besøge en Mængde gode Bekendte paa den Egn, f. Eks. HOLCKS, JULIE SCHOLTEN, MIKKEL og WANDA TRESCHOW, BENNY CEDERFELD og tre Familier JUEL, og maaske jeg endogsaa kan naa saa langt som til ULRIK og TOVE KNUTH paa Stenagergaard. Forinden skal VIVI og jeg dog til Langeland for den 2. at fejre WILHELM KNUTHS 50 Aars Fødselsdag paa Egeløkke.

I det sidste halve Aars Tid har jeg haft meget Arbejde med min Bog og med Tilrettelæggelsen af dens Billedstof, og jeg haaber i Løbet af Efteraaret at kunne udsende en ny Del af den, hvormed første Bind skulde være afsluttet.

Langesø den 18. Juli 1941

NOTER OG NAVNEREGISTER

NOTER

- Side 474. Husmand og Lejetjener **FREDERIK HANSEN TEJSNER** er født 18. Februar 1862 i Halleby, Sæby Sogn, Holbæk Amt, som Søn af Boelsmand **HANS PETER TEJSNER**, og døde 19. Januar 1938. Han boede i et tidligere til Holstenshuus hørende Husmandssted i Katterød i Diernisse Sogn, og han var en nyttig og paa-skønnet Hjelper ved Middagsselskaber og Fester paa de fyenske Herregaarde.
- Side 504. Redegørelser for en Sogneraadsformands Arbejde og for Sognekommunernes Arkivvæsen, blev efter de nævnte Foredrag offentliggjort i Kommunalt Tidsskrift for henholdsvis 17. Juni og 15. Juli 1929.
- Side 525. Epitafiemaleriet i Kolding Kirke forestiller Raadmand og Handelsmand i Kolding, **PEDER UDSEN**, f. 1616, † 1659, med Familie. Peder Udsens Sønnedatter, **MARTA MARIE MORTENS-DATTER**, var formentlig Moder til **ANNA MARGRETHE BANG**, der var gift med Pastor **JØRGEN SEIDELIN MØLLER** i Adslev og Mesing, hvis Datter ægtede **ULRIK ANTON FALBE**, som var min Mormoders Morfader.
- Side 526. Pastellerne af Admiral og Admiralinde **HOLSTEN** er gengivne paa Side 381.
- Side 528. **ANNA MARGRETHE HOLSTENS** Ligsten er afbildet i Vaabenartiklen.
- Side 529. Om Gravstedet i Mühlenholz se: Baron Charles Joseph Selbys Descendens Side 199—205.
- Side 531. Det omtalte Epitafium, som er et Alter, i Jacobi Kirken i Lübeck er stiftet af Borgme-ster **HEINRICH BRÖMSE**, der stammede fra Lüneburg og 1472 kom til Lübeck og døde 1502, og hans Hustru, **ELISABETH WESTPHAL**, † 1495, og deres Børn. Disse Mennesker interesserer baade Wilhelm og mig, da vi begge nedstammer fra dem igennem en Kvinde af denne Slægt, **MARGRETHE BRÖMSE**, hvis Datter, **MARGRETHE BORNEFELD**, var gift med **JOHAN HUGO VON LENTE** til Fresenburg, der døde 1716. Fra en Datter af dette Ægtepar stammer **WILHELM** gennem Slægterne **ADELER**, **BARNER**, **LETH** og **LERCHE**, og fra en anden Datter stammer jeg gennem Slægterne **HOLSTEIN**, **AHLEFELDT** **ESKILDSMARK**, **HOLCK WINTERFELDT** og **BERNER**.
- Hr. **MAX W. GRUBE**, tidligere i Stettin, senere i Lübeck, har i Juli 1913 sendt mig Oplysninger om denne Familie, og i November 1936 sendte han mig Fotografier fra dette Brömse Alter, og Professor **POUL HEEGAARD**, tidligere København, senere Oslo, der er ivrig Genealog og ogsaa stammer fra denne Familie, har den 8. September 1917 sendt mig en meget udførlig Ahnetavle for vore fælles Ahner af Familien Brömse.
- Side 590 og 591. **SOPHIE MAGDALENE** bærer paa Billedet fra Diamantbrylluppet de Side 440 gengivne Smykker, der har tilhørt Kammerherreinde **SOPHIE MAGDALENE SCHILDEN** født **RANTZAU**, og **REGITZE** bærer de Side 393 gengivne Øreringe og Halskæde, som har tilhørt Admiralinde **REGITZE HOLSTEN** født **KAAS**.

NAVNEREGISTER

Til det efterfølgende Register bemærkes, at, naar en Person nævnes flere Gange paa samme Side, er Antallet af Forekomster som oftest angivet ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Naar der i Teksten nævnes et Besøg paa eller fra en Herregaard eller et andet Hjem, vil det i Almindelighed blive registreret under Beboernes Navne, selvom disse ikke udtrykkeligt er nævnt.

Der er kun anført Dødsaar ved forlængst afdøde Personer.

Min Hustru og mine Børn er ikke medtagne i Registeret, da de alle nævnes saa mange Gange — fra 72 og indtil 142 Gange —, at det vilde være urimeligt at anføre disse mange Sidetal.

- AAGE, Prinsesse f. Comtesse Calvi di Bergolo, 589.
 AAREP, Godsforvalter, 485, 507, 519.
 AASGAARD, I. A., Biskop, 570, og Bispinde 570².
 AGERHOLM, Svend, 589. — Godsforvalter, 589.
 AHLEFELDT LAURVIG, Claus, Greve, 490, 527. — Edele, Grevinde, f. Cederfeld de Simonsen, 508, 520, 591. og Julius, Greve, 482, 488, 496, 551. — Dercs Døtre, 508. — Erik, Greve, 482, 490. — Fritze, Grevinde, f. Tesdorpf, 589. — Hans, Greve, 477. — Inge, Comtesse, 501, 504. jvf. Knuth. — Ingegerd, Comtesse, 527. — Kaj, Greve, 504, 514, 525. — Mary, Grevinde, f. de Gohr, 514, 570. — Mogens, Greve, 551. — Preben, Greve, Gesandt, 497, 527, 570². — Familien, 502, 555.
 AHLEFELDT LAURVIG BILLE, Eleonore (Dorthe), Grevinde, f. Comtesse Bille Brahe Selby, 482, 489. — Gregers, Greve, 498. — Jessie, Grevinde, f. Baronesse Bille Brahe, 489. — Preben, Greve, 489, 526.
 AHLEFELDT LAURVIG LEHN, Anna Sophie, Comtesse, 490³, 491, 501, 502², 503, 513², jvf. Wedel Jarlsberg. — Axel, Greve, 490. — Christian, Greve, 474², 489, 490, 502, 526, 571, 579, og Lenna, Grevinde, f. Baronesse Reedtz Thott, 488, 502, 513, 517, 560. — Frederik, Greve, 481, 482, 503. — Lenna, Grevinde, f. Baronesse Reedtz Thott, 474, 478, 482, 489, 501, 502², 511, 526, 579, 591. — Lennart, Greve, 490, 518, 526.
 ALEXANDRINE, Dronning, 480, 531², 564, 591⁵.
 AMMUNDSEN, John, Biskop, 505, 533. — Valdemar, Biskop, og Charlotte, Bispinde f. Balslev, 502, 523, 543.
 ANDERSEN, Henrik, Tjener, (se Side 148), 474. — J. Oscar, Professor, 584³. — Vilhelm, Professor, 522. — Gartner, Auning, 506. — Provst, Dalum, 540.
 ANDRUP, Otto, Musæumsdirektør, 505, 506, 584. — Zelia, Frue, f. Hindenburg, 506². — Frøken, 506.
 ANNE D'AUTRICHE, Dronning af Frankrig, 537.
 ASMUND, Johannes, Præst i Søby, Provst, 555.
 AURELIUS, Enkebispinde, Lund, 558.
 BACKER GRØNDAHL, Fridtjof, Pianist, og Eugenie, Frue, f. Løvenskiold, 563.
 BALSLEV, Johan Christian, Præst i Egense og Aarhus, 482², 502. — Rasmus, Præst i Vigerslev, 496. — 6 af dennes Børn 496. — Familien, 496.
 BANBURY, Cecil Edmund, Major, og Lily, f. Baronesse van Brienem, 542.
 BARBOUR, George F., Dr., Skotland, 533.
 BARDENFLETH, Frederik, Admiral, 518. — Ida, Admiralinde, f. Meldal, 511, 559.
 BAY, Carl, Præst, og Clara, Frue, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 521.
 BECH, August, Forpagter, 518. — J., Læge, Odense, 496.
 BECH ANDERSEN, Frøken, Godsforvalter, Frijsenborg, 578, 579.
 BECHGAARD, Aida, Carl, og Søn, Carl Gustav, 578.
 BEGTRUP, Højskoleforstander, 522.
 BEMMELEN, J. F., Professor, Dr., Haag, 532, og Professorinde, 542.
 BENDIXEN, Frue, 512.
 DE BERG, Christian, Ritmester, 494. — Malin, Frue f. Cederschiöld, 494, 495, 570, 571. — Begge, 495, 524, 532, 557. — Stig, Løjtnant, 494, 521, 522, 532³, 555, 570, 571.
 BERGGRAV, Eivind, Biskop, Oslo, 543, og Cathrine, Bispinde, f. Seip, 558², 564.
 BERNER, Anna Sophie, 556, 561. — Alexander, Konferensraad, † 1785, og Hustru, f. Schultz, † 1792, 527. — Ebbe, 474, 475, 477, 478², 481, 488⁴, 492², 498, 501, 502, 506, 507, 508, 515, 516², 518, 526, 533, 535², 536³, 540², 546, 560, 574³, 576⁴, 578², 585, 586, 589², 591. — Elisabeth, 521, 548, 561, 574, 578. — Jørgen, Stiftamtmand, 474, 480, 481, 483, 488², 489, 490, 492, 502², 503, 507², 508², 512, 515, 516⁵, 518, 521², 540, 570, 573², 574², 578, 585². — Louise, Stiftamtmandinde, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 556, 570, 578, 585, jfr. Wedell. — Begge, 521, 523, 541, 548, 561, 566, 570, 574, 576², 578, 589. — Louise, f. 1933, 548, 561, 574, 578. Alle 4 Børn fra Aalborg, 576, 585. — Kitty, f. Christopheresen, 474, 475, 488.
 BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Adam, Lehnsbaron, 474, 478, 517, 548. — Gustav Alexander, Baron, † 1889, 483, 517. — Louise, Lehnsbaronesse, f. Quaade, 474, 477, 480, 481, 482, 483, 488, 489, 492, 498, 502, 512, 513², 515³, 516⁵, 517, 518, 520, 521, 523, 540, 541, 551, 556, 560, 561, 566, 570, 571², 575, 576³, 578, 585, 589. — Sophie Magdalene, Baronesse, f. Baronesse Holsten, † 1906, 478, 517.
 BERNSTORFF, Bechtold, Greve, og Erika, Grevinde, f. v. Goetzen, 496, 513. — Magdalene (Maxi), Comtesse, 555.
 BERNSTORFF GYLDENSTEEN, Erik, Lehns greve, og Sophie, Lehns grevinde, f. Comtesse Krag Juel Vind Frijs, 496, 513, 540, 541. — Carl Johan, Greve, 541, 586.

- BERNSTORFF MYLIUS, Andreas, Greve, 490, 491, 555. — Elisabeth (Ibeth), Grevinde f. Baronesse Reedtz Thott, 490, 555. — Begge, 482, 526, 555. — Ulrich, Greve, og MARIE, Grevinde, f. Comtesse Raben Levetzau, 490.
- BERTOUCHE LEHN, Olga, Baronesse f. Burchard, 533, 535².
- BILDT, Harald, Baron, 533.
- BILLE, Emerentze, Frøken, 491, 512. — Frantz, Kammerherre, Gesandt, 542. — Fritze, Kammerherreinde, f. Comtesse Raben Levetzau, 491. — Josias, 512. — Ove, Biskop, † 1555, 519.
- BILLE BRAHE, Anne Margrethe (Gedser), Baronesse, 516. — Elisabeth (Lippe), Baronesse, 496, 500, 512, jvf. Knuth. — Erik, Baron, Generalmajor, og Elisabeth, Baronesse, f. de Jonquières, 516. — Marie, Baronesse, f. Comtesse Moltke, 516, og Vilhelm, Baron, 516, 517. — Olof, Baron, 571.
- BILLE BRAHE SELBY, Daniel, Baron, og Ingeborg, Baronesse, f. Blechingberg, 516, 527, 552. — Deres 3 Børn, 552. — Ella, Comtesse, 513, 516², 552, 576³, 578, 589. — Ellen, Lehnsgravinde, f. Fønss, 568. — Hendrik, Lehns greve, 498, 513, 516².
- BISMARCK OSTEN, Greve, Pommern, 545.
- BJERREGAARD, Alfred, Direktør 493. — 5 Brødre, 589.
- BJERRING, Provst og Provstinde, Dybbøl, 543.
- BLIXEN FINECKE, Axel, Baron, og Bertha, Baronesse, f. Castenschiold, 482, 520. — Clara, Baronesse, f. Comtesse Krag Juel Vind Frijs, 483.
- BLOCK, Biskop, Göteborg, 548. og Bispinde, 562.
- BLOMBERG, Aage F., Adjunkt, 583. og Merete, Frue, f. Andrup, 584.
- BOBÉ, Louis, Dr. phil., Ordenshistoriograf, 508⁴, 519², og Frue, 507.
- BOECK, Philip, Præst, Aarhus, 565.
- BOGEMAN, Hr., Småland, 495.
- BOISEN, Auditor, 498.
- BOJE, Axel, Overskovfoged, 474. — Magdalene, Frue, f. Nielsen Andersen, (se Side 133) 474, 488.
- BOKKENHEUSER, Oberstløjtnant, 522.
- BOLIN, Sture, Professor, Lund, 558, 559.
- BORBERG, Emily, Frue, f. Brun, 523.
- BORGE, Ingjerd, 576, 586, 590. — John, Grosserer, 481, 518, 558, 586, 590. og Minna, Frue, f. Comtesse Knuth, 480, 504², 557, 562, 565². Familien 501. — Margrethe, 541, 565, 576, 586, 590. — Minna, Frue, f. Comtesse Knuth, 481, 527, 541, 548, 557, 590.
- BOSTRÖM, Mary, Statsfrue, Sverrig, 532.
- BOTHWELL, Jarl, 490.
- BRASK, Anders, Forpagter, Clausholm, 521, 548, 573, 585². — Christian, Forpagter, Godsejer, 548. — Lis, Frue, 573, 585. — Familien, 548.
- BRANDT, Niels P., Forpagter, Taagerodgaarden, 478.
- BREITHOLTZ, Märta, Frue, f. Lilliehöök, 557.
- BREKKE, Kr., Gartner, Clausholm, 573, 585. — Frue, 553. — Begge 548, 561.
- VAN BRIENEN, Arnaud, Baron, 542, 568. — Daisy, Baronesse, 542. — Ida, Baronesse, f. Baronesse Selby, † 1845, 568.
- BRILIOTH, Domprovst, Lund, Biskop, 533.
- BROCKENHUUS SCHACK, Alette, Grevinde, f. Comtesse Krag Juel Vind Frijs, 566. — Frederik, Greve, 506, 513. — Olga, Grevinde, f. van der Vliet, 513. — Knud, Greve, 506, 556. og Bettina, Grevinde, f. Kauffmann, 513.
- BROWN, Daniel, Vinhandler, Bordeaux, 527². — David, Guvernør, † 1804, med Familie, 527. — Anna, f. Fenwick, † 1776, 527. — Firmaet, 527. — DE NULLY BROWN, Edith, Frue, f. Haugh, 559. og Peter, Direktør, 519. — Evelyn, Frøken, 513. — Grace, Frøken, 559.
- BRUN, Alf, Kaptajn, 523.
- BRUNCHHORST, Oberstinde, f. Schøller, 506.
- BRUUN, Gudmund, Provst, Hesselager, 555. — Jørgen, Hofjægermester, Stenalt, 481.
- BRØMSEN, Familien, Portrætter i Lübeck, 531.
- BUCHENTHALER, Inge, Frue, f. Bruun de Neergaard, og Heinrich, Major, 553.
- BUHL, Frantz, Professor, 483. — Frieda, Professorinde, 490. — Ingeborg, Frøken, 483, 490, 492, 564. — Paul, Overretssagfører, Randers, 555, 556, 571.
- BUKH, Niels, Forstander, 569².
- BUSCK, Ingeniør, 523.
- BÜLOW, Bertha, Frue, f. v. Schulse, og Friedrich, Hauptmann, Ludorf, 545. — Catharina Louise, Frue, f. v. Bülow, Ratzeburg, 533, 544. — Ernestine, f. Baronesse Selby, † 1899, 530², 533. — Ernst, Staatsanwalt, Stargard, 544. og Irmgard, Frue, f. v. Blumröder, 544. — Friedrich, Kaptajn, † ca. 1882, 530. — Fritz, Højesteretssagfører, 519. — Gabriele, 544. — Marie Elisabeth, Frue, f. Baronesse v. Richthofen, 545. — Wilhelm v. Schulse Bülow, Ludorf, 545². — Hr. v., 528². — Fru, v. f. v. Lassen, 528, begge 531.
- Bøs, Præst, Odense, 583.
- CARL, Landgreve af Hessen Cassel, † 1836, 541.
- CARL, junior, Prins, Sverrig, 531.
- CARLSEN SKIØDT, Folketingsmand, 498.
- CLOOS, Christian, Konsul, Frederikshavn, 526, 577, 578². — Konsulens Forældre, 577.
- CAPELEN, Eleonore, Kammerherreinde, f. Løvenskiold, 564. — Søn og Svigerdatter fra Helden, 564.
- CAROLATH, SCHÖNAICH CAROLATH SCHILDEN, Agnes, Prinsesse, f. Grevinde v. Platen Hallermund, 478, 501, 531. og Georg, Prins, 549. — Katharina (Cathia), Prinsesse, 478. — Emil, Prins, 478. — SCHÖNAICH CAROLATH, Georg Alexander (Pepi), Prins, 478. — Karin, Prinsesse, 523. — Renata, Prinsesse, 478.
- CARSTENSEN, Mary, f. Lorange, Admiralinde, 496.
- CASTELL REMPLINGEN, Amoena, Rigsgrevinde, gift Rantzau, 538.
- CASTENSCHIOLD, Holten, Hofjægermester, Borreby, 582. — Marie Louise, Hofjægermesterinde, f. Castenschiold, 582. — Paula, Frue, f. Bertelsen, 582. — GREVENKOP CASTENSKIOLD, Else, Kammerherreinde, f. Comtesse Ahlefeldt Laurvig, 490, 496, 513, 519, 521². — Louise, Kammerherreinde, f. Comtesse Knuth, 480, 483, 497. og Vilhelm, Kammerherre, 480, 490. — Margrethe, Frøken, 511, 512, 561. — CASTENSKIOLD BENZON, Aletta, Frøken, 550. — Carla, Kammerjunkerinde, f. Benzon Bull, 550.
- CEDERFELD DE SIMONSEN, Benny, Kammerherreinde, f. Treschow, 474, 517², 570, 571², 583, 592, og Hans Christian, Kammerherre, 481, 488, 496², 512, 513, 517, 533, 540. — Christian, Hofjægermester, 508², 591, og Ingeborg, Hofjægermesterinde, f. Korch, 513. — Deres Døtre, 508. — Elisabeth (Søs), Frøken, 482, 496, 508. — Hans Christian, Kammerherre, 474, 543.
- CEDERSCHÖLD, George, Grosserer, Stockholm, 494³, 495², 514. — Hugo, General, 557, og Margaretha, Generalinde, f. Friherreinde Wrangel von Brehmer, 494². —

- 3 af deres Børn, 494. — Görel, Frøken, 559. — Margaretha, Frøken, 496. — Margaretha, Frue, f. Adalborg, 495², og Pehr, 524. — Deres Børn, 495. — Pehr, Herredshovding, Eksjö, 494, 495, 518, 524, 526, 570⁸. — Stefana, Frøken, 496. — Volmer, 494, 496.
- CHRISTENSEN, Holger, Fotograf, Randers, 566. — Lauritz, Chauffør, Langesø, 522², 541, 547, 548. — Niels, Skovarbejder, Emiliehøj, Langesø, 588. — Tømrer, Søby, 560.
- CHRISTIAN IV, Konge, Maleri af, 531.
- CHRISTIAN X, Konge, 473³, 484, 496, 497, 498, 531², 564, 582, 583², 591.
- CHRISTIANS, Stina, Frøken, Island, 572, 586.
- CHRISTOPHERSEN, Holger, Guldsmed, Odense, og Magna, Frue, f. Olsen, 507.
- CLAESSEN, Anna, Frøken, Island, 572.
- CLAUSEN, Præst og Provst, Ollerup, 482, 508, 533. — Pastorinde, 482.
- CLAVIER, Professor, Frankrig, 533.
- CLEMENTSEN, O. H., Kontorchef, 508, og Frue, 508.
- CLEMMENSEN, Mogens, Arkitekt, 477, 506, 521.
- COLLET, Holger, Kammerherre, 522. — Palæmona, Kammerherreinde, f. Geijer, 540. — Polly, Kammerherreinde, f. Hegermann Lindencrone, 522.
- COYET, Friherreinde, f. Cederström, Torup, 558.
- CURMANN, svensk Rigsantikvar, 505, 506².
- DAGMAR, Prinsesse af Danmark, 478.
- DANIELSEN, Erik, Kommunelærer, (se Note 24, Side 24) 489, 517, 521, og Lise, Frue, f. Holm Schmidt, 561, 585. — Jens, 585.
- DANNESKIOLD SAMSØE, Aage, Lehnsgreve, og Fanny, Lehnsgrevinde, f. Evers, 477, 512, 513. — Cecil, Comtesse, 476, 485. — Otto, Greve, 476, 485. — Margrethe, Grevinde, Dekanesse, f. Bæronesse Iuel Brockdorff, 491. — Sophus, Greve, 476, 480, 485. — Sybil, Grevinde, f. Gordon, 512, 550.
- DAVID, Højesteretsadvokat, 540.
- DESSAU, Benny, Direktør, 539, og Paula, Frue, f. Heyman, 539².
- DINESEN, Axel Wilhelm, Hofjægermester, 480. — Jørgen Eigil Wiffert, Løjtnant, 498. — Familien fra Skjørringe, 498. — Wentzel, Gesandtskabsattaché, 566. — Frue, Rom, 488.
- DONNER, Agnes, Baronesse, f. v. Bülow, 528, 529, 570. — Curt, Baron, 528, 529³. — Søn, 529. — Datter, 529, 570.
- DREYER, Ingrid, Frue, f. Andersen, 590.
- DRØHSE, Engelbert, Redaktør, Randers Dagblad, 505, 513, 521, 577², og Frue, 521.
- EBBESEN, H. H., Præst i Vigerslev, 474, 504, 522, og Anna, Frue, 481, 488. — Stephan, Landsretssagfører, 522.
- EIDEM, Erling, Ærkebiskop, Upsala, 543, 544, 583.
- EJLERS, Margrethe, Frue, f. Fønss, 507². — Doktor, Faaborg, 507.
- EHNHUUS, Lizzie, Frøken, Odense, 550². — Jørgen, Hr., Odense, 550².
- EHRENSVÄRD, Albort, Grove, svensk Gesandt i Paris, og Marna, Grevinde, f. Münter, 492.
- EKMAN, Gösta, Skuespiller, Sverrig, 532.
- ELLEKILDE, Hans, Arkivar, 522.
- EMMELUTH, Wilhelm, Skovfoged og Slotsforvalter, Clausen, (se Side 134) 546, 548⁷, 556, 560, 573, 585.
- ENGBERG, Gunner, Præst, Citadelskirken, 541, 565.
- ERNST, Overretssagfører, Odense, 584.
- ERRBOE, Godsforvalter, Lilliendal, og Frue, 485.
- ESKILDSEN, Claus, Seminarielærer, Tønder, 568.
- ESTRUP, Adam, Kammerherre, 481, 492, 511, 521, 523. — Jacob, Godsejer, cand. theol., 484, 492, 505, 511, 513, 521, 526, 549, 554, 561, 566, 573, 577⁷, 586. — Inger, Hofjægermesterinde, f. Skeel, og Jakob, Hofjægermester, 490. — Mimi, Kammerherreinde, f. Juel, 490, 511. — Niels, Hofjægermester, 516, 562. Thalia (Bi), Hofjægermesterinde, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 554, 556. Begge 566, 570.
- EWERLÖF, svensk Gesandt i København, 519.
- EYERMANN, Caroline, Frue, f. Flødelius, 473, 474, 589. — Esther, Frøken, Kommunelærerinde, 474, 589. — Eva, Frøken, Kommunelærerinde, 474, 522. — Harriet, Frøken, Kommunelærerinde, 522. — (Se Note 17, Side 23).
- FABRICIUS, Estrid, Professorinde, f. Stolpe, 584, og Knud, Professor, 484, 519, 559, 584. — Knud, Professor, 583², 584². — Lorentz Peter, Præst i Maglegaard Sogn, 583².
- FABRITIUS, Albert, Bibliotekar, Magister, 519, 520, 521², 533, 535², 537, 538, 539², 575, 576, 582.
- FALBE HANSEN, Viggo, Overretssagfører, Oline, Frue, f. Larsen, og Datter, 507.
- FALCK, Direktør, 506.
- FANGEL, Esther, Frue, f. Rasmussen, 582, jvf. Rasmussen. — Richard, Præst i Vridsted, (se Note 26, Side 24), 517, 521, 526, 576.
- FENWICK, Constance, Frøken, 527, 542. — Evaline, Frøken, 527. — Susanna, Frue, f. Berner, † 1871, 542.
- FLEETWOOD, Georg, Friherre, Ammanuens ved Livrustkammeret i Stockholm, 506². — Harald, Friherre, svensk Rigsheraldiker, 494, 495, 532, 589.
- VAN DER FLIER, Præst, Holland, 533.
- FOG PETERSEN, Johannes, Stiftsprovst, Odense, 533², 579, og Solvejg, Stiftsprovstinde, f. Høgsbro, 555, 562.
- FOLSACH, Christian, Kammerherre, 492 og Alvilde, Kammerherreinde, f. Dinesen, 492, 498, 521, 554. — Esbern, Skovrider, 521.
- FONTENAY, Holger le Sage de, Direktør, 508.
- FOSS, Torben, Hofjægermester, 590.
- FREDERIK, Kronprins, og INGRID, Kronprinsesse, 539, 543.
- FREYHOFF, Præst i Gjerpen i Norge, og Frue, f. Godskesen, 563, Fruen, 563.
- FRIIS, Aage, Professor, 559.
- FRIIS HANSEN, Olaf, Rektor paa Herlufsholm, 540. — Amtsfuldægtig og Frue, 507.
- FRIIS JENSEN, Godsforvalter, Wedellsborg, 579.
- FRIJS, KRAG JUEL VIND FRIJS, Fritze, Lehnsgrevinde, f. Comtesse Danneskiold Samsøe, 489, 566, 589. — Mogens, Lehnsgreve, 483. — Helle Vibeke (Wicker) Lehnsgrevinde, f. Comtesse Krag Juul Vind Frijs, 493. — Niels, Lehnsgreve, 566.
- FUGLSANG DAMGAARD, Hans, Biskop, 543², og Calina, Bispinde, f. Wagner, 564.
- FØNSS, Agnete, Frøken, 507.
- DE LA GARDIE, Pontus, Greve, 555.
- DE GEER AF LEUFSTA, Friherre, 531.
- GEJRS, Erla, Frøken, Island, 572, 586.
- GERMANOS, Metropolit, 533.
- GJØRUP, Axel, Læge, 493. — Elisabeth, Frue, f. Comtesse Schaffalitzky de Muckadell, 513.

- GLARBO, Ole, cand. polyt. 561, 564, 571.
 GLOUCESTER, Biskop af, 533.
 GODSKESEN, Marius, Borgmester, Frederiksberg, 563.
 GRAAE, Gustav, Højesteretsagfører, 504.
 GRUBE, Max W., Magistratsbygningsraad, Lübeck, 544.
 GUILDAL, Poul, Overlæge, 576.
 GURUBATHAM, Dr., Indien, 533.
 GUSTAV ADOLPH, Kronprins af Sverrig, 531, 539, 540², 544.
 GYLDENKRONE, Sophie, Enkelehnsbaronesse, f. Dinesen, 480, 498, 523. — Datter, 498. — 2 Døtre, 523.
 GYLDENSTOLPE, Nils, Greve, 532.
 GÖTZSCHE, Emili, Pastorinde, f. Neergaard, 474. — Henning, Præst i Vissenbjerg, 474. — Johannes, Biskop, og Karen, Bispinde, f. Schleppegrell, 555.
- HAASTRUP, K., Gaardejer, Sogneraadsformand, Diernisse, 498.
 HAFNER, Hans og Wilhelm, 521², 525. — Lisbeth, 589. — Mathilde, Frue, f. Comtesse Ahlefeldt Laurvig, 521², 524, 535, 589, og Waldemar, Amtsforvalter, Haderslev, 487, 502, 523, 525, 527, 531, 568.
 HAGE, Johanne, Hofjægermesterinde, f. Benzon, 498 jvf. Lassen.
 HAMMERSHAIMB, Erling, Magister, Dr. phil., (se Note 25, Side 24), 512, 514², 517, 521, 522.
 HANSEN, Emmy, Hofjægermesterinde, f. Tuxen, 579. — Johan Frederik, Gartner, Clausholm, 505², (se Side 134). — Valborg, Frue, Clausholm, 505, 548. — Hans, Ordenskapitlet, 589. — Hans, Skovarbejder, Lundedamhus, Langesø, 588. — Jacob, Sogneraadsformand, Dalum, 540. — Lars, Skatteraadsmedlem, Anderup, 498. — Søren, Vægter, Holstenshuus, 589. — Husjomfru, Holstenshuus, 474.
 HARBOE, Inger, Frue, Lilliendal, 586, 590.
 HARDT, Else v., Kammerherreinde, f. Bülow, Brasilien, 554.
 HAT, Harald, Landsarkivar, 588, og Dagmar, Frue, f. Tang, 570.
 HAUGAARD, L. P., Lærer, Taagerod, 541.
 HAUGSTED, Ejler, Bibliotekar, Aarhus, 484, 522, 570, 584, og Augusta, Frue, f. Jessen, 519.
 HECKEL, Biskop, Tyskland, 533.
 HEDEMANN, Alix, f. Baronesse Lerche, 570. — Carry, Frøken, 570.
 HEDEMANN HEESPEN, Hr. v., Deutsch Nienhof, 536.
 HEGERMANN LINDENCRONE, Fritz, Generalmajor, 516, 522, 557.
 HELENE, Arvestorhertuginde af Oldenburg, f. Prinsesse af Waldeck og Pyrmont, 530².
 HELLES, Anne Mette, Frue, Søby, 549. — Astrid, Frue, Estrupgaard, 560. — Jørgen, fhv. Forpagter, Søby, 549, 555, 573. — Mathias, Forpagter, Estrupgaard, 560, 573, og Astrid, Frue, 567.
 HENRIKSEN, Christian, Præst ved Vor Frue Kirke i København, 512, (se Note 13, Side 22).
 HENRIKSEN, Inge, Frøken, Kontordame, Søhøj ved Langesø, 589².
 HESS THAYSEN, Overlæge, med Frue og Søn, 523.
 HETSCH, Karen, Fru Overretssagfører, f. Jørgensen, 508.
 HILLE, H., Biskop i Hamar, og Ragna, Bispinde, 558.
 HISLOP, Operasanger, 494.
 HJELHOLT, Holger, Dr. phil., Arkivar, 519, 583.
 HJORT, Frederik, Proprietær, Baagegaard, 521, 578, 584.
 HJORTH-NIELSEN, H., Hovedarkivar, 508². — Astrid, Frue, f. Nørtoft, 508.
- HODGSON, Cannon, England, 533.
 HOLBECK, H. Steenstrup, Rektor, Odense, og Ellen, Frue, f. Friis, 488.
 HOLCK, Anne, Frue, † 1660, Vincents Steensens, 501. — Axel, Amtsforvalter, Maribo, 519. — Eiler, Baron, 569. — Ellen, Baronesse, 478, 488, 512², 533, 550, 570. — Ellen Agnete, Amtmandinde, f. Salskov Iversen, 556. — Jessy, Lehnsbaronesse, f. Howden Rønnenkamp, 474, 520, 592. — Margrethe (Tulle), 551. — Mogens, Lehnsbaron, 474, 520, 569², 592. — Povl, Amtmand, Randers, 556, 562.
 HOLCK WINTERFELDT, Sophie Louise, Grevinde, f. Comtesse Ahlefeldt Eskilsmark, † 1793, 535.
 HOLM, Brita, Frøken, 532. — Ernesta, Frøken, 516², 523. — Peter, Musæumsdirektor, Den gamle By, Aarhus, 506, 507, 519, 521, 567, 584. — Petra, Frue, 567. Begge, 566.
 HORN AF ÅMINNE, Gustav, Greve, 532.
 HOLSTEIN, Bent, Lehns greve, 512, 521, 529². — Christian Christopher, Lehns greve, 485. — Elisabeth, Lehns grevinde, f. Lindholm, 540. — Vilhelmine, Lehns grevinde, f. Parding, 512. — Ulrik Adolph, Greve, Storkansler, † 1737, 529. — Comtesse, Waterneversdorff, 529².
 HOLSTEN, Adolph Hans, Amtmand, † 1694, 538. — Anna Margrethe, Konventualinde i Preetz, † 1787, 528. — Claus, Oberst, † 1643, 537. — Ditlev Cai, Generalmajor, Baron, † 1834, 585. — Elisabeth Sophie, † 1738, g. Mogens Rosenkrantz, 546. — Erik Skeel, Konferensraad, † 1772, 576². — Godske Ditlev, Oberst, † 1745, 528, 546. — Hans, Admiral, Baron, † 1849, og Regitze Sophie, Admiralinde, Baronesse, f. Kaas, † 1841, 526. — Sophie, † 1753, g. Christian Sehested, 578². — Sophie Elisabeth, Generalinde, Baronesse, f. Kaas, † 1857, 585. — Sophie Hedvig, f. Finecke, † 1760, 576. — Wulff Siegfred, Major, † 1713, 546, 578. — Familien, 577.
 HOLSTEN CARISIUS, Adam Christopher, Gehejmekonferensraad, Baron, † 1879, 577.
 HOLSTEN LEHN, Pauline, Baronesse, f. Baronesse Rantzau Lehn, † 1860, 526.
 HOLST KNUDSEN, Landsretssagfører, Aarhus, 506.
 HONNENS DE LICHTENBERG, G. F., Stamhusbesidder, 481.
 HORNEMANN, Frue, 480.
 HORSTMANN, Peter Frederik, Stiftsprovst, Aalborg, 533.
 HVENEGAARD, Christian, Landinspektør, Svendborg, 578.
 HVILSOM, Læge, og Frue, Langebæk, 485.
 HØEGH GULDBERG, Gudrun, Frue, f. Baronesse Reedtz Thott, 569, jvf. Reedtz Thott.
 HØIRUP, Johannes, Skoleinspektør, Nyborg, 570, 588.
 HØJ, Forstander, Pindsminde, 548².
- IDUM, A. R., Præst, Føns, 521.
 IHME JENSEN, P. K. J., Præst, Skovlænge, og Frue, 562.
 INGERSLEV, Christian, Præst, Randers, og Helga Victorie, f. Ræder, 522.
 INGRID, Prinsesse af Sverrig, 531, Kronprinsesse af Danmark, 539, 543.
 INGWERSEN, Jens, Arkitekt, 520, 540.
 IRENÆUS, Biskop, Novi Sad i Jugoslavien, 533.
 IRGENS BERGH, Gerhard, Oberst, 506.
 ISAGER, Læge, 519.
 IUEL BROCKDORFF, Carl, Lehnsbaron, 482, og Kitza, Lehnsbaronesse, f. Hegel, 540. — Erik, Baron, 504. — Julie, Enkelehnsbaronesse, f. Baronesse Reedtz Thott, 482, 489, 520, 525. — Julie (Lupaa), Baronesse, 489.

- JACOBSEN, Georg, Bankdirektør, Odense, 498. — Simon, Gaardejer, Sogneraadformand, Fårstrupgaard, 579.
- JENSEN, Christian Axel, Musæumsinspektør, 478, 484, 583, og Karen, Frue, f. Liisberg, 506, 584. — Jacob, Borgmester, Aarhus, 506. — Jensen, Forpagter, Haxholm, 482. — N. H., Skovfoged, Holstenshuus, 589. — Jens Laursen, Skovfoged, Sophie Amaliegaaard Skov, 560, 562, og Else, Frue f. Nielsen, 549.
- JESPERSEN, Præst, Hillerslev, 576².
- JESSEN, Franz v., Redaktør, 559.
- JONQUIÈRES, Margrethe, Frøken, 570.
- JUEL, Clara, Kammerherreinde, f. Treschow, 524². — Familien fra Meilgaard, 480. — Ellen, Kammerherreinde, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 515. — Eiler, 574. — Gregers, Hofjægermester, 556, 569, og Gunilla, Hofjægermesterinde f. Ankarcrona, 592. — Erik og Iver, 569. — Hans, Godsejer, og Thyra, Frue, f. Comtesse Ahlefeldt Laurvig, 592. — Knud, Hofjægermester, 492, 502, 521, 556, 569. — Niels, Assistent, og Sophie Magdalene (Rikke), Frue, f. Treschow, 574, 578, jvf. Treschow. — Niels, Hofjægermester, 570, og Vibeke, Hofjægermesterinde, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 540, 552, 592.
- JULIANE, Prinsesse af Nederlandene, 559.
- JUUL, Axel, Godsejer og Thyra, Frue, f. Smiegelow, 523. — Ebba, Frue, f. Matzen, 571. — Mogens, Forpagter, 513.
- JUUL, SEHESTEDT JUUL, Christian, Kammerherre, 493, 518, 562, og Elise, Kammerherreinde, f. Valentiner, 473, 481, 482, 488, 511, 513, 517, 577. — Ove, Hofjægermester og Dagmar (Jing), Hofjægermesterinde, f. du Plessis de Richelieu, 488, 496, 513. — Soffi, Frøken, 475, 483, 489², 491, 497, 511, 518⁴.
- JØRGENSEN, Arendt, Godsforvalter, Holstenshuus, (se Side 133), 488, 523, 591, og Maren (Maja), Frue, f. Nielsen, 577, 589. — E., Fiskemester, Clausholm, 556, 573. — Jørgen Peter, Husmand, Taagerod, 568. — Olaf Lauge Jørgensen, Forpagter, Schildenseje, 549, 557, 561, 573, 585. — R., Hjulmand, Røde Mølle, 523.
- KAAS, Marie (Mimi), Kammerjunkerinde, f. v. Levetzow, 525.
- KAILA, E., Ærkebiskop, Åbo, 543.
- KATTENDYKE, hollandsk Gesandt, 559, 568, og Frue, 559.
- KIELMANSEGG, Alexander (Lexi), Greve, og Elisabeth (Lissie), Grevinde, f. Prinsesse Schönaich Carolath, 538, 546, 549. — Elisabeth (Lissie), Grevinde, f. Prinsesse Schönaich Carolath, 478, 501.
- KIER, Kamma, Frøken, 491.
- KLÆR, Ada, Frue, f. Baronesse Reedtz Thott, 578, 591, og Gustav, Læge, 578. — Caroline, Frue, f. Løvenskiold, 563, og Fritz, Højesteretsadvokat, 558. — Søn, og Frue f. Thaulow, 563.
- KLAN, C., Læge, Voldum, og Frue, 523, 548, 573², 584.
- KLEM, Knud, Musæumsdirektør, og Ollis, Frue, f. Andersen, 584.
- KLINGSPOR, Marianne, Frøken, 532.
- KLITGAARD, Carl, Postmester, 508².
- KNUDSEN, Gunnar, cand. mag., 519.
- KNUTH, Adam Levin til Ludorf og Gisselfeld, † 1699, 545, 546. — Adam Levin (den yngre) til Ludorf, † 1751, 546. — Agnes, Grevinde, f. Dinesen, 480 f., 484, og Gebhard, Greve, 476, 484, 566. — Agnes, Comtesse, 552, 576. — Antoinette, Grevinde, f. Comtesse Sponneck, 474², 506², 523, 532, 565, og Christian, Greve, 480, 488, 492, 497, 500, 511, 521, 522, 548, 552², 554, 555, 566, 573, 584. — Alle Tustrupperne, 492. — 5 fra Tustrup, 523. — Flere fra Tustrup, 565. — Benedicte (Dissi), 474², 475, 479, 480, 481², 484 f., jfr. Moltke. — Christian, Greve, Tustrup, 474², 493, 506, 512, 522, 523, 548. — Christian, Greve, fra Egeløkke, 513. — Christopher, Greve, 474, 480, 504, 514, 519, 538, 555, 557, 590², 591, og Ille, Grevinde, f. Comtesse Lerche, 474, 476, 482, 488, 500, 512, 519, 540, 558, 561, 586, 590, 591. — Deres 7 Børn, 519. — Familien Knuth, 554, 558, 590. — Cornelia, † 1736, g. Adam Levin Knuth den yngre, 546. — Dagmar, Comtesse, 500, 542, 561, 566, 590. — Dissi, se Benedicte. — Eggert Christopher til Aasmarke, † 1697, 545, 546. — Eggert, Greve, Legationssekretær, og Lily, Grevinde, f. Comtesse Rantzau, 542. — Elisabeth (Lippe), Grevinde, f. Baronesse Bille Brahe 517, 533, jvf. Bille Brahe, og Otto, Greve, 517, 552, 555, 556, 561, 576, 589. — Elisabeth Sophie, † 1742, g. Godske Ditlev Holsten, 546. — Esther, Grevinde, f. Kauffmann, 481², 584, og Otto, Greve, 476, 480. — Erik, Greve, fra Flintholm, 476, 555. — Frederik, Lehnsgreve, 493. — Frederik, Greve, fra Flintholm, 552. — Gebhard, Greve, 480 f., 488. — Helge, Greve, 526. — Henriette, Comtesse, 480. — Ille, Grevinde, f. Comtesse Lerche, 474, 480, 482, 504, 514, 519, 539, 555, 556, 578, 590². — Inge, Grevinde, f. Comtesse Ahlefeldt Laurvig, 557, jvf. Ahlefeldt Laurvig, og Wilhelm, Greve, 561, 570. — Jacob (16. Aarhundrede) 545. — Joachim (16. Aarhundrede) 545. — Julie, Grevinde, f. Christophersen, 523. — Matthias, 545. — Minna, Comtesse, 500, 561, 566, 573, 584. — Moritz (16. Aarhundrede) 545. — Otto, Greve, 481, 488, 496, 497, 500, 504, 512. — 3 ældste Børn, 496, 500, 501, 561. — Flintholmerne, 501. — Rudolph, Greve, 493, 521², 523, 561. — Torben, Greve, 488, 489, 497, 500, 550, 552, 561, 565, 566, 568, 590. — Ulrik, Greve, 488, 489, 497, 500, 542, 550, 552, 565, og Tove, Grevinde, f. Baronesse Bille Brahe Selby, 576, 590, 592. — Wilhelm, Greve, 476, 479, 480, 481², 485, 488, 489², 493, 500, 504, 514, 526², 527², 528, 530, 531, 544², 545³, 546, 556, 570, 592.
- KONOW, Julie og Athalie, Døtre af Fru Caro Konow, f. Baronesse Iuel Brockdorff, 489.
- KORNERUP, Bjørn, Arkivar, Dr. theol., 508. — Else, Frue, f. Hansen, 507.
- KRAG, Ellinor, Kammerherreinde, f. Münter, og Otto, Kammerherre, Gesandt, 533. — Gotthold, Kammerherre, 508.
- KRAG JUEL VIND FRIJS, se Frijs.
- KRISTENSEN, Marius, Dr. phil., 484².
- KRUSE, Johan Christian, Kammerherre, Gesandt, 512.
- KRØYER KIELBERG, Direktør, London, 570. — 2 Sønner, 570.
- LAGERFELT, Friherre, Familien, 532.
- LAMPRECHT, Landraad i Itzehoe, og Frue, f. Weber Rosenkrantz, 546.
- LANG, Frieda, Frøken, 541.
- LANNOY, Louise, Grevinde, f. Vicomtesse de Spoelberch, 542 og Maurice, Greve, 527, 533.
- LANSOY, Marguerite, Frue, f. Pradère Niquet, 492. — Familien, 492, 527.
- LARSEN, A. E., Godsfuldmægtig, 503, og Gerda, Frue, f. Brummerstedt, 488. — Svend, Musæumsinspektør, Odense, 582, og Frue, 582. — Svend, Rektor, Stenhus, 526, 555.

- LASSEN, Ellen Margrethe (Nonni), Frøken, 498. — Johanne, Frue, f. Benzou, 488, jfr. Hage. — Familien fra Høfdingsgaard, 485.
- LAUSEN, Marcus, Forfatter, 559.
- LAURIN, Kirsten, Frue, og Thorsten, Direktør, 544, 557.
- LAWAETZ, Carl, Godsejer, Kaalund Kloster, og Kirstine, Frue, f. Nielsen, 490.
- LEHN PETERSEN, Knud, Arkitekt, 547.
- LEHTONEN, Alexi, Biskop, Tammerfors, 533, 564.
- LERCHE, Adane, Baronesse, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 576, 591. — Anna Hedvig, Lehnsgrævinde, f. Baronesse de Falsen Zytphen Adeler, 490, og Christian, Lehnsgræve, 490. — Ille, Baronesse, 512. — Sigrid Baronesse, f. With, 511. — Søster, † 1729, g. Eggert Christopher Knuth, 545², 546.
- LETH, STEENSEN LETH, Vincens, Hofjægermester, og Lily, Hofjægermesterinde, f. Meyer, 489.
- LEWENHAUPT, Adam, Græve, 532.
- LIND, Aage, Kandidat, Skrodhøj, 554, 562, 566, 577.
- LINDBLOM, Professor, Chef for Nordiska Museet i Stockholm, 506.
- LORENZEN, Vilhelm, Dr. phil., 520³.
- LOUISE, Enkedronning til Danmark, 487.
- LOUISE, Prinsesse af Schaumburg Lippe f. Prinsesse til Danmark, 478.
- LOUISE, Kronprinsesse af Sverrig, 539², 540.
- LOWZOW, Marie Antoinette (Misse), Frue, f. Comtesse Bille Brahe Selby, 513, 519, 552.
- LUNDE, Johan, Biskop, Oslo, 543², 544.
- LÜTTICHAU, Hans, Kaptajn, og Marie, Frue, f. Juel, 516. — Vibeke, Hofjægermesterinde, f. Brockdorff, 574, og Christian, Hofjægermester, 487, 502.
- LÜTZHÖFT, Hans, Stiftsprovst, Odense, 473, 474², 481. — Me-tha, Stiftsprovstinde, f. Zimmermann, 474. — Begge, 555.
- LØNBORG, Harald, Fotograf, Odense, 588.
- LØVENSKIOLD, Anna Cecilie, Frue, f. Wilhelmsen, 558, 562, 579². — Carl Otto, Vækkerø, og Henriette (Henny), Frue, f. Størmer, 564. — Cecilie, Frøken, 563. — Dorothea, Frue, f. Blom, 563. — Elise, Frue, f. Bruun, Ullern, 563. — Herman til Fossum, 558, 563. — Herman, fra Fossum, 563. — Leopold, fra Fossum, 563. — Severin til Fossum Jærnværk, Norges Statholder, Kammerherre, † 1856, 563. — Sophie Hedvig, Kammerherreinde, f. Comtesse Knuth, † 1819, 563³.
- MACKEPRANG, Mouritz, Dr. phil., Museumsdirektør, 505², 506², 521, 559. — Familien, 482.
- MADELUNG, Agnete, Frue, f. Buhl, 490. — Hjalmar, stud. polyt., 553.
- MADSEN, M. P., Provst, Faaborg, 533 og Frederikke, Provstinde, f. Borch, 555, 566.
- MALLING, Fru Overretssagfører Sara, f. Pedersen, 508.
- MANNERHEIM, Palæmona, Baronesse, f. Treschow, 495.
- MARSTRAND JØRGENSEN, Otto, Skovrider, Langesø, 562, 566, 572³, 573², 576², 577, 585, og Agnete, Frue, f. Müller, 589², 590.
- MATHIASSEN, Therkel, Dr. phil., Museumsinspektør, 562.
- MATTHIESSEN, Hugo, Museumsinspektør, 484, 522.
- MEDICI, Hertug, 537.
- MEILGAARD, Anton, Læge, Morud, 488.
- MELBYE, Præst, Birkerød, 561, og Frue, 561.
- MÉNÉGOZ, Fernand, Professor, Strassbourg, 533.
- MICHIELS VAN VERDUYNEN, Ida, Baronesse, f. Baronesse van Brien, 568, og Louis, Baron, 559. — Louis, Baron, 559.
- MIKKELSEN, R. L. M., Oberst, Odense, 589.
- MOLTKE, Adam, Græve, Birkerød, 561, og Peter, Birkerød, 496, 501, 565, 590. — Benedicte (Dissi), Grævinde, f. Comtesse Knuth, 485, 489², 493, 512, 514, 526, 561, og Frederik, Græve, 489, 496³, 497², 500, 501, 504, 565, 570, 578, 590. — Clara, Grævinde, f. Schnack, 489. — Ella, Grævinde, f. Glückstadt, 484. — Erik, Joachim og Hemming, Græver, 489. — Frederik, Lehnsgræve, 489, og Magda, Lehnsgrævinde, f. Estrup, 489. — Frederik, Græve, 484, 485, 493. — Harald, Græve, og Else, Grævinde, f. Comtesse Moltke, 484. — Irma, Comtesse, 484. — Magda, Lehnsgrævinde, f. Estrup, 493². — William, Græve, og Emilie, Grævinde, f. Rebøl, 484, 561. — Sophie Hedvig, Grævinde, f. Raben, † 1802, 526.
- MOLTKE HUITFELDT, Leon, Græve, 520. — Tove, Grævinde, f. Comtesse Danneskiold Samsøe, 520.
- MONTGOMMERY CEDERHELM, Robert, Friherre, Kammerherre, og Emilie, Friherreinde, f. Friherreinde Funck, 514.
- MORITZ, Fr., Kunstmaler, 475.
- MOSBJERG, M. P., 506.
- MOURIER, Agnes, Frue, f. Sehestedt Juul, 518.
- MOURIER PETERSEN, Adolph, Hofjægermester, og Elisabeth (Bess), Hofjægermesterinde, f. Brun, 521. — Deres yngste Søn, P. P. F. A., 521.
- MUNTHE, Regitze, Frue, f. Estrup, 489, 492.
- MÜLLER, H., Sagførerfuldmægtig, København, 507.
- MØLLER, Wilhelm, Kornmægler, Kiel, 528³. — Frieda, Frue, f. Zweigler, 528. — J. S. Kredslæge, Kalundborg, 519. — Kæmner, Hornslet, 560.
- NEERGAARD, Babbe, se Jakobine. — Christiane (Kissie), Frue, f. Boeck Lotze, 577. — Ida, Frue, f. Biørn, 520. — Jakob, Kammerjunker, 570. — Jakobine (Babbe), Hofjægermesterinde, f. Estrup, 491, 525. — Peter, Godsejer, Apoteker, 488, 503, 505, 506³, 520², 523, 526, 565, 577². — Familien, 525. — Regitze, Frøken, 570. — Thomas, Skovrider, Glorup, 520. — BRUUN DE NEERGAARD, Birgitte, Frøken, 559. — Godtfred, Bankfuldmægtig, 481, 501, 504, 505, 518, 550, 584, 585, og Margrethe (Grethe), Frue, f. Comtesse Knuth, 480, 483, 485, 490, 502. — Louise, Kammerherreinde, f. Bardenfleth, 553. — Margrethe (Grethe), Frue, f. Comtesse Knuth, 481, 484, 488, 493, 500, 501, 504, 508, 512, 590. — Marguerite, Frue, f. Prior, 502. — Tønnes, Forstkandidat, 485, 493, 501, 591. — Vibeke, Frøken, 485, 488, 493, 501, 503, 550, 552, 565, 570.
- NEUMANN, Svend, Stiftamtmand, Odense, 498.
- NEWTON FLEW, Dr., England, 533.
- NICLASSSEN, N. C. A., Provst, Norup, 498, 533.
- NIELSEN, Axel, Forvalter, Gaardejer, 478, 519, 571. — Familien, 521. — Marie, Frue, f. Emmeluth, og Mand, tidligere Fiskemester paa Clausholm, og deres 4 Børn, 548. — Theodor, Fabrikant, Farstrup, 588.
- NIKOLAUS, Arvestorhertug af Oldenburg, 529, 530⁴. — Nogle af hans Børn, 530.
- NISSEN, Ansgar, Forpagter, Estrupgaard, 549, 556, 560, 573, og Jenny, Frue, 555, 560. Søn, 556. Børge, Søn, 560. — Axel, Godsejer, Kaptajn, Serridslevgaard, og Paula, Frue, f. Larsen, 504. — M. Forpagter, Sophie Amaliegaard, 556, 557, 560, 561, 584, og Thyra, Frue, 518, 555, 557, 560, 573. — Søn, 556.
- NORDLIEN, Emil, Amtsforvalter, Odense, 498.
- VON NORMAN, Godsejer, Barkow, og Frue, 544.

- NYEGAARD, Christian, Forpagter, Holstenshuus, 482, 585. — Olga, Frue, f. Jensen, 482.
- NØRLUND, Poul, Dr. phil., Musæumsdirektør, 583.
- NØRMARK, Otto, Fotograf, Direktør, Odense, 582. — 2 Sønner, 582.
- NØRREGAARD, Hanne og Mine, Frøkener, (se Note til Side 144, Side 148), 506. — Jens, Professor, Dr. phil., 533.
- OHM, Henrik, Forpagter, Schildenseje, 522. — Familien, Ussinggaard, 548.
- OLDENBURG, Paul, Biskop, Aalborg, 543, og Clara Margrethe, Bispinde, f. Garde, 556.
- OLRIK, Jørgen, Musæumsinspektør, og Hedeveg, Frue, f. West, 519.
- OLSEN, Albert, Professor, 519.
- OPPERMANN, Theodor, Musæumsdirektør, 506².
- OXENSTIERNA, Elisabeth, Grevinde, f. Huitfeldt, 532. — Siri, Grevinde, f. Wallenberg, 539.
- OXHOLM, Oscar, Overkammerherre, 518. — Wanda, Overkammerherreinde, f. Comtesse Holstein, 529.
- PACKNES, Ejnar, Bygningsinspektør, Aalborg, 505, 506.
- PAULS, Landesbibliotekar, Kiel, 528.
- PEDERSEN, Christian, Sognefoged, Ditlevsdal, 579. — Herluf, Skovfoged, Sophie Amaliegaard Skov, 549, 555, 557, 560², 573, 584, Minna, Frue, 549, Begge, 589, Datter, 560. — Jens Peder, Sognefoged, Ditlevsdal, 579, 582. — Johannes, Professor, 559. — Sophie, Frue, Odense, 584.
- PETERSDORFF, Jeromia (Roma), Lehnsgravinde, 474, 475, 508, 515², 516⁴.
- PETERSEN, Dagmar, Frøken, 489. — Jørgen, Sparekassedirektør, Ryds Mølle, 579. — Karen, Frue, f. Jensen, Lissabon, 589. — Skovrider, Lilliendal, med Datter, 485.
- PIHLKJÆR, K., Forpagter, Sophienlund, 573.
- PLATEN HALLERMUND, Gabriele, Grevinde, f. Prinsesse Schönaich Carolath, 501.
- PONTOPPIDAN, Axel, Kaptajn, 516. — Olga, Frue, f. Baronesse Bille Brahe, 516.
- PONTOPPIDAN THYSSÉN, Præst, Odense, 543.
- POULSEN, Christen, Skovfoged, Mygind Skov, 556, 561, 572, 585, og Karen Johanne, Frue, f. Rasmussen, 589. — Dania, Frøken, Færøerne, 572, 586. — Ejner Johannes, Præst, Odense, 487. — Frederik, Musæumsdirektør, 506, 507.
- PRADÈRE NIQUET, fransk Konsul i København, 492.
- PREETZMANN, Bodil, Frue, f. Neergaard, og Johannes, Inspektør, Aunsbjerg, 503, 523.
- QUAADE, Amalia, Kammerherreinde, f. Baronesse Selby, † 1862, 568. — Claus, 559, 589. — Didde, Frue, f. Hilaris Kalkau 559, og Poul, Sekretær, 515, 516², 589, og med 2 Børn, 554. — Ejnar Valeur, Præst i Vesterborg, 493. — Elisabeth (Ese), Frøken, 475, 492. — Karen Estrid, se Didde. — Magdalene Margaretha, f. Mordhorst, † 1830, g. August Didrich Quaae, 528. — Peter Friedrich, General, † 1850, 495, 559. — Poul, Sekretær, 511, 559². — Ulla, 559, 589.
- QVIST, A. Skovrider, Lilliendal, og Frue, 586, 590.
- RAABYE, Frøken, 521.
- RABEN LEVETZAU, Frederik, Lehns greve, 526, og Nina, Lehnsgravinde, f. Moulton, 493.
- RANTZAU, Adelheid Luise, Rigsgravinde, f. v. Buchwald, 538. — Agnes, Comtesse, 513, 516. — Cai, til Gilden-
- stein, † 1792, 529, 530. — Cai, til Rantzau, † 1591, 537. — Christian, Lehns greve, 520, 571, og Fanny, Lehnsgravinde, f. Comtesse Brockenhuus Schack, 488, 513, 516. — Christian Ditlev til Rantzau, Løvenholm og Breitenburg, Greve, † 1721, Wilhelm Adolph til Lindved, Greve, † 1734, og dennes Hustru, Charlotte Lovisa Christina, f. Grevinde Sayn Wittgenstein, † 1746, 537. — Daniel, † 1569, 535. — Dorothea, Grevinde, † 1662, 537. — Fanny, Lehnsgravinde, f. Comtesse Brockenhuus Schack, 474, 520. — Friederich, Rigs greve, † 1806, og Hustru, Amoena f. Grevinde Castell Remlingen, † 1802, 536, 537. — Hans Caspar, Rigs greve, 536, 537, 538³, og Emma, Rigsgravinde, f. Rigsgravinde Rantzau, 536, 544, 550. — Deres 7 Børn, 538. — Henrik til Breitenburg, Statholder, † 1598, 537⁴. — Johan til Breitenburg, Statholder, † 1565, 537. — Josias, Marskal af Frankrig, † 1650, 536, 537. — Lily, Comtesse, 513, 516, jvf. Knuth. — Sophie Magdalene, Rigsgravinde, † 1849, g. C. F. Schilden, 536.
- RASMUSSEN, Esther, Frøken, 521, jvf. Fangel. — Eva, Frøken, Vigerslev, 517, 555. — Hugo, Præst i Vigerslev, 501, 517, 555, 572, 588. — Johannes, Vognmand, Morud, 589. — Julius, Skovfoged, Holstenshuus, og Camilla Jacobine, f. Petersen, 589. — Karen, Enke efter Skovfoged, f. Nielsen, Morud, 589. — Niels, Skovfoged, Morudskov, og Anna, Frue, f. Andersen, 589. — Niels, Brøndgraver, Korup, Familien, 566. — Rasmus Peter, Skovfoged, Langesø, 478, 507. — Peter, Tjener, Holstenshuus (se Side 84), 474.
- RASMUSSEN SØKILDE, topografisk Forfatter, Fleninge, 554.
- REEDTZ THOTT, Axel, Baron, 513, 585. — Else, Baronesse, f. Baronesse Wedell Neergaard, 526, og Tage, Baron, 491, 504, 513, 526², 585. — Gudrun, Baronesse, 513, 541, jvf. Høegh Guldberg. — Helle, Baronesse, 585. — Holger, Lehnsbaron, 478, 482, 491, 504, 512, 513, 569. — Iver, Baron, 585. — Julie, Baronesse, 474, 478, 481, 482, 493, 512, 513, jvf. Scholten. — Soffi, Baronesse, f. Baronesse Berner Schilden Holsten, 474², 478, 481, 482, 493. — Tage, Baron, 481, 585.
- REFSLUND THOMSEN, Kresten, Amtmand, Aabenraa, og Ingeborg, Amtmandinde, f. Hanssen, 519.
- REVENTLOW, Agnes, Grevinde, f. Comtesse Moltke, 577². — Benedicte, Grevinde, f. Bech, 493², 516, 526. — Christian, Greve, 559. — Christian Einar, Lehns greve, 477, 498. — Conrad, Greve, Storkansler, † 1708, og Hustruer, Anna Margrethe, f. Gabel, † 1678, og Sophie Amalie, f. Hahn, † 1722, 478. — Eduard, Greve, Gesandt, 513, og Else, Grevinde, f. Bardenfleth, 524, 532, 559. — Elly, Grevinde, f. Stein, og Theodor, Greve, Altenhof, 533. — Else, Grevinde, f. Bardenfleth, 512, 513, 524. — Else, Lehnsgravinde, f. Risom, og Rudolph, Lehns greve, 488, 493. — Margrethe, Comtesse, 498. — Sybille, Comtesse, Hofdame, 524, 559.
- RIDDELL BLOUNT, Edward, Major, Mapledurham, og Elsa, Frue, f. Bille, 542.
- RILS, E., Dommer, Grenaa, og Frue, 565.
- VAN RIJNBERK, Professor, Blaricum i Holland, 541.
- RITSING, Nic., Amtsraadssekretær, 498.
- RODHE, Edvard, Biskop, Lund, 544 og Ruth, Bispinde, f. Billing, 555³, 558², 570, Ruth, Bispinde, f. Billing, 558. — Deres 3 Børn, 555, nogle af deres Børn, 555.
- ROGERS, Charles Bolles, Minneapolis, 550, 566, 567³. — Familien, 566, 567², 568³. — Frederic, 566. — Mary,

- Frøken, 550⁴, 551, 552, 553², 566, 567. — Nancy, Frøken, 550², 551, 552, 553³, 566, 567.
- ROLLIER, Læge, Leysin i Schweiz, 514.
- ROOSE, Thorkil, Skuespiller, 559.
- ROSEN, Helene, Frøken, 483, 523³.
- ROSENKRANTZ, Anna, Baronesse, Priorinde, Odense Kloster, 550. — Christiane, Lehnsbaronesse, f. Comtesse Wedell, 490, 496, 508, 520, 589. — Franz, Baronesse, f. Baronesse Fürstenberg, 490². — Hans, Lehnsbaron, 506², 521. — Holger, Baron, 489, 490. — Mogens til Spøttrup, † 1778, 546.
- ROSENØRN, Anna, Frøken, 502.
- ROSENØRN LEHN, Benedicto (Bitten), Baronesse, 498. — Frederik, Lehnsbaron, 498, og Sigrid, Lehnsbaronesse, f. Grevinde Bonde af Björnö, 475, 493.
- RUD, A. J., Biskop, Odense, 498, 582, og Gudny, Bispinde, f. Bojesen, 543, 555², 570, 582. — Gudny, Bispinde, f. Bojesen, 582.
- RUMOHR, Louise, Frøken, Priorinde i Ütersen, 501.
- RUTHVEN, Mrs., 568².
- RYGNER, Gudrun, Frue, f. Jørgensen, Odense, 591.
- RYSWIJK, Frue, f. Klaumann, 555.
- RÆDER, Marie (Musse), Frøken, 511, 519, 526, 560. — Philip, Direktør, Brabrand, 523. — Sophie, Frue, f. Berner, 483.
- RØDSGAARD, Direktør, og Frue, f. Nordlien, 520.
- RØNNÉ, Svend, Konservator, 506.
- SANDVIG, Lillehammer, 507.
- SAUERMANN, Dr., Kiel, 535.
- DE SAUSSURE, Jean, Præst, Schweiz, 533.
- SCAUVENIUS, Harald, Kammerherre, Gesandt, og Anna Sofie, Kammerherreinde, f. Steensen, 488.
- SCHACK, Karin, Lehnsrevinde, f. v. Schack, 568. — Otto Didrik, Lehns greve, 473, 540, 568. Begge, 562.
- SCHACK, se Brockenhuus Schack.
- SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, Albrecht, Lehns greve, 513, 570. — Erik, Lehns greve, 489, 519, 571, og Elisabeth, Lehns revinde, f. Lange, 513.
- SCHARLING, C. I., Stiftsprovst, 533, Biskop, 564.
- SHEEL, Anne Marie (Bubben), Grevinde, f. Castenschiold, og Kresten, Greve, 582, 586, 589, Datter Marie Louise, 582. — Carl, Greve, 586. — Elé, Comtesse, 481, 506. — Erikka, Grevinde, f. Estrup, 488, 560, 583, 586. — Jørgen, Lehns greve, 488. — Maria (Musse), Grevinde, f. Bruun, 589. — Ulrik, Greve, 586. — Hr. og Fru, 516.
- SHEEL PLESSÉN, Elisabeth, Grevinde, f. v. Bülow, 529.
- SCHILDÉN, Henriette, † 1752, g. C. F. v. Friccus, 521.
- SCHIMMELMANN, Werner, Greve, 533.
- SCHIØTZ, Frue, f. Haugsted, 519.
- SCHOLTEN, Jobst, 518. — Julie, Frue, f. Baronesse Reedtz Thott, 555, 592, jvf. Reedtz Thott, og Peter, Ritmester, 516, 518², 526, 541, 585, 589.
- SCHROEDER, Knud, Overlæge, Odense, og Constance, Frue, f. Salicath, 541.
- SCHULIN, Johanne, Lehns revinde, f. Schou, 539, og Sigismund, Lehns greve, (539).
- SCHULSE, Bertha, Frue, f. Knuth, til Ludorf, 545.
- SCHÖLLER, C. E. A., Hofjægermester, 474, 518.
- SCHÖNAICH CAROLATH, se Carolath.
- SEESTEN, H. B. N., Arkivar, Odense, 508.
- SEHESTED, Charlotte (Lotte), Frøken, Hofdame, 591. — Christian, til Bjørnemose, † 1757, 578. — Jørgen, Hofjægermester, 498, 504.
- SELBY, Anna Ernestine (Nancy) Baronesse, f. Baronesse Brockdorff, † 1818, 529. — Charles Joseph, Baron, † 1823, 529. — Eleanor, f. Tuite, † 1809, 542², 550, 567. — Mother Mary Ambrose, St. Leonards on Sea, 542. — Thomas, til Biddlestone, † 1787, 542. — Familien, 529.
- SELDORF, Dagmar, Fru Politimester, f. Nielsen, Odense, 585.
- SEVERINSEN, Peder, Præst i Bringstrup, 519.
- SIBYLLA, Prinsesse af Sverrig, f. Prinsesse af Sachsen Coburg Gotha, 531.
- SIGISMUND, Prins af Preussen, og Marie Louise, Prinsesse, f. Prinsesse af Schaumburg Lippe, 478.
- SIMONY, Daniel, Forpagter, og Julie, Frue, 589, 590. — Familien, 488.
- SJÖGREEN, Carin, Frøken, 524. — Elisabeth, Generalinde, f. Cederschiöld, 494, 495, og Carl, General, 494², 495, 524, 532, 557. — Deres Børn, 494, 532.
- SKAUTRUP, Professor, Aarhus, 583.
- SKEEL, Albret, Dommerfuldmægtig, 507. — Birgitte, Frue, f. Fønss, og Erik, Landsretsagfører, 492, 521, 554. — Fanny, Hofjægermesterinde, f. Baronesse Gyldenkrone, 514. — Ida, Frøken, 491. — Ide, † 1749, g. Wulff Siegfried Holsten, 578. — Malvina (Vivi), Kammerjunkerinde, f. Baronesse de Falsen Zytphen Adeler, 518.
- SLOMANN, Vilhelm, Museumsdirektør, 506, 520.
- SLOTT MØLLER, Familien, 473.
- SMIDT, C. M., Arkitekt, 519².
- SMITH, Ruth, Frøken, Færøerne, 572.
- SPERRY, Dean, Amerika, 533.
- SPOELBERCH, Fanchette, Vicomtesse, f. Baronesse de Woelmont, 492, 527². — Isabelle, Vicomtesse, f. Comtesse d'Oultremont, og Thierry, Vicomte, 527. — Louis, Vicomte, 527.
- SPONNECK, Margrete, Rigsgrevinde, f. Comtesse Brockenhuus Schack, Dekanesse paa Vallø, 497.
- SPORON FIEDLER, Ivar, Forpagter, Hvidkilde, 518, 521, og Nanna, Frue, f. Møller, 519, 521².
- STAFFELDT, Erik, Præst, Middelfart, og Maria, Frue, f. Brix, 573.
- STEDINGK, Hans, Greve, 532.
- STEENBACH, Carl, Kammerjunker, og Ebba, Kammerjunkerinde, f. Lemvig, 522. — Preben, Forvalter, 521, 522, 550, 552.
- STEENBERG, Frøken, Refsnæs, 490.
- STENBJØRN, Holger, Ingeniør, Godsejer, og Hedvig, Frue, f. Baronesse v. Schilling, 488, 502, 517.
- STENBOCK, Magnus, Greve, 532.
- STJERNGRANAT, Frue, 524.
- STRUTT, Irène, Admiralinde, f. Baronesse van Brienén, 568³.
- STUBGAARD, Poul, Skovfoged, Langesø, og Ebba, Frue, f. Demant, 589.
- STØREN, Biskop, Trondhjem, og Sophie, Bispinde, f. Castberg, 557.
- SVENSSON, A., Redaktør, Haderslev, og Katrine, Frue, f. Billum, 475, 478, 487, og 5 Børn, 473.
- SUHR, Ida M., Frøken, Petersgaard, 485, 503.
- SØGAARD, Helge, Museumsinspektør, Dr. phil., 519, 521, 584.
- SØRENSEN, Camilla, Frue, f. Haugaard, 474. — Peter, Læge, Morudskov, 474. Begge, 488. — Kr. Arkitekt, Hadsten, 585.
- TEJSNER, Frederik Hansen, Husmand og Lejetjener, Katterød, 474, 501.

- TETENS, Christiane, Frue, f. Bruun de Neergaard, 511, 553, 582.
- THAM, Carl Henrik, 493, 557. — Else, Frue, f. Treschow, 495, 496, 511, og Henrik, Oberstløjtnant, 483, 495³, 526, Deres Børn, 483. — Henrik, Oberstløjtnant, 495, 526, 532. — Richard, 493, 527, 557.
- THAULOW, Else, Oberstinde, f. Sehestedt Juul, 518. — Fritz, Maler, 563. — Thorkil, Oberstløjtnant, 566.
- THELL, Sagfører, Skatteraadformand, Bogense, 498.
- THIELE, Stiftskasserer, Odense, 498.
- THISET, Frue, Enke efter Arkivar, 508.
- THOMSEN, Niels, Provst, Sønderø, 533, 582, og Benedicte, Provstinde, f. West, 555. — T. K., Ingeniør, og Anna Margrethe (Nanna), f. Hansen, 548.
- THORLACIUS USSING, Viggo, Museumsinspektør, Direktør, 506.
- THORVALDSEN, Albert, Billedhugger, 536.
- TIHANIJ, Baronesse, f. Bruun, 481.
- TRAUTNER, Peter, Kredsløge, Bogense, 519.
- TRESCHOW, Amy, Frue, f. Castenskiold, og Frederik (Fredde), Amtsinspektør, 475, 478, 490³, 495, 502, 571, og deres 4 Børn, 482. — Alexandra (Lalla), Frue, f. Baronesse Berner Schilden Holsten, 483, 493, 511, 517, 518, og Michael, til Sannarp, 566. — Anna, Frue, f. Faye, og Fritz, til Fritzøe, 489, 558, 563. — Carl Adolph, Kammerherre, 518. — Eiler, Forvalter, 483, 515, 521, 522², 550², 551, 553, 586, 589. — Frederik (Fredde), Amtsinspektør, 493, 512, 518, 556. — Frederik Willum, Forvalter, 550, 552². — Fritz, til Fritzøe, 563³. — Gert, Premierløjtnant, 477, 495, 570. — Herman, Godsinspektør, 494. — Ingeborg, Frøken, 478, 512, 516, 551, 552. — Lalla, se Alexandra. — Louise (Lissie), Kammerherreinde, f. Bencard, 591, og Wilhelm, Kammerherre, 482², 512, 562, 583. — Magdalene, Frøken, 511. — Michael, til Sannarp, 483. — Michael, Forpagter, 484, 512, 589, og Wanda, Frue, f. Comtesse Danneskiold Samsøe, 493, 502, 517, 552, 592. Deres Sønner, 484. — Michaela, Frøken, 550, 552². — Mogens, 477, 495. — Niels, til Hjuleberg, 532, 555, 570, og Ragnhild, Frue, f. Comtesse Danneskiold Samsøe, 495. — Niels Gregers, Gartner, 482, 521, 522², 558². — Peter Oluf, Legationsraad, 516. — Ragnhild, Frue, f. Comtesse Danneskiold Samsøe, 477. — Rikke, Frøken, 483, jvf. Juel. — Sophie Magdalene, Frøken, se Rikke. — Kusinerne, 585.
- TUXEN, Lorentz, Ridefoged paa Hørsholm, † 1682, 514. Hustru, Christina Just, † 1678, 514.
- ULDALL, Kaj, Museumsinspektør, 506.
- ULFSPARRE, Benedicte, † 1791, g. Claus Jørgen Klingfeldt, 524. — Major, 524.
- UTTENTAL, Elisabeth, Frue, f. Comtesse Scheel, og Valdemar, Godsejer, 521. — Valdemar, Godsejer, 506.
- VALENTINER, Ida Johanne, Frue, f. Bentsen, 505. — P. A., Godsforvalter, Corselitze, 504. Begge 504.
- VILHELMSEN, Direktør og Frue, Norge, 563.
- VIND, Elsa, Kammerherreinde, f. Oxholm, 528, 570, og Ove, Kammerherre, 513. — Kirsten, Frøken, 570.
- WACHTMEISTER, Harriet, Grevinde, f. Wachtmeister, 539, 589.
- WALLENBERG, Elsa, Frue, f. Lillichöök, 539.
- WAD, G. L., Landsarkivar, Odense, 482, 508.
- WALDECK OG PYRMONT, Frederik, Fyrste, 530². — Gustava, Prinsesse, f. Grevinde Platen Hallermund, 530. — Max, Prins, 529, 530². Deres 2 Børn, 530.
- WALDERSEE, Greve, Waterneversdorff, 529.
- WALKENDORFF, Anne Beate, † 1720, 578.
- WALLENSTEIN, Feltherre, 537.
- WALSTORP, Anna, † 1582, g. Hr. Johan Rantzau, 536.
- WANDEL, Gertie, Frue, f. Møller, 539.
- WARBERG, Elsa, Frøken, Stockholm, 532.
- WATSON, Elisabeth, g. Nicolas Fenwick, 527. — Hendes Forældre, 527.
- WEDELL, Bent, Lehns greve, 538. — Inger, Lehns grevinde, Overhofmesterinde, f. Comtesse Krag Juel Vind Frijs, 578², og Julius, Lehns greve, 520, 540, 560, 589, 591. — Julius, Lehns greve, 512, 513², 589. — Tido, Greve, 513, 520.
- WEDELL WEDELLSBORG, Carl, Baron, Oberstløjtnant, 556, og Ettie, Baronesse, f. Blom, 516. — Carl, fra Williamsborg, Baron, 521. — Charlotte, Baronesse, Priorinde for Aastrup Kloster, 516. — Ellen, Baronesse, f. Brøndsted, 570, og Julius, Baron, 516². — Gustav, Baron, 504. — Hannibal, Baron, 521. — Joachim, Baron, Amtmand i Svendborg, 482, 498, 516, og Sophie, Baronesse, f. Bruun de Neergaard, 516. — Julius, Baron, 569. — Louise, Baronesse, 515², 516², jvf. Berner. — Ludvig, Baron, Skovrider, 556. — Sigismund, Baron, Kaptajn løjtnant, 570. — Sophie, Baronesse, f. Bruun de Neergaard, 516. — Thalia, Baronesse, f. Scheel, † 1896, 516. — Thalia (Bi), 515, 516, jvf. Estrup. — Vilhelm (Ville), Baron, Oberst, 516⁴, 541, 556, 569, 570, og Louise, Baronesse, f. Baronesse Wedell Wedellsborg, 515², 516. — Familien, 515, 516². — Yvonne, Baronesse, f. Styrmer, 556.
- WEDEL JARLSBERG, Alice, Jarlsberg Villa, 562. — Anna Sophie, Baronesse, f. Comtesse Ahlefeldt Laurvig Lehn, 521, 525, 591, jvf. Ahlefeldt Laurvig Lehn, og Herman, Baron, 514, 562, 563². — Fritz, Baron, 523, og Alice, Baronesse, f. Palmer, 492. — Herman, Baron, 502, 513, 525, 526, 562.
- WEDEL HEINEN, Anna, Frøken, 488. — Mathilde, Frøken, 488. — Frøkenerne, 482.
- WELLEJUS, Provst, Korup, 533.
- WEST, Emil, Skovrider, Holstenshuus, 519.
- WESTERGAARD, P. B. C., Museumsinspektør, Frederiksborg, 506.
- WOLL, Vilhelm, Politimester, Sparekassedirektør, Kerteminde, 540.
- WURMBRAND STUPPACH, Charlotte, Rigsgrevinde, f. Bornemann, 570.
- YORK, William Ebor, Ærkebiskop, 533².
- ZOELLNER, D., Generalsuperintendent, Tyskland, 533.
- ØDUM, Hilmar, Direktør, Dr. phil., 522.
- ØLLGAARD, Hans, Biskop i Odense, 570.
- ØXENHAVE, Anna, Frue, Holstenshuus, 570, 585.

RETTELSER OG TILFØJELSER

Langese

Stereoskopfoto ca. 1878. Foran Hovedbygningen ses det dengang unge Tulipantræ, der som det fremgaar af Billedet S. 29 nu har naaet en anelig Størrelse

RETTELSER OG TILFØJELSER

- Side 11. REGITZE BERNER er fra 1. April 1941 ansat som Sundhedsplejerske i Hvidovre Kommune og har nu Bopæl samme Sted.
- Side 12. HENRIK BERNER fuldenkte 24. Januar 1941 sine Studier med polyteknisk Eksamen (Bygningsingeniør).
- Side 18. Den nederst paa Siden gengivne Silhouet er klippet af Fru ELINE ASISOFF, f. EYERMANN, Datter af første Ægteskab af den i Note 17, Side 23 omtalte Pastor Eyermann.
- Side 18 og 19. De 5 Silhouetter er klippet af den i Note 20, Side 23 nævnte Frøken INGEBORG BUHL.
- Side 23, Note 17. EVA EYERMANN, f. 1907 — læs 1906.
- Side 66. Da Skovrider Nielsen, som nævnt Side 66, efter 40 Aars Arbejde med Godsernes Skove tog sin Afsked den 1. Oktober 1937, ansattes fra denne Dag som Bestyrer af alle tre Skovdistrikter, Skovrider OTTO MARSTRAND JØRGENSEN, f. Vancouver 18. Februar 1906, Søn af Civilingeniør GOTFRED EMIL JØRGENSEN og KAREN MARSTRAND; ~ Frederiksberg Kirke 6. Januar 1934
- med AGNETE MÜLLER, f. København 26. September 1909, Datter af Grosserer AXEL WALDEMAR MÜLLER og INGRID STEFFENSEN.
- Medens Skovrider Nielsen boede paa Egelund i Holstenshuus Enemærke, bor Skovrider Marstrand Jørgensen i den tidligere Forpagterbolig paa Langese.
- Side 85, L. 24 f. o. Lord EMPFIL — læs: AMPHILL.
- Side 101, Note 26. Premierløjtnant KAJ LASSEN — tilføj: (o: LASSON).
- Side 102, Note 32. Klokker Egebæk — læs Egebak.
- Side 110, L. 7 f. o. Johann Heinrich Wilhelm von Schilden — læs: JOHANN FRIEDRICH WILHELM VON SCHILDEN.
- Side 120, L. 10 f. o. Frederikke Koës — læs FREDERIKKE KOËS BRØNDSTED.
- Side 121, E. to Steder: Castenschiold — læs CASTENSKIOLD.
- Side 121, L. 2 f. n. Niels Joachim Gregers Juel — læs NIELS JOACHIM CHRISTIAN GREGERS JUEL.
- Side 133. tilføj: Folketælling 1890 Odense Amt, Skovby Herred, Vigerslev Sogn, Langese

Udsigt fra Holstenshuus' Dyrehave mod Faaborg og Diernisse

Foran Diernisse Kirke ligger den nu nedrevne Skole. Maleriet som hænger i den forreste Dagligstue paa Langesø (se Billedet Side 38) er antagelig malet i 1860' eller 1870'erne. Det er signeret E. R. Eilersen (Eiler Rasmussen Eilersen)

Midlertidigt fraværende

Langesø Lehnsbaronesse

BERNER SCHILDEN HOLSTEN Kv. 58 E
Lutheran Vigerslev (O.A.) Husmoder,
Lehnsbesidderinde, København.

SOPHIE MØLLER Kv. 30 U. Lutheran
Voldum (R.A) Selskabsdame, Randers.
HANNE PETERSEN Kv. 23 U. Lutheran
Vigerslev (O.A.) Kammerjomfru, Kjø-
benhavn.

SIGNE ALBRECHTSEN Kv. 38 U. Luthe-
ran, Vejle (V.A.) Husholderske, Kjø-
benhavn.

HANS JOHANSEN M. 29 U. Lutheran
Drigstrup (A.A.) Herskabskusk, Odense
Sophie Nicoline Müller f. 28. Okt. 1851,
død 24. Februar 1938, var Datter af
Sognepræst i Voldum-Rud Hans Lyder
Roed Müller. Om Hanne Petersen, se
Side 148, Note til S. 144.

begr. 1892 — læs 1928.

Nelly Margarete von Rosen — læs
NELLY MARGRETHE.

Theodor Eduard v. Rosen, — tilføj:
HD. (=: Diplom fra Handelshøjskolen).

Side 146, Note 39.

Side 157, c. Y.

Side 157, c. δ.

Side 160, L. 10 f.n.

Miss DE VOSS er uden Tvivl identisk
med en Dame, som Lehns greve Fritz
Ahlefeldt Laurvig i et Brev af 6.
November 1940 omtaler som: »Min
Bedstemoders (Grevinde MATHILDE
AHLEFELDT LAURVIG, født Comtesse
SCHULIN) tyske Guvernante, JETTE
VOSS.«

Side 169.

Baron A. C. Holsten-Carisius og hans
Hustru er flere Steder omtalt i de af
Proprietær BENDT SIMONSEN paa Ru-
gaard førte Dagbøger. Det omtales
saaledes, at A. S. ØRSTED 8. Sept.
1838 var paa Besøg paa Langesø. 12.
Dec. 1842 hedder det: »Jeg solgte
Morudskov til Kammerherren til 28.000
Rdl. Jeg paa Langensø, blev og spiste
om Aftenen«. Af de øvrige mindre
væsentlige Indførsler kan nævnes, at
B. S. 24. Februar 1837 købte en Ma-
hognisekretær paa Auktionen efter
Kammerherreinde Holsten for 13 Rbd.
2 Skilling. (Velvillig Meddelelse fra
Hr. Redaktør NIELS FRIIS).

Side 178, Billedet.

Foran i det Album, hvori den her og
de paa S. 210 og 219 gengivne Blyants-
tegninger findes indhæftede, staar der:
»Tegninger af min Moder Baronesse
Magdalene Holsten, født von Schilden.
Samlede af Emilie Sehestedt Juul, født
Baronesse Holsten 1868.«
Nedenunder er tilføjet: »Denne Bog er
givet til Hans Berner Schilden Holsten
af Tante Elise Sehestedt Juul.

Side 181, L. 3 f. o.

Grevenkop-Castenskiold — læs: GRE-
VENKOP-CASTENSKIOLD.

Side 187, L. 20 f.n.

I et Brev fra Baronesse ELLA WEDELL-
WEDELLSBORG til hendes Søster Grev-
inde ROMA BILLE-BRAHE, dat. Rye-
gaard 23. Juni [1846], hedder det:

Den vestre Gavl af en af de gamle Avlsbygninger paa Langesø med Herskabsvognporten.
Bygningerne er formentlig opførte af Gehejmerraad Baron A. C. Holsten efter holstensk Mønster. De laa langs Opkørselsalléen, men gik til Grunde ved en Ildebrand 12. Januar 1901 og blev ikke genopført

Side 190, Lehmanns Akvarel.

»Baronesse Adam Holsten døde den 16. efter i 14 Dage at have været syg — jeg troer Apoplexi — de arme Børn.« Rækkefølgen af Navnene skal være: Regitze, Sophie Magdalene og Emilie Holsten.

Side 222, øverste Billede.

Underskriften skal lyde: Nakkebølle efter Ombygningen i 1870'erne.

Side 234, L. 20 f. o.

Godsejer Iacob Estrup har ønsket en Note om den »STINE«, som ledsagede ham og hans Moder til Langesø.

ERNESTINE ADAMINE JOHANSEN er født 23. April 1838 og døbt i Diernisse Kirke. Hun var Datter af Husmand JOHAN HANSEN og Hustru METTE MARIE OLESDATTER i Lindeberghuset.

Ifølge Godsejer Estrups Udsagn var Stines Morfader Murer og Tømrer paa Holstenshuus og passede alle Godsets Kirker, hans Fader havde været Kusk hos Gehejmerraad Holsten.

Da Stine var en lille Pige, havde hun ofte Lejlighed til at aabne og lukke Skovleddet ved sit Hjem, naar den unge Baronesse REGITZE HOLSTEN kom ridende forbi, og naar nogen i hendes Barndom spurgte hende, hvad hun skulde være, fik de altid det Svar, at hun vilde tjene Baronesse Regitze. Dette hendes Ønske kom ogsaa til at gaa i Opfyldelse, idet Stine som tyveaarig kom i Tjeneste paa Skaføgaard

hos sin kære Baronesse Regitze, der Aaret forud var blevet gift med Godsejer Estrup. Stine har med sjælden Troskab og Opofrelse tjent Familien Estrup, hvis Medlemmer alle satte overordentlig Pris paa hende. Hun døde 27. Juli 1924 paa Skaføgaard, hvor hun — som der staar paa hendes Gravsted paa Hvilsager Kirkegaard — »virkede med Trofasthed og Kærlighed i 66 Aar.«

Side 235, Under Billedet

Iacob, Emil og Adam Estrup — læs Iacob, Adam og Emil Estrup.

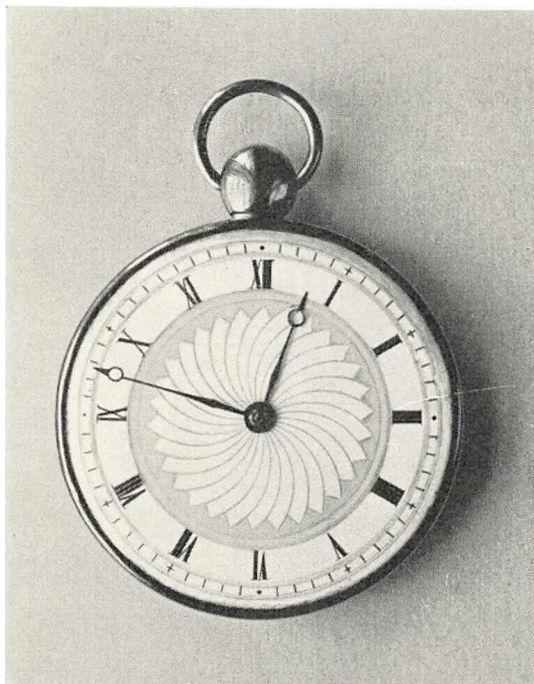
Side 243, Spalte 1, L. 19 f. o.

Vigerlev — læs Vigerslev.

Side 245,

Miniaturen.

Den her gengivne Miniatur af Andreas Alexander Berner har Fru Højesteretsadvokat Aagesen, født Berner, 14. Oktober 1941 foræret til Baron H. Berner Schilden Holsten. — Billedet er signeret J. Turretin del 05 eller 25. — I Brev af 15. Oktober 1941 oplyser Museumsdirektør LEO SWANE ved Statens Museum for Kunst, (efter Weillbach), at JEAN JACQUES TURRETIN er født i København 1778 og død i Slesvig 1858, hvor han, der var døvstum, virkede som Lærer ved Døvstummeskolen. Direktør Swane meddeler, at en Gengivelse af et af Turretin signeret Portræt af JEAN DE CONINCK, der er dateret 1829, ogsaa i Behandling gan-

Baron A. C. Holsten-Carisius' Guldur
Givet til Baron H. Berner Schilden Holsten af Godsejer Jacob Estrup i September 1940

- Side 250, L. 8 f. o. ske ligner Billedet af A. A. Berner, om hvilket Direktøren tilføjer: »som utvivlsomt er dateret 25«, det Aar, Kaptajn Berner døde.
- Side 264, 24. c. Christian Frederik Holstein-Rathlou — -Rathlou udgaar.
- Side 265, 28. b. Valdemar Berner, f. 1834 — læs 1833. Tischemaker-Shute — læs Teschemaker-Shute.
- Side 267, 73. a. Tischemaker — læs Teschemaker.
- Side 268, 74. b. Tischemaker — læs Teschemaker.
- Side 268, 84. a. — 86. c. Tischemaker — læs Teschemaker.
- Side 270, 8. b. Christine Vilhelmine Bornemann, læs CHRISTINE VILHELMINE MARIE BORNE-MANN.
- Side 270, 9. c. Carl Christian Greve Holck — læs JULIUS CARL CHRISTIAN Greve HOLCK.
- Side 344, Note til Side 298. Tischemaker — læs: Teschemaker.
- Side 423, Note til Side 392. gule, nægte Stene — læs uægte.

TILFØJELSER TIL DESCENDENSLISTERNE

- Side 117. 2. A. b. CARL Lehnsharoon IUEL-BROCKDORFF og KITSA HEGEL. Tilføj:
Ø CHRISTIAN CARL Baron IUEL-BROCKDORFF, f. paa Valdemar Slot 7. Juni 1941, døbt der 26. September.
- Side 120, 3. A. c. CARL-HENRIK THAM og KARIN WATTRANG. Tilføj:
α CATHARINA REGITZE THAM, f. Luleå 6. Februar 1941.
- Side 120, 3. A. e. WILHELM THAM. Tilføj: ~ Stockholm, Hedvig Eleonora Kirken, 17. September 1941 med EVA ELVINE CHRISTINA WATTRANG (F: Major NILS ADOLF WATTRANG og AGNES JOSEFINA ELISABETH Grevinde HAMILTON), f. 26. November 1916.
- Side 121. 3. D. b. VALDEMAR TRESCHOW og INGE LISE HOPPE. Tilføj:
α INGE AGNETE TRESCHOW, f. paa Toftholm 6. Februar 1941, døbt Mørkøv Kirke 8. Juni.
- Side 157. 2. C. β OTTO VON ROSEN og GRETHE BJØRN. Tilføj:
2) BIRTHE MALVINE VON ROSEN, f. paa Frederiksberg 9. Februar 1941, døbt Grøndals Kirken 2. Juni.
- Side 193. 3 D. a. β KRESTEN Greve SCHEEL og ANNE MARIE CASTENSCHILD. Tilføj:
1) MARIE LOUISE Comtesse SCHEEL, f. Odense 26. Marts 1941, døbt Vevlinge Kirke 4. Juni.
- Side 194. 3. F. JACOB ESTRUP — tilføj: † paa Skaføgård 30. Marts 1941, ført til Krematoriet i Aarhus. Urnen nedsat paa Hvilsager Kirkegaard 27. September 1941.

Udsnit af Otto Baches Billede. Hestgarden indskibes i Korsør
Bag Prins Christian (IX) ses hans Kavalier Kammerjunker G. A. Berner

- Side 194. 4. A. CHRISTIAN SEHESTEDT-JUUL. Tilføjet: † paa Ringe Sygehus 14. November 1941, begravet Herrested Kirkegaard.
- Side 273. Nr. 31. Grevinde OLGA SCHULIN, født HEDEMANN † Skodsborg 14. Juni 1941.
- Side 274. Nr. 39. efter A. F. HOLTEN CASTENSCHILD til Ussinggaard — tilføjet: — (F: cand. jur. ADOLPH FREDERIK HOLTEN CASTENSCHILD til Borreby og ELSE MARIE OLSEN).
- Side 294. Nr. 323. læs: Comtesse LILITH ANNA MARGRETHE ERIKSDATTER AHLEFELDT-LAURVIG, f. 10. Febr. 1941 i Odense (Ansgar Sogn), døbt 17. August i Hunseby Kirke.
- Side 358. Nr. 30. EMMA Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG — tilføjet: ~ Aarhus (Raadhus) 17. Juli 1941 med Skovfoged ERIK OLSEN, f. Mexico. [Skovhuset, pr. Kjellerup].
- Side 446. Nr. 22. GEORG ALEXANDER PRINS von SCHÖNNAICH-CAROLATH. — Tilføjet: faldet paa Østfronten i August 1941.

TIL TAVLERNE

Tavle VI d.

Som Barn af Vilhelm Baron Gyldenkrone anføres yderligere:

Marius Wilhelm Julius
Baron GyldenkroneMarie Louise Bsse Gyldenkrone
~ Dampmøller Christian BangLouise Frederikke REGITZE Bang
~ Apoteker Thorvald August Jørgensen

Marie-Louise REGITZE Jørgensen

Tavle VI d.

Som Barn af Rosalie Arminia Regitze Emilie Alexandra Baronesse Berner

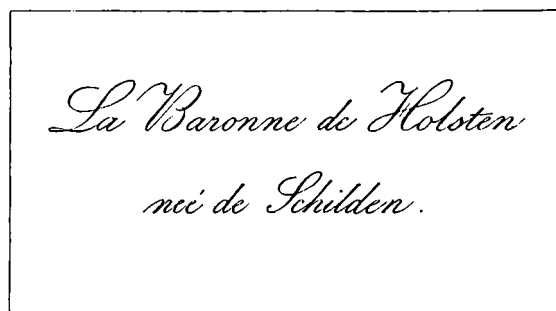
Schilden Holsten, gift Treschow anføres:

Else Treschow
~ Henrik Alexander Sebastian ThamNils Johan Carl-Henrik Tham
~ Karin Amalia Wattrang

Catharina REGITZE Tham

Tavle X b.

Stiftamtmandinde Louise Berner er ikke opkaldt efter sin Moder, men efter sin Farmoder, Baronesse Louise Wedell-Wedellsborg, født Comtesse Schuln, født 27. December 1839 (samme Dato som Stiftamtmandinden).

Baronesse Magdalene Holstens Visitkort
Kobberpladen hertil opbevares paa Langesø sammen med
nogle Kobberplader til Baron A. C. Holstens Visitkort